

แปลเสียง & เพลงฮินดู

คำปรารภ

คุณสมบุรณ์ นันทากวิวัฒน์ ผู้ขายขนมได้ขอให้พิมพ์หนังสือเกี่ยวกับเรื่องราวของ เปาเล่งกุงอันหรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเปาบุ๋นจิ้น เพื่อเป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ ของตนเองก่อนที่จะถึงแก่กรรมไม่นานนัก ญาติพี่น้องจึงสนองความประสงค์ โดยได้นำต้นฉบับ ต่าง ๆ ของเรื่องดังกล่าวซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายฉบับมาพิจารณา และเห็นว่าฉบับที่คุรุสภาเป็นผู้ จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ นั้นมีความเหมาะสมที่สุด จึงได้นำต้นฉบับดังกล่าวมาจัดพิมพ์ขึ้นอีก ครั้งหนึ่ง และเพื่อที่จะให้หนังสือเล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทางผู้จัดทำได้นำประวัติของเปาเล่งกุงอันมารวมพิมพ์ไว้ด้วย

หนังสือเรื่องเปาเล่งกุงอัน : เปาบุ๋นจิ้นนี้เป็นหนังสือพงศาวดารเกี่ยวกับเรื่องราวของ นักปราชญ์ฝ่ายจีน คือ เปาบุ๋นจิ้น ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มีสติปัญญาและมีความซื่อตรงยิ่งเมื่อครั้ง แผ่นดินซ้อง เปาบุ๋นจิ้นรับราชการเป็นขุนนางฝ่ายพลเรือน มีหน้าที่ระงับความทุกข์ร้อนของ อาณาประชาราษฎร์ต่างพระเนตรพระกรรณ มีความชอบจึงได้เลื่อนยศเป็นเปาเล่งกุง และได้รับ พระราชทานอำนาจจนถึงสามารถถอดถอนเจ้านายขุนนางผู้ใหญ่ และลงโทษผู้กระทำความผิดชั้น ประหารชีวิตได้โดยไม่ต้องกราบทูลพระเจ้าแผ่นดินก่อน รวมทั้งมีอำนาจขัดขวางท้องบตรไบตรา และยึดลายพระหัตถ์พระเจ้าแผ่นดินได้ เรื่องราวต่าง ๆ ในหนังสือเล่มนี้แม้จะเป็นเรื่องเก่า ตั้งแต่ครั้งโบราณ แต่ก็ยังเป็นนิทานอุทธาหรณ์ที่ดีแก่ผู้ใฝ่ความเป็นธรรมโดยทั่วไป ซึ่งตรงกับ จุดประสงค์ของคุณสมบุรณ์ นันทากวิวัฒน์ ที่ดำริให้จัดพิมพ์หนังสือเรื่องนี้ขึ้น รวมทั้งยังเป็น คุณสมบัติที่ญาติมิตรต่างเห็นว่าคุณสมบุรณ์ได้ยึดมั่นมาตลอดชีวิต

นางช้อย นันทากวิวัฒน์ และครอบครัว

คำนำ

ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินงานจัดพิมพ์หนังสือชุดภาษาไทย เพื่อทบทวนงานที่ได้ดำเนินมาแล้วในปีแรก คณะกรรมการดำเนินงานได้มีมติให้เพิ่มการจัดพิมพ์หนังสือชุดภาษาไทยขึ้นอีก ๓ ชุด คือ ชุดประชุมพงศาวดาร ชุดรามเกียรติ์ และชุดพงศาวดารจีน

ชุดพงศาวดารจีนซึ่งจัดเป็นชุดที่ ๒๐ นี้ คณะกรรมการได้มีมติให้จัดพิมพ์เฉพาะเรื่องที่น่าจะเป็น “พงศาวดารจีน” จริง ๆ เสียก่อน ส่วนเรื่องจีนอื่น ๆ ที่จัดว่าเป็น “เกร็ด” พงศาวดารบ้าง หรือที่แต่งเป็นแบบนวนิยายบ้าง ให้จัดพิมพ์ต่อภายหลัง

ความจริงหนังสือพงศาวดารจีนไม่ว่าประเภทใดมีผู้นิยมอ่านกันมาก ในสมัยก่อนชาวบ้านร้านตลาดทั่วไปติดพงศาวดารจีนเหมือนกับการรับประทานอาหาร ฉะนั้นจึงปรากฏว่าบรรดาหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จะต้องลงเรื่องจีนอย่างน้อยหนึ่งเรื่องเป็นประจำ นักอ่านจะซื้อหนังสือพิมพ์รายวันเพื่ออ่านเรื่องจีนวันต่อวัน เรื่องที่ลงพิมพ์นั้นบางเรื่องก็เป็นเรื่องที่เคยพิมพ์เป็นเล่มมาแล้ว แต่หาอ่านไม่ได้ เพราะต้นฉบับเดิมหายาก และได้มีการพิมพ์ขึ้นใหม่ บางเรื่องก็เป็นเรื่องที่แปลขึ้นใหม่จากนวนิยายจีน ซึ่งแต่งอิงพงศาวดาร บางเรื่องก็เป็นเรื่องที่นักประพันธ์ไทยแต่งขึ้นเอง ทำนองแต่งนวนิยายอาศัยพงศาวดารจีน เรื่องอิงพงศาวดารจีนที่น่าอ่าน เพราะเป็นเรื่องมีคติแก่ชีวิตและครอบครัวก็มีหลายเรื่อง เช่น เรื่องจ้อยอยู่เหม็ง เป็นต้น

ส่วนเรื่องจีนที่จัดได้ว่าเป็นเรื่อง “พงศาวดาร” นั้น ปรากฏจากหนังสือตำนานสามก๊กพระนิพนธ์สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมีพระราชดำรัสสั่งให้แปลขึ้น ๒ เรื่อง คือเรื่องไซฮันเรื่องหนึ่งกับเรื่องสามก๊กเรื่องหนึ่ง โปรดให้สมเด็จพระเจ้าหลานเธอกรมพระราชวังหลัง ทรงอำนวยการแปลเรื่องไซฮัน และให้เจ้าพระยาพระคลัง (หน) อำนวยการแปลเรื่องสามก๊ก นับเป็นเริ่มแรกของการแปลพงศาวดารจีนมาเป็นภาษาไทย ในรัชกาลที่ ๒ ได้มีการแปลบ้าง แต่ปรากฏว่าส่วนใหญ่ได้มีการแปลในรัชกาลที่ ๔ และรัชกาลต่อ ๆ มา

แต่การแปลพงศาวดารจีนเป็นภาษาไทยในครั้งนั้นหาได้แปลตามลำดับราชวงศ์ษัตริย์จีนไม่เข้าใจว่าอาจมุ่งเล็งไปในความสนุกของเรื่องหรือตามแต่จะหาต้นฉบับได้มากกว่า ทั้งผู้อ่าน

ไม่ปรารถนาจะหาความรู้ทางประวัติศาสตร์ นอกจากความสนุกเป็นสำคัญ แต่ในการพิมพ์คราวนี้ คณะกรรมการมีความคิดเห็นว่า ควรจะจัดพิมพ์ใหม่ตามลำดับราชวงศ์กษัตริย์จีน ซึ่งบางที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจทางประวัติศาสตร์บ้าง จึงได้เรียงลำดับการพิมพ์ดังต่อไปนี้ คือ

๑. ไคเก็ก		เริ่มแต่ประวัติศาสตร์ยังเจือปนด้วยนิยาย เช่น การสร้างดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ สร้างโลก ฯลฯ จนถึงตอนใกล้ประวัติศาสตร์ กษัตริย์องค์แรก ๆ ของจีน ตั้งแต่สมัยที่กษัตริย์ได้ขึ้นเสวยราชย์ โดยราษฎรเป็นผู้เลือก จนถึงปฐมกษัตริย์สืบราชวงศ์ คือ กษัตริย์ราชวงศ์แฮ่กับกษัตริย์ราชวงศ์เซียว (ก่อนพุทธศักราช ๒๕๕๔ ปี ถึงก่อนพุทธศักราช ๑๒๔๐ ปี)
๒. ห้องสิน	}	ราชวงศ์เซียว และราชวงศ์จิ่ว
๓. เลียดก๊ก		(ก่อนพุทธศักราช ๑๒๔๐ ปี ถึงพุทธศักราช ๒๕๗)
๔. ไช่ฮั่น	}	ราชวงศ์จิ้น และราชวงศ์ฮั่น
๕. ไต้ฮั่น		(พ.ศ. ๒๕๗ - ๓๓๗)
๖. ตั้งฮั่น		
๗. สามก๊ก		ราชวงศ์ฮั่นตอนปลายต่อราชวงศ์วุย และราชวงศ์จิ้นตอนต้น (พ.ศ. ๓๓๗-๕๐๗)
๘. ไช่จิ้น	}	ราชวงศ์จิ้น ราชวงศ์เซอ ราชวงศ์ซี
๙. ตั้งจิ้น		ราชวงศ์เหลียง และราชวงศ์ตัน
๑๐. น้ำซ้อง		(พ.ศ. ๘๐๘-๑๑๓๒)
๑๑. ส้วยถัง	}	ราชวงศ์ซุย และราชวงศ์ถังตอนต้น
๑๒. ชุยถัง		(พ.ศ. ๑๑๓๒-๑๑๖๑)
๑๓. เสापัก	}	
๑๔. ชียินกั๋ว		ราชวงศ์ถัง
๑๕. ชิเตงซัน		(พ.ศ. ๑๑๖๑-๑๔๕๐)
๑๖. ไช้อิว		
๑๗. บูเช็กเทียน		

๑๘. หงอโต้ว	}	ราชวงศ์เหลียง ราชวงศ์จิ่ง ราชวงศ์จิ้น
		ราชวงศ์ฮั่น ราชวงศ์ฉิว
		(พ.ศ. ๑๔๕๐-๑๕๐๓)
๑๙. นำปักซ้อง	}	ราชวงศ์ซ้อง
๒๐. บั้วนฮ่วยเหลา		
๒๑. โหงวโห้วเพงไซ		
๒๒. โหงวโห้วเพงหน้า		
๒๓. โหงวโห้วเพงปัก		
๒๔. ซวยงัก		
๒๕. ซ้องกั้ง		
๒๖. เปาเล่งถุกงอัน		(พ.ศ. ๑๕๐๓-๑๘๑๙)
๒๗. ง่วนเฉียว	ราชวงศ์หวงวน	
		(พ.ศ. ๑๘๒๐-๑๙๑๑)
๒๘. เม่งเฉียว	}	ราชวงศ์เหม็ง
๒๙. เองเลียดตัน		
๓๐. ซองเต็กอ้วกั้งหน้า		
๓๑. ได้อั้งเผ่า		
๓๒. เซียวอั้งเผ่า		
๓๓. เนียหน้าอิดซื่อ		
๓๔. เม่งมวดเซงฉื่อ	}	ราชวงศ์เซ็ง
๓๕. เซงเฉียว		
		(พ.ศ. ๒๑๘๗-๒๔๕๔)

รวมทั้งสิ้นเป็นหนังสือ ๓๕ เรื่อง ซึ่งถ้าแบ่งตามขนาดหนังสือชุดภาษาไทย ก็อาจจะได้ไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ เล่ม ต้นฉบับพิมพ์พงศาวดารจีนตามบัญชีดังกล่าวนี้ ในปัจจุบันหาอ่านกันได้ยาก เพราะส่วนใหญ่มิได้มีการพิมพ์ขึ้นใหม่ นอกจากเรื่องที่นิยมกันว่าสนุกมาก ๆ เท่านั้น การพิมพ์คราวนี้ก็ต้องยืมต้นฉบับจากหลายเจ้าของด้วยกัน ซึ่งคุรุสภาต้องขอแสดงความขอบคุณท่านเจ้าของต้นฉบับทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย เพราะความเอื้อเฟื้อของท่านเท่ากับเป็นการช่วยรักษาวรรณกรรมของชาติให้คงไว้ส่วนหนึ่ง และการจัดพิมพ์นั้นได้แก้ไขเฉพาะอักษรวิธี ส่วนถ้อยคำสำนวนต่าง ๆ ได้คงไว้ตามเดิม ซึ่งท่านจะได้ทราบภาษาที่คนไทยเรานิยมใช้เมื่อร้อยปีเศษมาแล้วว่าเป็นอย่างไร

ประวัติเปาเล่งกุงอัน (เปาบุ๋นจิ้น)

ในรัชกาลพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ กษัตริย์องค์ที่สามของแผ่นดินซ่ง ณ เมืองหุ่่นน้ำก๊วย ตำบลบ้านเปาเกจิง ยังมีชายผู้หนึ่งแซ่เปา ชื่อเป๊ะบัววัน พวกเขาเป็นตระกูลที่มั่งมีและมีชื่อเสียงมาแต่ดั้งเดิม เปาเป๊ะบัววันเป็นคนใจดี สร้างกุศลอยู่เสมอมิได้ขาด มีภรรยาชื่อนางหลิวสีอันหยิน เกิดบุตรชายด้วยกันสองคน คนหัวปีชื่อเปาบุ๋นก๊วย คนที่สองชื่อเปาบุ๋นลู่ย เมื่อเปาบุ๋นก๊วยมีอายุสมควรแล้วก็ได้แต่งงานกับนางหลิวสี มีบุตรด้วยกันคนหนึ่งเป็นชายชื่อเปาเหมียนอายุได้สองขวบ ส่วนเปาบุ๋นลู่ยก็ได้แต่งงานกับนางกังสีแต่ยังหา มีบุตรไม่ ทั้งเปาบุ๋นก๊วย เปาบุ๋นลู่ยกับภรรยาได้ช่วยบิดามารดาทำมาหากินและดูแลบ่าวไพร่เป็นสุขตลอดมา

ต่อมาไม่ช้านางหลิวสีอันหยินก็ตั้งครรภ์ ครั้นครบกำหนดก็คลอดบุตรออกมาเป็นชายมีกลิ่นหอมตลบไปทั้งบ้าน เด็กนั้นพอออกจากครรภ์ก็ร้องเสียงเหมือนหงส์ มีแสงสว่างปรากฏขึ้นทั่วทั้งบ้านเป็นที่อัศจรรย์นัก ชาวบ้านเห็นแสงสว่างก็ตกใจด้วยสำคัญว่าบ้านเปาเป๊ะบัววันเกิดเพลิงไหม้ ต่างช่วยกันดับน้ำเพื่อมาดับไฟเป็นที่ไกลהל แต่เมื่อมาถึงพวกเขาเห็นว่าเข้าใจผิดจึงพากันกลับไป เมื่อเปาเป๊ะบัววันเห็นบุตรที่เกิดใหม่ของตนหน้าดำผิวดำกับเด็กทั้งปวงก็ตกตะลึงจนพูดไม่ออก รุ่งเช้าคนทั้งหลายเมื่อได้ทราบข่าวว่านางหลิวสีอันหยินคลอดบุตรก็พากันมาเยี่ยม เมื่อเห็นหน้าทารกนั้นดำก็เกร็งเกียจ เปาเป๊ะบัววันเห็นดังนั้นก็เสียใจเป็นกำลัง คิดในใจว่าชะรอยบุตรของเราเป็นปีศาจแน่แล้ว หน้าตาจึงผิดมนุษย์เช่นนี้ ครั้นคนที่มาเยี่ยมกลับไปหมดแล้วเปาเป๊ะบัววันจึงพูดกับนางหลิวสีผู้ภรรยาว่า บุตรของเราคนนี้จะคลอดก็มีแสงสว่างทั่วไปทั้งบ้าน คนทั้งหลายตกใจคิดว่าบ้านของเราเกิดไฟไหม้จึงพากันมาดูซึ่งน่าจะเป็นลางร้าย ครั้นได้เห็นทารกหน้าดำลักษณะผิดกับเด็กธรรมดาที่สมจริงเหมือนนกที่เดียว อ้ายเด็กคนนี้จะคงเป็นปีศาจมาเกิด ขึ้นเลี้ยงไว้จะเป็นเสียดิจัยไรแก่บ้าน เปาเป๊ะบัววันเป็นคนบ้านนอกทำไร่ไถนา เคยคบค้าสมาคมแต่คนจำพวกเดียวกัน แม้จะมีเงินทองแต่ก็ไม่ได้เล่าเรียนวิชาความรู้ จึงเป็นคนโง่เขลาหาความรู้ในสิ่งดีและชั่วไม่ นางหลิวสีอันหยินก็เป็นเช่นเดียวกัน เมื่อได้ยินสามีพูดดังนั้นก็พลอยเห็นจริง จึงพูดกับสามีว่าเรื่องนี้แล้วแต่ท่านจะเห็นสมควรเถิด ข้าพเจ้าเห็นหน้ามันเข้าก็ให้ निकก ล้ออยู่แต่แรกแล้ว มันคงเป็นลูกปีศาจมาอาศัยท้องเกิดเป็นแน่ เปาเป๊ะบัววันได้ฟังก็ให้ निकก เกลียดชังมากขึ้น จึงพูดต่อไปว่าถ้าเช่นนั้นเราก็กินมันไว้ไม่ได้ต้องเอาไปทิ้งในป่าจึงจะควร ขึ้นเลี้ยงมันก็เท่ากับให้ร้ายแก่ตัว บ้านแซ่เปาประพุดิตแต่ความดีมีความสุขมาหลายชั่วอายุคนแล้ว อย่าให้เป็อันตรรายเพราะเด็กคนนี้เลย

ขณะเมื่อเปาเป๊ะบัววันกับนางหลิวสีอันหยินภรรยาปรึกษากันจะเอาลูกไปทิ้งนั้น นางหลิวสีบุตรสะใภ้คนใหญ่ผู้น้อยอยู่ที่นั่นด้วย นางหลิวสีเป็นสตรีก็จริงแต่มีสติปัญญาความคิดเฉลียวฉลาด ด้วยตระกูลของนางเป็นคนเล่าเรียนหนังสือมีความรู้ นางหลิวสีได้เห็นนิมิตต่าง ๆ เกิดขึ้นในขณะที่ทารกคลอดออกมา ก็เชื่อว่าเด็กคนนี้เมื่อโตขึ้นจะเป็นผู้มีบุญวาสนามาก จึงอ้อนวอนมิให้เปาเป๊ะบัววันและนางหลิวสีเอนอ่องไปทิ้งด้วยเหตุผลต่าง ๆ นานา แต่เปาเป๊ะบัววันไม่ยอมกลับใจ นางหลิวสีจึงขอรับเอาไปเลี้ยงเสียเองและรับรองว่าหากภายหลังมีภัยอันตรรายเกิดขึ้น ก็จะไม่ให้เกี่ยวข้องเดือดร้อนถึงบิดามารดาเลย เปาเป๊ะบัววันโกรธจัดแต่ในที่สุดก็ยอม นางหลิวสีจึงรับเอาทารกนั้นไปเลี้ยงยังบ้าน ให้กินนมด้วยกันกับเปาเหมียนบุตรของตนและให้ชื่อเด็กนั้นว่า เปาบุ๋นจิ้น ซึ่งต่อมาได้เข้ารับราชการมีความชอบมาก จึงได้รับการเลื่อนยศเป็นเปาเล่งกุง

นางหลิวสีเลี้ยงดูเปาเล่งเถาจนอายุได้เจ็ดปี พวกเด็กที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกับเปาเล่งเถาในแถบนั้น บิดามารดาต่างส่งให้ไปเรียนหนังสือโดยมาก แต่เปาเบ๊ะบัววนหาเอาธุระจัดการให้บุตรได้เล่าเรียน ขำบ้างคับให้ออกไปเลี้ยงกระบือตามท้องทุ่งนา วันหนึ่งเปาเล่งเถาไม่ต้องออกไปเลี้ยงกระบือจึงเดินมาเที่ยวเล่นอยู่ข้างโรงเรียน ได้ยินเสียงเด็กอ่านหนังสือ ก็นั่งฟังและคิดในใจว่าถ้าขึ้นเลี้ยงควายอยู่อย่างนี้ก็หาประโยชน์ไม่ เราควรต้องพยายามเรียนหนังสือ ถ้ามีวาสนาก็จะได้เป็นขุนนางกับเขาบ้าง จึงเอาความข้อนี้ไปปรึกษากับมารดา นางหลิวสีได้ยินถ้อยคำเปาเล่งเถาบังเกิดความสงสาร จึงบอกความจริงทั้งหมดให้เปาเล่งเถาได้รู้ ด้วยเหตุว่าเปาเล่งเถามีอายุถึงแปดปี แล้วทั้งมีความคิดสติปัญญาเฉียบแหลม เปาเล่งเถาเมื่อได้ทราบความจริงโดยตลอดจึงได้พูดขึ้นว่า พี่มีคุณกับข้าพเจ้าเหลือล้น ถึงตายแล้วกลับมาเกิดใหม่ก็ยังทดแทนบุญคุณครบถ้วนไม่ครั้งนี้ถ้าไม่ได้พี่เป็นผู้อุปถัมภ์คำชูแล้ว ที่ไหนข้าพเจ้าจะมีชีวิตอยู่จนเดี๋ยวนี้ นางหลิวสีจึงพูดขึ้นว่าข้อที่เลี้ยงดูเจ้ามานั้นไม่ต้องพูดถึงดอก ว่าแต่เจ้าเติบโตใหญ่ขึ้นมามีแกใจอยากเล่าเรียนก็ดีแล้ว เราจะไปบอกบิดามารดาให้ทราบเสียก่อน นางหลิวสีไปหาเปาเบ๊ะบัววนกับนางหลิวสี เพื่อชี้แจงความประสงค์ของเปาเล่งเถาให้ทราบทุกประการ เปาเบ๊ะบัววนได้ฟังแล้วมีความไม่พอใจ นางหลิวสีเห็นว่าพูดจาไม่ลงรอยกันขึ้นพูดต่อไปก็ไม่มีประโยชน์ จึงได้กลับห้องของตนและได้หาทางช่วยด้วยตนเอง โดยได้เขียนหนังสือฝากเปาเล่งเถาไว้กับอาของตนชื่อหลิวแซเป็นครูสอนหนังสืออยู่ที่ตำบลบ้านไทพ่าง นางหลิวสียังได้ฝากเงินจำนวนสี่สิบตำลึงไปให้แก่หลิวแซชินแสเป็นค่าเล่าเรียนด้วย ตั้งแต่เล่าเรียนอยู่ในบ้านหลิวแซ นางหลิวสีก็คอยส่งเสบียงอาหารและเงินทองเสมอมาได้ขาด เปาเล่งเถาปัญญาไว วิชาสิ่งใดที่หลิวแซชินแสแนะนำให้แต่เพียงครั้งเดียวก็จดจำไว้โดยแม่นยำ หลิวแซชินแสมีความเมตตารักใคร่มากกว่าเด็กอื่น ๆ เปาเล่งเถาจึงอยู่เย็นเป็นสุขเป็นเวลาหลายปี

เปาเล่งเถาเรียนหนังสืออยู่กับหลิวแซชินแสมาจนอายุได้สิบห้าปี มีสติปัญญาเฉียบแหลม ชำนาญในทางหนังสือไม่มีผู้ใดสู้ เปาเหมียนมีอายุสิบเจ็ดปี แต่มีความรู้ถ้าจะเปรียบกับเปาเล่งเถาแล้วห่างกันไกลมาก ทั้งนิสัยก็เป็นคนมักได้ต่าง ๆ อยู่มาหลิวแซล้มเจ็บลงไม่ซำก็ถึงแก่กรรม เปาเล่งเถากับเปาเหมียนจึงต้องกลับมาอยู่บ้าน ช่วยพี่ชายทำไร่ไถนาไปตามเคย กลางวันออกไปทำงาน แต่กลางคืนกลับมาดูหนังสืออยู่เสมอ เป็นนิจ

เข้าวันหนึ่งเปาเล่งเถาตื่นนอนแต่งตัวเรียบร้อยแล้วจึงเข้ามาในตึกค่านับบิดามารดา กับนางหลิวสี พี่สะใภ้ตามธรรมเนียม พลาบอกกับบิดามารดาและพี่สะใภ้ว่า ปีนี้เมืองหลวงมีการสอบไล่ ข้าพเจ้าตั้งใจจะไปสอบกับเขาบ้าง หากไม่ก็จะเสียเวลาไปเปล่า ๆ ด้วยสามปีจะมีการสอบสักครั้งหนึ่ง ขอบิดามารดาได้อนุญาตให้ข้าพเจ้าไปเถิด ถ้ามีบุญวาสนาสอบไล่ได้เป็นขุนนางก็จะเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูลสืบไป

เปาเบ๊ะบัววนกับภรรยาจึงพูดว่าเจ้าอย่าคิดให้ยุ่งไปนักเลย นักปราชญ์ท่านกล่าวไว้ว่า ผู้ใดลักษณะไม่ดีก็ย่อมไร้ความรู้ เจ้ามีความเพียรไปก็หาเป็นประโยชน์ไม่ เจ้าเคยเห็นคนที่เป็นขุนนางมาแต่ก่อนมีใครที่หน้าตาเหมือนกับเจ้าไม่ เจ้าต้องเสียเวลาตราครุฑไปเมืองหลวงหาสมัครไม่ เปาเล่งเถาเห็นบิดามารดาคัดค้านจึงตอบว่านักปราชญ์ท่านกล่าวไว้แต่โบราณว่าถ้าดูวิชาความรู้อย่าฟังดูที่หน้า น้ำในท้องทะเลใครจะอาจหยั่งถึง ตัวข้าพเจ้านี้ถึงแม้มีลักษณะไม่สวยงาม แต่ก็มิวิชาความรู้อยู่ในตัว พร้อมทั้งเปรียบคนแต่ก่อนให้ฟังว่า บึงทองเมื่อครั้งแผ่นดินสามก๊กนั้น ลักษณะที่ริ้วหาสวยงามมิได้ ชุนกวนเจ้าเมืองกังตั้งเห็นลักษณะแล้วก็รังเกียจไม่รับไว้ทำราชการ ภายหลังเล่าปี่รับไปเลี้ยงไว้ได้ช่วยท่านบำรุงแผ่นดินด้วยสติปัญญาที่มีชื่อเสียงโด่งดังปรากฏมาจนทุกวันนี้ แต่ลำพังบึงทองคนเดียวยังสามารถเข้าไปในค่ายโจโจ ใช้อุบายเผาทหารโจโจ

ตายเสียตั้งร้อยหมื่น อันคนที่ประกอบด้วยความรู้ลึกซึ้ง แต่เทพยดาบันดาลให้เกิดมีลักษณะเช่นนี้จะทำอย่างไรได้

นางหลิวสีผู้พี่สะใภ้เห็นเปาเบ๊ะบัววันไม่ฟังเสียงจึงช่วยอ้อนวอนว่าเปาเล่งถูพุดจาเฉียบแหลมมาก หากบิดามารดาอนุญาตให้ไปสอบคิดว่าคงจะสอบไล่ได้เป็นขุนนางเป็นแน่ เปาเบ๊ะบัววันจึงตอบนางหลิวสีว่า คนอย่างเปาเล่งถูหรือจะเป็นขุนนาง เพราะลักษณะของมันก็บอกอยู่แล้วว่าเกิดมาสำหรับเลี้ยงควาย ขึ้นให้ไปก็เสียเงินค่าเดินทาง แล้วยการเปล่า ๆ อนึ่งตระกูลเราทำไรไถนากันทุกคน มันจะผ่าเหล่าไปเป็นขุนนางอย่างไรได้ นางหลิวสีจึงตอบว่าผู้ที่เป็นขุนนางแต่ก่อนไซ้จะเนื่องมาจากต้นตระกูลก็หาไม่ได้ เกิดมาเป็นชาย ถ้ามีความมานะพากเพียรก็อาจเป็นขุนนาง ข้าพเจ้าเห็นว่าเปาเล่งถูมีวิชาความรู้มากหาไม่แล้วที่ไหนจะยกนักปราชญ์แต่ก่อน ๆ มาเปรียบเทียบกับบิดาฟังได้ ไหน ๆ เปาเล่งถูก็ได้ตั้งใจร่ำเรียนมาแล้ว ควรลองให้ไปสอบดูสักครั้งหนึ่งคงไม่เป็นที่เสียหายอย่างไรดอก ถ้าเป็นบุตรสอบไล่ได้ก็จะเป็นเกียรติยศทำให้คนทั้งปวงมีความเคารพนับถือเราอีกส่วนหนึ่งด้วย

เปาเบ๊ะบัววันเห็นนางหลิวสีพุดมีเหตุผลก็ค่อนข้างเห็นด้วย แต่เกี่ยงว่าเปาเล่งถูยังเป็นเด็กอยู่ หากมีอายุสมควรเป็นขุนนางไม่ ต่อถึงกำหนดสอบไล่คร่าวหน้าจึงค่อยไปจะไม่ดีกว่าหรือ นางหลิวสีจึงตอบว่า เปาเล่งถูมีความรู้จะต้องเกรงอายุน้อยทำไม ถ้ามีความสามารถก็อาจเป็นขุนนางได้อยู่แล้ว เมื่อครั้งแผ่นดินจีนนั้นกาลอายุสิบสองปีได้เป็นกับใจเสียง ถ้าจะเอามาเปรียบกันแล้วเปาเล่งถูยังเข้าไปเสียอีก ยิ่งได้เป็นขุนนางแต่เด็กก็ยังมีชื่อเสียงโด่งดังมาก เปาเบ๊ะบัววันจึงตอบว่า เมื่อเจ้าเหออยากจะให้มันมียศดั่งนั้นเราก็จะอนุญาตให้ไป แต่ต้องเลือกหาวันดีเสียก่อน

เปาเล่งถูกับนางหลิวสีเห็นบิดาอนุญาตก็มีความยินดียิ่งนัก ครั้นถึงวันขึ้นสามค่ำเดือนห้าเป็นวันดี เปาเบ๊ะบัววันก็ให้ตั้งโต๊ะจัดหาเครื่องสุราอาหารมาเลี้ยงดูกันทั้งบ้านเป็นที่รื่นเริง เปาเบ๊ะบัววันนางหลิวสีสามีภรรยาให้พรแก่บุตรแล้วห่อเงินสิบตำลึงมอบให้เป็นค่าเดินทาง ครั้นเลี้ยงดูกันเสร็จแล้วเปาเล่งถูก็คำนับลาบิดามารดาญาติทั้งปวง นางหลิวสีให้เงินเพิ่มเติมแก่เปาเล่งถูอีกยี่สิบตำลึง เปาเล่งถูรู้สึกขอบคุณเป็นอันมาก ครั้งแล้วจึงเดินทางตรงไปเมืองหลวงแต่ผู้เดียว

ครั้นถึงเวลาสอบไล่เปาเล่งถูนั้นมีความรู้มากเขียนคำตอบได้เรียบร้อยและว่องไวกว่าคนอื่น เดียวบุนเองซึ่งพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้แต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานสอบไล่เมื่อได้รับคำตอบมาตรวจทั่วแล้ว เห็นว่าคำตอบของเปาเล่งถูคนเดียวเท่านั้นที่ถูกต้องดีตลอด นับว่ามีความรู้สูงกว่าคนทั้งหลาย เบกวยนั้นมีความรู้อย่างสามัญ แต่มีพระกระแสนรับสั่งให้เลือกคัดขึ้นเป็นขุนนาง เดียวบุนเองก็คัดเข้าไว้เป็นชั้นที่สอง ด้วยเหตุว่าเป็นพระญาติก็ต้องจัดให้ไปตามพระประสงค์ ซิมกอกเซงมีความรู้เป็นชั้นที่สอง แต่เมื่อให้เบกวยแทนที่เสียแล้ว จึงต้องคัดลงเป็นชั้นที่สาม เสร็จแล้วก็เลือกตำแหน่งจิ้นสี่อีกสามร้อยหกสิบคน

หลังจากที่เดียวบุนเองจัดการสอบไล่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงนำคำตอบถวายเพื่อให้พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ทรงวินิจฉัย ซึ่งก็ทรงเห็นว่าเปาเล่งถูมีความรู้สูงกว่าคนอื่น โปรดให้เป็นที่จอหงวน เบกวยมีวิชาชั้นสามัญ แต่เป็นน้อยชายของเบกวยสุขสนมเอก จึงโปรดให้เป็นป้าจั้น ซิมกอกเซงเป็นท่าฮวย แล้วรับสั่งให้หานักเรียนทั้งสามเข้าเฝ้า เพื่อจะได้พระราชทานช่อดอกไม้

คนทั้งสามได้ทราบรับสั่งก็พากันเข้าไปเฝ้า คุกเข่าถวายคำนับ พร้อมทั้งกราบทูลชื่อแซ่ของตนให้ทรงทราบ พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ทอดพระเนตรเห็นคนทั้งสามเป็นคนหนุ่มรุ่นเดียวกัน แต่เปาเล่งถูหน้าดำ

ลักษณะชีวิตไม่สมตำแหน่งจอหงวน มีพระทัยรังเกียจไม่ทรงโปรด จึงได้ทรงเปลี่ยนแปลงตำแหน่งเสียใหม่ ให้เบกวยเป็นตำแหน่งจอหงวน ชิมกอกเซงเป็นท่าฮวยตามเดิม คงขาดตำแหน่งป้างั้นจึงมีรับสั่งให้เลือกผู้อื่นแทน ตรัสเท่านั้นแล้วเสด็จขึ้น เวลานั้นเปาเล่งเถยใจแทบลมจับ กลับมาอยู่ที่พักให้มีความคับใจเป็นที่สุด นึกโกรธเคืองพระเจ้าแผ่นดินว่ามีได้ตั้งอยู่ในสัจธรรม เห็นแก่รูปร่างไม่เห็นแก่ความรู้แล้วเหยียบย่ำความสามารถของตน ยิ่งคิดก็ยิ่งมีความแค้นใจจนน้ำตาไหลลงอาบหน้า ถึงเวลาพลบค่ำเปาเล่งเถยนี้ก็ไปยังกลุ่มใจหนักขึ้น เห็นว่าชินอยู่ไปก็รังแต่จะได้รับความอับอายขายหน้า ควรตายเสียให้พ้นทุกข์พ้นร้อนเสียดีกว่า ต่อชาติหน้าจึงค่อยมาทดแทนคุณพี่สะใภ้ใหม่ จึงตกลงใจว่าถึงเวลาสองยามตีกองจะฆ่าตัวตาย

ขณะนั้นเทพารักษ์ประจำเมืองเบียงเหลียงมีความร้อนใจ เล็งดูทราบว่เปาเล่งเถยกำลังเคราะห์ร้าย ต้องหาหนทางแก้ไข เพราะต่อไปจะเป็นขุนนางผู้ใหญ่ช่วยทำนุบำรุงแผ่นดินซ้อง เทพารักษ์เห็นว่าแห่งตั้งใจเสียฝ่ายซ้ายอาจจะช่วยอุปการะเปาเล่งเถยได้ จึงไปเข้าฝันว่าคืนนี้เวลาสองยาม ท่านจงรีบไปที่สะพานโล่กั้งเกี่ยวช่วยชีวิตบุนเคียวซึ่งลงมาเกิดเป็นเปาเล่งเถยไว้อย่าให้ถึงความตาย ท่านผู้นี้เป็นตงฉินจุดจากสวรรค์มาช่วยทำนุบำรุงแผ่นดินซ้องให้มีความสุข แห่งตันตกใจตื่นรำพึงว่าเทพารักษ์มาเข้าฝัน ผันนี้ควรต้องเชื่อ จึงเรียกทหารคนสนิทสองคนเดินออกจากบ้านตรงไปที่สะพานโล่กั้งเกี่ยว

ฝ่ายเปาเล่งเถยนั่งรอเวลาอยู่จนสองยาม เห็นผู้คนหลับสนิทแล้วก็นึกขึ้นได้ว่า ถ้าหากฆ่าตัวตายในโรงเตี๊ยมนี้ เจ้าของโรงเตี๊ยมก็จะพลอยเดือดร้อน จำจะไปตายเสียข้างนอกดีกว่า คิดดังนั้นแล้วก็รีบออกจากโรงเตี๊ยมเดินไปตามถนนหลวง เดินเรื่อยไปจนถึงสะพานแห่งหนึ่ง แสงเดือนส่องสว่างแลเห็นตัวอักษรสามตัวที่บนสะพานเขียนไว้ว่า โล่กั้งเกี่ยวก็ตกลงใจจะผูกคอตายบนสะพานนี้ จึงเดินตรงรี่เข้าไปที่สะพานจัดแจงแก้มารัดเอวออกมาผูกคอตาย พลังคิดในใจว่าเราอุตสาห์บากบั่นเข้ามาเมืองหลวงสอบไล่จนสำเร็จแต่พระเจ้าแผ่นดินมิได้ตั้งอยู่ในสัจธรรม เห็นลักษณะเราไม่สวยงามเลยไม่พระราชทานตำแหน่งขุนนางให้ แต่หนีไปอีกทีก็ยากที่จะโกรธพระเจ้าแผ่นดินเพราะแม้แต่บิดามารดาเราเองยังรังเกียจ ถึงแก่จะเอาทิ้งเสียเมื่อคลอดออกมา หากได้พี่สะใภ้ช่วยอุปการะเลี้ยงดูจึงรอดชีวิตมาได้ เมื่อเราเป็นคนมีกรรมดังนี้แล้วก็ไม่ขออยู่ดูหน้าคนทั้งปวง คิดแล้วก็เอาผ้ามารัดเอวผูกคอตายแขวนกับเสาสะพาน

ขณะนั้นแห่งตั้งใจเสียก็มาถึง เห็นคนผูกคอตายห้อยอยู่ที่เสาสะพานก็สั่งทหารคนสนิทให้เข้าไปแก้โดยเร็วและเรียกให้รู้สึกตัว เมื่อเปาเล่งเถยได้สติลืมตาขึ้นดูเห็นชายสามคนยืนอยู่ตรงหน้าท่าทางเป็นนายกับบ่าว ก็รู้ว่าเป็นผู้มาช่วยชีวิตตนไว้ สำหรับชายสูงอายุนี้หนวดยาวถึงหน้าอกท่าทางเป็นคนมีบุญ จึงเข้าไปคุกเข่าคำนับ แห่งตันจึงว่าลุกขึ้นเถิด ตัวท่านนั้นกำลังหนุ่มแต่เหตุใดจึงมาอมตายเสียเล่า ท่านจงตามเราไปบ้านด้วยกันเถิด เมื่อมีทุกข์อย่างไรเราจะช่วยแก้ไข เมื่อถึงบ้านแล้วเปาเล่งเถยจึงเล่าความตามสัจทุกประการ แห่งตันได้ฟังดังนั้นจึงพูดกลบเกลื่อนว่า ถ้าเป็นจริงดังนั้นก็นับว่าไม่เป็นยุติธรรมเพราะคนเราจะถือเอาลักษณะสวยงามไม่ได้ ต้องคิดถึงความรู้เป็นประมาณ ครั้งนี้ถ้าจะพูดกันตามหน้าที่เราเป็นใจเสียก็เท่ากับท่านมาร้องทุกข์ เราจะต้องช่วยเหลือนำให้ไปโดยยุติธรรม

แห่งตันคิดในใจว่าจำเราจะต้องทดลองดูสติปัญญาไหวพริบชายคนนี้ คิดแล้วจึงกล่าวคำโคลงเป็นปัญหาว่า ปากสุนัขทำไมจึงมีฟันข้าง เปาเล่งเถยจึงนึกรู้ทันจึงตอบว่าศีระงูก็อาจบังเกิดแก้วพญานาคเหมือนกัน แห่งตันหัวเราะพลางพูดว่าท่านตอบโคลงของเราถูกต้องโดยว่องไว สมควรต้องยกย่องว่าเป็นผู้มีความรู้ เมื่อถามชื่อตัวชื่อแซ่เปาเล่งเถยแล้ว แห่งตันจึงพูดว่าดีแล้วพรุ่งนี้เราเข้าไปในวังจะช่วยกราบทูลพระเจ้าแผ่นดิน

ขอตำแหน่งหน้าที่ให้แก่ท่าน และให้เปาเล่งถูพักอยู่ที่บ้านของตนก่อน

รุ่งขึ้นเช้าแห่งตันไปเข้าเฝ้าพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ หลังจากรับสั่งให้จัดกระบวนแห่จอหงวนป้างั้น และทำฮวย ขุนนางสามตำแหน่งตามธรรมเนียมแล้ว แห่งตันจึงลุกจากที่นั่งเข้าไปถวายคำนับ พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ตรัสถามว่าท่านใจเสีงวันนี้มีราชการสิ่งใดหรือ แห่งตันกราบทูลว่าการสอบไล่ปีนี้ มีนักเรียนคนหนึ่งแซ่เปาชื่อเล่งถู เป็นชาวเมืองกุยจิ่วเสีง มีความรู้ดีว่านักเรียนทั้งปวง แต่พระองค์ทรงเห็นว่าลักษณะไม่สวยงามจึงไม่โปรดให้เป็นขุนนาง ตามที่ทรงเห็นดังนั้นก็ขบอยู่ ด้วยนักเรียนมีมากอาจเลือกรับได้ แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าพระองค์จะถือเอาวิชาความรู้เป็นใหญ่จะดีกว่า เพราะการถือเอาลักษณะเป็นประมาณนั้น ต่อไปข้างหน้าคนที่มีความรู้จะพากันท้อถอยเสีง ด้วยเกรงว่าจะทรงรังเกียจเช่นเดียวกับเปาเล่งถู บ้านเมืองก็จะขาดคนมีความรู้สำหรับทำนุบำรุงสืบไป ทั้งนี้ขอพระองค์ทรงดำริเสีงให้รอบคอบก่อน

พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้จึงตรัสถามแห่งตันว่า เรื่องนี้ท่านทราบมาจากไหน แห่งตันจึงกราบทูลเรื่อง ที่ไปช่วยเปาเล่งถูเมื่อคืนนี้แต่ต้นจนปลายให้ทรงทราบทุกประการ พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ได้ทรงฟังก็ดำริ อยู่ในพระทัยว่า เรื่องนี้เราคิดผิดไปจริง ทรงดำริเช่นนี้แล้วก็รับสั่งกับแห่งตันว่าท่านช่วยชีวิตเปาเล่งถูไว้แลพาไปอยู่ในบ้านท่านก็ดีแล้ว เราจะให้คนไปเรียกตัวมาแต่งตั้งให้เป็นขุนนางตามสมควร แห่งตันเห็นพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ทรงเห็นด้วยก็ดีใจ ถวายคำนับขอบพระคุณแล้วก็ถอยออกไปอยู่ตามตำแหน่งเฝ้า

โซ่ได้กังขุนนางตำแหน่งที่หนึ่งรับสั่งพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ จึงนำตัวเปาเล่งถูขึ้นมาเฝ้า เมื่อเปาเล่งถูมาถึงก็คุกเข่าลงถวายคำนับคอยฟังพระกระแสรับสั่งอยู่ พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้จึงตรัสว่าเราเห็นลักษณะของท่านผิดธรรมดาเลยไม่ทันคิดให้รอบคอบ หากแห่งตันมาแนะนำเราจึงนึกขึ้นได้ บัดนี้เราจะแต่งตั้งให้เป็นขุนนางตามสมควร แล้วจึงตรัสถามขุนนางผู้ใหญ่ทั้งปวงว่ายังมีหน้าที่ขุนนางตำแหน่งใดว่างอยู่บ้าง ชื่ออันขุนนางผู้ใหญ่เป็นที่สี่ไปกราบทูลว่า เวลานี้หน้าที่อำเภอเตี้ยตักก้วยว่างอยู่ ด้วยโง่เอี้ยนอัน นายอำเภอคนเก่าถึงแก่กรรม โบบอกหัวเมืองเพิ่งส่งเข้ามาถึงเมื่อวานนี้ พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ได้ทรงฟังก็มีพระทัยยินดี จึงทรงตั้งให้เปาเล่งถูเป็นนายอำเภอเตี้ยตักก้วย รับสั่งต่อไปว่าท่านจงไปรับหนังสือเบิกตำแหน่ง ขุนนางตำแหน่งสี่ไปแล้วออกไปรับราชการตามหน้าที่ แต่ท่านอย่าได้เห็นแก่สินบนหรือลาภสการอันจะ ทำให้เสียราชการแต่อย่างใดเป็นอันขาด

เปาเล่งถูคุกเข่าลงถวายคำนับกราบทูลว่าพระองค์ทรงแต่งตั้งข้าพเจ้าเป็นขุนนาง พระเดชพระคุณเป็นล้นพ้น ไหนเลยข้าพเจ้าจะบังอาจกระทำทุจริตเช่นนั้นได้ ข้าพเจ้าจะตั้งใจทำราชการฉลองพระเดชพระคุณด้วยความจงรักภักดีต่อพระองค์จนเต็มสติกำลัง มิให้เป็นทีเสีอมเสียพระเกียรติยศได้ พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ทรงทราบจากแห่งตันใจเสีงถึงเรื่องเปาเล่งถูจะได้เป็นผู้ช่วยทำนุบำรุงแผ่นดินอยู่แล้ว ครั้นได้ทรงฟังเปาเล่งถูพูดจาอาจเจียบแหลมก็เป็นทีพอพระทัย จึงตรัสถามเปาเล่งถูว่า ท่านมีลักษณะผิดธรรมดาเช่นนี้ น่าจะมีเรื่องส่วนตัวที่น่าฟังอยู่บ้าง ถ้าไม่ขัดข้องจะเล่าให้ฟังได้หรือไม่ เปาเล่งถูกราบทูลว่า ข้าพเจ้าเต็มใจจะเล่าถวายตามความสัตย์จริงทุกประการ แล้วก็กราบทูลเรื่องราวของตนตั้งแต่ต้นปลายให้ทรงทราบ และกราบทูลต่อไปว่าพี่สะใภ้มีบุญคุณกับข้าพเจ้าอย่างใหญ่หลวงนัก ขอพระองค์ทรงพระกรุณาด้วยเถิด

เมื่ออายุ 30/03/2565

พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ได้ทรงฟังก็มีพระทัยโสมนัสรับสั่งว่า พี่สะใภ้ของท่านเป็นคนมีสติปัญญา ประกอบด้วยความเมตตาจิต ควรเป็นที่นับถือได้คนหนึ่งเราตั้งให้เป็นชาปินฮูหยิน ส่วนบิดามารดาของท่าน

นั่นเราตั้งให้เป็นกงลกไต้ฮู เปาเล่งถูไต้ฟั้งรับสั่งตั้งนั้นก็ถวายคำนับขอบพระคุณตามธรรมเนียม พระเจ้าช้องยินจงฮ่องเต้จึงรับสั่งแก่แห่งตันต่อไปว่า ท่านเป็นขุนนางตงฉินเอาใจใส่ต่อราชการแผ่นดิน คราวนี้ต้องนับว่าเป็นความชอบของท่านอย่างหนึ่ง เราอนุญาตให้หยุดพักเหนื่อยไม่ต้องเฝ้าหนึ่งเดือน ตรัสแล้วก็เสด็จขึ้น

เปาเล่งถูตามแห่งตันกลับมาถึงบ้านให้มีความยินดีเป็นที่สุด จึงพูดแก่แห่งตันว่า ท่านช่วยอุปถัมภ์ข้าพเจ้าจนได้ดีครั้งนี้เป็นบุญคุณใหญ่หลวงหาที่เปรียบมิได้ ไม่ทราบว่ามีเมื่อใดข้าพเจ้าจึงมีโอกาสตอบแทนบุญคุณท่านได้บ้าง แห่งตันตอบว่าเรื่องบุญคุณนั้นท่านอย่าได้พูดถึงเลย เชิญท่านรีบไปรับราชการตามหน้าที่ อุตสาหะทำราชการโดยสุจริตให้เป็นที่พึงแก่ราษฎรทั้งปวง ถ้าท่านหมั่นเอาใจใส่ให้มีความชอบแล้ว อีกไม่ช้าก็คงจะได้เลื่อนยศใหญ่ขึ้นไปอีก แห่งตันให้อิวาสสั่งสอนเปาเล่งถูแล้วก็ไปยังห้องของตน ฝ่ายเปาเล่งถูก็คอยรอรับหนังสือเบิกดำนอยู่ที่บ้านแห่งตัน

เปาเล่งถูพักอยู่ที่บ้านแห่งตันประมาณสี่ห้าวัน พอได้รับหนังสือเบิกดำนแล้วก็เข้าไปเฝ้ากราบทูลลาพระเจ้าแผ่นดิน แล้วลาแห่งตันออกจากเมืองหลวง เปาเล่งถูกับพวกเจ้าพนักงานพากันเดินทางตรงไปยังเตี้ยตักกู่ ในระหว่างเดินทางนั้นเปาเล่งถูเขียนหนังสือฉบับหนึ่ง เล่าเรื่องของคนที่เดินทางไปในเมืองหลวงโดยตลอด เขียนเสร็จแล้วก็มอบให้เจ้าพนักงานถือไปยังเมืองกุยจิวิเสีย

ฝ่ายเปาเบ๊ะวันกับนางหลิวสีตั้งแต่เปาเล่งถูบุตรเข้าไปสอบไล่ยังเมืองหลวงแล้วก็อยู่บ้านเป็นสุขสบายด้วยกันตลอดมา วันหนึ่งไม่มีกิจธุระสิ่งใด สามภรรยาพร้อมด้วยบุตรชายบุตรสะใภ้หนึ่งสนทนากันอยู่ในบ้าน ครั้นได้ทราบว่าเปาเล่งถูให้คนถือหนังสือมาแต่เมืองหลวงก็บอกคนใช้ให้นำเข้ามา พนักงานถือหนังสือคำนับแล้วก็ส่งหนังสือให้เปาเบ๊ะวันรับมาฉีกออกอ่านต่อหน้าคนทั้งปวงทราบความตลอดแล้วก็มีความยินดีเป็นที่ยิ่ง สองคนผิวเมียหัวเราะแทบไม่หยุดหย่อน ครั้นให้รางวัลแก่คนถือหนังสือตามควรแล้วจัดการส่งเสียให้กลับไป

เปาเล่งถู เปาบุ้นลือทราบว่ามีคนนางก็มีความยินดี ส่วนนางหลิวสีนั้นดีใจยิ่งกว่าผู้อื่น ด้วยสมกับที่ตนคิดไว้ทุกประการ เปาเบ๊ะวันสามภรรยากล่าวชมเชยนางหลิวสีบุตรสะใภ้ต่าง ๆ แล้วพูดต่อไปว่า ถ้าไม่ได้เจ้าอุปการะเลี้ยงดูเล่งถูมาแล้วไหนเลยเราจะได้เป็นขุนนางมีเกียรติถึงเพียงนี้ เจ้าเองก็ไม่เสียแรงพลอยได้มียศเป็นฮูฮินด้วย นางหลิวสียิ้มแล้วตอบว่า ครั้งนี้ควรต้องคิดถึงบุญคุณแห่งตันใจเสียให้มาก ถ้าไม่ได้แห่งตันใจเสียแล้วปานนี้เล่งถูจะไปอยู่ที่ไหนก็ไม่รู้ หนึ่งก็ได้อาศัยเทพดาฟ้าดินช่วยคุ้มครองรักษาด้วยเหมือนกัน จึงเพิกเฉยให้มีคนดีมาช่วยอุปถัมภ์ ที่ถูกต้องจัดการเช่นไหว้คำนับเทพดาฟ้าดินจึงจะควร เปาเบ๊ะวันไต้ฟั้งก็เห็นชอบด้วย จึงให้จัดการบวงสรวงเทพอารักษ์บ้านเป็นการสนุกสนานรื่นเริง บรรดาญาติพวกพ้องก็จัดข้าวของพากันมาแสดงความยินดีทั่วหน้า เมื่อเสร็จการเรียบร้อยแล้วเปาเบ๊ะวันสามภรรยาบุตรชายบุตรสะใภ้ก็อยู่เป็นสุขแต่นั้นมา

ยังมีชายคนหนึ่งแซ่เล่าชื่อกัง ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ตำบลโง่หลิวปอใกล้กับตำบลเตี้ยตักกู่หนทางประมาณยี่สิบสี่ เล่ากังเป็นคนทุจริตมีชื่อเสียงโด่งดังอยู่ในตำบลนี้คนหนึ่ง มีนิสัยโหดร้ายคดโกงปราศจากเมตตาจิต ในบ้านเล่ากังนั้นตั้งช่องสุ่มเลี้ยงโจรผู้ร้ายไว้คอยตีปล้นราษฎรและคนเดินทางอยู่เสมอ หนึ่งเล่ากังได้ตั้งโรงเตี๊ยมไว้ริมทางหลวงอีกแห่งหนึ่งคอยทำร้ายแย่งชิงข้าวของเงินทองจากคนเดินทางที่มาพักเสมอ ชาวบ้านในตำบลนี้ยอมทราบอยู่ด้วยกันทุกคน แต่ไม่มีใครอาจฟ้องร้องว่ากล่าวเพราะเกรงกลัวอำนาจเล่ากัง

ยิ่งนัก หนึ่งพวกขุนศาลตุลาการก็เป็นพรรคพวกของเล่ากั๋งทั้งสิ้น ใครขึ้นไปฟ้องร้องก็ต้องเสียเงินเสียแรงเปล่า พวกศาลตุลาการหาเอาเป็นธุระจัดการให้ไม่ เล่ากั๋งประพาดิติการทุจริตเช่นนี้มาหลายปี ราษฎรชาวบ้านถูกกดขี่บีบบังคับได้รับความเดือดร้อนเป็นสาหัส

ในตำบลนี้มีชายชาวบ้านคนหนึ่งแซ่จูชื่อเหลียง ภรรยาชื่อนางจิวสีรูปร่างงดงาม ผิวเมี่ยมคู้นี้เป็นคนยากจนยิ่งนัก จูเหลียงคิดจะค้าขายก็ไม่มีทุน จึงปรึกษาพร้อมใจกับนางจิวสีภรรยาไปกู้เงินเล่ากั๋งมาทำทุนค้าขายยี่สิบตำลึง แต่ก็เป็นคราวเคราะห์ขาดทุนปีนี้ ทั้งทุนกำไรหมดสิ้นต้องเลิกการค้าขาย จูเหลียงเป็นหนี้เล่ากั๋งอยู่สองปี เล่ากั๋งเลยคิดตันทบดอกกรวมเป็นร้อยตำลึง

วันหนึ่งเล่ากั๋งพาพรรคพวกห้าหกคนมาทวงเงินที่บ้านจูเหลียง จูเหลียงไม่สามารถจะหาเงินมาใช้ให้ได้จึงอ้อนวอนขอทุลาไปก่อน เล่ากั๋งโกรธจะเร่งรัดเอาให้ได้เดี๋ยวนั้น จูเหลียงจึงพูดอ้อนวอนว่าข้าพเจ้าไม่มีจริง ๆ ท่านคิดเอาตั้งร้อยตำลึง ข้าพเจ้าจะไปหาที่ไหนมาใช้ให้ได้ ถ้าต้องการแต่เพียงเล็ก ๆ น้อย ๆ ข้าพเจ้าก็จะอดสำหรับหามาผ่อนให้ เล่ากั๋งทวาดว่า ตัวเอาเงินของเราไปยังไม่นึกถึงบุญคุณ เราคิดเอาเพียงเท่านี้ดีหนักหนาอยู่แล้ว จงรีบเอามาใช้เสียโดยเร็วเถิด จูเหลียงตอบว่าข้าพเจ้าเอาเงินท่านไป ก็เพื่อลงทุนค้าขาย แต่ข้าพเจ้ากลับขาดทุนหมด เวลานี้จะกินเข้าไปก็ไม่มี ที่ข้าพเจ้าจะรับผ่อนให้ท่านเล็กน้อยก็มีใช้ว่า ข้าพเจ้ามีอยู่แล้ว คิดว่าจะไปหยิบยืมมาผ่อนใช้ให้ท่านดอก ท่านจงเห็นอกข้าพเจ้าบ้างเถิด

เล่ากั๋งได้ฟังก็ยิ่งโกรธมากขึ้น ร้องว่า เจ้าจะเอาไปค้าขายขาดทุนได้กำไรอย่างไรเราไม่รู้ด้วย รู้แต่ว่าเจ้าเอาเงินของเราไปก็ต้องเอามาใช้ให้เราเท่านั้น ถ้าไม่มีจริง ๆ จงเอาเมียของเจ้าไปขายเอาเงินมาใช้เราก็ได้ จูเหลียงถูกเร่งรัดหนักเข้าก็หมดปัญญาไม่รู้จะพูดอย่างไรต่อไป เล่ากั๋งจึงสั่งพรรคพวกให้กลุ่มรวมกันทำร้ายจูเหลียง พวกบ้านใกล้เคียงที่เห็นต่างพากันสงสารจูเหลียงยิ่งนัก แต่เกรงกลัวอำนาจเล่ากั๋งจึงไม่กล้าช่วยเหลือ นางจิวสีภรรยาอยู่ข้างในเห็นเขาทุบตีสามีก็มีความสงสาร ร้องไห้พลาถวิงออกมาขอร้องไว้ เล่ากั๋งเห็นนางจิวสีภรรยาจูเหลียงหน้าตาหมดจดก็ชอบใจร้องสั่งพรรคพวกให้จับตัวนางจิวสีไว้แล้วพูดว่า ถ้ามันไม่มีเงินให้ก็ต้องจับเอาเมียมันไปเป็นเมียเรา พรรคพวกได้ฟังก็ปล่อยมือจูเหลียงตรงเข้าจับตัวนางจิวสีฉุดออกไปนอกบ้าน

จูเหลียงเห็นเล่ากั๋งฉุดภรรยาไป ก็แค้นใจลี้มเกรงกลัวอะไรทั้งสิ้น รีบวิ่งไล่ตามมาข้างหลังโดยไม่คิดชีวิต พรรคพวกเล่ากั๋งจึงช่วยกันกลุ่มรวมตีเบตะจูเหลียงล้มคว่ำล้มหงายอยู่กับพื้นดิน จูเหลียงตัวคนเดียวเห็นจะสู้ไม่ได้ก็ร้องไห้ร่ำรักภรรยา และมีความแค้นใจยิ่งนักพูดขึ้นด้วยเสียงอันดังว่า บ้านเมืองไม่มีชื่อมีแปบ้างเลยหรือ ที่นี้เราจะไปพึ่งใครเล่า ครั้นจะไปฟ้องร้องยังโรงศาลก็ไม่มีเงินจะเสีย เทพยดาฟ้าดินช่างไม่เห็นแก่คนจนบ้างเลย พูดพลาถก็เดินร้องไห้กลับบ้าน

ฝ่ายเป่าเส่งถูเดินทางมาใกล้จะถึงตำบลเตี้ยดักกั๋ยเหลือบไปเห็นชายคนหนึ่งเดินร้องไห้มาตามทาง จึงคิดแต่ในใจว่าชายคนนี้คงจะได้รับความเดือดร้อนอะไรมาเป็นแน่ คิดแล้วเดินเข้าไปถาม จูเหลียงเห็นมีคนมาถามก็เงยหน้าขึ้นดู เห็นชายคนหนึ่งแต่ตัวสุภาพ จึงตรึกตรองอยู่ในใจว่า เมื่อเขามีแก่ใจเช่นนั้นแล้วก็ควรบอกไปตามตรงเกลือกว่าเขาจะสามารถช่วยเหลือเราให้พ้นความเดือดร้อนได้บ้าง คิดดังนั้นแล้วก็เล่าเรื่องตั้งแต่ต้นจนปลายให้เป่าเส่งถูฟัง

เป่าเส่งถูทราบเรื่องโดยตลอดแล้วก็โกรธ พูดขึ้นด้วยเสียงอันดังว่ามันทำเช่นนี้จะใช้ได้หรือบ้านเมืองคงไม่ยอมปล่อยให้ร้ายคนชนิดนี้ทำการทุจริตอยู่ร่ำไปดอก แต่เดิมมาทำไมพวกเจ้าเมืองกรมการจึงไม่

กำจัดมันเล่า จูเหลียงตอบว่าท่านคงเป็นคนมาจากที่อื่นจึงไม่ทราบเรื่องราวตลอด อ้ายเล่าแก๊งคนนี่ประพฤติกการทุจริตชั่วร้ายยิ่งนัก ใช้อำนาจดขี่บีบบังคับราษฎรให้ได้รับความเดือดร้อนอยู่เนือง ๆ ในบ้านก็ตั้งช่องเลี้ยงพวกโจรไว้คอยตีปล้นราษฎรมามากต่อมาก ทั้งยังตั้งโรงเรียนไว้ริมทางหลวงอีกแห่งหนึ่ง คนเดินทางไม่ทันรู้เข้าไปพอกก็ถูกมันทำร้ายแย่งชิงเอาทรัพย์สินเงินทองเสียสิ้น ใครขึ้นไปฟ้องร้องยังโรงศาลก็เสียเงินเปล่า ด้วยบนศาลตุลาการเป็นพรรคพวกของมันทั้งนั้น พวกชาวบ้านจึงพากันเกรงกลัวอำนาจของมันทุกคน เปาเล่งเถิดได้ฟังจึงถามต่อไปว่า ถ้าเช่นนั้นการที่มันแย่งเอาภรรยาของท่านไป มิต้องยอมให้มันทำเล่นตามสบายหรือ ท่านควรต้องรีบไปฟ้องร้องจึงจะถูก จูเหลียงจึงว่าเวลานี้นายอำเภอถึงแก่กรรมแล้วขุนนางใหม่ที่จะมาแทนก็ยังมาไม่ถึง ครั้นจะไปฟ้องที่ในเมืองก็ไม่มีค่าเดินทาง ความเดือดร้อนของข้าพเจ้าเป็นเช่นนี้ท่านจงเห็นเถิด เปาเล่งเถิดจึงบอกขึ้นว่าคนที่มาเป็นนายอำเภอใหม่นี้แซ่เปาชื่อบุนจิ้น เป็นเพื่อนรักกับเรา พรุ่งนี้คงจะมาถึงที่ว่าการตอก เวลานายอำเภอออกไปจัดการเช่นไหว้เจ้าหลักเมือง ท่านจงไปร้องทุกข์ต่อเขาเถิด เราเองก็จะไปที่อำเภอเหมือนกัน จะได้เลยไปบอกเพื่อนเราให้เขาช่วยกำจัดอ้ายผู้ร้ายคนนี้เสีย ราษฎรจะได้มีความสุขต่อไป แต่บัดนี้เราเห็นท่านยากจนน่าเวทนานักเราจะให้เงินท่านสิบตำลึงเพื่อเป็นค่าใช้สอยไปพลางก่อน พูดแล้วก็ส่งเงินให้

จูเหลียงเมื่อได้รับเงินจากเปาเล่งเถิดสิบตำลึงก็รีบกลับมายังบ้าน ให้มีความยินดีนึกขอบคุณเปาเล่งเถิด อยู่มิวาย พอรุ่งขึ้นเช้าก็ออกจากบ้านมาคอยเปาเล่งเถิดอยู่ริมทางที่จะไปยังศาลหลักเมือง เปาเล่งเถิดพร้อมกับขุนนางกรมการเมื่อจัดการบวงสรวงเจ้าหลักเมืองตามธรรมเนียมเสร็จแล้วก็กลับมาตามทาง จูเหลียงเห็นเกี่ยวนายอำเภอจึงตรงเข้าไปร้องทุกข์ แต่เจ้าพนักงานตวาดให้หลีกทางไป เปาเล่งเถิดนั่งอยู่ในเกี้ยวมองเห็น จูเหลียงมาร้องทุกข์ตามที่สั่งไว้จึงสั่งการให้กรมการพาตัวไปที่ว่าการด้วย ครั้นถึงที่ว่าการเปาเล่งเถิดรีบออกมา นั่งยังแจ่มที่ชำระความ พวกพนักงานยื่นเรียงรายอยู่สองข้างทาง ขณะนั้นจูเหลียงหมอบอยู่ที่หน้าโต๊ะ ครั้นได้ยินเสียงนายอำเภอออกมาจึงเหลียวขึ้นดู พอมองเห็นหน้าเปาเล่งเถิดก็ตกใจ นึกขึ้นมาได้ว่าชายที่พบกับเราเมื่อวานนี้ คือนายอำเภอใหม่นี้เอง ชะรอยจะปลอมตัวออกเที่ยวตรวจตราทุกข์สุขของราษฎรเป็นแน่ ดูท่าทางเป็นคนเอาการเอางานตั้งใจปราบปรามคนร้ายจริง จูเหลียงคิดอยู่ในใจจะนี้แล้วก็หมอบนั่งอยู่ เปาเล่งเถิดจึงถามว่า ท่านผู้นี้มีชื่อใดแซ่ใด ได้รับความเดือดร้อนอย่างไร จงเล่าไปให้แจ่มแจ้ง

จูเหลียงได้ฟังจึงแจ้งว่าข้าพเจ้าแซ่จูชื่อเหลียง ได้รับความเดือดร้อนเพราะเล่าแก๊งข่มเหงข้าพเจ้าเหลือเกิน แล้วก็เล่าเรื่องราวตั้งแต่ต้นมาจนเล่าแก๊งแย่งชิงภรรยาไปให้เปาเล่งเถิดทราบสิ้นทุกประการ เปาเล่งเถิดจึงว่าแก่จูเหลียงว่า เรื่องที่ท่านร้องทุกข์กล่าวโทษเล่าแก๊งนี้เป็นคดีร้ายแรงสำคัญอยู่ จะทำการสะเพร่าเหลวไหลไม่ได้เป็นอันขาด ต้องหาหลักฐานพยานประกอบให้แน่นแฟ้นเราจึงจะชำระให้ จูเหลียงก็ยื่นคำอยู่ว่า ข้าพเจ้าให้การตามสัตย์จริง เปาเล่งเถิดสอบถามปากคำจนแน่ใจแล้ว จึงสั่งให้คุมตัวจูเหลียงไว้แล้วกลับไปข้างใน สั่งคนสนิทให้ไปตามพวกกรมการเข้ามาทั้งหมด คนเหล่านั้นได้ทราบว่า เปาเล่งเถิดเรียกตัวก็พากันเข้าไปคำนับคอยฟังคำสั่งอยู่พร้อมหน้า เปาเล่งเถิดจึงถามว่าพวกท่านใครมีฝีมือเข้มแข็งบ้าง เราต้องการรู้จักตัวสักหน่อย

พนักงานได้ฟังนายอำเภอใหม่ซักถามเช่นนั้น ต่างก็มีความสงสัยด้วยไม่ทราบว่านายอำเภอมีความประสงค์อย่างไร เข้าใจไปเสียว่าจะซักฟอกเอาตัวพรรคพวกคนร้าย จึงตอบพร้อมกันเป็นเสียงเดียวว่า พวกข้าพเจ้าเป็นพนักงานอยู่ที่อำเภอนี้มาหลายปี มิได้คิดจะประพฤติกการทุจริตชั่วร้ายอย่างไร จึงมิได้ฝึกหัด

เพลงอาวุธไว้เลย เปาเล่งถูหัวเราะแล้วพูดว่า ท่านทั้งหลายอย่าเข้าใจผิด ที่เราอยากรู้จักก็ปรารถนาเลือก คัดไว้ใช้ในราชการดอก เพราะการจับคนร้ายจำเป็นจะต้องใช้คนมีฝีมือเหมือนกัน เราจะเล่าอะไรให้ท่านฟัง สักเรื่องหนึ่ง เมื่อเราเดินทางมาจากเมืองหลวงนั้น เราสืบได้ความว่าในตำบลนี้มีชายชื่อเล่ากังตั้งช่องเลี้ยง ไจร ประพฤติการกตขี้เบียดเบียนราษฎรต่าง ๆ เรามีความประสงค์จะกำจัดมันเสีย วันนี้พอดีจู่เหลียงมาร้อง ทุกข์ว่า เล่ากังแย่งชิงภรรยาของเขาไป ครั้นเราจะไปจับตัวมันมาลงโทษก็เกรงว่าพวกโจรจะต่อสู้อันแล้วพากัน หลบหนีไปเสีย เราจึงถามพวกท่านดู เพื่อใครมีฝีมือจะได้ไปจับคนร้ายด้วยกัน

พวกพนักงานค่อยฟังดังนั้นก็ได้คลายวิตกกังวลบอกตามความจริงว่าพวกข้าพเจ้าไม่มีใครชำนาญ ชาญ เพลงอาวุธดอก แต่มีพนักงานมาใหม่อยู่สองคนกำลังหนุ่มฝีมือเข้มแข็ง คนหนึ่งชื่อเตี้ยเหลียงอีกคนหนึ่งชื่อ เตี้ยเฮา นอกจากสองคนนี้แล้วก็ไม่มีใครเป็นคนมีฝีมือ

เปาเล่งถูได้ฟังก็มีความยินดี สั่งให้หาตัวเตี้ยเหลียงเตี้ยเฮาเข้ามาข้างใน คนทั้งสองได้ทราบก็รีบเข้า มาคำนับเปาเล่งถู แล้วยืนอยู่ข้างหนึ่ง เปาเล่งถูพิศดูรูปร่างเห็นลักษณะผิ้วผายสมควรเป็นคนมีฝีมือ จึงพูด แก่คนทั้งสองว่า เราเห็นท่านเป็นคนมีฝีมือพอใช้การได้ จะให้ท่านไปที่ตำบลโง่หลิป้อจับตัวเล่ากังคนร้ายมา ให้เรา จงคอยระวังอย่าปล่อยให้หลบหนีไปได้เป็นอันขาด เราจะจัดทหารให้ไปด้วยสักสองร้อย แม้ทำการ สำเร็จกลับมาเราจะบำเหน็จรางวัลให้ถึงขนาด เตี้ยเหลียงเตี้ยเฮารับคำแล้ว เปาเล่งถูก็เขียนหนังสือไปถึงขงบู ซึ่งเป็นที่ซิวเอี้ยขอทหารมาสองร้อยคน ขงบูจ่ายทหารให้ครบตามจำนวนแล้ว เปาเล่งถูจึงมอบหมายให้แก่ เตี้ยเหลียงเตี้ยเฮา กำชับสั่งว่าคนในบ้านเล่ากังมีเท่าใดต้องจับมาให้หมด เตี้ยเหลียงเตี้ยเฮาคำนับรับสั่งถอย ออกมาจัดแจงเตรียมเครื่องศาสตราวุธพร้อมแล้ว ก็รีบยกไปตำบลโง่หลิป้อโดยเร็ว

ฝ่ายเล่ากังตั้งแต่แย่งชิงนางจิวสีภรรยาจู่เหลียงมาได้ เห็นรูปงดงามก็ต้องใจ พุดจาเกลี้ยกล่อมจะ ให้นางจิวสีเป็นภรรยาก็ไม่สมคิด ถึงแม้เล่ากังจะใช้อำนาจกตขี้ประการใด นางจิวสีมีความซื่อสัตย์ต่อสามีสู ยอมตายไม่ยอมเป็นภรรยาเล่ากัง เล่ากังจะหักโหมเอาด้วยกำลังก็เกรงนางจิวสีจะฆ่าตัวตายเสีย โดยนึก เสียตายรูปร่างอยู่จึงให้เอาตัวไปจำขังทรมานไว้

วันนั้นเล่ากังนั่งสนทนากับนางพวงสีภรรยาอยู่ในตึก หญิงคนใช้วิ่งหน้าตื่นเข้ามาแจ้งว่ามีพวก ทหารมาล้อมบ้านไว้ เล่ากังได้ฟังก็ตกใจจนขวัญบิน พอจัดแจงจะหนีออกจากบ้าน เตี้ยเหลียงก็วิ่งสวนเข้ามา เล่ากังเห็นจวนตัวจึงตรงเข้าต่อสู้กับเตี้ยเหลียง เตี้ยเฮาวิ่งเข้าไปช่วยเตี้ยเหลียงต่อสู้กับเล่ากัง มิช้าเล่ากังก็เสียที เตี้ยเหลียงเตี้ยเฮาจับตัวได้ให้ทหารมัดไว้ บรรดาคนในบ้านเล่ากังมีเท่าใดก็ถูกจับหมดทั้งหญิงชาย เด็ก ผู้ใหญ่ พวกทหารเที่ยวค้นไปพบนางจิวสีภรรยาจู่เหลียงเข้าก็เลยนำตัวไปด้วย เตี้ยเหลียงเตี้ยเฮาจึงให้ทหารปิดประตู บ้านใส่กุญแจเสีย แล้วคุมตัวเล่ากังกับพรรคพวกกลับไปยังที่ว่าการอำเภอ พวกชาวบ้านได้ทราบว่าการจับ จับเอาตัวเล่ากังไปก็มีความยินดียิ่งนัก พวกนอกปากว่าเทพดาไม่เข้าด้วยคนผิดตั้งแต่นั้นไปพวกเราคงนอน ตาหลับ ราษฎรคนใดที่เป็นพรรคพวกเล่ากังพอรู้เรื่องก็ตกใจพากันหลบหนีไปสิ้น

ฝ่ายเตี้ยเหลียงเตี้ยเฮาครั้นคุมตัวเล่ากังมาถึงที่ว่าการก็สั่งให้ตีกลองสัญญาณขึ้น เปาเล่งถูได้ยิน เสียงกลองก็รีบสวมเครื่องยศออกมาในที่ว่าการ เตี้ยเหลียงเตี้ยเฮาเข้าไปคำนับแจ้งว่า ข้าพเจ้ารับคำสั่งให้ไป จับตัวเล่ากังที่ตำบลโง่หลิป้อนั้น บัดนี้จับมาได้ทั้งครวเรือนแล้ว เปาเล่งถูได้ทราบก็มีความยินดียิ่งนัก สั่งให้ หาตัวเล่ากังกับพรรคพวกเข้ามา สักครู่หนึ่งเจ้าพนักงาน ก็คุมเล่ากังกับครอบครัวเข้ามาคุกเข่าลงคำนับอยู่ พร้อมหน้า เปาเล่งถูร้องทวาดถามเล่ากังว่า เจ้าบังอาจตั้งช่องเลี้ยงโจรไว้ในบ้าน แลตั้งโรงเตี๊ยมไว้มิทาง

คอยตีปล้นแย่งชิงทำร้ายราษฎรคนเดินทางจริงหรือไม่ ถ้าจริงจงรับสารภาพมาแต่โดยดี เล่ากั๊งให้การภาคเสขว่าข้าพเจ้าไม่ได้ตั้งช่องในบ้านเลย โรงเตี้ยมนั้นเป็นของข้าพเจ้าก็จริง แต่ไม่ได้ทำการทุจริตตั้งกล่าวหาเป่าเล่งกู่พูดต่อไปว่า ความผิดของเจ้ายังมีอีก เจ้าใช้อำนาจกดขี่บีบบังคับราษฎรให้ได้รับความเดือดร้อนต่าง ๆ บุตรภรรยาใครสวองามก็พาพรรคพวกเข้าแย่งชิงจุดคร่าเอาไป ข้อนี้จริงหรือไม่ เล่ากั๊งเถียงว่าท่านใส่โทษข้าพเจ้าเปล่า ๆ ทั้งนั้น ตัวโจทก์ที่ว่านี้อยู่ไหนจงมาว่ากล่าวกันตามธรรมเนียม ซึ่งจะมาปรักปรำข้าพเจ้าโดยไม่มีหลักฐานพยานนี้จะใช้ได้หรือ

เป่าเล่งกู่จึงว่า เจ้ามันสัญญาชาติผู้ร้ายปากแข็ง ถ้ารับสารภาพเสียแต่โดยดีโทษก็จะเบาบางลง แม้นเราหาตัวโจทก์มาให้เจ้าจะว่าอย่างไรเล่า เล่ากั๊งตอบว่าเมื่อมีตัวโจทก์มาข้าพเจ้าก็จะได้แก้คดีบ้าง ขณะนั้นนางจิวสีหมอบอยู่ที่หน้าโต๊ะจึงตรงเข้าไปชี้แจงแก่เป่าเล่งกู่ว่า ข้าพเจ้าชื่อจิวสีสามีชื่อจู่เหลียง เล่ากั๊งได้ใช้อำนาจจุดคร่าข้าพเจ้าไปเพื่อจะเอาเป็นภรรยา แล้วก็เล่าเรื่องที่เป็นมาแต่ต้นจนปลายให้เป่าเล่งกู่ฟังจนตลอด เป่าเล่งกู่ได้ทราบว่ายืนยันนั้นคือนางจิวสี จึงสั่งให้เรียกตัวจู่เหลียงออกมา บอกว่าภรรยาของท่านมาอยู่ที่นี้แล้ว ท่านจงไปพบปะกันเถิด

ขณะนั้นสามีภรรยาได้พบกันมีความยินดีจนน้ำตาไหล รู้สึกขอบคุณเป่าเล่งกู่เป็นที่ยิ่ง เป่าเล่งกู่จึงร้องทวาดเล่ากั๊งว่า ที่นี้เจ้าจะต่อสู้อย่างไรเล่า ทันใดนั้นเล่ากั๊งก็นึกรู้ได้ว่าจู่เหลียงมาเป็นโจทก์จึงให้การแก้ตัวว่า ข้าพเจ้าไม่ได้แย่งชิงภรรยาของจู่เหลียง ความจริงจู่เหลียงเป็นหนี้ข้าพเจ้าได้กู้เงินไปร้อยตำลึงนานมาแล้ว ข้าพเจ้าไปทวงถามจนถึงบ้านเป็นหลายครั้ง แต่จู่เหลียงแกล้งบิดพลิ้วไม่ใช้เงินให้ ข้าพเจ้าหมดหนทางที่จะทำอย่างไร จึงออกอุบายจับเอานางจิวสีภรรยาเอาไว้ที่บ้าน ข้อนี้เป็นความจริง แต่หวังว่าจะยึดเอาไว้เป็นตัวจําจำเท่านั้น ถ้าจู่เหลียงนำเอาเงินมาใช้ให้ข้าพเจ้าหมดแล้ว ข้าพเจ้าก็จะส่งตัวนางจิวสีคืนไปให้ซึ่งข้าพเจ้าจะได้มีเจตนาแย่งชิงเอาไปเป็นภรณยานั้นหาไม่ได้

เป่าเล่งกู่ได้ฟังดังนั้นก็โกรธนัก เอามือตบโต๊ะร้องทวาดว่า ความประพฤติของเจ้านั้นเราย่อมรู้อยู่สิ้นแล้ว ยังจะขึ้นแก้ตัวอยู่อีกหรือ เล่ากั๊งก็คงปฏิเสธไม่ยอมรับอยู่ตามเดิม เป่าเล่งกู่ขัดใจยิ่งนัก จึงสั่งให้เขียนเล่ากั๊งสองร้อย พวกนักการก็จับตัวเล่ากั๊งคว่ำลงเขียนจนครบสองร้อยที่ตามคำสั่ง เป่าเล่งกู่จึงพูดว่า ถ้าเจ้ารับเสียโดยดีก็คงไม่ต้องเขียนดี ที่นี้เจ้าจะให้การตามสัตย์จริงหรือยังเล่า เล่ากั๊งเถียงว่า ข้าพเจ้าไม่ได้ทำผิด จะให้ยอมรับอย่างไรได้ เป่าเล่งกู่ร้องทวาดว่าคดีมีพยานอยู่ชัดเจนเช่นนี้ยังไม่ยอมรับเป็นสัตย์ แล้วเรื่องอื่น ๆ ไหนเลยมันจะรับสารภาพเล่า พูดเท่านั้นแล้วก็สั่งให้เอาเครื่องทรมานออกมา ให้จับตัวเล่ากั๊งเข้าเครื่องบีบโดยเร็ว นักการจึงใช้เครื่องบีบบีบหน้าแข้งเล่ากั๊ง เล่ากั๊งมีความเจ็บปวดเหลือกำลังที่จะทนได้ จึงคิดอยู่ในใจว่าถ้าเราขึ้นทำปากแข็งก็ต้องตายลำบากน่าทุเรศ ไหน ๆ จะตายแล้วก็ให้ตายโดยสะดวกเถิด คิดแล้วร้องบอกว่า ข้าพเจ้ายอมรับเป็นสัตย์แล้ว เป่าเล่งกู่จึงให้คลายเครื่องบีบออกเสีย สั่งนักการให้หากระดาษพู่กันให้เล่ากั๊งเขียนคำสารภาพมาโดยเร็ว เล่ากั๊งก็เขียนคำให้การรับสารภาพความผิดของตนที่ได้กระทำไว้ทุกสิ่งทุกอย่าง เสร็จแล้วพนักงานก็นำไปให้เป่าเล่งกู่ เป่าเล่งกู่อ่านดูตลอดแล้วก็มีความยินดี จึงบอกแก่จู่เหลียงกับภรรยาว่าคดีของท่านเป็นอันเสร็จแล้วจงพาภรรยากลับไปบ้านเสียเถิด

จู่เหลียงกับนางจิวสีมีความยินดีหาที่เปรียบมิได้ ลูกเขาลงค่านับกล่าวคำขอบคุณแล้วก็พากันกลับไป เป่าเล่งกู่จึงปรึกษาโทษเล่ากั๊งว่ามีความผิดชั่วร้ายอย่างมหันต์ ต้องตีด้วยกระบองจนตายคาที่ ตัดสินแล้วก็สั่งให้เตี้ยเหลียงเอากระบองออกมาตีเล่ากั๊ง เตี้ยเหลียงรับคำสั่งจุดตัวเล่ากั๊งคว่ำลงกับพื้น ตีลงไปได้สิบสามที

เล่าถึงก๊วใจตาย เปาเล่งถู่ให้เอาศพไปทิ้งเสียในป่า แล้วให้บริษัทรพย์สมบัติของเล่ากั้งไว้เป็นของหลวง นางพวงสีผู้ภรรยาเล่ากั้งนั้น บังคับให้บวชเป็นชื้อยู้วัด ส่วนคนใช้หญิงชายในบ้านก็ปล่อยให้ไปอยู่ตาม ภูมิลำเนาของตน แต่นั้นมาเปาเล่งถู่ก็มีชื่อเสียงโด่งดังเลื่องลือไป พวกราษฎรในท้องที่อำเภอเตี้ยตักก้วย พากันสรรเสริญว่านายอำเภอคนใหม่นี้มีความสามารถกำจัดคนร้ายสำคัญได้โดยมิได้เห็นแก่หน้าบุคคล พวกตุลาการก็พากันเกรงขามไม่อาจจะประพฤติเหลวไหลเหมือนแต่ก่อน ราษฎรก็ค่อยมีความสุขขึ้น

วันหนึ่ง เปาเล่งถู่นั่งทำการอยู่ที่อำเภอ เวลานั้นมีชายสองคนเกิดวิวาทพุ่มเถียงกันมาแต่ไกล ครั้นมาถึงหน้าอำเภอก็พากันขึ้นมามบนที่ว่าการ คุณเข่าลงคำนับอยู่หน้าโต๊ะทั้งสองคน เปาเล่งถู่จึงถามว่าเจ้าสองคนเกิดวิวาทกันด้วยเรื่องอะไร ชื้อแซ่อย่างไร ใครเป็นโจทก์เป็นจำเลยจงบอกมาโดยเร็ว ชายคนหนึ่งแจ้งว่าข้าพเจ้าเป็นโจทก์ชื่อกั้งเสง จำเลยชื่อเตี้ยวห้อเซงอยู่บ้านใกล้เคียงกัน จำเลยได้กู้เงินข้าพเจ้าไปยี่สิบตำลึง สัญญาว่าจะใช้ให้ภายในสองเดือน ครั้นถึงกำหนดข้าพเจ้าไปทวงถามที่บ้านจำเลย จำเลยจึงชำระเงินให้ข้าพเจ้าถูกต้องตามสัญญา แต่ในระหว่างที่ข้าพเจ้ายังอยู่บ้านจำเลยนั้นบังเอิญมีเพื่อนมาชวนไปธุระ ข้าพเจ้าจึงเอาเงินยี่สิบตำลึงนั้นฝากจำเลยไว้ก่อน ครั้นเสร็จธุระกลับมาจะขอรับเงินคืนไป จำเลยกลับปฏิเสธว่าไม่ได้รับฝากไว้ ข้าพเจ้าจึงต้องพาเอาตัวมาที่นี่ ขอท่านได้โปรดตัดสินให้จำเลยคืนเงินให้แก่ข้าพเจ้าด้วย

เปาเล่งถู่ทราบความตลอดแล้วจึงถามเตี้ยวห้อเซงว่า โจทก์เขาฟ้องกล่าวหาเจ้าเช่นนี้เจ้าจะแก้ว่าอย่างไร เตี้ยวห้อเซงก็ให้การว่า ข้อที่โจทก์ว่าข้าพเจ้ากู้เงินมายี่สิบตำลึงนั้นเป็นความจริง แต่เมื่อถึงกำหนดข้าพเจ้าได้ใช้เงินให้แก่โจทก์เป็นการเสร็จสิ้นกันแล้ว ข้อที่โจทก์ก็รับ ส่วนที่ข้าพเจ้ายักยอกเงินฝากนั้นเป็นความเท็จทั้งสิ้น โจทก์รับเงินมาจากข้าพเจ้าแล้วเอาไปทำอะไรเสียข้าพเจ้าหาทราบไม่ เปาเล่งถู่เห็นคำโจทก์จำเลยแย้งกันเช่นนั้นจึงถามกั้งเสงว่า เจ้ามีพยานรู้เห็นในเรื่องนี้บ้างหรือไม่ กั้งเสงก็ตอบว่าเวลานั้นจำเลยกับข้าพเจ้าอยู่ด้วยกันแต่ลำพังสองคนเท่านั้น เปาเล่งถู่เห็นเป็นคดีเลื่อนลอยไม่มีหลักฐาน จึงพูดไกลเกลี้ยแก่เจ้าทรรย์ว่า เจ้าเองก็รับอยู่ว่าจำเลยใช้ให้แล้วไม่พอที่จะหาความร้อใจเลย กั้งเสงก็ให้การยืนยันคำอยู่ว่า ขอท่านจงโปรดพิจารณาให้แตกหักออกไปเถิด เพราะข้าพเจ้าหาได้กล่าวหาโดยเหลวไหลไม่ ถ้าข้าพเจ้านำเอาคำเท็จมาร้องเรียน พิจารณาเป็นสัจแล้วข้าพเจ้าจะยอมรับโทษทุกอย่าง

เปาเล่งถู่เห็นกั้งเสงให้ถ้อยคำมั่นคงก็นิ่งคิดอยู่ในใจว่า เรื่องนี้เตี้ยวห้อเซงคงจะยักยอกเอาไว้จริง แต่ครั้นเราจะลงโทษก็ไม่มีความพยานเพียงพอ นิ่งตริตรองอยู่เป็นนานจึงมองเห็นอุบายอย่างหนึ่ง ก็สั่งพนักงานให้คุมตัวกั้งเสงเข้าไปเสียข้างใน เหลือแต่เตี้ยวห้อเซงอยู่คนเดียว เปาเล่งถู่จึงแกล้งขู่ว่า เจ้าเป็นคนโลภเห็นแก่เงินทองของเขาจริงควรต้องรับโทษหนัก แต่เรายังมีความเวทนาเจ้าอยู่ จึงจะยอมผ่อนผันให้สักอย่างหนึ่ง เราจะเขียนอักษรคำว่าเงินลงไว้ในฝ่ามือเจ้า แล้วเจ้าต้องเข้าไปคุกเข่าอยู่ในห้องจนถึงเวลาบ่าย ถ้าตัวอักษรนั้นยังคงอยู่ไม่ลบเลือนเราจะยอมยกโทษให้ เตี้ยวห้อเซงได้ฟัง ให้นึกกระหือมิใจเป็นที่สุด พนักงานก็เขียนตัวอักษรคำว่าเงินลงในฝ่ามือทางซ้าย แล้วคุมตัวเข้าไปไว้ในห้องลับแห่งหนึ่ง ครั้นแล้วเปาเล่งถู่จึงเรียกเตี้ยเหล็งเข้ามากระซิบสั่งว่า เจ้าจงไปที่บ้านเตี้ยวห้อเซง กระทบบลอกภรรยาว่า บัดนี้สามียอมรับเป็นสัจแล้ว ให้มาเอาเงินที่บ้านไปคืนเจ้าของเขาเสีย ถ้าภรรยาเตี้ยวห้อเซงปฏิเสธเจ้าจงจับเอาตัวมาด้วย

มาด้วย 30/03/2565

เตี้ยเหล็งคำนับลารับไปถึงบ้านเตี้ยวห้อเซง บอกแก่นางสีภรรยาเตี้ยวห้อเซงตามคำสั่ง นางสีปฏิเสธว่าไม่รู้ไม่เห็น เตี้ยเหล็งจึงเกาะตัวมาอำเภอชี้แจงให้เปาเล่งถู่ทราบทุกประการ เปาเล่งถู่ว่าแก่

นางลือสีว่า บัดนี้สามีเจ้ายอมสารภาพบอกว่าเวลานี้เงินก็ยังอยู่ครบถ้วน เหตุไหนเจ้าจึงกล้าปฏิเสธเล่า ถ้าเจ้ายังไม่เห็นจริงจงคอยฟังคำของสามีเจ้าเถิด ทันใดนั้นจึงสั่งเตี้ยเฮาให้พาตัวนางลือสีไปถามเตี้ยหว้อเซงว่า เงินนั้นยังคงบริบูรณ์อยู่หรือบกร่องไปบ้าง เตี้ยเฮาก็ร้องถามเตี้ยหว้อเซงอยู่นอกห้อง

เตี้ยหว้อเซงไม่ทราบว่าเป็นอุบายทั้งไม่รู้ว่าการรยาของตนถูกจับมา ได้ยินเสียงร้องถามก็สำคัญว่าถามถึงอักษรเงินที่เขียนไว้ในฝ่ามือจึงรีบชานออกมาดั่ง ๆ ว่า ยังบริบูรณ์ดีอยู่ ข้าพเจ้าไม่อาจทำให้บกร่องเลย เตี้ยเฮาจึงพานางลือสีกลับมาหาเปาเล่งเถว นางลือสีสำคัญว่าสามียอมรับสารภาพจริง เลยหมอบก้มหน้านั่งอยู่ เปาเล่งเถวจึงแกล้งชุนางลือสีว่าสามีเจ้ายอมรับสารภาพทุกอย่างแล้ว บอกว่าเวลานี้เงินยังครบบริบูรณ์ เจ้ายังกล้าปฏิเสธอีกหรือ หมึงใจร้ายเช่นนี้ถ้าไม่ลงโทษให้หนักที่ไหนจะยอมรับเป็นสัตย์

นางลือสีตกใจกลัวจนตัวสั่น จำเป็นต้องรับสารภาพว่าทั้งนี้เป็นด้วยสามีข้าพเจ้าคนเดียว วันนั้นกังเสงไปทวงเงินที่บ้าน สามีข้าพเจ้าก็เอาเงินมาชำระให้เสร็จแล้ว เผอิญกังเสงมีธุระจำเป็นต้องไปทางอื่น จึงกลับเอาเงินยี่สิบตำลึงนั้นมาฝากสามีข้าพเจ้าไว้ก่อน เมื่อเสร็จธุระกลับมาจะขอรับเงินคืนไป สามีข้าพเจ้าบังเกิดโลกเจตนาคิดจะโกงเอาเงินนั้นเสียจึงไม่คืนให้ บัดนี้เขายอมรับสารภาพแล้ว ข้าพเจ้าก็มีอาจกล่าวเท็จขอท่านจงโปรดยกโทษให้แก่ข้าพเจ้าเสียเถิด ตัวเงินเวลานี้ยังเก็บไว้ในบ้านครบทั้งยี่สิบตำลึง ถ้าข้าพเจ้าได้กลับไปก็จะนำมาคืนให้กังเสงจนครบ

เปาเล่งเถวเห็นนางลือสีรับเป็นสัตย์แล้ว จึงสั่งให้เตี้ยเหล็งคุมตัวเตี้ยหว้อเซงออกมา เตี้ยหว้อเซงเหลือบไปเห็นภรรยาที่สะตุงใจ รีบคุกเข่าลงคำนับอยู่ตรงหน้า เปาเล่งเถวร้องตวาดว่าเมียเจ้าให้การรับเป็นสัตย์หมดทุกข้อแล้ว เจ้ายังจะปากแข็งหรือ เตี้ยหว้อเซงตกใจตัวสั่นมีความกลัวยิ่งนัก นึกแค่นใจภรรยาของตนว่าไม่ควรจะมารับสารภาพเลย แต่ไหน ๆ เนื้อความก็แตกแล้วจำเป็นต้องยอมรับโดยดี คิดแล้วจึงอ้อนวอนขอความกรุณาว่า เวลานั้นข้าพเจ้าใจเบาเห็นผิดเป็นชอบไป ขอท่านได้กรุณาด้วยเถิด เวลานี้เงินยังอยู่ในบ้าน ข้าพเจ้าไม่ได้เอาไปใช้สอยอะไรเลย ขอให้ข้าพเจ้ากลับไปจะได้รับนำเงินมาคืนให้แก่กังเสงโดยเร็ว

เปาเล่งเถวเห็นจำเลยยอมให้การรับสารภาพตามสัตย์จริงแล้ว ก็สั่งให้นำตัวกังเสงออกมาข้างนอก กังเสงคุกเข่าลงคำนับอยู่ตรงหน้าเปาเล่งเถวจึงตัดสินใจไปว่าในคดีเรื่องนี้ เตี้ยหว้อเซงคิดจะโกงจะยกยอกเอาเงินของกังเสงเสีย เห็นว่าจำเลยมีความผิดจริงแต่หากเป็นคนโง่เขลาถูแก่อ่านาจโลกเจตนา ทั้งเงินของกลางยังคงอยู่โดยครบถ้วน เห็นว่ายังไม่ควรต้องได้รับโทษหนัก ให้เขียนเสียยี่สิบทีแล้วปล่อยตัวไป ส่วนเงินของกลางต้องคืนให้แก่โจทก์ เปาเล่งเถวพิจารณาคดีเสร็จแล้วก็กลับ เตี้ยหว้อเซงถูกตีมีความเจ็บปวดอย่างสาหัส เวลาเดินไปบ้านให้นึกแค่นใจภรยายิ่งนัก พุดว่าเจ้าไม่ควรให้การรับสารภาพต่อนายอำเภอเลย นางลือสีตอบสามีว่า ก็ข้าพเจ้าได้ยินเสียงท่านพุดอยู่ว่า เงินยังอยู่จะไม่ให้ข้าพเจ้าให้การตามตรงอย่างไรเล่า

เตี้ยหว้อเซงจึงนึกูขึ้นมากันที่ว่า เราเสียกลนายอำเภอเสียแล้ว เวลาที่เขียนตัวอักษรคำว่าเงินในฝ่ามือเรามีแต่นึกเสียเลย ต่อบัดนี้จึงมาคิดเห็น ครั้นแล้วก็นั่งก้มหน้าเดินต่อไปจนถึงบ้าน กังเสงตามไปปรับเงินแล้วก็กลับไป บรรดาราชฎที่พากันมาดู ต่างก็ชมเชยว่านายอำเภอมีสติปัญญา สามารถพิจารณาคดีที่เที่ยงธรรมไม่มีผู้ใดเสมอเหมือน

อยู่มาวันหนึ่ง พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้เสด็จออกประทับ ณ พระที่นั่งพิมลสวรรค์ ขุนนางผู้ใหญ่ น้อยถวายคำนับเฝ้าอยู่ตามลำดับ ขณะนั้นฮันซี เจี้ยะสิน บันปิวโป้ว ขุนนางผู้ใหญ่ทั้งสามกราบทูลว่า ตั้งแต่

พระองค์ทรงโปรดให้เปาเล่งถูไปรับหน้าที่เป็นนายอำเภอเตี้ยดักกั๊มาได้สองปีแล้ว บัดนี้ในตำบลนั้นก็ปราศจากโจรผู้ร้าย ราษฎรทำมาหากินเป็นสุขสบายยิ่งนัก เห็นว่าเปาเล่งถูมีสติปัญญาสามารถ อุตสาหะเอาใจใส่ในราชการ ทำนุบำรุงบ้านเมืองด้วยความจงรักภักดีต่อพระองค์โดยแท้ ขอได้โปรดมีรับสั่งให้หาตัวเข้ามายังเมืองหลวง แต่งตั้งให้มียศศักดิ์สูงขึ้นไป เปาเล่งถูจะได้มีน้ำใจรับราชการฉลองพระเดชพระคุณต่อไปอีก พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ทรงเห็นชอบด้วย จึงมีรับสั่งให้ข้าหลวงเชิญลาพระหัตถ์ออกไปเรียกตัวเปาเล่งถูเข้ามายังเมืองหลวง

เปาเล่งถูกับเตี้ยเหลียงเตี้ยเฮาเดินทางไปถึงเมืองเปียนเหลียง แล้วพากันตรงไปบ้านแห่งหนึ่ง เปาเล่งถูบอกคนเฝ้าประตูให้ไปแจ้งยังข้างใน ไม่ช้าคนเฝ้าประตูก็ออกมานำเข้าไป คนทั้งสองได้พบกันเข้ามีความยินดียิ่งนัก เปาเล่งถูกุยก์เข้าลงคำนับตามธรรมเนียมแล้วนั่งลงข้างหน้า เห่งตันจึงว่าแก่เปาเล่งถูว่าท่านจากเราไปรับหน้าที่นายอำเภอเป็นเวลาสองปีเศษ ได้หมั่นเอาใจใส่สอดส่องทุกข์สุขของราษฎรโดยเห็นแก่บ้านเมืองจริง อันชี เจียะสิน บุนปิวไปวุ่นนางผู้ใหญ่ทั้งสาม จึงช่วยกราบทูลยกย่องความชอบของท่านให้ทรงทราบ พระเจ้าแผ่นดินทรงยินดีจึงรับสั่งให้หาท่านกลับเข้าไป ท่านกลับมาครั้งนี้คงได้เลื่อนยศเป็นขุนนางชั้นสูงขึ้นไปเป็นแน่ เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี กล่าวคำขอบคุณด้วยถ้อยคำต่าง ๆ เห่งตันสั่งให้จัดโต๊ะหาเครื่องสุราอาหารมาเลี้ยงดูเป็นอันดี สองคนนั่งเสพสุราอยู่ด้วยกันเป็นที่สบาย พลาสนทนาด้วยข้อราชการบ้านเมืองพักหนึ่ง พอควรแก่เวลาแล้วต่างก็ไปนอน

รุ่งขึ้นเข้าเฝ้ากับเปาเล่งถูแต่งเครื่องยศเสร็จแล้ว ก็นั่งเกี่ยวไปในวัง พอพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้เสด็จออก เปาเล่งถูก็เข้าไปคุกเข่าลงถวายคำนับกราบทูลว่า พระองค์รับสั่งให้ข้าพเจ้ากลับเข้ามายังเมืองหลวงนั้นเป็นพระคุณหาที่สุดมิได้ ขอให้พระองค์เจริญพระชนม์ยืนยาวนับด้วยหมื่นปีเถิด พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ทรงโสมนัสรับสั่งว่า ท่านมีความอดสาหะในราชการ ทำนุบำรุงให้ราษฎรมีความสุขด้วยความสามารถ เห็นชัดว่าท่านจงรักภักดีต่อเราจริง ดรัสชมเชยแล้วรับสั่งถามขุนนางผู้ใหญ่ทั้งหลายว่า เปาเล่งถูมีความชอบครั้งนี้สมควรจะเลื่อนยศให้เป็นขุนนางตำแหน่งใด โขยจันใจเสีงฝ่ายขวาจึงกราบทูลขึ้นว่า ชั่วบุนหัวเจ้าเมืองไคซองฮู้มีความซื่อซื่อไม่สามารถจะรับราชการได้ต่อไป ได้มีหนังสือเข้ามากราบทูลลาออกจากหน้าที่หลายวันแล้ว ขอพระองค์ทรงตั้งให้เปาเล่งถูเป็นเจ้าเมืองไคซองฮู้ รับราชการสนองพระเดชพระคุณต่อไปเถิด ภายหลังเมื่อมีความชอบในหน้าที่ราชการยิ่งขึ้นจึงค่อยเรียกกลับเข้ามารับราชการในเมืองหลวงเป็นขุนนางชั้นสูงต่อไป พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ทรงเห็นชอบด้วย รับสั่งแก่เปาเล่งถูว่า เราตั้งให้ท่านเป็นเจ้าเมืองไคซองฮู้ จงรีบไปรับหน้าที่ดูแลอย่าให้ราษฎรมีความเดือดร้อนขึ้นได้ เปาเล่งถูถวายคำนับรับตราตั้งเป็นเจ้าเมืองแล้ว จึงกราบทูลไปว่า ตั้งแต่ข้าพเจ้าออกจากบ้านมาจนบัดนี้ก็ช้านานแล้ว ไม่ทราบว่ามีบิดามารดาจะเป็นประการใดบ้าง ขอพระองค์ทรงโปรดให้ข้าพเจ้าลาพักราชการสักสองเดือนจะได้มีโอกาสไปเยี่ยมบิดามารดา เมื่อถึงกำหนดจะรีบไปรับราชการฉลองพระเดชพระคุณตามรับสั่ง พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ทรงอนุญาตแล้ว เปาเล่งถูก็ถวายคำนับถอยออกไป

ขณะนั้น ขุนนางตำแหน่งอึ้งหมิงเข้าไปถวายคำนับกราบทูลว่า บัดนี้เจ้าเมืองกุยเต็กฮู้ซึ่งขึ้นกับเมืองท้อหนามีหนังสือบอกเข้ามาว่า ฝนแล้ง ราษฎรทำนาไม่ได้ผล พากันอดอยากได้รับความเดือดร้อนเป็นสาหัส ขอพระองค์ทรงโปรดดับความทุกข์เข็ญให้แก่ราษฎรทั้งปวงด้วยเถิด พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ได้ทรงฟังจึงรับสั่งว่า ถ้าราษฎรได้รับความเดือดร้อนถึงเพียงนั้น เราก็ต้องให้ขุนนางนำข้าวปลาอาหารออกไปแจก

จ่ายตามสมควร ขณะนั้นเดี๋ยวบุ๋นเองขุนนางตำแหน่งเปียโปวี่เขียนจื่อกราบทูลขึ้นว่า เบกวยก็กู่กู่ซึ่งเป็น จอหววน พระองค์โปรดให้ช่วยราชการอยู่กับข้าพเจ้านั้น เป็นผู้มีความสามารถดีอยู่ ข้าพเจ้าเห็นสมควร ให้เป็นข้าหลวงออกไปจัดการที่เมืองกุยเต็กฮู้ คงจะได้ราชการเป็นแน่

พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ได้ทรงฟังก็สยอศรัย รับสั่งให้หาเบกวยเข้ามาเฝ้า ตรัสถึงการที่เดี๋ยว บุ๋นเองเป็นผู้กราบทูลแนะนำให้เข้าใจตลอดแล้ว จึงมีรับสั่งแก่เบกวยต่อไปว่า เราตั้งให้เจ้าเป็นข้าหลวงคุม เงินสิบหมื่นตำลึงออกไปแจกจ่ายให้แก่ราษฎรที่เมืองกุยเต็กฮู้ เจ้าต้องเอาใจใส่ต่อราชการ อย่าใช้อำนาจ กตขี้ราษฎรให้ได้รับความเดือดร้อนเป็นอันขาด เสร็จราชการกลับมา เราจะแต่งตั้งให้มียศใหญ่ขึ้นไปตาม สมควร เบกวยถวายคำนับรับรับสั่งแล้ว พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ก็เสด็จขึ้น ขุนนางผู้ใหญ่ผู้น้อยต่างพากัน กลับบ้าน เปาเล่งถูก็กลับมาถึงบ้านพร้อมแห่งตัน เมื่อคนทั้งสองสนทนากันอยู่นั้น เปาเล่งถูจึงพูดกับแห่งตัน ว่า ข้าพเจ้าได้รับอนุญาตให้หยุดพักราชการกลับไปบ้านได้สองเดือน หนทางไปถึงเมืองหุ่หน่ากู่ยังไกล นึก ข้าพเจ้าคิดจะออกเดินทางวันรุ่งขึ้น จะได้มีเวลารีบไปรับราชการทันตามกำหนด วันนี้จึงบอกให้ท่าน ทราบเสียก่อนแล้วจะลาไปเป็นการด่วน แห่งตันได้ฟังดังนั้นก็สั่งให้จัดโต๊ะและสุรามาลีงส่งตามธรรมเนียม เปาเล่งถูรู้สึกขอบคุณแห่งตันเป็นที่สุด จึงพูดขึ้นว่าท่านมีบุญคุณอยู่กับข้าพเจ้าใหญ่หลวงนักไม่ทราบว่าจะเวลา ไດจึงจะมีโอกาสทดแทนคุณท่านบ้าง แห่งตันหัวเราะแล้วตอบว่า ท่านกับเรามีใช่เป็นคนอื่น เราหาถือว่าเป็น บุญคุณอะไรต่อกันไม่ เพราะเราทำตามหน้าที่ของมนุษย์ต้องช่วยเหลือกัน ถ้าท่านถือว่าเรามีบุญคุณ ท่าน ก็ได้ตอบแทนบุญคุณให้แก่เราแล้ว ด้วยท่านได้ทำคุณประโยชน์ให้ประจักษ์แก่คนทั้งปวง มิเสียที่ที่เรารักใคร่ ไว้วางใจเลย แต่นิสัยเราชอบเคารพนับถือผู้มีความสัตย์ต่อบ้านเมือง เมื่อได้มาเห็นท่านเป็นขุนนางตงฉิน ช่วยปราบปรามคนทุจริตโดยเล็งเห็นความทุกข์สุขของราษฎรเป็นใหญ่ดังนี้แล้ว เรากลับเห็นท่านมีบุญคุณ ต่อเราเสียอีก เพราะท่านทำบุญคุณให้แก่บ้านเมืองก็เท่ากับทำคุณให้แก่คนทุกคนเหมือนกัน เปาเล่งถูเห็น แห่งตันยกย่องตนเช่นนั้นจึงตอบว่า ท่านยกย่องข้าพเจ้าเกินไปนั้ก สิ่งที่ข้าพเจ้าได้ทำไปแล้วนั้นเป็นหน้าที่ ของข้าพเจ้าทั้งสิ้นและข้าพเจ้าได้ดีครั้งนี้ไม่ใช่เพราะท่านดอกหรือ หาไม่ข้าพเจ้าคงตายเสียแล้ว แต่นิสัยท่าน ชื่อตรงจึงคิดประมาณตนตามวิสัยของผู้มีสติปัญญา แท้จริงครั้งนี้นับว่าเป็นบุญวาสนาของข้าพเจ้ายิ่งนักที่ได้ ท่านเป็นที่พึ่ง

แห่งตันจึงพูดว่า เมื่อท่านจะคิดเช่นนั้นก็ตามใจเถิด แต่เวลานี้เราอยากจะพูดอะไรกับท่านสักอย่าง หนึ่ง คือเวลานี้ที่เมืองกุยเต็กฮู้ซึ่งขึ้นกับเมืองห้อหน่าบังเกิดฝนแล้งราษฎรพากันอดอยากเดือดร้อนอย่าง สาหัส เจ้าเมืองมีหนังสือบอกเข้ามากราบทูล เดี่ยวบุ๋นเองรีบกราบทูลแนะนำให้เบกวยคุมพระราชทรัพย์ ออกไปเสียก่อน เรารู้ยู่ว่าเดี๋ยวบุ๋นเองเป็นขุนนางกังฉินเห็นแก่ลาภยศฝ่ายเดียว มันแนะนำเบกวยขึ้นก็ ประสงค์จะเอาหน้าพระเจ้าแผ่นดิน ด้วยเบกวยเป็นกีกู่กู่ของนางเบกวยฮุย อนึ่งเบกวยก็เป็นพรรคพวกของ มันทั้งเป็นคนมักได้อยู่ด้วย ดีร้ายคงร่วมกันฉ้อโกงเงินหลวงทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนหนักขึ้น ท่าน ออกไปเป็นเจ้าเมืองไคองฮู้ครั้งนี้ ก็ไม่ห่างไกลกับเมืองกุยเต็กฮู้กัน ทั้งขึ้นอยู่ในเมืองห้อหน่าแซ่ด้วยกันทั้ง สองเมือง ท่านช่วยเอาใจใส่คอยสืบข่าวคราวฟังดูด้วย ถ้าเบกวยทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนอย่างไร แล้ว ท่านจะมีหนังสือบอกเล่าความผิดมาให้ทราบ เราจะนำขึ้นกราบทูลพระเจ้าแผ่นดินช่วยดับร้อนราษฎร ให้น้อยลง ถ้าเขาประพฤติดีในราชการกลับมาเราก็จะช่วยกราบทูลให้พระราชทานยศศักดิ์สูงขึ้นไปตามสมควร

เปาเล่งถูได้ฟังเรื่องตลอดแล้วจึงตอบว่า ท่านเป็นขุนนางตงฉินแท้ เอาใจใส่สอดส่องในราชการ

ทั่วไป ทั้งคอยให้มีความสุขแก่ราษฎรทั่วทั้งแผ่นดิน ข้าพเจ้ามีความเคารพนับถือยิ่งนัก ถ้อยคำที่ท่านสั่งไว้ประการใด ข้าพเจ้าจะขอลดจำใส่ใจไว้ทั้งสิ้น ครั้นกินโต๊ะเสร็จแล้วก็พอเป็นเวลาพลบค่ำ สองคนนั่งสนทนากันด้วยราชการเมืองอย่างอื่นต่อไปจนสมควรแก่เวลาก็แยกกันไปนอน รุ่งขึ้นเช้าเป่าเล่งถูจัดแจงลาแห่งต้นเสร็จแล้วก็พาเตี้ยเหล็กเตี้ยเฮาออกจากบ้านพร้อมด้วยพนักงานทั้งปวง แห่งต้นตามออกมาส่งจนถึงหน้าประตู เป่าเล่งถูคำนับลาพากันออกจากเมืองหลวงเร่งรัดไปตามทาง

ฝ่ายเป่าเบ๊ะบัววันกับนางหลิวสี อยู่บ้านมีความสุขด้วยกันทั้งครอบครัว วันนั้นไม่มีธุระอะไรก็นั่งสนทนากันอยู่ในบ้าน ขณะนั้นคนใช้เข้ามาคำนับแจ้งว่าบุตรท่านไปรับราชการได้เลื่อนยศ บัดนี้ลาพักกลับมาบ้านสองเดือน ให้พนักงานมาลวงหน้ามาแจ้งว่าอีกประเดี๋ยวจะมาถึง เป่าเบ๊ะบัววันได้ฟังก็มีความยินดีบอกแก่นางหลิวสีกับเป่าบุ๋นกุ้ย เป่าบุ๋นลุ้ยสองคนพี่น้องว่า น้องชายเจ้าไปเป็นขุนนางกลับมาแล้ว เราพากันออกไปรับที่หน้าบ้านเถิด

นางหลิวสีได้ทราบว่าเป็นเป่าเล่งถูกลับมาที่มีความยินดียิ่งนัก เพราะตั้งใจคอยอยู่ทุกเวลา พอเป่าเบ๊ะบัววันออกมาถึงประตูหน้าบ้าน เป่าเล่งถูก็มาถึงตรงเข้าไปคำนับต่างคนต่างมีความยินดีเป็นอันมาก แล้วก็พากันเข้าไปในบ้าน จัดแจงจัดรูปเทียนคำนับเทพยดาฟ้าดิน และคำนับปู่ย่าตายายตามประเพณี เป่าเล่งถูก็คุกเข่าคำนับบิดามารดา เป่าเบ๊ะบัววันนางหลิวสีประคองบุตรชายให้ลุกขึ้นแล้วเป่าเล่งถูจึงแสดงความเคารพต่อพี่ชายทั้งสอง เวลานั้นพี่สะใภ้ทั้งสองคนก็นั่งอยู่ที่นั่นด้วย เป่าเล่งถูจึงพูดแก่นางหลิวสีพี่สะใภ้คนที่หนึ่งว่า ตัวซ้อจ้องรับความเคารพของข้าพเจ้าด้วย ขอให้ข้าพเจ้าคุกเข่าลงคำนับเป็นการตอบแทนคุณด้วยเถิด นางหลิวสีตอบว่า ท่านอย่าใช้กิริยาถึงอย่างนั้นเลย เรามีใช้คนอื่นที่ไหนมาดอก หากเป็นการสมควรที่ท่านจะยกเอาบุญคุณขึ้นมากล่าวไม่ เพียงว่าท่านได้เป็นขุนนางข้าพเจ้าพลอยมีชื่อเสียงด้วยก็เป็นที่ยินดีพออยู่แล้ว เป่าเล่งถูจึงว่าแต่เดิมถ้าไม่ได้ท่านช่วยอุปถัมภ์ไหนเลยวันนี้ข้าพเจ้าจะได้เป็นขุนนางกลับมาเล่า พระเดชพระคุณของท่านมีอยู่ใหญ่หลวงนัก ควรแล้วที่ข้าพเจ้าจะต้องแสดงความเคารพเพื่อเป็นความดีแก่ข้าพเจ้าต่อไป

เป่าเบ๊ะบัววันกับภรรยาช่วยพูดแก่นางหลิวสีว่า เจ้าเป็นผู้เลี้ยงดูเขามา บัดนี้เขามีเกียรติยศกลับมาถึงบ้านเป็นที่เชิดชูแก่แซ่เป่าสืบไป เห็นได้ว่าเจ้าเป็นสตรีที่มีสติปัญญาสามารถคนหนึ่ง สมควรจะต้องให้เขาแสดงความเคารพเป็นการตอบแทน เจ้าอย่าเกียจงอนเลย นางหลิวสีก็เป็นอันสนใจจำเป็นต้องยอมปฏิบัติตาม เป่าเล่งถูจึงคุกเข่าลงคำนับอยู่กับพื้น นางหลิวสีประคองให้ลุกขึ้น เวลานั้นต่างคนก็มีความยินดีด้วยกันทั่วทั้งบ้าน บรรดาญาติพี่น้องรู้เรื่องก็จัดหาข้าวของพากันมาแสดงความยินดีทั่วไป เป่าเบ๊ะบัววันจึงให้จัดโต๊ะมาเลี้ยงดูกันเป็นที่รื่นเริงสนุกสนานอยู่หลายวัน

ฝ่ายเบกวยก็มารับพระกระแสน้ำส่งคุมพระราชทรัพย์สิบหมื่นตำลึงออกไปแจกจ่ายให้แก่ราษฎร ครั้นเดินขบวนมาถึงเมืองห้อหน้าแซ่ บรรดาเจ้าเมืองกรมการก็พากันออกมาคอยรับสั่ง เบกวยหยุดพักพอสมควรแก่เวลาแล้ว ก็สั่งให้เดินขบวนเลยมาจนถึงเมืองกุยเต็กฮู้ พวกเจ้าเมืองกรมการต่างพากันออกมาคอยต้อนรับข้าหลวงถึงนอกเมืองเนืองแน่นไปทั้งสองฟากทาง ด้วยรู้ว่าข้าหลวงก็กู่ฮ่องพระสนมพระเจ้าแผ่นดิน ขุนนางทั้งปวงมีความกลัวเกรงยิ่งนัก พอขบวนหยุดก็ให้จุดประทัดสัญญาณขึ้นสามนัด ครั้นแล้วก็พากันเข้าไปในเมือง จัดกงกวนให้พักเป็นที่สำราญ บรรดาขุนนางต่างคนส่งเทียบเข้ามาแสดงความเคารพอยู่เนือง ๆ เบกวยจัดแจงออกหมายประกาศให้ราษฎรทราบทั่วถึงกันแล้ว พอถึงวันกำหนดก็ให้ตั้งต้นแจกจ่ายเงิน บรรดาราชฎาที่อยากจนเข็ญใจ ต่างพากันมารับเงินด้วยความยินดี

ที่แรกเบกวยก็เอาใจใส่ตรวจตราด้วยตนเองอยู่สองสามวัน ต่อมาก็เพิกเฉยทอดทิ้งไม่เอาเป็นธุระ คิดเห็นแต่ความสนุกเสพสุราวันยังค่ำ ให้คนสนิทไปสืบเสาะหาหญิงรูปงามมาขับร้องเล่นตามสบาย การแจกเงินนั้นมอบให้ขุนนางรองจัดการจ่ายไปตามลำพัง คนเหล่านั้นก็พากันคิดเบียดบังเอาพระราชทรัพย์ หาได้จ่ายให้ตามกำหนดไม่ ทั้งใช้อำนาจบังคับกดขี่ราษฎรโดยพลการ ราษฎรต่างได้รับความเดือดร้อนทั่วไปทั้งเมือง พวกเจ้าเมืองกรมการได้ทราบก็มีอากว่ากล่าวด้วยเกรงกลัวอำนาจเบกวยกับพรรคพวกยิ่งนัก เบกวยกับพวกยิ่งได้ใจประพฤติแก่การชั่วร้ายทุจริตทุกวันมา

ครั้นครบกำหนดสองเดือน เปาเล่งถุกก็ออกเดินทางไปรับหน้าที่เจ้าเมืองไคฮงฮู้ เมืองไคฮงฮู้นี้เป็นหัวเมืองใหญ่มีอำเภอยี่สิบสามสิบสี่อำเภอด้วยกัน เปาเล่งถุกหมั่นเอาใจสอดส่องความทุกข์สุขของราษฎรอยู่เสมอ ดัดสนความยุติธรรมมิได้เห็นแก่ของกำนัลลาภสักการะอย่างใด บ้านเมืองจึงเรียบร้อยโจรผู้ร้ายเบาบางลง ราษฎรได้รับความสุขทั่วกัน

ฝ่ายเบกวยก็ก่อกู้ตั้งแต่ไปเป็นข้าหลวงอยู่ที่เมืองกุยเต็กฮู้ก็มีได้เอาใจใส่ตามหน้าที่ คิดแต่ความสนุกหาหญิงสาวเข้ามาขับร้องเสพสุราด้วยทุกวันมิได้ขาด เงินหลวงที่คุมมาแจกจ่ายให้ราษฎรนั้นเบกวยก็เบียดบังยกยกเอาไว้ใช้ส่วนตัว ทั้งยังแบ่งออกเป็นของกำนัลลอบส่งไปให้เตียวบุ๋นเองยังเมืองหลวง ส่วนพรรคพวกก็ถืออำนาจเที่ยวกดขี่ราษฎรล่วงประเวณีลูกเมียเขา เบกวยรู้แล้วก็นิ่งเฉยเสียไม่ว่ากล่าว ราษฎรต่างได้รับความเดือดร้อนยิ่งขึ้นทุกวัน พวกขุนนางกรมการเมืองกุยเต็กฮู้มีความร้อนใจเป็นที่ยิ่ง แต่ก็ไม่มีใครอาจว่ากล่าวด้วยกลัวเกรงอำนาจเบกวยอยู่ ครั้นจะไปฟ้องร้องยังโรงศาลก็เห็นว่าคงทำอะไรเบกวยไม่ได้ จึงต้องนิ่งอยู่

ต่อมาเมืองกุยเต็กฮู้ฝนฟ้าค่อยตกต้องตามฤดูกาล ราษฎรทำไร่นาพอเก็บเกี่ยวได้ผลบ้างจึงมีความสุขดีขึ้นกว่าปีก่อน วันหนึ่งเบกวยไม่มีธุระอะไรก็พาเบเฮงคนใช้ร่วมใจกับพรรคพวกออกไปเที่ยวดูผู้หญิงสวยที่วัด ด้วยวันนั้นเป็นวันขึ้นค่ำหนึ่ง ราษฎรชาวบ้านพากันออกไปไหว้พระมากต่อมาก ขณะเมื่อเดินมาตามทางนั้น เบกวยได้เห็นหญิงคนหนึ่งกำลังนั่งซักผ้าอยู่ที่ข้างบ่อน้ำหน้าบ้าน รูปร่างงดงามดังนางฟ้า พอเบกวยเห็นเข้าก็ต้องใจหยุดยืนดูอยู่ หญิงนั้นรู้ทำจึงรีบเก็บผ้ากลับเข้าไปในบ้านปิดประตูเสียทันที เบกวยจ้องตาดูจนผลอสติ เมื่อเห็นหญิงงามเข้าไปเสียในบ้านก็ใจหายไม่เป็นอันที่จะไปไหว้พระ เลยสั่งให้เดินขบวนกลับ

ครั้นถึงงกกวัน เบกวยก็เรียกเบเฮงเข้ามาซักถามว่า เมื่อเราเดินจะไปไหว้พระตามทางเมื่อกี้นั้นได้เห็นหญิงงามคนหนึ่งกำลังซักผ้าอยู่เจ้ารู้หรือไม่ว่าหญิงคนนั้นเป็นลูกเมียใคร เบเฮงได้ฟังจึงตอบว่าหญิงนั้นชื่อนางจิ้นสีเป็นเมียของชีวจ่ายคนหนึ่งชื่อจี้หลิน มาอยู่กับสามีประมาณสองปีแล้ว ที่บ้านอยู่ด้วยกันสองคนผิวเมียเท่านั้น เวลานี้จี้หลินสามีรับจ้างเป็นครูสอนหนังสือ เบกวยจึงว่าแก่เบเฮงต่อไปว่า หญิงคนนี้รูปร่างงดงามไม่มีหญิงใดเสมอเหมือน เรามีความพอใจเป็นที่สุด อยากจะได้ไว้เป็นภรรยาหน่อย แต่ยังไม่เห็นช่องทางจะทำอย่างไรจึงจะได้หญิงคนนั้นสมดังใจนี้

เบเฮงนี่อยู่ครู่หนึ่งจึงตอบว่า ข้าพเจ้ามีอุบายอยู่อย่างหนึ่งท่านจงมีหนังสือไปเทียบเชิญจี้หลินมารับหน้าที่เสมียนอยู่ในนี้ เมื่อลวงเอาตัวมาได้แล้วจงมอมเหล้าเสียให้เมาสิ้นสติ ช่วยกันจับมัดไปตวงเสียที่บ่อน้ำในสวนดอกไม้ ภายหลังจึงไปหลอกภรรยาอีกชั้นหนึ่งว่า สามีป่วยบอกให้มาตามไปเยี่ยมไข้ บอกเช่นนี้ไหนเลยนางจะกล้าขัด เมื่อตกเข้ามาถึงในบ้านเรา ท่านจะทำอย่างไรก็ต้องได้สมความปรารถนา เมื่อเสร็จ

ราชการกลับเข้าไปเมืองหลวงก็จะได้พานางคนนี้ไปด้วยกัน ใครเลยจะรู้เรื่องราวเราได้มาอย่างไร ข้าพเจ้าเห็นว่าทำอย่างนี้มีผิดซิดกว่าทางอื่นมาก

เบกวยได้ฟังก็มีความยินดีออกปากชมว่าอุบายของเจ้าตีนัก แล้วจัดแจงเขียนหนังสือเทียบส่งให้เบเฮงไปจัดการโดยเร็ว วันนั้นเผอิญจีหลินอยู่บ้านไม่ได้ไปไหน เบเฮงเข้ามาพบตัวส่งหนังสือเทียบให้ดู จีหลินรับมาอ่านทราบความตลอดแล้วก็มีความยินดี พุดกับเบเฮงว่าข้าพเจ้าขบใจก็กุกูยงนัก ท่านจงกลับไปบอกเถิดว่าประเดี๋ยวข้าพเจ้าจะตามไปที่กงก๊วน เบเฮงจึงตอบว่า กีกูกู่กำลังคอยพบตัวท่านอยู่เชิญท่านรีบไปโดยเร็วเถิด พุดแล้วก็คำนับลากลับไป จีหลินจึงพุดกับนางจิ้นสีภรรยาว่า เบกวยก็กุกูยงหนังสือเทียบมาเชิญให้เป็นเสมียนอยู่ในนั้น แต่นี้ต่อไปเราสองคนผิวเมียก็จะพ้นทุกข์ยากไม่ต้องเดือดร้อนอีกแล้ว นางจิ้นสีตอบสามีว่า เบกวยเป็นคนพาลใจคอโหดร้าย เสี่ยมสอนคนใช้ให้ประพฤติทุจริตดขี่ข่มเหงชาวบ้านอยู่เสมอ ภายหลังคงมีความเดือดร้อนเป็นแน่แท้ ท่านอย่าไปเลย จีหลินตอบว่า เขามาเชิญเราไปรับหน้าที่เสมียนอยู่ในบ้านคงไม่เป็นไรหรอก เจ้าจงวางใจเสียเถิดอย่าเพ้อร้อนใจไปก่อนเลย อนึ่งเบกวยก็เป็นถึงจอหงวน ธรรมดาผู้ที่เคยเล่าเรียนหนังสือมักมีความรักใคร่ชอบพอกับคนที่มีความรู้เหมือนกัน

นางจิ้นสีได้ฟังสามีชี้แจงดังนั้นก็กำชับต่อไปว่า ท่านจะไปก็ต้องระมัดระวังตัวจงดี อย่าได้สมรู้ร่วมคิดทำการกดขี่ชาวบ้านเป็นอันขาด จีหลินก็รับคำภรรยาแล้วออกจากบ้านตรงมาถึงกงก๊วนบอกคนเฝ้าประตูให้เข้าไปแจ้งยังข้างใน เบกวยได้ทราบว่จีหลินมาก็จัดแจงออกมาต้อนรับ จีหลินแสดงความเคารพตามธรรมเนียมแล้วก็ตามเบกวยเข้าไปข้างใน เบกวยจัดที่นั่งให้ตามสมควร คนใช้ก็ยกน้ำชาออกมาตั้งจีหลิน จึงพุดกับเบกวยว่า ท่านมีเทียบไปเรียกตัวข้าพเจ้ามาทำงานทั้งนี้นับว่าเป็นพระเดชพระคุณอันสูงสุด เบกวยตอบว่าที่นี้ขาดหน้าที่เสมียนอยู่คนหนึ่ง เราได้ยืมว่าท่านมีความรู้สูง จึงให้คนไปเชิญท่านมาทำงานอยู่ด้วยกัน พุดแล้วก็สั่งคนใช้ให้จัดโต๊ะสุราอาหารเข้ามาเลี้ยงดู คนใช้ยกโต๊ะเข้ามาตั้งแล้ว เบกวยจึงว่าแก่จีหลินว่า ข้าพเจ้าจัดหาของรับประทานไว้บ้างเล็กน้อย เชิญท่านเสพสุราอาหารด้วยกันเถิด

จีหลินไม่รู้เท่านี้ก็ขบใจเบกวยเป็นอันมาก แล้วคนทั้งสองก็เข้านั่งโต๊ะเสพสุราสนทนากัน เบกวยแกลังทำกริยาเป็นความรักใคร่ ชักชวนให้เสพสุราบ่อย ๆ จีหลินไม่รู้ว่าเป็นอุบายหาความระแวงสงสัยอย่างใดไม่ก็ดื่มสุราจนหมดจอกทุกที่ ครั้นถึงเพลากลางคืนจีหลินก็เมามายจนเผลอสติ เบกวยเห็นจีหลินต้องอุบายเมาสุราเต็มที่แล้ว จึงสั่งคนให้ยกโต๊ะออกไปเสีย แล้วให้คนสนิทที่ไว้วางใจได้หลายคนมาช่วยกันหามจีหลินทิ้งลงไปบ่อน้ำที่สวนดอกไม้หลังกงก๊วน จีหลินก็จมน้ำตายอยู่ในบ่อนั้น บ่อน้ำนี้เป็นบ่อเก่ามนานหลายร้อยปีกันบ่อลึกเหมือนแหว ความจริงรู้ไปถึงพญานาค ครั้นพญานาครู้ว่าเบกวยกระทำการบาปหยาบช้าเจตนาแย่งชิงเอานางจิ้นสีภรรยาจีหลินจึงได้คิดฆ่าสามีเสีย แต่จีหลินคนนี้ยังไม่ถึงเวลาดับสูญควรจะช่วยชีวิตไว้ จึงหยิบเอายาวิเศษมาใส่ไว้ในปากจีหลินเม้มหนึ่ง แล้วส่งปีศาจให้นำวิญญาณจีหลินส่งไปยังเมืองผี

ฝ่ายเบกวยครั้นทำการสมคิดแล้วก็มีความยินดี เรียกเบเฮงคนสนิทเข้ามาสั่งให้จัดเที่ยวไปรับนางจิ้นสีภรรยาจีหลินตามที่คิดไว้ เบเฮงก็จัดบ่าวหามเกี่ยวมาถึงหน้าบ้านร้องเรียกให้เปิดประตูแล้วก็ลงนางจิ้นสีว่าเมื่อตอนบ่ายสามมีท่านไปถึงกงก๊วน นายข้าพเจ้ามีความเคารพนับถือจึงให้จัดปรุงอาหารรับรองเลี้ยงดูเต็มที่ แต่สามีท่านเสพสุรามากเกินไป มีอาการเมึนเมาสลบไสลไม่รู้สีกตัว นายข้าพเจ้ามีความตกใจ จึงให้เอาเถียนมารับท่านไปดู ถ้าข้าพเจ้าจะไม่เป็นการ จงเร่งจัดแจงไปด้วยกันโดยเร็วเถิด

นางจิ้นสีได้ฟังก็ตกใจยิ่งนัก มีทันได้ตริตรองก็รีบตะลิตะลานออกจากบ้านขึ้นเกี่ยวมากับเบเฮงทันที ครั้นถึงก็ลงจากเกี่ยวเดินตามเบเฮงเข้าไปข้างใน เห็นแต่เบกวยนั่งอยู่คนเดียว นางจิ้นสีก็เดินตรงเข้าไปคุกเข่าลงคำนับถามว่า สามีข้าพเจ้าอยู่ที่ไหน ท่านโปรดให้ข้าพเจ้าพบปะกับสามีด้วยเถิด เบกวยแก้งตอบว่า เจ้าม้าเข้าไปสามีเจ้าถึงแก่ความตายเสียแล้ว เรามีความสงสารเจ้าที่ต้องเป็นหม้ายแต่ยังสาวยิ่งนัก นางจิ้นสีได้ฟังก็ใจหาย แต่อดสำหรับระงับความโศกไว้ ถามต่อไปว่า สามีข้าพเจ้าตายแล้วศพอยู่ที่ไหนเล่า ขอให้ข้าพเจ้าได้เห็นหน้าสักหน่อยเถิด เบกวยตอบว่าเจ้ายากจะเห็นทำไมไม่มีประโยชน์ดอก เราให้คนเอาไปทิ้งเสียในเหมืองเมื่อก่อนหน้าเจ้าจะมาถึงประเดี๋ยวเดียว

นางจิ้นสีได้ยินดั่งนั้นก็สำคัญว่าจริง ให้มีความโศกเศร้าเสียใจถึงสามีจนสลบแน่นิ่งอยู่กับพื้น สักครู่หนึ่งจึงได้สติฟื้นขึ้น เบกวยจึงพูดจาปลอบโยนว่า เจ้าจะเสียดอกเสียใจไปทำไม ไหน ๆ สามีเจ้าก็ตายไปแล้ว จงยอมเป็นภรรยาของเราน้อยของเราเสียเถิด จะกินอยู่หนึ่งหม่กับบริบูรณ์พร้อมทุกอย่าง - ดีเสียกว่าที่เป็นภรรยาจีหลินตั้งร้อยเท่า เราขอบอกเจ้าตามตรงว่าตั้งแต่เราเห็นเจ้ามีลักษณะงดงามก็ตั้งใจ ให้มีความรักใคร่อยากได้เจ้าแทบใจจะขาด บัดนี้เป็นบุญของเราที่สามีเจ้ามาตายลงพอดีเจ้าอย่าเกียจงอนไปเลย

นางจิ้นสีได้ฟังก็รู้สึกได้ว่าเป็นอุบายของเบกวย ให้มีความสงสารจีหลินผู้สามียิ่งนัก น้ำตาไหลพราก ๆ ร้องให้พลางร้องดำเบกวยด้วยความแค้นเคืองว่า อ้ายโจรบังอาจฆ่าสามีกูตาย มีหน้าข้าทำให้ชากศพสูญหายไปเสียด้วย มึงจะเอาแต่ใจของมึงหาได้เกรงกลัวบาปกรรมไม่ กูยอมตายเสียดีกว่า ซึ่งจะยอมเป็นเมียมึงนั้นอย่านึกเลย เบกวยมีรูที่จะเกี่ยวพาราสีอย่างไร จะทุบตีนางจิ้นสีก็มีความเสียตายเกรงจะตายเสีย เบเฮงเห็นดั่งนั้นจึงว่าแก่เบกวยว่า เวลานี้นางจิ้นสีกำลังคุมแค้นเสียดอกเสียใจในเรื่องผู้ตาย ขึ้นหักด้ามพราด้วยหัวเข้าไหนเลยนางจะยอม ควรต้องเอาตัวไปกักขังไว้ก่อนสักสามวัน ให้กินอยู่หลับนอนให้สบาย พอนางค่อยคลายความเสียใจแล้ว จึงค่อยพูดจาปลอบโยนต่อภายหลัง เบกวยได้ฟังดั่งนั้นก็เห็นด้วย สั่งคนใช้ให้คุมตัวนางไปกักขังไว้ในห้องหนึ่ง นางจิ้นสีให้มีความอาลัยถึงสามียิ่งนัก นั่งร้องไห้บ่นถึงสามีไม่เป็นอันกินอันนอนทั้งกลางวันกลางคืน

ฝ่ายวิญญูณจีหลินครั้นมาถึงเมืองฝักตรงไปที่ล่ออ้วงเตย มีชายมบาลผู้เป็นใหญ่ก็ออกนั้งยังที่ว่าการ พวกทหารฝักศีรษะกระบือศีรษะม้ายืนเรียงรายอยู่สองข้าง พนักงานผู้ถือบัญชีนั่งอยู่ข้างหนึ่ง จีหลินจึงเข้าไปคุกเข่าลงคำนับ ยมบาลจึงถามว่าเจ้าได้รับความเดือดร้อนอย่างไร จงบอกเล่าให้เราทำตามตรง จีหลินแจ้งว่า ข้าพเจ้าแซ่จีชื่อหลินเป็นชาวเมืองกุยเต็กฮู้ ภรรยาชื่อนางจิ้นสี อยู่มาเมืองกุยเต็กฮู้ฝนแล้งราษฎรทำนาไม่ได้ผล พระเจ้าแผ่นดินจึงโปรดให้เบกวยก็กักผู้นำพระราชทรัพย์ออกมาแจกจ่ายแก่ราษฎร เบกวยคนนี้มีนิสัยเป็นพาลใจคอโหดร้าย ครั้นเห็นนางจิ้นสีภรรยาข้าพเจ้ารูปร่างงดงามก็อยากได้ จึงออกอุบายล่อลวงข้าพเจ้าไปที่งักกวน มอมเหล้าข้าพเจ้าจนมึนเมาไม่รู้สีกตัวแล้วเอาข้าพเจ้าไปถ่วงในเหวลึก พญานาคได้แนะนำให้ข้าพเจ้ามาฟ้องต่อท่าน ขอท่านจงโปรดลงโทษคนทุจริตให้แก่ข้าพเจ้าด้วย

ยมบาลได้ฟังดั่งนั้นก็มีความโกรธเคืองยิ่งนัก จึงสั่งให้พนักงานบัญชีตรวจดูอายุของจีหลิน พนักงานบัญชีตรวจดูตลอดแล้วก็แจ้งว่าจีหลินยังไม่ถึงกำหนดสิ้นอายุ เบกวยได้ขำจีหลินจริง เวลานี้ยังได้กักขังภรรยาจีหลินไว้ด้วย ยมบาลจึงสั่งทหารฝักให้ไปจับตัวเบกวยมาลงโทษในเมืองนรก พนักงานบัญชีจึงคัดค้านว่าอย่าเพื่อจับเอาเบกวยมาเลย อันพวกแซ่เบนนั้นเป็นคนทุจริตใจคอโหดเหี้ยมทั้งสิ้น ควรต้องให้เมืองมนุษย์เขาลงโทษ จะได้เป็นเยี่ยงอย่างให้คนภายหลังรู้เห็นไว้บ้าง เวลานี้ต้องให้ทหารเรานำวิญญูณจีหลินไปฟ้อง

ร้องต่อเปาเล่งเถวที่เมืองไคซองฮู้ เปาเล่งเถวมีความสามารถจัดการให้จีหลินมีชีวิตรückคืนได้พบปะกับนางจิ้นสีภรรยา ยมบาลเห็นชอบด้วย จึงสั่งทหารฝึให้นำวิญญาณจีหลินไปฟ่องต่อเปาเล่งเถวในเมืองมนุษย์ จีหลินได้ฟังก็มีความยินดี กล่าวคำขอบคุณแล้วก็คำนับลาออกมา ทหารฝึก็นำวิญญาณจีหลินตรงไปยังเมืองไคซองฮู้

ฝ่ายเปาเล่งเถววันนั้นชำระความเสร็จแล้วก็กลับบ้าน ครั้นถึงเวลากลางคืนนั่งดูหนังสืออยู่ในห้องแต่ลำพัง พอเวลาสองยามวิญญาณจีหลินก็มาถึง บัดดาลให้เป็นลมพัดเข้ามากระทบถูกตัวเปาเล่งเถวเยือกเย็น ผิดสังเกต ตะเกียงที่จุดอยู่ในห้องแทบจะดับ แต่เปาเล่งเถวมีความหวาดกลัวไม่ ด้วยทราบวาลมชนิดนี้เป็นลมปีศาจที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างหนึ่งอย่างใด ทันใดจึงร้องถามว่าปีศาจที่ไหนเข้ามาจนถึงนี้ เจ้าถูกกดขี่เดือดร้อนอย่างไรจงบอกเล่าให้เราทราบเถิด เราจะช่วยจัดการให้ได้รับความยุติธรรมตามสมควร วิญญาณจีหลินก็มีความยินดี สำแดงกายให้เห็นปรากฏแล้วคุกเข่าลงคำนับพูดว่า ขอท่านจงโปรดฟังถ้อยคำของข้าพเจ้าด้วยเถิด พูดเท่านั้นแล้วก็เล่าเรื่องที่เบกวยคิดทำร้ายตั้งแต่ต้นจนปลายให้ฟังโดยถี่ถ้วน

เปาเล่งเถวได้ทราบก็มีความสงสารถามต่อไปว่า ท่านถูกเขาทำร้ายจนถึงแก่ความตายแล้ว เวลานี้ซากศพของท่านอยู่แห่งใดเล่า จีหลินตอบว่าอยู่ในกันหาที่สวนหลังกงกัวนเมืองกุยเต็กฮู้ เปาเล่งเถวจึงว่าแก่จีหลินว่า เรื่องนี้เราก็คิดสงสารอยู่มาก แต่เราก้ยังรู้สึกหนักใจยิ่งนัก ด้วยเราเป็นขุนนางผู้น้อยมีอำนาจไม่พอ อ้ายเบกวยคนนี้เป็นกักกู๋เชื้อพระวงศ์ของพระเจ้าแผ่นดิน หากเราจะชำระว่ากล่าวขึ้น เมื่อไม่มีตัวโจทก์มา ยืนยันแล้ว ที่ไหนเราจะทำไปไ้ด้ตลอดแต่โดยลำพัง ทั้งภรรยาของท่านจะป็นตายอย่างไรก็ไม้รู้ เมื่อไม่มีหลักฐานมันคงเช่นนี้แล้วก็เป็นการยากแก่เรายิ่งนัก จีหลินจึงว่าถึงข้าพเจ้าถูกเขาทำร้ายถึงแก่ชีวิตก็จริง แต่ข้าพเจ้ายังไม่สิ้นอายุ เวลานี้พญานาคได้รักษาซากศพข้าพเจ้าอยู่ ถ้าท่านไปถึงที่นั่นช่วยเอาซากศพขึ้นมาจากแหวแล้ว ท่านจงตั้งสัตย์อธิษฐานในที่กลางแจ้ง เวลานั้นข้าพเจ้าคงฟื้นขึ้นมาดอก ซึ่งท่านเกรงว่าจะกำจัดอ้ายกัฉินไม่สำเร็จนั้นจงวางใจเสียเถิด

เปาเล่งเถวก็ใคร่ครวญอยู่ในใจ ถ้าเป็นดังนั้นจริงเราก้ควรรับธุระ ครั้นแล้วจึงพูดแก่จีหลินต่อไปว่า เรื่องนี้เราจะช่วยจัดการให้ท่านได้รับความยุติธรรมจนตลอด จีหลินก็มีความยินดี กระทำคำนับแล้วก็กลายเป็นลมสูญหายไป

เปาเล่งเถวเห็นปีศาจจีหลินหายไปกับตา จึงนึกตรึกตรงอยู่คนเดียวว่า อ้ายกัฉินบังอาจทำทุจริตร้ายแรงหาเกรงกลัวอาญาแผ่นดินไม่ มันคงถืออำนาจว่าเป็นขุนนางผู้ใหญ่เชื้อพระวงศ์ จึงกดขี่ข่มเหงราษฎรตามอำเภอใจ เราเป็นขุนนางผู้น้อยก็จริงแต่พระเจ้าแผ่นดินชุบเลี้ยงให้มีเบี้ยหวัดเงินเดือนหาควรนึ่งดูตายเสียไม่ เมื่อหักโค่นมันไม่สำเร็จเรายอมตายเสียดีกว่า ในชั้นต้นเราควรต้องมีใบบอกส่งเข้าไปกราบทูลให้ทรงทราบเสียก่อน แล้วคงมีขุนนางผู้ใหญ่ออกมาจัดการไต่สวนให้เห็นเท็จและจริงตอก คัดแต่ในใจดังนั้นแล้วก็พอดีเป็นเวลาจวนสว่าง เปาเล่งเถวเลยไม่นอนรีบจัดแจงเขียนใบบอกส่งเข้าไปกราบทูลยังเมืองหลวง ครั้นเขียนเสร็จเรียบร้อยก็พอดีรุ่งสว่าง เปาเล่งเถวเรียกพนักงานเดินจดหมายเข้ามามอบหนังสือให้พลางกำชับว่า เจ้าจงถือหนังสือนี้ไปส่งที่บ้านแห่งต้นใจเสีงในเมืองหลวง พบตัวแล้วจงมอบให้แห่งต้นไปจัดการเถิด พนักงานรับหนังสือคำนับลาออกมาขึ้นม้าเดินทางตรงไปยังเมืองเปียนเหลียงทันที

หมตอายุ ฝ่ายแห่งต้นใจเสีง ตั้งแต่เปาเล่งเถวไปเป็นเจ้าเมืองไคซองฮู้แล้วก็คอยฟังข่าวคราวอยู่ตลอดเวลา วันหนึ่งกลับออกมาจากในวังไม่มีธุระอะไรเข้าไปนั่งเล่นอยู่ในห้องหนังสือ ทันใดนั้นคนเฝ้าประตูเข้ามาแจ้งว่า เจ้าเมืองไคซองฮู้ให้คนถือหนังสือมาถึงท่าน พูดแล้วก็ส่งหนังสือให้ แห่งต้นรับมาเปิดผนึกดูก็รู้ว่าเป็นหนังสือ

ของเปาเล่งเถ ความตอนต้นถามถึงทุกข์สุขที่ได้จากกันไป ตอนท้ายพูดถึงเรื่องเบกวยประพุดิเป็นพาลใช้อำนาจกดขี่ราษฎรให้ได้รับความเดือดร้อนอย่างสาหัส ขอให้นำไปบอกขึ้นถวายให้ทรงทราบด้วย เห่งตันอ่านหนังสือทราบความตลอดแล้วก็คิดแต่ในใจว่าเรื่องนี้ร้ายแรงอยู่ จำเราจะต้องนำเรื่องราวขึ้นกราบทูลให้ทรงทราบในวันพรุ่งนี้ ครั้นแล้วก็บอกให้คนเดินหนังสือกลับไปเสียก่อน

รุ่งขึ้นเช้าเห่งตันก็จัดแจงแต่งตัวเข้าวัง พอพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้เสด็จออกประทับ ณ พระที่นั่งกิมล้วนเตี้ย ขุนนางฝ่ายบุนฝ่ายบูต่างคนถวายคำนับตามประเพณีแล้วก็เฝ้าอยู่พร้อมกันเป็นลำดับ เห่งตันจึงตรงเข้าไปถวายคำนับกราบทูลให้ทรงทราบว่า บัดนี้เจ้าเมืองไคซองฮู้มีใบบอกราชการสำคัญส่งเข้ามากราบทูล ข้าพเจ้าขอนำขึ้นถวายเพื่อให้ทรงทราบ พนักงานจึงรับขึ้นไปวางไว้บนโต๊ะหน้าพระที่นั่ง

พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ทอดพระเนตรใบบอกมีความว่า ข้าพเจ้าเปาเล่งเถเจ้าเมืองไคซองฮู้ขอถวายฎีกากราบทูลให้ทรงทราบว่า บัดนี้มีผู้ที่มีได้เกรงกลัวพระราชอาญา ประพุดิการทุจริต ล้วงกฎหมายบ้านเมือง ทำให้เป็นที่เสื่อมเสียพระเดชานุภาพของพระองค์ ผู้นี้คือเบกวยกักกุ ซึ่งพระองค์ทรงโปรดตั้งให้เป็นข้าหลวงออกไปช่วยทุกข์ราษฎรที่เมืองกุยเต็กฮู้ นั้น เบกวยรับพระกระแสรับสั่งออกไปแล้วหาได้กระทำตามข้อรับสั่งให้สมดังพระประสงค์ไม่ กลับประพุดิตนเห็นแก่ความสนุกเสพสุราหาหญิงรูปงามมาบำเรอให้เปลิดเพลิน ทั้งทำการกดขี่ราษฎรเที่ยวแย่งชิงบุตรภรรยาชาวบ้านมาทำการล่วงประเวณี เวลานี้ก็มินางจิ้นสีภรรยาจีหลินที่เบกวยแย่งชิงเอามาเป็นพยานหลักฐานอยู่คนหนึ่ง ชันเดิมเบกวยล่อลวงจีหลินไปมอมสุราที่กวงจันจนมีเมมา แล้วเอาไปถ่วงเสียที่บ่อน้ำในสวนดอกไม้หลังกวงจันจนถึงแก่ความตาย ภายหลังจึงไปหลอกเอาตัวนางจิ้นสีมา เวลานั้นยังถูกกักขังอยู่ในกวงจัน วิญญาณจีหลินไปร้องทุกข์ต่อข้าพเจ้าที่เมืองไคซองฮู้ ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่ได้รับพระราชทานเบี้ยหวัดเงินเดือนของพระองค์ จำเป็นต้องกราบทูลให้ทรงทราบขอพระองค์ได้โปรดลงโทษผู้ประพุดิมิชอบให้เป็นไปตามกฎหมายบ้านเมือง ภายหลังคนทั้งปวงจะได้เกรงกลัวมิอาจประพุดิชั่วร้ายอย่างนี้อีกต่อไป พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ทอดพระเนตรเรื่องราวของเปาเล่งเถตลอดแล้ว จึงตรัสเล่าข้อความในใบบอกให้ขุนนางทั้งปวงทราบทั่วกันพลางมีสั่งต่อไปว่า เรื่องราวของเปาเล่งเถนี้เรายังมีความสงสัยอยู่ จะเท็จจริงอย่างไรยังไม่ได้ ทานทั้งปวงมีความเห็นอย่างไรบ้าง

ขณะนั้นเตียวบุนเองขุนนางผู้ใหญ่เข้าไปถวายคำนับกราบทูลขึ้นก่อนว่า เรื่องราวที่เปาเล่งเถฟ้องกล่าวโทษเบกวยครั้งนี้เป็นความผิดร้ายแรงสำคัญอยู่ ข้าพเจ้าเห็นว่าเบกวยคงมิอาจประพุดิเหลวไหลได้ถึงเช่นนี้ เกรงว่าเปาเล่งเถจะแกล้งใส่ความกราบทูลเข้ามาก็เป็นได้ ครั้นนี้ข้าพเจ้าจะขอรับอาสาไปไต่สวนให้เห็นเท็จและจริง หากว่าเบกวยมิได้ประพุดิเหมือนดังข้อหาเปาเล่งเถบังอาจกราบทูลเหลวไหลแล้วก็ควรต้องได้รับพระราชอาญาจงหนัก และถ้าเบกวยประพุดิการล่วงกฎหมายจริง ก็ต้องเรียกตัวเข้ามาลงพระราชอาญาให้เป็นไปตามโทษานุโทษ

พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ได้ฟังยังมีทันตรัสประการใด ทันใดนั้นไปยอองก็กราบทูลขึ้นว่า ข้าพเจ้าทราบอยู่ว่าเตียวบุนเองกับเบกวยสองคนนี้มีความรักใคร่นับถือเป็นศิษย์อาจารย์กันอยู่ ถ้าให้เตียวบุนเองออกไปไต่สวนความเรื่องนี้ เกรงว่ารูปความจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นไปเสีย พระองค์ก็ไม่ทราบข้อเท็จและจริง พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ได้ทรงฟังไปยอองคัดค้านดังนั้นก็ทรงเห็นชอบด้วย จึงตรัสต่อไปว่า ถ้าเช่นนั้นเราจะได้ออกไปไต่สวนเรื่องนี้อีกเล่า ไชวจุ่นใจเสียงฝ่ายขวาจึงกราบทูลขึ้นว่า ฮันซีขุนนางตำแหน่งจื่อชือเป็นคนซื่อสัตย์ ทั้งมีสติปัญญาหลักแหลมเห็นว่าจะได้ราชการอยู่ ขอพระองค์จงโปรดให้ฮันซีออกไป

ใต้สวนคดีเรื่องนี้เกิด พระเจ้าซ่งจินจงฮ่องเต้ก็ทรงเห็นด้วยจึงมีรับสั่งว่าให้ฮันซีออกไปก็ดีแล้ว แต่ควรจะให้ใครออกไปด้วยอีกสักคนหนึ่ง เมื่อมีการติดขัดอะไรจะได้ปรึกษาหารือกัน

ไปยอ่องจึงกราบทูลว่า ข้าพเจ้าขอแนะนำขุนนางฝ่ายในให้อีกคนหนึ่งคือตันหลิมขันทีผู้ใหญ่ ผู้นี้เป็นคนใจคอมั่นคงนัก พระองค์จงโปรดให้ออกไปด้วยกันกับฮันซีเถิด พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ทรงเห็นด้วยจึงมีรับสั่งให้หาฮันซีกับตันหลิมสองคนเข้ามาหาหน้าพระที่นั่งตรัสเล่าข้อความให้ขุนนางทั้งสองทราบตลอดแล้ว ก็พระราชทานลายพระหัตถ์มอบให้ พลางมีรับสั่งต่อไปว่า ท่านทั้งสองจงออกไปชำระความเรื่องนี้ที่เมืองกุยเต็กฮูซึ่งขึ้นกับเมืองห่อหนำแซ้ ใครผิดใครถูกต้องว่ากันไปตามทางยุติธรรม อย่าได้ลำเอียงเห็นแก่หน้าใครเป็นอันขาด ขุนนางทั้งสองรับพระกระแสรับสั่งถวายคำนับออกมาจากท้องพระโรงแล้ว พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ก็เสด็จขึ้น ขุนนางฝ่ายบุ๋นฝ่ายบู๊ทั้งปวงต่างพากันกลับบ้าน

ฮันซีกับตันหลิมพร้อมด้วยพวกพนักงาน ก็เชิญลายพระหัตถ์ออกจากเมืองหลวงเดินทางตรงไปยังเมืองกุยเต็กฮู ผ่านด่านทางตำบลไต่ บรรดาเจ้าเมือง กรมการ ก็พากันออกมาคอยต้อนรับตลอดระยะทางจนถึงเมืองห่อหนำแซ้ ฮันซีตันหลิมหยุดพักครู่หนึ่งแล้วก็เดินขบวนเลยไปยังเมืองไคซองฮูก่อน เปาเล่งเถกกับขุนนางทั้งปวงก็ออกมาคอยต้อนรับเข้าหลวงอยู่นอกเมือง พอขบวนมาถึงก็จุดประทัดสัญญาณขึ้นสามนัด เปาเล่งเถกเชิญเข้าหลวงเข้าไปพักในกงก๊วน พอได้เวลาสมควรก็ส่งเสียขุนนางกรมการที่มารับกลับไปสิ้น เว้นแต่เปาเล่งเถกคนเดียวให้รอรอยู่ เปาเล่งเถกจึงเข้าไปคำนับเข้าหลวงทั้งสอง ฮันซีจึงว่าแก่เปาเล่งเถก ว่า ท่านมีใบบอกกล่าวโทษเบกวยเข้าไปกราบทูลยังเมืองหลวง พระเจ้าแผ่นดินจึงมีรับสั่งให้ข้าพเจ้าทั้งสองออกมาชำระพวกรุ่นนี้เข้าต้องขอเชิญท่านไปยังเมืองกุยเต็กฮูด้วยกัน เมื่อพร้อมใจทักจำเลยแล้วจะได้จัดการชำระเสียให้สำเร็จสำนวน เปาเล่งเถกก็ขึ้นคำนับแล้วตอบว่า ความจริงเรื่องนี้ก็ไม่สู้จะเกี่ยวข้องกับข้าพเจ้านักด้วยอยู่คนละหัวเมือง แต่เมื่อเจ้าทุกข์มาฟ้องร้องขึ้นแล้ว ข้าพเจ้าก็อดนิ่งอยู่ไม่ได้ ท่านเป็นข้าหลวงออกมาทั้งนี้ข้าพเจ้ามีความยินดีนัก จะได้ว่ากล่าวกันให้เห็นเท็จและจริง สามคนนั่งสนทนากันพอสมควรแก่เวลาแล้ว เปาเล่งเถกก็คำนับลากลับไปที่อยู่

รุ่งขึ้นเช้าเปาเล่งเถกก็พาเตียงเหล็ง เตียเฮา ตังเถียว ลิปา ทหารสนิทสี่คนมาหาข้าหลวงยังกงก๊วน ฮันซี ตันหลิมเห็นพร้อมเพรียงกันแล้ว ก็สั่งให้เดินขบวนออกจากเมืองไคซองฮูไป ขุนนางกรมการผู้ใหญ่ผู้น้อยต่างคนตามออกมาส่งสิ้นระยะทางประมาณสิบลี้

ฝ่ายพนักงานถือคำสั่งล่วงหน้าครั้นมาถึงเมืองกุยเต็กฮู ก็เข้าไปส่งหนังสือให้แก่เจ้าหน้าที่ตามธรรมเนียม เจ้าเมืองกรมการได้ทราบข่าวข้าหลวงมาก็ตกใจ ต่างพากันออกมาคอยต้อนรับอยู่หน้าเมืองพร้อมด้วยเบกวย พอข้าหลวงเดินทางมาถึง ขุนนางทั้งปวงต่างก็แสดงความเคารพแล้วเชิญไปพักยังกงก๊วน ตันหลิมจึงบอกแก่คนเหล่านั้นว่า ข้าพเจ้ากับฮันซีเชิญลายพระหัตถ์ของพระเจ้าแผ่นดินมาที่นี่ด้วยราชการสำคัญอย่างหนึ่ง ขุนนางเหล่านั้นได้ฟังก็พากันหวาดหวั่นด้วยไม่ทราบว่าเหตุผลต้นปลายเป็นประการใดต่างคนรีบไปจัดแจงตั้งที่บูชารับลายพระหัตถ์แล้วก็คุกเข่าถวายคำนับอยู่พร้อมกัน

ข้าหลวงทั้งสองก็เชิญลายพระหัตถ์ออกมาอ่านความว่า พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้มีพระกระแสรับสั่งมายังขุนนางทั้งปวงให้ทราบทั่วกันว่า บัดนี้เปาเล่งเถกเจ้าเมืองไคซองฮูถวายฎีกากล่าวหาว่าเบกวยกักขัง ซึ่งเราให้มาช่วยดับทุกข์ราษฎรในเมืองกุยเต็กฮูบังอาจใจประพฤดิละเมิดกฎหมายบ้านเมือง แย่งชิงบุตรภรรยาชาวบ้านมากักขังไว้ในกงก๊วน ทั้งทำร้ายจี๋หลินจับถ่วงลงในบ่อน้ำจนถึงแก่ความตาย เราจึงให้ฮันซีขุนนาง

ตำแหน่งเรือซ็อกกับตันหลิมไทก่าสองคนเป็นข้าหลวงออกมาชำระ ถ้าเบกวยบังอาจประพฤติกุจริตจริงตั้งข้อหา ก็ต้องรับโทษตามกฎหมายบ้านเมือง หากความไม่เป็นจริง เปาเล่งถูกต้องได้รับอาญาฐานแกล้งใส่ความเขาครั้นอ่านข้อรับสั่งจบลง ขุนนางทั้งปวงก็ถวายคำนับพร้อมกัน ข้าหลวงทั้งสองจึงเชิญลายพระหัตถ์ขึ้นไว้บนที่บูชา

เวลานั้นเบกวยตกใจกลัวจนขวัญหนีดีฝ่อ พลังคิดอยู่ในใจว่า เรื่องนี้ไม่มีใครรู้เห็น แต่โฉนหน่อเนื้อความจริงแพร่พรายไปถึงเปาเล่งถูก ถึงกับทำฎีกาเข้าไปกราบทูลให้ทรงทราบ คิดแล้วให้มีความหวาดกลัวยิ่งนัก แต่แกล้งทำกิริยาเหมือนดั่งไม่เกรงกลัว หัวเราะพลังพูดกับเปาเล่งถูกว่า ท่านกับข้าพเจ้าก็เป็นเพื่อนรักกัน ไม่ควรจะกราบทูลใส่ความข้าพเจ้าละอะเทอะเช่นนี้เลย ท่านแกล้งหาความใส่โทษข้าพเจ้าเล่นเปล่า ๆ หาเป็นการสมควรไม่ เรื่องนี้ท่านมีสักขีพยานอยู่ที่ไหน ถึงอย่างไรก็ต้องไปยืนยันกันให้ถึงหน้าพระที่นั่ง

เปาเล่งถูกยิ้มพลังตอบว่า ท่านนั้นถือตัวว่าเป็นกีกูญูชาติพระเจ้าแผ่นดิน จึงบังอาจลบหลู่อำนาจกฎหมายบ้านเมือง กดขี่ราษฎรให้ได้รับความเดือดร้อนอย่างสาหัส เขาย่อมว่ามนุษย์ไม่เห็นผีสางเทวดาก็ต้องรู้ บัดนี้ท่านข้าหลวงทั้งสองก็มาอยู่ที่นี่แล้ว ไม่จำเป็นต้องไปให้ถึงหน้าพระที่นั่ง มิซำก็คงได้เห็นเท็จและจริงกันดอก เบกวยได้ฟังก็ไม่อาจโต้เถียงต่อไปด้วยเกรงจะมีพิรุณขึ้น ฮันซี ตันหลิมได้ฟังคนทั้งสองโต้เถียงกันจึงพูดว่า ธรรมดากฎหมายบ้านเมืองต้องไม่เห็นแก่หน้าใครเป็นอันขาด ข้าพเจ้าจะได้จัดการพิจารณาเดี๋ยวนี้ ขอเชิญท่านทั้งสองออกไปยังที่ชำระความเถิด พูดแล้วข้าหลวงทั้งสองก็ออกไปนั่งบนงั่งหมิง พวกขุนนางกรมการทั้งปวงก็ออกมายืนเรียงรายอยู่พร้อมกัน ต่างคนแสดงความเคารพต่อข้าหลวงแล้วก็ยืนอยู่สองข้าง เปาเล่งถูกกับเบกวยเข้าไปยืนอยู่หน้าโต๊ะทั้งสองคน ฮันซีจึงว่าแก่เบกวยว่า คดีเรื่องนี้แม้เป็นจริงอย่างเปาเล่งถูกกล่าวหาแล้ว ท่านก็ควรให้การสารภาพเสียแต่โดยดี อย่าให้ต้องเสียเวลามากมายไปเลย

เบกวยให้การยืนยันคำอยู่ว่า เรื่องนี้ข้าพเจ้ามิได้กระทำเลยเป็นความสัตย์ หลักฐานพยานมีอยู่ที่ไหนก็จงนำมาว่ากล่าวกันเถิด ตันหลิมจึงว่าแก่เปาเล่งถูกว่า เบกวยให้การปฏิเสธเช่นนี้ท่านจะว่าอย่างไรเล่า ท่านสามารถนำพยานหลักฐานมายืนยันได้หรือ เปาเล่งถูกตอบว่าวิญญาณจี้หลินผู้ตายได้มาร้องทุกข์ต่อข้าพเจ้าว่าซากศพเขาจมอยู่ที่ก้นบ่อในสวนดอกไม้กังกวัน ท่านจงให้นักการไปช่วยกันนำเอาซากศพจี้หลินขึ้นมาเถิด เท็จจริงอย่างไรก็คงเห็นกันเป็นมั่นคง

เบกวยได้ฟังดังนั้นก็ตกใจ จึงคัดค้านขึ้นว่าคำพูดของปีศาจจะเอาเป็นประมาณได้หรือ ท่านข้าหลวงอย่าได้เชื่อฟังคำเหลวไหลของเปาเล่งถูกเลย การได้สวนเช่นนั้นทำให้เสียเวลาเปล่า ๆ ฮันซีจึงว่าเมื่อโจทก์เข้างานหลักฐานอย่างนี้ จะจริงมีจริงอย่างไรก็ต้องลองดูก่อน พูดแล้วก็สั่งพวกพนักงานให้ไปช่วยกันงมศพจี้หลินที่บ่อน้ำในสวนดอกไม้หลังกังกวัน พวกพนักงานได้รับคำสั่งก็พากันออกไป เบกวยเวลานั้นหน้าสลดลงทันที ให้มีความแค้นเปาเล่งถูกว่าไม่ควรจะหาเรื่องมาเป็นคู่วิวาทกับตนเลย พลังตรึกตรองหาอุบายที่จะแก้ไขเอาตัวรอด

ฝ่ายพวกพนักงานครั้นมาถึงบ่อน้ำก็ชวนกันดำลงไปค้นหาจนถึงก้นบ่อ สักครู่หนึ่งก็พบศพอยู่ในนั้น จึงช่วยกันเอาขึ้นมา ครั้นแล้วก็ห้ามไปยังที่ว่าการ คนทั้งปวงเห็นศพนั้นยังดีอยู่เหมือนคนธรรมดาที่พากันมีความประหลาดยิ่งนัก ฮันซี ตันหลิมจึงถามเบกวยว่า บัดนี้ก็ได้ซากศพขึ้นมาแล้ว ท่านจะให้การอย่างไร จงชี้แจงมาโดยเร็ว เบกวยเห็นศพจี้หลินก็ตกตะลึงใจไม่อยู่กับตัว พอนึกเห็นหนทางที่จะแก้ตัวจึงบอกว่า

ศพนี้เป็นศพคนไข้ของข้าพเจ้าต่างหาก หาใช่ศพจีหลินไม่ เดิมทีมันลักเอาเงินทองของข้าพเจ้าไป ภายหลังรู้สึกตัวกลัวข้าพเจ้าจะลงโทษ จึงหนีไปกระโดดน้ำตายในบ่อน้ำ ถ้าเป็นศพจีหลินคนที่ข้าพเจ้าทำร้ายจริงแล้ว เวลาที่ล่วงมานานจนถึงปานนี้ โทษเลยศพจะสดใสมิเฝ้าเปื่อยไปหมดแล้วหรือ ขอนี้ยอมเห็นได้ว่า เปาเล่งเถกแก่งใส่โทษข้าพเจ้าเปล่า ๆ ขอท่านข้าหลวงจงใคร่ครวญดูให้ดีเถิด

เปาเล่งเถกจึงตอบว่า ท่านข้าหลวงอย่าได้เชื่อถ้อยคำเบกวยเลย เรื่องนี้วิญญาณจีหลินได้บอกข้าพเจ้าว่าเขาถูกถ่วงลงไปจมน้ำตายอยู่ในบ่อจริง แต่เขายังไม่ถึงคราวที่สิ้นอายุ ร่างกายจึงยังไม่เน่าเปื่อย ถ้าลองแก้ไขดูอาจจะกลับฟื้นขึ้นมาได้ อันซีกับตันหลิมพิจารณาดูร่างกายจีหลิน เห็นหน้าตายังสดชื่นประหนึ่งว่าคนที่มีชีวิต ก็คิดแต่ในใจว่าบางทีศพนี้อาจจะเป็นขึ้นมาได้จริง จึงถามเปาเล่งเถกว่า ท่านจะแก้ไขอย่างไรให้ฟื้นขึ้นมาเล่า เปาเล่งเถกจึงตอบว่า จงให้พนักงานออกไปตั้งโต๊ะที่บุชากลางแจ้ง ข้าพเจ้าจะตั้งพิธีบูชาฟ้าและดิน วิญญาณจีหลินก็จะกลับเข้าร่างกายตามเดิม อันซี ตันหลิมให้พนักงานจัดการตามคำเปาเล่งเถก เสร็จแล้วก็พากันออกไปยืนอยู่ข้างโต๊ะพร้อมด้วยขุนนางกรมการทั้งปวง

เปาเล่งเถกสำรวจกายคุกเข่าคำนับเทพดาฟ้าและดิน ตั้งสัตย์อธิษฐานว่าถ้าจีหลินยังไม่ถึงคราวสิ้นอายุ ถูกเขาทำร้ายตายจริงแล้ว ขอให้เทพดาฟ้าดินช่วยนำวิญญาณจีหลินเข้าสู่ร่างกายด้วยเถิด ขณะนั้นก็ร้อนไปถึงเทพดาเบื้องบนกับเจ้าหลักเมือง เทพดาทั้งสองจึงนำวิญญาณจีหลินเข้าสู่ร่างกาย สักครู่หนึ่งร่างกายจีหลินก็กระดิกได้ เปาเล่งเถกมีความยินดียิ่งนัก สั่งพวกพนักงานให้เอาน้ำขิงมากรอกให้กิน พอน้ำขิงตกถึงท้องจีหลินก็ลุกขึ้นนั่งหน้าตาไหลอยู่พราก ๆ เบกวยตกใจเห็งออกเปียกชุ่มไปทั้งเสื้อกางเกง เปาเล่งเถกจึงว่าแก่จีหลินว่า ท่านข้าหลวงทั้งสองมาเป็นประธานอยู่ที่นี้แล้ว ท่านมีเรื่องเดือดร้อนอย่างไร ก็จงเข้าไปฟ้องร้องต่อท่านเถิด

จีหลินได้ฟังดังนั้นก็ตรงเข้าไปคุกเข่าลงคำนับอยู่หน้าโต๊ะ พลังเล่าเรื่องที่ตนถูกทำร้ายตั้งแต่ต้นจนปลายให้ทราบสิ้นทุกประการ แล้วพูดต่อไปว่าขอท่านได้โปรดพิจารณาลงโทษคนร้ายให้ข้าพเจ้าด้วย อันซี ตันหลิมข้าหลวงทั้งสองนายทราบความตลอดแล้วให้ความโกรธเคืองยิ่งนัก สั่งพนักงานให้เชิญสายพระหัตถ์ออกมาตั้งบนโต๊ะ เบกวยได้เห็นก็ตกใจต้องคุกเข่าลงถวายคำนับทันที ข้าหลวงทั้งสองจึงให้ถอดเครื่องยศของเบกวยออก แล้วบังคับให้สารภาพตามความสัตย์จริง เบกวยจำเป็นต้องให้การรับเป็นสัตย์ตั้งแต่ต้นจนปลายทุกประการ

อันซี ตันหลิมจึงสั่งพนักงานให้ไปจับพรรคพวกเบกวยที่ในกงกัวนมาให้สิ้นทุกคน พนักงานรับสั่งพากันไปถึงกงกัวน เทียวคั้นจับผู้คนทั่วไปไม่เลือกหน้า พนักงานคนหนึ่งคั้นได้ตัวนางจิ้นสีก็นำตัวมาให้ท่านข้าหลวงทั้งสอง นางจิ้นสีเหลือบเห็นสามีก็ตรงเข้าไปหา สองคนผิวเมื่อยกอดคอกันร้องไห้รำพันถึงเรื่องราวที่เป็นมาแล้วแต่หนหลัง ครั้นได้ทราบว่าเปาเล่งเถกเป็นผู้ช่วยเหลือให้ตนได้รับความยุติธรรม ก็พากันเข้ามาคุกเข่าลงคำนับกล่าวคำขอบคุณ

อันซี ตันหลิม กับบรรดาขุนนางกรมการทั้งปวงต่างคนชมเชยเปาเล่งเถกว่ามีความสามารถตั้งเทพดา อาจช่วยชีวิตคนตายให้ฟื้นขึ้นมาได้ แล้วข้าหลวงทั้งสองจึงหยิบเงินมาร้อยตำลึงรางวัลให้แก่ นางจิ้นสี ตอบแทนความสัตย์ซื่อต่อสามี แล้วพูดแก่คนทั้งสองต่อไปว่า ท่านจงพากันกลับไปบ้านเสียเถิด คนร้ายนั้นเราจะจัดการลงโทษตามความผิด สองสามีภรรยาคุกเข่าลงคำนับขอบคุณข้าหลวงทั้งสองกับเปาเล่งเถก แล้วก็ลากลับไปบ้าน อันซีจึงรวบรวมคำให้การของเบกวยจัดแจงจะกลับเมืองหลวงให้พนักงานคุมตัวเบกวย

ไปด้วย ส่วนพรรคพวกอีกหลายสิบคนนั้น มอบให้เจ้าเมืองกุยเต็กผู้จัดการลงโทษตามกบิลเมือง แล้วอันซีจึงว่าแก่เปาเล่งเถวว่า ท่านจงกลับไปปรับราชการตามหน้าที่ก่อนเถิด ข้าพเจ้ากลับไปเมืองหลวงจะกราบทูลพระเจ้าแผ่นดินให้ทรงทราบ ถ้ามีรับสั่งประการใดคงจะรู้ในภายหลัง

เปาเล่งเถวคำนับลาข้าหลวงทั้งสองออกมา เรียกเตี้ยเหล็ง เตี้ยเฮา ตังเถียว ลิปา ทหารคนสนิทสี่นายพากันเดินทางกลับไปเมืองไคซองฮู้ ส่วนอันซีตันหลิมข้าหลวงทั้งสองก็พาพวกพนักงานคุมนักโทษเดินทางกลับไปเมืองหลวง พวกขุนนางกรมการตามออกมาส่งสิ้นทางประมาณสิบสี่แล้วก็พากันกลับเข้าเมือง ราษฎรในเมืองกุยเต็กฮู้ต่างคนมีความยินดีพากันสรรเสริญชมเชยเปาเล่งเถวทั่วไปทุกคน

ฝ่ายอันซีตันหลิมเดินทางมาหลายวันจึงถึงเมืองหลวง รุ่งขึ้นเข้าพระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้เสด็จออกประทับพระที่นั่งกิมล้วนเตี้ย ขุนนางผู้ใหญ่ผู้น้อยเฝ้าอยู่ตามตำแหน่ง ขณะนั้นขุนนางตำแหน่งอึ้งหมิงกราบทูลว่า อันซีตันหลิมกลับมาถึงแล้ว บัดนี้คอยเฝ้าฟังพระกระแสรับสั่งอยู่ยังประตูโง้วหมิง พระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้จึงมีรับสั่งให้พาเข้ามาเฝ้า ข้าหลวงทั้งสองเข้ามาคุกเข้าถวายคำนับต่อหน้าพระที่นั่งกราบทูลว่า ข้าพเจ้าทั้งสองรับพระกระแสรับสั่งออกไปจัดการไต่สวนคดีได้ทราบเป็นสัจแล้ว บัดนี้ข้าพเจ้าขอให้นำคำให้การของเบกวยก๊กกู่ขึ้นถวายพระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ทรงทอดพระเนตรตลอดแล้วก็ทรงขัดเคืองพระทัยยิ่งนักรับสั่งแก่ขุนนางทั้งสองว่า ท่านออกไปชำระสะสางจนได้ความจริงกลับมา ทั้งนี้นับว่ามีความชอบต่อบ้านเมืองเป็นอันมาก ตรัสแล้วก็โปรดเลื่อนอันซีให้มีตำแหน่งสูงขึ้นไปอีกสามชั้น เลื่อนตำแหน่งตันหลิมให้เป็นหัวหน้าชั้นที่จัดการฝ่ายในโดยเด็ดขาด อันซีตันหลิมคุกเข่าลงถวายคำนับรับตำแหน่งแล้วก็ถอยออกไปเฝ้าอยู่ตามหน้าที่

พระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้จึงมีรับสั่งให้หาเบกวยเข้ามาเฝ้าพนักงานก็คุมตัวเบกวยเข้ามาคุกเข่าถวายคำนับ พระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ทอดพระเนตรเห็นก็ทรงกริ้วโกรธยิ่งนัก ยกพระหัตถ์ขึ้นตบโต๊ะรับสั่งด้วยพระสุรเสียงอันดังว่า อ้ายคนทรยศไซ้ให้ออกไปช่วยดับทุกข์ร้อนของราษฎร กลับไปก่อความเดือดร้อนหนักขึ้นอีก ใช้อำนาจข่มขืนแย่งชิงบุตรภรรยาเขาแล้วมีหน้าซ้ำทำร้ายจีหลินถึงแก่ชีวิต ครั้งนี้หากได้เปาเล่งเถวทำเรื่องราวบอกเข้ามา หาไม่แล้วจีหลินมิต้องตายเพราะความกตัญญูของมึงหรือ เบกวยตกใจแทบชีวิตจะออกจากร่าง คุกเข่าลงถวายคำนับร้องไห้วิงวอนขอพระราชทานอภัยโทษ พระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้จึงตรัสถามขุนนางทั้งปวงว่า เบกวยทำความผิดครั้งนี้ควรต้องได้รับโทษสถานใด แห่งต้นใจเสียงกราบทูลว่า เบกวยบังอาจแย่งชิงบุตรภรรยาเขาทำร้ายจนจีหลินถึงตาย ควรต้องได้รับโทษแก่ประหารชีวิต

ในขณะที่พระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ทรงพิโรธเบกวยอยู่นั้น มีขันทีคนหนึ่งรับนำข้อความไปแจ้งแก่นางเบกวยสุยให้ทราบ นางเบกวยสุยตกใจจนขวัญหายก็รีบออกมาเฝ้ายังหน้าพระที่นั่งกิมล้วนเตี้ยคุกเข่าลงถวายคำนับกราบทูลวิงวอนว่า เบกวยน้องข้าพเจ้ายังหนุ่มอยู่จึงทำการพลาดพลั้งโดยเบาความ แต่ความผิดนี้เป็นแต่เพียงครั้งแรก ขอพระองค์ทรงโปรดอย่าให้ถึงตายเลย ทูลพลางน้ำตาหลังไหลลงอาบหน้า พระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ทอดพระเนตรเห็นดังนั้นก็พระทัยอ่อน จึงรับสั่งแก่นางเบกวยสุยว่า น้องเจ้าทำผิดกฎหมายบ้านเมืองโทษควรต้องถึงประหารชีวิต แต่เจ้าได้ออกมาขออภัยไว้ก็จะผ่อนผันให้ นางเบกวยสุยมีความยินดี ถวายคำนับกล่าวคำขอบคุณแล้วกลับเข้าข้างใน พระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ทรงโปรดยกโทษประหารชีวิตเบกวยเสียเป็นแต่มีรับสั่งให้เนรเทศออกไปให้พ้นพระราชอาณาเขตจนตลอดชีวิต เบกวยถวายคำนับขอบพระคุณแล้วเจ้าพนักงานก็คุมตัวออกไป

พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้จึงมีรับสั่งแก่เตียวบุ๋นเองต่อไปว่า ตัวเป็นขุนนางผู้ใหญ่ไม่ซื้อตรงต่อบ้านเมือง สมรู้เป็นใจกับคนร้ายยกยกเบียดบังเอาพระราชทรัพย์ไว้เป็นประโยชน์ส่วนตัว ไม่ควรทำราชการต่อไป ตรัสแล้วก็สั่งให้ถอดเตียวบุ๋นเองลงเป็นไพร่ เตียวบุ๋นเองถูกถอดมีความอับอายแก่ขุนนางทั้งปวงยิ่งนัก ถวายคำนับถอยออกจากท้องพระโรงรีบกลับบ้าน จัดแจงเตรียมข้าวของพาบุตรภรรยาออกจากเมืองหลวงกลับไปอยู่บ้านเดิม ครั้นแล้วพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้จึงมีรับสั่งให้ทำห้องตราออกไปเรียกตัวเปาเล่งถูกลับเข้าเมืองหลวง

ฝ่ายเปาเล่งถูได้ทราบแล้วก็เตรียมตัวพาเตี้ยเหลียง เตี้ยเฮา ดังเถียว ลีปา ทหารสนิททั้งสี่คนมายังเมืองเปียนเหลียงพร้อมด้วยข้าหลวง บรรดาราษฎรชาวเมืองพอรู้เรื่องก็มีความสลดใจทั่วหน้ากัน ให้อารมณ์เสียตายเปาเล่งถูยิ่งนัก จึงพากันมาคอยส่งแน่นเมืองไปทั้งสองฟากทาง เมื่อเปาเล่งถูไปถึงเมืองเปียนเหลียงนั้นพอดีเป็นเวลาเย็น จึงเลยไปคำนับแห่งต้นที่บ้าน แห่งต้นมีความยินดียิ่งนัก รีบออกมาต้อนรับพากันเข้าไปนั่งข้างใน แห่งต้นจึงชมเชยว่าท่านมีความซื่อสัตย์ต่อบ้านเมืองโดยแท้ ครั้งนี้กำจัดเบกวยเสียได้ ทั้งเตียวบุ๋นเองก็ถูกถอดลงเป็นไพร่กลับไปอยู่บ้านเดิม พระเจ้าแผ่นดินองค์นี้ทรงตั้งอยู่ในสัจธรรมมิได้เข้ากับคนผิดซึ่งมีรับสั่งให้หาท่านกลับเข้าเมืองหลวงครั้งนี้ท่านจะได้รับยศสูงขึ้นไปอีกเป็นแน่ ครั้นสนทนากันอยู่อีกพักหนึ่งแล้ว แห่งต้นก็สั่งคนใช้ให้จัดโต๊ะเครื่องสุราอาหารมาเลี้ยงดูเปาเล่งถูเป็นอันดี เตี้ยเหลียง เตี้ยเฮา ดังเถียว ลีปาก็พักอยู่ในบ้านแห่งต้นด้วยกัน

รุ่งขึ้นเช้าแห่งต้นกับเปาเล่งถูก็พากันเข้าไปเฝ้า พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ทอดพระเนตรเห็นเปาเล่งถูก็ตีพระทัย โปรดให้ลุกขึ้นนั่งตามปกติ ตรัสยกย่องความชอบของเปาเล่งถูแล้วก็รับสั่งเลื่อนให้เป็นขุนนางตำแหน่งอันชัด เปาเล่งถูคุกเข่าลงถวายคำนับรับตำแหน่งตามธรรมเนียม ทันใดนั้นขุนนางตำแหน่งอึ้งหมิงก็นำไปบอกเมืองตันจิวขึ้นถวาย พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ทรงมารับมาทอดพระเนตรตลอดแล้วก็เส้าพระทัยรับสั่งแก่ขุนนางทั้งปวงว่า เมืองตันจิวเกิดน้ำท่วมราษฎรได้รับความเดือดร้อนล้มตายเป็นอันมาก ท่านทั้งปวงจะเห็นหนทางดับทุกข์ของพลเมืองอย่างไรบ้าง แห่งต้นจึงกราบทูลว่า ครั้งนี้ขอพระองค์ทรงโปรดให้ขุนนางออกไปช่วยทุกข์ราษฎรเหมือนเช่นเคย แต่ผู้ที่จะไปนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าต้องให้เปาเล่งถูผู้มีความซื่อสัตย์ออกไป จึงจะได้ราชการสมพระประสงค์ ขณะนั้นบรรดาขุนนางผู้ใหญ่ซึ่งอยู่ในที่เฝ้า คือไปยอ่องหนึ่ง ยื่อนำอ่องแต่อบหนึ่ง ยังเพงอ่องกอหลิมหนึ่ง เจงซันอ่องอูเอี้ยนเฮียนหนึ่ง ดังเพงอ่องเซาโหหนึ่ง โขวจันใจเสียงฝายขวาหนึ่ง ซืออันลิไปหนึ่ง อันชีหนึ่ง เจียะสินหนึ่ง จึงกราบทูลขึ้นพร้อมกันว่า ขอพระองค์ทรงโปรดให้เปาเล่งถูเป็นข้าหลวงออกไปเถิด

พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ทรงเห็นชอบด้วย จึงพระราชทานลายพระหัตถ์กับเชิงฮวงปอเกียมกระบี่อาญาสิทธิ์ให้แก่เปาเล่งถู รับสั่งว่า ท่านจงกำหนดวันเร่งออกไปช่วยทุกข์ราษฎรเมืองตันจิวโดยเร็วเถิด ถ้าเห็นผู้ใดบังอาจประพฤติกัฏจริตแล้วท่านมีอำนาจที่จะตัดศีรษะได้ทันที เปาเล่งถูรับลายพระหัตถ์กับกระบี่อาญาสิทธิ์แล้วถวายคำนับ กล่าวคำขอบพระคุณ พอได้เวลาพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ก็เสด็จขึ้น เปาเล่งถูได้เลื่อนยศเป็นขุนนางผู้ใหญ่ แล้วไปคำนับแสดงความขอบคุณแห่งต้น แลขุนนางผู้ใหญ่ที่ช่วยกันรับรองว่าตนสมควรเป็นขุนนางชั้นสูงทั่วทุกคน เสร็จธุระแล้วลาแห่งต้น พาเตี้ยเหลียง เตี้ยเฮา ดังเถียว ลีปา พร้อมกับพวกพนักงานเดินตรงไปทางทิศเหนือ

ฝ่ายนางเบกวยสุขตั้งแต่เบกวยน้องชายถูกเนรเทศออกไปนอกพระราชอาณาเขตตลอดชีวิตแล้ว

ก็มีความแค้นเคืองเป่าเล่งถู่ยั้งนัก ในใจคิดอาฆาตคอยหาโอกาสแก้แค้นอยู่เสมอ ครั้นได้ทราบข่าวพระเจ้าแผ่นดินมีรับสั่งให้เป่าเล่งถู่ออกไปเมืองตันจิ๋ว นางเบกยูซุยก็ขึ้นรถมีนางกำนัลชั้นที่ห้าแทนเป็นขบวนไปคอยที่อยู่ พอเป่าเล่งถู่มาถึงก็สั่งให้ขบวนของตนออกไปขวางหน้าไว้ เป่าเล่งถู่ไม่รู้ในอุบายของนางเบกยูซุย สำคัญว่านางเบกยูซุยออกมาโดยสุจริตก็ตกใจสั่งให้เดินขบวนหลีกไปออกทางทิศตะวันตก นางเบกยูซุยเห็นดังนั้นก็สั่งให้อ้อมขบวนไปคอยดักรอหน้าทางทิศตะวันตกอีก

เป่าเล่งถู่จึงสั่งให้หยุดขบวนของตน แล้วลงจากเกี้ยวมือถือแผ่นงาสำหรับเข้าเฝ้าเดินตรงเข้าไปที่หน้ารถ คำนับตามธรรมเนียมแล้วพูดว่า ข้าพเจ้ารับรับสั่งให้ไปช่วยทุกข์ราษฎรเมืองตันจิ๋ว เนี่ยเนี้ยนำขบวนมาขวางหน้าข้าพเจ้าไว้ด้วยเหตุใด นางเบกยูซุยร้องตวาดว่า ตัวเป็นขุนนางในพระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ เมื่อเห็นขบวนของเรามาควรต้องหลีกเลียงไปเสียให้พ้นจึงจะถูก การที่ตัวบังอาจมาขวางหน้าเราไว้เป็นการดูหมิ่นเช่นนี้โดยถือดีว่าเป็นขุนนางมีความชอบหรือ ชั่วดีอย่างไรเราก็เป็นกษัตริย์ของพระเจ้าแผ่นดิน ถึงไม่เห็นกับเราก็ต้องเห็นแก่พระเจ้าแผ่นดินซึ่งมีบุญคุณชุบเลี้ยงตัวมาบ้าง ซึ่งตัวทำเช่นนี้มีได้คิดว่าเป็นข้ากับเจ้าตามธรรมเนียมบ้างเลย เป่าเล่งถู่ตอบว่า ข้าพเจ้าหลบเลียงเนี่ยเนี้ยมาหนหนึ่งแล้ว เนี่ยเนี้ยหาสมควรจะมาหาเหตุกับข้าพเจ้าไม่ ข้าพเจ้ารับรับสั่งของพระเจ้าแผ่นดินไปโดยราชการร้อน ซึ่งเนี่ยเนี้ยมาขัดขวางไว้ฉันเห็นสมควรแล้วหรือ

นางเบกยูซุยได้ฟังดังนั้นก็แกล้งนั่งหน้าบึ้งเฉยเสียหาได้โต้ตอบประการใดไม่ เป่าเล่งถู่จึงสั่งให้เดินขบวนกลับไปออกทางทิศตะวันออก นางเบกยูซุยก็สั่งให้เดินขบวนไปคอยดักรอหน้าอย่างเดิมอีก ทั้งสั่งพวกนางกำนัลชั้นที่ห้าขึ้นเรียงรายเต็มไปตลอดทาง เป่าเล่งถู่มองเห็นก็โกรธยิ่งนัก พูดว่าเมื่อเขาอยากจะทำลายเหตุกับเราจริง ๆ แล้วก็ต้องลองดีกันดูสักพักหนึ่ง จะเป็นอย่างไรก็ตามเถิด ผิดชอบก็ยอมถวายศีรษะ พูดแล้วก็ร้องสั่งคนของตนให้ขับไล่พวกนางกำนัลชั้นที่ออกไปให้พ้นทาง พวกพนักงานได้รับคำสั่งก็พากันรุกไล่พวกนางกำนัลชั้นที่แตกหนีไปถึงหน้ารถของนางเบกยูซุย แล้วช่วยกันลากรถไปแอบไว้ข้างทาง

นางเบกยูซุยมีความแค้นใจยิ่งนัก ร้องตวาดว่าอายพวกนี้บังอาจล่วงเกินกษัตริย์ของพระเจ้าแผ่นดิน กูต้องไปกราบทูลพระเจ้าแผ่นดินให้ประหารชีวิตพวกมึงเสียให้หมดทั้งเจ็ดโคตรจึงจะสาแก่ใจ พูดพลางนึกเสียยศหยิบหมวกกิมหังควอนที่สวมอยู่บนศีรษะลงมายังเสียให้ยับเยิน แล้วพานางกำนัลชั้นที่กลับเข้าพระราชวังขึ้นเฝ้าพระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ ร้องให้พลางคุกเข่าลงถวายคำนับเกลือกศีรษะอยู่กับพระบาท กราบทูลว่า วันนี้ข้าพเจ้ากับนางกำนัลชั้นที่จะไปไหว้พระที่วัด เผอิญไปพบกับเป่าเล่งถู่ที่กลางทาง เป่าเล่งถู่มิได้เกรงกลัวพระราชอาญาบังอาจขวางหน้าขบวนของข้าพเจ้า ครั้นข้าพเจ้าว่ากล่าวตักเตือน เป่าเล่งถู่กลับทวงตัวว่า ได้รับรับสั่งให้ไปช่วยทุกข์ราษฎรที่เมืองตันจิ๋ว แล้วบุกรุกเข้ามาทำร้ายข้าพเจ้า จนเสียยศกับหมวกกิมหังควอนนึกขาดยับเยินไปสิ้นนี้หากข้าพเจ้าหนีมาเสียทัน มิฉะนั้นไหนเลยจะได้รอดชีวิตกลับมาเฝ้าพระองค์ ซึ่งเป่าเล่งถู่บังอาจทุบตีข้าพเจ้าผู้เป็นกษัตริย์ของพระองค์ ดังนี้เป็นการหมิ่นประมาทพระเดชานุภาพหามีความเคารพเกรงกลัวพระบารมีไม่ ขอพระองค์ได้โปรดลงโทษร้ายคนทรยศให้แก่ข้าพเจ้าด้วย ครั้นนี้ถ้าพระองค์ไม่ทรงโปรดข้าพเจ้าก็จะไม่ครองชีวิตอยู่ทนความระกำใจเป็นอันขาด กราบทูลพลางน้ำตาก็ไหลหลั่งหยดลงต้องพระบาทมีขาดสาย

พระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ทอดพระเนตรเห็นเสียหมวกที่นางเบกยูซุยสวมอยู่นั้นนึกขาดย่อยยับ ก็บังเกิดความสงสารทรงกริ้วโกรธเป่าเล่งถู่ยิ่งนัก จึงรีบเสด็จออกประทับ ณ พระที่นั่งกิมถ้วนเตี้ย เจ้าพนักงาน

ก็ตีระฆังตั้งขึ้น ขุนนางฝ่ายบุนฝ่ายบูได้ยินเสียงระฆังต่างก็ตกใจไม่รู้เรื่องราวเป็นประการใด จึงรีบเข้ามายังหน้าพระที่นั่งถวายคำนับตามประเพณี พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้กำลังทรงพิโรธ จึงตรัสแก่ขุนนางทั้งปวงว่า เปาเล่งถูบังอาจทูปตีนางเบกยูฮุยควรต้องรับโทษถึงประหารชีวิต ขุนนางทั้งฝ่ายบุนฝ่ายบูได้ยินรับสั่งตั้งนั้นก็พากันตกตะลึง ด้วยไม่ทราบว่าจะผลตันปลายเป็นประการใด

ขณะนั้นเปาเล่งถูก็รีบเข้ามาเฝ้าคุกเข่าลงถวายคำนับอยู่ต่อหน้าพระที่นั่ง พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้จึงรับสั่งถามด้วยพระสุรเสียงอันดังว่า เหตุไรเจ้าจึงบังอาจทูปตีนางเบกยูฮุย เจ้าทำการหมิ่นประมาทเราถึงเพียงนี้ควรต้องรับโทษสถานใดจงเร่งชี้แจงมาโดยเร็ว

เปาเล่งถูกราบทูลว่า ถ้าข้าพเจ้าทำการล่วงเกินต่อเบเนี้ยเนี้ยจริงก็ควรมีโทษถึงประหารชีวิต แต่ข้าพเจ้าขอกราบทูลเรื่องราวให้ทรงทราบเสียก่อน ว่าเดิมข้าพเจ้าได้รับรับสั่งของพระองค์ให้ไปเมืองตันจิ๋ว พอได้ฤกษ์วันนี้ก็เดินขบวนออกจากเมืองหลวง เบเนี้ยเนี้ยผูกใจเจ็บข้าพเจ้าด้วยเรื่องกล่าวโทษเบกยู จึงใช้อุบายแกล้งเดินขบวนออกมาสกัดหน้าไว้ ข้าพเจ้าพยายามหลีกเลี่ยงครึ่งหนึ่งแล้ว เบเนี้ยเนี้ยก็ตามสกัดหน้าไว้อีก ข้าพเจ้าลงมาจากเกี้ยวเข้าไปชี้แจงให้เปิดทางเพื่อจะได้รับการไปตามพระกระแสรับสั่ง เบเนี้ยเนี้ยก็นิ่งเสีย ครั้นข้าพเจ้ากลับไปเดินทางอื่น เบเนี้ยเนี้ยก็ยกกระบวนไปดักกั้นหนทางไว้อีก มิหนำซ้ำสั่งให้นางกำนัลชั้นที่แกล้งออกมาขึ้นเรียงรายเต็มไปหมด ข้าพเจ้าเห็นเบเนี้ยเนี้ยเจตนาแกล้งจริงแล้ว จึงต้องให้พวกพนักงานขับไล่ นางกำนัลชั้นที่ไปเสียให้พ้น แล้วลากรถของเบเนี้ยเนี้ยให้เข้าไปแอบอยู่ข้างทาง ความสัตย์จริงเป็นดังนี้ ซึ่งข้าพเจ้าจะได้บังอาจทูปตีนางเบเนี้ยเนี้ยนั้นหามิได้

พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ได้ทรงฟังก็คำนึงอยู่ในพระทัยว่าเปาเล่งถูเป็นคนซื่อสัตย์ไหนเลยจะกล้าทำถึงเพียงนั้น เรื่องนี้นางเบกยูฮุยคงตั้งใจจะแก้แค้นแทนน้องชายจริง ทรงดำริตั้งนั้นแล้วก็พระราชทานโทษให้แก่เปาเล่งถู รับสั่งให้รีบไปช่วยทุกข์พวกราษฎร์ที่เมืองตันจิ๋วโดยเร็ว เปาเล่งถูมีความยินดียิ่งนัก คุกเข่าลงถวายคำนับกราบทูลว่า พระองค์เป็นกษัตริย์ที่ทรงพระปรีชาสามารถ ประกอบด้วยบุญญาภิหารอันเหลือล้น ขอให้พระองค์ดำรงอยู่ในราชสมบัติเจริญพระชนม์มียืนยาวตั้งหมื่นปีเถิด ทูลแล้วก็ถวายคำนับลาออกจากห้องพระโรง รีบเดินขบวนจากเมืองหลวงเร่งรัดไปเมืองตันจิ๋วโดยเร็ว

ครั้นพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้เสด็จขึ้นเข้ามาประทับในตำหนักข้างในก็ทรงขัดเคืองนางเบกยูฮุยยิ่งนัก ตรัสตำหนิว่าเป็นคนใจร้ายแกล้งหาเหตุพาลผิดแก่ผู้มีความชอบต่อแผ่นดิน นางเบกยูฮุยก็มีความเสียใจถึงแก่ป่วยลงภายหลังก็เลยตรอมใจตาย พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้โปรดให้จัดการฝังศพตามเกียรติยศพระสนมเอก

ฝ่ายแห่งตั้งใจเสียดฝ่ายซ้ายนั้นมีอาการป่วยกระเสาะกระแสะอยู่เสมอด้วยเป็นคนชราอายุมาก วันหนึ่งพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้เสด็จออกขุนนาง แห่งต้นจึงเข้าไปคุกเข่าถวายคำนับกราบทูลว่า เวลานี้ข้าพเจ้าก็ชราแล้วมีโรคภัยเบียดเบียนอยู่เสมอ ทั้งสติปัญญาที่พ้นเพื่อนหลงลืมไม่เหมือนแต่ก่อน ขอพระองค์โปรดอนุญาตให้ข้าพเจ้าออกจากหน้าที่ราชการกลับไปอยู่บ้านเดิมเถิด พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้จึงรับสั่งว่า ท่านลาออกครั้งนี้เรามีความเสียดายยิ่งนัก ด้วยท่านมีความสามารถในหน้าที่ราชการประกอบด้วยความซื่อสัตย์สุจริตมั่นคง แต่ท่านก็รับราชการมานาน มีความเหน็ดเหนื่อยมากควรที่จะพักผ่อนหาความสุขเสียบ้าง เราอนุญาตให้ท่านกลับไปอยู่บ้านเดิมได้ตามประสงค์ ส่วนเบี้ยหวัดเงินปีของท่านให้คงได้รับตามเดิมเป็นการตอบแทนคุณความดีของท่านที่มีมาแต่ก่อน

เห็นต้นเห็นพระเจ้าชองจินจงทรงอนุญาตให้ก็มีความยินดีคุกเข่าลงถวายคำนับขอบคุณตามธรรมเนียม พระเจ้าชองจินจงฮ่องเต้จึงมีรับสั่งต่อไปว่า เมื่อท่านออกจากหน้าที่ราชการแล้วใจเสีงก็ว่างเปล่าอยู่ ท่าน เห็นว่าผู้ใดสมควรแก่ตำแหน่งนี้บ้าง เห็นต้นกราบทูลว่าทั้งนี้ต้องแล้วแต่พระองค์จะทรงโปรด แต่ข้าพเจ้า เห็นว่าโขวจุ่นใจเสีงฝ่ายขวาก็มีความสามารถในหน้าที่ราชการทั่วไปอยู่แล้ว อึ่งบง่วนว่กกับปูปิด ก็เป็นผู้ที่มีสติปัญญาสามารถได้รับราชการมานานทั้งเป็นคนซื่อสัตย์มั่นคง ขอพระองค์ได้โปรดเลื่อนขึ้นเป็น ขุนนางผู้ใหญ่ จะได้ช่วยราชการบ้านเมืองต่อไป พระเจ้าชองจินจงฮ่องเต้ก็ทรงเห็นด้วย จึงโปรดเลื่อนให้บง่วนว่กกับปูปิดเป็นขุนนางผู้ใหญ่ คนทั้งสองคุกเข่าลงถวายคำนับตามธรรมเนียม ครั้นแล้วพระเจ้าชองจินจงฮ่องเต้จึงพระราชทานสุราให้แก่เห็นต้นสามถ้วยต่อพระหัตถ์เป็นเกียรติยศ เห็นต้นคุกเข่าถวายคำนับรับพระราชทานสุราแล้วก็ทูลลากลับไปบ้าน

ฝ่ายเป่าบุ๋นจินเดินขบวนมาถึงเมืองตันจิว บรรดาขุนนางกรมการในเมืองนั้นก็พากันออกมาต้อนรับข้าหลวง เป่าเล่งเถิดเข้าไปพักในกองกวนเรียบร้อยแล้ว ก็สั่งให้ออกหมายประกาศแก่ราษฎรให้ทราบทั่วกัน ครั้นถึงวันกำหนดตั้งต้นแจกจ่ายพระราชทรัพย์ ราษฎรชาวเมืองพากันมารับเงินแน่ไปทั้งกองกวนทุกวัน เป่าเล่งเถิดคอยเอาใจใส่ตรวจดูแลให้ราษฎรได้รับความสุขโดยเสมอหน้า รุ่งขึ้นปีใหม่เมืองตันจิวก็ค่อยบริบูรณ์ดีขึ้น ราษฎรชาวเมืองคลายความอึดอัดมีความสุขสบายทั่วหน้ากันแล้ว เป่าเล่งเถิดก็พาทหารสนิทสนมกับพวกพนักงานเดินทางกลับเมืองหลวง บรรดาขุนนางกรมการพากันออกมาส่งสิ้นระยะทางพอสมควรแล้วก็กลับเข้าเมืองตันจิว

ครั้นเป่าเล่งเถิดมาถึงเมืองเปียนเหลียงก็เข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน คุกเข่าถวายคำนับกราบทูลว่าพระองค์ทรงโปรดให้ข้าพเจ้าเป็นข้าหลวงออกไปช่วยทุกข์ราษฎรเมืองตันจิวนั้น บัดนี้ตันจิวข้าवलาบบริบูรณ์มีความสุขทั่วหน้ากันแล้ว ข้าพเจ้าจึงกลับมากราบทูลให้ทรงทราบ พระเจ้าชองจินจงฮ่องเต้ทรงพระโสมนัสยิ่งนัก ตรัสยกย่องความชอบของเป่าเล่งเถิด แล้วพระราชทานบำเหน็จรางวัลให้เป็นอันมาก พลากรับสั่งแก่เป่าเล่งเถิดต่อไปว่า เราตั้งให้ท่านเป็นคนคอยตรวจดูแลทุกข์สุขของราษฎรในเมืองหลวงตั้งแต่บัดนี้ เป่าเล่งเถิดจึงคุกเข่าลงถวายคำนับขอบคุณตามธรรมเนียมแล้ว พระเจ้าชองจินจงฮ่องเต้ก็เสด็จขึ้น บรรดาพระราชวงศ์แลขุนนางผู้ใหญ่ทั้งปวงต่างพากันมาแสดงความยินดีด้วยเป่าเล่งเถิดทั่วหน้ากัน แต่นั้นมาบ้านเมืองก็เรียบร้อยปราศจากเสี้ยนศัตรู ราษฎรพลเมืองอยู่เย็นเป็นสุขทั่วราชอาณาจักร แต่งานสืบสวนชำระคดีความของเป่าเล่งเถิดที่น่าสนใจอีกมากเรื่องยังคงดำเนินต่อไป มีเรื่องราวปรากฏดังประมวลไว้ต่อไปนี้

พงศาวดารจีน
เรื่อง
เปาเล่งกุกงอัน เปาบุ๋นจิ้น
ราชวงศ์ซ้อง (พ.ศ. ๑๕๐๓-๑๘๑๙)
เรื่องที่ ๑

เมื่อครั้งแผ่นดินพระเจ้าซ้องยิ่นจงฮ่องเต้ ที่ตำบลเฮากำก้วย แขวงเมืองเต็กอันหู่ ยังมีนักเรียนผู้หนึ่ง
แซ่ค้อ ชื่อเหียนตง อายุได้ ๑๘ ปี เล่าเรียนหนังสือดีสอบไล่ได้ประโยคชั้นสิ่วจ้าย

ในที่ตำบลนั้น ยังมีเศรษฐีผู้หนึ่งบริบูรณ์ไปด้วยทรัพย์สินเป็นอันมาก ตั้งบ้านเรือนตึกห้างอยู่ริมถนน
มีบุตรหญิงคนหนึ่งมีชื่อนางสุกเจ็กอายุได้ ๑๗ ปี มีลักษณะสิริรูปและมารยาทเป็นอันดีและงามยิ่งนัก

ส่วนค้อเหียนตงนักเรียน ไปเรียนหนังสือได้เดินไปมาทางนั้นทุกวัน แลเห็นนางสุกเจ็กบุตรเศรษฐี
มีลักษณะงาม ค้อเหียนตงมีจิตปฏิพัทธ์รักใคร่ยิ่งนัก จึงวานหญิงมีชื่อที่ชอบอ้อชมาสยกันกับนางเป็นสื่อช่วย
พูดจาทะโลมนางสุกเจ็ก

ส่วนนางสุกเจ็กเมื่อได้เห็นลักษณะรูปค้อเหียนตงนักเรียนก็มีความปฏิพัทธ์พอใจรักใคร่ในค้อเหียนตง
จึงได้นัดแนะไปมาหาสู่ร่วมรักใคร่กันตามประเพณี

นางสุกเจ็กจึงบอกแก่ค้อเหียนตงว่า ตั้งแต่ไปท่านไม่ต้องเอาบันไดมาพาด เกรงว่าผู้คนเขาไปมา
จะเห็นเข้า ข้าพเจ้าจะเอาเชือกทำบันไดมีสายเหนียว หย่อนลงไปตามช่องหน้าต่าง มีสายเชือกเล็กผูกไว้เป็น
สำคัญ ท่านมาถึงเมื่อใดจงกระตุกเชือกเล็กให้ข้าพเจ้ารู้เป็นสำคัญ ตั้งแต่ค้อเหียนตงลักลอบไปมาหาสู่นาง
สุกเจ็กมาได้ประมาณสักหกเดือน บิดามารดาของนางสุกเจ็กก็มิได้รู้ความ แต่ชาวบ้านสถานใกล้เคียงย่อม
รู้เห็นทั้งสิ้น

อยู่มาวันหนึ่งพวกเพื่อนนักเรียนด้วยกันมาชวนค้อเหียนตงไปนั่งโต๊ะเสพสุรากินเลี้ยง จึงในคืนวันนั้น
ค้อเหียนตงหาได้ไปหานางสุกเจ็กไม่

ยังมีหลวงจิ้นรูปหนึ่งชื่อเม่งชิว สำนักอยู่วัดกวนโนมยี่ เวลากลางคืนเคาะเกราะที่ยวเดินจงกรมตาม
ถนน ในคืนวันนั้นหลวงจิ้นเม่งชิวเดินมาถึงหน้าตึกของนางสุกเจ็ก เห็นเชือกเส้นเล็ก ๆ เส้นหนึ่งห้อยลงมา
จากหน้าต่างจึงเข้าไปใกล้จับเชือกนั้นตั้งดู

ฝ่ายนางสุกเจ็กเห็นเชือกกระตุกตั้งนั้นก็สำคัญเข้าใจว่า ค้อเหียนตงมาหาตามเคย มีความยินดีจึง
หย่อนบันไดเชือกลงไปปรับตามเคย

ฝ่ายหลวงจิ้นเม่งชิวเห็นดังนั้น จึงคิดในใจว่าชะรอยชายกับหญิงจะรักใคร่กัน จึงทำสำคัญไว้แล้ว
หย่อนบันไดเชือกลงมาปรับกันดังนี้ เมื่อหลวงจิ้นเม่งชิวคิดเห็นแน่แกใจดังนั้นแล้ว จึงเหนียวเชือกปีนบันได
ขึ้นไปจนถึงหน้าต่างตึก

ส่วนนางสุกเจ๊กครั้งแลเห็นหลวงจีนปิ่นเชือกขึ้นมาหาใช้คือเหียนตงซู้รักไม่ก็ตกใจตัวสั่น จึงว่าแก่หลวงจีนเม่งชีว่า เราหวังใจว่าซู้รักของเรา เราจึงหย่อนบันไดรับให้ขึ้นมา ตัวท่านหาใช้ซู้รักของเราไม่ประการหนึ่งตัวท่านก็เป็นชีบานาสงฆ์บวชแล้วก็ควรจะตั้งอยู่ในศีลสัตย์ตามเพศของนักบวช หากควรกระทำ ความชั่วให้ผิดเพศสมณะไม่ จงรีบลงไปเสียให้พ้นตึกเรา

เมื่อหลวงจีนได้ฟังนางสุกเจ๊กว่ากล่าวดังนั้นจึงตอบว่า ตัวเจ้าได้รับรูปขึ้นมาถึงที่นี่แล้ว ขอให้รูปได้อาศัยหลับนอนด้วยสักคืนหนึ่งเถิด รูปจะมีความชอบใจสึกาเป็นอันมาก ทั้งสึกาก็จะได้ส่วนผลานิสงส์เป็นอันมากด้วย ฝ่ายนางสุกเจ๊กเมื่อได้ฟังหลวงจีนพูดจาเกี่ยวพานดังนั้น ก็มีความโกรธยิ่งนัก จึงดวดว่า ถ้าท่านขึ้นตื้อตึงอยู่มิลงไปเสียโดยเร็ว เราจะร้องขึ้นให้ชาวบ้านร้านตลาดเขามาจับตัวท่านว่าเป็นผู้ร้าย ท่านก็จะได้รับความอับยศอับอาย และทั้งจะมีโทษด้วยเป็นอันมาก

หลวงจีนเม่งชีตอบว่า เจ้ารับเราขึ้นมาแล้ว และกลับมาขับไล่เสียอีกดังนี้หาควรไม่ นางสุกเจ๊กเห็นหลวงจีนพูดตื้อตึงดังนั้นก็ร้องขึ้นได้คำหนึ่ง หวังจะให้ชาวบ้านรู้จะได้มาจับตัวหลวงจีน ในทันใดนั้นหลวงจีนเม่งชีก็ชักมือออกจากปก ตรงเข้าไปฆ่านางสุกเจ๊กตายในทันที แล้วก็เก็บเอาแก้วแหวนเงินทองและสิ่งของซึ่งมีราคา อันเป็นเครื่องแต่งตัวของนางสุกเจ๊กนั้นไปเป็นอาณาประโยชน์แห่งตน

ครั้งรุ่งขึ้นเวลาสายถึงเวลากินข้าวเช้า เศรษฐีผู้เป็นบิดามารดาของนางสุกเจ๊ก หาเห็นนางสุกเจ๊กมากินอาหารด้วยตามเคยไม่ เศรษฐีจึงเข้าไปในห้องของนางสุกเจ๊ก แลเห็นศพนางสุกเจ๊กนอนตายมีบาดแผลโลหิตไหลอาบอยู่ก็ตกใจ หากรู้ว่าผู้ใดมาทำร้ายแก่นางสุกเจ๊กไม่ เศรษฐีมีความอาลัยร้องไห้รักบุตรเป็นอันมาก เศรษฐีจึงเชิญกำนันพันนายบ้านอำเภอมาพลิกศพชันสูตรบาดแผลและกฎหมายตราสิบตามธรรมเนียมบ้านเมือง

ขณะนั้นผู้ที่อยู่บ้านใกล้เคียงของเสียวหูฮั่นผู้หนึ่งชื่อแซมมิได้ปรากฏจึงบอกแก่เศรษฐีว่า ข้าพเจ้าได้รู้ อยู่ว่าบุตรของท่านรักใคร่เป็นซู้แก่คือเหียนตงนักเรียนในชั้นสิวจ่ามาช้านานแล้ว เมื่อเวลาคืนนี้คือเหียนตงไปกินเลี้ยงเสพสุราเมากับพวกเพื่อนหลายคนด้วยกัน คงจะกลับมาหานางสุกเจ๊ก ด้วยคือเหียนตงเมาสุราจะฆ่าบุตรท่านดอกกระมัง ถ้าท่านฟ้องขึ้นแล้วคงจะได้ความจริง

ฝ่ายเสียวหูฮั่นครั้งได้ใจความแล้ว จึงแต่งฟ้อง ไปยื่นแก่เป่าเล่งฉูใจความว่า คือเหียนตงสิวจ่ารักใคร่แก่นางสุกเจ๊กมานานมีผู้รู้เห็นเป็นพยาน และในเวลาคืนนี้คือเหียนตงไปเสพสุรากับพวกเพื่อนเมามาก คงจะฆ่าบุตรข้าพเจ้าเสียเป็นแน่ ขอท่านได้พิจารณาได้สวนเอาความจริงตามพระราชกำหนดกฎหมาย และทางยุติธรรม

ส่วนเป่าเล่งฉูครั้งได้รู้ความตามฟ้องของเสียวหูฮั่นดังนั้นแล้ว จึงให้นักการไปตามตัวคือเหียนตงมาชำระใต้ถาม คือเหียนตงให้การตามความสัตย์จริง เสียวหูฮั่นผู้โจทก์อ้างพยาน คือหลินเสียวมีหนึ่ง หลินหงอพันหนึ่ง พยานเบิกความว่า คือเหียนตงรักใคร่ไปมาหาสู่แก่นางสุกเจ๊กนั้นจริงพยานได้รู้เห็น แต่ข้อที่ว่าคือเหียนตงฆ่านางสุกเจ๊กนั้น พยานไม่รู้ไม่เห็น จะเป็นผู้ใดฆ่า พยานไม่รู้ไม่เห็น

ฝ่ายคือเหียนตงให้การอ้างพยานว่า ในเวลาคืนนี้ ข้าพเจ้ามีที่อยู่เป็นหลักฐานมั่นคง มิได้ไปแห่งใด จนตลอดรุ่ง ได้อยู่กับเพื่อนนักเรียนด้วยกันเป็นหลายคน

เป่าเล่งฉูจึงให้สืบพยานที่จำเลยอ้าง ก็ได้ความตามคำให้การข้ออ้าง เป่าเล่งฉูจึงถามคือเหียนตงต่อไปว่า เมื่อเวลาเจ้าไปมาหาสู่หานางสุกเจ๊กในเวลาก่อน ๆ นั้น ได้พบปะผู้ใดได้รู้เห็นเป็นพยานบ้างหรือเปล่า

คือเขียนตงให้การว่า เมื่อเวลาข้าพเจ้าไปมาหาสู่นางสุกเจ็กนั้น หามีผู้ใดรู้เห็นเป็นพยานไม่ ได้พบ แต่หลวงจีนรูปหนึ่งเดินภาวนาเคาะเกราะไปมาอยู่ตามถนนนั้น นอกจากนั้นแล้วข้าพเจ้าหาได้พบปะผู้ใด ไม่เลย

เปาเล่งเถิดฟังคือเขียนตงให้การดังนั้นแล้ว จึงทำอุบายพูดว่า ถ้ำดังนั้นคือเขียนตงเป็นผู้ฆ่านางสุกเจ็กเป็นแน่แล้ว จึงสั่งให้นักการตีคือเขียนตง ๒๐ ที แล้วให้คุมตัวไปขังไว้ แล้วเปาเล่งเถิดจึงถามอ่องตงกับหลี่หิงนายผู้คุมว่า หลวงจีนองค์นี้สำนักอาศัยอยู่ที่ไหนท่านรู้จักหรือไม่ อ่องตงจึงบอกว่า หลวงจีนองค์นี้สำนักอยู่วัดกวนอิมยี่ ริมสะพานฮ้วนเกีย เปาเล่งเถิดฟังดังนั้น จึงกระซิบสั่งเป็นอุบายให้อ่องตงกับหลี่หิงไปกระทำการตามที่คิดนั้น แล้วจึงว่าถ้าได้ความจริงแล้วจะมีรางวัลให้แก่อ่องตงกับหลี่หิง จากนั้นอ่องตงและหลี่หิงก็คำนับลาไปกระทำตามคำเปาเล่งเถิดสั่งทุกประการ

ฝ่ายหลวงจีนเม่งชิวครั้งเวลาตีประมาณ ๒ ยามก็ออกจากสำนักเที่ยวเดินภาวนาตีเกราะมาตามเคย ครั้นถึงสะพานฮ้วนเกีย ได้ยินเสียงหญิงร้องปลอมเป็นปีศาจของนางสุกเจ็กอยู่ใต้สะพาน เรียกออกชื่อหลวงจีนเม่งชิวว่า ท่านหลวงจีนเอ๋ยไม่ควรเลยที่จะฆ่าเรา บัดนี้เราเข้าไปฟ้องท่านต่อพระยายมราชแล้ว ท่านให้นำยมบาลมาเป็นเทวดา เอาดวงจิตวิญญาณของท่านไปชำระยังเมืองนรก

ฝ่ายอ่องตงกับหลี่หิง ซึ่งปลอมเป็นเทวดายืนอยู่บนสะพานจึงร้องลงไปว่า ท่านหลวงจีนนี้ไม่อยู่ในศีลในธรรม ฆ่านุชนุษย์แล้วมีหน้าซ้ำเอาทรัพย์ของเขาโดยโดยจิตอันเป็นใจขโมย บัดนี้พระยายมให้เรามาเอาวิญญาณท่านไปชำระในนรก

ฝ่ายหลวงจีนเม่งชิว ครั้นได้ยินปีศาจปลอมซึ่งอยู่ใต้สะพานบนสะพานร้องบอกดังนั้นก็ตกใจ หรูดนั่งลงภาวนา แล้วตอบว่าอันแก้วแหวนเงินทองสิ่งของเครื่องแต่งตัวของเจ้านั้น เราจะจำหน่ายขายเอาเงินมาทำกุงเด็กแก่กุศลส่วนบุญให้แก่เจ้า เจ้าอย่าได้มาหลอกหลอนเราต่อไปเลย

ฝ่ายอ่องตง หลี่หิง ครั้นได้ยินหลวงจีนเม่งชิวพูดดังนั้น เห็นได้ความจริงว่าหลวงจีนเม่งชิวเป็นผู้ได้ฆ่านางสุกเจ็กจริงแล้ว อ่องตงกับหลี่หิงก็ลงจากสะพาน ตรงเข้าจับตัวหลวงจีนเม่งชิวมัดคุมมาส่งให้เปาเล่งเถิด เปาเล่งเถิดมีความยินดีจึงรางวัลหญิงคนชั่วซึ่งปลอมเป็นปีศาจนางสุกเจ็กกับอ่องตง หลี่หิง พอสมควรแก่ความชอบ แล้วจึงซักถามหลวงจีนเม่งชิว หลวงจีนเม่งชิวก็รับเป็นสัตย์ตามที่ตนได้กระทำทุกประการ เปาเล่งเถิดก็วางบทปรับโทษหลวงจีนเม่งชิวตามกฎหมาย และปล่อยตัวคือเขียนตงออกจากที่จำ แล้วจึงพูดแก่คือเขียนตงว่า ตัวท่านก็เป็นผู้ได้เล่าเรียนรู้นบธรรมเนียมอยู่แล้ว อันนางสุกเจ็กผู้ตายนี้ก็ได้ร่วมรักแก่ตัวท่าน จัดว่าเป็นภรรยาของท่านแล้ว มาถึงแก่ความตายเสียด้วยฝีมือของหลวงจีนฉะนี้ ตัวท่านต้องไว้ทุกข์นุ่งขาวห่มขาวให้แก่นางสุกเจ็ก อันนางสุกเจ็กนี้ต้องนับว่าเป็นเอกภรรยาของท่าน

คือเขียนตงได้ฟังเปาเล่งเถิดว่ากล่าวแนะนำดังนั้น ก็กระทำการไว้ทุกข์นุ่งขาวห่มขาวให้นางสุกเจ็กตามธรรมเนียมจีน แล้วคือเขียนตงจึงแจ้งความแก่เปาเล่งเถิดว่า เดิมข้าพเจ้าตั้งใจว่า ถ้าข้าพเจ้าสอบไล่ได้ประโยคก็ถือหยินแล้ว ก็จะทำให้ผู้ใหญ่เป็นเมียแก่มาสู่ขอนางสุกเจ็กต่อบิดามารดาของนางสุกเจ็ก มาบังเอิญเป็นให้หลวงจีนคนร้ายฆ่านางสุกเจ็กตายเสียดังนี้ ข้าพเจ้ามีความเสียตายนางสุกเจ็กและมีความโทมัสเป็นที่ยิ่ง ข้าพเจ้าไม่ขอมีภรรยาต่อไปแล้ว ว่าแล้วก็อำลาเปาเล่งเถิดกลับไปบ้านเรือน ครั้นอยู่มาคือเขียนตงไปสอบไล่หนังสือได้ประโยคชั้นถือหยิน ทำราชการได้เป็นขุนนางมียศขึ้นจึงไปคำนับเปาเล่งเถิด เปาเล่งเถิดมีความยินดีจึงถามคือเขียนตงว่า ท่านจะมีภรรยาต่อไปหรือประการใด คือเขียนตงจึงแจ้งความว่า นางสุกเจ็กมีความ

ชื่อเสียงต่อข้าพเจ้า ข้าพเจ้าไม่มีภรรยาต่อไปแล้ว เปาเล่งถูจึงว่า อันเกิดมาเป็นชายชาติทหาร ต้องมีบุตร ภรรยาจะได้ต่อเชื้อสายสืบตระกูล แม้ว่าผู้ใดไม่คิดต่อเชื้อชาติตระกูล ก็จัดว่าผู้นั้นไม่มีความมกัตัญญ ต่อแผ่นดินและบิดามารดาของตน บัดนี้ท่านควรจะมีภรรยาแล้ว เปาเล่งถูจึงให้เพื่อนข้าราชการรุ่น เดียวกันแก่ค้อเหียนตง เป็นเมียแก่บุตรของพวกเขาแต่ช่วยมาให้ค้อเหียนตงเป็นภรรยา ส่วนค้อเหียนตงค่าที่ ชัดเปาเล่งถูมิได้จึงต้องรับปฏิบัติตาม

เรื่องที่ ๒

มีความว่า ที่เมืองกัยิวเวลานั้น มีชายนักเรียนคนหนึ่งชื่อเต็งยิตตง สอบไล่ได้ประโยคชั้นสิ่วจ่าย เต็งยิตตงมีภรรยาชื่อนางเต็งสี เต็งยิตตงชอบพออธยาศัยกันกับหลวงจีนแช่ฮุยเจ้าวัดอันฮกยี่ เต็งยิตตงไปมาหาสูนอนค้างอ้างแรมอยู่วัดอันฮกยี่เพื่อจะได้อ่านหนังสือเล่น เต็งยิตตงได้บอกแก่ภรรยาไว้ว่า ออกไปค้างอยู่ที่วัดมีความเย็นใจมาก เพื่อจะได้กินยารักษาโรค และอ่านหนังสือด้วย

ครั้นอยู่มาวันหนึ่ง หลวงจีนแช่ฮุยไปที่บ้านเรือนเต็งยิตตง นางเต็งสีภรรยาเต็งยิตตงก็จัดหาอาหารเพลเลี้ยงหลวงจีนแช่ฮุย หลวงจีนแช่ฮุยเมื่อได้เห็นนางเต็งสีมีลักษณะรูปจรดกิริยาสะอาดระวาดระวัย และทั้งมีมารยาทเรียบร้อยเป็นอันดีก็มีความกำหนัดนึกรัก มีจิตกระสันพันผูกพิศวาสไม่สามารที่จะสำรวมจิตไว้ได้ ครั้นกินอาหารเสร็จแล้วก็ลาเต็งยิตตงกับนางเต็งสีกลับมายังสำนักแห่งตน แต่ดวงจิตนั้นมีความกำหนัดนึกหมายมุ่งจะหาโอกาสให้สำเร็จความประสงค์จึงได้

ครั้นอยู่มาเต็งยิตตงออกไปอยู่ที่วัดกับหลวงจีนแช่ฮุย อ่านหนังสืออยู่ประมาณเดือนเศษ หลวงจีนแช่ฮุยจึงคิดอุบายลวงนางเต็งสีภรรยาของเต็งยิตตงว่า เต็งยิตตงป่วยเป็นลมอยู่ที่วัด มีอาการหนักจะเป็นตายเท่ากัน สั่งมาให้บอกนางเต็งสีออกไปปฏิบัติสามีอยู่ที่วัด

ฝ่ายนางเต็งสีเมื่อได้ฟังดังนั้น สำคัญว่าเป็นความจริงก็ตกใจจึงรีบขึ้นนั่งเกี้ยวให้คนหามหามไปยังวัดอันฮกยี่ ด้วยระยะทางตั้งแต่บ้านเต็งยิตตงไปถึงวัดอันฮกยี่ทางถึง ๑๐ ลี เดินด้วยเท้า ๖ ชั่วโมงจึงจะถึงวัด พวกหามเกี้ยวก็หามนางเต็งสีเข้าไปในกุฎิที่อยู่ของหลวงจีน นางเต็งสีแลเห็นเครื่องโต๊ะและสุราของหลวงจีนแช่ฮุย จัดไว้คอยท่าเลี้ยงนางเต็งสี นางเต็งสีจึงถามหลวงจีนแช่ฮุยว่าสามีของข้าพเจ้าป่วยอยู่ที่ไหน

หลวงจีนแช่ฮุยบอกว่า สามีของท่านหมอเขาช่วยรักษาพยาบาลแก้ไขหายเป็นปกติแล้ว พวกเพื่อนเขาชวนให้ไปเที่ยวดูวัดสร้างใหม่ ท่านก็ได้มาถึงที่วัดของข้าพเจ้าแล้ว เชิญนั่งโต๊ะรับประทานสุราด้วยกันก่อนให้เป็นที่สบายใจ ค้างอยู่กุฎิข้าพเจ้าสักคืนหนึ่งจะได้สนทนากันเล่นให้เป็นที่ผาสุกใจ รุ่งเช้าจึงค่อยกลับไปบ้าน

ฝ่ายนางเต็งสีเมื่อได้ฟังหลวงจีนพูดจาดังนั้น ก็เข้าใจแน่ว่าตัวเสียกลอุบายของหลวงจีนเสียแล้ว ไม่รู้ที่จะแก้ไขประการใด ชัดไม่ได้ก็เสพสุราด้วยประมาณสักสองถ้วย แล้วนางเต็งสีจะลุกออกไปเรียกคนหามเกี้ยวให้หามไปส่งบ้าน หลวงจีนแช่ฮุยจึงห้ามว่าปานจะนี้เป็นเวลามีตอยู่แล้ว พวกรับจ้างหามเกี้ยวเขาก็กลับไปบ้านเขาเสียหมดแล้ว ท่านจะกลับไปก็เป็นการยากลำบาก ด้วยเป็นเวลากลางคืนนอนค้างอยู่เสียที่นี้เถิด นางเต็งสีก็เป็นที่สนใจหลวงจีนแช่ฮุยก็จัดห้องให้นางเต็งสีหลับนอน นางเต็งสีก็เข้าไปในห้องปิดประตูลั่นดาน นางเต็งสีนอนไม่ใคร่จะหลับ เพราะกลัวหลวงจีนจะเข้ามาทำการหยาบช้ำ ครั้นเวลาตีประมาณสองยามหลวงจีนแช่ฮุยก็งัดดานเข้าไปหานางเต็งสี นางเต็งสีก็ร้องขึ้นด้วยเสียงอันดัง หลวงจีนแช่ฮุยจึงว่า แม้ว่าเจ้าจะร้องจนคอแตกก็จะไม่มีผู้ใดรู้เห็นหรือช่วยเจ้าได้ แม้เจ้าไม่ยอมเป็นภรรยาเราโดยดี เราก็จะฆ่าเจ้าเสียในทันใดนี้ ด้วยเราตั้งใจมุ่งหมายนี้กรักเจ้ามาช้านานแล้ว ฟังจะสมความปรารถนาในครั้งนี้อ้อย่า

ต้นรัตนเดือร้อนไปเลย จงประนีประนอมยอมเสียโดยดีเถิด ส่วนนางเต็งสีตกอยู่ในอำนาจของหลวงจีนสุดที่จะคิดแก้ไข ก็จำใจจำเป็นต้องยอมเสียตัวแก่หลวงจีนแช่ฮุย แล้วหลวงจีนจึงโกนผมนางเต็งสีเสียให้นุ่งห่ม

แปลงเพศเป็นสามแฉก แล้วขังไว้อยู่แต่ในห้องชั้นในมิให้ผู้ใดรู้เห็นเป็นอันขาด

ฝ่ายบิดามารดาของนางเต็งสีกับหลานสาวอยู่ที่บ้าน เห็นนางเต็งสีหายไปหลายวัน จึงพากันไปยังวัดอันฮกยี่ ถามหลวงจีนแช่ฮุย หลวงจีนแช่ฮุยก็พูดปฏิเสธว่าไม่รู้ไม่เห็น ก็เป็นที่สนใจอยู่ด้วยกัน จึงไปหาซินแสหมอดูทำนายก็ไม่ถูกต้อง

ฝ่ายเต็งยิตตงไปอยู่ในวัดนั้นได้ประมาณเดือนเศษแล้ว หาได้รู้ว่าภรรยาเสียกลหลวงจีนไม่ได้ข่าว พวกบ้านมาบอกว่านางเต็งสีนั้นหายไป เต็งยิตตงตกใจมีความวิตกกังวลถึงภรรยา ยิ่งนัก จึงเข้าไปยังสำนักของหลวงจีนแช่ฮุย เพื่อจะลากลับไปบ้าน

ขณะนั้นนางเต็งสีได้ยินเสียงเต็งยิตตงสามี่จำได้ก็มีความยินดียิ่งนัก จึงวิ่งออกมาร้องให้รำพันบอกว่า ท่านจำข้าพเจ้าไม่ได้หรือ หลวงจีนแช่ฮุยลงข้าพเจ้าว่าท่านป่วย ข้าพเจ้าสำคัญว่าจริงจึงได้มา หลวงจีนแช่ฮุยกระทำการหยาบข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะเล็ดลอดหนีไปทางใดก็ไม่พ้น จึงจำใจตกอยู่ในอำนาจหลวงจีนฉะนี้

เมื่อเต็งยิตตงได้เห็นและได้ฟังภรรยาบอกเล่าจะนั้น ก็บันดาลโทโสตรงเข้าชกต่อเอาหลวงจีนแช่ฮุย หลวงจีนแช่ฮุยก็ร้องเรียกกบรดาศิษย์มาเข้ากลุ่มรุม จับตัวเต็งยิตตงได้แล้วเอาโซ่ล่ามไว้ แล้วหลวงจีนแช่ฮุยหยิบอาวุธมาจะฆ่าเต็งยิตตงเสีย ขณะนั้น นางเต็งสีก็ตรงเข้าแย่งชิงเอาอาวุธจากมือหลวงจีนแช่ฮุยไปได้

ฝ่ายเต็งยิตตงจึงพูดแก่หลวงจีนว่า ท่านจะฆ่าเราแล้วจงฆ่าภรรยาเราเสียด้วย เราผิวเมียจะได้ไปพร้อมกันที่เมืองผีทั้งผิวเมีย หลวงจีนแช่ฮุยจึงตอบว่าเจ้าตายแล้วภรรยาของเจ้าก็ต้องเป็นภรรยาของเรา ว่าดังนั้นแล้วหลวงจีนเจ้าวัดกับพวกศิษย์ก็คุมตัวเต็งยิตตงออกไปข้างหลังวัด ในที่นั้นมีระฆังใหญ่อยู่หนึ่งระฆัง จึงเอาระฆังนั้นครอบตัวเต็งยิตตงไว้ หวังจะให้ถึงความตายอยู่ในระฆังนั้น

ฝ่ายท่านเป่าเล่งถูเป็นตำแหน่งที่เอ่ซุนอ้าน ถือรับสั่งพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ เป็นข้าหลวงใหญ่ไปเที่ยวตรวจตามบรรดาหัวเมืองใหญ่ในพระราชอาณาเขต ครั้นไปถึงเมืองกู่จิวเข้าแล้ว ผู้รักษาเมืองกับกรมการก็ต้อนรับเป่าเล่งถูตามธรรมเนียมข้าหลวงใหญ่ เป่าเล่งถูก็เข้าพักอยู่ยังตึกกังก๊วน ในราตรีนั้นเป่าเล่งถูหลับสนิท เทพเจ้าเข้าสังฆรณ์บังเอิญให้นิมิตฝัน เพราะเป่าเล่งถูเป็นตาของโลกในเวลานั้น เทพเจ้าคอยติดตามพิทักษ์รักษาทุกทิวาราตรีกาล เป่าเล่งถูฝันเห็นว่าพระกวนอิมมาพาเป่าเล่งถูไปเที่ยวยังวัดฮกยี่ เห็นมังกรดำตัวหนึ่งจมดินอยู่ เป่าเล่งถูได้นิมิตฝันเห็นเช่นนี้มาถึงสามคืนติด ๆ กันแล้วจึงตริตrongเห็นว่าเป็นการประหลาดอัศจรรย์อยู่ ฆะรอยที่วัดอันฮกยี่จะมีเหตุสิ่งใดอยู่สักอย่างหนึ่งเป็นมั่นคง จึงให้เรานิมิตฝันเห็นไปเช่นนี้ ครั้นตริตrongเห็นความดังนั้นแล้ว เป่าเล่งถูก็ขึ้นนั่งเกี้ยวหามมีบ่าวไพร่ติดตามไปด้วยหลายคน ครั้นถึงวัดอันฮกยี่เป่าเล่งถูก็ลงจากเกี้ยวเข้าไปในสำนักของหลวงจีนแช่ฮุยเจ้าวัด หลวงจีนเจ้าวัดก็ต้อนรับเป่าเล่งถูตามธรรมเนียม ยกน้ำชามาเลี้ยงเป่าเล่งถู เป่าเล่งถูเห็นระฆังใหญ่หนึ่งระฆังตั้งคว่ำอยู่ที่ดิน มีความสงสัยจึงให้บ่าวไพร่ที่ตามมาด้วยนั้นหงายระฆังขึ้นดู เห็นเต็งยิตตงนอนหายใจรวย ๆ อยู่ จวนจะสิ้นใจอยู่แล้ว เป่าเล่งถูจึงให้คนไปตามซินแสหมอดูยามาแก้ไขรักษาพยาบาลจนเต็งยิตตงค่อยฟื้นได้สติมีแรงขึ้น จึงหยอดน้ำหยอดข้าวจนมีกำลังเป็นปกติ เต็งยิตตงจึงคำนับเป่าเล่งถูแจ้งความตามที่หลวงจีนแช่ฮุยเจ้าวัดได้คิดอุบายหลอกลวงภรรยาของเต็งยิตตงให้เป่าเล่งถูฟังตั้งแต่ต้นจนปลาย

เป่าเล่งถูจึงให้ทหารกับนักรบไปจับตัวหลวงจีนแช่ฮุยมา แล้วให้หลวงจีนนำนักรบกับทหารไป

เอาตัวนางเต็งสีมาสอบถาม หลวงจีนแชน้อยก็นำทหารไปถึงที่แห่งหนึ่งเป็นอุโมงค์ มีบันไดลงไปใต้อุโมงค์นั้น มีโคมจุดส่องแสงสว่าง ทหารจึงพานางที่หลวงจีนโกนผมแปลงเพศเป็นสามเณรนั้น ขึ้นมาพบกันแก่เต็งยิดตงสามี่

เปาเล่งเถเห็นดังนั้น จึงสอบถามนางเต็งสี นางเต็งสีก็ร้องไห้เล่าความตั้งแต่หลวงจีนแชน้อยหลอกลวงมาทำการข่มขืน และแปลงเพศให้เป็นสามเณร ให้เปาเล่งเถฟังถึงถ้วนทุกประการ เปาเล่งเถได้ฟังดังนั้นจึงปรึกษาโทษหลวงจีนแชน้อยเจ้าวัด ให้ทหารเอาตัวไปฆ่าเสีย แต่บรรดาหลวงจีนลูกวัดที่รู้เห็นเป็นใจด้วยหลวงจีนเจ้าวัดนั้นให้สึกออกจากเพศหลวงจีนจ่ายไปเป็นพลทหาร แล้วเปาเล่งเถจึงพูดแก่นางเต็งสีว่า เมื่อหลวงจีนแชน้อยหลอกลวงเจ้ามาข่มขืนนั้น ถ้าเจ้าไม่ยินยอมหลวงจีนคงจะฆ่าเจ้าเสียแต่ในเวลานั้นเป็นแน่ ชื่อเสียงของเจ้าย่อมปรากฏว่า เป็นหญิงชื่อสัตย์ต่อสามี่ เมื่อหลวงจีนขังตัวเจ้าไว้ในระฆังนั้น หากเทพเจ้าบันดาลให้เราเห็นเราจึงมาช่วยชีวิตไว้ได้หาไม่ก็คงจะถึงความตายอยู่ในระฆังเป็นแน่

เมื่อนางเต็งสีได้ฟังเปาเล่งเถว่าดังนั้น ให้นึกอภัยศอดสูมีความละอายแก่ใจเป็นที่สุด จึงพูดว่าข้อที่ข้าพเจ้าได้เสียตัวแก่หลวงจีนนั้น เพราะข้าพเจ้ายังมีได้แก่แก่นหลวงจีน ก็บัดนี้ท่านมาช่วยชีวิตสามี่ของข้าพเจ้าพ้นจากความตายแล้ว พระเดชพระคุณของท่านมีแก่ข้าพเจ้าและสามี่ข้าพเจ้าเป็นที่ยิ่ง โทษของหลวงจีนแชน้อยถึงประหารชีวิต หลวงจีนก็ตายไปตามโทษของหลวงจีนแล้ว ข้าพเจ้าก็หายแค้นสมความประสงค์แล้ว บัดนี้ข้าพเจ้าจะขอลาตายต่อหน้าท่านและสามี่ของข้าพเจ้า เพื่อให้เห็นความสัตย์สุจริตของข้าพเจ้า ว่าแล้วนางเต็งสีก็เอาศีรษะฟาดเข้ากับเสาวัดจนศีรษะแตกโลหิตไหล เปาเล่งเถจึงเข้าไปห้ามไว้มิให้ทำต่อไป แล้วให้ชินแสหมอบอาดแผลประคบยารักษานางเต็งสี เปาเล่งเถจึงบอกแก่เต็งยิดตงว่าภรรยาของท่านก็นับว่าเป็นหญิงสุจริตชื่อตรงต่อสามี่ได้ผู้หนึ่ง ท่านต้องรับเอาไปเลี้ยงเป็นภรรยาตามเดิมเถิด

เต็งยิดตงกับเต็งสีได้ฟังเปาเล่งเถว่าดังนั้น ก็คำนับลาเปาเล่งเถกลับบ้านเรือน จึงจ้างช่างแกะมาแกะรูปเปาเล่งเถขึ้นไว้บูชากราบไหว้ขอบคุณทุกคำเข้า

นี้แหละท่านผู้อ่านผู้ฟังทั้งหลาย ควรจะจดจำจารึกไว้ในใจเป็นแบบอย่างว่า อันบุคคลที่ตั้งอยู่ในยุคธรรมนี้เป็นที่พอใจของเทพดาและมนุษย์ เมื่อท่านผู้ใดได้เป็นราชบุรุษ คือผู้พิพากษาดุลาการหรือเทศาข้าหลวง ซึ่งนับว่าเป็นรัตนราชบุรุษ ได้รับพระราชทานเบี้ยหวัดเงินเดือนและยศศักดิ์สมเจตนาแล้ว ควรจะตั้งใจภักดีต่อใต้ละออธงรูปพระบาทของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแห่งเรา ประพฤติคุณวิชาให้ปรากฏเหมือนท่านแต่ก่อน ให้เป็นที่เฉลิมพระเกียรติยศเจ้าแห่งเราจะได้มีชื่อปรากฏอยู่ชั่วฟ้าและดิน ดุจท่านเปาบุ๋นจิ้นผู้ที่เราได้กล่าวมาก็จักเป็นเกียรติยศชื่อเสียงแก่ตัวเรา และตลอดถึงบุตรและนัดดาด้วย

ครั้นอยู่มาภายหลังเต็งยิดตงไปสอบไล่หนังสือ ได้ประโยชน์มาก ทำราชการมีชื่อเสียงปรากฏในแผ่นดิน เป็นที่สรรเสริญของมหาชนในประเทศนั้น

เรื่องที่ ๓

มีความว่าที่ตำบลแขวงเมืองไซอันหู่ มีเศรษฐีผู้หนึ่งชื่อชองกู่ยี้มีภรรยาชื่อนางถั่งสี มีบุตรด้วยกัน ๔ คน คนที่ ๑ ชื่อเค็กเฮา คนที่ ๒ ชื่อเค็กตี้ คนที่ ๓ ชื่อเค็กตง คนที่ ๔ ชื่อเค็กสิน เค็กเฮากับเค็กสิน นั้นเป็นผู้ดูแลว่ากล่าวในการบ้านเรือน เค็กตี้นั้นเป็นผู้ไปเที่ยวค้าขายทางไกล เค็กตงนั้นเป็นนักเรียน เรียนหนังสือร่ำมากสอบไล่ได้ประโยคชั้นสิบจ่าย เค็กสินซึ่งเป็นน้องสุดท้องนั้น มีความรักใคร่กลัวเกรงพี่ชายทั้ง สามคนเป็นอันมาก

ครั้นอยู่มาเค็กตงป่วยด้วยโรคไข้พิษ เค็กสินผู้น้องก็เอาใจใส่ดูแลปฏิบัติเค็กตงผู้พี่มิได้ขาด เค็กสิน เห็นว่านางสุกเจงผู้พี่สะใภ้มีลักษณะรูปกริยางาม เฝ้าปฏิบัติเค็กตงผู้พี่อยู่จะนั้น ย่อมเป็นการปฏิบัติที่ยั่ววน ในการโลกียจิตอาจจะทำให้กำเริบโรคขึ้นได้ อาการของเค็กตงก็จะหนักลงทุกที อาจจะทำให้เกิดอันตราย ถึงชีวิตได้ เค็กสินคิดจะย้ายเค็กตงผู้พี่ให้ไปอยู่เสียที่ในห้องหนังสือ เพื่อจะให้ห่างแก่นางสุกเจง แต่ฝ่ายนาง สุกเจงหายอมไม่ จึงนางสุกเจงได้เชิญซินแสหมอยามารักษาเค็กตงสามี่โดยความสุจริต มิได้คิดที่จะยั่ววน ให้เค็กตงผู้สามี่ มีความประหวัดกำหนดรักใคร่ในการโลกีย์เลย

แต่บรรดาพวกเพื่อนนักเรียนทั้งหลายของเค็กตง ครั้นแจ้งว่าเค็กตงป่วย ก็ชวนกันมาเยื่อนเค็กตง บรรดาพวกเพื่อนของเค็กตงพากันพูดว่าอันเป็นนักเรียนนี้ ถ้ามีความเพียรเล่าเรียนมาก โรคกระสายมักจะ เกิดสำหรับตัวแทบทุกคน ถ้าผู้ใดลุ่มหลงมัวเมาไปด้วยความกำหนัดในสตรีแล้ว โรคนั้นก็กำเริบมากขึ้น โดยเร็ว มักจะเป็นอันตรายตายเสียด้วยเหตุนี้โดยมาก บรรดาพวกเพื่อนนักเรียนที่มาเยื่อน ต่างคนต่างปรับ ทุข์กันดังนั้นแล้วก็ลาเค็กตงกลับไปบ้าน

ฝ่ายเค็กตงป่วยอาการหนักลงทุกวัน นางสุกเจงมีความตกใจจึงไปแจ้งความแก่เค็กสินผู้น้องผัว เค็กสินก็มีความโกรธนางสุกเจงผู้พี่สะใภ้เป็นอันมาก จึงว่าเดิมข้าพเจ้าจะขอย้ายให้พี่ข้าพเจ้าไปอยู่ในห้อง หนังสือ ท่านก็หายอมให้ข้าพเจ้าย้ายไปไม่ จนพี่ข้าพเจ้ามีอาการทรุดหนักลงถึงเพียงนี้ เค็กสินว่าดังนั้นแล้ว ก็เข้าไปเยื่อนเค็กตงในห้องตามถึงอาการไข้

เค็กตงเห็นเค็กสินผู้น้องเข้ามาก็ร้องไห้ แล้วจึงสั่งว่าพี่ตายแล้ว น้องอยู่ภายหลังจงอุตส่าห์เล่าเรียน หนังสือให้สอบไล่เอาประโยคแก่เขาบ้าง เพื่อจะได้ทำราชการมีชื่อเสียงปรากฏเทียมหน้าเพื่อนมนุษย์ นาง สุกเจงซึ่งเป็นพี่สะใภ้ของเจ้า เจ้าจงช่วยบำรุงรักษาไว้ด้วย อย่าให้ได้ความลำบากเลย ครั้นสั่งเสียน้องชาย ดังนั้นแล้ว พอลมกำเริบขึ้นมาเค็กตงก็ถึงแก่ความตาย แต่บรรดาพวกพ้องและวงศ์ญาติ ก็ร้องไห้รักเค็กตง เป็นอันมาก ครั้นค่อยสร้างความโศกแล้ว ก็จัดหีบใส่ศพเค็กตงไปฝังไว้ตามธรรมเนียม

ฝ่ายนางสุกเจงตั้งแต่เค็กตงสามี่ถึงแก่กรรมล่วงไปแล้ว นางสุกเจงร้องไห้เศร้าโศกถึงสามี่ทุกวัน มิได้ขาด นางนุ่งขาวห่มขาวไว้ทุกข์ ครั้นถึงเจ็ดวันก็ทำกงเต๊กครั้งหนึ่ง แผลส่วนบุญไปให้สามี่ถึงเจ็ดครั้งแล้ว

ฝ่ายบิดามารดาของสามี่ เห็นนางสุกเจงบุตรสะใภ้มีความกตัญญูต่อสามี่ดังนั้น ก็มีความยินดีและ เมตตานางสุกเจงเป็นอันมากต่างคนต่างสรรเสริญนางสุกเจง

ครั้นอยู่มาถึงกำหนดจะทำกงเต๊กร้อยวัน กวงก๊กอันซึ่งเป็นบิดาของนางสุกเจง นำเครื่องเช่นมา เพื่อจะเช่นศพเค็กตงผู้บุตรเขย จึงบอกแต่ตามบรรดาพวกพ้องของเค็กสินว่า บัดนี้ถึงกำหนดร้อยวันซึ่งจะได้

ทำกงเต็กแผ่ส่วนบุญไปให้แก่เด็กตงบุตรเขยข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า ตามบรรดาพวกพ้องของข้าพเจ้าที่ บวชอยู่วัดสุนทรวณีย์ก็หลายคน ควรจะนิมนต์ท่านหลวงจีนเหล่านี้มาช่วยทำกงเต็กจึงจะควร

ส่วนเด็กสินเมื่อได้ฟังกวางก็อึ้งพูดจาซีแจงดังนั้นจึงพูดว่า ซึ่งท่านมีแก่ใจจะช่วยเป็นธุระในการ กงเต็กนั้น พระเดชพระคุณของท่านเป็นที่ยิ่งแล้ว แต่ข้าพเจ้าไม่พอใจเห็นว่าไม่มีประโยชน์อันใดเลย

กวางก็อึ้งได้ฟังเด็กสินพูดจาไม่ยินดีด้วยก็มีความเสียใจ จึงไปพูดจาปรึกษาให้นางสุกเจงผู้บุตรฟัง ทุกประการ

นางสุกเจงได้ฟังบิดาบอกเล่าดังนั้น จึงเล่าความซึ่งเด็กสินมีความโกรธ ด้วยเรื่องจะขอย้ายเด็กตง ไปไว้ในห้องหนังสือ ข้าพเจ้าไม่ยอมให้ย้ายไปจนถึงแก่ความตายนั้น ให้บิดาฟังทุกประการ แล้วนางสุกเจง จึงนิมนต์หลวงจีน ซึ่งเป็นญาติของกวางก็อึ้งผู้บิดาแนะนำนั้นมาทำพิธีกงเต็ก กวางก็อึ้งจึงบอกแก่นางสุก เจงและวงศ์ญาติของเด็กตงผู้ตาย ให้มาประชุมจุดธูปเทียนบูชาพระฟังหลวงจีนสวดแผ่กุศลส่วนบุญไปให้ เด็กตงผู้ตาย ครั้นเวลารุ่งขึ้นราตรีหนึ่ง เลิกการกงเต็กแล้วกวางก็อึ้งจึงบอกแก่นางสุกเจงว่าเงินทองซึ่งจะ ทำบุญให้แก่หลวงจีนเจ้าวัดและลูกวัดนั้น แต่ล้วนเป็นพวกพ้องของเราทั้งสิ้นมากนักน้อยไม่สู้กระไรนัก แต่ หลวงจีนฮวยหงวนนั้นเป็นแซ่อื่นหาใช่ญาติของเราไม่ต้องถวายปัจจัยให้แก่ท่านตามธรรมเนียมอย่าให้ท่าน ตีฉันทินทาเราต่อภายหลังได้ นางสุกเจงได้ฟังบิดาบอกดังนั้นจึงเอาเงินมาอีกลิ่มหนึ่ง ถวายให้แก่หลวงจีน ฮวยหงวน แต่บรรดาหลวงจีนนอกนั้นก็ลากลับไปวัด

ฝ่ายหลวงจีนฮวยหงวนเมื่อมาสวดกงเต็กนั้นพิจารณาอุรูปร่างนางสุกเจง เห็นมีลักษณะรูปหมดจจด งดงามก็ให้เกิดความปฏิพัทธ์รักใคร่ใจกระสัน เมื่อหลวงจีนทั้งหลายกลับไปแล้ว หลวงจีนฮวยหงวนยังหา กลับไม่จึงช้อนตัวอยู่บนช่อกระทำอุบายคล้ายหนูร้อง นางสุกเจงได้ยินสำคัญว่าหนู จึงจุดเทียนทีเยวสองดูใน ห้องเรือน

ฝ่ายหลวงจีนฮวยหงวนเห็นนางสุกเจงเดินเข้ามาใกล้ จึงหยิบยาวิเศษซึ่งเสกด้วยเวทมนต์โรยลงมา ถูกตัวนางสุกเจง โดยอำนาจอิทธิเวทมนตรายาวิเศษนั้น บันดาลให้นางสุกเจงงวยงงหลงลืมสติเกิดความดำ ฤชณากำเริบร้อนด้วยกามราคะมีความกำหนัดในการสังวาส

ฝ่ายหลวงจีนฮวยหงวนเห็นฤทธิ์ยาปรากฏได้ที่แล้ว ก็ลงมาจากชื่อเล่าโลมปฏิบัติกระทำการสังวาส ร่วมรสประเวณี ด้วยนางสุกเจงสมประสงค์ ครั้นเวลาใกล้รุ่งหลวงจีนฮวยหงวนก็คืนเงินลิ่มนั้นให้แก่นางสุกเจง แล้วหลวงจีนก็กลับไปวัด

ฝ่ายนางสุกเจง ครั้นสิ้นฤทธิ์ยากลับได้สติรู้สึกตัวว่าเสียสัตย์เสียความกตัญญู ซึ่งตนไว้ทุกข์ให้แก่สามี เพราะมาถูกละเมิดของหลวงจีน มีความอายแก่ผีसाงเทวดายิ่งนัก เห็นว่าตายเสียดีกว่าที่จะอยู่เป็นคนต่อไป คิดดังนั้นแล้วนางสุกเจงก็กัตลินของตัวจนขาดมีโลหิตไหลออกมาทางปากทางจมูกแล้วสิ้นใจตาย

ครั้นเวลารุ่งเช้านางเก็กเฮียงซึ่งเป็นสาวใช้ จึงตักน้ำเข้าไปให้นางสุกเจงล้างหน้า ครั้นเข้าไปในห้อง เห็นศพนางสุกเจงนอนตายอยู่มีโลหิตไหลออกจากจมูกและปากดังนั้น ก็มีความตกใจแล้วและเห็นเงินลิ่มหนึ่ง อยู่ในพกนางสุกเจง นางเก็กเฮียงก็เก็บเอาเงินนั้นไว้แล้วร้องไห้ร้องไปบอกแก่เด็กสิน

ขณะนั้นเด็กสินกับบรรดาพวกพ้องบิดามารดาของนางสุกเจงแจ้งความดังนั้นก็พากันตระหนกตกใจ ชวนกันเข้าไปดูศพนางสุกเจง ครั้นเห็นดังนั้นกวางก็อึ้งก็ร้องให้เสรำโศกถึงนางสุกเจงผู้บุตรเป็นอันมากแล้ว เชิญอำเภอมาชันสูตรบาดแผลพลิกศพนางสุกเจง กวางก็อึ้งจึงว่าบุตรข้าพเจ้าเป็นผู้สุจริตกตัญญูต่อบิดา

มารดาและสามี จะได้กระทำให้ท่านผู้ใดได้ความเดือดร้อนนั้นก็หาไม่ได้ แต่มีข้อสาเหตุอยู่แก่เด็กสิน เมื่อเด็กตงบุตรเขยของข้าพเจ้าป่วยอยู่นั้น เด็กสินจะขอย้ายเด็กตงไปปฏิบัติเสียเอง นางสุกเจงบุตรข้าพเจ้าไม่ยอมให้ย้ายไป จนถึงเวลาที่เด็กตงตายไปแล้ว ข้าพเจ้าได้นิมนต์หลวงจีนวงศ์ญาติของข้าพเจ้ามาสวดกวดเด็ก เด็กสินก็ไม่เต็มใจและไม่ยินดียด้วย เด็กสินมีความโกรธอาฆาตนางสุกเจงกับข้าพเจ้าอยู่ความสองข้อนี้เป็นสาเหตุมาแต่เดิม เด็กสินคงจะข่มขืนนางสุกเจง นางสุกเจงจะไม่ยอมจึงได้กัณฑ์ฆ่าตนตายเสียเอง ดังนี้เป็นแน่ จำจะฟ้องร้องขึ้นให้ศาลพิจารณาเอาความจริง กวงก็ก้อันจึงทำฟ้องไปยื่นต่อเปาเล่งเถ

ฝ่ายเด็กสินครั้นแจ้งว่ากวงก็ก้อันไปฟ้องแล้วตั้งนั้นก็ตกใจ เด็กสินจึงกอดป้ายยี่ห้อเด็กตงผู้พี่ซึ่งบุชชาไว้นั้น และร้องให้รำพันไปว่า ท่านผู้พี่ซึ่งตายไปแล้ว จงสอดส่องเห็นความซื่อสัตย์กตัญญูของข้าพเจ้าผู้เป็นน้องเถิด บัดนี้กวงก็ก้อันฟ้องหากกล่าวโทษข้าพเจ้าด้วยสาเหตุเมื่อครั้งพี่ยังป่วยอยู่นั้น แม้ว่าผีสงของพี่ศักดิ์สิทธิ์จริงแล้วจงบันดาลให้ได้ตัวผู้ร้าย ซึ่งกระทำแก่พี่สะใภ้ให้ปรากฏแก่ตาด้วยเถิด เด็กสินร้องให้รำพันเศร้าโศกดังนั้น จนสลบลงจับนั่งอยู่กับที่ ครั้นเวลาตีประมาณสามยามเด็กสินเคลิ้มเห็นเป็นเด็กตงผู้พี่มาบอกความว่า น้องเราอย่ามีความวิตกเลย ผู้ซึ่งกระทำร้ายพี่สะใภ้ของน้องนั้นเป็นเหตุที่หลวงจีนไปรยยา พี่สะใภ้ของเจ้าจึงได้ตาย กับเงินลิมหนึ่ง ซึ่งพี่สะใภ้ได้ทำบุญให้ค่าสวดกวดเด็กไปแก่หลวงจีนฮวยหงวน หลวงจีนฮวยหงวนคืนมาให้แก่พี่สะใภ้ของน้อง บัดนี้ตกอยู่ที่นางเก็กเฮียงพี่จะช่วยน้องในกรณีเรื่องนี้ มิให้แพ้แก่เขา ปีศาจเด็กตงก็อันตรธานสูญหายไป ฝ่ายเด็กสินก็ตกใจฟุ้งขึ้นทันทียังไม่สิ้นความวิตก

ครั้นรุ่งขึ้นนักการก็นำหมายไปเอาตัวเด็กสินมายังศาลวินิจฉัยเปาเล่งเถจึงอ่านฟ้องที่กวงก็ก้อันกล่าวหาให้เด็กสินฟัง แล้วขูถามเด็กสินว่า ถ้าเจ้าได้ทำร้ายแก่นางสุกเจงผู้พี่สะใภ้จริงแล้ว จงรับเสียโดยดีเถิด

เด็กสินได้ฟังเปาเล่งเถขูถามดังนั้น จึงให้การตามจริงปฏิเสธไม่รับ แล้วก็อ้างไปถึงความนิมิตฝันนั้นให้เปาเล่งเถฟัง เปาเล่งเถมีความโกรธจึงว่า ซึ่งเจ้าให้การขัดทอดไปถึงหลวงจีนอันเป็นผู้มีศีลมีสัตย์เป็นสมณะและอ้างเอาผีสงในความฝันมาเป็นสักขีพยานนั้นฟังหาได้ไม่ เปาเล่งเถจึงให้นักการตีเด็กสิน ๓๐ ที แล้วถามต่อไปอีก

เด็กสินร้องให้รำพันถึงเด็กตงผู้พี่ที่ตายไปแล้วนั้นว่า ครึ่งนี้กวงก็ก้อันเอาความเท็จมาฟ้องหากกล่าวโทษข้าพเจ้า ๆ ต้องรับอาญาตุลาการทนต์ทุกขเวทนาในอันไซ้ที่ เห็นตัวข้าพเจ้าจะตายไปเพราะความเท็จเป็นเพียงแท้แล้ว

ฝ่ายเปาเล่งเถเมื่อได้ฟังเด็กสินรำพันถึงเด็กตงผู้ตายดังนั้น เปาเล่งเถก็คะเนเห็นว่าเกือบจะเป็นความจริงของเด็กสิน แต่ยังไม่แลเห็นกระแสความที่จะฟังพิจารณาได้สวนไปถึงหลวงจีนฮวยหงวนได้ ในขณะเมื่อหนึ่งนี้กตริกรตรงแสหาทางพิจารณาอยู่นั้น บังเอิญให้วงเหงาหวานอน ก็มีอยหลับไปบนเก้าอี้อิงฝันเห็นว่าเด็กตงผู้ตายมายืนค้ำหน้าอยู่ตรงหน้า แล้วพูดว่ากิดดิศัพท์ระปือลือชาซมกันทั้งแผ่นดินว่าท่านเป็นผู้ตั้งอยู่ในยุติธรรม ชำระถ้อยความเล็ดลอดสอดส่องล่วงรู้ตลอดถึงความเท็จและความจริง คนดีและคนร้าย เหตุใดครั้งนี้ความเรื่องนี้ ท่านจึงเคลิบเคลิ้มไปจะนี้เล่า ผู้ซึ่งกระทำแก่นางสุกเจงนั้นคือหลวงจีนฮวยหงวนเงินลิมหนึ่งที่นางสุกเจงทำบุญให้แก่หลวงจีนฮวยหงวนไป หลวงจีนฮวยหงวนกลับคืนให้นางสุกเจงผู้ตายเงินลิมนั้นตกอยู่ที่นางเก็กเฮียง เป็นหลักฐานที่อ้างทางพิจารณา แล้วปีศาจเด็กตงก็อันตรธานสูญหายไป เปาเล่งเถก็ได้สติตื่นฟุ้งขึ้นทันทีจึงดำริว่า เทพดาเจ้าไม่เข้าด้วยคนร้าย จึงบันดาลให้เราฝันเห็นไปเช่นนี้สมแก่คำของเด็กสินที่กล่าวอ้าง แต่คำให้การของเด็กสินยังบกพร่องอยู่หาละเอียดไม่ คิดตั้งนั้นแล้วจึงสั่งให้

นักการไปตามตัวนางเก็กเฮียงมาซักถามว่า เงินลิ้มหนึ่งที่เจ้าได้ไว้นั้น เจ้าได้มาแต่ไหน จงให้การไปตาม
ความสัตย์ความจริง ถ้าอำพรางไว้เราจะทำโทษให้ถึงสาหัส

ส่วนนางเก็กเฮียงได้ฟังเป่าเล่งอุชู่ถามดังนั้นก็ตกใจจึงให้การไปตามจริงว่า เดิมเมื่อนางสุกเจงนาย
ของข้าพเจ้าตายนั้น เขาห้ามศพลงใส่หีบ เงินลิ้มนี้จึงได้ตกลงมาจากตัวนางสุกเจงผู้ตาย ข้าพเจ้าจึงเก็บไว้
เป่าเล่งอุชู่ได้ฟังดังนั้นจึงบังคับให้นางเก็กเฮียงส่งเงินลิ้มนั้นมาพิจารณา แล้วสืบถามพวกพ้องของนางสุกเจง
ได้ความว่า เงินลิ้มนี้จำได้เป็นแม่นมั่นว่านางสุกเจงให้แก่หลวงจีนฮวยหงวนไปเป็นค่าสวดกงเต็ก

เป่าเล่งอุชู่ได้ความดังนั้นแล้ว จึงให้นักการไปเอาตัวหลวงจีนฮวยหงวนมาชู่ถาม หลวงจีนฮวย
หงวนมีความตกใจกลัวตัวสั่นด้วยเป็นความจริงใจทั้งสิ้น ก็ให้การรับเป็นสัตย์สมด้วยเหตุการณ์ เป่าเล่งอุชู่จึง
ให้ปล่อยตัวเก็กเฮียงกลับไปบ้านเรือน จึงปรับโทษหลวงจีนฮวยหงวนให้ประหารชีวิตตายตกไปตามกันโดย
กฎหมายบ้านเมือง

เรื่องที่ ๔

มีความว่าที่ตำบลแขวงเมืองเตี้ยจิวหู มีชายนักเรียนอยู่สามคน คนหนึ่งชื่อติวสื่อหลง คนหนึ่งชื่อเล่าเป็กเหลียม คนหนึ่งชื่ออ่องจือฉิน ทั้ง ๓ คนนี้เป็นคนชื่อสัตย์สุจริตตั้งอยู่ในยุคธรรม ครั้นอยู่มาในเมืองหลวงถึงคราวสอบไล่หนังสือ ติวสื่อหลงกับอ่องจือฉินทั้งสองคนพากันลงเรือจ้าง จะเข้าไปสอบไล่หนังสือ ณ เมืองหลวง ครั้นลงมาในเรือจ้างแล้ว ติวสื่อหลงทำกิริยาถอนใจใหญ่ อ่องจือฉินเห็นติวสื่อหลงถอนใจใหญ่ดังนั้น อ่องจือฉินจึงว่า เรากับท่านเข้าไปยังเมืองหลวงครั้งนี้จะสอบไล่หนังสือก็เพื่อความปรารถนาจะทำราชการให้มีชื่อเสียงปรากฏไว้ในแผ่นดิน ท่านมามีความเศร้าโศกทุกข์ร้อนถอนใจใหญ่ด้วยธุระกังวลสิ่งใดเล่า

ติวสื่อหลงได้ฟังอ่องจือฉินถามดังนั้น จึงตอบว่า ซึ่งข้าพเจ้าจะไปสอบไล่หนังสือครั้งนี้ เพราะเป็นการถึงกำหนด ก็ต้องจำใจจำเป็นไปสอบไล่ แต่ข้าพเจ้ามีความวิตกเป็นห่วงถึงภรรยาอยู่ข้างหลังมีกรรมถึงเจ็ดเดือนแล้ว ถ้ากลับไม่ทันกำหนดที่ภรรยาจะคลอดบุตรไม่มีผู้ใดจะช่วยอุปัถม์ดูแลเลี้ยงรักษา ภรรยาข้าพเจ้าคงจะได้ความลำบากเป็นอันมาก อาศัยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงมีความวิตกอยู่

อ่องจือฉินจึงว่า ธรรมดาตามนุษย์ที่เกิดมาในโลกถ้ายังไม่ถึงแก่วาระที่จะเป็นอันตรายนแล้ว เทพเจ้าก็ย่อมติดตามช่วยอภิบาลบำรุงระวังรักษา ท่านอย่ามีความวิตกเลย ท่านกับข้าพเจ้าเล่า ก็เป็นคู่เรียนหนังสือมาด้วยกัน ไปสอบไล่หนังสือก็ได้ไปด้วยกัน แม้ว่าบุตรของท่านกับบุตรของข้าพเจ้า ฝ่ายหนึ่งเป็นชาย ฝ่ายหนึ่งเป็นหญิงถ้าเจริญวัยใหญ่กล้าเป็นหนุ่มเป็นสาวขึ้นด้วยกันแล้ว ข้าพเจ้ากับท่านขอเป็นเกี่ยวดองกัน ให้สมแก่ที่ท่านกับข้าพเจ้าได้รักใคร่กันมาแต่เดิม ถ้าเป็นหญิงหรือเป็นชายด้วยกันทั้งสองฝ่ายแล้ว ก็ให้บุตรข้าพเจ้ากับบุตรท่านเป็นพี่น้องกัน ข้าพเจ้าว่าดังนี้ ท่านจะเห็นเป็นประการใด

ติวสื่อหลงได้ฟังอ่องจือฉินว่ากล่าวผูกพันดังนั้นก็มีความยินดีลงเนื้อเห็นชอบด้วย อ่องจือฉินให้บ่าวเอาสุรามาลีเลี้ยงดูกันในเรือจ้างเป็นที่รื่นเริงสบายใจ และสนทนาปราศรัยกันตามสบาย ครั้นถึงเมืองหลวง ติวสื่อหลงสอบไล่ได้ถึงสองประโยค แต่อ่องจือฉินนั้น เข้าสอบไล่ก็ตกหาได้ประโยคไม่ อ่องจือฉินจึงบอกแก่ติวสื่อหลงว่า ท่านสอบไล่ได้ประโยคแล้ว จงรอฟังเสนาบดีอยู่ก่อน ท่านจะจัดการให้รับราชการในตำแหน่งใด แต่ข้าพเจ้าจะรีบกลับไปบ้านก่อนจะได้บอกกล่าวแก่บุตรภรรยาของท่านที่อยู่บ้านเรือนให้ทราบก่อน ติวสื่อหลงได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี จึงเขียนหนังสือฉบับหนึ่งว่าด้วยการสอบไล่ และมีความสุขอยู่ไม่ใช่เจ็บ ผากอ่องจือฉินนำไปให้แก่บุตรภรรยาที่บ้านเรือน แล้วติวสื่อหลงจึงว่าแก่อ่องจือฉินว่า บ้านเรือนครอบครัวของข้าพเจ้าก็เหมือนครอบครัวของท่าน ท่านจงช่วยดูแลแทนข้าพเจ้าด้วยเถิด ข้าพเจ้าจะรออยู่ฟังราชการให้เป็นปกติก่อนแล้วเมื่อใดข้าพเจ้าจึงจะได้กลับไปบ้าน ครั้นส่งเสียกันเสร็จสรรพดังนั้นแล้ว อ่องจือฉินก็คำนับลาติวสื่อหลงกลับมายังบ้าน

ฝ่ายนางรุ่มสีภรรยาของอ่องจือฉิน คลอดบุตรเป็นชายให้ชื่อว่าอ่องเฉียวตั้ง อ่องจือฉินครั้นมาถึงบ้านทราบว่าบุตรเป็นชายก็มีความยินดี จึงถามนางรุ่มสีว่า บุตรคลอดตกฟากนั้นเวลาใดวันใดขึ้นแรกที่ค่านางรุ่มสีบอกว่า เวลา ๒ โมงเช้าวันพฤหัสบดี เดือนสาม ปีมะโรง กับนางหลี่สีภรรยาของติวสื่อหลงก็คลอดบุตรเป็นหญิงร่วมวันและเดือนปีกันกับบุตรของเรา ผิดแต่เวลาเป็นย่ำค่ำไปเท่านั้น มารดาเขาให้ชื่อนางเลี้ยงเง็ก อ่องจือฉินได้ทราบดังนั้นมีความยินดีเป็นอันมาก เพราะเหตุที่ได้สัญญากันไว้แก่ติวสื่อหลง อ่องจือฉิน

ก็ไปเยี่ยมเยียนนางหลี่สี่ส่งหนังสือของตัวสื่อเพลงให้แก่นางหลี่สี่ นางหลี่สี่เปิดผนึกออกอ่านแจ้งความทุกประการแล้วก็มีความยินดี แล้วอ่องจื่อฉินก็เล่าความที่ได้สัญญาไว้แก่ตัวสื่อเพลงให้นางหลี่สี่ฟังทุกประการ นางหลี่สี่จึงจัดโต๊ะและสุรามาลีเลี้ยงอ่องจื่อฉินเป็นอันดี อ่องจื่อฉินกินเลี้ยงแล้วก็คำนับลานางหลี่สี่กลับไปบ้านตั้งแต่นั้นมาอ่องจื่อฉินก็ไปมาหาสู่เอาใจใส่ดูแลบุตรภรรยาตัวสื่อเพลงโดยอย่างฉันทิอันสนิท

ครั้นอยู่มาได้ประมาณสองเดือน ตัวสื่อเพลงได้รับยศตำแหน่งนายอำเภอ ตัวสื่อเพลงก็กลับมาเยี่ยมบ้านเรือน จึงวานเล่าเป๊กเหลียมเป็นเฒ่าแก่ จัดแหวนเพชรวงหนึ่งให้แก่บุตรอ่องจื่อฉินเป็นของขวัญ อ่องจื่อฉินจึงจัดกำไลหยกคู่หนึ่งเป็นของขวัญนั้น ตอบให้แก่บุตรตัวสื่อเพลงตามธรรมเนียม ตัวสื่อเพลงก็ไปรับราชการหัวเมืองตามตำแหน่งหน้าที่ของตน ตัวสื่อเพลงกับอ่องจื่อฉินได้มีหนังสือโต้ตอบไปมาถามข่าวทุกข์สุขถึงกันและกันอยู่มิได้ขาด

ฝ่ายอ่องจื่อฉินไปสอบไล่หนังสือถึงสองครั้งก็ไม่ได้ประโยค อ่องจื่อฉินก็มีมานะไปอาสาทำราชการอยู่ ณ เมืองสงกั๋ง อ่องจื่อฉินมีความชอบได้เป็นขุนนางขึ้น ครั้นอยู่มาอ่องจื่อฉินก็ป่วยลง เห็นอาการว่าชีวิตของตนจะไม่รอดแล้ว อ่องจื่อฉินจึงมีหนังสือไปถึงตัวสื่อเพลง ว่าด้วยขอฝากบุตรกับภรรยาอยู่ภายหลังด้วย ครั้นอยู่มาโรคกำเริบขึ้นอ่องจื่อฉินก็ถึงแก่กรรมลง

ฝ่ายตัวสื่อเพลงไปเป็นขุนนางอยู่ ณ เมืองน้ำเกี้ยว ครั้นได้รับหนังสือของอ่องจื่อฉิน กับทั้งแจ้งความว่า อ่องจื่อฉินถึงแก่กรรมเสียแล้ว ตัวสื่อเพลงมีความอาลัยเศร้าโศกถึงอ่องจื่อฉินยิ่งนัก ตัวสื่อเพลงจึงออกเงินสองร้อยตำลึง เช่าเรือและจ้างคนบรรทุกศพของอ่องจื่อฉินกลับมาบ้านเดิม จัดหาฮวงซุ้ยฝังไว้ตามธรรมเนียม ตัวสื่อเพลงจะรับอ่องเจียวตั้งผู้บุตรของอ่องจื่อฉินให้ไปเล่าเรียนหนังสือ อ่องเจียวตั้งก็ร้องไห้คำนับตัวสื่อเพลงแล้วว่าบิดาข้าพเจ้าก็พึ่งถึงแก่กรรมลงใหม่ ๆ อยู่แต่มารดาเล่าก็เป็นหม้าย ประการหนึ่งก็ขัดสนยากจนไม่บริบูรณ์เหมือนคนทั้งหลาย ข้าพเจ้าไม่อาจจะทิ้งมารดาของข้าพเจ้าให้ห่างไกลไปได้ ซึ่งท่านจะอนุเคราะห์อนุเคราะห์ช่วยอุปถัมภ์บำรุงนั้น พระเดชพระคุณท่านหาที่สุดมิได้แล้ว ตัวสื่อเพลงได้ฟังอ่องเจียวตั้งพูดจาเฉลียวฉลาด และมีความกตัญญูต่อมารดาดังนั้น ตัวสื่อเพลงมีความเมตตาอ่องเจียวตั้งเป็นอันมาก จึงอุปถัมภ์บำรุงอ่องเจียวตั้งมาจนอายุได้ ๑๔ ปี

ครั้นอยู่มาตัวสื่อเพลงได้เลื่อนยศขึ้น เป็นขุนนางตำแหน่งเทียบเคียงอยู่ ณ เมืองน้ำเกี้ยว ฝ่ายอ่องเจียวตั้งครั้นอยู่มาก็อุตสาหไปเล่าเรียนหนังสือจนถึงแก่ความยากจนขัดสนลงเป็นอันมาก ฝ่ายตัวสื่อเพลงตั้งแต่ได้เลื่อนยศเป็นขุนนางเทียบเคียงก็ไม่มีบุตรต่อไป มีแต่นางเลี้ยงเง็กบุตรหญิงผู้เดียวเท่านั้น ตัวสื่อเพลงก็ลาจากราชการกลับมาอยู่บ้านเดิม ขณะนั้นอ่องเจียวตั้งอายุได้ ๑๖ ปี แจ้งว่าตัวสื่อเพลงกลับมาบ้าน จึงไปหาเล่าเป๊กเหลียมผู้เฒ่าแก่ให้นำไปคำนับตัวสื่อเพลง ตัวสื่อเพลงเห็นอ่องเจียวตั้งนุ่งห่มแต่งตัวไม่สะอาด ก็มีความรังเกียจไม่ใคร่จะพูดจาปราศรัยด้วย

อ่องเจียวตั้งจึงคำนับลาตัวสื่อเพลงกลับไปบ้านแล้วเล่าความให้เล่าเป๊กเหลียมฟังว่า เดิมบิดาข้าพเจ้ากับตัวสื่อเพลงรักใคร่กัน ได้มีคำมั่นสัญญาไว้ต่อกันว่าขอเป็นเกี่ยวดวง ตัวสื่อเพลงจะยกบุตรสาวให้เป็นภรรยาของข้าพเจ้า มาบัดนี้ขอท่านไปหาหนัดการวิวาหมงคลฟังดูกรรมท่านจะว่ากล่าวประการใด

เล่าเป๊กเหลียมเฒ่าแก่จึงไปบอกเล่าขอหนัดการวิวาหมงคล ตัวสื่อเพลงจึงว่า บุตรข้าพเจ้ากับบุตรอ่องจื่อฉินก็เป็นบุตรขุนนางมียศศักดิ์ด้วยกัน จึงจัดสิ่งของมาแต่งงานตามธรรมเนียมอย่าให้น้อยหน้าด้วยกันทั้งสองฝ่าย แล้วข้าพเจ้าก็ไม่มี ความรังเกียจเลย

เล่าเป๊กเหลียมครั้นได้ฟังตีสื่อเพลงว่ามาดั่งนั้นแล้วก็นำความไปแจ้งแก่มารดาอ่องเจียวตั้งให้ฟังทุกประการ อ่องเจียวตั้งได้ฟังดั่งนั้น จึงบอกแก่เล่าเป๊กเหลียมว่า มาบัดนี้ข้าพเจ้าก็ยากจนลงเงินทองไม่มีพอที่จะแต่งงานให้สมแก่บุตรของท่าน การเรื่องนี้จะระงับไว้ก่อน เมื่อท่านลืมน้ำมันสัญญาเดิมเสียแล้ว จะเห็นแก่ผู้อื่นที่มั่งคั่งบริบูรณ์ด้วยลาภยศแล้ว ก็สุดแล้วแต่การจะเป็นไป เล่าเป๊กเหลียมครั้นได้ฟังอ่องเจียวตั้งบอกดั่งนั้นก็ลากลับไปบ้าน

ฝ่ายตีสื่อเพลง คอยฟังว่าอ่องเจียวตั้งจะมานัดแต่งการวิวาห์มงคลอยู่กับนางเลียงเจ็กผู้บุตรเมื่อใด ก็หาเห็นเฒ่าแก่มานัดว่ากล่าวประการใดต่อไปไม่ ตีสื่อเพลงจึงปรึกษาแก่หลี่สีภรรยาว่าบุตรของเราอายุก็เจริญมากขึ้นเป็นสาวแล้ว เดิมได้รับน้ำมันสัญญาไว้ว่าจะให้อ่องเจียวตั้ง อ่องเจียวตั้งมีความเจียมตัวว่ายากจน ไม่มีสิ่งใดจะมาแต่งงาน ถ้าไม่มาแต่งแล้วมีบุตรขุนนางผู้อื่นมาขอ เราจะยกให้แก่ผู้อื่นเสีย นางหลี่สีได้ฟังตีสื่อเพลงผู้สามีพูดดั่งนั้น นางจึงว่าความยากจนไม่มีเงินทอง แต่มีความเพียรเล่าเรียนหนังสือมีคุณเป็นประโยชน์แก่ราชการแล้วผู้นั้นจะตกไปอยู่ทิศานุทิศ ก็ไม่เป็นคนต่ำช้า ประการหนึ่งเราก็ได้สัญญาไว้แก่อ่องเจียวตั้ง ผู้บิดาของอ่องเจียวตั้งไว้แต่เดิม ถ้าเราบิดาพลั้งทำลืมน้ำมันสัญญาเสียก็ได้ชื่อว่าเราเป็นผู้เสียสัตย์ จะเป็นทีดีเตียนของเทวดาและมนุษย์หาควรไม่

ขณะเมื่อตีสื่อเพลงกับนางหลี่สีพูดกันอยู่ ณ นั้น นางเลียงเจ็กผู้บุตรแอบฟังอยู่หลังจาก จึงได้รู้ความชัดว่า บิดามารดา รับน้ำมันสัญญาว่าจะยกนางให้เป็นภรรยาอ่องเจียวตั้ง นางเลียงเจ็กคิดอยู่ในใจว่า แม้บิดามารดาจะยกให้ผู้อื่นต่อไปจริง เราจะขอตายเสียดีกว่าที่จะอยู่เป็นมนุษย์ต่อไป เพราะอายุแก่เขาที่จะขึ้นชื่อว่า เป็นหญิงหม้ายชั้นหมาก ดั่งแต่นั้นมานางเลียงเจ็กก็ไม่มีความสุขสบายใจเลย ครั้นอยู่มาวันหนึ่งนางเลียงเจ็กจึงชวนนางต้นกุ่มสาวใช้ออกไปชมสวนดอกไม้ เพื่อจะให้คลายความทุกข์บ้าง ในวันนั้นนางเลียงเจ็กเห็นอ่องเจียวตั้ง เดินไปตามทางริมสวนดอกไม้ นางเลียงเจ็กพิจารณาต้ออ่องเจียวตั้งมีลักษณะเป็นอันงาม แต่หนุ่มเป็นคนอนาถาไม่สะอาด นางเลียงเจ็กให้มีจิตคิดสงสาร และรักใคร่อ่องเจียวตั้งยิ่งนัก ครั้นวันหลังมานางเลียงเจ็กก็ออกไปชมสวนตามเคย เห็นอ่องเจียวตั้งเดินไปเรียนหนังสือทางนั้นอีก

ฝ่ายอ่องเจียวตั้ง ครั้นแลไปเห็นนางเลียงเจ็กยืนอยู่ในสวนดอกไม้มีลักษณะเป็นอันงามยิ่งนัก อ่องเจียวตั้งถอนใจใหญ่คิดอยู่ในใจว่า หญิงผู้นี้บิดาเราได้สวามิภักดิ์สัญญาไว้ให้ เพราะเราอนาถายากจน ไม่มีทรัพย์สินสมบัติจะทำทุนแต่งงานแก่เขา จึงไม่ได้เป็นภรรยาสามีกัน วาสนาเราไม่มีจึงให้เป็นไปดั่งนั้น ครั้นรำพึงอยู่ในใจดั่งนั้นแล้ว อ่องเจียวตั้งก็เดินเลยไปยังโรงเรียนตามเคย

ครั้นอยู่มาวันหลังอ่องเจียวตั้งเดินไปมาทางนั้นอีก นางเลียงเจ็กจึงใช้ให้นางต้นกุ่มสาวใช้ออกไปเชิญอ่องเจียวตั้ง ให้เข้ามายังสวนดอกไม้ นางต้นกุ่มสาวใช้ก็ออกไปยึดชายเสื้ออ่องเจียวตั้งไว้แล้วพูดว่า นายข้าพเจ้าเห็นท่านเข้าแล้ว ให้คิดถึงบิดาของท่าน ที่ถึงแก่กรรมล่วงไปแล้วนั้น นายข้าพเจ้าอยากจะพบแก่ท่าน จึงให้ข้าพเจ้าออกมาเชิญท่านให้เข้าไปในสวนดอกไม้ หวังจะได้สนทนาแก่ท่าน

อ่องเจียวตั้งได้ฟังนางต้นกุ่มมาเชิญให้เข้าไปในสวนดอกไม้ดั่งนั้น ก็มีความยินดี จึงเดินตามนางต้นกุ่มเข้าไปในสวน ครั้นถึงต่างคนต่างคำนับกัน ท่วงทีชายกับหญิงซึ่งมีจิตปฏิบัติรักใคร่กันแล้วก็แสดงกิริยาชยตาประพรายพริ้มยิ้มย่องต่อกัน และพูดจาปราศรัยโต้ตอบกันด้วยถ้อยคำอันไพเราะอ่อนหวาน แล้วนางเลียงเจ็กเล่าความตามทีบิดามารดาปรารภปรึกษาแก่นั้น ให้อ่องเจียวตั้งฟังทุกประการ แล้วนางเลียงเจ็กจึงว่าบิดาของข้าพเจ้ากับบิดาของท่านก็ได้ให้น้ำมันสัญญากันไว้ว่า จะให้ท่านกับข้าพเจ้าอยู่กินด้วย

กัน เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงมีความเมตตาอาลัยในตัวท่านเป็นที่ยิ่ง ท่านจงอดสาหะเรียนหนังสือในตระกูลกวีให้มีชื่อเสียงปรากฏไว้ในแผ่นดิน เรากับท่านคงจะได้อยู่กินร่วมทุกข์ร่วมสุขกันไปกว่าจะหาชีวิตไม่

อ่องเจียวตั้งจึงว่า บิดามารดามีคำมั่นสัญญาไว้ต่อกันก็จริงแล้ว มาบัดนี้บิดาของข้าพเจ้าถึงแก่กรรม ล่วงลับไปเสียแล้ว ตัวข้าพเจ้าก็อนาถายากจน ชั้นแต่เสื่อกางเกงจะบริโภคนุ่งห่มก็ไม่เต็มภาคภูมิ เพราะฉะนั้นจึงไม่อาจมานัดการวิวาห์มงคล จึงได้ร่ำไว้ด้วยความเจียมตัวว่าเป็นคนอนาถา

นางเสียงเง็กได้ฟังอ่องเจียวตั้งปรับทุกข์ดังนั้นก็มีความเมตตาอาลัยในอ่องเจียวตั้งยิ่งนัก แล้วจึงพูดว่า ข้อที่เงินทองสิ่งของอุปโภคบริโภคนั้น ท่านอย่ามีความวิตกเลย ในคำวันนี้ท่านจงมาหาข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะถือกุศลอุปัถม์ภักให้สมความปรารถนา

อ่องเจียวตั้งได้ฟังนางเสียงเง็กพูดจาแฉะดังนั้นก็มีความยินดี จึงพูดแก่นางเสียงเง็กว่า เวลานี้ข้าพเจ้าขอลาท่านไปก่อน ครั้นจะอยู่ช้าเพื่อผู้คนจะรู้ความจะอื้อฉาวไป ว่าดังนั้นก็ลานางเสียงเง็กไปยังโรงเรียน ครั้นเวลาตีประมาณสองยามเศษ อ่องเจียวตั้งจึงไปหานางเสียงเง็กตามที่ได้นัดกันไว้ ครั้นถึงประตูสวนหลังบ้านเห็นนางต้นกุ่มเปิดประตูสวนรับ นางต้นกุ่มจึงแจ้งความว่า นางเสียงเง็กนายข้าพเจ้ายังไม่หลับ ตั้งใจคอยท่านอยู่ท่าน อย่ามีความวิตกอย่างใดเลยเชิญท่านเข้าไปหานางเถิด

อ่องเจียวตั้งได้ฟังนางต้นกุ่มเล่าบอกดังนั้นก็มีความยินดีเดินตามนางต้นกุ่มเข้าไปในดึกของนางเสียงเง็ก เห็นนางจัดเครื่องโต๊ะและสุราไว้คอยทำก็มีความยินดียิ่งนัก

ฝ่ายนางเสียงเง็กเห็นอ่องเจียวตั้งเข้ามาก็มีความยินดี เชิญให้อ่องเจียวตั้งนั่งเก้าอี้เสพสุราร่วมโต๊ะอันเดียวกัน ต่างพูดจาสนทนากันตามวิสัยหนุ่มกับสาวเป็นที่รื่นเริงในครั้งแรกที่ฟังได้ประสบพบกัน แต่นางเสียงเง็กพูดแก่นอ่องเจียวตั้งว่า ข้าพเจ้านัดให้ท่านมาในวันนี้ประสงค์จะให้เงินทองเสื้อผ้าแก่ท่านไปใช้สอยก่อนและจะได้ให้เฒ่าแก่มานัดการมงคล แล้วท่านกับข้าพเจ้าจึงจะร่วมประเพณีเป็นสามีภริยากันต่อภายหลัง จึงจะสมควรแก่เราท่านที่เป็นบุตรผู้มีบิดามารดาด้วยกัน

อ่องเจียวตั้งได้ฟังนางเสียงเง็กว่ากล่าวตามจริตกิริยาหญิงอันดีเช่นนั้น ก็มีความเกรงใจไม่อาจจะล่วงเกินข่มขืนให้เป็นที่เคืองใจ ขณะนั้นเวลาประมาณสามยามเศษนางเสียงเง็กเมาสุราก็มอยหลับไป

ฝ่ายอ่องเจียวตั้งเห็นเวลาตีจวนใกล้สว่างอยู่แล้วคิดจะกลับบ้าน จึงออกไปจากห้องนางเสียงเง็ก จะลานางต้นกุ่มกลับบ้าน นางต้นกุ่มจึงห้ามว่าเวลานี้นายข้าพเจ้าเมาสุรายังหลับอยู่ ท่านจงรอคอยให้นายข้าพเจ้าหายเมาสุราตื่นขึ้นมาก่อนท่านจึงค่อยไป อ่องเจียวตั้งได้ฟังนางต้นกุ่มห้ามปรามดังนั้นก็กลับเข้าไปในห้องรอคอยนางเสียงเง็กอยู่

ฝ่ายนางเสียงเง็กครั้นสร้างเมาแล้วก็ตื่นขึ้น นางต้นกุ่มจึงตักน้ำเข้าไปให้นางเสียงเง็กล้างหน้า แล้วนางเสียงเง็กจัดแพรอย่างดีสามไม้ เงินสามลิ่ม สายสร้อยกำไลทองคำ ๑ คู่ มาให้แก่อ่องเจียวตั้งแล้วว่า สิ่งของเหล่านี้ท่านเอาไปใช้สอยแก่จนไปพลาง แต่เงินทองสิ่งของที่จะแต่งงานแก่ข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้าจะจัดหาให้ท่านต่อภายหลัง

อ่องเจียวตั้งรับสิ่งของมาจากนางเสียงเง็กแล้ว ก็ลากลับไปบ้าน ตั้งแต่นั้นมาอ่องเจียวตั้งก็ลักลอบไปมาหาสู่หลับนอนด้วยนางเสียงเง็กประมาณมาได้สัก ๑๕ วัน

อยู่มาวันหนึ่งนางรุ่งสีมารดาของอ่องเจียวตั้งป่วยอ่องเจียวตั้งจึงอยู่ปฏิบัติมารดา ในราตรีวันนั้นหาได้ไปหานางเสียงเง็กไม่

ในตำบลนั้นมีผู้ร้ายอยู่คนหนึ่งชื่อเซ่งหยิน เวลากลางคืนที่ยาวตัดช่องย่องเบาของชาวบ้านร้านตลาดในแขวงนั้น มาเป็นอาณานิคมโยชน์เลี้ยงชีพ วันนั้นเซ่งหยินไปยังประตูหลังบ้านของติวสือหลงซึ่งเป็นขุนนางชำเเจง บิดาของนางเลี้ยงเง็ก

ฝ่ายนางต้นก้วยสาวใช้ของนางเลี้ยงเง็ก ซึ่งให้คอยอยู่ที่ประตูจะได้เปิดรับอ่องเฉียวตั้งทุกวันมิได้ขาดทุกคืนนั้น ครั้นเห็นเซ่งหยินผู้ร้ายมาก็สำคัญว่าอ่องเฉียวตั้งมาจึงเปิดประตูรับ ครั้นเข้ามาใกล้นางต้นก้วยนางต้นก้วยเห็นเป็นผู้ร้ายมิใช่อ่องเฉียวตั้ง นางต้นก้วยจะกลับวิ่งหนีเข้าไปในตึกที่อยู่ของนางเลี้ยงเง็กจะร้องขึ้นให้ผู้คนซึ่งอยู่ในบ้านมาช่วย ก็พอเซ่งหยินตามเข้าไปทัน ชักอาวุธออกฟันฆ่านางต้นก้วยล้มลงนอนตายอยู่ที่นั่น

ฝ่ายนางเลี้ยงเง็กนั่งคอยหาอ่องเฉียวตั้งอยู่ตามเคยยังหาทันจะหลับไม่ ด้วยแสงโคมส่องสว่างแลเห็นผู้ร้ายไล่ นางต้นก้วยเข้ามา แล้วฆ่านางต้นก้วยตาย นางเลี้ยงเง็กเห็นดังนั้นก็ตกใจจึงวิ่งหนีไปซ่อนตัวอยู่หลังตึก เซ่งหยินผู้ร้ายก็เข้าเก็บเอาเงินทองสิ่งของไปเป็นอันมาก

ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้า ติวสือหลงจึงได้รู้ว่ามิใช่อ่องเฉียวตั้งมาฆ่านางต้นก้วยสาวใช้ของนางเลี้ยงเง็กตาย ติวสือหลงจึงว่าแก่นางเลี้ยงเง็กผู้บุตรว่า เหตุใดรู้แล้วว่ามีอ่องเฉียวตั้งมาฆ่ากระทำให้นางต้นก้วยตั้งนั้น จึงไม่ร้องขึ้นให้ผู้คนในบ้านรู้จะได้จับเอาตัวให้ได้

นางเลี้ยงเง็กจึงแจ้งความว่า เมื่อขณะอ่องเฉียวตั้งมาฆ่านางต้นก้วยนั้น ครั้นข้าพเจ้าจะร้องขึ้นเล่าก็เกรงว่าอ่องเฉียวตั้งจะมาฆ่าข้าพเจ้าด้วย ข้าพเจ้าจึงวิ่งหนีไปซ่อนตัวอยู่หลังตึก

ติวสือหลงถามดังนั้นแล้วจึงไปพิจารณาตศพนางต้นก้วย เห็นศพนางต้นก้วยนอนตายอยู่ข้างประตูหลังบ้าน ติวสือหลงจึงถามนางเลี้ยงเง็กต่อไปว่า เหตุใดหนออ่องเฉียวตั้งฆ่านางต้นก้วยตายอยู่ที่ริมประตูฉะนี้ บิดามีความสงสัยนัก

นางเลี้ยงเง็กได้ฟังบิดาถามต่อไปดังนั้น ก็นั่งอยู่มิได้ตอบประการใดต่อไป ติวสือหลงจึงให้คนไข้ไปตามตัวกำนันอำเภอมาทำคำกฎหมายตราสินชันสูตรบาดแผลพลิกศพนางต้นก้วยไว้ตามกฎหมายบ้านเมือง ครั้นจะไปฟ้องร้องต่อโรงศาลก็ไม่มีข้อหาเหตุแก่ผู้ใดและของกลางอันใดจึงเป็นที่จิตใจไม่รู้ว่าจะทำประการใดต่อไป แต่นางเลี้ยงเง็กนั้นมีความวิตกเป็นอันมาก เกรงว่าบิดามารดาจะรู้ว่าเหตุเพราะนางให้นางต้นก้วยเปิดประตูรับอ่องเฉียวตั้งให้เข้ามาหา จึงเกิดผู้ร้ายฆ่านางต้นก้วยตายดังนั้น นางเลี้ยงเง็กมีความเสียใจให้เจ็บป่วยเป็นไข้ใจไม่ใคร่จะมีความสุขเลย

ฝ่ายติวสือหลงจึงให้คนไข้ ออกสืบและบนบาน และเที่ยวตรวจดูตามโรงร้านซึ่งแลกเปลี่ยนเงินทองทุกร้านโรง ถ้าพบปะของกลางแล้วจะเอาตัวอ่องเฉียวตั้งให้จงได้

ฝ่ายอ่องเฉียวตั้ง ตั้งแต่นางรุ่งสี่ผู้มารดาป่วยลงหลายวันไม่มีเงินจะออกค้ำยาให้แก่ชินแส จึงเอากำไลทองค้ำที่นางเลี้ยงเง็กให้ไปนั้นแต่ซ่อนหนึ่งไปขายตามชวร้าน

ฝ่ายเสียวก้วยผู้เจ้าของร้านรับเอากำไลทองค้ำมาพิจารณาแล้ววางไว้บนโต๊ะยังไม่ทันจะตีราคาว่ามากน้อยเท่าใด พอหมุยอ้วงคนใช้ของติวสือหลงมาถึงเข้าทันที เห็นกำไลวางไว้บนโต๊ะ ก็หวังใจเป็นแน่ว่ากำไลขอนี้เป็นของติวสือหลงเป็นแน่ คิดเห็นดังนั้นแล้วหมุยอ้วงจึงถามเจ้าของร้านว่า กำไลทองค้ำขอนี้เป็นของผู้ใดได้มาแต่ไหน

เสียวก้วยเจ้าของร้านบอกว่า ของอ่องเฉียวตั้งนำมาจะขายเขา จะได้มาแต่แห่งหนตำบลใดข้าพเจ้า

หาทราบไม่ เสียวกุ้ยว่าดังนั้นแล้วจึงหยิบกำไลส่งไปให้หมุยอ้วงดู หมุยอ้วงดูแล้วก็นำเอากำไลนั้นไปให้
 ดิวสือหลงดู ดิวสือหลงกับนางหลี่สือฮุ่ยซึ่งเป็นภรรยาจับมาพิจารณา ดูก็จำได้แม่นมั่นว่าเป็นของของตัว
 แน่แล้ว จึงถามคนใช้ว่า ของนี้ได้มาแต่ไหนผู้ใดเป็นเจ้าของ หมุยอ้วงจึงแจ้งความตามที่อ่องเฉียวตั้งนำไป
 ขายนั้นให้ฟังทุกประการ ดิวสือหลงได้ฟังดังนั้นก็มีความโกรธอ่องเฉียวตั้งเป็นอันมาก แล้วจึงพูดว่าอ่อง
 เฉียวตั้งนี้ยากจนลงจึงได้ประพடுத்தตนเป็นโจรผู้ร้าย จำจะต้องฟ้องต่อเปาเล่งเถวให้ชำระ คงจะได้ความจริง ว่า
 ดังนั้นแล้วดิวสือหลงก็แต่งฟ้องกล่าวโทษอ่องเฉียวตั้งไปยื่นต่อเปาเล่งเถว ในฟ้องมีความว่า

เมื่อ ณ วันขึ้นสองค่ำเวลาตีประมาณสองยามเศษ มีอายุผู้ร้ายลอบเข้าไปในบ้านฆ่านางตันกั๋ว
 สาวใช้ของบุตรข้าพเจ้าตายแล้ว อายุผู้ร้ายเก็บเอาเงินทองสิ่งของของข้าพเจ้าไปเป็นหลายสิ่งหลายอย่าง
 รายสิ่งของมีแจ้งอยู่ในคำกฎหมายตราสินนั้นทุกประการแล้ว ข้าพเจ้าให้คนใช้ของข้าพเจ้าไปเที่ยวสืบเสาะ
 ตรวจดูตามโรงงาน ได้กำไลทองคำของกลางมาจากอ่องเฉียวตั้งคนหนึ่ง ข้าพเจ้าจึงรู้ว่าอ่องเฉียวตั้งเป็น
 ผู้ร้าย ขอท่านได้เรียกตัวอ่องเฉียวตั้งมาพิจารณา ตามพระราชกำหนดกฎหมายและทางยุติธรรม

ขณะนั้นเปาเล่งเถวเป็นข้าหลวงพิเศษตรวจตามบรรดาหัวเมือง ครั้นมาถึงก็เข้าพักอยู่ยังตึกหลวง
 ซึ่งเป็นที่พักของข้าหลวง เมื่อได้รับฟ้องของดิวสือหลงแล้ว จึงสั่งให้นักการไปเอาตัวอ่องเฉียวตั้งมาพิจารณา
 ได้ตามตามข้อหา อ่องเฉียวตั้งให้การปฏิเสธไม่รับ เปาเล่งเถวจึงมีกระทู้ถามต่อไปว่า ไม่รับว่าฆ่านางตันกั๋ว
 ตายนั้นกำไลทองคำของกลางนี้ตัวเจ้าได้ที่ไหนมา จงให้การไปตามจริง ถ้าอำพรางไว้เราจะทำโทษให้ถึงสาหัส

อ่องเฉียวตั้งจึงให้การตั้งแต่อ่องจือฉินผู้เป็นบิดากับดิวสือหลงรักใคร่ได้อุปถัมภ์ซึ่งกันและกัน และ
 ได้ทำคำมั่นสัญญาเป็นเกี้ยวตองจนถึงนางเลียงเจ็กให้เงินทองสิ่งของมีราคา นางตันกั๋วสาวใช้ได้เป็นผู้เปิด
 ประตูรับส่งตั้งแต่ต้นจนปลายให้เปาเล่งเถวฟังทุกประการ

เปาเล่งเถวได้ฟังดังนั้นจึงว่า ถ้าสืบที่นางเลียงเจ็กเขาไม่รับดูคำของเจ้าอ้าง เจ้าจะว่าประการใด
 อ่องเฉียวตั้งว่าถ้าสืบที่นางเลียงเจ็กเขาไม่รับไม่สมคำให้การของข้าพเจ้าแล้ว ก็แล้วแต่ท่านจะเมตตาเพราะ
 เป็นความจริงอย่างนั้น ข้าพเจ้าจึงกล้าอ้าง

เปาเล่งเถวได้ฟังดังนั้น จึงให้นักการไปตามตัวนางเลียงเจ็กมาสอบถาม ครั้นนางเลียงเจ็กมาถึงแล้ว
 เปาเล่งเถวจึงถามนางเลียงเจ็กว่า เจ้าได้นัดแนะและให้เงินทองสิ่งของต่าง ๆ แก่อ่องเฉียวตั้งไปจริงหรือ นาง
 เลียงเจ็กได้ฟังเปาเล่งเถวถามดังนั้น ให้มีความละอายใจยิ่งนักไม่อาจพูดก็หมอบก้มหน้านิ่งอยู่ เปาเล่งเถวถาม
 ซ้ำดังนั้นถึงสามครั้งนางเลียงเจ็กก็นิ่งอยู่ เปาเล่งเถวมีความโกรธจึงทำอุบายสั่งให้นักการยึดตัวอ่องเฉียวตั้งลง
 จะตี ๔๐ ทีก่อนแล้วจึงจะถาม นักการก็ยึดตัวอ่องเฉียวตั้งลงจะตี อ่องเฉียวตั้งก็ร้องไห้รำพันบ่นลำเลียงนาง
 เลียงเจ็กว่า เรากับเจ้าก็ร่วมรักทำสัตย์สาบานต่อกันไว้ว่าจะร่วมสุขร่วมทุกข์กันจนตลอดชีวิต เจ้าจึงได้ให้
 สิ่งของทองเงินไปแก่เรา มาบัดนี้เกิดความด้วยอายุผู้ร้ายลอบเข้าไปฆ่านางตันกั๋วตาย ตัวข้าพเจ้าต้องรับ
 อาญาแทนอายุคนร้ายถึงตัวข้าพเจ้าจะต้องตายด้วยความซื่อสัตย์ ก็ไม่คิดเสียตายแก่ชีวิตแล้ว แต่มาเป็นห่วง
 ด้วยมารดาเป็นคนชราอยู่ภายหลัง จะได้ความลำบากยากแค้นไม่มีใครจะอุปถัมภ์เท่านั้น

ฝ่ายนางเลียงเจ็ก ครั้นได้ฟังอ่องเฉียวตั้งร้องไห้รำพันบ่นดังนั้นทั้งแลเห็นนักการจะตีอ่องเฉียวตั้ง
 ตามคำสั่งของเปาเล่งเถว นางเลียงเจ็กตกใจแล้วก็ร้องไห้ ทั้งมีความเมตตาและสงสารอ่องเฉียวตั้งยิ่งนัก นาง
 จึงคุกเข่าลงคำนับเปาเล่งเถวอยู่ตรงหน้าแล้วเบิกความตามถ้อยคำของอ่องเฉียวตั้งอ้างมาถึงนางนั้นทุกประการ
 ใจความว่า เมื่อขณะอายุผู้ร้ายเข้าไปฆ่านางตันกั๋วนั้น แสงไฟส่องสว่างข้าพเจ้าได้เห็นตัวอายุผู้ร้ายมิใช่

อ่องเจียวตั้งแต่จำหน้าไม่ได้ อ่องเจียวตั้งจะได้เป็นผู้ร้ายฆ่านางต้นกุ่มตายนั้นหาไม่ได้

เปาเล่งเถิดฟังนางเสียงเจ๊กคนกลางเบิกความดังนั้น ก็พิจารณาเห็นเป็นความจริงของอ่องเจียวตั้ง ทั้งสิ้น จึงสั่งให้นักการปล่อยตัวอ่องเจียวตั้งออกมา อ่องเจียวตั้งก็ออกมาคุกเข้าอยู่ตรงหน้าเปาเล่งเถิด ขณะนั้น นางเสียงเจ๊กก็คุกเข้าอยู่เคียงกันที่นั่นด้วย นางเสียงเจ๊กเห็นมวยผมของอ่องเจียวตั้งหลุดลุ่ยออกไป ยังมีได้เกล้าให้เรียบบร้อย นางเสียงเจ๊กจึงลุกขึ้นช่วยเกล้าผมให้อ่องเจียวตั้ง

ฝ่ายดิวสือหลงเห็นนางเสียงเจ๊กเกล้าผมให้อ่องเจียวตั้งดังนั้น ดิวสือหลงมีความโกรธบุตรยิ่งนัก ออกปากตำหนางเสียงเจ๊กว่า บุตรเช่นนี้กระทำให้บิดาได้รับความอับอายขายหน้าก็เป็นได้ ช่างไม่มีความอาย และกลัวเกรงบิดามารดาเลย

เปาเล่งเถิดเห็นดิวสือหลงมีความโกรธนางเสียงเจ๊กดังนั้น เปาเล่งเถิดจึงชี้แจงข้อความพิจารณาเนื้อ ให้ดิวสือหลงฟังว่า อ่องเจียวตั้งนี้เดิมท่านก็ได้รับคำมั่นสัญญาต่อบิดาของเขาไว้ว่า จะยกนางเสียงเจ๊ก ให้เป็นภรรยา ครั้นมาบัดนี้อ่องเจียวตั้งยากจนไม่มีเงินจะแต่งงานกับบุตรของท่านตามธรรมเนียม การก็เป็น ยุติลงจนถึงนางเสียงเจ๊กบุตรของท่านรักใคร่กันกับอ่องเจียวตั้ง มิให้ขาดคำมั่นสัญญากันมาแต่เดิมและได้ให้ เงินทองสิ่งของแก่อ่องเจียวตั้ง ทั้งนางต้นกุ่มก็เป็นใจแก่นางเสียงเจ๊กเป็นผู้เปิดประตูรับและส่งอ่องเจียวตั้ง นางต้นกุ่มก็ได้กระทำคุณไว้ต่ออ่องเจียวตั้ง ไม่มีข้อสาเหตุอันสมควรที่จะให้เห็นว่า อ่องเจียวตั้งเป็นผู้ร้ายฆ่า นางต้นกุ่มตายได้ ท่านจะให้ข้าพเจ้าลงเนื้อเห็นว่าอ่องเจียวตั้งเป็นผู้ร้ายนั้นยังไม่ได้ก่อน

ดิวสือหลงได้ฟังเปาเล่งเถิดชี้แจงดังนั้น ก็นึกละเอียดใจแล้วจึงพูดว่า บุตรของข้าพเจ้าละเมิดไม่อยู่ใน ถ้อยคำของบิดามารดา ส่วนชิงสุกก่อนห่ามเช่นนี้หาควรไม่

เปาเล่งเถิดจึงว่า ไหน ๆ บุตรของท่านก็ได้ร่วมสุขร่วมทุกข์กันกับอ่องเจียวตั้งแล้ว ท่านจงแต่งให้ ออกหน้าอยู่กินด้วยกันเสียเถิด ท่านจึงจะไม่เป็นคนเสียสัตย์ ดิวสือหลงจึงว่า สาเหตุเป็นไปด้วยบุตรของ ข้าพเจ้ากับอ่องเจียวตั้ง นางต้นกุ่มจึงได้ถึงแก่ความตาย ขอท่านจงชำระให้ได้ตัวจริงเสียก่อน

เปาเล่งเถิดฟังดิวสือหลงว่าดังนั้น จึงตอบว่าผู้ร้ายรายนี้ข้าพเจ้าจะชำระให้ได้ในเจ็ดวันนี้ ท่านจง คอยฟังเถิด อย่ามีความวิตกเลยแต่ขอให้ท่านหาวันฤกษ์ดี แต่งอ่องเจียวตั้งกับบุตรท่านให้อยู่กินเป็นภรรยา สามีกันเสียเถิด ดิวสือหลงได้ฟังดังนั้น โดยขัดเปาเล่งเถิดมิได้ก็รับคำ แล้วก็ลากลับไปบ้าน

เปาเล่งเถิดจึงสั่งให้ปล่อยตัวอ่องเจียวตั้ง กับนางเสียงเจ๊กกลับไปบ้าน ฝ่ายอ่องเจียวตั้งกลับมาบ้าน แล้วก็จัดรูปเทียนขึ้น ที่ ๆ บูชาอ่องจือฉินผู้บิดาแล้วบ่นว่า เวลาเคราะห์ของข้าพเจ้าร้ายจึงหากให้เป็นไป เพราะอ้ายผู้ร้ายฆ่านางต้นกุ่ม เพราะผู้ชำระยังพิจารณาไม่ได้จริง ครั้นบ่นดังนั้นแล้วอ่องเจียวตั้งก็เข้านอน ครั้นเวลาตีประมาณสองยามเศษ อ่องเจียวตั้งฝันเห็นอ่องจือฉินผู้บิดาที่ถึงแก่กรรมนั้นว่า ถือไม้ไผ่สำหรับ เสียงทนายมาโยนต่อหน้าอ่องเจียวตั้งสองอัน ไม่นั้นคว่ำอันหนึ่งหงายอันหนึ่งสองอันติดเกี่ยวกัน แล้วอ่องจือ ฉินก็เดินกลับอันตรธานหายไป อ่องเจียวตั้งครั้นได้สติตื่นขึ้นตรึกตรองใคร่ครวญดูความฝันเป็นปัญหาอยู่ แปลไม่ออกยังหาเห็นความไม่

ฝ่ายเปาเล่งเถิด ในราตรีอันเดียวกันกับอ่องเจียวตั้งฝันเห็นนั้น เปาเล่งเถิดฝันเห็นเป็นเทพสังฆรณ์ เหมือนกันว่า มีเด็กชายผู้หนึ่งแต่งตัวสะอาดเข้ามาคำนับเปาเล่งเถิดแล้วก็โยนไม้เสียงทนายลงคว่ำอันหนึ่งหงาย อันหนึ่ง เหมือนเช่นที่อ่องเจียวตั้งฝันเห็นฉะนั้น ครั้นได้สติตื่นแล้วจึงตรึกตรองตามลักษณะนิมิตของปัญหา นั้น คิดเป็นตัวอักษรได้ ๔ อย่าง ไม้เสียงทนายนั้นกระทำด้วยโคนไม้ไผ่ ไม้ไผ่นั้นภาษาจีนเรียกว่า เด็ก ไม้

เสียงทายนั้นเรียกว่า ปวย คำว่าอันหนึ่งหงายอันหนึ่งเรียกว่าเซ้ง ไม่เสียงทายสองอันเกี่ยวกันนั้นเหมือนอักษรตัวหยิน เปาเล่งถูคิดเห็นนิมิตในความฝันเป็นปัญหาฉะนั้นแล้ว รุ่งขึ้นจึงไปยังศาลหนึ่งที่วาระการชำระความ แล้วเล่าความฝันให้ผู้รักษาเมืองกรมการฟังทุกประการ ขณะนั้นอ่องเจียวตั้งก็มาเล่าความฝันของตัวเองให้เปาเล่งถูฟังทุกประการ ข้างเปาเล่งถูเห็นถูกต้องกันกับฝันของเปาเล่งถูตั้งนั้นจึงว่า อ้ายผู้ร้ายรายนี้ชะรอยจะเป็นแซ่เด็ก ถ้ามีฉะนั้นชื่อปวย ไม่ใผ่เป็นไม้เสียงทายคำว่าอันหนึ่งหงายอันหนึ่งนั้นเสียงทายเรียกว่าเซ้ง ไม่เสียงทายสองอันเกี่ยวกันเรียกว่าหยิน คนในตำบลของเมืองนี้ มีผู้ใดชื่อพ้องกันเหมือนดังกล่าวมานี้มีหรือไม่มี เมื่อเปาเล่งถูถามตั้งนั้นแล้ว ในที่นั้นมีนักการผู้หนึ่งอยู่ที่นั่น จึงบอกว่า ในตำบลแขวงเมืองนี้ มีชายผู้หนึ่งเคยเป็นผู้ร้ายตัดช่องย่องเบาเก่งกาจเป็นคนสำคัญมาก ผู้นั้นแซ่เด็กชื่อเซ้งหยิน เทียวตัดช่องย่องเบาชาวบ้านเขาจับตัวได้ชำระเป็นสัตย์ แล้วสึกเป็นตัวอักษรไว้ด้วยหมึกที่ป่าเป็นสำคัญ ชื่อและแซ่ยังปรากฏอยู่ในสารบบบัญชี

เปาเล่งถูได้ฟังตั้งนั้นมีความยินดีแล้วจึงพูดว่า ถ้ากระนั้นอ้ายผู้ร้ายที่ฆ่านางต้นกุ่มตาย คงจะเป็นอ้ายคนนี้เป็นแน่แล้ว เทพยดาจึงตั้งใจให้เราและอ่องเจียวตั้งฝันเห็นเหมือนกัน ในคืนวันเดียวกันนักการจึงไปจับตัวมาฟอกซักไล่เสียงไต่ถาม คงจะได้ความจริงเป็นแน่

ฝ่ายนักการครั้นได้รับคำสั่งของเปาเล่งถูตั้งนั้น จึงไปจับเอาตัวเซ้งหยินมาให้เปาเล่งถู เปาเล่งถูจึงซักถามเซ้งหยิน เซ้งหยินให้การปฏิเสธไม่รับ เปาเล่งถูจึงว่ามึงเป็นผู้ร้ายมีชื่อปรากฏมาแต่เดิม ถ้ารับเสียโดยดีแล้ว อันโทษทัณฑ์นั้นพอจะลดให้เบาลงได้บ้าง ถ้าไม่รับแล้วจะทนอาญาได้หรือ ภายหลังเป็นสัตย์จะต้องทำโทษเต็มตามกฎหมาย

เซ้งหยินได้ฟังเปาเล่งถูซักถามตั้งนั้น จึงให้การว่าแต่เดิมนั้น ข้าพเจ้าเป็นผู้ร้ายเทียวตัดช่องย่องเบาจริง มาบัดนี้ข้าพเจ้ามีความเข็ดหลาบกลัวเกรงอาญาแผ่นดิน มิได้ประพฤติกความชั่วอีก เช่นแต่ก่อนแล้ว ข้าพเจ้ามิได้ฆ่านางต้นกุ่มและมีได้เก็บเอาทรัพย์สมบัติเงินทองของเจ้าเรือนไปเลย

เปาเล่งถูได้ฟังเซ้งหยินให้การไม่รับ ตั้งนั้น จึงสั่งให้นักการยึดตัวเซ้งหยินลงจะผูกตีเป็นที่ขู่จะให้รับ เซ้งหยินก็ไม่รับ พอเปาเล่งถูแลเห็นลูกกุญแจผูกติดอยู่กับตัวเซ้งหยินที่บันเอว จึงให้นักการแก้เอาลูกกุญแจมาพิจารณาดู แล้วส่งลูกกุญแจให้นักการกระซิบสั่งบอกอุบายให้แก่ักการไปค้นของกลางที่บ้านเซ้งหยิน นักการก็รีบไปบ้านเซ้งหยินแล้วลงกรรยาเซ้งหยินว่า บัดนี้สามีของท่านรับเป็นสัตย์แล้วส่งลูกกุญแจให้ข้าพเจ้ามาไขเอาของกลางที่เก็บไว้ในหีบส่งไปยังศาลเพื่อจะได้พิจารณา

ฝ่ายกรรยาของเซ้งหยินได้ฟังตั้งนั้น สำคัญว่าจริง ก็ตกใจจึงนำนักการเข้าไปในห้อง นักการก็ไขกุญแจเปิดหีบออกทั้งสองหีบเห็นมีเงินทองสิ่งของที่ใส่ไว้ในหีบเป็นอันมาก จึงนำสิ่งของทั้งนั้นมาให้เปาเล่งถูพิจารณา เปาเล่งถูจึงให้เสมียนจดรายสิ่งของนั้น ๆ คือเสื้อแพรอย่างดียี่งใหม่อยู่ ๔๐ เสื้อ กางเกงแพร ๓๐ กางเกง กำไลทองคำหนึ่งคู่ พัดกระจก ๑ บาน เปาเล่งถูจึงให้หาตัวตีวสี่เพลงผู้ใจทักมาดูสิ่งของเหล่านั้นจะเป็นของตีวสี่เพลงหรือมิใช่

ตีวสี่เพลงครั้นเห็นสิ่งของก็จำได้แม่นมั่น เปาเล่งถูจึงถามเซ้งหยิน เซ้งหยินก็รับเป็นสัตย์ แล้วเปาเล่งถูก็ปรึกษาโทษเซ้งหยินตามกฎหมาย ฝ่ายตีวสี่เพลงครั้นได้วันฤกษ์ดีก็แต่งการวิวาหรงคลให้อ่องเจียวตั้งกับนางเลียงเง็กอยู่กินเป็นภรรยาสามีกัน ครั้นนานมาอ่องเจียวตั้งไปสอบไล่หนังสือได้เป็นขุนนางสืบตระกูลมีชื่อปรากฏในจดหมายเหตุต่อมาจนทุกวันนี้

เรื่องที่ ๕

มีความว่าที่ตำบลโปจิวงเมืองชวตั้ง ยังมีชายผู้หนึ่งแซ่ลี ชื่อมันหยิน ลีมันหยินมีบุตรชายคนหนึ่งชื่ออยู่พัง เมื่ออายุอยู่พังได้ ๑๐ ขวบไปเล่าเรียนหนังสือมีสติปัญญาหาผู้เสมอโดยยาก ครั้นอยู่มาในตำบลนั้นยังมีชายผู้หนึ่งแซ่ตันชื่อปังมั่วเป็นขุนนางตำแหน่งเหาสือ มีบุตรหญิงคนหนึ่งชื่อนางตันฮ่วยเอ็ง นางตันฮ่วยเอ็งมีลักษณะเป็นอันงามยิ่งนัก ตันปังมั่วอยากจะใคร่ได้อยู่พังเป็นบุตรเขย ตันปังมั่วจึงวานให้เพาบุ๋นเบ้งเป็นสื่อสายว่ากล่าวต่อบิดามารดาของอยู่พัง บิดามารดาอยู่พังก็มีความยินดี ครั้นได้วันฤกษ์ดีลีมันหยินผู้บิดาของอยู่พัง จึงแต่งการวิวาหมงคลตามธรรมเนียม ให้นางตันฮ่วยเอ็งอยู่กินเป็นสามีภรรยาไปกับอยู่พัง แล้วแต่งโต๊ะและสุรามาเลี้ยงกันตามบรรดาศักดิ์ญาติกับพวกเพื่อนนักเรียนของอยู่พังที่มากินเลี้ยงเป็นที่รื่นเริง ขณะนั้นยังมีชายนักเรียนคนหนึ่งแซ่จูชื่อฮ่องฮื่อ เป็นบุตรขุนนางผู้ใหญ่ตำแหน่งเล้ยไป้ว แลเห็นนางตันฮ่วยเอ็งซึ่งเป็นภรรยาของอยู่พังนั้น มีลักษณะอันงามยิ่งนัก จูฮ่องฮื่อเห็นดังนั้นคิดอยู่ในใจว่าจะคิดทำฉันท จึงจะแย่งเอานางตันฮ่วยเอ็งไปเป็นภรรยาของเราได้ ครั้นรับประทานสุราและอาหารเสร็จแล้วก็กลับไปบ้าน อยู่มาบิดามารดาอยู่พังถึงแก่กรรมล่วงไปแล้ว อยู่พังก็ไว้ทุกข์ตามธรรมเนียม ครั้นพ้นกำหนดไว้ทุกข์แล้ว นางตันฮ่วยเอ็งก็มีบุตรกับอยู่พังคนหนึ่งเป็นชาย พอถึงกำหนดจะสอบไล่หนังสือ อยู่พังก็มอบการเห่าเรือให้ตันปังมั่วผู้บิดาของภรรยาดูแลว่ากล่าวรักษา แล้วอยู่พังก็จัดเงินใส่ใ้พ่อสมควรถือจะใช้จ่ายเงิน กับคนใช้หนึ่งคนชื่อตินิกี้ ออกจากบ้านไปได้ประมาณสิบวัน ถึงตำบลชายป่าแห่งหนึ่ง มีพวกโจรออกมาตีชิงแล้วจับเอาตัวอยู่พังไป แต่ตินิกี้ซึ่งเป็นคนใช้ของอยู่พังวิ่งหนีไปพ้นพวกโจรได้ กลับมาบ้านแจ้งความแก่นางตันฮ่วยเอ็งภรรยาของอยู่พังทุกประการ นางอยู่พังได้ฟังดังนั้นก็ตกใจร้องไห้คิดถึงอยู่พังผู้สามีเป็นที่ยิ่ง

ฝ่ายตันปังมั่วผู้บิดาของนางตันฮ่วยเอ็ง จะไปตามอยู่พังบุตรเขย จึงบอกแก่นางตันฮ่วยเอ็ง ซึ่งเจ้าจะทิ้งเห่าเรือเสียไปตามสามีเจ้านั้นไม่ได้ ด้วยไม่มีผู้ใดจะดูเห่าเรือ ประการหนึ่งบุตรของเจ้าเล่าก็ยังไม่ถึงนม ที่เป็นทั้งนี้โดยเวลาเคราะห์กรรมได้กระทำมา จึงได้เผชิญเป็นเหตุให้สามีของเจ้าจึงพลัดพรากไปจากกัน บิดามีความวิตกกังวล บิดาจะไปติดตามตามข่าวให้ทราบความเรื่องสามีของเจ้าเอง แต่การเห่าเรือของบิดาและเห่าเรือของเจ้า บิดาจะมอบให้ตินิกี้เป็นผู้ดูแลว่ากล่าวรักษาทั้งสิ้น ตันปังมั่วครั้งจัดการบ้านเรือนสั่งเสียเสร็จแล้ว ก็จัดหาเงินใส่ใ้พ่อสมควรถือจะใช้จ่ายเงินกับคนใช้หลายคนด้วยกันออกจากบ้านไปเที่ยวสืบเสาะติดตามอยู่พังบุตรเขย

ฝ่ายนางตันฮ่วยเอ็งอยู่รักษาการบ้านกับหญิงคนใช้ผู้หนึ่งอายุได้ ๑๗ ปีชื่อนางกุกุเอ็ง สองคนบ่าวนายอยู่ด้วยกันหาได้ไปแห่งหนตำบลใดไม่

ฝ่ายนางซุนเฮียงซึ่งภรรยาของตินิกี้ เป็นชู้กันกับเตียม่องซิด เตียม่องซิดลักลอบไปมาหาสู่นางซุนเฮียงอยู่เสมอเนื่องนิตย์ ครั้นอยู่มาวันหนึ่ง เตียม่องซิดจึงพูดสัพยอกแก่นางซุนเฮียงว่า นางตันฮ่วยเอ็งนายของเจ้ามีลักษณะอันงาม มาบัดนี้ก็เป็นหม้ายถ้าเจ้าเป็นสื่อสายชักนำให้แก่เราแล้ว เราจะไม่ลืมคุณของเจ้าเลย

หมายเหตุ 30/03/2565

นางซุนเฮียงได้ฟังเตียม่องซิดชายชู้ว่าดังนั้น นางซุนเฮียงจึงบอกว่า นางตันฮ่วยเอ็งนายของข้าพเจ้าผู้นี้ เป็นคนใจคอมั่นคงไม่เป็นคนโลเลเหมือนเช่นคนทั้งหลาย ซึ่งจะให้ข้าพเจ้าเป็นสื่อสายชักนำให้มันยากนัก

เตียมองซิดจึงว่า ถ้าเจ้าเป็นใจด้วยช่วยเอาใจใส่สื่อชักจูง ๑ แล้วทำไมจะไม่ได้ นางซุนเฮียงว่าข้อนั้นข้าพเจ้าไม่สามารถจะรับฐานะอาสาท่านได้ ครั้นพูดสัพยอกกันเป็นที่เล่นที่จริงดังนั้นแล้ว เตียมองซิดก็กลับไปบ้าน

ฝ่ายจูฮงสื่อซึ่งเป็นบุตรขุนนางผู้ใหญ่ ตั้งแต่วันไปกินเลี้ยงเสพสุราวันแต่งงาน นางตันฮ่วยเอ็งกับยู่พัง ครั้นกลับมาจิตใจจูฮงสื่อให้คิดผูกพันกระสันถึงนางตันฮ่วยเอ็งอยู่เสมอมิได้ขาด คิดจะชิงเอานางตันฮ่วยเอ็งภรรยาอยู่พังให้จงได้ ครั้นอยู่มากจูฮงสื่อทราบความว่า นางตันฮ่วยเอ็งเป็นหม้ายก็มีความยินดีคิดอยู่ในใจว่า ครั้นนี้จะสมความปรารถนา ครั้นคิดดังนั้นแล้วจูฮงสื่อก็ไปเที่ยวตามบ้านที่ใกล้เคียงกันกับบ้านของนางตันฮ่วยเอ็ง จูฮงสื่อก็พูดจาประจบประแจงรู้จักคุ้นเคยแก่ชาวบ้านตำบลนั้น จูฮงสื่อจึงถามถึงเรื่องอยู่พังที่พวกโจรจับเอาไป มีผู้คนบ่าวไพร่ซึ่งอยู่ในเรือนกับนางตันฮ่วยเอ็งกี่คน ชาวบ้านได้ฟังจูฮงสื่อถามดังนั้น ก็บอกเล่าตามความจริงให้จูฮงสื่อฟังว่า เมื่อพวกโจรผู้ร้ายจับเอาตัวอยู่พังไปแล้ว ตันปังมั่วซึ่งเป็นบิดาของนางตันฮ่วยเอ็ง ยกผู้คนบ่าวไพร่ไปตาม นางตันฮ่วยเอ็งอยู่เรือนแต่กับหญิงคนใช้คนหนึ่งเท่านั้น อายุได้๑๗ปี ดินนี้เป็นผู้ใหญ่คอยดูแลการบ้านเรือนของนางตันฮ่วยเอ็งทั้งสิ้นแต่นางซุนเฮียงซึ่งเป็นภรรยาของดินนี้เป็นคนโลเลไม่ซื่อตรงต่อสามี ไปเที่ยวคบขู้ผู้ชายอยู่เนื่องนิตย์ แต่นางตันฮ่วยเอ็งนั้นหาได้ไปเที่ยวแห่งใดไม่ เหตุใดท่านจึงรู้ว่าโจรผู้ร้ายจับเอาตัวอยู่พังไปแล้ว

จูฮงสื่อบอกว่า ข้าพเจ้าทราบความมาจากเตียมองซิด ด้วยเตียมองซิดเป็นนักเลงเจ้าชู้ เป็นซู้แก่นางซุนเฮียงภรรยาของดินนี้ จูฮงสื่อครั้นพูดจาสืบรู้เรื่องดังนั้นแล้วก็ลาชาวบ้านเหล่านั้นกลับไปบ้านเรือนตน ครั้นอยู่มากดินนี้หาได้อยู่ในบ้านของนางตันฮ่วยเอ็งไม่ จูฮงสื่อสืบรู้ดังนั้นก็มีความยินดี ด้วยเมื่อครั้งไปกินเลี้ยงแต่งงานนั้นได้สังเกตท่าทางเข้าออก เห็นทางประตูหลังบ้านพอจะแอบลอบไปมาเข้าออกหรือซุ่มแอบคอยให้พบปะนางตันฮ่วยเอ็งได้ คิดเห็นดังนั้นแล้ว ครั้นเวลาพลบค่ำ จูฮงสื่อก็เข้าไปซุ่มอยู่ในห้องอาบน้ำของนางตันฮ่วยเอ็งคอยท่าอยู่ ถ้านางตันฮ่วยเอ็งมาอาบน้ำเมื่อใดแล้ว จะได้กระทำการข่มขืนเอาโดยกำลัง

ฝ่ายนางตันฮ่วยเอ็ง ครั้นถึงเวลาอาบน้ำจึงเรียกนางซุนเฮียงมาดูแลบุตรของนาง แล้วนางจึงเข้าไปในห้องน้ำ เปลื้องเสื้อผ้ากางเกงออกอาบน้ำ ในขณะที่จูฮงสื่อซึ่งแอบซุ่มอยู่ เห็นนางตันฮ่วยเอ็งกำลังอาบน้ำ จูฮงสื่อก็ตรงเข้าไปอุ้มเอานางตันฮ่วยเอ็งมือหนึ่งปิดปากไว้มิให้ร้องขึ้นได้ จูฮงสื่อก็กระทำการสังวาสโดยกำลังอันปราศจากความเล้าโลม

นางตันฮ่วยเอ็ง จะดิ้นรนสักเท่าไรก็ไม่พ้อมมือจูฮงสื่อไปได้ จำเป็นต้องเสียตัวด้วยการประเวณี มีความเสียใจและคิดแค้นยิ่งนัก ก็กลั้นใจกัดลิ้นของตนขาดจนโลหิตไหลออกทางปากทางจมูก แล้วก็ขาดใจตายอยู่กับที่

ฝ่ายจูฮงสื่อครั้นเห็นนางตันฮ่วยเอ็งตายดังนั้นก็ตกใจรีบหนีออกจากบ้านนางตันฮ่วยเอ็งกลับไปโดยเร็ว

ฝ่ายบุตรของนางตันฮ่วยเอ็ง ก็อ่อนร้องไห้จะกินนม นางซุนเฮียงจะปลอบโยนสักเท่าใดเด็กนั้นก็ไม่หยุดร้องไห้ จึงนางซุนเฮียงก็เดินออกไปตามเรียกหานางตันฮ่วยเอ็ง เห็นประตูห้องน้ำปิดอยู่มิได้ยินขานรับ นางซุนเฮียงนึกประหลาดใจให้มีความสงสัย จึงเอาเทียนจุดเพลิง เปิดประตูห้องน้ำเข้าไปส่องดู เห็นศพนางตันฮ่วยเอ็งนอนตายเปลือยกายอยู่ มีโลหิตไหลออกมาทางปากทางจมูกดังนั้นก็มีความตกใจ ไม่แฉงว่านาง

ตันช่วยเอ็งจะตายด้วยเหตุอันใด นางซุนเฮียงจึงไปร้องเรียกพวกชาวบ้านที่เรือนใกล้เคียงให้มาช่วยกันพิจารณาดู

ในขณะนั้น หงอสิบสี หงอเตียวสิบ เป็นวงศ์ญาติข้างฝ่ายนางตันช่วยเอ็งมาเห็นดังนั้น และนางซุนเฮียงได้บอกเล่าตั้งแต่นางตันช่วยเอ็งให้ดูแลบุตรไว้ นางตันช่วยเอ็งไปอาบน้ำจนถึงแก่นางตายอยู่ในห้องดังนั้น ให้หงอสิบสีหงอเตียวสิบฟังทุกประการ หงอสิบสีกับหงอเตียวสิบได้ฟังดังนั้นแล้ว จึงพิจารณาดูเห็นโลหิตไหลออกจากปากจากจมูก และนอนตายเปลือยกายอยู่ดังนั้น เห็นความชัดว่าตายด้วยมีอ้ายผู้ร้ายมาทำการข่มขืนจึงได้ตายด้วยอาการเช่นนี้ หงอสิบสี หงอเตียวสิบเห็นว่าไม่ใช่อื่นไกล ชะรอยนางซุนเฮียงภรรยาของตินยี่เป็นคนเสเพลไปเที่ยวคบขู้ผู้ชาย มีเดียม่องชิดเป็นต้น จึงได้ชักนำคนพาลมากระทำการหยาบช้ำแก่นางตันช่วยเอ็ง จึงได้ตายลงดังนี้ ว่าดังนั้นแล้วจึงให้คนใช้ไปเชิญอำเภอมณฑลและทำคำกฎหมายตราสินชั้นสูตรบาดแผลศพไว้ตามกฎหมาย แล้วจับตัวนางซุนเฮียงล่ามโซ่ใส่กุญแจส่งตัวไปยังผู้รักษาเมืองให้ชำระไต่สวน แล้วหงอสิบสี หงอเตียวสิบ ก็หานางนมมาเลี้ยงบุตรของนางตันช่วยเอ็งไว้ต่อไป ฝ่ายตินยี่คืนวันนั้นหาได้อยู่ไม่ ไปดูแลการงานบ้านเรือนของตนบ้าง ครั้นกลับมาเห็นเกิดการเกี่ยวข้องกับนางซุนเฮียงภรรยาของตัวดังนั้น ตินยี่จึงทำฟ้องฉบับหนึ่งไปยื่นต่อผู้รักษาเมือง ใจความว่า นางซุนเฮียงภรรยาของตินยี่ไม่ชื่อตรงต่อตินยี่ ไปคบหาเป็นชู้แก่เดียม่องชิดซึ่งเป็นคนพาลมากระทำร้ายแก่นางตันช่วยเอ็ง นายของตินยี่ให้ถึงแก่ความตายไปนั้น ขอท่านได้พิจารณาให้เห็นเป็นยุติธรรม

ฝ่ายผู้รักษาเมืองครั้งรับฟ้องของตินยี่ตรวจดูรู้ความแล้ว จึงได้ให้ผู้คุมคุมตัวเดียม่องชิดกับนางซุนเฮียงมาซักถาม นางซุนเฮียงให้การว่าได้เป็นชู้แก่เดียม่องชิดนั้นจริง แต่ข้อที่หาว่าได้กระทำการหยาบช้ำฆ่านางตันช่วยเอ็งนั้นหาไม่ได้ เมื่อนางซุนเฮียงให้การแบ่งรับแบ่งสู้ดังนั้นแล้ว ศาลจึงถามเดียม่องชิดต่อไปตามฟ้องของตินยี่โจทก์ เดียม่องชิดก็ให้การแบ่งรับแบ่งสู้ เหมือนนางซุนเฮียงให้การเหมือนกัน แล้วเดียม่องชิดให้ทนายบนแก่ศาลว่า ถ้าข้าพเจ้ากับนางซุนเฮียงได้สมรั่วมคิดกัน กระทำแก่นางตันช่วยเอ็งดังหา สืบได้ความจริงแล้ว ข้าพเจ้ากับนางซุนเฮียงขอยอมตายตามกฎหมายแผ่นดิน ไม่มีความโทษนั้นน้อยใจเลย แต่ขอให้สืบสวนทวนพยานให้แก่ข้าพเจ้าโดยยุติธรรมเถิด

เมื่อผู้รักษาเมืองได้ฟังคำให้การและทนายบนของเดียม่องชิดทำให้สืบสวนดังนั้น ผู้รักษาเมืองจึงถามหงอสิบสี หงอเตียวสิบผู้โจทก์ ว่าผู้คนบ่าวไพร่ซึ่งอยู่ในบ้านของนางตันช่วยเอ็ง ยังมีอีกกี่คนให้คุมเอาตัวมาจะได้ไต่สวนสืบถามต่อไป

หงอสิบสี กับหงอเตียวสิบ จึงแจ้งความแก่ผู้รักษาเมืองว่า ยังมีเด็กหญิงเป็นคนใช้อีกสองคน ข้าพเจ้าจะส่งตัวมาให้แก่ท่าน ว่าดังนั้นแล้ว ก็ให้คนไปตามนางซุนเฮียงนางก๊วยเอ็งมาให้ผู้รักษาเมืองไต่สวน ผู้รักษาเมืองจึงพาหญิงเด็กสาวสองคนนั้นไปยังหลังจวนค่อยสอบสวน

นางซุนเฮียงเบิกความว่า เดิมนายข้าพเจ้าไปอาบน้ำ ท่านให้ข้าพเจ้าบุตรของท่านอยู่ ครั้นบุตรของท่านร้องข้าพเจ้าปลอมไม่หยุด ข้าพเจ้าจึงได้ไปตามนายข้าพเจ้าที่ห้องอาบน้ำ เห็นประตูปิดเป็นที่มืดอยู่ ข้าพเจ้าจึงเอาเทียนไปจุดไฟมาส่องดู จึงได้เห็นศพนายของข้าพเจ้านอนตายเปลือยกายอยู่ในห้องน้ำ นอกจากนี้ข้าพเจ้ามิได้รู้เห็นว่ามีผู้ใดกระทำให้นายข้าพเจ้าตาย

ผู้รักษาเมืองจึงถามนางซุนเฮียงกับนางก๊วยเอ็งว่า หงอสิบสีกับหงอเตียวสิบสองคนนี้ เคยไปมาหาสู่ที่บ้านเรือนนายของเจ้าบ้างหรือไม่ หญิงเด็กสองคนก็ให้การเบิกความว่า ข้าพเจ้าหาได้เห็นหงอสิบสี หงอ

เดียวสิบไปมาที่บ้านเรือนนายข้าพเจ้าไม่ แล้วผู้รักษาเมืองถามต่อไปอีกว่า เตียม่องซิดได้ไปมาที่บ้านเรือนนายของเจ้าหรือไม่ หญิงเด็กทั้งสองคนก็ให้การเบิกความว่า เตียม่องซิดนี้เคยไปมาพักพิงอยู่ที่บ้านเรือนของนายข้าพเจ้าเป็นนิตย ผู้รักษาเมืองครั้งนี้ได้ไต่สวนตั้งนั้นแล้ว จึงพูดแก่ตุลาการว่า หงอสิบสี่กับหงอเตียวสิบทั้งสองคนนี้ เดิมเราเข้าใจว่าฟ้องแก้เกี่ยว ที่จริงนั้นตกหนักอยู่ที่เตียม่องซิดผู้เดียว เพราะพิจารณาเห็นว่า ได้ไปมาหาสู่เป็นชู้กันแก่นางซุนเฮียง ซึ่งเป็นภรรยาตินยี่ เป็นคนใช้ของนางตันฮ่วยเอ็งจึงได้กระทำการหยาบช้าให้นางตันฮ่วยเอ็งถึงแก่ความตาย นอกหน้านั้นแล้วไม่มีผู้ใดล่วงรู้ ผู้รักษาเมืองว่าตั้งนั้นแล้วจึงสั่งให้ผู้คุม คุมตัวเตียม่องซิดกับนางซุนเฮียงไปขังไว้กองลหุโทษก่อน แล้วสั่งให้พวกฟ้องของนางตันฮ่วยเอ็งเอาศพนางไปฝังไว้ตามธรรมเนียม

ฝ่ายพวกชาวบ้านร้านถิ่นที่ใกล้เคียงพากันสรรเสริญตินยี่ว่าเป็นผู้กตัญญูต่อนาย จึงพากันทำหนังสือขึ้นเสนอความชอบของตินยี่ต่อผู้รักษาเมืองให้ทราบ แต่เตียม่องซิดกับนางซุนเฮียงต้องจำขังอยู่ในกองลหุโทษช้านานประมาณปีกว่า ผู้รักษาเมืองกรมการจะชำระให้เป็นสัจยลงก็ยังไม่เป็นไปไม่ได้

ฝ่ายท่านเปาเล่งเถ เป็นข้าหลวงไปตรวจตามบรรดาหัวเมืองครั้งมาถึงเมืองซำตั้ง ผู้รักษาเมืองและกรมการก็ออกไปต้อนรับเปาเล่งเถตามธรรมเนียม เปาเล่งเถก็เข้าพักอยู่กั้ววันซึ่งเป็นตึกหลวงสำหรับข้าหลวง

ฝ่ายบิดาเลี้ยงของเตียม่องซิดเป็นหมอลความ จึงทำเรื่องราวกล่าวโทษผู้รักษาเมืองกรมการไปร้องต่อเปาเล่งเถฉบับหนึ่งใจความว่าตินยี่ หงอสิบสี่ หงอเตียวสิบ พร้อมใจกันเป็นโจทก์ฟ้องกล่าวโทษปรักปรำเตียม่องซิดนางซุนเฮียงว่าเป็นชู้กัน ยังมีหน้าซ้ำว่าเตียม่องซิดไปกระทำการข่มขืนนางตันฮ่วยเอ็งให้ถึงแก่ความตาย ถ้อยคำสำนวนมีแจ้งอยู่ในคำฟ้องและคำให้การนั้นแล้ว ความข้อนี้ก็ได้อ่านทวนทวนพยานแล้ว ไม่ได้ความจริงตามโจทก์กล่าวหา เป็นแต่ยกข้อสาเหตุที่เตียม่องซิดไปมากระทำชู้แก่นางซุนเฮียงขึ้นว่าเท่านั้น เตียม่องซิดกับนางซุนเฮียงต้องทนทุกข์เวทนาจำขังอยู่ในกองลหุโทษ ช้านานมาแล้วขอท่านได้ชำระโดยยุติธรรม

ฝ่ายเปาเล่งเถ ครั้นรับเรื่องราวของบิดาเลี้ยงเตียม่องซิดมาตรวจดูแจ้งข้อความตั้งนั้นแล้ว ก็นั่งตรึกตรองอยู่ ในวันนั้นยังหาได้ออกไปนั่งศาลไม่ ในราตรีวันนั้น เปาเล่งเถหลับสนิทนิมิตฝันเห็นว่ามีหญิงคนหนึ่งเดินเข้ามาใกล้ ทำกิริยาตุงตั้งเข้ายื่นเรื่องราวฟ้อง แล้วหญิงนั้นกล่าวคำโคลงเป็นอักษรซ่อนกล ๔ บทใจความว่า แจกสี่สิบโล้วหยินสี่ ยิบอ้วทองค้วเจ็กเสียวก็อ เชียกยิกเล่าโล้วฮัมโออวงซี้จู้ฮองซี้ฟั้งเซ้อยหิน ครั้นกล่าวคำโคลงตั้งนั้นแล้ว ก็อันตรธานหายไป เปาเล่งเถครั้งได้สติตื่นขึ้นมาแล้ว เห็นแมลงมุ่มตัวหนึ่งชักใยออกจากปาก แล้วก็ตกลงมาตายต่อหน้าเปาเล่งเถ ครั้นเห็นแมลงมุ่มตกลงมาตายอยู่ตั้งนั้น เป็นข้อปัญหาอันหนึ่งที่จะให้วินิจฉัยอาศัยเหตุที่เปาเล่งเถเคยสังเกตกำหนดมะนะสิการะตรีตรอง ในสรรพเหตุกลางและนิมิตต่าง ๆ ในคดีของราษฎรเกิดขึ้นเป็นข้อความอันลึกลับ ลึกซึ้ง และยากที่ตุลาการจะไต่สวนให้ได้ความจริงเป็นยุติธรรมลงได้ เปาเล่งเถเคยไต่สวนพิจารณาได้ความจริงทุกเรื่อง ไม่พินคลองปัญญาเปาเล่งเถไปได้ เปาเล่งเถจึงคิดขึ้นมาได้ว่า ได้รับเรื่องราวของราษฎรไว้ฉบับหนึ่งใจความว่าข่มขืนนางตันฮ่วยเอ็ง นางตันฮ่วยเอ็งเอาปากกัดลิ้นขาดถึงแก่ความตาย เปาเล่งเถคิดคำโคลงเป็นอักษรซ่อนกลนั้นยังไม่ออกแต่คิดเห็นว่า ตัวแมลงมุ่มตกลงมา ตัวแมลงมุ่มอยู่ในศัพท์อักษรจีนอ่านว่าจู้ เปาเล่งเถคิดเห็นตั้งนั้นแล้ว ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้าก็ไปยังศาลพร้อมด้วยผู้ว่าราชการเมืองและกรมการ จึงส่งถ้อยคำสำนวนฝ่ายโจทก์และจำเลยว่าด้วยข่มขืนนางตันฮ่วยเอ็ง นางตันฮ่วยเอ็งกัดลิ้นตายนั้นมาให้เปาเล่งเถตรวจพิจารณา ครั้นเปาเล่งเถตรวจตลอดแล้วจึงถามเตียม่องซิดว่า

นางซุนเฮียงกับนางก๊วยเอ็งเบิกความว่า นางตันฮ่วยเอ็งเมื่อยังปกตียังไม่เกิดอันตรายนั้นไม่มีชายผู้ใดไปมาหาสู่เป็นที่ชอบอักษมาสัย มีแต่เจ้าเป็นชายชู้ของนางซุนเฮียงผู้เดียว เคยไปมาหาสู่นางซุนเฮียงจนถึงนางตันฮ่วยเอ็งถึงแก่ความตายนั้น ตุลาการชำระลงเนื้อเห็นว่าตัวเจ้าเป็นผู้ร้าย บัดนี้เจ้ามาร้องว่าไม่เป็นยุติธรรมฉันใด

เตียม่องซิดได้ฟังเปาเล่งเถกถามดังนั้น จึงให้การว่า ข้าพเจ้าเป็นสัตว์ผู้ยากมีปากก็มีเสียเปล่าทุ้มเถียงไม่ขึ้น ผู้รักษาเมืองกรมการจะปรึกษาโทษวางบทปรับให้ข้าพเจ้าถึงความตาย เพราะฉะนั้น บิดาเลี้ยงของข้าพเจ้าเห็นว่าท่านเป็นหุทธิพิศดาพิศย์ อาจจะสอดส่องเห็นความเท็จจริงทุกซอกซอกของราษฎรจึงทำเรื่องรวบรวมยื่นต่อท่าน ขอท่านได้ชำระให้เห็นจริงเป็นยุติธรรม

เปาเล่งเถกได้ฟังดังนั้นแล้ว จึงให้ผู้คุมคุมตัวนางซุนเฮียงแยกออกไปให้ห่างเตียม่องซิด เปาเล่งเถกจึงถามเตียม่องซิดต่อไปว่า เมื่อเดิมนางตันฮ่วยเอ็งไปอาบน้ำนั้นมีสิ่งของสิ่งใดบ้างเป็นสำคัญ เตียม่องซิดให้การว่าข้าพเจ้าไม่ทราบว่ามีสิ่งใด เปาเล่งเถกได้ฟังดังนั้นจึงว่าถ้าไม่ให้การไปตามจริงแล้ว เจ้าก็ต้องตายตามบท

เตียม่องซิดได้ฟังดังนั้นก็มีความเสียใจ จึงคิดว่าเวรกรรมของเราซึ่งได้กระทำไว้แต่หนหลัง จึงให้เป็นไปดังนี้ คิดดังนั้นแล้วเตียม่องซิดจึงให้การเดา ๆ ไปว่า ในห้องน้ำคงมีม่านทองและหีบและเตียงเป็นต้น ครั้นเตียม่องซิดให้การดังนั้นแล้วเปาเล่งเถกจึงให้ผู้คุมคุมตัวนางซุนเฮียงมาถามว่า ในห้องน้ำของนางตันฮ่วยเอ็งนายของเจ้ามีสิ่งของอันใดบ้าง นางซุนเฮียงให้การว่า นายข้าพเจ้าเป็นผู้มั่งมีบริบูรณ์ไปด้วยเงินทองเสื้อผ้าใส่หีบเก็บไว้บนตึกชั้นสูง ในห้องอาบน้ำหาสิ่งใดไม่

เปาเล่งเถกได้ฟังคำให้การของนางซุนเฮียง กับเตียม่องซิดหาต้องกันไม่ เปาเล่งเถกจึงพิจารณาเห็นว่าความเรื่องนี้เตียม่องซิดหาได้กระทำร้ายแก่นางตันฮ่วยเอ็งไม่ คงเป็นผู้อื่นทำเป็นแน่ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว เปาเล่งเถกจึงถามนางซุนเฮียงต่อไปว่า นายของเจ้าเดิมเคยชอบพออักษมาสัย แก่ผู้มีชื่อที่เคยไปมาหาสู่กันนั้น คนแซ่จู่มีบ้างหรือหาไม่

นางซุนเฮียงจึงให้การว่า เมื่ออยู่พึ่งสามีของนางตันฮ่วยเอ็งซึ่งเป็นนายของข้าพเจ้าชอบพออักษมาสัยกันแก่จู่ฮ่องฮื่อ บุตรขุนนางผู้ใหญ่ตำแหน่งเลี้ยวไปเวียงจ้อ ผู้นั้นเคยไปมาหาสู่อยู่เนื่องนิตย์ ตั้งแต่อยู่พึ่งไป สอบไล่หนังสือพวกโจรจับเอาตัวไป ตั้งแต่นั้นมาไม่เห็นจู่ฮ่องฮื่อไปมาหาสู่เลย มาเมื่อในระหว่างปีนี้จู่ฮ่องฮื่อมานอนค้างอ้างแรมอ่านหนังสืออยู่ที่บ้านฮ่องก๊กฉายระยะทางก็ใกล้กับบ้านนายข้าพเจ้าไม่สู้ไกลนัก เปาเล่งเถกได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี จึงกลับไปยังกังก๊วนในราตรีวันนั้นฝันเห็นว่าหญิงมากล่าวคำโคลงดังที่กล่าวแล้วนั้นอีก ครั้นได้สติตื่นขึ้นมาแล้ว ก็คิดเห็นคำโคลงที่เป็นปริศนานั้นได้ว่า อักษรตัวเจ็กกับตัวฮื่อประสมเข้าด้วยกันเป็นอักษรตัวเลี้ยว อักษรตัวลิวกับตัวไค้วตัวหู่ประสมกันเข้าเป็นอักษรตัวไป้อ อักษรตัวยิบประสมกันเข้ากับตัวอ้วเป็นอักษรตัววง อักษรตัวเจ็กประสมกันเข้ากับตัวเลี้ยวเป็นอักษรตัวจื่อ อักษรตัวจู่กับฮ่องสำเนียงอันเดียวกันกับตัวฮ่อง ออกความว่าแซ่จู่ฮื่อฮ่องฮื่อแปลความไทยว่า จู่ฮ่องฮื่อเป็นบุตรขุนนางผู้ใหญ่ตำแหน่งเลี้ยวไปเวียงจ้อ เปาเล่งเถกคิดปริศนาคำโคลงเห็นตกลงดังนั้นแล้ว ครั้นรุ่งขึ้นเปาเล่งเถกออกนั่งยังที่ว่าการ จู่ฮ่องฮื่อมาคำนับเปาเล่งเถก เปาเล่งเถกจึงแก้งถามจู่ฮ่องฮื่อว่า กิตติศัพท์เรื่องลือกันว่าท่านเป็นผู้เล่าเรียนรู้หนังสือมาก ข้าพเจ้าอยากจะให้ท่านคิดคำโคลงซ่อนกลให้ข้าพเจ้าสักหน่อยจะได้หรือไม่

จู่ฮ่องฮื่อได้ฟังเปาเล่งเถกถามดังนั้นก็ บอกปฏิเสธว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ได้เล่าเรียนรู้น้อย เหลือกำลังสติปัญญาที่จะคิดได้ว่า ดังนั้นแล้วก็ลากลับไปบ้าน

ในขณะนั้นห้องก็กระจายกับพวกเพื่อนสี่ห้าคนมาค้ำเบาะเป่าเล่งเถว เป่าเล่งเถวจึงถามว่า บรรดาท่านที่มาหาข้าพเจ้านี้ ท่านก็เป็นผู้เล่าเรียนหนังสือดีทั้งสิ้น แต่ห้องนี่เป็นคนมีลักษณะหมดจดดี และพูดว่าไม่ได้เล่าเรียนหนังสือเหมือนท่านทั้งหลายนั้นยังกระไรอยู่ ห้องก็กระจายได้ฟังเป่าเล่งเถวถามดังนั้นจึงพูดว่า ห้องนี่ได้เล่าเรียนหนังสือครุเดียวกับข้าพเจ้าที่ตำบลช่องของลี่ถึงสี่ปี เมื่อเดือนแปดขึ้นแปดค่ำปีก่อนนี้ ห้องนี่ก็ทิ้งการเล่าเรียนไปเที่ยวเสีย เพราะฉะนั้น ความรู้จึงไม่พอจะโต้ตอบแก่ท่านผู้ที่รู้ได้

เป่าเล่งเถวได้ฟังดังนั้น จึงตรวจดูในคำฟ้องของโจทก์ที่ฟ้องหากกล่าวโทษเตียม่องซิด วันคืนเดือนปี ถูกต้องกันแก่วันที่ห้องนี่ออกจากโรงเรียนสมกันกับที่ห้องนี่บอกเล่านั้น เป่าเล่งเถวคิดเห็นในความผิดกับสอบได้ใจความตรงกันแน่นอนดังนั้นแล้ว จึงให้นักการไปเอาตัวห้องนี่มาผูกแล้วตีถาม ห้องนี่ได้ความเจ็บปวดก็ให้การรับเป็นสัตย์ แล้วเป่าเล่งเถวพร้อมด้วยผู้รักษาเมืองกรมการลงตัดสินปรับโทษเป็นสองสถาน สถานหนึ่งโทษของห้องนี่กระทำความหยาบซ้ำข่มขืนนางตันฮ่วยเอ็ง นางตันฮ่วยเอ็งกลั้นใจกัดปลายลิ้นถึงแก่ความตายนั้น โทษของห้องนี่ถึงประหารชีวิต อีกสถานหนึ่ง ในส่วนโทษของนางซุนเฮียงนอกใจสามีไปกระทำชู้ด้วยเตียม่องซิดนั้น ในขณะนี้นางซุนเฮียงมีครรภ์อยู่ ถ้าคลอดบุตรแล้วเมื่อใด ให้เนรเทศนางซุนเฮียงกับเตียม่องซิดชายชู้ไปอยู่เสียยังเมืองไกลให้เป็นตัวอย่างต่อไป ครั้นตัดสินถ้อยความเสร็จแล้ว เป่าเล่งเถวก็ไปตรวจเมืองอื่นต่อไป

เรื่องที่ ๖

มีความว่า ที่ตำบลแห่งฮัยกู่แขวงเมืองเบงปอหู ยังมีชายสองคน ๆ หนึ่งแซ่โค้วชื่อคิ้ว คนหนึ่งแซ่เฮ ชื่อเจง แสเจงเป็นขุนนางตำแหน่งที่เล้ง ทั้งสองคนนี้เป็นมิตรสหายรักใคร่กันเสมอหนึ่งญาติ

ครั้นอยู่มาแสเจงมีบุตรชายคนหนึ่งให้ชื่อเซียงสี มาภายหลังโค้วคิ้วมีบุตรหญิงคนหนึ่งให้ชื่อก๊วยเจ๊ก นางก๊วยเจ๊กกับเซียงสีเจริญวัยใหญ่ขึ้นด้วยกัน ฝ่ายแสเจงผู้บิดาของเซียงสีจึงวานเฒ่าแก่มาสู่ของนางก๊วยเจ๊ก ให้เป็นภรรยาของเซียงสี ด้วยนางก๊วยเจ๊กกับเซียงสีอายุยังเยาว์อยู่ แสเจงเอากำไลทองคำหนึ่งเป็นของหมั้น โค้วคิ้ว ข้างฝ่ายบิดานางก๊วยเจ๊กจึงเอาปิ่นประดับด้วยเพชรเป็นของหมั้นตอบแทน

ฝ่ายแสเจงเป็นขุนนางก็ตั้งอยู่ในยุติธรรม มิได้คิดเบียดเบียนราษฎรให้ได้ความเดือดร้อน แสเจงเข้าไปทำราชการอยู่ในเมืองหลวง ครั้นอยู่มาป่วยลงถึงแก่กรรม โค้วคิ้วซึ่งเป็นขุนนางตำแหน่งเกียมสูจิ่ง ก็เอากลนำเอาศพแสเจงมายังบ้านเดิมหาที่ฮวงซุ้ยฝังไว้ตามธรรมเนียม

ฝ่ายเซียงสีบุตรของแสเจง ตั้งแต่แสเจงผู้บิดาถึงแก่กรรมล่วงไปแล้ว เซียงสีไปเล่าเรียนหนังสือตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี จนอายุได้ ๑๖ ปี ถึงแก่ความยากจนลงเป็นอันมาก

ครั้นอยู่มาโค้วคิ้วเห็นว่านางก๊วยเจ๊กผู้บุตร และเซียงสีเป็นหนุ่มเป็นสาวขึ้นด้วยกันทั้งสองฝ่ายแล้ว จึงเตือนเซียงสีให้นัดวันแต่งงานวิวาห์มงคลเป็นภรรยาสามีกันตามประเพณีธรรมเนียม

ฝ่ายเซียงสีมีความเจียมตนด้วยเห็นว่าตัวยากจน ไม่มีทรัพย์สินเงินทองสิ่งของจะแต่งงานจึงขอบอกเลิก ฝ่ายโค้วคิ้วจึงบอกแก่บุตรภรรยาว่า ถ้าไม่มีเงินถึงร้อยตำลึงและสิ่งของมาแต่งตามธรรมเนียม พันกำหนดสามปีไปแล้ว มีผู้ใดมาขอก็จะยกให้แก่ผู้นั้น

นางก๊วยเจ๊กได้ฟังโค้วคิ้วผู้บิดาว่าจะยกให้ผู้อื่นดังนั้น จึงพูดแก่บิดามารดาว่า บิดามารดาจะกระทำดังนั้นหาควรไม่ เพราะได้รับคำมั่นสัญญาไว้ต่อกัน แม้จะยากจนประการใด ๆ ข้าพเจ้าก็ไม่ทิ้ง ซึ่งบิดาจะมาละทิ้งความสัตย์เสียเช่นนั้น ก็จะเป็นที่ติเตียนของเทพยตามนุษย์ทั้งหลายทั่วโลก

โค้วคิ้วผู้บิดาได้ฟังนางก๊วยเจ๊กดังนั้น จึงตอบบุตรว่าถ้าไม่มีเงินร้อยตำลึงกับสิ่งของมาแต่งการวิวาห์ตามธรรมเนียมแล้ว เราเป็นอันไม่ยอมยกให้เป็นอันขาด

นางก๊วยเจ๊กได้ฟังบิดาว่าดังนั้น จึงลักเงินทองสิ่งของต่าง ๆ ซ่อนไว้แล้ว จึงกระซิบสั่งนางชีเวียงสาวใช้คนสนิทให้ไปเชิญตัวเซียงสีมา จะเกื้อหนุนให้เงินทองสิ่งของให้สมควรปรารถนา

นางชีเวียงคนใช้รับคำสั่งนางก๊วยเจ๊กดังนั้นแล้ว จึงไปหาเซียงสีแล้วแจ้งความว่า นางก๊วยเจ๊กนายของข้าพเจ้าเห็นว่าท่านอนาถยากจนลง ก็มีความเมตตาอาลัยในตัวท่านยิ่งนักด้วยคิดเห็นว่าบิดามารดาทั้งสองฝ่าย ก็ได้กระทำคำมั่นสัญญาไว้ต่อกัน หวังจะให้ท่านกับนางก๊วยเจ๊ก เป็นภรรยาสามีร่วมสุขร่วมทุกข์กัน ครั้นมาบัดนี้ท่านผู้บิดาของนายข้าพเจ้า เห็นว่าท่านไม่มีเงินทองสิ่งของจะไปแต่งงานตามธรรมเนียมแล้ว ถ้าพันกำหนดสามปีไปแล้ว จะยกนางก๊วยเจ๊กให้แก่ผู้อื่น นางก๊วยเจ๊กไม่ลืมน้ำคำมั่นสัญญาเสียเลย จึงใช้ให้ข้าพเจ้ามาแจ้งความแก่ท่านว่า อย่าให้ท่านมีความวิตกทุกข์ร้อนไปเลย ให้ท่านไปหานายข้าพเจ้า นายข้าพเจ้าจะอุดหนุนอนุเคราะห์ให้เงินทองสิ่งของมาแก่ท่าน จะได้แต่งงานวิวาห์มงคลอยู่กับภรรยาสามีกันตามประเพณี เวลาค่ำพุ่มนี้ตีกสองยาม เชิญท่านไปที่สวนดอกไม้หลังบ้าน นายข้าพเจ้าจะให้เงินทองสิ่งของแก่ท่าน

เชียงสีได้ฟังดังนั้นมีความยินดียิ่งนัก แล้วก็รับตามคำนางชิวเฮียงซึ่งมานัดไว้ทุกประการ แล้วนางชิวเฮียงก็ลากลับเข้าไปในบ้าน

ฝ่ายเชียงสีมีความยินดี จึงไปบอกเล่าให้หลี่เสียนหูผู้เป็นเพื่อนรักอันสนิทให้รู้ความลับของตนทุกประการ หลี่เสียนหูเป็นคนทุจริตเห็นเชียงสีไว้อใจบอกเล่าความลับดังนั้น ก็กระทำเป็นพลอยยินดีด้วย จึงซื้อสุรามาลี้นมอมเชียงสีแล้วว่า ข้าพเจ้าเห็นว่าท่านเป็นคนยากจนขัดสนมากก็ช้านานแล้ว มาบัดนี้มีลาภจะบังเกิดแก่ท่านแล้ว ข้าพเจ้าพลอยมีความยินดีด้วยท่านยิ่ง นักวันนี้เรากับท่านเสพสุรากันเล่นให้เป็นที่สบายใจด้วยกัน ถ้าถึงเวลากำหนดที่นัดไว้ ท่านจึงค่อยไป ว่าดังนั้นแล้วหลี่เสียนหูก็รินสุราส่งให้เชียงสีกิน ครั้นเชียงสีเสพสุราพอมีนตึงตัวแล้ว หลี่เสียนหูจึงเอายาเบื่อเจือลงในสุรารินให้เชียงสีกิน เชียงสีครั้นกินสุราที่เจือยาเบื่อเข้าไป ก็ยิ่งมีเมามากไม่มีสติ ก็เลยนอนหลับไหลไป หลี่เสียนหูครั้นเห็นเชียงสีหลับสนิทแล้ว จึงปลอมเป็นเชียงสีไปยังสวนดอกไม้หลังบ้านนางก๊วยเจ๊กซึ่งได้นัดไว้ นั้น หลี่เสียนหูก็กระทำเป็นเสียงเชียงสี ร้องเรียกนางชิวเฮียง นางชิวเฮียงได้ยินเสียงดังนั้น ก็สำคัญว่าเสียงเชียงสีมาเรียก จึงเปิดประตูสวนดอกไม้หลังบ้านออกไปรับ เห็นว่าใช่เชียงสีไม่ นางชิวเฮียงจึงรีบกลับเข้ามาแจ้งความแก่นางก๊วยเจ๊กว่า หาใช่เชียงสีไม่ เชียงสีนั้น ข้าพเจ้าจำได้ทั้งรูปร่างลักษณะและน้ำเสียง เหตุใดจึงเป็นผู้อื่นไปดังนี้

นางก๊วยเจ๊กจึงว่า เจ้านัดแก่เขาไว้ไม่มีใครล่วงรู้เลย ด้วยเวลานี้เดือนตกลันแสงแล้ว ในอากาศมืดมัวไป เจ้าจึงจำหน้าคนไม่ได้ เจ้าจงเอาสิ่งของเงินทองซึ่งห่อไว้นั้นไปให้แก่เชียงสีเสียเถิด ด้วยเวลาก็ตึกอยู่แล้ว เชียงสีเขาจะคอยจะเสียเวลาไป

นางชิวเฮียงจึงถือห่อสิ่งของกับเงินทอง ซึ่งนางก๊วยเจ๊กจัดห่อไว้นั้นออกไป ครั้นออกไปถึงประตูสวนเดินเข้าไปใกล้หลี่เสียนหูผู้ร้าย นางชิวเฮียงเห็นแน่จำได้ถนัดว่ามีใช่เชียงสีแล้ว นางชิวเฮียงร้องขึ้นด้วยเสียงอันดังว่าผู้ร้าย หาใช่เชียงสีไม่ พอขาดเสียงลงหลี่เสียนหูก็ชกถูกนางชิวเฮียงล้มลง แล้วเอาเท้ากระทืบหน้าอกนางชิวเฮียง นางชิวเฮียงก็ถึงแก่ความตายลงในทันใดนั้น หลี่เสียนหูเก็บเอาห่อเงินทองสิ่งของทั้งนั้นกลับไปบ้าน เก็บของทั้งนั้นไว้ดีแล้ว ก็ขึ้นบนเตียงกระทำเป็นนอนหลับเคียงอยู่กับเชียงสี เพื่อจะมีให้เชียงสีรู้ว่าตนเป็นผู้ร้ายลอบปลอมไปเอาสิ่งของและฆ่าคนตายด้วย

ฝ่ายเชียงสีครั้นสร้างฤทธิยาและสุราแล้ว ดื่นขึ้นคิดได้ว่านัดไว้แก่นางชิวเฮียง ให้ไปรับสิ่งของที่นางก๊วยเจ๊กจะให้ ครั้นคิดได้ดังนั้นแล้ว จึงรีบไปยังสวนดอกไม้หลังบ้านนางก๊วยเจ๊ก ครั้นเข้าในบ้านเห็นนางชิวเฮียงนอนตามอยู่ เชียงสีสำคัญว่านางชิวเฮียงคอยอยู่ช้านานจึงได้นอนหลับไป เชียงสีเข้าไปใกล้เอามือต้องตัวนางชิวเฮียงจึงได้รู้ว่านางชิวเฮียงถึงความตายเสียแล้วจนศพนั้นแข็ง เชียงสีมีความตกใจก็รีบกลับไปยังบ้านเรือนตน

ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเข้าผู้คนบ่าวไพร่ซึ่งอยู่ในบ้านโศกเศร้าไม่เห็นนางชิวเฮียงมารับใช้การงานตามเคย จึงไปเที่ยวตามหากก็พบศพนางชิวเฮียงนอนตายอยู่ที่ริมประตูสวนดอกไม้ จึงไปแจ้งความแก่โศกเศร้าและนางก๊วยเจ๊ก นางก๊วยเจ๊กก็ตกใจ แต่โศกเศร้ามีความสงสัยว่านางชิวเฮียงจะมีความผิดด้วยข้อใดต่อนางก๊วยเจ๊ก นางก๊วยเจ๊กจึงคืนนางชิวเฮียงคนใช้ให้ถึงแก่ความตายจะนี้ โศกเศร้ามีความสงสัยดังนั้นแล้วจึงถามนางก๊วยเจ๊กผู้บุตรว่าด้วยเหตุใดนางชิวเฮียงจึงได้ไปนอนตายอยู่ที่ประตูสวนจะนี้

นางก๊วยเจ๊กได้ฟังบิดาถามดังนั้น จึงเล่าความตามจริง ซึ่งได้ใช้ให้นางชิวเฮียงไปนัดแก่เชียงสีให้เข้ามาในสวนดอกไม้ เพื่อจะให้สิ่งของเงินทองไปกระทำสินสอด เพราะมิได้รู้ว่าเชียงสีเป็นผู้ร้ายใจฉกรรจ์ถึงแก่

ฆ่าคนได้ดังนี้

ไคว่ควัวได้ฟังบุตรบอกเล่าดังนี้ มีความโกรธเขียงสี่ยิ่งนัก จึงแต่งทนายไปฟ้องหากกล่าวโทษเขียงสี่ต่อผู้รักษาเมืองใจความว่า

เดิมบิดาของเขียงสี่ ได้หมั้นนางก้อยเง็กบุตรของไคว่ควัวไว้จะให้เป็นภรรยาเขียงสี่ ทั้งสองฝ่ายได้รับขันหมากหมั้นสัญญาต่อกันแล้ว ครั้นอยู่มาถึงกำหนดนัดแต่งงานวิวาหมงคล เขียงสี่ไม่มีทรัพย์สินสมบัติเงินทองที่จะแต่งงาน นางก้อยเง็กมีความเมตตาอาลัยในเขียงสี่ จึงให้นางซิวเฮียงไปบอกนัดเขียงสี่ให้ไปรับเงินทองสิ่งของที่ในสวนดอกไม้หลังบ้าน เขียงสี่ไม่เอาแต่ของกลับฆ่านางซิวเฮียงให้ถึงแก่ความตายเสียด้วย ขอท่านได้เรียกตัวเขียงสี่มาพิจารณาให้เห็นเท็จและจริงโดยยุติธรรมตามกฎหมาย

ฝ่ายผู้รักษาเมืองครั้นได้แจ้งในคำฟ้องของไคว่ควัวดังนั้นแล้ว จึงให้นักการถือหมากไปเกาะตัวเขียงสี่มาซักถาม เขียงสี่ให้การใจความว่า เดิมบิดามารดาได้หมั้นสัญญานางก้อยเง็กไว้ เพื่อจะให้เป็นภรรยาข้าพเจ้านั้นเป็นความจริง ครั้นอยู่มาเห็นว่าข้าพเจ้ายากจนไม่มีเงินทองสิ่งของจะแต่งการมงคล ไคว่ควัวเป็นผู้กลับกลอกหาตั้งอยู่ในสัตยานุสติ์ไม่ คิดอุบายให้นางซิวเฮียงไปนัดให้ข้าพเจ้ามารับสิ่งของเงินทองว่าเป็นของนางก้อยเง็กจะให้ ครั้นข้าพเจ้ามาถึงสวนดอกไม้ตามคำนัดเห็นแต่ศพนางซิวเฮียงนอนตายอยู่ ข้าพเจ้าก็กลับไปบ้านข้าพเจ้า ข้อซึ่งหาว่าข้าพเจ้าฆ่านางซิวเฮียงตายนั้นหามิได้ ขอท่านได้พิจารณาโดยยุติธรรมตามกฎหมายเถิด

ฝ่ายผู้รักษาเมืองและกรรมการ จึงเทียบคำฟ้องกับคำให้การของเขียงสี่มาพิจารณาดูแล้ว จึงถามไคว่ควัวต่อไป ไคว่ควัวให้การเพิ่มเติมว่า บุตรของข้าพเจ้าให้นางซิวเฮียงนำเงินไปให้เขียงสี่ถึงร้อยตำลึงเศษกับทองคำเป็นรูปพรรณต่างหาก นางก้อยเง็กคนกลางเป็นพยานอยู่ ขอท่านได้พิจารณาให้เห็นเท็จและจริงเถิด

ผู้รักษาเมืองกรรมการจึงถามนางก้อยเง็กว่า ฝ่ายหนึ่งก็บิดาฝ่ายหนึ่งก็เป็นสามีจงเบิกความไปตามจริง นางก้อยเง็กจึงเบิกความว่า เดิมบิดามารดาได้รับคำมั่นสัญญาไว้ต่อกันนั้นจริง ครั้นต่อมาเขียงสี่ไม่มีเงินทองจะมาแต่งงานตามธรรมเนียม บิดาข้าพเจ้าก็จะไม่ยอมยกให้ ส่วนตัวข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยบิดาในที่ที่จะตัดทางไมตรี ข้าพเจ้าจึงให้นางซิวเฮียงไปนัดให้เขียงสี่ไปยังสวนดอกไม้หลังบ้านข้าพเจ้า ครั้นถึงเวลานัดเขียงสี่ก็ไปตามนัด ข้าพเจ้าจึงให้นางซิวเฮียงเอาเงินทองสิ่งของออกไปให้ หรือว่าเขียงสี่จะฆ่านางซิวเฮียง นางซิวเฮียงจะไม่ยอมหรือว่าเขียงสี่จะโกรธว่าบิดาข้าพเจ้าเห็นว่ายากจนลงจะไม่ยอมยกข้าพเจ้าให้ จึงได้ฆ่านางซิวเฮียงตาย ข้าพเจ้าก็หาทราบในใจของเขียงสี่ไม่ ขอท่านได้พิจารณาโดยยุติธรรมเถิด

ฝ่ายผู้รักษาเมืองได้ฟังนางก้อยเง็กเบิกความจริงดังนั้นก็ตบโต๊ะหัวเราะแล้วจึงพูดว่า คำหากับคำให้การและพยานก็สมกันทั้งสิ้นแล้ว เราเห็นว่าเขียงสี่พิรุณเป็นสัตย์แท้ จะปฎิเสธว่ามีได้ฆ่านางซิวเฮียงนั้นกระไรได้

เขียงสี่จึงให้การชี้แจงเพิ่มเติมอีกว่า คำใดที่ข้าพเจ้าได้กล่าวมาแล้วนั้น ก็เป็นความจริงทั้งสิ้น แต่ข้อที่นางซิวเฮียงรับเอาเงินทองสิ่งของมาให้ ก็จัดว่าเป็นผู้มีคุณอยู่ส่วนหนึ่ง แล้วข้าพเจ้าจะกลับประทุษร้ายต่อผู้มีคุณอันหาเหตุสมควรมิได้เสียดังนี้ ท่านเห็นควรแก้ข้อความแล้วหรือ ขอท่านได้พิจารณาแต่โดยใจอันเป็นกลางยุติธรรมแต่ก่อน ถ้าท่านจะลงความเห็นว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ฆ่านางซิวเฮียงผู้มีคุณแล้ว ก็จัดว่าเป็นเวรกรรมของข้าพเจ้าที่ได้ทำไว้แต่ชาติก่อนมาตามสนอง ข้าพเจ้าจะทำกระไรได้หากจะให้ไปเองโดยยถากรรม

ครั้นเชียงใหม่ให้การชี้แจงดังนั้นแล้ว ผู้รักษาเมืองกรมการจึงตัดสินปรับโทษเชียงใหม่ใส่ด้วยบทถึงประหารชีวิต แต่ผู้ว่าราชการเมืองได้มีหนังสือบอกไปยังเมืองกวางตุ้ง ซึ่งเป็นหัวเมืองใหญ่ ๆ ยังไม่มีตราอนุญาตให้ทำโทษตามตัดสิน จึงต้องรอดตราและงดการทำโทษประหารชีวิตเชียงใหม่ไว้ เชียงสีต้องจำอยู่ในระหว่างกองลหุโทษ ประมาณสักสามปี

ฝ่ายเป่าเล่งเถิด ก็รับสั่งพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้เป็นข้าหลวงไปเที่ยวตรวจตามบรรดาหัวเมือง มาถึงเมืองเบงปอหูเข้าพักอยู่ยังกังกวันตำบลแห่งฮัยกั๊ย ผู้รักษาเมือง และกรมการออกไปต้อนรับเป่าเล่งเถิดตามธรรมเนียม ผู้รักษาเมืองกับกรมการจึงนำคดีฟ้องของไคว้ควั้วและคำให้การของเชียงใหม่ และคำพยานคนกลาง และคำพิพากษาที่ได้ลงเนื้อเห็นว่าเชียงใหม่ฆ่านางชิวเฮียงตายสมใจทักหา ปรีกษาตัดสินปรับโทษใส่ด้วยบทถึงประหารชีวิตให้ตายตกไปตามกันนั้น มาให้เป่าเล่งเถิดตรวจดู

ครั้นเป่าเล่งเถิดตรวจดูคำหาคำให้การ คำพยานคนกลางเห็นข้อที่นางชิวเฮียงรับเอาเงินทองสิ่งของมาจากมือนางกั๊ยเจ๊ก ไปให้แก่เชียงใหม่ เชียงสีกลับฆ่านางชิวเฮียงตายเสียดังนั้นก็มีความสงสัย ลงเนื้อเห็นว่าเป็นพิรุณผู้ร้ายฆ่าคนตายนั้น ยังไม่ควรเห็นเอาเป็นจริงลงไปได้ เป่าเล่งเถิดจึงสั่งให้ผู้คุมคุมตัวเชียงใหม่มา เป่าเล่งเถิดจึงสอบถามต่อไปว่า การซึ่งนางกั๊ยเจ๊กให้นางชิวเฮียงมานัดให้เจ้าไปรับเอาเงินทองสิ่งของดังนั้น ความข้อนี้รู้กันแต่เจ้ากับนางชิวเฮียงและนางกั๊ยเจ๊กเท่านั้นหรือ หรือว่าเจ้าแพร่พรายให้ผู้ใดรู้ต่อออกไปอีกบ้าง เชียงสีได้ฟังเป่าเล่งเถิดถามดังนั้นก็นึกขึ้นได้ จึงคำนับแล้วแจ้งความว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ยากจน ครั้นนางกั๊ยเจ๊กบอกให้เงินทองแก่ข้าพเจ้าดังนั้นก็มีความยินดี ข้าพเจ้าจึงไปบอกแก่หลี่เสียนหมู่เพื่อนรักของข้าพเจ้า หลี่เสียนหมู่จึงเชิญข้าพเจ้าไปเสพสุราที่บ้านหลี่เสียนหมู่ หลี่เสียนหมู่ให้ข้าพเจ้าเสพสุราแล้ว ก็นอนหลับอยู่ในเรือนของหลี่เสียนหมู่ ครั้นข้าพเจ้าสร้างเมาได้สติแล้วจึงไปยังสวนดอกไม้หลังบ้านของนางกั๊ยเจ๊ก จึงได้เห็นศพนางชิวเฮียงนอนตายอยู่ ข้าพเจ้าจึงได้กลับไปบ้าน เหตุการณ์เป็นไปดังนี้ จึงได้ตักหนักอยู่แก่ข้าพเจ้า แจงอยู่ในคำให้การของข้าพเจ้านั้นทุกประการแล้ว ขอท่านผู้มีแก้วดาปัญญาญาณเป็นที่ฟังพิจารณาโดยยุติธรรม ตัวข้าพเจ้านอกจากความละเมิดแล้ว ก็ได้กระทำความผิดสิ่งใดเลย

เป่าเล่งเถิดได้ฟังดังนั้นก็พิจารณาเห็นกระแสความโดยคำให้การชัดเจนในปัญญาว่า หลี่เสียนหมู่เป็นผู้ร้ายฆ่านางชิวเฮียงตายก็มิได้ถามต่อไป แล้วจึงสั่งผู้รักษาเมืองกรมการว่า คดีเรื่องนี้ต้องตักไว้ก่อนจะต้องสืบสวนให้ละเอียดอีกสักชั้นหนึ่ง เห็นควรแล้วจึงจะปรับโทษตามกฎหมาย แล้วเป่าเล่งเถิดจึงคิดอุบายให้ผู้ที่มิกระยาสุภาพเรียบร้อยซึ่งเป็นชาวเมืองเบงปอหู ไปเกลี้ยกล่อมชักชวนหลี่เสียนหมู่มาให้รู้จักคุ้นเคยแก่เป่าเล่งเถิด เป่าเล่งเถิดก็กระทำเป็นพูดจาปราศรัยด้วยหลี่เสียนหมู่เป็นอันดีโดยอย่างสนิท หลี่เสียนหมู่หาได้รู้ในกลอุบายของเป่าเล่งเถิดไม่ หลี่เสียนหมู่ก็ไปมาหาสู่อาสาเป็นคนใช้สนิทของเป่าเล่งเถิด มาช้านานประมาณครึ่งปี

อยู่มาวันหนึ่งเป่าเล่งเถิดจึงบอกแก่หลี่เสียนหมู่ว่า ตัวเราได้อยู่รักษาราชการเมืองนี้ก็ช้านานมาแล้ว มาบัดนี้เราอยากจะมีภรรยา ขอท่านได้เป็นธุระแสวงหาซื้อทองรูปพรรณอย่างเก่ามาให้ เราจะเอาไปหมั้นภรรยา ถ้าท่านหามาให้ได้เราจะมีใจความชอบใจท่านยิ่งนัก

หลี่เสียนหมู่ได้ฟังดังนั้นก็รับคำเป่าเล่งเถิดว่าจะไปสืบหามาให้จงได้ ครั้นอยู่มาหลี่เสียนหมู่จึงเอาทองคำรูปพรรณที่ได้มาจากนางชิวเฮียงนั้นมาให้เป่าเล่งเถิดเป็นหลายสิ่ง

เป่าเล่งเถิดเห็นทองรูปพรรณได้มาดังนั้นก็กระทำเป็นยินดี แล้วเป่าเล่งเถิดจึงให้นักการไปตามตัวนางกั๊ยเจ๊กกับบิดามารดาของนางมาพร้อมกันกับเชียงใหม่ทักโทษ แล้วเป่าเล่งเถิดจึงเอาทองรูปพรรณที่หลี่เสียนหมู่

นำมาให้นั้น แผลออกต่อหน้าผู้รักษาเมืองและตุลาการแล้วจึงถามว่า สิ่งของเหล่านี้จะเป็นของ ๆ นางกัญเจ็กที่นัดให้แก่เชียงสีไซหรือมิใช่

ขณะนั้นนางกัญเจ็กแลเห็นสิ่งของ คือกำไลทองคำประดับพลอยเพชรสองคู่ โถแบ่งทำด้วยทองคำหนึ่งโถ กระจกบานลับแลทำขอบด้วยทองคำหนึ่งบาน นางกัญเจ็กพิจารณาเห็นสิ่งของเหล่านั้นก็จำได้แม่นยำแกใจ จึงคำนับเป่าเล่งเถแล้วบอกว่า สิ่งของเหล่านี้เป็นของของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้จัดไว้กับเงินร้อยตำลึง และเสื่อกางเกงแพรอย่างดีกับทองคำรูปพรรณเหล่านี้ ให้นางชีวเฮียงนำออกไปให้แก่เชียงสี นางชีวเฮียงจึงได้ตายไปตั้งนั้น

ขณะนั้นเชียงสีจึงพูดขึ้นต่อหน้าเป่าเล่งเถว่า เพราะฉะนั้นหลี่เสียนหู่จึงเอาสุรามอมข้าพเจ้าให้เมาหลับ แล้วจึงได้ไปทำร้ายแก่นางชีวเฮียงให้ถึงแก่ความตาย จึงได้สิ่งของเหล่านี้มา กระทำให้ข้าพเจ้าต้องโทษได้ ความลำบากจนจะถึงแก่ชีวิตอยู่แล้ว ถ้าไม่ได้ทำนเป่าเล่งเถข้าหลวงผู้ตาทิพย์ใจตรงตงฉินพิจารณาสอดส่องแล้ว ข้าพเจ้าก็คงต้องตายตามกฎหมายแผ่นดินเป็นแน่

เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าเห็นว่า ควรท่านผู้เป็นรัตนราชบุรุษอันเป็นเทศาข้าหลวงกระทรวงความ ระวังทุกข์สุขของอาณาประชาราษฎร์ต่างพระเนตรพระกรรณ ควรจะคำนึงถึงความเรื่องนี้เอาเป็นแบบอย่างทางพิจารณา ซึ่งจะถือเอาแต่ว่าพิรุณให้การสมคำหาพยานเบิกความสมร่วมในข้อหาทำให้การของจำเลยเองแล้ว เป็นความจริง ฉะนั้นบางทีก็หาเป็นความจริงไม่ก็มี ดูเรื่องเชียงสีจำเลยให้การสมใจทักหาพัวพันตรงต่อใจความงามจริงทุกสิ่งทุกประการ แต่หากตุลาการมิได้สอดส่องวินิจฉัยให้สิ้นกระแสความก่อน จึงไปยุติอยู่เพียงเชียงสีให้การสมข้อหาคำพยานคนกลาง จึงกระทำให้ผู้พิจารณาลงความเห็นไปอย่างเดียวว่า เป็นจริงเป็นสัตย์มิได้เฉลียวเล็งหาเหตุให้รอบคอบก่อน ส่วนท่านเป่าเล่งเถท่านแสหาทางที่จะชักนำให้มีเหตุเห็นความอย่างอื่นต่อไปอีก เพราะยังไม่ลงความเห็นแต่โดยง่ายโดยหยาบ จึงได้ถามเชียงสีว่าความที่แนะนำกันแก่นางชีวเฮียงและนางกัญเจ็กนั้น รู้กันแต่สามคนเท่านั้นหรือ หรือแพร่พรายให้ผู้ใดรู้เห็นด้วยบ้าง เพราะการพิจารณาของเป่าเล่งเถละเอียดและเพ่งเล็งแต่จะเอาความจริงอย่างเดียวไว้ว่าท่านผู้นั้นเป็นเทพดาเมื่อไรประการหนึ่งความคิดและอุบายที่ท่านทอดเทไว้หลายเดือน ก็โดยประสงค์จะให้ได้ของกลางเพื่อให้เป็นความจริงสนิท มิให้มีข้ออุทธรณ์คัดค้านได้ เพราะฉะนั้นชื่อเสียงของท่านจึงปรากฏจนพวกเราที่เกิดมาในภายหลังพลอยได้รู้เห็นด้วย ควรจะต้องมีสติตรองให้รอบคอบถี่ถ้วน ซึ่งจะถือว่าพิรุณและสมข้อหา แล้วแต่ท่านนั้น บางเรื่องจะไม่เป็นความจริง เช่นพิจารณาได้ความฉนั้นเลย ดังเราท่านได้ทราบเนื่อง ๆ

ครั้นแล้วเป่าเล่งเถจึงสั่งให้ถอดเชียงสีออกจากเวรจำ เป่าเล่งเถพร้อมด้วยเจ้าเมืองกรมการ จึงชักถามหลี่เสียนหู่ หลี่เสียนหู่ก็ให้การรับเป็นสัตย์ เป่าเล่งเถตัดสินปรับโทษหลี่เสียนหู่ให้ทหารคุมตัวไปฆ่าเสียตามกฎหมาย

ฝ่ายเชียงสีครั้นพ้นโทษแล้ว ก็แต่งการวิวาหมงคลเป็นภรรยาสามีกับนางกัญเจ็ก แล้วจ้างช่างเขียนให้วาดรูปเป่าเล่งเถไว้บูชาคำนับทุกเช้าค่ำ ครั้นถึงกำหนดสอบไล่หนังสือ เชียงสีไปสอบไล่ได้ประโยค แล้วทำราชการได้เป็นขุนนางมีชื่อเสียงปรากฏในแผ่นดินชอง

เรื่องที่ ๗

มีความว่าที่เมืองกวางตุ้ง ยังมีชายผู้หนึ่งแซ่ชู่ชื่อจื่อฮวย จื่อฮวยคนนี้เดิมเป็นชาวเมืองจิกกั๋ง เป็นพ่อค้าเช่าตึกค้าขายอยู่ในเมืองกวางตุ้ง มีเงินเป็นทุนอยู่หมื่นตำลึง จื่อฮวยมีภรรยาน้อยคนหนึ่งชื่อนางอ่องสี จื่อฮวยเป็นคนดุร้ายหยาบช้า ถ้าเสพสุราเมาเวลาใดนางอ่องสีภรรยาน้อยปฏิบัติไม่ถูกใจแล้ว จื่อฮวยก็ตีตำมิได้ปราณีปราศัย แต่กระทำเช่นนั้นมาเป็นหลายครั้งหลายหน จนนางอ่องสีเหลือที่จะอดจะทนได้ ครั้นเวลาตึกนางอ่องสีก็ไปยังบ่อน้ำที่หลังบ้าน โจนลงไปใบบ่อถึงแก่ความตายอยู่ในบ่อนั้น

ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้า จื่อฮวยหาเห็นนางอ่องสีภรรยาน้อยไม่ จึงได้เที่ยวตามหาก้หาพบเห็นไม่ ก็เป็นที่จิตใจอยู่ จึงเขียนหนังสือบนปิดไว้หลายตำบล ประมาณมาได้สักสองเดือนก็ไม่ได้ข่าวคราว จื่อฮวยก็เลิกในการค้าขายที่เมืองกวางตุ้ง กลับไปยังเมืองจิกกั๋งบ้านเดิม

ยังมีชายผู้หนึ่งชื่อหลิมฮอก ออกร้านขายข้าวแกงอยู่ในเมืองกวางตุ้ง หลิมฮอกมีทุนค้าขายรวมได้สองพันตำลึง จึงขู้อขอแต่งงานวิวาห์แก่นางฟั้งซุนเนี้ย อยู่กินเป็นภรรยาสามีแก่กัน แต่นางฟั้งซุนเนี้ยมีจิตสันดานรุนแรง หนีไปด้วยกามราคะยิ่งนัก ลอบคบขู้ซู้ชายนอกใจสามีอยู่เนืองนิตย์

ฝ่ายบิดามารดาของหลิมฮอกรู้เห็นเหตุการณ์ ที่นางฟั้งซุนเนี้ยประพฤติเป็นคนชั่วใจง่าย จึงบอกความให้หลิมฮอกรู้ หลิมฮอกมีความโกรธยิ่งนักก็ตีต่านางฟั้งซุนเนี้ย มิได้มีความปราณีปราศัย นางฟั้งซุนเนี้ยมีความแค้นยิ่งนัก จึงไปที่บ้านของตัว บ่นว่าบิดามารดาเกิดข้าพเจ้ามาแล้ว ถ้าเห็นว่าข้าพเจ้าเป็นคนไม่ดีแล้ว ควรจะทิ้งเสียให้ตายแต่เวลายังอยู่ในผ้าอ้อม ก็จะเป็นการสิ้นทุกข์ไป นี่บิดามารดาเลี้ยงมาจนใหญ่ปานนี้ มายกให้แก่คนใจคอโหดร้ายฉะนี้ ถ้าทำความดีก็แต่เพียงหยาบช้าด่าก่อนขอต่าง ๆ ถ้ากระทำความผิดก็ทุบตีมิได้ปราณีปราศัย ข้าพเจ้าเห็นว่า ข้าพเจ้าจะต้องฆ่าตัวตายเสียดีกว่าที่จะอยู่เป็นมนุษย์ต่อไป

ฝ่ายบิดามารดานางฟั้งซุนเนี้ยได้ฟังนางฟั้งซุนเนี้ยบ่นว่าดังนั้น จึงปลอบโยนเอาใจนางฟั้งซุนเนี้ย ผู้บุตรว่า เขาเป็นสามีของเจ้า เจ้าอย่าต่อล้อต่อเถียงเขา ให้เชื่อถ้อยฟังคำสามีจึงจะถูกต้องตามแบบอย่างธรรมเนียม ถ้าเจ้าไม่เชื่อถ้อยฟังคำเขาแล้วก็จำเป็นอยู่เองที่จะต้องทะเลาะวิวาททุบตีกันเป็นธรรมดา

นางฟั้งซุนเนี้ยได้ฟังบิดามารดาตักเตือนสั่งสอนดังนั้นก็ลากลับมายังบ้าน อยู่มาวันหนึ่งเวลาเช้ามีดด้วยเป็นเหตุหุนนางฟั้งซุนเนี้ยเปิดประตูโรงออกไปก่อไฟผิง ยังมีชายนักเลงเจ้าชู้คนหนึ่งชื่อค้อตัดไปอาบน้ำกลับมาจากทางนั้น เห็นนางฟั้งซุนเนี้ยนั่งผิงไฟอยู่แต่ผู้เดียว ค้อตัดจึงเข้าไปใกล้พูดจายั่วชวนตามธรรมดาชายกับหญิง แล้วว่าสามีของท่านยังไม่ตื่นหรือ เชิญเจ้าไปกินน้ำร้อนที่บ้านเราก็จะดีครั้น

นางฟั้งซุนเนี้ยจึงตอบชายผู้นั้นว่า บ้านของท่านมีผู้อยู่กินแล้วจะให้ข้าพเจ้าไปกระไรได้ ค้อตัดจึงตอบว่า ข้าพเจ้าอยู่แต่ผู้เดียวเท่านั้น ไม่มีผู้ใดมาอยู่ร่วมกับข้าพเจ้าตอก ท่านอย่าวิตกเลย

นางฟั้งซุนเนี้ยได้ฟังค้อตัดพูดดังนั้น ด้วยจิตของนางมีแต่ความยินดีพอใจแต่ในการชู้ยู่เสมอ กับทั้งความที่คิดแค้นหลิมฮอกผู้สามีอยู่ด้วยก็ตามค้อตัดไปยังบ้านเรือนค้อตัด ร่วมประเวณีกันตามความปรารถนา ถ้าเวลาใดค้อตัดจะไปเที่ยว ก็ลั่นกุญแจขังนางฟั้งซุนเนี้ยไว้ในห้อง ต่อกลับมาจากเที่ยวจึงได้ไขกุญแจเข้าไปหลับนอนด้วยกัน

ฝ่ายหลิมฮอกครั้นตื่นจากนอนแลเห็นไฟติดอยู่กับเตาแต่หาเห็นนางฟั้งซุนเนี้ยไม่ หลิมฮอกก็ฟังเข้าใจ

ว่านางฟังซุนแน่คงจะตามชายชู้ไปเป็นแน่ หลิมฮอกไปเที่ยวสืบเสาะแสวงหาก็ไม่ได้ข่าวคราวว่านางฟังซุนแน่ไปอยู่แห่งหนตำบลใด

ฝ่ายฟังเล่ผู้บิดาของนางฟังซุนแน่ ครั้นแจ้งว่านางฟังซุนแน่ผู้บุตรหายไป ก็ลงเนื้อเห็นเข้าใจว่า หลิมฮอกเป็นคนชั่วร้าย เคยทุบตีนางฟังซุนแน่อยู่เนือง ๆ มาบัดนี้นางฟังซุนแน่หายไป ไม่ได้ข่าวคราวก็หวังใจเสียว่า หลิมฮอกคงตีนางฟังซุนแน่สาหัสถึงแก่ความตายแล้วหามเอาศพไปซ่อนเสีย มิได้ให้ใครรู้เห็นเป็นแน่แล้ว จึงได้ทำอุบายเป็นที่ว่าเที่ยวสืบหาเพื่อจะแก้สงสัยเท่านั้น ฟังเล่ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว ก็มีความโกรธหลิมฮอกผู้บุตรเขยยิ่งนัก จึงแต่งฟ้องไปยื่นต่อผู้ว่าราชการเมืองใจความว่า ข้าพเจ้าฟังเล่ยกนางฟังซุนแน่ให้แก่หลิมฮอกเป็นภรรยา ครั้นอยู่มาหลิมฮอกเป็นคนใจร้ายกาจทุบตีนางฟังซุนแน่บุตรของข้าพเจ้า มิได้มีความเมตตาปราณีนภรรยา เมื่อเห็นว่าบุตรของข้าพเจ้าเป็นคนชั่วร้ายสามานย์ประการใด ก็ชอบแต่จะคืนบุตรของข้าพเจ้ามาให้แก่ข้าพเจ้าผู้บิดามารดา มาบัดนี้หลิมฮอกทุบตีบุตรข้าพเจ้าถึงสาหัสจนบุตรข้าพเจ้าถึงแก่ความตาย แล้วเอาศพไปซ่อนเสียมิให้ข้าพเจ้าพบเห็น และทำกลอุบายว่า บุตรของข้าพเจ้าหนีไป ถ้าบุตรข้าพเจ้าหนีไปจริงแล้ว คงมีผู้ได้พบปะและได้ข่าวคราวบ้าง ความข้อนี้อ่อนท่านได้เรียกตัวหลิมฮอกมาพิจารณาตามกฎหมายและทางยุติธรรม

ครั้นผู้รักษาเมืองได้แจ้งความตามฟ้องของฟังเล่ตลอดแล้ว จึงให้นักการไปคุมตัวหลิมฮอกมาชกถาม หลิมฮอกก็ให้การยืนยันคำอยู่ว่า มิได้ตีนางฟังซุนแน่ให้ถึงแก่ความตาย นางฟังซุนแน่หนีตามชายชู้ไป ผู้รักษาเมืองและตุลาการพิจารณาเห็นยังกำกั่งกันอยู่ จำจะต้องสอบสวนต่อไปอีก จึงสั่งให้ผู้คุมคุมเอาตัวหลิมฮอกไปจำขังไว้ก่อนในกองลหุโทษ

ฝ่ายค้อตัดชายชู้ของนางฟังซุนแน่ ครั้นแจ้งความว่าบิดาของนางฟังซุนแน่ฟ้องหากกล่าวโทษหลิมฮอกดังนั้น จึงปรึกษาแก่นางฟังซุนแน่ว่า บัดนี้เกิดความขึ้นดังนี้แล้ว เราจะอยู่ที่ตำบลนี้ไม่ได้ จำเราจะต้องไปอยู่เมืองอื่นจึงจะพ้นภัย นางฟังซุนแน่ได้ฟังดังนั้นก็เห็นชอบด้วย ครั้นเวลากลางคืนค้อตัดก็พานางฟังซุนแน่ออกจากแขวงเมืองกวางตุ้งไปอยู่ยังเมืองสุนหน่า เงินทองที่ติดตัวมาเป็นเสบียงอาหารก็ร่อยหรอหมดสิ้นลงไปทุกวัน ค้อตัดมีความวิตกกังวลจึงบอกแก่นางฟังซุนแน่ว่า เราสองคนมาอยู่เมืองนี้เงินที่จะใช้สอยก็หมดลง ในเมืองนี้วงศ์ญาติของเราไม่มี เพราะฉะนั้นจึงมีความวิตกกังวลยิ่งนัก

นางฟังซุนแน่จึงพูดว่า ข้าพเจ้านอนอย่าได้มีความวิตกเลย ถ้าท่านอนุญาตให้ข้าพเจ้าเป็นคนหาเงินแล้ว การกินอยู่ร่อกทั้งก็จะเลี้ยงกันไปได้วันหนึ่ง ๆ

ค้อตัดได้ฟังนางฟังซุนแน่ว่าดังนั้นก็เห็นชอบด้วย จึงเข้าโรงให้นางฟังซุนแน่อยู่เป็นหญิงหาเงิน ครั้นได้มาก็เลี้ยงกันอยู่ ณ ตำบลแขวงเมืองสุนหน่า

ฝ่ายราษฎรชาวบ้านแขวงเมืองกวางตุ้ง พบปะศพผู้หญิงตายอยู่ในบ่อน้ำ ด้วยบ่อน้ำนั้นลึกหลายวา จึงเอาพะองพาดลงไปใบบ่อ แล้วก็เอาเชือกหย่อนลงไปผูกมัดชักเอาศพนั้นขึ้นมาได้ พร้อมด้วยกำนันอำเภอมาชันสูตรพลิกศพ แต่ศพนั้นเน่าเปื่อยจำหน้าไม่ได้

ฝ่ายฟังเล่ครั้นแจ้งว่า ชาวบ้านได้ศพหญิงตายอยู่ในบ่อน้ำนั้นมา ฟังเล่ก็ไปดูเห็นศพหญิงดังนั้น ก็หวังใจว่าเป็นศพของบุตรตน จึงร้องให้ ขณะนั้นตุลาการก็คุมตัวหลิมฮอกมาที่ศพนั้น แล้วชกถามหลิมฮอกว่า ศพนี้เป็นศพของภรรยาท่าน ที่ฟังเล่ฟ้องหากกล่าวโทษแล้วมิใช่หรือ จงรับเสียโดยดีเถิด

หลิมฮอกจึงให้การว่า ลักษณะศพหญิงผู้นี้หาใช่ศพของภรรยาข้าพเจ้าไม่ ภรรยาของข้าพเจ้ามีลักษณะ

อายุมาก ลักษณะศพหญิงผู้นี้ยังอ่อนกว่าภรรยาข้าพเจ้ามาก ประการหนึ่งภรรยาของข้าพเจ้ารูปร่างสูง รูปร่างหญิงผู้ตายนี้เป็นคนต่ำ อีกประการหนึ่งภรรยาของข้าพเจ้ามีผมอันยาวจดสัน ศพหญิงนี้ผมสั้น ขอท่านได้พิจารณาโดยยุติธรรมเถิด

ผู้รักษาเมืองได้ฟังหลิมฮกให้การไม่รับดังนั้นจึงว่า เขาได้ศพมาแล้วยังไม่รับ กลับให้การเป็นสำนวนต่อไปอีกเล่า ว่าดังนั้นจึงให้นักการตีหลิมฮก ๔๐ ทีกหนึ่ง หลิมฮกเหลือที่จะทนทานก็จำใจให้การรับตามข้อหา แล้วต้องจำอยู่ในกองลหุโทษ ครั้นอยู่มาเปาเล่งเถิดรับสั่งพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ ออกไปตรวจตามบรรดาหัวเมือง ไปถึงเมืองกวางตุ้งเข้า ผู้รักษาเมืองกรมการก็ออกไปต้อนรับ เชิญเปาเล่งเถิดเข้ามาพักอยู่ในกังก้วน แล้วผู้รักษาเมืองกรมการนำคำหาทำให้การคดีเรื่องหลิมฮกรับเป็นสัจย์ว่าด้วยนางฟงซุนเน้ยตายนั้นมาเสนอเปาเล่งเถิด เปาเล่งเถิดตรวจดูถ้อยคำสำนวนฝ่ายโจทก์จำเลยตลอดแล้ว เห็นว่านางฟงซุนเน้ยเป็นหญิงหลายใจมากในกามราคะ เพราะฉะนั้นหลิมฮกสามีจึงได้ทุบตี ฆะรอยนางฟงซุนเน้ยจะหนีตามผู้ชายไปเป็นแน่ เปาเล่งเถิดคิดเห็นดังนั้นแล้ว จึงพูดแก่ผู้รักษาเมืองกรมการว่า ความเรื่องนี้จะเหมาะเอาหลิมฮกว่าเป็นสัจย์นั้นจะยังไม่ได้อีกก่อน เพราะว่าหญิงผู้นี้เป็นหญิงไม่ซื่อตรงต่อสามี เห็นจะหนีตามผู้ชายไปเป็นแน่ จำจะต้องมีตราวางไปตามหัวเมืองทุกแขนงทุกตำบล จึงจะได้ตัว ว่าแล้วเปาเล่งเถิดจึงสั่งให้เขียนหนังสือประทับตราหยื่อของเปาเล่งเถิดออกไปวางทุก ๆ เมือง บนจับตัวนางฟงซุนเน้ยกับให้สืบดูเพื่อให้รู้ชัดว่า ศพหญิงที่ได้มานั้น จะเป็นบุตรภรรยาของผู้ใดแน่

ฝ่ายนักการครั้นไปสืบได้ความว่า ภรรยาของจื่อฮวยหนีไปโจนลงในบ่อตาย จื่อฮวยหารู้ไม่ จื่อฮวยยังได้ออกหนังสือบนจับ เปาเล่งเถิดได้ฟังดังนั้น จึงให้นักการไปตามตัวจื่อฮวยมาสอบถาม จื่อฮวยก็ให้การเหมือนดังคำราษฎรกล่าวกันนั้น ให้เปาเล่งเถิดฟังทุกประการ เปาเล่งเถิดจึงสั่งให้ปล่อยตัวจื่อฮวยกลับไปบ้าน แล้วสั่งให้ปล่อยหลิมฮกออกจากเวรจำ ไปหากินตามภูมิลำเนาของตน แล้วเปาเล่งเถิดจุฑาเทยบุชาเทพยดาซึ่งรักษาฟ้าและดิน อธิษฐานขอให้จับตัวนางฟงซุนเน้ยให้จงได้ โดยเห็นเหตุว่าเพราะภรรยาของจื่อฮวยไปโจนบ่อตาย จึงเป็นเหตุให้หลิมฮกต้องเวรจำและถูกเขียนตีแทบจะถึงแก่ชีวิตอันตราย

ครั้นอยู่มาผู้ชายคนหนึ่ง ชื่อทังกัว เปาเล่งเถิดใช้ให้ไปราชการที่เมืองสุนหน่า ทังกัวไปถึงเมืองสุนหน่าส่งหนังสือให้ผู้รักษาเมืองแล้ว ทังกัวก็เข้าพักอยู่ที่ตึกกังก้วน คอยรับหนังสือตอบของผู้รักษาเมืองสุนหน่า อยู่มาวันหนึ่งทังกัวทราบที่เมืองสุนหน่ามีหญิงรูปงามเป็นคนรับจ้างประเวณีผู้หนึ่งเพิ่งมาอยู่ใหม่ ทังกัวก็ออกจากที่อยู่ไปยังสำนักของนางฟงซุนเน้ย ทังกัวจึงถามนางฟงซุนเน้ยว่า เจ้าเป็นชาวเมืองไหน รูปร่างงดงามหมดจด เหตุใดจึงมาเป็นคนหาเงินอย่างนี้

นางฟงซุนเน้ยจึงเล่าความตามจริงว่า บิดามารดาของข้าพเจ้าท่านก็เป็นคนดีเรียบร้อย แต่งให้ข้าพเจ้ามีสามี ๆ ของข้าพเจ้าเป็นคนหยาบช้ำดูร้ายยิ่งนัก ข้าพเจ้าอดรนทนไม่ได้ จึงหนีมาอยู่เมืองนี้ ครั้นขัดสนจนยากไม่มีทุนรอนจะทำมาหากิน จึงจำใจจำเป็นหาเงินด้วยการอย่างนี้ พอยังชีวิตให้เป็นไปเท่านั้น

ทังกัวได้ฟังดังนั้นแล้ว จึงพิจารณาดูรูปร่างลักษณะก็จำได้แน่ว่าเป็นภรรยาของหลิมฮก ทังกัวจึงพูดว่า ข้ากับตัวเจ้านี้เป็นคนบ้านเดียวกัน เจ้านี้เป็นภรรยาของหลิมฮกมิใช่หรือ

นางฟงซุนเน้ยได้ฟังทังกัวว่าดังนั้นก็ตกใจ นางจึงเล่าความจริงให้ทังกัวฟังทุกประการแล้วจึงว่า ท่านกลับไปเมืองกวางตุ้งแล้ว ท่านอย่าบอกเล่าแพร่พรายให้ผู้ใดรู้เลย ว่าแล้วนางฟงซุนเน้ยก็เอาเงินมาให้ ทังกัวหวังจะปิดปากมิให้พูดบอกแก่ผู้ใด แต่ทังกัวไม่รับเงิน แล้วจึงพูดว่า เจ้าพลัดบ้านเมืองมาได้ความขัดสน

ยากจน จึงเป็นเอาไว้อาศัยอยู่เถิด รุ่งขึ้นพรุ่งนี้แล้วเราจะลาเจ้ากลับไปบ้าน ว่าแล้วทั้งท้าวทิดนางพึ้งขุนเณย กลับมาทักทวน ทักทวนคิดอยู่ในใจว่า หลิมฮอกก็เป็นคนบ้านเดียวกันกับเรา หลิมฮอกได้ความยากถูกเขี่ยนตี จำจोगก็เพราะหญิงคนนี้ จำเราจะไปแจ้งความแก่หลิมฮอกให้รู้จึงจะชอบ ครั้นได้หนังสือตอบแล้ว ทักทาก็รีบ กลับไปยังเมืองกวางตุ้ง ส่งหนังสือตอบขอราชการให้แก่เปาเล่งเถวแล้ว ทักทาก็ไปเล่าบอกแก่หลิมฮอก ตามที่ได้พบปะแก่นางพึ้งขุนเณยให้หลิมฮอกฟังทุกประการ

หลิมฮอกได้ฟังทักทวามบอกเล่าดังนั้น ก็มีความยินดีจึงแต่งเรื่องราวไปยื่นต่อเปาเล่งเถว ว่าตัวนางพึ้งขุนเณยไปอยู่เมืองสุนหน่าให้เปาเล่งเถวทราบ ตามถ้อยคำของทักทวบอกเล่านั้นทุกประการ

เปาเล่งเถวจึงให้นักการพร้อมด้วยทักทว หลิมฮอกถือหนังสือคำสั่งของเปาเล่งเถวไปยังเจ้าเมืองสุนหน่า ให้จับตัวนางพึ้งขุนเณยกับค้อตัดชายชู้ มอบให้นักการคุมตัวส่งมายังเมืองกวางตุ้ง

ครั้นได้ตัวนางพึ้งขุนเณยกับค้อตัดชายชู้มาแล้ว เปาเล่งเถวจึงตัดสินให้นางพึ้งขุนเณยคืนสินเดิมให้ หลิมฮอก ส่วนตัวค้อตัดชายชู้ นั้น ปรับไหมมีโทษเนรเทศออกจากเมืองกวางตุ้ง แล้วเอาเงินสำหรับจ่าย ราชการมารางวัลให้แก่ทักทวสามตำลึง ครั้นนั้นเปาเล่งเถวมาชำระถ้อยความคดีของราษฎรชาวเมืองกวางตุ้ง อยู่ช้านาน ราษฎรพากันสรรเสริญเปาเล่งเถวเป็นอันมาก

ในคดีเรื่องหลิมฮอกนี้ ผู้รักษาเมืองกรมการลงเนื้อเห็นว่า หลิมฮอกดีเมียตายจริง เพราะได้ศพนาง อ่องสิภรรยาจื่อฮวยมา จึงได้ผูกหลิมฮอก หลิมฮอกทนเจ็บไม่ได้จึงต้องจำใจรับ แต่คำที่หลิมฮอกให้การคัดค้าน ชี้แจงว่ามีไซ้ศพนางพึ้งขุนเณยลักษณะ ๓ อย่าง คือ ๑ รูปศพสูงใหญ่ ๒ รูปศพมีอายุมากไป ๓ ผมสันไม่ยาว ถึงสันเหมือนนางพึ้งขุนเณย ผู้รักษาเมืองกรมการก็ยกเลิกเสียว่าเป็นสำนวนโต้แย้งไม่เชื่อฟัง การที่แล้วแต่ เห็นเช่นนี้พร้อมกัน จึงได้เห็นผิดห่างไกลจากความจริงไปมาก ดูเหมือนว่าถ้าไม่มีเปาเล่งเถว หลิมฮอกคงต้อง ตายด้วยความไม่จริงตามกฎหมาย และความเห็นของผู้รักษาเมืองและกรมการในสมัยนั้นเป็นแน่ เพราะ ฉะนั้นควรผู้พิพากษาจะต้องจำไว้ดำริอยู่เสมอ

เรื่องที่ ๘

มีความว่า ที่ตำบลงอก้วย แขวงเมืองโขงจิว ยังมีชายสองคน คนหนึ่งชื่อหอดต้นก้วย คนหนึ่งชื่อฮวยชิน หอดต้นก้วยเป็นน้องเขยของฮวยชิน หอดต้นก้วยคบคิดกันเป็นผู้ร้าย กระทำการเรือจ้าง รับส่งคนโดยสารในลำน้ำ

ยังมีชายผู้หนึ่งชื่อเมงหลง ตั้งบ้านเรือนอยู่แขวงเมืองเตงจิว ครั้นอยู่มาเมงหลงจัดหาเงินเป็นทุนรอนใส่ไถ้แล้วเมงหลงกับคนใช้หนึ่งคนชื่อหลี่เฮ็ง ก็ออกจากเมืองเตงจิวจะไปเมืองโขงจิวจัดซื้อผ้าแพร เพื่อจะมาขายที่เมืองตังไซ ครั้นซื้อได้ผ้าแพรเป็นสินค้าแล้ว จึงว่าจ้างเจ้าเรือจ้างบรรทุกผ้าแพรที่ซื้อมา

ฝ่ายหอดต้นก้วยกับฮวยชิน ซึ่งเป็นเจ้าของเรือจ้างก็รับบรรทุกผ้าแพรของเมงหลงลงในเรือ หอดต้นก้วยกับฮวยชินจึงจัดซื้อเครื่องกับแกลัมและสุราลงเรือ คิดอ่านจะมอมเหล้าเมงหลงกับหลี่เฮ็ง แล้วจึงจะจับโยนน้ำให้ตายจะได้เอาสินค้านั้นไปขายเป็นอาณานิคม คิดอ่านกันดังนั้นแล้ว ครั้นได้เวลาหอดต้นก้วยกับฮวยชินก็ถอนหลักถอยเรือออกจากท่าแจวไปประมาณห้าวันถึงตำบลเจียงอ่อง วันนั้นเป็นเวลาจวนค่ำ จึงจอดเรือเข้าที่ริมฝั่งหุงต้มอาหารกินพร้อมกัน ทั้งเมงหลงกับหลี่เฮ็งรวมทั้งเจ้าของเรือจ้างเป็นสี่คนด้วยกัน หอดต้นก้วยกับฮวยชินผู้เจ้าของเรือจ้าง จึงรินสุราส่งให้เมงหลงกับหลี่เฮ็งกินจนเมาไม่ได้สติอารมณ์ ครั้นเวลาตีประมาณสองยาม หอดต้นก้วยกับฮวยชินเห็นได้ทีก็ถอยเรือออกจากท่าแจวออกไปกลางแม่น้ำ หอดต้นก้วยกับฮวยชินก็ช่วยกันหามเมงหลงกับหลี่เฮ็งโยนลงไปในกลางแม่น้ำ

ฝ่ายเมงหลงกับหลี่เฮ็งเมาสุรานอนหลับอยู่ไม่รู้ตัว ครั้นอายุผู้ร้ายหามทิ้งลงไปในน้ำจึงตื่นรู้สึกตัว แต่หลี่เฮ็งว่ายน้ำไม่เป็นก็จมน้ำตาย ฝ่ายเมงหลงนั้นว่ายน้ำเป็น แต่ลำน้ำนั้นกว้างลึก ว่ายน้ำไปจวนจะสิ้นกำลังอยู่แล้ว เผอิญมีขอนไม้ลอยมาหนึ่งขอน เมงหลงก็เกาะขอนไม้ลอยไปตามน้ำไหลได้ถึงสามคુંน้ำ พบเรือใหญ่ลำหนึ่งแจวทวนน้ำขึ้นไป เมงหลงเห็นเรือใหญ่ถ่อแจวขึ้นมาดังนั้นก็มีความยินดีร้องให้ช่วยรับ

ฝ่ายเตยจิ้นผู้เจ้าของเรือกับเมงหลงเป็นบุตรผู้พี่ผู้น้องกันข้างฝ่ายมารดา ครั้นได้ยินเสียงคนร้องให้ช่วยดังนั้น เตยจิ้นก็เข็นเรือสำปั้นเล็กลงจากเรือใหญ่รีบพายเข้าไปรับเมงหลง ครั้นรับขึ้นมาบนเรือแล้ว เตยจิ้นจึงถามเมงหลงว่า เหตุการณ์อย่างไรจึงได้เป็นไปเช่นนี้ เมงหลงจึงเล่าความว่าด้วยไปค้าผ้าแพรเป็นสินค้า หอดต้นก้วยกับฮวยชินเป็นเจ้าของเรือจ้าง รับบรรทุกสินค้าไปส่งตั้งแต่ต้นจนปลายให้เตยจิ้นฟังทุกประการ เตยจิ้นจึงถามว่า อายุผู้ร้ายสองคนหลักฐานบ้านเรือนมันมีหรือไม่ เมงหลงบอกว่ามีบ้านเรือน เตยจิ้นได้ฟังดังนั้นจึงพูดว่าถ้ากระนั้นเราต้องฟ้อง เตยจิ้นว่าดังนั้นแล้วแลดูหน้าเมงหลงเห็นหน้าตาไม่สบาย ด้วยได้ออกเงินลงทุนไปเป็นอันมากมาเกิดวิบัติสูญหายไปด้วยโจรผู้ร้าย เมงหลงนั่งเป็นทุกข์กอดเข้าอยู่ เตยจิ้นเห็นดังนั้นจึงรินสุราให้เมงหลงกินเพื่อจะได้สร้างคลายความทุกข์ ครั้นเวลารุ่งเช้าเตยจิ้นก็เร่งให้ลูกจ้างรีบแจวเรือถึงเมืองโขงจิว จึงแต่งฟ้องไปยื่นต่อท่านเปาเล่งถุ ใจความว่า ข้าพเจ้าเมงหลงตั้งบ้านอยู่ตำบลแขวงเมืองเตงจิว มาซื้อผ้าแพร ณ เมืองโขงจิวกับด้วยคนใช้ผู้หนึ่ง ชื่อหลี่เฮ็ง ครั้นซื้อผ้าแพรได้แล้วจึงจ้างหอดต้นก้วยกับฮวยชินผู้เป็นเจ้าของเรือจ้างรับบรรทุกสินค้าไปส่ง ครั้นถึงตำบลเจียงอ่องแวะเข้าจอดที่ท่า หอดต้นก้วยกับฮวยชินเอาสุรามอมข้าพเจ้ากับหลี่เฮ็งจนเมาหมดสติหลับอยู่ไม่รู้ตัว ครั้นเวลาตีสองยามหอดต้นก้วยกับฮวยชินก็ถอยเรือออกจากท่าถึงกลางแม่น้ำ หอดต้นก้วยกับฮวยชินก็ช่วยกันหามข้าพเจ้ากับหลี่เฮ็งทิ้งลงในแม่น้ำ หลี่เฮ็งว่ายน้ำไม่เป็นก็ถึงแก่ความตาย แต่ข้าพเจ้าว่ายน้ำเป็นจึงพบผู้มีชื่อช่วยรับขึ้นจากน้ำพ้นจาก

ความตาย แต่ผ้าแพรที่เป็นสินค้านั้น หอตันกู่กับฮวยซินซึ่งเป็นผู้ร้ายจะบรรทุกไปจำหน่ายขายตำบลไต่หาแจ่งไม่ ขอท่านได้เรียกตัวหอตันกู่กับฮวยซินซึ่งเป็นผู้ร้ายมาพิจารณาโดยยุติธรรมตามพระราชกำหนดกฎหมาย

เปาเล่งถูกรื้อค้นได้แจ้งความตามฟ้องนั้นแล้ว จึงให้นักการสองคนเดินหมายไปเกาะตัวหอตันกู่กับฮวยซิน ก็หาพบไม่ ตัวหอตันกู่กับฮวยซินยังหากลับมาบ้านไม่ เปาเล่งถูได้ทราบดังนั้น จึงสั่งให้นักการไปเกาะเอาตัวบุตรภรรยาของหอตันกู่กับฮวยซินมาเป็นตัวจำนำขังไว้ก่อน กว่าจะได้ตัวหอตันกู่กับฮวยซินผู้ร้าย นักการก็กระทำตามคำสั่งของเปาเล่งถูทุกประการ แล้วเปาเล่งถูทำอุบายสั่งให้เอาตัวเมงหลงไปจำไว้เสียด้วย เปาเล่งถูจึงให้เขียนนังกับหลีกิวนักการทั้งสองนายกับพลตระเวนลงเรือคอยดักตามลำแม่น้ำ จับตัวหอตันกู่กับฮวยซินให้จงได้

ฝ่ายหอตันกู่กับฮวยซิน ครั้นได้สินค้ำของเมงหลงแล้ว ในเวลากลางคืนวันนั้นก็แจวล่องตามน้ำลงไป ถึงตำบลเจียงอ๋องจึงเช่าเรือเล็กบรรทุกผ้าแพรลงทั้งสิ้น เรือเดิมของตนนั้นเอาไปจ้างผู้มีชื่อเฝ้าไว้แล้วกระทำอุบายพูดว่า ถูกผู้ร้ายปล้นเก็บเอาสิ่งของไปทั้งสิ้น ครั้นจัดการจ้างผู้มีชื่อเฝ้าเรือได้เป็นปกติแล้ว หอตันกู่กับฮวยซินก็บรรทุกสินค้ำนั้นไปยังเมืองน้ำเกีย จำหน่ายสินค้ำได้เงินพันสามร้อยตำลึง เงินนั้นก็แบ่งปันกัน แล้วกลับมายังตำบลเจียงอ๋อง คิดเงินค่าเช่าให้แก่เจ้าของเรือ หอตันกู่กับฮวยซินก็ลงเรือเดิมของตนคิดจะกลับไปบ้าน

ฝ่ายเขียนนังกับหลีกิวนักการของเปาเล่งถู ที่ไปคอยจับหอตันกู่กับฮวยซินอยู่นั้น จึงให้พลตระเวนเที่ยวตรวจทางเรือ ตัวเขียนนังกับหลีกิวก็ขึ้นเดินทางบก ไปถึงตำบลเจียงอ๋องพบหอตันกู่กับฮวยซินเห็นเรือจอดอยู่ หอตันกู่กับฮวยซินจึงถามว่า นายทั้งสองคนนี้ไปข้างไหนมา เขียนนัง หลีกิวจึงบอกว่าข้าพเจ้าไปราชการกลับมาจากเมืองสงกั๋ง บัดนี้ข้าพเจ้าจะหาเรือจ้างไปส่งข้าพเจ้ากลับบ้าน หอตันกู่กับฮวยซินนั้นท่านจงไปกับเรือข้าพเจ้าเถิด เขียนนังกับหลีกิวได้ฟังหอตันกู่กับฮวยซินให้โดยสารไปดังนั้นก็กระทำเป็นยินดี เขียนนังกับหลีกิวก็ลงเรือมาด้วยหอตันกู่กับฮวยซิน

ครั้นมาถึงเมืองโซ่วจิวเรือจอดเข้าที่ท่าแล้ว เขียนนังกับหลีกิวก็จับตัวหอตันกู่กับฮวยซินจำโซ่ลั่นกุญแจหอตันกู่กับฮวยซินมีความตกใจจึงถามว่า นายทั้งสองมากับข้าพเจ้าแล้ว เหตุใดจึงกลับจับข้าพเจ้าทั้งสองคนดังนี้

เขียนนังกับหลีกิวจึงบอกว่า ไปถึงศาลแล้วก็คงจะได้รู้เรื่อง ว่าแล้วก็คุมตัวหอตันกู่กับฮวยซินไปส่งยังเปาเล่งถู เปาเล่งถูจึงถามว่าไปไต่ตัวอายุผู้ร้ายสองคนนี้มาจากตำบลไต่หาแจ่ง เขียนนัง หลีกิวจึงแจ้งความว่า ข้าพเจ้าไปสืบถามทุกตำบลรายทางตลอดไป ถึงตำบลเจียงอ๋อง ได้ความว่าอายุผู้ร้ายทั้งสองคนนี้ไปเมืองน้ำเกีย ข้าพเจ้าหวังใจว่าจะตามไปให้ถึงเมืองน้ำเกีย ก็เผอิญไปประจวบพบเข้าที่ตำบลเจียงอ๋อง หอตันกู่กับฮวยซินถามข้าพเจ้า ข้าพเจ้าลวงบอกว่าไปราชการกลับมาจากเมืองสงกั๋งจะกลับบ้าน หอตันกู่กับฮวยซินจึงให้ข้าพเจ้าโดยสารมา ครั้นถึงท่าข้าพเจ้าจึงจับตัวคุมมาส่งท่าน เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี จึงสั่งนักการอีก ๔ คน ให้ไปรักษาเรือของหอตันกู่และตรวจดูว่าเรือจะมีสิ่งของอันใดบ้าง แล้วเปาเล่งถูจึงให้แยกกันถามว่าเจ้าสองคนนี้มาเมงหลงตายแล้ว เก็บเอาทรัพย์สิ่งของเงินทองไปมากน้อยเท่าใดจงให้การรับเสียโดยดี อย่าให้ต้องผูกติดจะได้ความเจ็บป่วยมากไปเปล่า ๆ

หอตันกู่กับการปฏิเสธว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้แจวเรือจ้างส่ง เมื่อไปนั้นพบพวกผู้ร้ายมาปล้น แต่ตัว

ข้าพเจ้าก็แทบจะไม่พ่นฝีมื้อใจ ซึ่งข้าพเจ้าจะได้เป็นผู้ร้ายนั้นหามิได้

เปาเล่งถู่มีความโกรธจึงว่า มึงเป็นผู้ร้ายคิดอุบายเอาสุรามอมเขาให้เมา แล้วจับเขาโยนลงในน้ำให้เขาถึงแก่ความตาย มึงเป็นผู้ร้ายปากกล้าใจแข็งไม่รับโดยดี จะยอมตายในอาญาได้ก็ตามแต่ใจเอง ว่าแล้วก็สั่งให้นักการตีหอดันกั๊กกับฮวยชินคนละ ๔๐ ที แล้วเปาเล่งถู่ให้นักการลงไปชนของในเรือของหอดันกั๊กขึ้นมาจนหมด แล้วให้ผู้คุม คุมตัวเมงเหลงโจทก์มาดูสิ่งของ ถ้าสิ่งใดซึ่งเป็นของของเมงเหลงจำได้แน่นอนแล้วจะได้เป็นของกลางชำระต่อไป

ครั้นนักการชนสิ่งของต่าง ๆ ขึ้นมาจากเรือแล้ว เมงเหลงมาตรวจดูเห็นมีเงินตำสิ่งหนึ่งกับผ้าแพรผืนหนึ่งหาใช่ของของเมงเหลงไม่ เมงเหลงจึงพูดแก่หอดันกั๊กและฮวยชินว่า ท่านนี้เอาสุรามอมข้าพเจ้าให้เมาแล้วจับตัวข้าพเจ้ากับคนใช้ของข้าพเจ้าโยนลงในน้ำ แล้วเอาสิ่งของของข้าพเจ้าไป ไม่ควรเลยที่จะมากระทำแก่ข้าพเจ้าถึงเช่นนี้

หอดันกั๊กว่าข้าพเจ้าเป็นลูกจ้างแจวเรือให้ท่านนั่งไป เมื่อผู้ร้ายมาตีเรื่อนั้นข้าพเจ้าหนีเอาตัวรอดไปได้ ตัวท่านผู้ร้ายจับโยนลงน้ำผู้ร้ายเก็บเอาสินค้าของท่านไปสิ้น แล้วทิ้งเรือไว้ข้าพเจ้าจึงได้เรือคืนมาดังนั้นแล้วข้าพเจ้าก็ได้ไปทำคำกฎหมายตราสินไว้ต่อกำนันและอำเภอดตามกฎหมายเป็นพยาน ส่วนตัวผู้ร้ายนั้นท่านไม่ฟ้องหากกล่าวโทษ ท่านกลับมาฟ้องหากกล่าวโทษข้าพเจ้าหาควรไม่

ในขณะที่เมื่อโจทก์และจำเลยท่อมถึงงัดต่อกันอยู่นั้น เปาเล่งถู่นั่งตริตรองอยู่ในใจว่า โจทก์หาสินค้าราคาถึงพันตำสิ่งเงิน สิ่งของเหล่านี้จำหน่ายได้เงินแล้ว คงจะฝากฝังไว้กับผู้ใดหรือซ่อนไว้ในเรือแห่งหนึ่งแห่งใดเป็นแน่ จำจะคิดอุบายเอาของกลางมาให้จงได้ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว เปาเล่งถู่จึงให้ผู้คุมกุมตัวโจทก์และจำเลยไปขังไว้ตามเดิม

ครั้นรุ่งขึ้นจึงให้ผู้คุม คุมตัวโจทก์และจำเลยมาแยกกันถามแห่งละคนแล้ว เปาเล่งถู่จึงให้ผู้คุมตัวฮวยชินมาถามแต่ผู้เดียวก่อนว่า เรือจอดอยู่ตำบลท่าโชน หอดันกั๊กฮวยชินผู้เจ้าของเรือจ้างกับเมงเหลงหลีเฮ็งรวมด้วยกันทั้งสี่คนว่านอนหลับอยู่ อ้ายผู้ร้ายตัดให้เชือกเรือขาดลอยออกกลางแม่น้ำนั้น ตัวอ้ายผู้ร้ายนั้นมีลักษณะรูปพรรณสูงต่ำดำขาวและนุ่งห่มสีผ้าเสื้ออย่างไร และประมาณสักกี่คน เรือของอ้ายผู้ร้ายก็ลำและเล็กใหญ่สักเท่าใด

ฮวยชินให้การว่า เวลาตีประมาณสองยามมีอ้ายผู้ร้ายคนหนึ่งขึ้นมานบนเรือรูปร่างลักษณะใหญ่สูงแปดศอก สวมเสื้อสีเขียว เรือของอ้ายผู้ร้ายนั้น ๓ ลำล่อมเข้ามาทั้งสามด้าน เมงเหลงกับหลีเฮ็งตกใจกลัวโจนลงน้ำ พวกอ้ายผู้ร้ายจึงจับตัวข้าพเจ้า ข้าพเจ้าร้องขอชีวิตไว้ว่า ตัวข้าพเจ้าเป็นแต่ลูกจ้างหาใช้นายเรือไม่ อ้ายผู้ร้ายจึงได้ปล่อยตัวข้าพเจ้า แล้วเก็บสินค้าซึ่งมีอยู่ในเรือไปหมดสิ้น สิ้นคำให้การฮวยชิน

เปาเล่งถู่จึงได้กุมตัวหอดันกั๊กมาถามว่า พวกผู้ร้ายมีมากน้อยสักกี่คน รูปร่างอ้ายผู้ร้ายสูงต่ำดำขาวอย่างไร นุ่งห่มสีเสื้อกางเกงอย่างไร พวกอ้ายผู้ร้ายมีเรือมากี่ลำ

หอดันกั๊กให้การว่า เมื่อเวลาตีประมาณสองยาม พวกผู้ร้ายตัดเรือลอยออกกลางแม่น้ำ เรือผู้ร้ายมีอยู่ประมาณเจ็ดแปดลำล่อมเข้ามา ตัวอ้ายผู้ร้ายเป็นเด็กหนุ่มสวมเสื้อแดงกระโจนขึ้นมาบนเรือจับตัวเมงเหลงกับหลีเฮ็งโยนลงในน้ำ แล้วจับตัวข้าพเจ้ากับฮวยชินไป ข้าพเจ้าจึงร้องขอชีวิตต่อพวกผู้ร้ายว่า ตัวข้าพเจ้าเป็นแต่ลูกจ้างหาใช้นายเรือไม่ พวกผู้ร้ายจึงได้ปล่อยตัวข้าพเจ้า แล้วพวกอ้ายผู้ร้ายก็เก็บเอาผ้าแพรซึ่งเป็นสินค้าที่อยู่ในเรือไปทั้งสิ้น แล้วข้าพเจ้าได้ไปทำคำกฎหมายตราสินไว้ต่อกำนันที่ตำบลเจียงอ๋อง แจ้ง

อยู่ในคำตราสินนั้นทุกประการแล้ว สิ้นคำให้การของหอดต้นกุ่มแต่เท่านี้

เปาเล่งถูจึงเอาคำให้การของหอดต้นกุ่ม กับคำให้การของฮวยชินเข้าเทียบกันดู เห็นคำให้การแตกต่างกัน คดีเรื่องเดียวกันเวลาอันเดียวกัน สถานที่อันเดียวกันเป็นถ้อยคำอันพิรุชไม่ควรฟัง จึงว่ามึงสองคนนี้คบคิดกันเป็นผู้ร้ายแน่แล้วไม่ต้องสงสัยเลย อันสิ่งของซึ่งเอาไปนั้นเอาไว้ที่ไหน จงนำไปเอาคืนมาให้แก่โจทก์เขาเสียโดยดีจึงจะพ้นอาญา ว่าดังนั้นแล้วเปาเล่งถูก็ขึ้นนั่งเกี่ยวให้ไพร่หามลงไปยังเรือหอดต้นกุ่มและฮวยชิบ ตรวจดูในท้องเรือก็ไม่เห็นว่าจะมีสิ่งใด แล้วแลไปเห็นกระทงเรืออันหนึ่งหนาแน่น เปาเล่งถูจึงเดินเข้าไปใกล้พิจารณาดูเห็นมีรอยล้นซึก และมีช่องกุญแจ เปาเล่งถูจึงให้นักการเอาขวานงัดออกมา เห็นหีบมีล้นซึกมีน้ำหนักใส่ของไว้ therein เปาเล่งถูจึงให้นักการยกขึ้นมาไว้ยังศาล จึงสั่งให้ผู้คุมคุมตัวโจทก์และจำเลยมาพร้อมกัน เปาเล่งถูจึงถามหอดต้นกุ่มว่า หีบล้นซึกนี้ใส่สิ่งใดไว้ข้างใน หอดต้นกุ่มบอกว่าเงินของผู้มีชื่อฝากไว้แก่ข้าพเจ้า เปาเล่งถูจึงให้เปิดหีบออกมาตรวจดู เห็นมีหีบหนึ่งสองหีบอยู่ข้างใน เปาเล่งถูจึงถามเมงหลงว่า เมื่อลงเรือไปนั้น นอกจากสินค้าแล้วมีสิ่งใดเป็นสำคัญบ้าง เมงหลงบอกว่า มีหีบหนึ่งสองหีบมียี่ห้ออักษรตัวเต็งเป็นสำคัญอยู่ในหีบ

เปาเล่งถูจึงให้เปิดหีบหนึ่งทั้งสองหีบนั้นออกดู มีอักษรตัวเต็งสมคำเมงหลงบอก กับตรวจดูเงินในหีบ ๆ ละ ๖๕๐ ตำลึง เงินรวมเป็นเงิน ๑๓๐๐ ตำลึง เปาเล่งถูมีความโกรธยิ่งนักจึงว่า เงินอยู่ในหีบสองหีบเป็นเงินแบ่งกันแล้ว มึงเป็นผู้ร้ายใจแข็งปากกล้า บัดนี้ได้ของกลางแล้ว มึงก็ไม่รับ ว่าดังนั้นแล้วสั่งให้นักการผูกตีหกลีบที่ถามไม่รับ แล้วให้ตีถามต่อไปอีก

หอดต้นกุ่มกับฮวยชินได้ความเจ็บปวดยิ่งนัก สุดที่จะปิดความจริงไว้ได้ ก็ให้การรับตามความจริงทุกประการ เปาเล่งถูก็เขียนชื่อประทับตราในคำพิพากษาดัดสิน ให้เอาตัวหอดต้นกุ่มกับฮวยชินไปตัดศีรษะเสียตามกฎหมาย ส่วนเมงหลงซึ่งได้ลงทุนไปค่านั้น ทั้งทุนทั้งกำไร รวมเป็นเงิน ๑๓๐๐ ตำลึง หักทุนออกแล้ว กำไรนั้นยกให้แก่บุตรภรรยาของหลี่เฮ้งที่ไปด้วยกับเมงหลง ซึ่งได้ตายด้วยฝีมือร้ายผู้ร้าย เปาเล่งถูเมื่อชำระความเรื่องผู้ร้ายปล้นนั้นแล้ว ก็ออกจากเมืองโซวจิ๋วตรวจหัวเมืองอื่นต่อไป

เรื่องที่ ๙

มีความว่ายังมีขุนนางนอกราชการผู้หนึ่งชื่อชูวอน ตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลห่อหน้า แขวงเมืองไซเกีย ที่ตำบลห่อหน้าห่างจากเมืองไซเกียระยะทางห้าลี้ ชูวอนเป็นเศรษฐีบริบูรณ์ไปด้วยทรัพย์สมบัติเป็นอันมาก ชูวอนมีบุตรชายสองคน คนที่หนึ่งชื่อ ชูม้าแก้ว คนที่สองชื่อชูม้าโต บุตรของชูวอนทั้งสองคน ก็มีวิชาความรู้ และคุณวุฒิต่าง ๆ ชูม้าโตตั้งโรงรับจ้างเป็นช่างสลัก อยู่ตำบลเอียงจิว มีภรรยาชื่อ นางเล่าสี นางเป็นบุตรของเล่าโตแจ้ มีรูปโฉมลักษณะเป็นอันงามยิ่งนัก นางเล่าสีมีบุตรชายด้วยชูม้าโตคนหนึ่งอายุได้ห้าปี อยู่มาฤดูเดือนสามข้างจีน ในเมืองไซเกียมีงานปีตามวัดและศาลเจ้าตามโคมตามตะเกียงทำชุ่มมีการเล่นต่าง ๆ เป็นที่ประชุมราษฎร ไปนมัสการพระปฏิมากรและเซ่นไหว้เทพารักษ์เป็นที่สนุกสนานยิ่งนัก

นางเล่าสีภรรยาชูม้าโต จึงสามารถตาของชูม้าโตขอไปดูงานในเมืองไซเกีย ฝ่ายมารดาของชูม้าโต ก็อนุญาตให้นางเล่าสีผู้บุตรสะใภ้ไปดูงานปี นางเล่าสีแต่งตัวเต็มภาคภูมิแล้วจึงชวนนางหมุยเฮียงกับเตี้ยอ้วนก่ง ซึ่งเป็นคนใช้ไปด้วย

ครั้นเข้าไปถึงในเมือง นางเล่าสีก็เอากระดาษเงินกระดาษทองกับดอกไม้รูปเทียนเครื่องสักการบูชาเข้าไปนมัสการพระพุทธรูปปฏิมากรในวัดจิวชวี่ กับบ่าวไพร่ด้วยกันทั้งสามคน ครั้นนมัสการพระพุทธรูปแล้ว ก็ออกจากวัดจะไปเที่ยวดูการเล่นต่อไป แต่บรรดาราชฎาที่มาดูการนั้น แลเห็นนางเล่าสีก็พากันสรรเสริญว่านางเล่าสีมีลักษณะงามยิ่งนัก ในคืนวันนั้นราชฎาเดินเที่ยวดูการหนาแน่นมากมายเบียดเสียดกัน จึงนางหมุยเฮียง กับเตี้ยอ้วนก่งก็พลัดกันกับนางเล่าสี นางเล่าสีเหลียวมาดูก็หาเห็นนางหมุยเฮียงกับเตี้ยอ้วนก่งไม่ นางเล่าสีก็ตกใจเที่ยวเดินค้นหาตามซุ้มตะเกียงโคมก็หาเห็นไม่

ขณะนั้นก็บังเกิดลมพายุพัดมา ซุ้มตะเกียงไฟก็ดับไปทั้งสิ้น ราชฎาที่มาดูงานก็พากันแตกตื่น เดินเบียดเสียดกันเพื่อจะกลับบ้านเรือน นางเล่าสีก็ยืนแอบอยู่หน้าโรงร้านริมทางคอยหานางหมุยเฮียงกับเตี้ยอ้วนก่งอยู่ก็หาพบเห็นไม่ ขณะนั้นได้ยินเสียงทหารโห่ร้องแห่หน้าหน้าเดียวอ่อง พระเจ้าน้องยาเธอของพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ซึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการมณฑลเมืองไซเกีย เสด็จไปเที่ยวดูงานกลับมาทางนั้น เตี้ยวอ่องอยู่บนหลังม้าแลไปเห็นนางเล่าสีมีลักษณะงามยิ่งนัก เตี้ยวอ่องคิดจะใคร่ได้นางเล่าสีเป็นภรรยา จึงหยุดม้าตรงหน้านางเล่าสีแล้วจึงถามนางเล่าสีว่า นางคนนี้นบ้านเรือนอยู่ตำบลใดแขวงใดจึงมายืนอยู่ที่นี้

ฝ่ายนางเล่าสีได้ฟังเตี้ยวอ่องถามดังนั้น จึงถวายคำนับแล้วทูลลงว่า ข้าพเจ้าเป็นคนชาวเมืองดังเกียดตามสามีของข้าพเจ้ามาเมืองนี้เที่ยวเดินดูการเล่นเกิดพายุพัดมาจึงพลัดกัน ข้าพเจ้าจึงได้ยืนคอยอยู่ที่นี้กว่าจะพบสามีของข้าพเจ้า

เตี้ยวอ่องได้ฟังนางบอกดังนั้นจึงลงว่า เวลาก็ตึกตื่นอยู่แล้วจะไปพักอยู่บ้านของเราก่อน รุ่งขึ้นจึงค่อยกลับไปเถิด นางเล่าสีได้ฟังเตี้ยวอ่องว่าดังนั้น นางคิดในใจว่าเตี้ยวอ่องเป็นถึงพระเจ้าน้องยาเธอคงจะตั้งอยู่ในยุติธรรม และทั้งจะมีความละอายไม่กล้าประพฤติกุศลการทุจริตหยาบช้าแก่เรา ทั้งพระองค์เล่าก็เป็นข้าหลวงพิเศษรักษามณฑลระงับทุกขรื้อนของราษฎรต่างพระเนตรพระกรรณของพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ นางเล่าสีคิดเห็นดังนั้น และทั้งเป็นการเข้าตาจนอยู่ด้วยจึงตามเตี้ยวอ่องไป ครั้นไปถึงวังของเตี้ยวอ่อง เตี้ยวอ่องจึงให้หญิงเฝ้าแก่สาวใช้พานางเล่าสีเข้าไปพักอยู่ในห้องตึกชั้นใน แล้วเตี้ยวอ่องก็ตามเข้าไปในห้องนั้น

เคียงนางเล่าสีแล้วพูดจาทะโลมว่า เราเป็นพระเจ้าน้องยาเธอของพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ เป็นผู้สำเร็จราชการมณฑลเมืองไซเกียนี่ วันนี้ก็บุญของเจ้าจึงได้มาพบปะกับเรา เราเห็นเจ้ามีลักษณะอันงามเรามีความรักใคร่เจ้ายิ่งนัก จะซุบเลี้ยงเจ้าเป็นภรรยาให้หน่อยหน้าแก่ชนทั้งปวง

ฝ่ายนางเล่าสีเมื่อได้ฟังเดี๋ยวอ่องพูดจาเล่าโลม ดั่งนั้นก็นั่งก้มหน้านิ่งอยู่ ด้วยกำลังมีความทุกข์ร้อนถึงบุตรและสามีตั้งประหนึ่งว่าเพลิงกาฬเผาผลาญอยู่ในทรวงอก คิดจะหาช่องโอกาสหลีกเลี่ยงหนีไปให้พ้น ก็ไม่เห็นช่องทางแต่อย่างใด

ขณะนั้น เดี่ยวอ่องมีความกำเริบร้อนด้วยเพลิงราคะ กลัดกลุ้มในพระทัยจนไม่สามารถจะยังหยุดและรำลึกถึงความอายและพระเกียรติยศได้ ก็ประหัดประหารโดยกำลังเรี่ยวแรงกระทำความข่มขืนนางเล่าสีสมประสงค์ ฝ่ายนางเล่าสีก็เป็นอันจใจจำยอมต้องตกอยู่ในอำนาจเดี๋ยวอ่อง

ฝ่ายเตี้ยอ้วนกับนางหมุยเฮียงพลัดแก่นางเล่าสี เทียวหาทุกหนทุกแห่งก็ไม่พบปะ จึงพากันกลับบ้านเล่าความซึ่งพลัดกันให้มารดาสามีของนางเล่าสีฟัง ชูม่าโตกับบิดามารดาซึ่งอยู่เรือนเดียวกันได้ฟังดังนั้นก็มีความตกใจเป็นทุกข์ถึงนางเล่าสียิ่งนัก ชูม่าโตกับบ่าวไพร่ซึ่งอยู่ในเรือน ก็แยกย้ายกันไปเที่ยวติดตามค้นหามิได้พบเห็น

อยู่มาวันหนึ่งคนใช้ของชูม่าโตสืบได้ข่าวว่า นางเล่าสีตกอยู่ในวังเดี๋ยวอ่อง แต่จะเอาเป็นแน่นอนที่เดี๋ยวอ่องยังไม่ได้ ครั้นอยู่มาได้ประมาณสักเดือนหนึ่ง นางเล่าสีซึ่งตกอยู่ในวังของเดี๋ยวอ่อง นางเล่าสีมีความทุกข์ร้อนถึงบุตรและชูม่าโตผู้สามียิ่งนัก

ฝ่ายหญิงเฒ่าแก่ซึ่งเป็นคนใช้ของเดี๋ยวอ่อง จึงพานางเล่าสีไปที่ห้องทอผ้าแพร และปักเย็บเป็นลวดลายต่าง ๆ นางเล่าสีเข้าไปในที่บังคับผิวพรรณก็เศร้าหมองหาปกติเหมือนแต่เดิมไม่ เดี่ยวอ่องเห็นดั่งนั้นจึงถามนางเล่าสีว่า อยู่กับเราเราจะซุบเลี้ยงให้ถึงขนาดจะมาเศร้าหมองด้วยเหตุอันใดเล่า

นางเล่าสีได้ฟังดังนั้นก็ทูลว่า ข้าพเจ้าคิดถึงสามีกับบุตรของข้าพเจ้า เพราะฉะนั้นจึงมีความเศร้าหมอง เดี่ยวอ่องได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะ แล้วเดี๋ยวอ่องจึงสั่งให้ผู้รักษาเมืองเกณฑ์ตามบรรดาพวกช่างใหม่มาปลูกที่ตั้งโรงทอปักในวังของเดี๋ยวอ่อง เพื่อเหตุจะให้ผลประโยชน์ของเดี๋ยวอ่อง เดี่ยวอ่องทราบกิตติศัพท์เลื่องลือกันว่า พวกช่างชูม่าในเมืองไซเกียนี่ เป็นช่างชำนาญในการปักทอมีฝีมือเยี่ยมกว่าชาวช่างทั้งหลาย จำจะขอแรงมาช่วยทอปักในครั้งนี้ ว่าแล้วเดี๋ยวอ่องก็สั่งให้เกณฑ์พวกช่างชูม่ามาปักทอ

ฝ่ายชูม่าโตครั้นได้แจ้งว่าเดี๋ยวอ่องเกณฑ์ให้ไปทอปัก ชูม่าโตก็ตั้งใจไปเพื่อจะได้สืบข่าวนางเล่าสี ชูม่าโตสามารถออกจากบ้านไปยังวังเดี๋ยวอ่อง เข้าไปคำนับเดี๋ยวอ่อง เดี่ยวอ่องจึงให้พวกชูม่าโตไปทอปักอยู่ที่โรงด้านทิศตะวันออก

ฝ่ายนางเล่าสีอยู่งานเฝ้าเดี๋ยวอ่องอยู่ข้างใน ครั้นแจ้งพวกชูม่าต้องเกณฑ์มาทอปัก นางเล่าสีคิดเห็นว่าชูม่าโตสามีคงจะต้องถูกเกณฑ์มาทอปักด้วยเป็นแน่ นางเล่าสีเห็นเดี๋ยวอ่องเมาสุรานอนหลับสนิทแล้ว นางจึงออกไปยังโรงปักทอ พบชูม่าโต ชูม่าโตก็จำได้ว่านางเล่าสีภรรยา นางเล่าสีก็เข้ากอดชูม่าโตผู้สามีแล้ว ก็ร้องไห้เล่าความซึ่งไปดูงานพลัดกันกับเตี้ยอ้วนกับนางหมุยเฮียง จนถึงพบเดี๋ยวอ่อง เดี่ยวอ่องข่มขืนเป็นภรรยา ให้ชูม่าโตผู้สามีฟังทุกประการ

ฝ่ายเดี๋ยวอ่องค่อยสร้างเมตตขึ้นมามีเห็นนางเล่าสีไม่ จึงถามหญิงคนใช้ หญิงคนใช้จึงทูลว่านางเล่าสีออกไปยังโรงปักทอ เดี่ยวอ่องได้ฟังดังนั้นก็เดินตามออกไป เห็นนางเล่าสีกับชูม่าโตนั่งร้องไห้อยู่ด้วย

กันทั้งสองคน เดียวอ่องมีความโกรธยิ่งนัก จึงสั่งให้ทหารช่างที่ให้จับตัวชูม่าโต นางเล่าสื่กับพวกพ้องซึ่งต้องเกณฑ์มาด้วยนั้น รวมเป็นสี่คนด้วยกันให้คุมตัวไปฆ่าเสีย แล้วเดียวอ่องคิดขึ้นมาได้ถึงความชั่วที่ตัวทำว่า ถ้าพวกพ้องของชูม่าโตรู้เรื่องจะเกิดความใหญ่ขึ้น จึงสั่งให้ทหารห้าร้อยคนไปล้อมบ้านชูม่าโตจับพวกชูม่าโตฆ่าเสียทั้งตระกูล แล้วบริษัทรัพย์สิ่งของเงินทองไปเป็นอาณานิคมของเดียวอ่อง แล้วเอาไฟเผาบ้านเรือนชูม่าโตเสียสิ้น

ขณะนั้นเดียวอ่องซึ่งเป็นคนใช้ของนางเล่าสื่อุ้มบุตรชายนางเล่าสื่อายุได้ ๕ ปี ไปเที่ยวซื้อของให้เด็กกิน ครั้นได้ทราบว่ามีเหตุการณ์ขึ้นดังนั้นก็กลับมา เห็นเพลิงไหม้บ้านเรือน ชูม่าโตหมดสิ้นแล้วก็ตกใจ จึงไปถามชาวบ้าน ชาวบ้านบอกเล่าจึงได้ทราบ แล้วพวกชาวบ้านบอกว่าท่านจงรีบออกไปเสียจากตำบลนี้เถิด หากไม่ภัยจะมาถึงตัวท่าน

เดียวอ่องครั้งได้ฟังดังนั้น จึงอุ้มบุตรชายนางเล่าสื่รีบหนีไปยังตำบลเจียงจิวเพื่อบอกข่าวให้ชูม่าแก้วผู้พี่ของชูม่าโตรู้ความตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ฝ่ายเดียวอ่องครั้งคุมทหารไปทำร้ายแก่พวกแซ่ชูม่าแล้ว กลับมายังสถานที่อยู่คิดขึ้นมาได้อีกโดยวิสัยคนพาลว่า ชูม่าแก้วผู้พี่ชายของชูม่าโตอยู่ที่ตำบลเจียงจิวรู้การก็จะเกิดความใหญ่ขึ้น จึงจะต้องกำจัดเสียให้สิ้นเชิงจึงจะได้ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว เดียวอ่องจึงเขียนเป็นหนังสือลับฉบับหนึ่งไปถึงขุนปุนหงี ขุนนางฝ่ายกรมเมือง เมืองซัวต้ง ให้ขุนปุนหงีเป็นธุระช่วยฆ่าชูม่าแก้วเสีย อย่าให้ทันชูม่าแก้วไปร้องฟ้องได้ ครั้นเขียนหนังสือแล้วเข้าฉีกมอบให้คนใช้คนสนิทนำไปให้ขุนปุนหงี ณ เมืองซัวต้ง

ฝ่ายขุนปุนหงีครั้งได้รับหนังสือลับของเดียวอ่องทราบความประสงค์แล้ว ขุนปุนหงีกับพวกพ้องอันสนิทไปยังตำบลเจียงจิวเพื่อกำจัดชูม่าแก้วตามคำสั่งของเดียวอ่องทุกประการ

ฝ่ายชูม่าแก้วตั้งโรงค้าขายทอดก้อยอยู่ตำบลเจียงจิว ครั้นอยู่มาในราตรีหนึ่งชูม่าแก้วนิมิตเห็นว่า ชูม่าโตทั้งครอบครัวอพยพพากันมาหาชูม่าแก้ว ชูม่าแก้วเห็นมีโลหิตอาบมาทุกตัวคนแล้วก็ตกใจตื่น คิดเห็นว่าความฝันวิปลาสยิ่งนัก ครั้นรุ่งเช้าชูม่าแก้วจึงไปทำนายฝันต่อชินแสหมอดู ชินแสหมอดูจึงทำนายว่า ความฝันของท่านนี้ต้นมือร้ายนัก ถ้าปลายมือนั้นท่านจะมีความเจริญ

ครั้นชินแสทำนายแล้ว ชูม่าแก้วก็กลับมาบ้านมีความวิตกยิ่งนัก ชูม่าแก้วก็ขึ้นมาออกจากตำบลเจียงจิวกลับมาบ้านเดิมเพื่อจะถามข่าวทุกข์สุขของบิดามารดา ครั้นถึงตำบลม้าเหลงเตียนพบเดียวอ่องอุ้มบุตรชูม่าโตมา ชูม่าแก้วยังไม่ทันจะถามข้อความทุกข์สุข เดียวอ่องก็ร้องไห้ เล่าความที่เดียวอ่องกระทำการหยาบช้ำสาหัส ให้ได้ความเดือดร้อนยากแค้นให้ชูม่าแก้วฟังทุกประการ ชูม่าแก้วก็ลงจากหลังม้าร้องไห้จนเป็นลมสลบไป ครั้นได้สติฟื้นขึ้นมาแล้วจึงพาเดียวอ่องไปยังเมืองกัยฮงหู จะทำฟ้องร้องต่อเปาเล่งเถว พบขุนปุนหงีมาจากเมืองซัวต้ง พวกของขุนปุนหงีแลเห็นชูม่าแก้วก็รู้จักจำได้ จึงไปแจ้งความแก่ขุนปุนหงี ขุนปุนหงีจึงสั่งให้จับตัวชูม่าแก้วเข้าไปยังเมืองกัยฮงหู ขุนปุนหงีจึงพูดพาลว่า ชูม่าแก้วเดินตัดหน้าฉานของขุนปุนหงี จึงให้บ่าวไพร่ของตัวทุบตีชูม่าแก้วจนแน่นิ่งไปไม่มีลมหายใจเข้าออก แล้วกลับสะตุ้งตักใจกลัวว่าเปาเล่งเถวจะรู้เรื่องแล้วก็จะเกิดความใหญ่โตขึ้น ครั้นคิดดังนั้นแล้ว จึงให้พวกพ้องบ่าวไพร่ของตนเอาแข่งใหญ่ใส่ศพชูม่าแก้ว แล้วเอาผลมะพูดใส่ถมทับข้างบน แล้วให้หามลงไปทำน้ำเพื่อจะทิ้งลงในน้ำ แต่ยังไม่ทันจะถึงทำน้ำ

ฝ่ายเปาเล่งเถวในวันนั้น ไม่มีความสบายใจเผอิญให้เกิดความรำคาญ จึงขึ้นมาออกจากเมืองเพื่อจะ

ไปเดินเล่นให้สบายใจ พอถึงประตูข้างทิศตะวันตกจะแยกไปทางอื่น เผอิญม้าที่เปาเล่งเถวขี่ไปนั้นทำพศหาไปไม่ เปาเล่งเถวมีความโกรธจึงลงแส้ ม้าก็ไม่ไป เปาเล่งเถวเฉลียวใจคิดว่ามันเคยขี่มาเนื่องนิตย์ ไม่เคยที่จะทำพศดื้อดั่งดั่งนี้เลย ชะรอยวันนี้จะมีเหตุอย่างไรเป็นแน่ ครั้นคิดเห็นดั่งนั้นแล้ว เปาเล่งเถวก็ลงจากม้าเข้านั่งพักอยู่ที่ตรมไม้ริมทางต้นหนึ่ง แล้วจึงใช้ให้เตียบหลงกับเตียวโฮ้ว ไปเที่ยวสอดแนมซบซาบฟังข่าวคราวร้ายดีของราษฎร ตามโรงสุราและโรงน้ำชาและโรงข้าวแกงในบริเวณใกล้เคียงเหล่านั้น

ครั้นเตียบหลง เตียวโฮ้วเที่ยวไปเดินดูตามถนน เห็นคนหามแข่งผลมะพุดมาดั่งนั้น จึงกลับมาแจ้งความแก่เปาเล่งเถว เปาเล่งเถวได้ฟังดั่งนั้นจึงสั่งให้เตียบหลงกับเตียวโฮ้วไปเอาตัวผู้หามแข่งมาทั้งแข่งด้วย จึงถามว่า หามอะไร จะไปข้างไหน มาแต่ไหน ผู้ที่หามตกใจกลัวด้วยเป็นการไม่ดี ก็บอกว่าผลมะพุดที่โรงพักของขุนปุนหนิงนายข้าพเจ้าเห็นกองอยู่เกลื่อนกลาดมากมายนัก จึงให้ข้าพเจ้าเอาใส่แข่งเพื่อจะหามเอาไปทิ้งเสียในแม่น้ำ

เปาเล่งเถวพิจารณาดูสีหน้าคนหามแข่งทั้งสี่คนไม่ปกติ และทั้งเห็นแข่งนั้นใหญ่โตมาก เกือบจะมีสิ่งใดสักอย่างหนึ่งหมกอยู่ในผลมะพุดนั้น คิดเห็นดั่งนั้นแล้วจึงอุบายพูดว่า ฮูหยิน ภรรยาของเราพอใจอยากกินผลมะพุด เจ้าทั้งสี่คนจงหามไปขายให้แก่ภรรยาเราที่บ้าน

ฝ่ายคนหามแข่งสี่คนได้ฟังเปาเล่งเถวบอกดั่งนั้น ก็ยิ่งสะทกสะท้านครั้นคร้ามตกใจกลัวยิ่งนัก แต่จนใจด้วยขัดมิได้ ก็จำใจหามแข่งมะพุดนั้นไปยังบ้านเปาเล่งเถว เปาเล่งเถวจึงให้เทผลมะพุดนั้นออกจากแข่ง เห็นศพคนอยู่ในกันชนั้น เปาเล่งเถวจึงถามผู้หามแข่งว่า เหตุใดจึงมีศพคนตายอยู่ในแข่งฉะนี้ จงให้การไปตามจริง ถ้าอำพรางไว้เราจะทำโทษให้ถึงสาหัส

ฝ่ายผู้ที่หามแข่งทั้งสี่คนตกใจกลัวตัวสั่น ก็ให้การตามความสัตย์จริงทุกประการ ที่ขุนปุนหนิงกระทำให้ซุม้ากั้วถึงแก่ความตายนั้น เปาเล่งเถวจึงให้เตียบหลง เตียวโฮ้วไปเอาตัวขุนปุนหนิง เตียบหลง เตียวโฮ้วจึงให้คนหามแข่งนำไปเอาตัวขุนปุนหนิงมาให้เปาเล่งเถว เปาเล่งเถวจึงสั่งให้ผู้คุมจำขังไว้

ฝ่ายเตียวอ้วนก่งเมื่อไปกับซุม้ากั้วถึงเมืองกยฮงหูแล้ว ซุม้ากั้วไปยื่นฟ้องต่อเปาเล่งเถวก็กายไปหาเห็นกลับมาไม่ เตียวอ้วนก่งจึงไปยังหอกลองที่สำหรับราษฎรมีทุกข์ร้อนจะได้ตีร้องเรื่องราว เตียวอ้วนก่งจึงตีกลองสัญญาขึ้นขึ้น

ฝ่ายเปาเล่งเถวครั้งได้ยินกลองสัญญาดั่งนั้นแล้ว จึงสั่งคนใช้ให้ออกไปนำตัวผู้ตีกลองเข้ามาหา เปาเล่งเถว คนใช้จึงออกไปนำตัวเตียวอ้วนก่งเข้ามาหาเปาเล่งเถว เปาเล่งเถวจึงถามว่ามีผู้ใดกดขี่ข่มเหงแต่อย่างใดหรือ จึงได้ตีกลองสัญญานี้ขึ้น

เตียวอ้วนก่งจึงวางเด็กซึ่งเป็นบุตรของซุม้าโถลงจากมือ แล้วจึงคุกเข่าลงคำนับแจ้งความ ซึ่งเตียวอ้วนก่งพระเจ้าน้องยาเธอกระทำร้ายฆ่าซุม้าโถทั้งตระกูล จนถึงเตียวอ้วนก่งเลี้ยงบุตรของซุม้าโถและไปหาซุม้ากั้วพากันมาฟ้องและหายไปไม่เห็นซุม้ากั้วกลับมา ตั้งแต่ต้นจนสิ้นความให้เปาเล่งเถวฟังทุกประการ

เปาเล่งเถวจึงให้คนใช้นำเตียวอ้วนก่งไปดูศพซุม้ากั้วว่าจะใช่หรือมิใช่ เตียวอ้วนก่งไปถึงเห็นศพซุม้ากั้วหน้าตายังสดอยู่เหมือนเป็น เตียวอ้วนก่งก็ร้องไห้รำพันไปต่าง ๆ

เปาเล่งเถวพิเคราะห์ดูศพซุม้ากั้ว เห็นยังสดใสร้อยจะยังไม่สิ้นชีวิตที่เตียว จะเป็นแต่สลบไปเท่านั้น เปาเล่งเถวจึงให้จุดเทียนตั้งเครื่องสักการบูชาไปยังศาลเทพารักษ์ที่ศักดิ์สิทธิ์ อธิษฐานว่าถ้าซุม้ากั้วผู้นี้ยังไม่ถึงแก่ความตาย ก็ขอให้ฟื้นคืนมาเป็นโจทก์อีกชั้นหนึ่ง ข้าพเจ้าจะได้ชำระคดีเรื่องนี้ต่อไป ครั้นอธิษฐาน

แล้ว เปาเล่งถูกก็กลับมาบ้าน ในคืนวันนั้นซูม่าก็กลับฟื้นคืนชีวิต เปาเล่งภูมิใจความยินดียิ่งนัก จึงให้ซินแส หมอยารักษาซูม่าก็หายเป็นปกติแล้ว เปาเล่งจึงถามซูม่าว่า ซูม่าก็ก็ร้องไห้เล่าความที่ซุนปุ่นหงึคบคิด กับเตียวอ่องทำร้ายแก่ซูม่าก็ให้เปาเล่งฟังทุกประการ

เปาเล่งได้ฟังดังนั้น จึงพูดแก่ซูม่าก็ว่า ท่านจงรักษาตัวอยู่ในบ้านข้าพเจ้าก่อน แล้วข้าพเจ้าจะ ชำระให้ท่าน อย่ามีความวิตกเลย พูดแล้วเปาเล่งก็กลับไปที่อยู่ จึงกระซิบสั่งความลับเป็นกลอุบายให้แก่ นางหลิวฮุยิน กับเตียวเหลง เตียวโฮ้วให้กระทำตามความคิดของเปาเล่ง แล้วเปาเล่งก็กระทำเป็นป่วยอยู่ หลายวัน

ฝ่ายพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ทรงทราบข่าวเปาเล่งป่วย จึงรับสั่งให้ขุนนางตำแหน่งหมอ ออกไป ตรวจดูโรคของเปาเล่งก่อน ถ้าหนักหนาจริงแล้ว พระองค์จึงจะได้เสด็จออกไปเยี่ยมเปาเล่งต่อภายหลัง ฝ่ายขุนนางตำแหน่งหมอ ก็ออกไปยังเปาเล่งตามรับสั่ง ครั้นถึงเมืองกัยฮงหูแล้วก็เข้าไปจะตรวจดูโรคเปา เล่งตามรับสั่ง

ฝ่ายนางหลิวฮุยินภรรยาเปาเล่ง ครั้นเห็นขุนนางข้าหลวงฝ่ายแพทย์มาจากเมืองหลวงก็ต้อนรับ จัดที่ให้พักตามสมควรแล้ว ขุนนางหมอจะขอเข้าไปตรวจดูโรคเปาเล่ง นางหลิวฮุยินจึงห้ามไว้ว่า โรคของท่านผู้สามีของข้าพเจ้านั้นป่วยวิปลาสนัก ถ้าถูกต้องเนื้อตัวเข้าแล้ว ก็มีอาการให้เจ็บปวดกระสับกระส่าย ร้อนรน จะต้องเอาเส้นด้ายผูกข้อมือให้ท่านตรวจดูลม เหมือนเช่นที่ท่านตรวจโรคนางข้างในที่เป็นสนมจึงจะ ได้ ว่าดังนั้นแล้วนางหลิวฮุยินจึงเอาเส้นด้ายผูกข้อมือเปาเล่งข้างละเส้นให้หมอตรวจ หมอก็แกะจับเส้น ด้ายที่ผูกข้อมือเปาเล่ง ก็เห็นว่าชีพจรเดินเต้นยังเป็นปกติอยู่ ลมชีพจรมิได้วิปลาสเสียหายแต่อย่างใด ครั้น ตรวจดูแล้วขุนนางหมอก็คำนับลาเปาเล่ง และนางหลิวฮุยินกลับเข้ามาเมืองหลวง

ครั้นข้าหลวงกลับไปแล้ว เปาเล่งจึงสั่งนางหลิวฮุยินภรรยาว่า ถ้าเรากระทำตายแล้วเจ้าจงรีบเข้าไป เฝ้าพระเจ้าแผ่นดิน กระทำเป็นเศร้าโศกเสียใจทูลว่าเราตายแล้ว ถ้าพระเจ้าแผ่นดินทรงถามว่า เราเมื่อก่อนจะใกล้ตายได้สั่งเสียไว้ว่ากระไรบ้าง เจ้าจงกราบทูลว่า เราได้สั่งไว้ขอให้เตียวอ่องซึ่งเป็นพระเจ้าน้องยา เธอ เป็นผู้ตั้งอยู่ในยุติธรรมและซื่อสัตย์กตัญญูต่อแผ่นดินนั้น สมควรว่าราชการแทนตัวเราต่อไปได้ นาง หลิวฮุยินก็รับคำสั่งของเปาเล่ง ถึงนำตราตำแหน่งเอ๋ซุนอ๋านเข้าไปเฝ้าถวายตราคืน แล้วก็ร้องไห้กราบทูล พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ว่า เปาเล่งสามีของข้าพเจ้าถึงแก่กรรมไปเสียแล้ว

ขณะนั้น แต่บรรดาขุนนางข้าราชการฝ่ายทหารพลเรือนเฝ้าอยู่พร้อมกันในที่นั้น ได้ฟังนางหลิว ฮุยินภรรยาเปาเล่งกราบทูลว่าเปาเล่งถึงแก่กรรมเสียแล้ว ต่างคนต่างสำคัญว่าจริงก็พากันเศร้าโศกสลด ใจลงเป็นอันมาก

พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้จึงตรัสถามว่า เปาเล่งเมื่อจะตายนั้นได้สั่งเสียไว้ประการใดบ้างหรือไม่ นางหลิวฮุยินก็ทูลตามคำเปาเล่งซึ่งสั่งไว้ให้นั้นให้พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ทรงทราบทุกประการ นางหลิวฮุยิน ถวายตราสำหรับยศคืนแล้ว ก็ถวายบังคมลากลับมายังเมืองกัยฮงหู

ฝ่ายพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ทรงพระกันแสงอาลัยเสียดายเปาเล่งยิ่งนัก ครั้นสร้างความโศกแล้ว พระองค์จึงพระราชทานเครื่องเซ่นให้หั้นอ่องซึ่งเป็นพระญาติพระวงศ์กับขุนนางรองเสนาบดีนำเครื่องเซ่นไป เซ่นศพเปาเล่งตามธรรมเนียม แล้วจัดให้ขุนนางเป็นข้าหลวงถือหนังสือรับสั่งออกไปยังเมืองไซเกีย ให้ เตียวอ่องกลับเข้ามาเฝ้าจะได้รับตราตั้งตำแหน่งเอ๋ซุนอ๋านแทนเปาเล่งต่อไป

ฝ่ายเดียวอ่อง ครั้นเห็นข้าหลวงถือหนังสือรับสั่งมาก็ตั้งโต๊ะบูชารับหนังสือรับสั่ง แล้วจึงได้รู้ว่าเปาเล่งเถียวตาย โปรดให้เดี่ยวอ่องเป็นที่แทนเปาเล่งเถียวต่อไป เดี่ยวอ่องมีความยินดียิ่งนัก ก็ลงเรือออกจากเมืองไซเกียระยะทางสองวันถึงเมืองตงเกีย จึงเข้าไปเฝ้าพระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ พระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้จึงพระราชทานตราสำหรับยศเอ๋อซุนอ้านให้แก่เดี่ยวอ่อง เดี่ยวอ่องมีความยินดียิ่งนัก จึงถวายบังคมลาลงเรือไปยังเมืองกัยฮงหู ตามบรรดาโรงร้านตีกเรือนเอาผ้าแดงและแพรสีดาดหน้าร้านโรงเรือนตีกคอยรับเดี่ยวอ่องทุกบ้านเรือนราษฎร

ครั้นเดี่ยวอ่องเข้าไปถึงบ้านเปาเล่งเถียว เห็นกระดาศเขียวเขียนอักษรด้วยฝุ่นขาวปิดไว้ทุกช่องประตู เดี่ยวอ่องเห็นดังนั้นก็มีความโกรธ จึงตวาดเอานางหลี่ฮูหยินว่า เปาเล่งเถียวก็ตายแล้ว เหตุใดจึงไม่เอาศพไปฝังเสียตามธรรมเนียม ยังเอาศพไว้ในบ้าน ๆ นี้ก็หาใช้บ้านช่องของท่านไม่ ตีกหลวงก่อสร้างไว้เป็นกังก้วนสำหรับข้าราชการจะได้มาพักอยู่รักษาราชการ เรามาถึงเมืองนี้ราษฎรชาวบ้านร้านตลาดต้อนรับเอาผ้าแดงดาดให้พรชัยมงคลแก่เรา ท่านกระทำเช่นนี้หาถูกต้องแบบแผนธรรมเนียมไม่

ฝ่ายเปาเล่งเถียวแต่งตัวเต็มยศเดินออกมาจากห้อง ร้องตวาดขึ้นด้วยเสียงอันดัง เป็นข้ออาณัติสัญญาให้ไพร่พลทหารซึ่งรักษาเปาเล่งเถียวอยู่นั้นรู้จักปิดประตูจวนเสียทั้งสี่ด้าน เดี่ยวโฮ้วกับเตียเหลงก็ตรงเข้าจับตัวเดี่ยวอ่องเปลื้องเครื่องยศออกจากตัว แล้วเอาเครื่องจำครบมาจำเดี่ยวอ่องไว้ แล้วหามเอาหีบหลวงสำหรับใส่ศพนั้นไปเผาเสีย เปาเล่งเถียวจึงเชิญลายพระราชหัตถ์ของพระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ ซึ่งทรงพระอนุญาตให้อาณัติสำหรับลงโทษเสนาบดีขุนนางผู้ใหญ่ และเจ้านายมีกรมและหากรมมิได้ ซึ่งกระทำความผิดได้ทั้งสิ้นวางไว้บนโต๊ะเครื่องบูชา แล้วเปาเล่งเถียวขึ้นนั่งบนที่ว่าการ แล้วสั่งให้ผู้คุมคุมตัวซุนปุนหงี และซุม่ากัวโจทก์มาพร้อมกันแล้ว เปาเล่งเถียวจึงถามเดี่ยวอ่องว่า ตัวท่านมียศใหญ่เป็นถึงพระเจ้าน้องยาเธอตระกูลอันสูงประเสริฐ แล้วเหตุใดท่านจึงประพฤตินเป็นคนพาลอันร้ายกาจ ตูจบุคคัลอันหาตระกูลมิได้ ช่มชืดนภรรยาของเขาแล้ว ยังมีหน้าซ้ำฆ่าเขาเสียจะให้สิ้นโคตร แล้วริบเอาเงินทองทรัพย์สินสมบัติของเขาไปเป็นอาณัติประโยชน์ของตน และเผาบ้านเรือนของเขาเสียด้วย จริงหรือหามิได้ จงรับเสียโดยดีอย่าให้ต้องเขินดีเลย

เดี่ยวอ่องได้ฟังเปาเล่งเถียวซักถามดังนั้นก็ให้การปฏิเสธไม่รับ เปาเล่งเถียวจึงให้ผู้คุมคุมตัวซุนปุนหงีมาถามด้วยเรื่องฆ่าซุม่ากัวตายนั้น ซุนปุนหงีก็รับเป็นสัตย์ ชัดทอดถึงเดี่ยวอ่องว่ามีหนังสือมาให้ฆ่าซุม่ากัว

เปาเล่งเถียวว่าท่านประพฤติผิดทำการชั่วทุจริตถึงเพียงนี้ สืบสวนทวนพยานชาวบ้านร้านตลาดก็ได้ความจริงสมโจทก์หาทั้งสิ้น ท่านไม่รับแล้วจะทอนอาญาแผ่นดินได้ก็สุดแล้วแต่ท่าน ว่าดังนั้นแล้วเปาเล่งเถียวก็สั่งให้นักการผูกเดี่ยวอ่องเข้าติดตามอาญา เดี่ยวอ่องเจ็บปวดทนมิได้ก็รับเป็นสัตย์ตามจริงที่ตนได้กระทำนั้นทุกประการ

เปาเล่งเถียวจึงพิพากษาคัดสินลงโทษเดี่ยวอ่องกับซุนปุนหงี ให้ริบเอาทรัพย์สินสมบัติเป็นของหลวง กึ่งหนึ่ง กึ่งหนึ่งให้แก่เดี่ยวอ้วนกั่งซึ่งมีความกตัญญูต่อนาย จะได้เลี้ยงบุตรของซุม่าโตกับนางเล่าสี่สืบตระกูลต่อไป แต่ส่วนตัวเดี่ยวอ่องกับซุนปุนหงีนั้น ให้ทหารคุมตัวไปฆ่าเสีย แล้วเปาเล่งเถียวจึงทำเรื่องราวถวายใจความว่า ด้วยโทษของเดี่ยวอ่องกับซุนปุนหงีกับถ้อยคำสำนวนโจทก์หา จำเลยให้การ สืบพยานเบิกความสมรับเป็นสัตย์นั้นสอดเข้าของฉนีกแล้ว เปาเล่งเถียวก็กลับเข้าไปเฝ้าพระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ทูลถวายเรื่องนั้น

พระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ตรัสว่า เราไม่รู้เลยว่าท่านทำกลอุบาย เราเข้าใจว่าท่านถึงแก่ความตายไป

จริง ๆ เรามีความเสียดายท่านจุดตั้งว่าแขนซ้ายขวาของเราขาดออกไปจากกายเราทั้งสองข้าง ซึ่งเดี๋ยวอ่องน้องเราประพฤติชั่วทำการทุจริตเป็นเสี้ยนหนามแผ่นดิน ให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนในอันใช้ที่ ท่านพิจารณาได้สวนได้ความจริง ข่าเสียดตามกฎหมายนั้น เราไม่มีความอาลัยในเดี๋ยวอ่องอันเป็นคนทุจริตนั้นเลย

ประเทศใด เมืองใดที่มีขุนนางซื่อตรงสุจริตตั้งอยู่ในยุติธรรม เอาใจใส่สอดส่องทุกข์ของอาณาประชาราษฎร และเอาธุระราชกิจการบ้านเมืองทั่วถึงรอบคอบ เป็นที่เบาพระทัยและเป็นที่ยวางพระทัยของพระเจ้าแผ่นดินและวางใจของราษฎรดั่งท่านแล้ว ราษฎรในประเทศบ้านเมืองนั้นย่อมมีแต่ความสุขและทั้งจะมีความเจริญแก่บ้านเมืองขึ้นด้วย พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ตั้งตั้งนั้นแล้ว ก็พระราชทานเงินทองและเสื่อยศอย่างสูงให้แก่เปาเล่งเถา แล้วก็เสด็จเข้า

ความเรื่องนี้ควรที่ถูกลบุดรอันบังเกิดมาในภายหลังเมื่อได้ยินได้ฟังแล้วจะนี้ จะต้องมีหิริโอดดับปะสะดุ้งกลัวต่อโทษ และมีความอายอันจะยืนอยู่ชั่วกาลปาวสาน ดุจเดี๋ยวอ่องน้องพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ทำความชั่วไว้ช้านานชื่อเสียงยังประจានอยู่จนทุกวันนี้ เหตุเดิมก็เกิดขึ้นเพราะสตรีรูปงามเป็นมุล ครั้นเมื่อลู่อำนาจแก่ความรักตั้งนั้นในชั้นที่สอง ซึ่งต่อมาแต่ความโง่ด้วยโมหคติแตกแยกออกผลผลิเป็นไปด้วยโทษจริตคิดฆ่าเขา หากมีเปาเล่งเถาผู้ประเสริฐดีทั้งความรู้และความตรงองค์วิจารณ์ ทั้งได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตของสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินแม่หาไม่ไหนจะล่วงรู้ถึงความชั่วทุจริตของผู้เป็นเจ้านายอันมีอำนาจมาก เช่นนั้น ควรเราท่านผู้ฟังผู้อ่านจะจดจำและวิจารณ์ในสรรพกิจ นี้กว่าเป็นศิษย์ท่านเปาเล่งเถาจะสมควร เป็นความดีความเจริญแก่โรงเรียนบ้านเมืองมาก ตามสมัยและเวลาเช่นนี้

เรื่องที่ ๑๐

มีความว่าที่ตำบลสี่เถาตัน แขวงเมืองเตงจิว ในตำบลนั้นราษฎรตั้งบ้านเรือนอยู่ทั้งสองฝั่งแม่น้ำ เป็นอันมาก ราษฎรตำบลนั้นทำมาหากินด้วยการปลานาติบาตเป็นพื้น ผู้ที่จิตเป็นพาลนั้นมาก ผู้โง่บุญ ประกอบไปด้วยเมตตาจิตนั้นน้อย ที่ตำบลตั้งฝั่งตะวันออกนั้นยังมีเศรษฐีอยู่คนหนึ่งแซ่ชู่ชื่อเตียงเก้เป็นคนตั้งอยู่ในยุคธรรม ประกอบไปด้วยเมตตาจิต ชู่เตียงเก้เศรษฐีมีภรรยาชื่อนางเตยสี่ซั่ง มีบุตรด้วยกันคนหนึ่งเป็นชายชื่อชู่ซ่ง ชู่ซ่งอายุได้สิบแปดปี มีลักษณะงามและมีกิริยาเรียบร้อย เล่าเรียนหนังสือรู้สึกซึ่งเศรษฐีผู้บิดามารดามีความรักใคร่ยิ่งนัก

ยังมีหลวงจีนผู้วิเศษรูปหนึ่ง สำนักอยู่เขาซำไท่ซัว อยู่มาวันหนึ่งหลวงจีนนั้นออกจากสำนักไปถึงตำบลตั้ง หลวงจีนผู้วิเศษนั้นรู้ว่า เศรษฐีเป็นผู้โง่บุญประกอบไปด้วยความเมตตาจิต หลวงจีนผู้วิเศษจึงแวะเข้าไปยังบ้านเศรษฐีขออาหารเจกิน

ฝ่ายเศรษฐีครั้นทราบว่าหลวงจีนมาหา ก็แต่งตัวนุ่งหม้อโดยสุภาพเรียบร้อยออกมาต้อนรับ เชิญหลวงจีนผู้วิเศษให้ที่นั่งที่อันสมควร แล้วชู่เตียงเก้เศรษฐีจึงถามหลวงจีนว่า ท่านสำนักอยู่ตำบลใด บัดนี้ท่านมาหาข้าพเจ้าด้วยธุระประสงค์สิ่งใดหรือ ข้าพเจ้ามีความยินดียิ่งนัก ว่าดังนั้นแล้วชู่เตียงเก้จึงสั่งให้พ่อครัวจัดอาหารเจมาเลี้ยงหลวงจีน ครั้นหลวงจีนกินอาหารแล้วจึงแจ้งความแก่เศรษฐีว่า ข้าพเจ้าพำนักอยู่ที่เขาซำไท่ซัว มาหาท่านวันนี้ด้วยทราบเหตุใหญ่อย่างหนึ่ง ขอท่านได้อนุญาตให้แก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะชี้แจงให้ท่านฟัง ชู่เตียงเก้ได้ฟังหลวงจีนบอกดังนั้น จึงยกมือขึ้นคำนับแล้วว่า ท่านจะมีธุระเหตุการณ์อันใดจงบอกเถิด ข้าพเจ้าอนุญาตให้

หลวงจีนผู้วิเศษจึงบอกว่า ข้าพเจ้าทราบอยู่ว่าท่านเป็นคนโง่บุญใจกุศลประกอบไปด้วยเมตตาจิต ข้าพเจ้ามาทั้งนี้หวังจะบอกให้ท่านทราบเหตุร้ายอันเกิดขึ้น ด้วยราษฎรตำบลนี้จะตายด้วยน้ำแดงหลากลงมาจากเหนือ จะท่วมบ้านเรือนราษฎร ราษฎรจะพากันจมน้ำตายเป็นอันมาก ท่านจงจัดหาเรือไว้สำรอง เมื่อเวลาน้ำท่วมมาจะได้อาศัย เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงได้มาแจ้งความแก่ท่านให้ทราบไว้ก่อนจะได้คิดอ่านเตรียม

ชู่เตียงเก้ได้ฟังดังนั้นก็ตกใจ จึงถามหลวงจีนต่อไปว่า น้ำแดงซึ่งจะมาท่วมนั้นจะมีกำหนดวันใด เดือนใดเป็นแน่ หลวงจีนบอกว่า สิงโตศิลาที่ตำบลตลาดโป้เต็กฟั้งนั้นเป็นที่กำหนดสังเกต ถ้าสิงโตนั้นมีโลหิตไหลออกมาจากตาเมื่อใดแล้ว น้ำจะท่วมมาเมื่อนั้น

ชู่เตียงเก้ได้ฟังนั้นจึงว่า ข้าพเจ้าจะต้องป่าวร้องให้ราษฎรในตำบลที่ใกล้เคียงกับข้าพเจ้ารู้ เขาจะได้เตรียมเรือแพไว้ทำ เมื่อเวลาน้ำท่วมจะได้อาศัย

หลวงจีนผู้วิเศษ เมื่อได้ฟังชู่เตียงเก้ว่าดังนั้นก็หัวเราะแล้วจึงพูดว่า ราษฎรตำบลนั้นนอกจากท่านแล้ว ล้วนแต่คนใจบาปหยาบซำทั้งสิ้น ท่านจะไปบอกเล่าแก่เขาเหล่านั้น เขาจะเชื่อถือฟังถ้อยคำของท่านหรือ ซึ่งน้ำจะท่วมมาทั้งนี้ก็เพราะเคราะห์กรรมของราษฎรทั้งหลาย หากให้เป็นไปโดยพยากรณ์ของเขา แต่ตัวท่านนี้จะรอดจากความตายเพราะน้ำท่วมนี้แล้ว แต่กระนั้นเคราะห์ของท่านก็ยังมีมาถึงอีก กระทำให้ท่านได้ความเดือดร้อนอันเป็นที่ยิ่ง

ชู้ยเตียงเก้ได้ฟังดังนั้น จึงถามต่อไปว่า ซึ่งท่านทำนายว่าข้าพเจ้ามีเคราะห์ร้าย จะกระทำให้ข้าพเจ้าถึงแก่ความตายหรือไม่ หลวงจีนบอกว่า อันความสุขและทุกข์นั้นเป็นคู่กัน ย่อมเป็นธรรมดาของท่าน ท่านจงหยิบกระดาษกับพู่กันมาให้ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะเขียนอักษรไว้ให้แก่ท่าน ต่อภายหน้าท่านจึงจะรู้ได้เอง

ชู้ยเตียงเก้ได้ฟังดังนั้น จึงหยิบกระดาษกับพู่กันและหมึกมาให้หลวงจีน หลวงจีนเขียนอักษรเป็นคำโคลงให้ไว้สี่บาท บาทต้นใจความว่า เทียนเทียนอึ้งจ้วยล้งเล่า บาทสองว่า รุ่งปืดเสี่ยงอ้วนไปยิกจิว บาทสามว่า จี้อวหิณหลายอิวกั๊กุ่ บาทสี่ว่า อิ้นเสงยอนเด็กกำล้ง แปลเป็นภาษาไทยว่า น้ำแดงหลากลงมา จากเหนือท่อมบ้านราษฎร ก็เพราะเทพยดาและเวรกรรมหากให้เป็น ถ้าพบสัตว์แล้วจงช่วยชีวิตสัตว์ สัตว์นั้นย่อมจะรู้คุณ แม้ว่าพบมนุษย์ปุกุชุนแล้วจงเมินเฉยเสียเถิด อย่าได้กระทำคุณเลย ถ้าทำคุณแล้ว คุณนั้นจะกลับบูชาโทษให้ ครั้นหลวงจีนแต่งโคลงแล้วก็ส่งคำโคลงให้แก่ชู้ยเตียงเก้ ชู้ยเตียงเก้อ่านดูแล้วก็ฉงน คิดคำโคลงนั้นไม่แจ้งว่าจะออกความประการใด จึงถามหลวงจีน หลวงจีนจึงบอกว่า ท่านไปภายหน้าก็คงจะรู้ว่าดังนั้นแล้วหลวงจีนผู้วิเศษจะลาชู้ยเตียงเก้ไปสู่สำนัก ชู้ยเตียงเก้จึงเอาเงินสิบตำลึงให้แก่หลวงจีนผู้วิเศษเป็นค่าเสบียงเดินทาง

หลวงจีนผู้วิเศษไม่รับเงินแล้วว่า ข้าพเจ้าบวชเรียนจำศีลภาวนาอยู่ตามเขาและป่าหาความสุขปราศจากทรัพย์สินเงินทอง ซึ่งท่านจะให้ข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้าขบใจท่านยิ่งนัก แต่ทรัพย์สินของท่านนั้นท่านจงเก็บไว้ จะได้เลี้ยงบ่าวไพร่ของท่าน ว่าดังนั้นแล้วหลวงจีนผู้วิเศษก็ลากลับไป

ชู้ยเตียงเก้จึงเข้าไปในตึกชั้นใน เล่าความซึ่งหลวงจีนบอกเหตุร้ายว่าน้ำจะท่วมนั้นให้นางเตยสี่ซั่งภรรยาฟังทุกประการ แล้วชู้ยเตียงเก้เศรษฐีจึงเรียกช่างมาต่อเรือเตรียมไว้ ๒๐ ลำ จะได้บรรทุกสิ่งของและบุตรภรรยาข้าทาสลงในเรือเมื่อเวลาน้ำท่วม ในขณะที่ช่างต่อเรืออยู่นั้น ราษฎรไปมาได้แลเห็นดังนั้น จึงถามชู้ยเตียงเก้เศรษฐีว่า ท่านให้ช่างต่อเรือมากมายหลายลำจะนี้เพื่อประสงค์อันใด ชู้ยเตียงเก้ก็เล่าบอกตามความที่หลวงจีนผู้วิเศษมาบอกนั้นให้ผู้มาถามฟังทุกคน ราษฎรตำบलนั้นได้ฟังชู้ยเตียงเก้บอกดังนั้น ก็พากันหัวเราะหาความเชื่อถือไม่ ชู้ยเตียงเก้จึงใช้ให้เหล่าโอวซึ่งเป็นคนใช้ไปคอยตรวจดูสิงโตศิลาที่ตำบลลาดนั้นเป็นนิตย์ ราษฎรชาวโรงงานเห็นเหล่าโอวมาตรวจดูสิงโตนั้นทุก ๆ วัน จึงถามเหล่าโอวว่า ข้าพเจ้าเห็นท่านมาตรวจดูสิงโตทุกวันนั้นเพื่อประสงค์ด้วยเหตุอันใด เหล่าโอวคนใช้ของเศรษฐีจึงบอกว่า ถ้าสิงโตตัวนี้มีโลหิตไหลออกจากนัยน์ตาเมื่อใดแล้ว น้ำจะท่วม ราษฎรจะพากันจมน้ำตายเป็นอันมาก เพราะฉะนั้นนายข้าพเจ้าจึงให้ข้าพเจ้ามาคอยตรวจดูอยู่เสมอ ๆ ถ้าสิงโตมีโลหิตไหลออกจากนัยน์ตาเมื่อใดแล้วจะได้ขนสิ่งของบรรทุกบุตรภรรยาข้าทาสลงเรือ จึงจะได้พ้นภัยอันนั้น

ราษฎรชาวบ้านได้ฟังดังนั้นแล้วจึงพูดว่า ฤดูนั้นก็เป็ฤดูแล้งอยู่ มีบ้างหรือที่จะมีน้ำท่วม สิงโตเล่าก็เป็นสิงโตศิลา หรือจะมีโลหิตไหลออกมาได้ คนเช่นนี้เราเห็นอยู่แต่ว่า จะเป็นคนเสียจริตดอกกระมัง ว่าดังนั้นแล้วก็พากันหัวเราะ

ครั้นอยู่มาวันหนึ่งมีชายผู้หนึ่งแซ่ชื่อมิได้ปรากฏ เป็นผู้ชายเนื้อสุกร เป็นผู้พอใจเล่นสัพยอก จึงเอาโลหิตสุกรมาป้ายเข้าที่นัยน์ตาสิงโตตัวนั้น ฝ่ายเหล่าโอวไปตรวจดูเห็นนัยน์ตาสิงโตมีโลหิตดังนั้นก็กลับไปบอกแก่ชู้ยเตียงเก้เศรษฐี เศรษฐีจึงสั่งให้บ่าวไพร่ข้าทาสขนทรัพย์สินสิ่งของบรรทุกลงในเรือทั้ง ๒๐ ลำที่ต่อไว้ นั้น ครั้นเวลากลางคืนก็เกิดลมพายุมีดฟ้ามัวฝน ฝนตกลงมาข้างทิศเหนือ ถึงสามคืนสามวันมีน้ำแดงหลาก

ไหลลงมา ท่วมหลังคาตึกบ้านร้านโรงของราษฎร ราษฎรพากันจมน้ำตายประมาณสองหมื่นเศษ

ฝ่ายชู้ยเตียงเก่เศรษฐี พร้อมด้วยบุตรภรรยาข้าทาสชายหญิงอยู่ในเรือ ลอยไปกลางแม่น้ำหาได้เป็นอันตรายเป็นเหมือนคนทั้งหลายไม่ แลเห็นภูเขา ภูเขาหนึ่งพังทลายลง เศรษฐีเห็นค่างฝูงหนึ่งลอยน้ำมา เศรษฐีจึงให้คำใช้เอาไม้ทอดลงไปในน้ำ ฝูงค่างนั้นก็เกาะไม้ป็นขึ้นบนเรือของเศรษฐีรอดพ้นจากความตาย

ยังมีนกแขวกฝูงหนึ่งลอยน้ำมา ขนปีกเปียกบินขึ้นไม่ได้ ชู้ยเตียงเก่เห็นก็สั่งให้ข้าทาสซึ่งอยู่ในเรือแจวเรือเก็บนกแขวกขึ้นมานบนเรือ ครั้นขนปีกแห้งแล้วนกนั้นก็บินไปได้ตามปกติ

ยังมีชายผู้หนึ่งเกาะขอนไม้ลอยตามน้ำลงมา แลเห็นเรือของเศรษฐีลอยอยู่กลางแม่น้ำ ชายผู้นั้นร้องเรียกว่าขอท่านได้เมตตาช่วยชีวิตข้าพเจ้าไว้ด้วยเถิด ชู้ยเตียงเก่ครั้นเห็นชายเกาะขอนไม้ลอยน้ำมา ร้องให้ช่วยดังนั้น ชู้ยเตียงเก่จึงสั่งบ่าวทาสให้แจวเรือเข้าไปรับ

ขณะนั้นนางเตยสีเซ่ง คิดขึ้นมาได้ถึงคำโคลงของหลวงจีนผู้วิเศษ นางเตยสีเซ่งจึงห้ามชู้ยเตียงเก่ผู้สามีว่าคำโคลงของท่านหลวงจีนผู้วิเศษว่าไว้ว่า ถ้าทำคุณแก่สัตว์สัตว์นั้นคงจะรู้จักคุณ ทำคุณแก่มนุษย์มนุษย์จะให้โทษ ชู้ยเตียงเก่ได้ฟังนางเตยสีเซ่งภรรยาว่าดังนั้น จึงตอบภรรยาว่า เจ้าเอ๋ยแต่สัตว์เดียรัจฉานเรายังช่วยได้ นี่มนุษย์ทั้งคนเราจำจะต้องช่วยไว้จึงจะควร เมื่อเขาไม่รู้จักคุณเราแล้วก็แล้วไป เทพดาอารักษ์ก็คงจะสอดส่องเห็นความดีของเรา ว่าดังนั้นแล้วชู้ยเตียงเก่ก็ให้คนใช้แจวเรือเข้าไปรับชายผู้นั้นขึ้นมานบนเรือ เศรษฐีจึงให้เสื่อกางเกงใหม่ผลัดนุ่งห่ม จึงถามแซ่และชื่อและตำบลบ้าน

ชายผู้นั้นคำนับชู้ยเตียงเก่แล้วก็ร้องให้ บอกว่าข้าพเจ้าแซ่เล่า ชื่อเอ็ง บิดาข้าพเจ้าชื่อเล่าโต ตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลโป้เต็กพัง น้ำท่วมมาบิดากับมารดาจะตายเป็นประการใดก็ไม่แจ้ง บัดนี้ท่านมีพระเดชพระคุณช่วยชีวิตไว้ ข้าพเจ้าจะขออยู่เป็นข้าท่านให้ท่านใช้กว่าจะหาชีวิตไม่

ชู้ยเตียงเก่เศรษฐีได้ฟังเล่าเอ็งว่าดังนั้นก็มีความสงสาร ครั้นอยู่มาได้ประมาณสองวันน้ำนั้นก็ลด ชู้ยเตียงเก่ก็กลับมายังบ้านเดิม ชู้ยเตียงเก่จึงบอกแก่เล่าเอ็งว่า ข้าพเจ้ามีบุตรคนเดียวจะเอาตัวท่านเป็นบุตรบุญธรรม จะได้เป็นคู่อยู่ด้วยกันกับบุตรข้าพเจ้า

เล่าเอ็งได้ฟังชู้ยเตียงเก่ว่าดังนั้นก็มีความยินดี แล้วก็คำนับชู้ยเตียงเก่กับเตยสีเซ่ง รับใช้การงาน และนับถือเศรษฐีต่างบิดามารดาอยู่มาได้ประมาณหกเดือน ในขณะเมื่อวันเดือนน้ำท่วมบ้านเรือนนั้น นางฮ่องไท่เข้าซึ่งเป็นพระราชชนนีแห่งพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ เที่ยงพระราชลัญจกรคือดวงตราหยกของวิเศษสำหรับแผ่นดินต่อมาทุกชั่วกษัตริย์ ลงเรือพระที่นั่งเพื่อจะให้พันภัยน้ำแดงมาท่วมในเวลานั้น ดวงตราหยกของวิเศษนั้นได้หายไป ไม่แจ้งว่าจะไปตกอยู่แห่งหนตำบลใด พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้รับสั่งให้มีหมายประกาศปาวร้องให้ราษฎรทั่วกันตลอดพระราชอาณาเขตว่า ถ้าผู้ใดได้ดวงตราหยกนั้นนำมาถวายแล้ว จะพระราชทานเงินทองเสื้อผ้าและยศศักดิ์ชุบเลี้ยงให้เป็นขุนนาง มีชื่อเสียงปรากฏในแผ่นดิน

ครั้นอยู่มาคืนวันหนึ่ง ชู้ยเตียงเก่ก็มีนิมิตฝันเห็นว่า เทพดาองค์หนึ่งมาบอกแก่ชู้ยเตียงเก่ว่า เชียงเต้คือพระสยามภูมัญญาณซึ่งเป็นประธานโลก เห็นว่าท่านเป็นผู้ตั้งอยู่ในยุติธรรม และประกอบด้วยเมตตาจิตมีน้ำใจ ไม่ตระหนี่ ตั้งอยู่ในศีลทานการกุศล จึงรับสั่งให้ข้าพเจ้ามาบอกแก่ท่านว่า ดวงตราหยกของสำหรับแผ่นดินที่หายไปนั้น ตกอยู่ในสระแก้วหลังพระตำหนักของฮ่องไท่เข้า ครั้นบอกดังนั้นแล้ว เทพเจ้าก็อันตรธานหายไป ชู้ยเตียงเก่ก็ได้สติตื่นรู้สึกตัวทันที จึงเล่าความฝันให้ภรรยา กับบุตรฟังทุกประการ ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้าคนใช้ของชู้ยเตียงเก่มาบอกว่า บัดนี้มีหมายประกาศปาวร้องว่าตราหยกของวิเศษสำหรับ

แผ่นดินหาย ถ้าผู้ใดพบปะรู้เห็นนำไปถวายจะพระราชทานยศศักดิ์ลาภผลเป็นอันมาก

ชู้ยเตียงเก้จึงปรึกษาแก่ภรรยาว่า ความฝันของเราต้องกันตรงกันแก่หมายประกาศ จะต้องให้บุตรของเราเข้าไปยังเมืองหลวงแจ้งความแก่เสนาบดี ให้นำความขึ้นกราบทูลพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ตามความที่เข้าฝันนั้นเจ้าจะเห็นเป็นอย่างไร

นางเตียสีเซ้งได้ฟังชู้ยเตียงเก้ปรึกษาดังนั้นจึงว่า ลาภและยศนั้นย่อมเป็นธรรมดา เมื่อจะมีมาถึงจริงแล้วโดยแต่จะไม่ชวนชวาย ก็หากจะต้องได้อยู่เองโดยธรรมดา บุตรของเรามีอยู่ผู้เดียวเท่านี้ ถ้าจะให้ไปเล่า ระยะเวลาที่ห่างไกลและกันดาร จะได้รับความลำบาก

ขณะนั้นเล่าเอ็ง นั่งอยู่ที่นั่นได้ฟังชู้ยเตียงเก้ปรึกษาดังนั้น จึงเข้ามาใกล้แล้วคำนับพูดว่า พระคุณของท่านซึ่งได้ช่วยชีวิตข้าพเจ้าไว้ และอุปถัมภ์บำรุงเลี้ยงรักษาเสมอเหมือนบิดามารดาอันบังเกิดเกล้า บัดนี้ข้าพเจ้าจะขออาสาท่านไปเมืองหลวงสืบข่าวคราวดูก่อน ถ้าเห็นช่องควรจะแจ้งความต่อเสนาบดี ให้นำกราบทูลได้แน่นอนแล้ว ชู้ยเซ้งจึงค่อยไปต่อภายหลัง

ชู้ยเตียงเก้เศรษฐีได้ฟังเล่าเอ็งพูดจาชี้แจงดังนั้นก็เห็นชอบด้วย จึงจัดเงินเป็นค่าเดินทางให้แก่เล่าเอ็งแล้วว่า ถ้าน้องท่านได้ตีกองจะได้ตีด้วยกัน อย่ามีความกินแหนงแคลงใจสิ่งใดเลย เล่าเอ็งก็คำนับลาชู้ยเตียงเก้ออกจากตำบลตั้ง เดินทางรอนแรมหลายวันมาจนถึงเมืองหลวงก็เข้าพักโรงแรม แล้วเล่าเอ็งปลดเอากระดานป้าย ซึ่งปิดหมายประกาศนั้นออกเสีย

ส่วนทหารผู้รักษาท้องที่ตำบลนั้น เห็นเล่าเอ็งทำดังนั้นก็คุมเอาตัวเล่าเอ็งเข้าไปหาอ่องใจเสียงขุนนางผู้ใหญ่ ขุนนางผู้ใหญ่จึงถามเล่าเอ็งว่ารู้เห็นอย่างไรในเรื่องตราหยกดวงนี้ จึงสามารถมั่นแก้ไขปลดเอาหมายประกาศออกเสียจะนี้

เล่าเอ็งคำนับแล้วบอกว่า เทพดามาตลใจให้ฉันฝันว่าพระราชลัญจกรตราหยกพิเศษนั้น ตกจมอยู่ในกลางสระแก้วที่หลังพระตำหนักของฮ่องไท่เข้า ถ้าให้คนลงไปค้นหาคงจะพบ

อ่องใจเสียงได้ฟังเล่าเอ็งแจ้งความดังนั้นก็มีความยินดี จึงให้เล่าเอ็งพักอยู่ยังกังก๊วน แล้วอ่องใจเสียงก็เข้าไปเฝ้ากราบทูลพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ โดยกระแสดความตามที่เล่าเอ็งมาบอกเล่าความฝันนั้นให้ทรงทราบทุกประการ

พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ ได้ทรงฟังอ่องใจเสียงกราบทูลดังนั้นก็มีความยินดียิ่งนัก ด้วยวันนั้นเป็นวันสารทฤดูเดือนสิบ พระองค์ทรงประทับโต๊ะเสวยพร้อมด้วยนางพระสนมฝ่ายใน อยู่ในสวนพระราชอุทยานหลังพระตำหนัก จึงรับสั่งให้หญิงคนใช้ลงไปดำค้นหาดวงตราหยกในสระแก้ว

พวกผู้หญิงลงไปดำค้นหาได้ดวงตราหยก นำขึ้นมาถวายพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ครั้งได้ตราหยกของวิเศษสำหรับแผ่นดินแล้ว มีพระทัยยินดียิ่งนัก เสด็จออกยังที่วราชการ จึงรับสั่งให้หาเล่าเอ็งเข้ามาเฝ้า เล่าเอ็งก็ถวายบังคมตามธรรมเนียม แล้วก็เดินถอยออกมาอยู่ในสถานที่อันควร

พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้จึงตรัสถามเล่าเอ็งว่า เจ้าฝันเห็นไปหรือว่าเทวดามาบอกให้ จึงได้รู้ว่าตราหยกพิเศษของเราตกอยู่ในสระแก้ว เล่าเอ็งจึงทูลรับรับสั่งซึ่งเอาความชอบของชู้ยเตียงเก้เศรษฐี ปิดบังความจริงที่ชู้ยเตียงเก้เป็นผู้ฝันเห็นนั้นเสีย

พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ได้ทรงฟังเล่าเอ็งกราบทูลดังนั้นก็ทรงสำคัญเข้าพระทัยว่าเป็นความจริง ก็ทรงพระกรุณาปราณีตรัสสรรเสริญเล่าเอ็งว่า ท่านนี้ชะรอยจะได้กระทำความดีอันเป็นส่วนกุศลสุจริตไว้เป็น

อันมากแต่ก่อนแล้ว จึงเทพยดาเจ้าได้อนุเคราะห์บันดาล دلใจให้ท่านฝันเห็น จึงมีความชอบต่อแผ่นดินนี้
ตรัสตั้งนั้นแล้วก็เสด็จขึ้น

ครั้นวันฤกษ์ดี มีรับสั่งให้พนักงานจัดโต๊ะและสุราเลี้ยงขุนนางฝ่ายทหารพลเรือน พร้อมด้วยพระ
ญาติพระวงศ์ในพระที่นั่ง พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้จึงพระราชทานกงจูพระราชธิดาที่สอง ซึ่งเป็นบุตรนาง
ฮ่องหนึ่งสนมให้แก่เล่าเอ็ง แล้วทรงมอบให้เล่าเอ็งรับยศในตำแหน่งไซซ้อฮูม่า

เล่าเอ็งครั้นได้รับยศตำแหน่งแล้ว ก็ถวายบังคมลาออกไปอยู่ด้วยนางกงจู เล่าเอ็งครั้นมียศศักดิ์
วาสนาบริบูรณ์ไปด้วยเงินทองทรัพย์สมบัติป่าไพร่แล้ว ก็ลี้มชู่เตียงแก่ผู้มีคุณเสีย

ฝ่ายชู่เตียงแก่เศรษฐีครั้งแฉงความว่า เล่าเอ็งมีวาสนาได้เป็นขุนนางตำแหน่งที่ฮูมาราชบุตรเขย
ของพระเจ้าแผ่นดิน ชู่เตียงแก่จึงให้ชู่เซ่งผู้บุตรเข้าไปยังเมืองหลวงสืบดูว่าจะจริงดังคำเล่าลือหรือไม่
ชู่เซ่งก็จัดเงินใส่ใต้พอสสมควรเป็นเสบียงเดินทางพร้อมแล้ว ก็คำนับลาชู่เตียงแก่และมารดา ชู่เซ่งกับ
คนใช้คนหนึ่งชื่อเส่ยหยีออกจากบ้านรอนแรมมาหลายวัน ถึงเมืองตั้งเกี่ยคือเมืองหลวง ชู่เซ่งกับเส่ยหยีก็
เข้าพักอยู่ยังโรงเตี๊ยม แล้วชู่เซ่งก็เที่ยวสืบถามตามราษฎร ชาวบ้านร้านตลาดได้ความว่าเล่าเอ็งเป็นขุนนาง
ตำแหน่งที่ฮูม่า ชู่เซ่งก็คอยหาโอกาสที่จะให้พบแก่เล่าเอ็ง

อยู่มาวันหนึ่งเล่าเอ็งเข้าไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินแล้วกลับออกมา ชู่เซ่งเห็นเล่าเอ็งขี่ม้ามีพลทหาร
นำหน้าตามหลังหลายสิบคน เป็นที่สง่ายิ่งนัก ชู่เซ่งจึงยืนอยู่ข้างทาง พอเล่าเอ็งซึ่งเป็นคนอกตัญญูมิได้รู้คุณ
ท่านผู้มีคุณแลเห็นชู่เซ่งบุตรของเศรษฐี ก็กระทำเป็นไม่รู้จัก จึงตวาดด้วยเสียงเป็นอันดังว่า อ้ายคนนี่มา
จากไหนสามารถตัดหน้าฉาน ทหารจงจับเอาตัวไปทำโทษ พวกทหารก็กรูกันเข้าจับตัวชู่เซ่งไปยังบ้าน
เล่าเอ็ง แล้วก็ยึดตัวลงตี ๒๐ ที เนื้อหนังแตกโลหิตไหล ชู่เซ่งได้ความเจ็บปวดยิ่งนัก แล้วเล่าเอ็งสั่งให้คุม
ตัวชู่เซ่งไปจำขังไว้ ณ คุณ ชู่เซ่งก็ร้องให้เล่าเอ็งความหลังซึ่งได้กระทำคุณไว้ต่อเล่าเอ็ง ตั้งแต่ต้นจนปลายให้
ผู้คุมฟังทุกประการ

ฝ่ายเส่ยหยีคนใช้ของชู่เซ่งซึ่งพักอยู่โรงเตี๊ยม ครั้นแฉงความว่าเล่าเอ็งเขียนตีชู่เซ่งแล้วเอาตัวไป
จำขังไว้ ณ คุณก็ตกใจ เส่ยหยีก็ไปยังคุกหาที่พักอยู่นอกคุก หุงต้มอาหารเลี้ยงปฏิบัติชู่เซ่งผู้นายอยู่ชานาน
เงินทองของชู่เซ่งก็หมดลง จนถึงเส่ยหยีต้องไปเที่ยวขอรทานชาวบ้านร้านตลาดมาเลี้ยงชู่เซ่ง

ครั้นอยู่มา ผุ่งค่างที่ชู่เซ่งได้ช่วยชีวิตไว้เมื่อครั้งน้ำท่วมนั้น ผุ่งค่างรู้คุณของชู่เซ่ง ผุ่งค่างนั้นก็นำ
เอาเนื้อย่างและผลไม้มาหนึ่งคอยอยู่บนต้นไม้ ครั้นเห็นผู้คุมคุมตัวชู่เซ่งออกมานอกคุก ผุ่งค่างนั้นก็ลงมาจาก
ยอดไม้ เอาผลไม้กับเนื้อโคอย่างมาให้ชู่เซ่งกินมิได้ขาดวัน ผู้คุมครั้นเห็นประหลาดดังนั้นจึงถามชู่เซ่ง
ชู่เซ่งจึงบอกว่าเมื่อครั้งน้ำท่วมนั้น สัตว์เหล่านี้บิดาของข้าพเจ้ากับข้าพเจ้าได้ช่วยชีวิตไว้พร้อมกันกับช่วย
ชีวิตเล่าเอ็งวันเดียวกัน สัตว์เหล่านี้รู้คุณของข้าพเจ้า จึงได้เอาผลไม้และเนื้อย่างมาแทนคุณข้าพเจ้า

ผู้คุมได้ฟังชู่เซ่งเล่าให้ฟังดังนั้น ก็ถอนใจใหญ่แล้วจึงพูดว่า ชั้นแต่สัตว์เดรัจฉานก็ยังมีใจรักคุณคน
เป็นมนุษย์ไม่รู้จักคุณท่านผู้มีคุณแล้ว สู้แต่สัตว์เดรัจฉานก็ไม่ได้ ดูเป็นที่น่าอัปอายแก่เดรัจฉานอันเป็นชาติ
ต่ำช้านัก

อยู่มาวันหนึ่งผุ่งนกแขวกบินมาจับอยู่หน้าคุณ ครั้นเห็นชู่เซ่งออกมานอกคุก นกแขวกผุ่งนั้นก็บิน
ลงมายืนใกล้ชู่เซ่งแล้วก็ร้องขึ้น ชู่เซ่งเห็นนกแขวกผุ่งนั้นก็นึกขึ้นมาได้ว่า เมื่อครั้งน้ำท่วมได้ช่วยชีวิตนก
เหล่านี้ไว้ แล้วชู่เซ่งจึงว่า ถ้านกนี้รู้คุณของเราแล้วจงช่วยนำเอาหนังสือข่าวทุกข้อนของเรา กลับไปให้แก่

บิดามารดาของเราให้รู้ด้วยเถิด ชุ่ยแข่งว่าดังนั้นแล้วก็ยืมหมึกพู่กันและกระดาษของนายผู้คุมมาเขียนหนังสือใจความว่าด้วยเล่าเอ็งไม่รู้จักคุณ กลับพาลเขียนตีแล้วจับขังคุกให้เศรษฐีผู้บิดาแจ้งทุกประการ ครั้นเขียนหนังสือแล้วก็เข้ามณี แล้วเอาเส้นด้ายร้อยหนังสือผูกเข้ากับตัวนกแขวกตัวหนึ่ง นกนั้นก็บินไป ประมาณสองวันก็ถึงบ้านเศรษฐี

ฝ่ายชุ่ยเตียงแก่กับนางเตยสีแข่ง ออกไปนั่งเล่นอยู่ในสวนดอกไม้ รำพันบ่นถึงชุ่ยแข่งผู้บุตรที่เข้าไปเมืองหลวงช้านานหลายวันแล้วยังไม่เห็นกลับมา พอแลไปเห็นนกแขวกบินถาลลงมายืนร้องอยู่ใกล้ ๆ ชุ่ยเตียงแก่เห็นมีหนังสือผูกติดอยู่กับตัวนก เป็นการประหลาดมากดังนั้น จึงแก้หนังสือออกจากตัวนก เปิดผนึกออกอ่านแจ้งความทุกประการแล้ว ก็เล่าความให้นางเตยสีแข่งภรรยาฟังทุกประการ

นางเตยสีแข่งก็ร้องให้คิดถึงบุตรที่ไปได้ความทุกข์ยาก แล้วบ่นว่าชุ่ยเตียงแก่ผู้สามีว่า ท่านหลวงจีนผู้เศษได้ทำนายไว้แล้ว ท่านก็ไม่เชื่อ ขึ้นกระทำคุณต่อมนุษย์ ข้าพเจ้าตัดเดือนท่านท่านก็ไม่เชื่อ บุตรข้าพเจ้าจึงได้ความทุกข์ยากถึงเพียงนี้

ชุ่ยเตียงแก่ได้ฟังภรรยาว่าดังนั้น ให้มีความแค้นเล่าเอ็งยิ่งนัก ชุ่ยเตียงแก่จัดได้เงินทองใส่ใ้กับคนใช้ตามไปด้วยสี่ห้าคน ออกจากบ้านเดินทางรอนแรมมาตามระยะทางหลายเวลาถึงเมืองดงเกี้ยว เทียวสืบถามตามชาวบ้านร้านตลาด ได้ความจริงว่าชุ่ยแข่งผู้บุตรต้องจำอยู่ในคุกกองมหันตโทษ ชุ่ยเตียงแก่เดินไปพอได้ครึ่งทางพบเส่ยหยี่ซึ่งเป็นคนใช้ที่ให้แก่กับชุ่ยแข่งผู้บุตร ไปเทียวขอทานกลับมา

เส่ยหยี่ครั้งเห็นชุ่ยเตียงแก่เศรษฐี แล้วก็เข้ามาบอกเหตุเศรษฐีผู้นายแล้วก็ร้องให้ เล่าความที่เล่าเอ็งกระทำให้ชุ่ยแข่งต้องทนทุกข์อยู่ในคุกให้ชุ่ยเตียงแก่ฟังทุกประการ แล้วเส่ยหยี่ก็พาเศรษฐีเข้าไปพบแก่ชุ่ยแข่งที่ในคุก

ชุ่ยแข่งเห็นเศรษฐีผู้บิดามาก็มีความยินดี ก็เล่าความให้บิดาฟังทุกประการ ชุ่ยเตียงแก่จึงว่าบิดาจะไปให้พบกับเล่าเอ็ง ถ้าเป็นประการใดบิดาจะทำฟ้องไปยื่นต่อท่านเปาเล่งเถูให้ชำระ ว่าดังนั้นแล้วชุ่ยเตียงแก่ก็ไปยังบ้านเล่าเอ็ง แลเห็นตึกกว้านบ้านเรือนภาคภูมิใหญ่โตโรฐาน มีบ่าวไพร่ผู้คนเข้าออกเป็นสง่าผ่าเผย ชุ่ยเตียงแก่จึงเข้าไปนั่งคอยอยู่ในห้องตึกชั้นนอก พอเล่าเอ็งออกมา ชุ่ยเตียงแก่จึงว่า ตัวท่านบัดนี้ก็ได้ดีแล้ว มาลืมเราเสีย ถึงกระนั้นก็ช่างเถิด ยังมีหน้ากระทำให้บุตรของเราได้ความเดือดร้อนถึงสาหัสเห็นควรอยู่แล้วหรือ

ฝ่ายเล่าเอ็งครั้งเห็นชุ่ยเตียงแก่ว่ากล่าวดังนั้นก็มีความละอาย จึงกลับเข้าไปข้างในปิดประตูเสียมิให้ชุ่ยเตียงแก่ตามเข้าไปได้

ชุ่ยเตียงแก่มีความแค้นเล่าเอ็งยิ่งนัก จึงไปยังเมืองกัยฮงหู ทำฟ้องไปยื่นต่อเปาเล่งเถู มีใจความว่าตั้งแต่วันนี้ทำมราชฎรลัมตายนั้น และได้ช่วยชีวิตเล่าเอ็งแล้วเอาเล่าเอ็งเลี้ยงไว้ จนถึงชุ่ยเตียงแก่นิมีตเห็น ว่าเทพารักษ์มาบอกเล่า ด้วยเรื่องดวงตราหยกตกอยู่ในสระแก้วมาจนถึงเล่าเอ็งกระทำข่มเหงเขียนตี แล้วจำขังชุ่ยแข่งไว้ในคุกจนทุกวันนี้

เปาเล่งเถูรับฟ้องมาตรวจดูแล้ว คิดจะเอาตัวเล่าเอ็งมาชำระ จึงให้ชุ่ยเตียงแก่ชุ่มอยู่ในบ้านเปาเล่งเถู เปาเล่งเถูจึงให้หนักการไปเมืองดงเกี้ยวสอบถามถ้อยคำของชุ่ยแข่ง จะตรงกันกับฟ้องของชุ่ยเตียงแก่หรือไม่ ครั้นหนักการไปสอบถามได้ความแล้วกลับมาแจ้งความ เปาเล่งเถูเห็นถ้อยคำของชุ่ยแข่งตรงกันสมกันกับฟ้องของชุ่ยเตียงแก่ทุกประการ เปาเล่งเถูจึงสั่งให้พ่อครัวจัดโต๊ะและสุราไว้พร้อม จึงมีเทียบไปเชิญเล่าเอ็งมากิน

เลี้ยงที่บ้านเปาเล่งเถว ณ เมืองกัยฮงหู ซึ่งเป็นเมืองด่านของเมืองตังเกี๋ย ระยะเวลาเดินทางด้วยม้าสองชั่วโมงจึงจะถึง

เปาเล่งเถวจึงกระซิบสั่งคนใช้สำหรับรินสุราเลี้ยงนั้นให้จัดสุราใส่ในป้านคะเนเพียงสามถ้วย ถ้าสุราในป้านหมดให้ร้องบอกว่าหมด ครั้นเปาเล่งเถวจัดการดั่งนั้นแล้ว พอเล่าเอ็งมาถึงเปาเล่งเถวจึงเชิญเล่าเอ็งเข้านั่งโต๊ะเสพสุราเป็นที่รื่นเริง ขณะเมื่อนั่งรับประทานสุรานั้น เปาเล่งเถวขำเลื่องดูป้านสุราที่คนใช้รินให้เล่าเอ็งชุ่มม้ากินนั้นพอน้ำสุราหมดลง เปาเล่งเถวจึงกระทำเป็นพูดขึ้นว่า เอาสุราเพิ่มเติมมาอีกให้ท่านชุ่มม้ากิน คนใช้จึงบอกว่าหมดแล้ว เปาเล่งเถวจึงว่าน้ำสุราหมดแล้วเอาน้ำท่าก็ได้ คนใช้จึงตักเอาน้ำท่าใส่ป้านมารินให้เล่าเอ็งชุ่มม้ากิน

เล่าเอ็งมีความโกรธจึงพูดว่า ขุนนางฝ่ายทหารพลเรือนและเจ้านายผู้ใหญ่ผู้น้อย ก็ยังไม่มีผู้ใดดูหมิ่นข้าพเจ้า แต่ท่านมาดูหมิ่นข้าพเจ้าเสียจริง ๆ

เปาเล่งเถวตอบว่า ในเมื่อวันเดือนแปดปีนี้น้ำทั้งลำแม่น้ำท่านชุ่มม้ายังกินเข้าไปได้ มาบัดนี้มีน้ำอยู่ป้านเดียวเท่านั้น ท่านจะกินไม่ได้หรือ

เล่าเอ็งได้ฟังเปาเล่งเถวพูดจาแตกดัน กระทบถึงเรื่องชู้เตียงเก้เศรษฐีช่วยชีวิตขึ้นมาจากน้ำก็ตกใจ ขณะนั้นชู้เตียงเก้เดินมาใกล้เล่าเอ็ง ยกมือขึ้นชี้หน้าเล่าเอ็งแล้วจึงพูดว่า คนผู้นี้ข้าพเจ้าได้กระทำคุณไว้ แล้วกลับลบหลู่คุณของข้าพเจ้าเสีย ยังมีหน้ากระทำใ้บุตรของข้าพเจ้าได้รับความเดือดร้อนด้วย พระเจ้าแผ่นดินไม่ทรงทราบทรงชูปเลี้ยงไว้ ภายหลังคงจะหลู่คุณพระเจ้าแผ่นดินอีกเป็นแน่ ขอท่านได้ชำระให้เห็นเท็จและจริงโดยยุติธรรมเถิด

ขณะนั้นนักการและคนใช้ของเปาเล่งเถวก็ปิดประตูบ้านเสียทันที เปาเล่งเถวจึงถอดหมวกและเสื้อยศของเล่าเอ็งออก แล้วจึงให้นักการตีสี่สิบทีแล้วถามตามคำฟ้องหาของชู้เตียงเก้เศรษฐีฟองนั้น

เล่าเอ็งก็ให้การรับถูกต้อง สมดังคำของชู้เตียงเก้ฟ้องทุกประการ เปาเล่งเถวจึงเรียบเรียงข้อความตามเรื่องราวของชู้เตียงเก้ เศรษฐีกับถ้อยคำของเล่าเอ็งที่ให้การรับถูกต้อง สมดังคำฟ้องของชู้เตียงเก้เศรษฐี นำเข้าไปถวายพระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ พระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้จึงรับสั่งให้หาตัวชู้เตียงเก้เศรษฐีเข้าไปเฝ้าแล้วตรัสถาม ชู้เตียงเก้กราบทูลตามข้อความตั้งแต่หลวงจีนผู้พิเศษทำนายด้วยเรื่องน้ำจะท่วมมาจนถึงเล่าเอ็งกระทำแก่ชู้เตียงเก้บุตร ให้พระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ทรงทราบทุกประการ

พระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ตรัสสรรเสริญชู้เตียงเก้เศรษฐีว่าท่านนี้เป็นผู้ใจบุญ เทพยดาจึงได้ช่วยอุปถัมภ์บำรุงมิให้ถึงแก่ความล้มจม วันพรุ่งนี้เราจะต้องตัดสินเล่าเอ็งคนอกตัญญู ตรัสดั่งนั้นแล้วก็เสด็จเข้าข้างใน

ครั้นรุ่งขึ้นพระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้เสด็จออกจากราชการ จึงรับสั่งให้เปาเล่งเถวถอดชู้เตียงเก้ออกจากคุกแล้วโปรดพระราชทานเครื่องยศและตั้งให้เป็นผู้รักษาเมืองมูเสียกุก แล้วตั้งให้ชู้เตียงเก้เป็นขุนนางตำแหน่งอิ้วชุกี้หิง เป็นผู้ว่ากล่าวตักเตือนราษฎรให้รู้จักคุณและโทษ

พระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ ครั้นพระราชทานให้ยศแก่เศรษฐีแล้ว จึงรับสั่งว่าเล่าเอ็งผู้นี้ ชู้เตียงเก้เขาก็ได้กระทำคุณกลับบูชาโทษให้เขา โทษควรเอาไปประหารชีวิตเสีย ครั้นรับสั่งดั่งนั้นแล้วก็เสด็จขึ้น เจ้าพนักงานก็นำตัวเล่าเอ็งไปประหารชีวิตเสียตามรับสั่ง

ตามเรื่องเศรษฐีชู้เตียงเก้สมควรเป็นคหิหลายอย่าง เมื่อว่าตามธรรมเนียมโลก ที่จะห้ามมิให้

เกือบกลอนุเคราะห์แก่เพื่อนมนุษย์เมื่อเวลาตกยาก ก็จะขาดความกรุณาไป ควรแต่จะทำคุณไว้ฝ่ายเดียว ด้วยเป็นการดีทั้งโลกและธรรม แต่ไม่ควรที่จะไว้ใจวางใจแก่มนุษย์ ตามคำสุภาษิตที่ท่านกล่าวว่ายากที่จะรู้ใจของเขาว่าดีและร้ายประการใด สันดานเดิมเป็นนิสัยติดเนื่องมากก็มี ในการดีและการชั่วขึ้นตามเหตุและปัจจัย ในปัจจุบันก็มี จึงให้กลับดีกลับชั่วได้ ยกไว้แต่ใจพระอริยเจ้าสี่คู่แปดหมู่เท่านั้นวางใจได้

ประการหนึ่งว่าโดยทางความ ความเรื่องนี้ไม่สู้ลึกลับและยากแก่ผู้พิจารณา ยากเท่าเล่าแอ้งเป็นพระราชบุตรเขยเท่านั้น ถ้ามิใช่เป่าเล่งถูและมีใช้พระเจ้าชั่งยินจงฮ่องเต้ บางทีจะเลยกลบเกลื่อนแปรผันไปได้หลายทาง ควรเราท่านผู้อ่านผู้ฟังจะจดจำจารึกไว้ในใจว่า คนชั่วประกอบการณ์ทุจริต แม้จะได้ลาภยศศักดิ์ ก็จะเป็นไปได้คราวหนึ่ง แต่จะไม่ยั้งยั้งยียวยาวมั่นคงถาวร ตนคงจะต้องรับผลของความทุจริตที่เป็นบาปอันตนได้กระทำไว้ ดุจเล่าแอ้งที่ได้กล่าวมานี้เป็นตัวอย่าง

เรื่องที่ ๑๑

มีความว่าที่เมืองกังจิวเสีย ยังมีชายผู้หนึ่งชื่อเตี้ยเต็กฮั่ว เตี้ยเต็กฮั่วมีภรรยาชื่อนางหันหลันเอ็ง นางเป็นบุตรของหันเอ็งสืออยู่บ้านตำบลน้ำเฮียง เตี้ยเต็กฮั่วอยู่กับนางหันหลันเอ็งมาก็ช้านาน แต่ไม่เกิดบุตรด้วยกัน ถ้าถึงวันพระข้างขึ้นและข้างแรม เตี้ยเต็กฮั่วก็ตั้งพิธีบวงสรวงนิมนต์หลวงจีนหงอ้วนเสียสำนักวัดย่งเนงยีมาสวดมนต์อธิษฐานขอให้มียุบุตร

หลวงจีนหงอ้วนเสียมาสวดมนต์ครั้งใด แลเห็นนางหันหลันเอ็งมีลักษณะรูปร่างมารยาทสะอาดหมดจด ก็มีใจประหวัดผูกพันปฏิบัติ เกิดความกำหนัดนี้รักไม่รู้เสื่อมคลาย อยู่มาวันหนึ่งหลวงจีนหงอ้วนเสียมาสวดมนต์ที่บ้านเตี้ยเต็กฮั่ว วันนั้นเตี้ยเต็กฮั่วไม่อยู่บ้านไปจ่ายเครื่องแจช่ายที่ตลาด เพื่อจะได้หุงต้มเลี้ยงหลวงจีนหงอ้วนเสีย หลวงจีนหงอ้วนเสียคิดอุบายได้อย่างหนึ่ง จึงให้หญิงเด็กคนใช้ของนางหันหลันเอ็งไปลักเอารองเท้าของนางหันหลันเอ็งมาได้ข้างหนึ่ง แล้วหลวงจีนก็เอารองเท้านั้นไปยังวัด ทำเป็นเอารองเท้านั้นชุบเมยแล้วก็วางลง

ขณะนั้นพอเตี้ยเต็กฮั่วมา จะนิมนต์หลวงจีนหงอ้วนเสียไปเลี้ยงเจ ครั้นเตี้ยเต็กฮั่วเห็นหลวงจีนหงอ้วนเสียถือรองเท้าเช็ดชุบเมยอยู่ดั่งนั้น ก็จำได้ว่าเป็นรองเท้าของนางหันหลันเอ็ง เตี้ยเต็กฮั่วมีความสงสัยสนเท่ห์ว่า หลวงจีนหงอ้วนเสียจะเป็นชู้กัน จนถึงทำการสังวาสขาดจากศีลสมณะแล้ว นางหันหลันเอ็งจึงได้ปลงใจให้รองเท้ามาดั่งนี้ เตี้ยเต็กฮั่วคิดเห็นดั่งนั้นแล้วก็มีความโกรธยิ่งนัก จึงกล่าวความหยาบช้าแก่หลวงจีนนั้นเป็นอันมาก ครั้นกลับมาถึงบ้านก็ตำหนินางหันหลันเอ็งผู้ภรรยาด้วยความโกรธหึงหวง แล้วจึงพูดว่า มึงเป็นหญิงไม่ซื่อสัตย์ต่อสามี ไปเป็นชู้ทำการชู้อันมิดีกับหลวงจีนแล้วให้รองเท้ากันไปข้างหนึ่งเป็นสำคัญ กูได้รู้เห็น

นางหันหลันเอ็งภรรยาจึงเถียงว่า เมื่อเวลากลางวันข้าพเจ้านอนหลับไป ครั้นตื่นขึ้นมารองเท้าของข้าพเจ้าหายไปข้างหนึ่งเป็นการดั่งนี้ นางหันหลันเอ็งพูดชี้แจงสักเท่าใด ๆ เตี้ยเต็กฮั่วก็มิได้เชื่อฟัง เตี้ยเต็กฮั่วก็ขับไล่นางหันหลันเอ็งมิให้อยู่ในบ้านด้วยต่อไป นางหันหลันเอ็งก็ร้องไห้ลาเตี้ยเต็กฮั่วกลับไปอยู่บ้านเดิมของนางกับบิดามารดา

ฝ่ายหลวงจีนหงอ้วนเสีย ครั้นแจ้งว่าเตี้ยเต็กฮั่วขับไล่นางหันหลันเอ็งกลับไปอยู่บ้านเดิมแล้ว หลวงจีนหงอ้วนเสียก็หนีออกจากสำนักกลับมาอยู่ตำบลไชเฮียงแขวงอำเภอไทหงวนบ้านเดิม หลวงจีนหงอ้วนเสียก็แปลงเพศเป็นคฤหัสถ์ไว้ผมยาวเกล้ามวย แล้วเปลี่ยนแซ่และชื่อเสียใหม่ ชื่อฟ้งหยิน ฟ้งหยินจึงวานอ้วงคิม ซึ่งเป็นเพื่อนบ้านเป็นสื่อไปขอนางหันหลันเอ็งต่อหันเอ็งสือผู้บิดา บิดาก็ยอมยกนางหันหลันเอ็งผู้บุตรให้แก่ฟ้งหยิน แล้วก็นัดวันแต่งงานให้นางหันหลันเอ็งอยู่กับเป็นสามีภริยากันกับฟ้งหยิน ครั้นอยู่มาถึงฤดูสารทเดือนสิบ ในวันนั้นฟ้งหยินนั่งเสพสุราอยู่ด้วยกันนางหันหลันเอ็ง ฟ้งหยินก็พูดสัพยอกนางหันหลันเอ็งว่า เจ้ากับพี่ได้กันเป็นภริยาสามีทุกวันนี้ก็เพราะคุณของนางเสยหมุยลักเอารองเท้าของเจ้ามาให้พี่ พี่จึงได้เจ้าเป็นภรรยาสมความปรารถนารักใคร่

นางหันหลันเอ็งได้ฟังดั่งนั้น ก็ยังมีความสงสัยอยู่ จึงถามฟ้งหยิน ฟ้งหยินก็เล่าความตามจริงว่า ด้วยเรื่องรองเท้าข้างหนึ่ง จนถึงเตี้ยเต็กฮั่วขับไล่ให้นางหันหลันเอ็งฟังทุกประการ

ครั้นนางหันหลังเฝ้าได้ทราบความตลอดต้นจนปลายดังนั้น ก็มีความเสียใจว่าเสียรู้เล่ห์กลของ หลวงจีนจึงมิได้อยู่กินด้วยกันกับสามีเดิม ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว นางหันหลังเฝ้าก็ยิ่งมีความโกรธพิงหยิน ยิ่งนัก แต่แสร้งกระทำหน้าขึ้นมิให้พิงหยินรู้ ครั้นเวลาตีกพิงหยินนอนหลับสนิทแล้ว นางหันหลังเฝ้าก็เอามือด เชือดคอของตัวเอง ถึงแก่ความตาย

ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้า หันเอ็งสิผู้บิดาของนางหันหลังเฝ้าแจ้งว่าบุตรตาย แต่ไม่ทราบว่าจะตายด้วย เหตุใด หันเอ็งสิก็ทำฟองไปยื่นต่อเปาเล่งเถ โจความว่าเดิมได้ยกนางหันหลังเฝ้าผู้บุตรให้แก่เตี้ยเด็กฮั่วเป็น ภรรยา ครั้นอยู่มาเตี้ยเด็กฮั่วเกิดหึงหวงคิดสงสัยภรรยาว่ามีชู้เพราะด้วยเรื่องรองเท้าข้างหนึ่งซึ่งหลวงจีนวัด ย่งเนงยี่ลักเอาไป เตี้ยเด็กฮั่วจึงได้ตีดาขับไล่นางหันหลังเฝ้าจนถึงขาดจากฝ่ามือเมียนกัน ข้าพเจ้าจึงได้ยกนาง หันหลังเฝ้าให้เป็นภรรยาพิงหยิน มาบัดนี้เป็นด้วยเหตุอย่างไรกันขึ้น นางหันหลังเฝ้าบุตรข้าพเจ้าจึงได้ตาย ด้วยอาวุธฉะนี้ ขอท่านได้พิจารณาให้ได้ความจริงโดยยุติธรรม

เปาเล่งเถครั้นอ่านฟองแจ้งความดังนั้นแล้ว จึงให้ผู้คุมขังทั้งโจทก์ทั้งจำเลยไว้ ครั้นเวลาค่ำเปาเล่งเถ นั่งตริกรองถึงเรื่องความนางหันหลังเฝ้าอยู่เคลิ้มหลับไป ผันเห็นว่ามีหญิงคนหนึ่งมาคุกเข่าลงคำนับที่ตรง หน้าเปาเล่งเถ แล้วก็เล่าความซึ่งพิงหยินเมื่อยังบวชเป็นหลวงจีนคิดอุบายให้นางหันหลังเฝ้าขาดจากฝ่ามือเมียน กัน ตั้งแต่ต้นจนปลายให้เปาเล่งเถฟังทุกประการ แล้วปีศาจนางหันหลังเฝ้าก็อันตรธานหายไป

เปาเล่งเถได้สติตื่นขึ้นทันที ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้าเปาเล่งเถจึงให้ผู้คุมคุมตัวทั้งโจทก์ทั้งจำเลยมาถาม เปาเล่งเถยกกรณีเหตุเรื่องรองเท้าขึ้นถามพิงหยินว่าเหตุใดจึงคิดอยากกระทำให้สามีภริยาเขาขาดจากฝ่ามือเมียนกัน ภายหลังตัวจึงย้อนไปสู่ขอเอามาเป็นภรรยา จนถึงนางหันหลังเฝ้าได้ความเจ็บแค้นถึงแก่เชือดคอตาย จึงให้ การไปแต่ตามความจริงที่ตนได้กระทำมาโดยดีทุกประการ อย่าให้ต้องผูกถือเขี้ยนตีเลย

พิงหยินมีความกลัวสะทกสะท้าน คิดเห็นว่าเป็นความจริงโดยจะไม่รับ เปาเล่งเถก็คงจะเขี้ยนตีผูก ทำให้ได้ความลำบากมากไปเปล่า ๆ ที่ไหนเราจะทนไปได้ ประการหนึ่งก็เป็นความจริงใจอยู่ด้วย พึงหยินก็ ให้การรับเป็นสัตย์โดยขึ้นดา

เปาเล่งเถจึงตัดสินปรับโทษของพิงหยิน ข้อที่บวชเป็นชีบานาสงฆ์แล้ว มาคิดอุบายกระทำให้เขา ขาดจากฝ่ามือเมียนกัน แล้วกลับมาขอร้องกระทำให้เขาเสียตัวโดยที่ไม่รู้กล โทษของพิงหยินถึงเชือดเนื้อให้กา กินจนถึงแก่ความตาย ครั้นตัดสินแล้วเปาเล่งเถจึงสั่งเพชรฆาตให้นำตัวพิงหยินไปทำโทษตามคำตัดสิน

เรื่องที่ ๑๒

มีความว่า ที่ตำบลชินเฝ้าแขวงเมืองดงเกี้ยว ตำบลนั้นระยะทางห่างเมืองดงเกี้ยว ๒๐ ลี มีเศรษฐีผู้หนึ่งชื่อชินติดหงวน ชินติดหงวนได้นางสิวมิ่งเป็นภรรยา นางสิวมิ่งเป็นบุตรของช่างตรีกร ช่างตรีกรอยู่ตำบลน้ำถวน นางสิวมิ่งเป็นผู้ได้เล่าเรียนหนังสือความรู้สึกซึ่ง อายุได้ ๑๙ ปีจึงได้มาเป็นภรรยาชินติดหงวน นางสิวมิ่งมีกิริยามารยาทเรียบร้อย ราษฎรชาวบ้านตำบลนั้น พากันพูดสรรเสริญนางสิวมิ่งเป็นอันมาก

ครั้นอยู่มาวงศ์ญาติของชินติดหงวน กระทำการวิวาหมงคลแต่งงานบ่าวสาว จึงมีเทียบมาเชิญ ชินติดหงวนไปนั่งโต๊ะกินเลี้ยง ชินติดหงวนสั่งเสียนางสิวมิ่งภรรยาแล้ว ก็ออกจากบ้านไปช่วยการของวงศ์ญาติ ครั้นชินติดหงวนไปจากบ้านได้สองสามวันแล้ว นางสิวมิ่งไม่เห็นสามีกลับมา นางสิวมิ่งตั้งตาคอยแลดูต้นทางอยู่จึงออกไปคอยมองดูว่า ชินติดหงวนผู้สามีจะกลับมาหรือยัง

ยังมีหลวงจีนรูปหนึ่งเดินมาแต่ไกล แลเห็นนางสิวมิ่งยืนอยู่ที่ประตูบ้าน มัวแลดูนางไม่วางตาจน แท้ถล่ำตกลงในคูริมนั่นถนน เสื่อกางเกงเปียกน้ำทั้งสิ้น ด้วยฤดูนั้นเป็นฤดูหนาว

ฝ่ายนางสิวมิ่งครั้นเห็นหลวงจีนขึ้นมาจากคู เสื่อกางเกงเปียกเนื้อตัวเปื้อนดั่งนั้น ก็มีความสงสาร นางสิวมิ่งจึงเข้าไปในโรงครัวก่อไฟใส่อังโหลมาให้หลวงจีนผิงแล้วเอาน้ำร้อนมาให้หลวงจีนกิน

หลวงจีนจึงพูดว่า ข้าพเจ้าเดินทางมาถล่ำตกลงไปในคูจนเนื้อตัวเสื่อกางเกงเปียกเปื้อนหมดทั้งสิ้น ท่านเป็นผู้ใจบุญเอาไฟมาให้ผิงและได้ยาสื่อกางเกงให้แห้ง และทั้งได้รับประทานน้ำชาด้วย ข้าพเจ้ามีความขอบใจท่านยิ่งนัก

นางสิวมิ่งจึงว่าท่านยาสื่อกางเกงแห้งแล้ว ก็เชิญไปเสียดึง ถ้าอยู่ข้าสามีข้าพเจ้ากลับมาเห็นท่านอยู่ที่นี่ จะมีความเคลือบแคลงใจว่า ข้าพเจ้าเป็นคนไม่ดีคบหาแก่ท่าน ดูหาสมควรไม่ หลวงจีนก็รับคำว่าจะไป ในทันใดนั้นพอชินติดหงวนมาถึงเข้า แลเห็นหลวงจีนกับนางสิวมิ่งนั่งผิงไฟอยู่ด้วยกัน ชินติดหงวนมีความสงสัยกระทบจิตคิดหึงก็มึนตึ๊งซึ่งโกรธอยู่ในใจ ครั้นหลวงจีนได้เห็นกิริยาชินติดหงวนทำอาการมึนตึ๊งดั่งนั้นก็ตกใจกลัว ลุกขึ้นทันทีรีบเดินหนีไปเสียให้พ้น

ชินติดหงวนครั้นเห็นหลวงจีนลุกขึ้นเดินไปโดยด่วนดั่งนั้น ก็โกรธจึงตำหนินางสิวมิ่งว่า ตัวเป็นผู้หญิงมีสามีชอบแต่จะอยู่ดูแลแต่ในบ้านเรือนจึงจะถูกตามธรรมเนียมผู้หญิง ผู้หญิงอะไรเช่นนี้ไปนั่งลอยหน้าอยู่กับหลวงจีน ชะรอยจะกระทำการชั่วเป็นชู้กันเป็นแน่ ชินติดหงวนว่าดั่งนั้นแล้ว ก็ขับไล่นางสิวมิ่งมิให้อยู่ต่อไป

นางสิวมิ่งก็ร้องไห้ มิได้โต้ตอบแก่ชินติดหงวนผู้สามีประการใด นางสิวมิ่งก็กลับไปอยู่กับบิดามารดาที่บ้านเรือนของนาง และนางสิวมิ่งก็มิได้เล่าบอกความซึ่งสามีหึงด้วยเรื่องก่อไฟให้หลวงจีนผิงให้บิดามารดาฟังไม่

ฝ่ายหลวงจีนนั้นกลับมาอยู่สำนักวัดไซเลมย์ ครั้นสืบรู้ว่านางสิวมิ่งนั้น ชินติดหงวนผู้สามีขับไล่กลับมาอยู่กับบิดามารดาประมาณได้ปีหนึ่งแล้ว หลวงจีนนั้นจึงหนีเจ้าวัดกลับมาบ้านเดิม กลับแปลงเพศเป็นฆราวาสไว้ผมมวยตามเดิม เปลี่ยนชื่อเสียใหม่เรียกว่าเล่าอ้อ เล่าอ้อจึงวานลีโหวเป็นสื่อไปพูดจากับช่างตรีกรผู้บิดาของนางสิวมิ่ง ขอนางสิวมิ่งเป็นภรรยาเล่าอ้อ

ห้องเตริกจึงพูดว่าบุตรของข้าพเจ้า ชินติดหงวนสามีซบโล่มาอยู่บ้าน จะเป็นเพราะบุตรของข้าพเจ้า ทำความผิดประการใดข้าพเจ้าก็หาทราบไม่ แต่ดูน้ำใจของบุตรข้าพเจ้านั้น พิเคราะห์ดูกริยาเขายังซื่อตรงรัก สามีของเขาอยู่หรือเขาจะตัดขาดกันประการใด ข้อนี้ข้าพเจ้าก็ไม่สามารถจะหยั่งรู้น้ำใจเขาได้ ครั้นข้าพเจ้า จะยกให้ไว้ มันก็จะเป็นการข่มขืนน้ำใจบุตรของข้าพเจ้าไป ดูเป็นการหาสมควรไม่ ว่าดังนั้นแล้วห้องเตริก ก็หัวเราะ

ลีโอวผู้แม่สื่อได้ฟังดังนั้นแล้วก็มีได้ว่าประการใด จึงไปหามารดาของนางสิวมิ่ง แล้วก็เล่าความ ตามที่เล่าอ้าวานให้เป็นสื่อมาขอนางสิวมิ่งนั้นให้มารดานางสิวมิ่งฟัง ฝ่ายมารดาของนางสิวมิ่งได้ฟังลีโอว บอกดังนั้น ก็มีความยินดีด้วยปรารถนาแต่จะให้บุตรมีสามีเท่านั้นตามวิสัยน้ำใจหญิง จึงพูดแก่ลีโอวว่าสามี ของนางสิวมิ่งได้ซบโล่นางสิวมิ่งมาอยู่บ้านข้าพเจ้าช้านานประมาณได้ปีหนึ่ง แล้วหาได้เลี้ยงดูกันตาม ธรรมเนียมภรรยาสามีไม่ อีกประการหนึ่งข้าพเจ้าก็ได้ทราบว่า ชินติดหงวนก็มีภรรยาใหม่แล้ว เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจะยอมยกให้นางสิวมิ่งมีสามีต่อไปก็ได้ ท่านจงไปบอกนัดแก่เล่าอ้อเถิดว่าให้เล่าอ้อหาวันดีฤกษ์ดีมา แต่งงานตามธรรมเนียมเถิด

ลีโอวได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี จึงไปแจ้งความแก่เล่าอ้อว่า บัดนี้มารดาของนางสิวมิ่ง ยอมยกนาง สิวมิ่งให้แล้ว ให้ท่านคิดหาวันฤกษ์ดีเถิด เมื่อเล่าอ้อได้ฟังลีโอวบอกดังนั้น มีความยินดีเป็นที่ยิ่ง

ฝ่ายนางสิวมิ่งครั้งนั้นแจ้งความว่า มารดาจะยกให้มีสามีต่อไป นางสิวมิ่งไม่เต็มใจ ด้วยยังมีความ อาลัยถึงสามีเดิมของตัวอยู่ จึงพิโรธรำพันบ่นโดยความเสียใจที่มารดาจะข่มขืนให้มีสามีใหม่

ครั้นวันฤกษ์ดี เล่าอ้อก็จัดสิ่งของมาแต่งงานตามธรรมเนียม ฝ่ายนางสิวมิ่งโดยขัดมารดาไม่ได้ ก็จำใจเป็นภรรยาอยู่กับเล่าอ้อ ครั้นอยู่มาเวลาวันหนึ่ง เล่าอ้อไปเสพสุราเมามาหนึ่งเคียงนางสิวมิ่งแล้วพูด สัพยอกว่า เจ้าจำข้าไม่ได้หรือ นางสิวมิ่งตอบว่า เดิมท่านเป็นคนชาวบ้านใด ข้าพเจ้าจำท่านไม่ได้ เล่าอ้อ จึงบอกว่าเดิมข้าพเจ้าเป็นหลวงจีนอยู่วัดไชเลมยี่ เดินมาตามทางมัวแลชมเจ้าจนลืมสติพลัดตกลงในคูถนน เจ้าได้สงเคราะห์ให้ผิงไฟและซักเสื้อผ้ากางเกงกินน้ำชาตั้งแต่ต้นจนปลายให้นางสิวมิ่งฟังทุกประการ

นางสิวมิ่งได้ฟังดังนั้นมีความแค้นยิ่งนัก ครั้นอยู่มาได้สามวัน นางสิวมิ่งก็หนีกลับมาบ้าน เล่า ความให้ห้องเตริกผู้บิดาฟังทุกประการ ห้องเตริกจึงทำฟ้องไปยื่นต่อเป่าเล่งเถ กเล่าโทษเล่าอ้อตามความที่ นางสิวมิ่งเล่าบอกแก่ห้องเตริกทุกประการ เป่าเล่งเถจึงหาตัวเล่าอ้อมาถามว่า ตัวไปบวชเป็นหลวงจีนอยู่ วัดวาอาราม เป็นชีบานาสงฆ์ฝ่ายสมณะแล้ว เหตุใดกลับแปลงเพศคืนมาเป็นคฤหัสถ์ ไปมีภรยานั้นจริงหรือ หาไม่

เล่าอ้อได้ฟังเป่าเล่งเถถามดังนั้นก็ไม่รับ เป่าเล่งเถจึงให้หนักการไปสืบที่วัดไชเลมยี่ได้ความว่า เล่าอ้อ บวชอยู่วัดไชเลมยี่แล้วหนีไปแปลงเพศเป็นฆราวาส ครั้นสืบได้ความจริงดังนั้นแล้ว เล่าอ้อก็รับเป็นสัตย์สมแก่ ฟ้องของห้องเตริกทุกประการแล้ว เป่าเล่งเถจึงสั่งให้เอาตัวเล่าอ้อไปจำขังไว้ ณ คูก แล้วตัดสินให้เนรเทศเล่าอ้อ ไปอยู่เสียเมืองไกลกำหนดพันลี้ ส่วนนางสิวมิ่งก็กลับไปอยู่กับบิดามารดาตามเดิม

ฝ่ายชินติดหงวนครั้นหายโกรธนางสิวมิ่งแล้ว จึงให้คนใช้ไปรับนางสิวมิ่งกลับมาเลี้ยงเป็นภรรยา ต่อไปตามเดิม 0/03/2565

เรื่องที่ ๑๓

มีความว่า ที่แขวงเมืองจิกไซ ยังมีเศรษฐีคนหนึ่งแซ่กิตซ้ออั้ง กิตอั้งเป็นคนใจบุญ ครั้นอยู่มาวันหนึ่ง มีชวานาผู้หนึ่งนำเต่าตัวหนึ่งมาขายให้แก่กิตอั้ง กิตอั้งจึงถามชวานาผู้หนึ่งว่าเต่านี้น่าได้มาแต่ไหน ชวานาผู้หนึ่งบอกว่า ได้มาจากหน้าศาลเจ้าเล่งอ่อง

กิตอั้งได้ฟังดังนั้น ก็คิดราคาค่าเต่าให้ผู้นั้นแล้วจึงส่งพ่อครัวให้เอาเต่านั้นไปขังไว้ยังในครัว ครั้นเวลากลางคืนได้ยินเสียงกรนดังดุจเสียงคนนอนกรน กิตอั้งจึงจุดเทียนเข้าไปส่องดูในครัว ก็หาเห็นมีผู้นอนกรนไม่ เห็นแต่เต่าขังอยู่ในตะกร้า กิตอั้งเห็นเป็นความวิปลาสดังนั้น ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้ากิตอั้งจึงให้คนใช้นำเอาเต่านั้นไปปล่อยยังบึงหน้าศาลเจ้าเล่งอ่อง ครั้นอยู่มาประมาณได้สักสองเดือน กิตอั้งคิดถึงเซียงเฮง ซึ่งเป็นเพื่อนรักตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลฝ่งทิสตะวันออก กิตอั้งจึงจัดโต๊ะและสุราให้คนใช้ไปเชิญเซียงเฮงมากินเลี้ยงเสพสุราด้วยกันเป็นที่รื่นเริง ขณะเมื่อเสพสุราอยู่ด้วยกันกับเซียงเฮงนั้น กิตอั้งจึงพูดกับเซียงเฮงว่า ข้าพเจ้าจะบรรทุกสินค้าไปขาย ณ เมืองไซเกีย แต่มาติดด้วยหนทางกันดารกว่าจะลงไปถึงท่าเรือจอด ท่านจะต้องเป็นธุระไปช่วยข้าพเจ้าด้วย

เซียงเฮงได้ฟังกิตอั้งว่าดังนั้น จึงตอบว่าแม่หนทางกันดารสักเท่าใด ข้าพเจ้าไม่มีความรังเกียจ จะไปช่วยท่านให้เต็มกำลังของข้าพเจ้า

กิตอั้งได้ฟังเซียงเฮงว่าดังนั้น จึงพูดว่าท่านเป็นธุระช่วย ข้าพเจ้ามีความขอบใจท่านเป็นที่ยิ่ง แต่ระยะทางตั้งแต่บ้านข้าพเจ้าลงไปถึงท่าเรือเดินเจ็ดวันจึงจะถึง ท่านจงกลับไปบ้านท่าน รอให้ข้าพเจ้าบรรทุกสิ่งของซึ่งเป็นสินค้าลงเรือเสร็จแล้ว ท่านจึงไปลงเรือจะได้ไปเป็นสินค้าลงเรือเสร็จแล้ว ท่านจึงไปลงเรือจะได้ไปด้วยกัน

เซียงเฮงรับคำกิตอั้งมั่นเหมาะดังนั้นแล้ว ครั้นเลี้ยงดูกันเสร็จแล้ว เซียงเฮงก็คำนับลากิตอั้งไปบ้าน ครั้นเซียงเฮงกลับไปแล้ว กิตอั้งก็ให้ลูกจ้างและบ่าวทาส ซึ่งอยู่ ณ เรือนขนสินค้าลงเรือ

ฝ่ายนางซุนสีภรรยา กิตอั้ง มีบุตรชายด้วยกันกับกิตอั้งคนหนึ่งบุตรนั้นก็ยังเยาว์อยู่ นางซุนสีจึงห้ามมิให้กิตอั้งไป กิตอั้งจึงว่าสินค้าก็ขนลงเรือแล้ว จำจะต้องไปงดอยู่ไม่ได้ แต่ระยะเวลาที่จะไปอย่างช้าอยู่ในหนึ่งปีอย่างเร็วอยู่ในหกเดือนก็คงจะกลับมา เจ้าจงอยู่เรือนเลี้ยงรักษาบุตรให้จงดีอย่าให้เป็นอันตรายได้กว่าข้าจะกลับมา

นางซุนสีภรรยาห้ามกิตอั้งไม่ฟังดังนั้นแล้ว ก็ร้องให้อุ้มบุตรเข้าไปในเรือนแล้ว ก็มีได้พูดจาตัดทอนห้ามปรามสามี่ต่อไป

ฝ่ายเซียงเฮงครั้นถึงกำหนด ก็ไปลงเรือจ้างซึ่งบรรทุกสินค้าของกิตอั้ง ครั้นเห็นกิตอั้งมาถึงก็มีความยินดี เซียงเฮงเป็นคนสันดานไม่ซื่อตรงกอปรไปด้วยโลกเจตนา คิดจะทำร้ายกิตอั้ง จะได้เอาสินค้านั้นไปขายเอาผลประโยชน์เสียเอง คิดจะเอาสุรามอมกิตอั้ง จึงชวนกิตอั้งว่าเวลานี้เราจะออกเรือไปก็เย็นจวนเวลาจะค้าอยู่แล้ว ตำบลบ้านข้างหน้าโน้นมีร้านขายสุรา เราไปซื้อสุรากินให้สบายก่อน รุ่งขึ้นเวลาเช้าเราจึงค่อยออกเรือไป

กิตอั้งได้ฟังเซียงเฮงชวนดังนั้น ก็ไปเสพสุราด้วยเซียงเฮง เซียงเฮงก็เอาสุรามอมกิตอั้งกินจนเมา

ไม่มีสติเลย เชียงเฮงก็พากันต้องกลับมาถึงตำบลชินเฮง ที่ข้างถนนนั้นมีบ่ออยู่บ่อหนึ่งลึกหลายวา เชียงเฮงก็ผลึกกิต้องตกลงไปในบ่อน้ำ กิต้องก็ถึงแก่ความตาย เชียงเฮงก็ลงเรือที่บรรทุกสินค้านั้นให้ลูกจ้างแจวไปถึงเมืองไซเกียจำหน่ายขายสินค้านั้นเสร็จแล้วมีกำไรเป็นอันมาก ก็กลับมาเมืองจิกไซ เชียงเฮงจึงแบ่งเอาเงินซึ่งมีกำไรนั้นกึ่งหนึ่งเอาเป็นอาณานิคมของตน เหลือออกนั้นเชียงเฮงจึงนำมาคืนให้นางซุนสีภรรยา กิต้องนางซุนสีจึงถามเชียงเฮงว่า ท่านมาแล้วเหตุไฉนสามีของข้าพเจ้าจึงยังไม่มาถึง

เชียงเฮงจึงลวงนางซุนสีว่า เมื่อมาถึงท่าเรือแล้ว สามีของท่านมอบเงินให้ข้าพเจ้าคุมมาส่งให้แก่ท่านก่อน ด้วยสามีของท่านยังไปเที่ยวดูงาน และเสพสุรากับด้วยพวกเพื่อนอยู่ แล้วสามีของท่านจึงจะมาต่อภายหลัง

นางซุนสีได้ฟังเชียงเฮงพูดบอกดังนั้นก็เชื่อ มิได้มีความเคลือบแคลงสงสัยใจ จึงจัดโต๊ะและสุราอาหารมาให้เชียงเฮงกิน เชียงเฮงครั้นเสพสุราก็กินอาหารเสร็จแล้ว ก็ลานางซุนสีกลับไปบ้าน เชียงเฮงคิดอุบายไปได้อย่างหนึ่งจึงไปตรวจดูศพผู้ที่ตายฝังไว้ใหม่ ๆ ในวันหนึ่งสองวัน เชียงเฮงจึงลักขุดเอาศพนั้นมาแล้วเอากระเปาะของกิต้องที่เคยผูกติดตัวอยู่เสมอ ที่เชียงเฮงได้แก่เอาไว้แต่เมื่อวันมอมสุราก็ต้อนั้นผู้ไว้เข้ากับนั้นเอาศพ แล้วก็เอาศพทิ้งลงในแม่น้ำสามแยก แล้วเชียงเฮงก็ทำอุบายไปบอกแก่นางซุนสีว่า สามีของท่านลงเรือข้ามแม่น้ำมาเรือล่มสามีท่านจมน้ำตายเสียแล้ว บัดนี้ศพลอยมาปะเข้าที่ฝั่งลำแม่น้ำสามแยกขอให้ท่านใช้คนไปดูจะใช่หรือมิใช่

นางซุนสีได้ฟังดังนั้นก็ตกใจ จึงใช้ให้อันตองคนใช้ไปดู อันตองก็ไปกับเชียงเฮงพิจารณาดูศพ หน้าดูลักษณะศพนั้นหาเหมือนกิต้องไม่ แต่เห็นมีกระเปาะคาอยู่ก้นศพ อันตองก็กลับมาแจ้งความแก่นางซุนสีว่าลักษณะศพนั้นหน้าตาหาเหมือนไม่

นางซุนสีได้ฟังดังนั้นจึงว่า อันคนตายหลายเวลาแล้วเนื้อหนังย่อมจะเน่าเปื่อยไหมดเลยจะจำได้ แต่มีของสิ่งใดติดตัวเป็นสำคัญบ้าง อันตองบอกว่า เห็นมีแต่กระเปาะแพรปักด้วยไหมทองเป็นสำคัญ นางซุนสีได้ฟังดังนั้นให้หนักแน่นใจก็ร้องไห้รำพันพูดว่า กระเปาะใบนี้มารดาของข้าพเจ้าทำให้คาดไว้กับตัว จึงได้ติดตัวไปจนถึงแก่ความตาย นางซุนสีจึงบอกแต่บรรดาญาติ ให้จัดหีบใส่ศพเอาไปฝังไว้ตามธรรมเนียม แล้วก็ทำงเด็กเช่นไหว้เผ่ากุศลไปให้กิต้อง กิต้องถึงแก่กรรมล่วงมาได้เกือบปี

ฝ่ายเชียงเฮงตั้งแต่ได้ทรัพย์สมบัติของกิต้องไปทำทุนค้าขาย ก็บริบูรณ์ขึ้น การที่เชียงเฮงกระทำร้ายต่อกิต้องนั้น ไม่มีผู้ใดสามารถจะล่วงรู้ได้ เหตุเป็นการลึกลับซ่อนเงื่อนสาย

ฝ่ายเป่าเล่งญี่ไปตรวจตามบรรดาหัวเมือง ครั้นไปเมืองจิกไซถึงตำบลชินเฮง เป่าเล่งญี่นั่งอยู่บนหลังม้า แลเห็นเต่าตัวหนึ่งคลานมาขวางหน้าม้าอยู่ เป่าเล่งญี่เห็นเต่านั้นมีน้ำตาไหลอาบอยู่ เต่านั้นกระทำกัมศีระค่านับเป่าเล่งญี่ถึงสามครั้ง แล้วก็ออกเดินคลานไป เป่าเล่งญี่เห็นเต่ากระทำอาการผิดประหลาดอัศจรรย์ดังนั้น ก็คิดสงสัยอยู่ในใจว่า ในที่ตำบลนี้คงจะมีเหตุสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นแน่ เป่าเล่งญี่เคยจับเหตุนิมิตกลางและตำริตริตรองแต่ในที่ที่สงสัยจะหาความจริงและเท็จอันลึกลับสักซึ่ง อันปราศจากเงื่อนสายสักซึพยาน ครั้นเห็นเต่าทำอาการวิปลาสดังนั้นแล้ว เป่าเล่งญี่ก็หยุดม้า จึงสั่งให้คนใช้ตามไปดูเต่าเห็นว่าจะไปทางไหน ครั้นเต่านั้นคลานไปถึงปากบ่อก็กระโจนลงไปในบ่อ คนใช้นั้นก็กลับมาแจ้งความแก่เป่าเล่งญี่ตามที่ได้เห็น

เป่าเล่งญี่ได้ฟังดังนั้น จึงคิดเห็นว่าชะรอยในบ่อนั้น จะมีสิ่งใดอยู่เป็นแน่แล้ว เป่าเล่งญี่จึงเรียกคน

ตำบลนั้นมาห้าคน ไข้ให้เอาพะองพาดลงไปดูในบ่อว่าจะมีสิ่งใด คนชาวบ้านตำบลนั้นก็ลงไปบ่อพบศพคนตายอยู่ในบ่อศพหนึ่ง จึงเอาเชือกผูกจุดลากเอาศพนั้นขึ้นมา เป่าเส่งฎพิจารณาดูศพนั้น เห็นหน้าตายังสดอยู่ เป่าเส่งฎให้สืบถามตามชาวบ้านตำบลนั้น ก็ไม่ได้ความว่าผู้ใดตาย เป่าเส่งฎจึงให้เขียนหนังสือประกาศปิดทั่วทั้งเขตแขวงเมืองจิกไซ แล้วให้หลิเจียวกับเตียเจียวไปเที่ยวสืบหาอีก ได้ความที่วงศ์ญาติของกิตอั้งบอกว่า เมื่อต้นปีกิตอั้งข้ามลำแม่น้ำเรือล่มจมน้ำตาย เป่าเส่งฎได้ฟังดังนั้นมีความสงสัยว่า คนผู้เดียวตายถึงสองแห่งดังนี้จะกระไรอยู่ คิดดังนั้นแล้วจึงให้ตามตัวนางซุนสิกรรยากิตอั้งมาพิจารณาดูศพ

นางซุนสิกรรมาถึง แลเห็นศพก็จำหน้าได้ว่ากิตอั้งผู้เป็นสามีของตน ก็ร้องไห้กลิ้งเกลือกไปมาอยู่กับศพ แล้วจึงพูดว่าศพที่ได้มาก่อนนั้นจำหน้าไม่ได้ อันศพนี้เป็นศพของสามีข้าพเจ้าโดยแท้แล้ว

เป่าเส่งฎจึงถามว่า ศพนั้นมีกระเป่าคาดหรือไม่ นางซุนสิกรรบอกว่าสามีข้าพเจ้าเคยคาดกระเป่าอยู่เนื่องนิตย์มาบัดนี้หามีไม่ เป่าเส่งฎจึงถามต่อไปว่า สามีของท่านไปอย่างไรมาอย่างไรจึงได้ถึงแก่ความตาย นางซุนสิกรรได้ฟังดังนั้นจึงเล่าความซึ่งกิตอั้งชวนเชียงเฮงไปค้าขายเมืองไซเกีย ตั้งแต่ต้นจนปลายให้เป่าเส่งฎฟังทุกประการ

เป่าเส่งฎได้ฟังดังนั้นจึงว่า อันศพลอยน้ำนั้นเชียงเฮงลักเอาศพผู้อื่นมาปลอม เห็นได้ที่เอากระเป่าของสามีเจ้ามาคาดไว้กับเอาศพปลอม เพื่อประโยชน์จะให้ท่านเชื่อ เชียงเฮงเป็นผู้ร้ายฆ่าสามีท่านแน่แล้ว ไม่ต้องสงสัยผู้อื่นเลย ว่าดังนั้นแล้วเป่าเส่งฎก็ไปยังที่ว่าการ จึงให้คนไข้ไปเอาตัวเชียงเฮงมาถาม เชียงเฮงไม่รับ เป่าเส่งฎจึงให้คนยกศพนั้นมาให้ดู เชียงเฮงไม่มีสำนวนที่จะแก้ตัวได้ประการใด ด้วยความอาเพศเพราะศพนั้นยังสดอยู่ ดูเหมือนเพิ่งจะตายลงใหม่ ๆ เพราะฉะนั้นเชียงเฮงจึงจำเป็นต้องรับทั้งเป็นความจริงใจของตัวด้วย

แล้วเป่าเส่งฎจึงเล่าความให้นางซุนสิกรรฟังว่า ความเรื่องนี้ได้ความเพราะเต่าเป็นเหตุ นางซุนสิกรรจึงเล่าความที่ชวนานำเอาเต่ามาขายให้ กิตอั้งซื้อไว้แล้วปล่อยเสีย

เป่าเส่งฎได้ฟังดังนั้น ก็ถอนใจใหญ่แล้วพูดว่า ชั้นแต่สัตว์เดียรัจฉานยังรู้จักคุณมนุษย์ แต่มนุษย์ด้วยกันหาใครจะรู้จักคุณกันไม่ ว่าดังนั้นแล้วเป่าเส่งฎก็ตัดสินให้เอาตัวเชียงเฮงไปฆ่าเสีย นางซุนสิกรรก็เอาศพสามีไปฝังไว้ตามธรรมเนียม ครั้นภายหลังบุตรและหลานของกิตอั้งไปเล่าเรียนหนังสือสอบไล่ได้เป็นขุนนางสืบตระกูลต่อมาในแผ่นดินซ้อง

เรื่องที่ ๑๔

มีความว่า ที่ตำบลกังอิ้มแขวงเมืองปอจิว มีชายผู้หนึ่งแซ่เซียชื่อชูหยวนไปค้ากลับมา ถึงตำบลป่าแห่งหนึ่งอันมีแต่เขาและต้นไม้ หนทางนั้นเป็นที่กันดารนัก ยึดเย็น เจียบสจัด พันตำบลป่าเขาขึ้นไป ทางประมาณ ๕ ลี้ถึงหุบเขาแห่งหนึ่ง ในหุบเขานั้น ยังมีชายสองคนพี่น้องเป็นแซ่ดำ ผู้พี่ชื่อก๊วยอิด ผู้น้องชื่อ ก๊วยหยี สองคนพี่น้องตั้งบ้านเรือนอยู่ในหุบเขานั้น เทียวตัดฟันขายเลียงชีวิต ถ้าเห็นผู้คนเดินไปมาทางนั้น แต่ผู้เดียว มีเงินทองทรัพย์สินสมบัติติดตัวไปมา ก๊วยอิด ก๊วยหยีก็ฆ่าเสียแล้วเก็บเอาทรัพย์สินสมบัติเงินทองไปเป็น อาณาประโยชน์ ครั้นเซียชูหยวนเดินมาถึงชายหุบเขานั้น พบก๊วยอิด ก๊วยหยีจึงถามว่า ทางที่จะไปตำบลกังอิ้ม นั้นใกล้หรือไกล

ก๊วยอิดครั้นได้ฟังเซียชูหยวนถามดังนั้นจึงบอกว่า ระยะทางลดเล็กน้อยนัก อีกสักสองวันจึงจะถึง ตัวท่านนี้ไปตำบลใดมา เซียชูหยวนบอกว่า ข้าพเจ้าไปขายผ้าที่เมืองปอจิวกลับมา บัดนี้หลงทางเข้ามาที่นี่ ขอท่านทั้งสองได้สงเคราะห์ชี้ต้นทางให้แก่ข้าพเจ้าด้วย

ก๊วยอิดได้ฟังดังนั้น จึงชี้บอกว่า จงอ้อมซ้ายเขาออกไปก็จะถึงทางน้อยดอก เซียชูหยวนได้ฟังดังนั้น ก็สำคัญว่าคนชาวป่าตัดฟันมิใช่คนผู้ร้าย เซียชูหยวนก็เดินไปตามคำซึ่งก๊วยอิดบอกให้ นั้น เดินไปได้ประมาณ พักใหญ่ ถึงช่องแคบล้วนแต่ป่าก็ยืนยังอยู่

ฝ่ายก๊วยอิด ก๊วยหยีสองคนพี่น้องชำนาญในทางป่า ก็เดินลัดมาสะกดอยู่ที่ช่องเขานั้น จึงชักอาวุธออก ฟันเซียชูหยวนล้มลงถึงแก่ความตาย ทั้งสองคนพี่น้องก็เข้าแกเอาไถเงินออกจากตัวเซียชูหยวนและขุดหลุมฝังศพเซียชูหยวนไว้ที่ชายเขาช่องแคบนั้น แล้วกลับบ้านเอาเงินแบ่งปันกัน

ครั้นอยู่มาช้านานประมาณได้สักหกเดือน ฝ่ายเป่าเล่งเถไปตรวจตามหัวเมือง จะไปทางเมืองปอจิว เดินไปทางตำบลป่าเขาเขานั้น เป่าเล่งเถอยู่บนหลังม้า ได้ยินเสียงนกร้องสำเนียงคล้ายภาษามนุษย์ว่าคน ผู้เดียวเดินไปทางเปลี่ยว เมื่อเป่าเล่งเถได้ยินนกร้องประหลาดดังนั้น เป่าเล่งเถคิดอยู่ในใจว่า ที่ตำบลป่านี้เป็น ที่เปลี่ยว เกลือกจะมีผู้ร้ายฆ่าคนเดินทางเอาเงินทองทรัพย์สินสมบัติ ในที่ตำบลนี้เป็นแน่ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว เป่าเล่งเถก็ลงจากหลังม้า ตั้งกระโจมพักอยู่ที่ตำบลป่าเขา นั้น แล้วเป่าเล่งเถจึงให้เตี้ยหลงคนใช้ไปตรวจดูตาม ลำธารและชายเขาช่องแคบว่าจะมีศพฝังหรือทิ้งไว้ที่ใดประการใดบ้าง

เตี้ยหลงก็ไปตรวจดูพบที่ฝังศพอยู่ชายเขาแห่งหนึ่ง เตี้ยหลงก็กลับมาแจ้งความแก่เป่าเล่งเถทุก ประการ เป่าเล่งเถได้ฟังดังนั้น จึงคิดอยู่ในใจว่า ผู้ร้ายรายนี้จะต้องคิดเอาตัวให้ได้ เป่าเล่งเถคิดดังนั้นแล้ว ก็พอเวลาค่ำลง เป่าเล่งเถนอนตรึกตรองอยู่ด้วยเรื่องจะหาเหตุจับตัวโจรผู้ร้ายกลับไปนิมิตเห็นว่า มีชาย ผู้หนึ่งมาร้องให้รำพันฟ้องต่อเป่าเล่งเถว่า เดินทางหลงมาพบก๊วยอิด ก๊วยหยี ก๊วยอิด ก๊วยหยีฆ่าเสียแล้วเอาศพ ฝังไว้ริมชายเขา เงินทองที่มีอยู่ในไถ่ ก๊วยอิด ก๊วยหยี ผู้ร้ายก็เก็บเอาไปแบ่งปันกัน เงินนั้นมีตราเป็นรูปอักษร ยี่ห้อตัวเทียน อ้ายผู้ร้ายสองคนนั้นเอาไปเก็บซ่อนไว้ที่ใดเตี้ยหลงนอน ขอท่านได้ไปค้นดูก็จะได้ความจริง ว่า ดังนั้นแล้ว ปีศาจก็อันตรธานหายไป เป่าเล่งเถก็ตกใจตื่น รุ่งขึ้นเป่าเล่งเถจึงสั่งให้คนใช้ไปเอาตัวก๊วยอิด ก๊วยหยี ทั้งสองคนมา เป่าเล่งเถจึงถามก๊วยอิด ก๊วยหยีว่ามีผู้เดินทางทางนี้เหตุใดจึงได้ฆ่าเขาเสีย เรารู้แล้วแน่นอน จงรับเสียโดยดีเถิดอย่าให้เมียจนเลย

กัวยอิด กัวยหียไมรับใหการปฏิเสท เปาเลงถูจิงใหคนใชไปคันที่บานเรือนกัวยอิด กัวยหีย ไดเจินยี่หื้อ
ตัวเทียบเหมือความฝั้นของเปาเลงถูทุกประการ เปาเลงถูมีความโกรธยั้งนัถ จิงใหนักการผูกจะตี กัวยอิดกัวย
หียก็รับเป็นสัถย เปาเลงถูจิงใหส่งตัวเข้าไปยังเมืองปอจิว แล้วเปาเลงถูจิงสั่งใหคุมตัวกัวยอิด กัวยหียไปฆ่าเสีย
ตามกฎหมาย ท่านผู้พิจารณาทั้งปวงควรฟัง เหตุเดิมก็เพียงไดยินนกร้องเท่านั้น ยังสามารถพิจารณาเอา
ความจริงได้

เรื่องที่ ๑๕

มีความว่า ที่เมืองโกยงหู มีเศรษฐีผู้หนึ่งชื่อหงอสิบหยี่ หงอสิบหยี่มีภรรยาชื่อนางเซี่ยสี มีลักษณะรูปอันสะคราญสวยสะอาด หงอสิบหยี่มีมิตรสหายคนหนึ่งชื่อหันม้ง หันม้งเป็นคนซื่อตรงไปมาหาสู่หงอสิบหยี่อยู่เนืองนิตย์ นางเซี่ยสีเป็นหญิงไม่ซื่อตรงต่อสามี มักพอใจเล่นชู้ผู้ชาย ครั้นเห็นหันม้งมาหาหงอสิบหยี่ นางเซี่ยสีทำกริยาใช้หางตาพุดจายั่วเย้าหยอกเอนให้หันม้งมีความเสนหาอาลัย ด้วยเล่ห์กลต่าง ๆ ของสตรี

ฝ่ายหันม้งมีความซื่อตรงสุจริตนับถือหงอสิบหยี่ฉันใด ก็มีความยำเกรงและนับถือภรรยาของหงอสิบหยี่ฉันนั้น มิได้คิดทรยศสิ่งหนึ่งสิ่งใดต่อหงอสิบหยี่เลย

ครั้นอยู่มาเป็นฤดูเดือนอ้ายสารทนมอี่ ตามบรรดาพวกเพื่อนของหงอสิบหยี่ เชิญหงอสิบหยี่ไปกินเลี้ยง ในวันนั้นหงอสิบหยี่หาได้อยู่ที่เรือนไม่ หันม้งมาหาหงอสิบหยี่ก็หาพบไม่ นางเซี่ยสีจึงจัดโต๊ะและสุรามาดังริมห้องนอน เชิญให้หันม้งนั่งโต๊ะเสพสุราด้วยนางเซี่ยสี นางเซี่ยสีรินสุราส่งให้หันม้งกินพอมึน ๆ แล้ว นางเซี่ยสีหัวเราะพุดกับหันม้งว่า ฤดูนี้เป็นฤดูหนาว ปานฉะนี้ภรรยาท่านคงจัดโต๊ะและสุราคอยท่านอยู่ที่บ้านแล้ว

หันม้งตอบว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้ยากจน ไหนเลยภรรยาข้าพเจ้าจะปฏิบัติข้าพเจ้าถึงเช่นนั้น ขณะนั้นนางเซี่ยสีมีความกำหนดในฉันทราคะให้เว้าร้อนกำเริบมากขึ้น จึงรินสุราแล้วขยับเข้าไปนั่งใกล้หันม้งแล้วส่งถ้วยสุราให้หันม้งพุดว่า สุรากล้วยนี้มีไอชารสมาก แม้ว่าท่านมีแก่ใจรักข้าพเจ้าแล้ว เชิญท่านเสพสุราแล้วจะได้ร่วมรักกันตามประเพณีโลก

หันม้งได้ฟังนางเซี่ยสีพุดจาเป็นหญิงนอกใจสามีดังนั้น หันม้งตกใจคิดเห็นว่า นางเซี่ยสีเล่าก็เป็นภรรยาของเพื่อนฝูงที่รัก ครั้นจะประพฤติเป็นคนทุจริตแล้ว ก็จะเป็นที่ติเตียนแห่งเทพดาและมนุษย์ หากสมควรแก่เราผู้มีชื่อว่าซื่อตรงไม่ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วหันม้งก็ลานางเซี่ยสีกลับไปบ้าน ครั้นเดินออกไปพ้นบ้านหงอสิบหยี่ก็พอบพบหงอสิบหยี่ หงอสิบหยี่จึงพุดแก่หันม้งว่า วันนี้ท่านมาบ้านข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามิได้อยู่เสพสุราด้วยกับท่าน ท่านจงกลับมาเสพสุราด้วยข้าพเจ้าก่อน แล้วจึงค่อยไป

หันม้งว่า ข้าพเจ้าจะขอลาท่านไปก่อน วันอื่นจึงค่อยมาพบกันใหม่ ว่าดังนั้นแล้วหันม้งก็ลาหงอสิบหยี่กลับไปบ้าน หงอสิบหยี่จึงเข้ามาในบ้านถามภรรยาว่า หันม้งมาบ้านจัดโต๊ะและสุราเลี้ยงเขาหรือเปล่านางเซี่ยสีจึงพุดใส่ความว่า ท่านไม่อยู่หันม้งมา ข้าพเจ้าได้จัดโต๊ะและสุราเลี้ยงหันม้งเป็นอันดี หันม้งเสพสุราเมาแล้วพุดจาสัพยอกแทะโลมข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงตัดพ้อว่าให้หันม้งได้ความอายก็กลับไปเสียแล้ว หงอสิบหยี่ได้ฟังภรรยาบอกความดังนั้น ยังมีความสงสัยอยู่มิได้เชื่อแนลงไป ครั้นอยู่มาได้สองสามวัน หงอสิบหยี่ก็เข้าไปเที่ยวเล่นในเมืองพบหันม้ง หันม้งจึงเชิญหงอสิบหยี่เข้าไปในโรงเตี๊ยม หันม้งจึงให้เจ้าของร้านจัดกับแกล้มและสุรามาลีเลี้ยงหงอสิบหยี่ หันม้งจึงบอกแก่หงอสิบหยี่ว่า ภรรยาของท่านข้าพเจ้าก็มีความนับถือเสมอเหมือนพี่สะใภ้ของข้าพเจ้า ตัวท่านเล่าข้าพเจ้าก็นับถือยำเกรงดุจดั่งว่าพี่ชายของข้าพเจ้า แต่ภรรยาของท่านนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นคนไม่ซื่อตรงต่อท่าน ซึ่งเป็นสามี ข้าพเจ้ามาหาโดยความสุจริต ภรรยาของท่านพุดจาว่ากล่าวแก่ข้าพเจ้าล้วนแต่ถ้อยคำที่เป็นชู้สาวกัน ถ้าเพื่อนบ้านร้านตลาดเขาได้ยินเข้า ก็จะเหมาเอาว่าข้าพเจ้าเป็นชู้กับภรรยาท่าน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงไม่อาจไปมาหาสู่แก่ท่านได้ต่อไปเหมือนแต่ก่อน

ครั้งเสพสุราแล้วหันมังกับหงอสิบหยีต่างคนก็ต่างคำนับกันลากลับไปบ้าน ครั้นอยู่มางอหลันเป็นหน้าของหันมังกิ่งบ้านเรือนอยู่ ณ เมืองໂຂວຈິ້ວ มีหนังสือมาชวนหันมังกไปค้าขายด้วย หันมังกก็ไปลาหงอสิบหยีแต่หาพบหงอสิบหยีไม่ ครั้นหันมังกไปได้ประมาณ ๔-๕ เดือน หงอสิบหยีจึงได้รู้ หงอสิบหยีมีคนไช้อยู่ในเรือนคนหนึ่งชื่ออวงกิด อวงกิดเป็นคนช่างพูดประจบประแจงแก่นางเขียส นางเขียสก็เป็นชู้กันแก่อวงกิด ถ้าหงอสิบหยีไม่อยู่อวงกิดกับนางเขียสก็ลักลอบหลับนอนด้วยกัน มิให้ผู้ใดล่วงรู้ความลับได้

อยู่มาวันหนึ่งหงอสิบหยีจะไปซื้อหน้ามานลายมังกรที่ตำบลโทะเต้า จะเอาอวงกิดไปด้วย อวงกิดไม่อยากจะห่างนางเขียส จึงพูดจาบิดพลิ้วไปต่าง ๆ หงอสิบหยีเห็นอวงกิดพูดบิดพลิ้วจะไม่พอใจไปก็โกรธ จึงตำว่าอวงกิด อวงกิดก็ไปบอกเล่าแก่นางเขียสทุกประการ นางเขียสแนะอุบายให้อวงกิดคิดกำจัดหงอสิบหยี ผู้สามีคิดว่า ท่านก็มีสติปัญญา คิดกำจัดหงอสิบหยีได้แล้ว กลับมาอยู่ด้วยกันจะมีสะดวกดีหรือ อวงกิดได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี จึงไปจัดหาสิ่งของเครื่องเดินทางไปกับหงอสิบหยี ออกจากบ้านเดินทางไปได้สองวันถึงตำบลแม่น้ำกัวกั้ง จึงไปว่าจ้างแก่เจ้าของเรือจ้างให้แจวไปส่งทางทะเลสาบตำบลเฮกเหลง ด้วยที่ทะเลสาบตำบลเฮกเหลงมีศาลเจ้าเล่งอ่อง ชาวเรือไปมาต้องแวะกระทำสักการบูชาบวงสรวงเช่นไหว้ ขณะเมื่อไปนั้น อวงกิดได้จัดซื้อสุราและเครื่องเช่นไปพร้อม ครั้นออกเรือไปถึงศาลเจ้าเล่งอ่องก็แวะเข้าไปเช่นไหว้บวงสรวง พอเวลาพลบค่ำอวงกิดเอาสุรามามอมให้หงอสิบหยียินเข้าไปมาก ผู้แจวเรือจ้างก็ถอยเรือออกจากศาลเจ้าเล่งอ่องแจวไป ครั้นเวลาตีประมาณสองยาม หงอสิบหยีเมาสุราพอสร้างก็ตื่นขึ้น จึงให้อวงกิดพุงออกไปไปนั่งถ่ายปัสสาวะริมข้างเรือ อวงกิดเห็นได้ทีก็ผลักหงอสิบหยีตกลงในกลางแม่น้ำถึงแก่ความตาย อวงกิดก็ทำเป็นร้องขึ้นว่า หงอสิบหยีนายข้าพเจ้าตกน้ำลงไปแล้ว ขอท่านผู้แจวเรือจ้างช่วยด้วย

ขณะนั้นหลีหยีผู้เจ้าของเรือจ้างก็ตกใจ ทั้งแจวเสียวิ่งไปยังหัวเรือ ด้วยน้ำในแม่น้ำนั้นลึกนักแลหากก็ไม่เห็น แต่หลีหยีมีความสงสัยอยู่ในใจว่า หงอสิบหยีกับอวงกิดนี้คงจะมีสาเหตุอันใดแก่กันสักอย่างหนึ่งเป็นแน่ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว หลีหยีก็แจวเรือกลับมายังท่าเดิม อวงกิดก็คิดค่าจ้างให้แก่หลีหยีแล้วก็กลับมาบ้าน เล่าความลับแก่นางเขียสภรรยาของหงอสิบหยีฟังทุกประการ

นางเขียสมีความยินดียิ่งนัก ก็จัดโต๊ะและสุราเลี้ยงอวงกิด นั่งโต๊ะเสพสุราด้วยกันเป็นที่รื่นเริง นางเขียสกับอวงกิดก็อยู่กินด้วยกันเป็นภริยาสามีต่อมา บรรดาชาวบ้านเรือนใกล้เคียงก็ย่อมรู้อยู่ด้วยกันทั้งสิ้น แต่มิใช่การของเขาก็หนึ่งอยู่

ฝ่ายหันมังกไปเมืองໂຂວຈິ້ວ ถึงตำบลฝั่งแม่น้ำกัวกั้งแลเห็นหงอสิบหยีเดินมา หันมังกมีความยินดี จึงรีบเดินเข้าไปจับมือหงอสิบหยี แล้วก็เล่าความซึ่งนำชายให้ไปเมืองໂຂວຈິ້ວให้หงอสิบหยีฟังทุกประการ แล้วถามหงอสิบหยีหยีว่า ข้าพเจ้าเห็นหน้าตาของท่านมัวหมองไป ท่านไม่มีความสบายด้วยเหตุอันใดหรือ

หงอสิบหยีได้ฟังดังนั้น จึงจูงมือหันมังกเข้าไปนั่งพักในศาลาแล้วพูดว่า ตั้งแต่ท่านจากข้าพเจ้าไป ข้าพเจ้ามีความคิดถึงถ้อยคำของท่านซึ่งบอกเล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า นางเขียสภรรยาของข้าพเจ้าเป็นหญิงไม่ซื่อตรงต่อสามี ก็เป็นการจริงของท่าน ข้าพเจ้ามิได้เชื่อถ้อยคำของท่านขึ้นเสียงไว้เป็นภรรยา ตัวข้าพเจ้าจึงต้องตายจากท่านไปจะนี้ หันมังกได้ฟังหงอสิบหยีปรับทุกข์ร้อนดังนั้นหารู้ว่าหงอสิบหยีถึงแก่กรรมแล้วไม่ ยังสำคัญใจอยู่ว่าหงอสิบหยียังมีชีวิตอยู่ หันมังกจึงว่าเหตุใดท่านจึงเอาความตายมากล่าวดังนั้นหาควรไม่

หงอสิบหยีจึงบอกแก่หันมังกว่า ท่านอย่ามีความตกใจกลัวข้าพเจ้าผู้เป็นปีศาจเลย ข้าพเจ้าจะเล่าความจริงให้ท่านฟัง ว่าแล้วปีศาจหงอสิบหยีก็เล่าความซึ่งอวงกิดกับนางเขียสเป็นชู้กัน จนถึงอวงกิดผลัก

ตกลงในน้ำถึงแก่ความตายให้หันมั่งฟังทุกประการ

หันมั่งได้ฟังดังนั้นก็ร้องไห้ร่ำไห้โฮสอสิบหทัยยิ่งนัก แล้วถามหงอสิบหทัยต่อไปว่า เมื่อเวลาองงกิดผลึก ท่านลงน้ำนั้น มีผู้ใดได้รู้เห็นเป็นพยานบ้าง

หงอสิบหทัยจึงบอกว่า หลีหทัยเป็นผู้แจวเรือจ้างได้รู้เห็นเป็นพยาน ประการหนึ่งท่านกับข้าพเจ้าแม้ว่าจะรักใคร่กันมากก็จริง แต่เวลานี้ข้าพเจ้าเป็นปีศาจเสียแล้วจะนั่งพูดสนทนาแก่ท่านผู้เป็นมนุษย์นานนักก็ไม่ได้ ครั้นพูดดังนั้นแล้ว ปีศาจหงอสิบหทัยก็อันตรธานสูญหายไปทันที

หันมั่งขณะเมื่อพบปีศาจหงอสิบหทัยนั้น ให้มีนมัวดูตั้งผู้นอนฝันก็ใช่ ครั้นเมื่อได้สติแล้ว ก็รีบไปยังเมืองไซโจวจิวพวงอหลันผู้นำแล้ว ด้วยยังไม่มีภาระจะไปค้าขายแห่งใด หันมั่งกลับมาบ้าน เทียวสืบถามชาวบ้าน ชาวบ้านบอกว่า หงอสิบหทัยตายล่วงมาได้ ๖๐ วันแล้ว หันมั่งก็หาเครื่องเซ่นไปที่บ้านของหงอสิบหทัย จึงเข้าไปเซ่นที่ปูชาอันมีป้ายเขียนชื่อและแซ่ของหงอสิบหทัยไว้วันนั้น หันมั่งคิดถึงความหลังซึ่งได้สาบานต่อกันไว้ ก็ต้องให้รำพันไปต่าง ๆ

ขณะนั้นนางเซี่ยสีกิมิได้ออกมาต้อนรับหันมั่งตามธรรมเนียม มีแต่นางตันสีภรรยาน้อยของหงอสิบหทัยออกไปต้อนรับหันมั่งเท่านั้น

หันมั่งครั้นกลับมาบ้านแล้ว ก็คิดการที่จะฟ้องกล่าวโทษองงกิดกับนางเซี่ยสีกิมิ จึงรีบไปยังเมืองไซโจวจิวปรึกษาทั้งองอหลันผู้นำชาย งามอหลันจึงถามว่า ความเรื่องนี้มีที่อ้างที่สืบพยานหรือไม่ หันมั่งจึงพูดว่า ถ้าจะสืบแล้วต้องสืบหลีหทัยผู้เจ้าของเรือจ้าง ด้วยปีศาจหงอสิบหทัยได้บอกเล่าให้ข้าพเจ้าฟังถนัดทุกประการแล้ว งามอหลันได้ฟังดังนั้นจึงว่า หงอสิบหทัยกับท่านมีความรักใคร่สนิทกัน จึงบันดาลเป็นปีศาจมาบอกเล่าให้ท่านฟัง ควรจะทำฟ้องไปยื่นต่อเปาเล่งเถิดจะได้ความจริง ครั้นปรึกษากันตกลงดังนั้นแล้ว หันมั่งก็ไปยังเมืองตั้งเกี่ยทำฟ้องไปยื่นต่อเปาเล่งเถิด ใจความว่านางเซี่ยสีกิมิกับองงกิดกระทำชู้กัน แล้วคบคิดกระทำร้ายหงอสิบหทัยสามีของนางเซี่ยสีกิมิให้ถึงแก่ความตาย

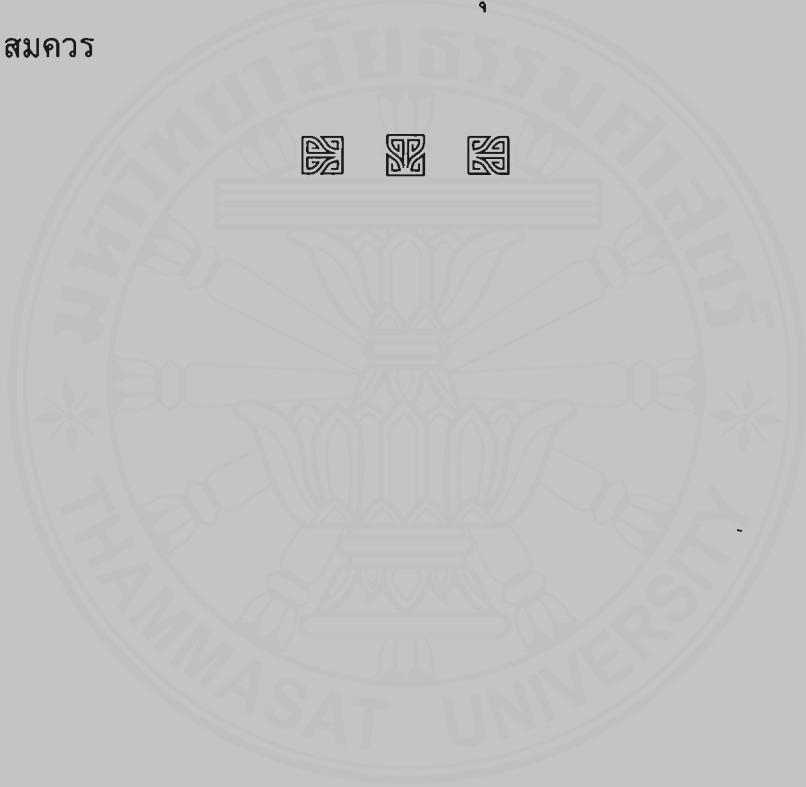
เปาเล่งเถิดจึงให้นักการไปเอาตัวนางเซี่ยสีกิมิกับองงกิดมาไต่ถาม นางเซี่ยสีกิมิกับองงกิดมาก็ให้การเป็นสำนวนแก้ไขปฏิเสธไม่รับ เปาเล่งเถิดจึงสั่งให้เอาตัวชู้ชู้คูไว้ทั้งสองคน แต่แยกกันอยู่คนละแห่ง มิให้ปรึกษาหารือกันได้ อยู่มาได้สักสองเดือน เปาเล่งเถิดจึงกระซิบถามหันมั่งว่า เมื่อเวลาหงอสิบหทัยลงเรือไปนั้น ลงเรือของใคร ใครเป็นเจ้าของเรือจ้าง หันมั่งจึงแจ้งความว่าปีศาจของหงอสิบหทัยบอกแก่ข้าพเจ้าว่า หลีหทัยเป็นเจ้าของเรือจ้างแจวไปส่ง เป็นผู้ใดได้รู้เห็นเป็นพยาน

เปาเล่งเถิดจึงถามต่อไปว่า ผู้แจวเรือชื่อหลีหทัยนั้นสำนักอยู่แห่งหนตำบลใดท่านผู้หรือไม่ หันมั่งแจ้งความว่าหลีหทัยอยู่ตำบลตินเขา ลำแม่น้ำกิวกั๋ง เปาเล่งเถิดได้ฟังดังนั้นจึงให้นักการไปตามตัวหลีหทัยมาถาม ขณะนั้นเปาเล่งเถิดให้นักการเตรียมเครื่องผูกมาวางไว้พร้อม หวังจะให้องงกิดกับนางเซี่ยสีกิมิมีความกลัวจะได้รับเสียโดยดี

ฝ่ายองงกิดเมื่อได้เห็นหลีหทัยตัวพยานมา มีความวิตกสะทกสะท้านครั้นคร้ามด้วยความเป็นจริงใจ ก็ให้การรับเป็นสัตย์ว่าได้เป็นชู้แก่นางเซี่ยสีกิมิมาช้านาน และได้สมสู่คบคิดกันกระทำให้หงอสิบหทัยถึงแก่ความตาย ด้วยคิดอุบายมอมสุราแล้วผลึกให้ตกลงจมน้ำตาย จริงตามที่หันมั่งฟ้องหานั้นทุกประการ

เปาเล่งเถิดครั้นเห็นองงกิดกับนางเซี่ยสีกิมิ รับเป็นสัตย์สมโจทก์หาดังนั้นแล้ว จึงปรึกษาโทษวางบทปรับตัดสินให้เอาตัวองงกิดกับนางเซี่ยสีกิมิไปฆ่าเสีย และหงอสิบหทัยมีบุตรหญิงหนึ่งคน อายุได้ ๑๔ ปี ให้ยกให้

แก้บุตรชายของหันม้งเป็นภรรยา ด้วยหันม้งเป็นคนซื่อตรงสุจริตต่อหงอสิบหยี่ซึ่งเป็นมิตรสหาย แล้วเอาเงิน
รางวัลให้แก่หันม้งตามสมควร

เรื่องที่ ๑๖

มีความว่า ที่เมืองดงเกี้ยวในครั้งนั้น ราษฎรมีความอยู่เย็นเป็นสุขปราศจากโจรผู้ร้าย ในฤดูเดือนสาม ตรีษจีนแล้ว ครั้น ณ วันขึ้นสิบห้าค่ำ เปาเล่งเถิดเครื่องสังเวทไปบวงสรวงเทพารักษ์ศาลเจ้าหลักเมือง แล้ว กลับมาถึงตำบลดพระเจดีย์ปากคลองกึ่งเค้า ได้ยินเสียงหญิงกระทำป็นร้องไห้รักสามี แล้วหัวเราะต่อกระซิก แก่ชายชู้ เปาเล่งเถิดฟังดังนั้นเป็นที่สงสัยแก่ใจยิ่งนัก จึงหยุดม้าถามชาวบ้านตำบลนั้นว่า เสียงหญิงร้องไห้ นั้นเขารำพันถึงผู้ใด

ชาวบ้านจึงบอกว่า สามีของหญิงผู้นั้นถึงแก่ความตาย เปาเล่งเถิดจึงให้คนใช้ไปตามตัวหญิงผู้นั้นมา ถามว่า เจ้านี้แซ่ใดชื่อใดสามีเจ้าตายด้วยโรคอันใด

หญิงนั้นจึงให้การว่า ข้าพเจ้าชื่ออาหงอ สามีของข้าพเจ้าป่วยมาประมาณเดือนหนึ่งแล้ว ได้หา หมอมารักษาหลายหมอก็รักษาไม่หาย มาบัดนี้ถึงแก่ความตายด้วยโรคนั้น ข้าพเจ้ามีบุตรชายด้วยกันคนหนึ่ง ไม่มีผู้ใดจะได้ช่วยกันทำมาหากินเลี้ยงบุตรเพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงได้เสว้าโศกร่ำพันถึงสามีของข้าพเจ้า

เปาเล่งเถิดฟังดังนั้น แล้วพิจารณาดูหน้าตานางอาหงอ เห็นรอยผัดหน้าด้วยแป้งยังเป็นนวลอยู่ และผมนั้นก็เกล้ามวย หวีกราดใส่น้ำมันดูเรียบร้อย ครั้นพิจารณาเห็นดังนั้นแล้ว จึงมีคำสั่งให้กำนันพันนาย บ้านไปขุดเอาศพสามีของนางอาหงอมาพิจารณา ก็ไม่เห็นว่ามิบาดแผลสิ่งใดภายนอกเป็นสำคัญ เปาเล่งเถิด เห็นอุบายอย่างหนึ่ง จึงว่าแก่ต้นเสียงนายบ้านว่า ศพรายนี้คงมีสิ่งใดภายในเป็นที่สำคัญ เรามีความสงสัยยิ่งนักท่านจงตรวจดูให้ละเอียดก่อน ถ้าท่านตรวจดูไม่ละเอียดแล้วเราจะทำโทษท่านให้จงหนัก

ฝ่ายต้นเสียงครั้นกลับไปบ้านแล้วมีความวิตกยิ่งนัก ฝ่ายนางอาเอี้ยงภรรยาของต้นเสียง เห็นต้นเสียง หน้าตาเสว้าหมองไม่มีความสุขสบาย จึงถามต้นเสียงว่า ท่านวันนี้ไปราชการกลับมาเหตุใดดูสีหน้าท่านไม่ สบายเลย

ต้นเสียงจึงเล่าความซึ่งเปาเล่งเถิดให้ขุดศพแล้วสืบหยาสามีของนางอาหงอมาพิจารณา เราพิจารณาไม่ เห็นมีสิ่งใดจะเป็นที่สำคัญเลย เปาเล่งเถิดกำหนดให้สามวัน ถ้าชันสูตรไม่ได้สิ่งใดแล้วจะทำโทษเรา เราจึงมีความร้อนรำคาญใจด้วยเหตุนี้

นางอาเอี้ยงภรรยาต้นเสียง ได้ฟังสามีบอกความดังนั้น จึงแนะนำบอกให้ต้นเสียงว่า ธรรมดา หญิงซึ่งนอกใจสามีมิให้ผู้ใดล่วงรู้ นั้น ข้าพเจ้าได้ยินได้ฟังผู้หลักผู้ใหญ่เล่าบอกไว้ว่า มักเอาเหล็กตะปุดอกเข้า ที่รูจุมูก เมื่อเวลานอนหลับไม่รู้สีกตัว ก็คงจะถึงแก่ความตาย ท่านจงไปชันสูตรดูเถิดก็คงจะพบเห็นสิ่งสำคัญ เป็นแน่

ต้นเสียงได้ฟังภรรยาพูดแนะนำให้ดังนั้นก็มีความยินดี จึงไปชันสูตรดูที่รูจุมูกศพ ได้เห็นเหล็กตะปุดอก สองอัน ครั้นเห็นดังนั้นแล้วจึงไปคำนับแจ้งความแก่เปาเล่งเถิด เปาเล่งเถิดมีความสงสัยต่อไปอีก จึงถามต้นเสียง ว่า ปัญหาความคิดนี้ออกจากความคิดของท่านหรือ หรือได้อุบายมาจากผู้ใด ต้นเสียงบอกว่าได้ความคิดมาจากภรรยาแนะนำให้

เปาเล่งเถิดฟังดังนั้น จึงให้ผู้คุมคุมตัวนางอาหงอมาแล้วจึงถามว่า เจ้าเป็นหญิงนอกใจผู้ใด กระทำชู้แก่ผู้ใด จึงได้ฆ่าสามีของตัวเสียจะนั้น จงให้การรับเสียโดยดี อย่าให้ต้องผูกเข็ญตึงถึงสาหัสเลย

นางอาหงอได้ฟังเปาเล่งเถกถามดังนั้น ก็ได้เห็นเครื่องผูกผู้ร้าย ก็มีความกลัวทั้งเป็นความจริงใจด้วย จึงให้การรับเป็นสัตย์ว่า ได้กระทำชั่วด้วยเตี้ยต่อ แล้วจึงเอาเหล็กตะปุดอกจุมุกสามี่ให้ถึงแก่ความตายให้เปาเล่งเถกฟังทุกประการ

เปาเล่งเถกครั้งเห็นนางอาหงอรับเป็นสัตย์ดังนั้นแล้ว จึงตัดสินใจให้ปรับโทษเอาตัวนางอาหงอไปฆ่าเสีย แต่โทษส่วนตัวเตี้ยต่อซึ่งเป็นชายชู้กับนางอาหงอนั้น ให้เนรเทศไปเป็นพลทหารอยู่ ณ หัวเมืองไกล ครั้งตัดสินใจความเรื่องนางอาหงอแล้วจึงคิดเห็นว่า ได้พิจารณาความเรื่องนี้ได้ความจริงเพราะนางอาเอียง นางอาเอียงนี้ชะรอยจะเคยได้กระทำร้ายมาแก่สามี่ชั้นหนึ่งแล้วเป็นแน่ จึงได้พูดแนะนำให้ตันเสียงชันสูตรดังนั้น ครั้งเปาเล่งเถกคิดเห็นความดังนั้นแล้วให้หาตัวตันเสียงมาถามว่า นางอาเอียงภรรยาของท่านคนนี้ได้เดิมเป็นสาวหรือเป็นแม่หม้าย ท่านจึงได้มาเป็นภรรยา

ตันเสียงได้ฟังเปาเล่งเถกถามดังนั้น จึงบอกว่าเป็นแม่หม้ายผัวตาย เปาเล่งเถกจึงว่าภรรยาของท่านมีความชอบ ท่านจงตามตัวมาเราจะรางวัลให้

ตันเสียงได้ฟังดังนั้น จึงไปตามตัวนางอาเอียงมาแล้ว เปาเล่งเถกรางวัลให้ตามสมควรแล้วจึงถามว่าสามี่เดิมของเจ้านั้นเดิมป่วยเป็นโรคอะไร จึงได้ถึงแก่ความตาย

นางอาเอียงได้ฟังเปาเล่งเถกถึงสามี่เก่าดังนั้นก็ตกใจ เพราะว่าตนได้กระทำร้ายสามี่ สามี่จึงได้ถึงแก่ความตาย จึงบอกเปาเล่งเถกว่าสามี่ของข้าพเจ้าเป็นลมถึงแก่ความตาย ศพนั้นฝังไว้ที่เนินข้างทิศใต้นอกเมือง

เปาเล่งเถกได้ฟังดังนั้นจึงพูดว่า สามี่ของเจ้าจะมีได้ตายตามปกติดอกกระมัง ว่าดังนั้นแล้วเปาเล่งเถกจึงให้นางอาเอียงนำคนใช้ของเปาเล่งเถกไปขุดศพนั้นชันสูตร

ฝ่ายนางอาเอียงมีความวิตกเกรงว่า ความผิดที่ตนได้กระทำไว้นั้นไม่มีผู้ใดล่วงรู้ มาบัดนี้ถ้าเราซึ่งที่ฝังศพสามี่เดิมให้อ่องเหลียงคนใช้ของเปาเล่งเถกขุดขึ้นมาแล้วชันสูตรได้ความจริงตัว เราจะก็ไม่พ้นโทษ จำจะอุบายชี้ศพผู้อื่นให้ขุดขึ้นมาชันสูตร ไม่มีสิ่งสำคัญแล้ว ความก็คงจะสงบเงียบตลอดไปได้ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว จึงนำซึ่งที่ฝังศพผู้อื่นให้อ่องเหลียงขุดขึ้นมาชันสูตรก็หาเห็นมีสิ่งใดไม่ แล้วนางอาเอียงจึงว่า คำเล่าลือกันว่าเปาเล่งเถกเป็นผู้สอดส่องรู้เหตุการณ์คดีทั้งสามภพ มาบัดนี้มาคู้ยเขี่ยหาความให้แก่เราก็ไม่ได้ความจริง

ในขณะนั้นมีผู้เฒ่าหนึ่งอายุประมาณสักเจ็ดสิบปีมือถือไม้เท้าเดินมา จึงถามอ่องเหลียงคนใช้ของเปาเล่งเถกว่า ท่านมากระทำการสิ่งใดหรือ อ่องเหลียงก็เล่าความซึ่งเปาเล่งเถกให้มาขุดศพสามี่เดิมของนางอาเอียงให้ผู้เฒ่านั้นฟังทุกประการ ผู้เฒ่าจึงบอกว่านางอาเอียงลวงท่านให้ขุดของผู้อื่น หาใช่ศพของสามี่ของนางอาเอียงไม่ ข้าพเจ้าจะนำชี้ให้ท่านขุด ว่าดังนั้นแล้วผู้เฒ่าก็นำอ่องเหลียงไปขุดศพสามี่ของนางอาเอียง ครั้นแล้วผู้เฒ่านั้นก็อันตรธานหายไป

ฝ่ายอ่องเหลียงเมื่อขุดศพขึ้นมาแล้ว ชันสูตรศพเห็นมีเหล็กตะปุดองอันอยู่ในจุมุกแล้ว อ่องเหลียงก็คุมตัวนางอาเอียงกับเหล็กตะปุดองนั้นมาให้เปาเล่งเถก เปาเล่งเถกจึงซักถามนางอาเอียง นางอาเอียงก็รับด้วยความจริงใจที่ตนได้ประทุษร้ายต่อสามี่จริง เปาเล่งเถกจึงตัดสินใจปรับโทษนางอาเอียง ให้เพชฌฆาตคุมตัวนางอาเอียงไปฆ่าเสีย

ความเรื่องนี้ควรนิยมนชมความคิดสติปัญญาเปาเล่งเถก และควรเห็นความเอารุระในน้ำใจของเปาเล่งเถกว่าท่านเพ่งเล็งแต่จะสอดส่องแสหาความจริงเอารุระทุกซักร้อนของราษฎร และราชการโดยเหตุการณ์อันเป็น

ตำแหน่งหน้าที่ของท่านจริง ๆ เหตุเดิมก็เพียงได้ยिनนางอาหงอร้องไห้คร่ำครวญ แล้วกลับหัวเราะ กับได้เห็นนางอาหงอแต่งตัวหาเบี่ยงหนีผมเกล้ามวยสะอาด ผิดกว่าคนเสว้าโศกเท่านั้น จึงได้สอดส่องได้สวนจนได้ความจริงไปชั้นหนึ่งในเรื่องนั้น ส่วนในเรื่องนางอาเอียงได้กระแสดความแต่เพียงว่า นางอาเอียงบอกอุบายให้ตันเสียงสามิชั้นสูตรศพเท่านั้น เราควรรู้ได้ เห็นได้ว่า ท่านเปาเล่งถูผู้นี้มีสันดานปกติตั้งใจจริง ๆ เสมออยู่ในราชการอันเป็นตำแหน่งหน้าที่ของท่านมิได้ทอดธุระละเว้น ควรเสวกามาตย์ราชปรีนายกผู้เป็นข้าบาทมุสิกการแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแห่งเรา จะเอาเป็นแบบบรรทัดปฏิบัติให้เป็นไปในราชกิจอันเป็นตำแหน่งหน้าที่แห่งตน ๆ ชื่อเสียงจะได้หอมปรากฏอยู่ในจดหมายเหตุ และพระราชพงศาวดารตลอดชั่วฟ้าและดิน ตูจท่านเปาบุ๋นจิ้นซึ่งมีมาตามยศและความดีว่า เปาเล่งถู ในครั้งแผ่นดินซ้อง

เรื่องที่ ๑๗

มีความว่า ที่ตำบลโป้ทะดอนแขวงเมืองเตียวเซ่ง ตำบลนั้นห่างจากเมืองเตียวเซ่งทางประมาณ สามสิบลี มีเศรษฐีผู้หนึ่งชื่อฮวงเตียงเก้ ฮวงเตียงเก้มีบุตรชายสองคน คนที่หนึ่ง ชื่อฮวงเสียน คนที่สอง ชื่อ ฮวงซีเสียน ฮวงซีเสียนได้นางเลียงเนี้ยบุตรของตนคือ ซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ในเมืองเตียวเซ่งมาเป็นภรรยา นางเลียงเนี้ยมีกิริยามารยาทเรียบร้อย และประกอบไปด้วยความซื่อตรงกตัญญูต่อบิดามารดาเป็นที่ยิ่ง ครั้น อยู่มาได้ประมาณปีหนึ่ง ต้นค้อผู้บิดาของนางเลียงเนี้ยป่วย จินอันคนใช้ของตัดค้อไปแจ้งความแก่นาง เลียงเนี้ยว่าบิดาของนางเลียงเนี้ยป่วย นางเลียงเนี้ยได้ทราบความดังนั้นก็ตกใจ จึงรีบหาอาหารให้จินอันกิน แล้วนางเลียงเนี้ยจึงลาฮวงซีเสียนสามีขอไปเยียนบิดา ฮวงซีเสียนจึงห้ามไว้ว่าจงรอทำเพียงสองวันจึงค่อยไป นางเลียงเนี้ยได้ฟังสามีห้ามดังนั้นจึงว่า บัดนี้บิดาของข้าพเจ้าป่วยมากขอท่านได้อนุญาตให้ข้าพเจ้าไปเกิด ฮวงซีเสียนก็ไม่ยอมอนุญาตให้ภรรยาไป

นางเลียงเนี้ยได้ฟังสามีห้ามไว้ดังนั้น มีความโหม่นสน้อยใจยิ่งนัก ครั้นเวลากลางคืนนางเลียงเนี้ย คำนิ่งอยู่ในใจว่า ตัวเราพี่น้องก็ไม่มีมีแต่เราผู้เดียว ครั้นนี้บิดาเราป่วยลงไม่มีผู้ใดจะดูแลปฏิบัติรักษาบิดาเรา จำเราจะต้องหนีไปปฏิบัติบิดาของเราจึงจะชอบ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว เลาค่าประมาณดึกสามยามเศษ นาง เลียงเนี้ยจึงจัดเงินทองสิ่งของใส่ตะกร้าเสร็จแล้ว จึงเรียกจินอันคนใช้ไปด้วย เปิดประตูออกทางหลังบ้านแล้ว ก็เดินไป จินอันคนใช้ก็เดินตามหลังไปด้วยกัน ระยะทางสองลี้ถึงตำบลป่าจีหลิม ฤดูนั้นน้ำค้างและหมอก กลุ้มแลไม่เห็นหน้ากันถนัด จินอันว่าเวลานี้ก็จวนสว่างแล้วหมอกและน้ำค้างตกลงมามาก จำจะต้องเข้าไป พักในละเมาะป่า คอยให้แสงพระอาทิตย์ส่องสว่างแล้วจึงค่อยไป

นางเลียงเนี้ยได้ฟังจินอันว่าดังนั้นจึงตอบว่า ละเมาะป่านั้นเกลือกว่าจะมีคนร้ายซุ่มอยู่ เราควรจะไปพักที่ศาลเจ้าข้างหน้าเถิด ครั้นเดินไปได้ประมาณหนึ่งลี้ พบชายสามคนหาบเนื้อสุกรไปขาย คนหนึ่งชื่อ เตียมหัน คนหนึ่งชื่อเล่าเด็ก คนหนึ่งชื่อหงอกิว ทั้งสามคนได้เห็นนางเลียงเนี้ยเดินคล้อยไปแล้ว จึงพูด ปรีक्षाกันว่าหญิงคนนี้เดินทางกับเด็กคนหนึ่ง ชะรอยจะไปเยียนญาติซึ่งอยู่ในเมือง คงจะมีเงินทองติดตัวไป ด้วยเป็นแน่ เราเข้าตีชิงเอาไปแบ่งกันคงจะสมความปรารถนา ครั้นปรีक्षाเห็นพร้อมกันดังนั้นแล้ว ก็รีบเดิน ตามนางเลียงเนี้ยไป

ฝ่ายนางเลียงเนี้ย ครั้นเห็นชายซึ่งหาบสุกรรีบเดินตามมาข้างหลังผิดกิจรายดังนั้น นางเลียงเนี้ย ก็ถอดแหวนและกำไลออกเอาห่อซ่อนไว้ในพก

ฝ่ายพวกผู้ร้ายสามคนตามมาทัน ก็ตรงเข้าไปแย่งชิงเอาของและเงินทองที่ในตะกร้า ขณะนั้น เตียมหันมีความสงสัยว่าสิ่งของคงจะมีอยู่ในตัวนางเลียงเนี้ยบ้างเป็นแน่ จึงเข้าไปใกล้เห็นนางเลียงเนี้ยเอา มือกุมพอกอยู่ เตียมหันก็เอามือสำหรับพันสุกรพันผูกแขนซ้ายนางเลียงเนี้ยล้มลง สิ่งของก็หลุดออกไป เตียมหันก็เก็บเอาไปทั้งสิ้น ขณะนั้นจินอันเด็กคนใช้เดินตามไปทัน เห็นนางเลียงเนี้ยล้มสลบอยู่โลหิตไหล อาบไปทั้งตัวก็ตกใจกลัวพวกผู้ร้าย จึงรีบกลับมาบ้านแจ้งความแก่ฮวงซีเสียนทุกประการ

ขณะนั้นฮวงซีเสียนกำลังกินอาหารอยู่ ครั้นแจ้งความดังนั้นก็ตกใจแล้วบ่นว่า ไม่ควรเลย เราได้ ห้ามแล้วก็ไม่ฟัง ขึ้นไป อันตรายจึงได้มีมาถึงตัวดังนี้ ว่าแล้วฮวงซีเสียนจึงจ้างพวกหามเกี่ยวไปหามนาง

เสียงเนี่ยกลับมา เห็นมีบาดแผลที่แขนซ้ายเป็นแผลฉกรรจ์ยิ่งนัก จึงหาหมอบาดแผลรักษาแล้วถามจิ้นอันคนใช้ว่า ผู้ร้ายนั้นรูปร่างหน้าตาลักษณะสูงต่ำเพียงใด เจ้าจำหน้าได้หรือไม่

จิ้นอันคนใช้บอกว่า พวกหาบเนื้อสุกรขาย แต่หน้าตาอย่างไรจำไม่ได้ ด้วยเวลาพอสว่างหมอกและน้ำค้างลงมาก

ฮวงซีเสียนได้ฟังดังนั้น จึงทำเรื่องราวไปร้องต่อเปาเล่งเถ ในขณะนั้นเปาเล่งเถเป็นผู้รักษาเมืองเดี่ยวแข็ง ครั้นได้แจ้งความตามเรื่องราวของฮวงซีเสียนดังนั้นแล้วคิดเห็นความว่า อ้ายผู้ร้ายรายนี้จะมีโชมาแต่ไกล เกลือกจะเป็นคนอยู่ในเมืองนี้เอง จำจะต้องคิดเอาตัวให้จงได้ ครั้นตริตรองเห็นความดังนั้นแล้วจึงถามจิ้นอันว่า อ้ายผู้ร้ายรายนี้เจ้าจำหน้าได้หรือไม่ จิ้นอันแจ้งความว่าเป็นพวกหาบสุกรขาย ด้วยเวลานั้นหมอกและน้ำค้างตกมาก ข้าพเจ้าจำหน้าไม่ได้ถนัด

เปาเล่งเถได้ฟังดังนั้น จึงตริตรองเห็นความว่า พวกหาบสุกรขายซึ่งเป็นผู้ร้ายนี้ ยังหาทันจะกลับบ้านไม่ เปาเล่งเถจึงคิดอุบายให้ฮวงซีเสียนกลับไปบ้านเอาเสื้อกับผ้าของนางเสียงเนี่ยซึ่งมีโลหิตเปื้อนเปรอะนั้นมาให้เปาเล่งเถ เปาเล่งเถจึงกำชับฮวงเส้งซึ่งเป็นคนใช้ว่า ท่านจงเอาเสื้อกับผ้านี้ไปป่าวร้องตามบรรดาคนหาบสุกรไปขาย ว่าไปพบโจรผู้ร้ายที่ตำบลจีหลิม พวกโจรผู้ร้ายตีปล้นพวกหาบสุกรขายนั้น พวกหาบสุกรขายจึงทิ้งหาบวิ่งหนีไปสองคน คนหนึ่งต่อสู้กับผู้ร้าย พวกผู้ร้ายฆ่าตายเสียแล้ว ครั้นข้าพเจ้าจะเก็บเอาศพนั้นมาให้เล่า ก็ไม่แจ้งว่าจะเป็ญาติของผู้ใด หรือเป็นสามีของผู้ใด ข้าพเจ้าจึงถอดเอาเสื้อกับผ้าซึ่งติดโลหิตมาจากตัวผู้ที่ตายนั้นมาป่าวร้องให้ทราบ ถ้าผู้ใดจำได้ว่าเสื้อผ้าของผู้ตายคนใดแน่นอนแล้ว ข้าพเจ้าจะนำไปเก็บเอาศพนั้นมา จะได้ฝังเสียตามธรรมเนียม แล้วเปาเล่งเถจึงกำชับสั่งต่อไปอีกว่า ท่านรีบไปป่าวร้องให้พวกพ่อของผู้ที่ขายสุกรนั้นรู้แต่ฝ่ายเดียว นอกจากนั้นอย่าให้ผู้ใดล่วงรู้ ถ้าได้ความประการใด จงจับเอาตัวมาให้เราโดยเร็ว อย่าให้พวกขายสุกรทันรู้ตัว ฮวงเส้งครั้นรับคำสั่งของเปาเล่งเถดังนั้นแล้ว ก็ไปทำตามสั่งทุกประการ

ฝ่ายนางอาจู่ซึ่งเป็นภรรยาของเตี้ยหมั้น นั่งอยู่นอกประตูบ้านเห็นมีผู้มาป่าวร้องดังนั้นก็ตกใจ ด้วยเตี้ยหมั้นผู้สามีไปขายสุกรยังไม่กลับมา นางอาจู่จึงวิ่งออกไปถามฮวงเส้งว่า ผู้ร้ายปล้นฆ่าพวกขายสุกรนั้นที่ตำบลใดแน่

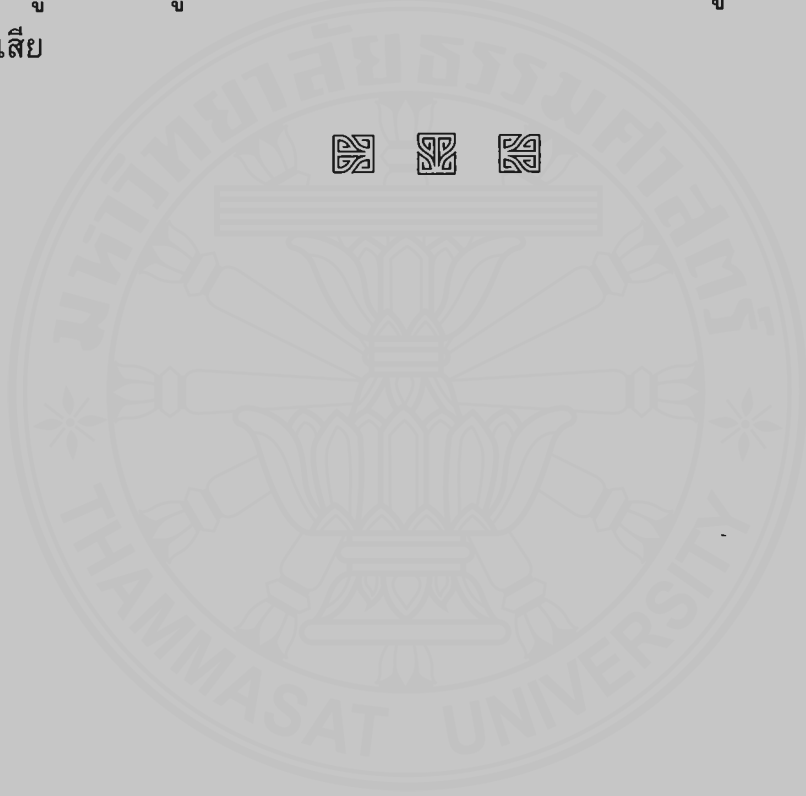
ฮวงเส้งได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดีด้วยจะได้รู้ความ จึงถามนางอาจู่ว่า พวกพ่อของท่านไปขายสุกรทางนั้นก็คนด้วยกัน นางอาจู่บอกว่าไปสามคนด้วยกัน ผู้ที่ตายนั้นจะเป็นสามีของข้าพเจ้าหรือผู้ใดก็ไม่แจ้ง ข้าพเจ้ามีความวิตกนัก

ในขณะที่นางอาจู่ภรรยาของเตี้ยหมั้นพูดอยู่นั้น พอเวลาบ่ายหนึ่งโมง เตี้ยหมั้นกลับมาถึงยังหาเข้ามบ้านไม่ จึงแวะเข้าโรงเตี๊ยมขายสุราอยู่หน้าบ้าน ชื่อสุรากิน

ฝ่ายนางอาจู่เห็นสามีกลับมา ก็มีความยินดี จึงชี้บอกฮวงเส้งว่า นั้นสามีข้าพเจ้ากลับมาแล้ว ข้าพเจ้าสิ้นความวิตก ฮวงเส้งได้ฟังดังนั้น ฮวงเส้งกับคนใช้สองคนก็ตรงเข้าจับตัวเตี้ยหมั้น และค้นในตัวได้สิ่งของเป็นของกลาง ก็คุมตัวมาส่งให้เปาเล่งเถ เปาเล่งเถจึงขู่ว่า พวกเพื่อนของมึงอีกสองคนอยู่ที่ไหน จงบอกความมาตามจริง ถ้าอำพรางไว้ กูจะผูกตีให้ถึงสาหัส

เตี้ยหมั้นได้ฟังดังนั้น ก็รับเป็นสัตย์ แล้วชักทอดถึงหงอกี้กับเล่าเด็กพวกเพื่อนทั้งสองคน เปาเล่งเถจึงให้ฮวงเส้งกับคนใช้ไปเอาตัวมา ฮวงเส้งกับหลี่โป้ไปถึงกลางทางก็พบบองหงอกี้กับเล่าเด็กกลับมา ก็จับ

เอาตัวมาส่งให้เป่าเส่งฤ เป่าเส่งฤชกถามก็รับเป็นสัตย์ทั้งสองคน เป่าเส่งฤก็ตัดสินลงโทษเอาตัวอายุผู้ร้าย
ทั้งสามคนนั้นไปฆ่าเสีย

เรื่องที่ ๑๘

มีความว่ายังมีชายผู้หนึ่งแซ่แพ ชื่อเองหัง แพเองหังมีภรรยาชื่อนางค้อสี แพเองหังมีฝีมือเป็นช่างสลัก ตั้งบ้านอยู่ตำบลแขวงเมืองชัวตัว แพเองหังพานางค้อสี ภรรยาออกจากเมืองชัวตั้งไปตั้งรับจ้างสลักอยู่แขวงเมืองเกงฮวย แพเองหังเข้าโรงเตี้ยมอยู่ ครั้นอยู่มาได้ประมาณสักหกเดือนหาไม่มีการทำพอแก่การเลี้ยงชีวิตไม่ คิดจะกลับบ้าน แต่เงินที่จะเสียค่าเช่าโรงเตี้ยมและเดินทางหาพอไม่ ต้องจำใจจำเป็นอยู่เที่ยวรับจ้างหากินในการอื่นต่อไป

ฝ่ายนางค้อสีซึ่งเป็นภรรยาของแพเองหัง เห็นแพเองหังสามปีเป็นช่างสลักรับจ้างหากินยังขัดขวางนางจึงบ่กร้องทำขายพอเป็นโสหุ่ย ครั้นอยู่มามีชายผู้หนึ่งชื่อเตียวฮวงอู่ เป็นนักเรียนสอบไล่ได้ถึงชั้นกือหยิน มาทำราชการ ณ เมืองเกงฮวย ที่ตึกของเตียวฮวงอู่พักอยู่นั้น หน้าตึกตรงกันกับหน้าตึกโรงเตี้ยมของนางอ่องฝัวที่ให้แพเองหังเช่าอยู่นั้น เตียวฮวงอู่แลเห็นนางค้อสีมีรูปร่างลักษณะงามเป็นที่พอใจเตียวฮวงอู่ เตียวฮวงอู่คิดจะใคร่ได้นางค้อสีเป็นภรรยา เตียวฮวงอู่จึงถามนางอ่องฝัวว่า หญิงคนนี้เป็นชาวบ้านใด เมืองใด ท่านช่วยสงเคราะห์ให้สำเร็จในความประสงค์แห่งข้าพเจ้าจะได้หรือไม่

นางอ่องฝัวได้ฟังเตียวฮวงอู่ถามดังนั้น นางคิดอุบายได้อย่างหนึ่งจึงบอกแก่เตียวฮวงอู่ว่า ท่านอย่ามีความวิตก ด้วยบัดนี้แพเองหังก็เป็นผู้ขัดสนยากจนไม่มีเงินจะให้ค่าเช่าโรงเตี้ยม ข้าพเจ้าจะลวงพาตัวนางค้อสีมาขายให้แก่ท่าน ท่านคงจะสมความปรารถนา ครั้นพูดจาปรึกษากันดังนั้นแล้ว เตียวฮวงอู่ก็ลา นางอ่องฝัวกลับมาบ้าน

ครั้นอยู่มาวันหนึ่ง นางอ่องฝัวจึงคิดอุบายหาช่องให้แพเองหังไปรับจ้างสลักหนังสือ นางอ่องฝัวจึงพูดแก่แพเองหังว่า บัดนี้มีผู้จะจ้างท่านสลักหนังสือ ข้าพเจ้าจะพาท่านไป ท่านจะเห็นประการใด

นางค้อสีได้ฟังนางอ่องฝัวว่าดังนั้นก็มีความยินดี จึงพูดแก่สามีว่า บัดนี้ท่านผู้เจ้าของโรงเตี้ยมท่านหาช่องให้แก่เรา ท่านจงไปกับท่านเถิด

แพเองหังได้ฟังภรรยาว่าดังนั้น จึงจัดเครื่องมือใส่หีบตามนางอ่องฝัวไปถึงบ้านคิมเทียนก่า แพเองหังจึงถามคิมเทียนก่าว่า ท่านนี้หรือจะจ้างข้าพเจ้าสลักหนังสือ คิมเทียนก่าจึงบอกว่า หาใช่ข้าพเจ้าไม่ ด้วยหลีก่งเขาเป็นคนต้องการจะจ้างสลักหนังสือ ว่าดังนั้นแล้วคิมเทียนก่าก็พาแพเองหังไปหาหลีก่ง หลีก่งว่าราคาจ้างตกลงกันแล้ว หลีก่งจึงจัดโรงงานให้แพเองหังอยู่สลักหนังสือ

ฝ่ายนางค้อสีเห็นแพเองหังได้ช่องหากินดังนั้นก็มีความยินดียิ่งนัก อยู่มาวันหนึ่งแพเองหังกลับมาโรงเตี้ยม นางอ่องฝัวผู้เจ้าของโรงจึงบอกแพเองหังว่า ท่านจงอดสำห้ทำการอยู่กับหลีก่งไปก่อนเถิด หลีก่งผู้นี้เขารักผู้มีฝีมือ ถ้าเขาเป็นขุนนางขึ้นเมื่อใดแล้ว ตัวท่านคงจะได้ฟังบุญเขาต่อไป แต่ภรรยาของท่านอยู่ที่โรงเตี้ยมนี้กับข้าพเจ้าแล้ว ท่านอย่ามีความห่วงใยสิ่งใดเลย

แพเองหังได้ฟังนางอ่องฝัวผู้เจ้าของโรงเตี้ยมว่าดังนั้นก็เป็นทีว่างใจ แพเองหังมีบุตรด้วยนางค้อสีคนหนึ่งเป็นชายอายุได้ ๕ ปี จะไปตำบลใด แพเองหังก็อุ้มไปด้วย แพเองหังก็พาบุตรไปทำการอยู่ที่บ้านของหลีก่ง

ฝ่ายนางอ่องผัวครั้นเห็นแพเองหังไปแล้ว นางจึงไปหาเดี่ยวช่วงอุ้พุดว่า การซึ่งข้าพเจ้าคิดไว้กับท่านนั้นคงจะสำเร็จความปรารถนา บัดนี้แพเองหังยอมขายตัวภรรยาของแพเองหังให้แก่ท่านเป็นภรรยาแล้ว ตัวท่านจะไปเป็นขุนนางอยู่บ้านใดเมืองใดเล่า

เดี่ยวช่วงอุ้ได้ฟังดังนั้นจึงบอกว่า มีรับสั่งให้ข้าพเจ้ากับตันเล่าก๊วยไปเป็นนายอำเภอ และการที่จะขายตัวนางค้อสีให้เป็นภรรยาข้าพเจ้านั้น จะเป็นเงินมากน้อยสักเท่าใด

นางอ่องผัวได้ฟังดังนั้นจึงบอกว่า จะต้องการเงินร้อยตำลึง เดี่ยวช่วงอุ้ได้ฟังดังนั้น ก็หยิบเงินร้อยตำลึงกับเงินรางวัลให้แก่นางอ่องผัวสิบตำลึง รวมเป็นร้อยกับสิบตำลึงให้แก่นางอ่องผัว นางอ่องผัวจึงนัดถามเดี่ยวช่วงอุ้ว่า ท่านจะไปเมื่อใดแน่ข้าพเจ้าจะได้พานางค้อสีมาส่งให้แก่ท่าน

เดี่ยวช่วงอุ้ว่า ข้าพเจ้าจะไปทางเรือ เรื่อนั้นจอดอยู่ที่ท่าหน้าบ้านของเตี้ยเกอ้ง ข้าพเจ้าจะคอยรับนางค้อสีให้ลงท่านั้น ครั้นนัดกันดังนั้นแล้ว นางอ่องผัวก็ค้ำบลาเดี่ยวช่วงอุ้กลับมายังโรงเตี้ยม จึงไปจ้างคนหามเกี่ยวมาคอยท่าอยู่หน้าโรงเตี้ยม นางอ่องผัวจึงพูดลงนางค้อสีว่า บัดนี้สามีของท่านตั้งรับจ้างทำการเป็นปกติแล้ว ให้คนหามเกี่ยวมารับท่านไปอยู่แห่งเดียวด้วยกัน ท่านจงจัดแจงเก็บสิ่งของขึ้นเกี่ยวไปเถิด ข้าพเจ้าจะตามไปส่ง

นางค้อสีได้ฟังดังนั้น นึกสำคัญเข้าใจว่าเป็นความจริง ก็จัดสิ่งของขึ้นเกี่ยว พวกหามเกี่ยวก็หามไป ยังท่าซึ่งนัดกันไว้ นั้น นางอ่องผัวก็ตามไปส่งจนถึงท่า แล้วพานางค้อสีลงในเรือของเดี่ยวช่วงอุ้ นางค้อสีเห็นเดี่ยวช่วงอุ้เป็นขุนนางมีบ่าวไพร่อยู่ในเรือเป็นเกียรติยศ นางค้อสีเห็นเป็นการผิดประหลาดดังนั้นก็ตกใจ จึงต่อว่านางอ่องผัวว่า เดิมท่านบอกแก่ข้าพเจ้าว่า สามีของข้าพเจ้าให้มารับ มาบัดนี้หาใช่สามีของข้าพเจ้าไม่

นางอ่องผัวจึงตอบว่า สามีของท่านไม่มีเงินจะเลี้ยงดูท่าน บัดนี้ยกท่านให้แก่เดี่ยวช่วงอุ้ นายอำเภอแล้ว ด้วยเดี่ยวช่วงอุ้ผู้นี้เป็นผู้ไว้ภรรยาอยู่ ท่านจงไปกับเขาเถิด

นางค้อสีได้ฟังดังนั้นก็ร้องไห้คิดถึงตัว ที่ได้เสียทีกลอุบายของนางอ่องผัว ตกเข้ามาอยู่ที่บังคับจะหนีไปแห่งใดก็ไม่ได้ ก็เป็นการจำใจจำจากสามีไปทั้งรัก

ฝ่ายเดี่ยวช่วงอุ้สมรรู้ร่วมคิดกับนางอ่องผัว ได้พานางค้อสีมาสมความปรารถนาแล้ว ก็รีบถอยเรือออกจากท่าไปรักษาราชการตามตำแหน่งหน้าที่ของนายอำเภออยู่แขวงเมืองซัวตั้ง

ฝ่ายแพเองหังคิดถึงนางค้อสี ซึ่งเป็นภรรยาอยู่ที่โรงเตี้ยม แพเองหังพาบบุตรกลับมาโรงเตี้ยมก็หาเห็นนางค้อสีไม่ แพเองหังจึงถามนางอ่องผัวว่า ภรรยาข้าพเจ้าไปไหนจึงหาเห็นไม่

นางอ่องผัวได้ฟังแพเองหังถามดังนั้น ก็กระทำการเป็นโทษแล้วพูดว่า วันที่แล้วมานั้นท่านให้คนหามเกี่ยวมารับเอาภรรยาท่านไปแล้ว ในส่วนเงินค่าเช่าโรงเตี้ยมของข้าพเจ้าก็ยังคงอยู่ยังหาได้ไม่ บัดนี้ท่านทำเล่ห์กลเพทุบายมาถาม ท่านเห็นควรอยู่แล้วหรือ

แพเองหังครั้นได้ฟังนางอ่องผัวว่ากล่าวตักพ้อดังนั้น ทั้งไม่เห็นภรรยาด้วยแล้วก็เป็นที่จวนใจ เดินร้องไห้มือเช็ดน้ำตากลับไปยังบ้านหลีกัง ครั้นอยู่มาประมาณได้สักหกเดือน สันการในบ้านของหลีกังแล้ว ไม่มีการจะทำต่อไป โสฬย์ค่ากินก็หมดลง แพเองหังก็ไปเที่ยวรับจ้างเป็นช่างเย็บเพื่อจะได้เลี้ยงบุตร

อยู่มาวันหนึ่งขุนนางตำแหน่งเตงเล้งดงเล้งไต้ เป็นชาวเมืองซัวตั้ง มาเป็นขุนนางอยู่ ณ เมืองเกงฮวย เวลาวันนั้นจึงเรียกให้แพเองหังเข้ามาในบ้านจ้างเย็บเสื้อ ครั้นแพเองหังทำการได้หกชั่วโมงพอแล้ว ในการตัดเสื้อ พอจิ้นฉายคนใช้ของเตงเล้งดงเอาผ้าออกมาให้แพเองหังเย็บมุ้ง ขณะนั้นบุตรของแพเองหัง

ไม่สบายตัวร้อนเข้ามานอนทับผ้าอยู่ แพเองหึงกระทำการเย็บมุ้งหาได้ไม่ พอบุตรแพเองหึงสร้างใช้ตื่นขึ้น อ่อนจะรับประทานอาหาร จินฉายจึงถามแพเองหึงว่าท่านเย็บมุ้งไม่เป็นละหรือ

แพเองหึงได้ฟังดังนั้นก็ร้องไห้ เล่าความทุกข์ยากเรื่องที่ภรรยาอยู่โรงเตี๊ยมกับนางอ่องผัวหายไป ให้จินฉายฟังทุกประการ จินฉายได้ฟังดังนั้นแล้ว จึงเข้าไปแจ้งความแก่นางสุหยินภรรยาของท่านขุนนาง ผู้นายให้ฟัง ตามถ้อยคำของแพเองหึงบอกเล่าทุกข์ร้อนนั้นทุกประการ นางสุหยินได้ฟังดังนั้นจึงได้รู้ว่า แพเองหึงเป็นชาวเมืองซัวตั้งอยู่ตำบลบ้านเดียวกัน นางสุหยินจึงให้คนใช้ออกไปตามแพเองหึงเข้ามาข้างใน แล้ว นางสุหยินจึงใช้ให้แพเองหึงเย็บหน้าม่าน นางสุหยินจึงถามแพเองหึงถึงความทุกข์ยากและการหากิน แพเองหึงก็ร้องไห้พลาถเล่าความซึ่งนางอ่องผัวยกย้ายเอาภรรยาของแพเองหึงไปจากกันให้นางสุหยินฟังทุกประการ

นางสุหยินจึงพูดว่าตั้งแต่นี้ไป ท่านอย่าได้ไปเที่ยวรับจ้างเย็บเสื้อผ้าต่อไปเลย จงอยู่ดูแลการงานในบ้านของข้าพเจ้าเถิด

แพเองหึงได้ฟังนางสุหยินว่าดังนั้น ก็อยู่รับใช้การงานในบ้านของนางสุหยินต่อไป ขณะนั้น พอเตงเล้งตงกลับมาจากที่วาระราชการเมือง นางสุหยินจึงเล่าความซึ่งแพเองหึงเป็นชาวเมืองเดียวกัน ให้เตงเล้งตงผู้สามีฟังทุกประการแล้วว่า ขอท่านจงเห็นแก่แพเองหึงว่าเป็นคนบ้านเดียวกันเถิด

เตงเล้งตงได้ฟังภรรยาบอกเล่าดังนั้น จึงถามแพเองหึงว่า ท่านเป็นช่างสลัก มีหนังสือสำหรับตัวมาหรือไม่ แพเองหึงได้ฟังเตงเล้งตงถามดังนั้น จึงนำหนังสือสำหรับตัวออกมาให้เตงเล้งตงดู ในหนังสือว่าด้วยเป็นช่างสลักขอหนังสือเดินทางมาตั้งแต่เดือนหกในปีที่แล้วมานั้น เตงเล้งตงจึงบอกแก่แพเองหึงว่า ข้าพเจ้าจะให้ท่านไปเป็นขุนนางอยู่รักษาราชการตำบลกุ้ยไจกับตันเล่ากุ้ย ว่าดังนั้นแล้วเตงเล้งตงจึงให้เงินทองเสื่อทางแก่แพเองหึงสำหรับประดับยศ แพเองหึงก็คำนับลาเตงเล้งตงไป แพเองหึงจึงแวะเข้าไปลานางอ่องผัว แล้วก็เล่าความซึ่งเตงเล้งตงให้ไปรักษาราชการอยู่กับตันเล่ากุ้ย นายอำเภอตำบลกุ้ยไจ ให้นางอ่องผัวฟังทุกประการ

นางอ่องผัวได้ฟังดังนั้นก็ตกใจ ด้วยนางอ่องผัวยกนางค้อสีให้แก่เดี่ยวฮ่วงอุ้มนางตำบลกุ้ยไจ เกลือกว่าไปตำบลนั้น คงจะพบปะกันกับนางค้อสีก็คงจะเกิดความขึ้น นางอ่องผัวคิดจะจำกัดแพเองหึง จึงอุบายพูดกับแพเองหึงว่า ท่านก็เป็นผู้ขัดสน มาบัดนี้ท่านขุนนางตำแหน่งเตงเล้งตง อุปถัมภ์ท่านให้มีความสุขขึ้น ข้าพเจ้าจะให้เสื้อเขียวท่านสักตัวหนึ่ง กับผ้าแพรสีจะได้โพกศีรษะเป็นเกียรติยศ ว่าดังนั้นแล้วนางอ่องผัวก็หยิบเสื้อและผ้ามาให้แพเองหึง แล้วถามว่าท่านจะไปเมื่อใด แพเองหึงบอกว่าจะไปพรุ่งนี้ นางอ่องผัวได้ทราบดังนั้นแล้ว จึงรีบไปบอกให้อ่องเหนงซึ่งเป็นน้องชายว่า บัดนี้เตงเล้งตงเกื้อกูลเงินทองให้แก่แพเองหึง แพเองหึงจะกลับบ้าน น้องจงรีบไปดักสกัดทาง ฆ่าเสียแล้วตัดศีรษะมาให้พี่ อันเงินทองของแพเองหึงนั้น น้องจงแบ่งเอาไปสองส่วนส่วนหนึ่งให้แก่พี่

อ่องเหนงได้ฟังนางอ่องผัวผู้พี่สั่งดังนั้น ก็ถืออาวุธออกไปดักอยู่ทางตำบลหลิมเซ็ง คอยจะทำร้ายแก่แพเองหึงตามค่านางอ่องผัวสั่งทุกประการ

ฝ่ายแพเองหึงครั้งรุ่งขึ้นเวลาเช้า กินอาหารแล้วก็ลานางอ่องผัวออกจากโรงเตี๊ยมไปถึงตำบลหลิมเซ็ง ด้วยตำบลนั้นเป็นทางเปลี่ยวไม่มีใครจะมีผู้คนเดินไปมา

ฝ่ายอ่องเหนงครั้งเห็นแพเองหึงกับเด็กชาย ซึ่งเป็นบุตรของแพเองหึงเดินมา อ่องเหนงก็ชักดาบ

ออกจากฝัก ตรงเข้าไปพันถูกแพเองหัง แต่เอาสันพันลง แพเองหังหาเป็นอันตรายไม่ อ่องเหงงพันลงอีกถึงสามครั้ง ก็บังเอิญให้เอาแต่สันพันลงทุกที เหตุทั้งนี้ด้วยเดชอำนาจกุศลผลบุญแต่บุพชาติปางก่อน ซึ่งแพเองหังได้สร้างสมมาบันดาล เพราะแพเองหังยังไม่ถึงที่กำหนดจะตาย จึงเทพยดาบันดาลด้วยเทวานุภาพคุ้มกันให้เป็นไปเช่นนั้น เพื่อจะมีให้เป็นอันตรายแก่ชีวิตได้

อ่องเหงงครั้นทำร้ายแพเองหังไม่ได้ดังนั้นแล้ว จึงถามแพเองหังว่าเมื่อท่านมาอยู่เมืองนี้ มีผู้ใดกระทำให้ท่านได้ความเดือดร้อนบ้าง แพเองหังได้ฟังดังนั้นก็ร้องไห้เล่าความที่ตนทุกข์ยากมาจากเมืองชวตั้งมาอยู่เมืองกงฮวยอาศัยโรงเตี๊ยมของนางอ่องฝัว นางอ่องฝัวก็ยกย้ายนางค้อสิภรรยาให้พลัดพรากจากกันไปหาแจ้งว่าตกไปอยู่แห่งหนตำบลใดไม่ ให้อ่องเหงงฟังทุกประการ

อ่องเหงงครั้นได้ฟังดังนั้นก็กลับคิดมีใจสงสารแล้วจึงบอกแก่แพเองหังว่า นางอ่องฝัวนั้น เป็นพี่ของข้าพเจ้า ใช้ให้ข้าพเจ้ามาทำร้ายท่าน ท่านจงถอดเสื้อของท่านซึ่งใส่มานั้นให้แก่ข้าพเจ้า กับตัดเอาผมของเด็กซึ่งเป็นบุตรท่านนั้นมาให้ด้วย ข้าพเจ้าจะได้กลับไปลงนางอ่องฝัวผู้พี่ของข้าพเจ้าว่า ได้ฆ่าท่านกับบุตรท่านตายแล้ว ได้เสื้อกับผมเด็กไปให้เห็นเป็นสำคัญ

แพเองหังได้ฟังอ่องเหงงว่าดังนั้นก็มีความยินดี จึงถอดเสื้อและตัดผมบุตรมาส่งให้อ่องเหงง อ่องเหงงก็กลับไปบอกแก่นางอ่องฝัวผู้พี่สาวตามซึ่งคิดลวงนั้นทุกประการ

ฝ่ายนางอ่องฝัวครั้นได้ฟังอ่องเหงงผู้น้องบอกดังนั้นก็มีความยินดียิ่งนัก แล้วพูดว่าครั้งนี้เราสิ้นความวิตกแล้ว

ฝ่ายแพเองหังไปถึงตำบลกุกุ่ยใจ จึงส่งหนังสือของเตงเล้งดงให้ตันเล่ากุกุ่ย ตันเล่ากุกุ่ยก็จัดให้แพเองหังอยู่ ครั้นอยู่มาได้ประมาณสองเดือนบุตรของแพเองหังไปเที่ยวเล่นในบ้านของเตียวฮวงอู่

ฝ่ายนางค้อสิแลเห็นบุตรของตนก็จำได้ จึงคิดสงสัยอยู่ในใจว่า เหตุใดหนอบุตรของเราจึงได้มาถึงตำบลนี้ นางค้อสิเมื่อได้เห็นบุตรของตนดังนั้นก็มิอาจลั่นความโศกไว้ได้รู้สึกพอใจไว้ แต่น้ำตานันไหลอาบหน้าอยู่ คิดคอยหาช่องและโอกาสที่จะได้พบกับแพเองหังผู้สามีให้จงได้

ครั้นอยู่มาวันหนึ่งเตียวฮวงอู่จึงจัดโต๊ะและสุรามิเทียบเชิญบรรดาขุนนาง ซึ่งมารักษาราชการอำเภอมามากินเลี้ยง ขณะเมื่อขุนนางมานั่งโต๊ะกินเลี้ยงอยู่นั้น นางค้อสิแอบมองดูอยู่หลังฉาก แลเห็นแพเองหังผู้สามีจำได้แม่นยำ ดังนั้น นางค้อสิจึงวิ่งออกไปกอดเอาเท้าแพเองหังเข้าไว้ แล้วก็ร้องไห้เล่าความซึ่งนางอ่องฝัวคิดอุบายเอาตัวนางมายกให้แก่เตียวฮวงอู่เป็นภรรยา ให้แพเองหังฟังทุกประการ

แพเองหังครั้นได้เห็นนางค้อสิ และฟังนางบอกเล่าดังนั้นก็มีความยินดี และทั้งมีความโกรธแค้นนางอ่องฝัวกับเตียวฮวงอู่ยิ่งนัก แพเองหังก็เลิกจากการกินเลี้ยงพานางค้อสิผู้ภรรยากลับมาที่อยู่ ทำเรื่องราวกล่าวโทษนางอ่องฝัวว่าคบคิดกับเตียวฮวงอู่ ยกย้ายนางค้อสิไปด้วยกลอุบายล่อลวง ยกให้เตียวฮวงอู่กระทำชู้ด้วยภรรยาของแพเองหัง และนางอ่องฝัวผู้ร้ายกาจคิดตัดรอนใช้ให้อ่องเหงงผู้น้องชายไปดักทางทำร้ายแพเองหัง ตั้งแต่ต้นจนปลายไปยื่นต่อเป่าเล่งถู เป่าเล่งถูครั้นได้แจ้งความตามฟ้องของแพเองหังดังนั้นแล้ว มีความโกรธยิ่งนัก จึงสั่งเตียวฮั่ว เตียวเหลงคนใช้ให้ไปเอาตัวนางอ่องฝัว กับเตียวฮวงอู่ นายอำเภอมาชักถาม นางอ่องฝัวกับเตียวฮวงอู่ก็รับเป็นสัตย์ สมข้อหาในฟ้องของแพเองหังทุกประการ เป่าเล่งถูจึงตัดสินให้ตีนางอ่องฝัวร้อยที แล้วให้คุมตัวไปฆ่าเสีย ในส่วนโทษของเตียวฮวงอู่ นั้น เป่าเล่งถูแต่งบอกเข้าไปถวายพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ ขอถอดเตียวฮวงอู่ออกจากยศขุนนาง จำให้เป็นพลทหารอยู่ในกองบูหลิม

เราวิเคราะห์ดูความเรื่องนี้ เป็นการไม่ยากแก่ผู้พิจารณา อาศัยเทพยดาป้องกันแพองหังไว้ ถ้าหาไม่ความก็สูญ แต่ข้อที่ผู้หญิงร้ายผู้ชายพาลเช่นนางอ่องผัว ซึ่งเป็นผู้ต้องการแต่ทรัพย์ ไม่มีความเมตตาปราณีแก่เพื่อนมนุษย์และสตรีเหมือนกันกับตน ก็จัดว่าเป็นหญิงร้ายแท้ ในทุกวันนี้ก็ยังได้พบปะเนื่อง ๆ แต่ผู้ชายเช่นเตียวฮวงอู่นักเรียนบ๊าสตรี ก็ย่อมมีเหมือนกัน มากไปด้วยกามวิตกมิได้คิดว่าบุตรภรรยาของผู้ใดผู้อ่านควรพึงไว้เป็นคติแห่งตนและแนะนำสั่งสอนศิษย์หาต่อไป

เรื่องที่ ๑๙

มีความว่า ในแผ่นดินพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ สมัยหนึ่งเกิดฝนแล้งอาณาประชาราษฎรทำนาไม่ได้ ราษฎรพากันล้มตายได้ความลำบากเพราะความอดอาหาร จึงมีรับสั่งให้เปาเล่งเถิงเป็นข้าหลวงออกไปเปิด ฉางข้าวหลวงแจกจ่ายให้แก่อาณาประชาราษฎรรับพระราชทาน ครั้นเปาเล่งเถิงไปถึงเมืองตันจิวแจกข้าวใน ฉางให้แก่ราษฎรเสร็จแล้วก็กลับมายังตึกกงกัวน

ครั้นอยู่มาวันหนึ่งเปาเล่งเถิงตรวจดูนักโทษ ซึ่งมีคดีจริงและเท็จแล้ว มีเสมียนพนักงานเข้ามาแจ้ง ความแก่เปาเล่งเถิงว่า มีหญิงผู้หนึ่งมือหนึ่งอุ้มบุตรมือหนึ่งถือเรื่องราวจะเข้ามายื่นฟ้อง แต่จะว่าด้วยคดี ประการใดยังไม่แจ้ง เปาเล่งเถิงได้ฟังดังนั้นจึงประกาศว่า ตัวเราเป็นผู้รับรับสั่งเป็นข้าหลวงแจกเสบียงให้แก่ อาณาประชาราษฎร แม้ว่าราษฎรคนใดได้รับความเดือดร้อน แต่ท่านผู้มีอำนาจคดีข่มเหง ผู้นั้นจะมาฟ้อง ร้องแล้วไม่ต้องมีผู้ใดนำ และไม่ให้ผู้ใดขัดขวางห้ามปรามผู้ซึ่งมีความทุกข์ร้อนนั้นได้ ครั้นประกาศดังนั้นแล้ว เปาเล่งเถิงให้หาตัวหญิงนั้นเข้ามาในที่ว่าการ เปาเล่งเถิงแลเห็นหญิงนั้นมีลักษณะรูปมารยาทงามยิ่งนัก จึงถามหญิงนั้นว่า ท่านมาหาเราด้วยธุระประการใดหรือ

หญิงนั้นจึงคำนับเปาเล่งเถิงแล้วยื่นเรื่องราวให้เปาเล่งเถิง ในเรื่องราวนั้นใจความว่า ข้าพเจ้าแห่งอ ตังบ้านเรือนอยู่ตำบลเน่ยถอง แขวงเมืองตันจิว ระยะทางห่างเมืองตันจิวห้าสิ บิดามารดาข้าพเจ้ายกข้าพเจ้า ให้เป็นภรรยาเตี้ยหือ เตี้ยหือสามี่ข้าพเจ้าเป็นนักเรียน ได้ไปคบหาซุนจิมซึ่งเป็นบุตรของซุนโตก้าเป็นมิตร สหาย ซุนจิมไปมาหาสู่อนค้ำอั่งแรมอยู่ที่บ้านข้าพเจ้าเนื่องนิจ อยู่มาวันหนึ่งเตี้ยหือ สามี่ข้าพเจ้าไปเยือน ญาติอยู่ทางไกลหาได้อยู่บ้านเรือนไม่ ซุนจิมมาพูดจาสัพยอกทะเลาะโลมข้าพเจ้า ข้าพเจ้าว่ากล่าวให้ได้ความ อับยศแล้ว ซุนจิมก็กลับไปบ้าน ข้าพเจ้าเห็นว่าซุนจิมเป็นคนทรยศต่อมิตรหาซื้อตรงไม่ ครั้นสามี่ข้าพเจ้า กลับมาข้าพเจ้าก็บอกให้สามี่ข้าพเจ้าทราบ สามี่ข้าพเจ้าก็โกรธจึงได้ขาดไมตรี มิได้ไปมาหาสู่กันเหมือน แต่เดิม

ครั้นอยู่มาได้ประมาณเดือนหนึ่งเป็นเดือนสิบเอ็ด ซุนจิมจึงให้คนใช้มาเชิญสามี่ของข้าพเจ้าไป กินเลี้ยงที่วัดคัยหงวนยี่ โดยขัดไม่ได้ สามี่ข้าพเจ้าจึงได้ไปกินเลี้ยงเสพสุราด้วยซุนจิม ครั้นกลับมาถึงบ้าน เข้าไปนอนในห้องร้องว่าปวดท้อง แล้วก็อาเจียนออกมาเป็นโลหิตแล้วได้บอกแก่ข้าพเจ้าว่า วันนี้ไปกินเลี้ยง เสพสุราด้วยซุนจิม ซุนจิมวางยาพิษให้กินจึงได้เป็นดังนี้ ครั้นเวลาตีประมาณสองยาม สามี่ของข้าพเจ้าก็ถึง แก่ความตาย ครั้นสามี่ข้าพเจ้าตายยังไม่ทันจะได้ครึ่งเดือน ซุนจิมให้สื่อเฒ่าแก่มาขอข้าพเจ้าเป็นภรรยา ข้าพเจ้าจึงได้รู้ชัดว่าซุนจิมวางยาพิษสามี่ข้าพเจ้าให้ถึงแก่ความตายประโยชน์เพื่อจะได้ขอข้าพเจ้าไปเป็นภรรยา ข้าพเจ้าจึงไปฟ้องต่อท่านผู้รักษาเมืองกรมการขอให้ชำระ ผู้รักษาเมืองกรมการกลับเป็นใจเข้าด้วยซุนจิมขู บังคับข้าพเจ้าว่า ถ้าไม่ยอมสมัคเป็นภรรยาซุนจิมแล้ว ตัวข้าพเจ้าจะต้องตายแล้วจะไม่มีแผ่นดินที่จะฝังศพ ด้วย เพราะเหตุนี้ข้าพเจ้าได้รับความเดือดร้อนนัก ขอท่านซึ่งเป็นผู้ตั้งอยู่ในยุติธรรม ได้พิจารณาความเรื่องนี้ ของข้าพเจ้าตามพระราชกำหนดกฎหมายโดยทางยุติธรรม

เปาเล่งเถิงครั้นตรวจดูในเรื่องราวของนางหงอสีตลอดแล้ว จึงถามนางหงอสีว่า บ้านเจ้ามีผู้คนอยู่ที่ เรือนเดียวกันกี่คน นางหงอสีได้ฟังเปาเล่งเถิงถามดังนั้น จึงตอบว่า ย่าของข้าพเจ้าคนหนึ่งอายุได้เจ็ดสิบสองปี

กับบุตรของข้าพเจ้าอายุได้สองปี

เปาเล่งถูกรับได้ฟังดังนั้น จึงเก็บเอาเรื่องราวของนางหงอสีไว้ แล้วสั่งให้นางหงอสีไปอยู่ตำบลอื่น แล้วเปาเล่งถูจึงให้หาตามบรรดาผู้ใหญ่บ้านและลูกบ้าน ตำบลบ้านของนางหงอสีที่อยู่นั้นมาได้ถามว่า ชุนจิม ซึ่งเป็นบุตรของชุนโตก่า นั้น เป็นคนประพฤติกการอย่างไร ทำมาหากินด้วยอันใด และตัวชุนโตก่าประพฤติกการอย่างไร

บรรดาผู้ใหญ่บ้านและลูกบ้านได้ฟังเปาเล่งถูถามดังนั้นจึงบอกว่า ท่านมีคำถามแล้ว พวกข้าพเจ้า ได้รู้ได้เห็นอย่างไรจะต้องบอกเล่าไปตามตรง ไม่อาจสามารถจะอำพรางไว้ได้ อันชุนโตก่าผู้นี้มีได้ตั้งอยู่ใน ยุติธรรม เห็นบุตรภรรยาผู้ใดถ้าพอใจแล้ว ก็จุดลากเอามาตามอำเภอใจโดยอำนาจผลการตนเอง ผู้รักษา เมืองและกรมการก็มีความเกรงกลัวอำนาจของชุนโตก่ายิ่งนัก

ในส่วนของชุนจิมซึ่งเป็นบุตรนั้น ก็ถืออำนาจบิดาหาเกรงกลัวผู้ใดไม่ อีกประการหนึ่งชุนจิมไปชิง เอาที่นาสำหรับวัดคัยหงวนยี่ไปเป็นอาณาประโยชน์ของตนเองเสียหลายไร่ และในวัดคัยหงวนยี่นั้น เป็นที่ ประชุมของชุนจิม ตั้งโต๊ะเสพสุราและพาหญิงงามเมืองไปกระทำการอุจาดลามกในวัด ถ้าชอบใจบุตรและ ภรรยาของผู้ใดแล้ว ย่อมจุดคร่ามาข่มขืนเป็นภรรยาตามชอบใจ เจ้าวัดและลูกวัดคัยหงวนยี่ได้ความเดือด ร้อนด้วยชุนจิมเป็นอันมาก

เปาเล่งถูได้ฟังแต่บรรดาผู้ใหญ่บ้านลูกบ้านชี้แจงซึ่งชุนโตก่าพ่อลูกประพฤติกการทุจริตดังนั้น เปาเล่งถูก็ถอนใจใหญ่กลับมายังกังกวน อยู่มาวันหนึ่งเปาเล่งถูจึงปลอมเป็นราษฎรไปเที่ยวที่วัดคัยหงวนยี่ จึงเข้าไปทางประตูหลังวัดขึ้นไปดูสำนักที่หลวงจีนอยู่ แล้วได้ยินเสียงเด็กศิษย์วัดบอกกันว่า ชุนจิมงกจื่อ มาแล้ว บรรดาหลวงจีนและศิษย์วัดมีความกลัวเกรงชุนจิมก็พากันหนีทางให้ ชุนจิมก็เข้าไปในที่อยู่ของ หลวงจีน เปาเล่งถูเห็นดังนั้นก็เข้าไปในโบสถ์ ยืนแอบแง้มประตูชุนจิมจะทำประการใด

ขณะนั้นพวกพ่อครัวก็ยกโต๊ะและสุรามาดั่งไว้คอยท่า ฝ่ายชุนจิมขี่ม้าเข้ามาในวัด มีบ่าวไพร่ตามหลัง ไปด้วยประมาณยี่สิบคนกับพ่อครัวคนสนิทขี่ม้าตามหลังไปด้วย กับหญิงสำหรับขั้บร้องอีกสองคนนำหน้า ชุนจิมเข้ามาในวัดแล้วก็ลงจากหลังม้าเข้าไปยังสำนัก

หลวงจีนเจ้าวัดมีความกลัวอำนาจของชุนจิม ออกมาต้อนรับชุนจิมตามธรรมเนียม ชุนจิมนั่ง เสพ สุราพูดจาอาชญาว่า หัวเมืองฝ่ายตะวันตกนี้เราไม่ให้ผู้ใดโตเกินหน้าเราไปได้

ขณะนั้นเปาเล่งถูยืนแอบอยู่ที่แง้มประตูโบสถ์ กับได้ยินถ้อยคำของชุนจิมพูดจาอาชญาดังนั้น เปาเล่งถูมีความโกรธยิ่งนัก แต่อดส่าห้สะกดใจไว้ได้

ขณะนั้นมีหลวงจีนลูกวัดเดินเข้าไปในโบสถ์ เห็นเปาเล่งถูยืนแอบดูชุนจิมอยู่ดังนั้น จึงถามเปาเล่งถู ว่า ท่านนี้บ้านอยู่ตำบลใดจึงได้มาเที่ยวเล่นในวัดนี้

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้นจึงตอบว่า ข้าพเจ้าอยู่ในเมืองเป็นคนใช้ของเปาเล่งถู เปาเล่งถูให้ข้าพเจ้ามา ตามพ่อครัวทำกับข้าว จะเลี้ยงโต๊ะขุนนาง แต่ข้าพเจ้าไม่รู้จักชื่อและแซ่พ่อครัวผู้นั้นอยู่แห่งใด หลวงจีนผู้เฒ่า ลูกวัดได้ฟังดังนั้นจึงบอกว่า พ่อครัวผู้นั้นแซ่เชี่ยอยู่บ้านชุนโกด่าเป็นผู้ทำกับข้าวฝีมือดียิ่งนัก

เปาเล่งถูจึงถามต่อไปว่า พ่อครัวผู้นั้นมีเหตุการณ้เล่าลืออย่างไรบ้าง หลวงจีนผู้เฒ่าได้ฟังถาม ดังนั้น จึงเล่าความให้เปาเล่งถูฟังว่า เดิมชุนจิมบุตรของชุนโตก่า ให้ทำโต๊ะเลี้ยงเตี้ยหรือหนักเรียนสิวจ่ายในวัดนี้ พ่อครัวผู้นั้นเป็นผู้ประกอบยาพิษใส่ในสุราให้เตี้ยหรือกิน ครั้นเตี้ยหรือกลับไปบ้านก็ถึงแก่ความตาย ความ

เรื่องนี้นอกจากท่านเปาเล่งถูแล้ว ไม่มีผู้ใดจะฝ่าฝืนชำระสะสางได้

เปาเล่งถูได้ฟังหลวงจีนเล่าความให้ฟังดังนั้น ก็ออกจากวัดรีบไปยังกังกวน ในวันนั้นจึงให้หลิวไ้อ้ว ไปยังบ้านขุนโดก่า เอาตัวเขี่ยสีพ้อคร้วมาซักถามด้วยคดีวางยาพิษ เขี่ยสีให้การปฏิเสธไม่รับ เปาเล่งถูจึงให้เอาหลักคามปากจะผูก เขี่ยสีตกใจกลัวก็รับเป็นสัตย์และชดทอจนถึงขุนจิม

เปาเล่งถูจึงจัดโต๊ะและสุราไว้พร้อมแล้ว จึงให้คนใช้ถือเทียบไปเชิญขุนจิมมั่งจื้อกับขุนโดก่าสองคน พอลูกมากินโต๊ะ พอคนใช้ไปแล้วเปาเล่งถูก็จัดนักการ ๒๔ คน เตรียมเครื่องผูกผู้ร้ายไว้พร้อม ในวันนั้น ขุนโดก่าหามากินโต๊ะไม่ มาแต่ขุนจิมผู้บุตร เปาเล่งถูครั้นเห็นขุนจิมมาก็กระทำเป็นดีใจ ต้อนรับเข้าไปข้างใน เชิญให้นั่งโต๊ะเสพสุรา

ขุนจิมค่านับเปาเล่งถูแล้วจึงพูดว่า ข้าพเจ้าหาทันทัดไม่ ด้ายท่านเป็นข้าหลวงมาทางไกล ชอบแต่ข้าพเจ้าจะต้อนรับท่านจึงจะถูกต้อง มาบัดนี้ท่านกลับจัดโต๊ะต้อนรับข้าพเจ้านั้นหาควรไม่

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะแล้วว่า ข้าพเจ้าจะปรึกษาข้าราชการด้วยท่าน จึงได้เชิญท่านมานั่งโต๊ะเสพสุราด้วยกัน ว่าดังนั้นแล้วก็ให้คนใช้จัดโต๊ะรินสุราให้ขุนจิมกิน ขุนจิมเสพสุราพอมิน ๆ เปาเล่งถูจึงส่งเรื่องราวของนางหงอสีมาให้ขุนจิมดู

ขุนจิมจึงลุกออกจากโต๊ะแล้วตอบเปาเล่งถูว่า ความเรื่องนี้ผู้ใดเป็นพยานยืนยันว่าข้าพเจ้าวางยาพิษให้เตี้ยหือซึ่งเป็นนักเรียนสาวจ่ายตาย

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้น จึงให้นักการคุมตัวเขี่ยสีมาแล้วเปาเล่งถูก็อ่านคำให้การของเขี่ยสีซึ่งรับเป็นนิตย และชดทอถึงขุนจิมให้ฟังทุกประการแล้ว เปาเล่งถูก็ตบโต๊ะเป็นสัญญาณขึ้น พวกนักการที่เปาเล่งถูจัดเตรียมไว้นั้นก็กรูกันกลุ่มรวมกันเข้าถอดเสื้อหมวกสำหรับยศของขุนจิมออกจากตัว ขุนจิมก็รับเป็นสัตย์แล้วอ้อนวอนเปาเล่งถูว่าโทษของข้าพเจ้าได้ผิดแล้ว ขอท่านได้ยกให้แก่ข้าพเจ้าสักครั้งหนึ่งเถิด

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้นมีความโกรธยิ่งนัก แล้วพูดว่า มึงสองคนพอลูกอยู่ในเมืองนี้ กระทำให้ราษฎรและหลวงจีนซึ่งจำศีลภาวนาอยู่ในวัด ได้รับความเดือดร้อนเป็นอันมาก ในส่วนอื่นนั้นกูพอจะยกให้มึงได้ แต่ในส่วนกฎหมายแผ่นดินแล้ว กูยกให้มึงไม่ได้ ว่าดังนั้นแล้วเปาเล่งถูจึงส่งนักการให้ยึดตัวขุนจิมลงตี ๕๐ ที่ ขุนจิมทนความเจ็บปวดไม่ได้ก็ขาดใจตาย เปาเล่งถูจึงให้ตัดเอาศีรษะกับตัวไปเสียบประจานไว้นอกเมืองมิให้ราษฎรดูเยี่ยงต่อไป

แล้วเปาเล่งถูก็แต่งบอกว่า ตัวชขุนโดก่ากับขุนจิมพอลูกประพาศลวงอาญาแผ่นดินเทียวกตขี่ข่มเหงราษฎร กับเรื่องราวของนางหงอสี และถ้อยคำสำนวนให้การรับเป็นสัตย์ สอดของเข้าไปกับไบบอกนำขึ้นถวายพระเจ้าช้องยินจงฮ่องเต้ทรงทราบทุกประการ พระเจ้าช้องยินจงฮ่องเต้ครั้นแจ้งในไบบอกของเปาเล่งถูดังนั้นก็มีพระทัยยินดีตรัสสรรเสริญเปาเล่งถูยิ่งนัก จึงโปรดให้มีหนังสือรับสั่งถึงเปาเล่งถูฉบับหนึ่งใจความว่า ให้เปาเล่งถูเป็นผู้สำเร็จราชการมณฑลหัวเมืองฝ่ายทิศตะวันตก และหัวเมืองฝ่ายทิศใต้ และถอดขุนโดก่าออกจากยศขุนนางลงเป็นไพร่ และโทษเขี่ยสีซึ่งเป็นพ้อคร้วของขุนจิมใช้ให้วางยาพิษนั้นให้จ่ายเป็นตัวพลทหารไปอยู่หัวเมืองอันร้ายกาจด้วยความไข้ แต่ความชอบของนางหงอสีที่มีความซื่อสัตย์กตัญญูต่อสามีนั้น ให้เบิกเงินคลังสำหรับเมืองเป็นเบี้ยเลี้ยงให้นางหงอสีกินทุก ๆ เดือน กว่านางหงอสีจะมีสามีเลี้ยงดูต่อไป

เปาเล่งถูครั้นได้รับหนังสือรับสั่งดังนั้น ก็จัดการตามรับสั่งทุกประการ

ความเรื่องนี้ก็นับว่าเป็นการลึกลับ อันหาเงื่อนไขทางพิจารณาได้โดยยาก แต่หากเปาเล่งถูเป็นผู้เจ็บร้อนต่อราชการจริง ๆ และเจ็บร้อนแทนผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนด้วย และไม่เกียดจ้านเบื้อหน้าในที่จะแสวงหาความจริง จึงได้อุทิศสำหรับสอดส่องลวงลัดไปจับเอาตัวเขี้ยสีพ้อคร้วได้ไว้เป็นอันสำคัญ ที่ผู้ใดจะคัดค้านไม่ได้ว่า ชำระโดยอาญาเขี้ยนตี หรือโดยความเห็น หรือโดยอำนาจที่พระเจ้าแผ่นดินวางพระทัยเชื่อถือได้โดยปัญญาและตามทางพิจารณาอันควรสรรเสริญจริง ๆ

เรื่องที่ ๒๐

มีความว่า ยังมีชายผู้หนึ่งชื่อตั้งเตียงเก่ ตั้งเตียงเก่มีบุตรคนหนึ่งชื่อตั้งสุนตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลด่านตำเถาะ แขวงเมืองดงเกีย ระยะทางห่างเมืองดงเกียประมาณสามสิบลี้ ตั้งเตียงเก่ทำโรงเตี๊ยมไว้ริมด่านสำหรับให้คนเดินทางไปมาเช่าพักอาศัยหลับนอน ตั้งเตียงเก่ทำมาหากินด้วยการอย่างนี้มาจนมีเงินทองเป็นเศรษฐีขึ้น ตั้งสุนบุตรได้นางเอียงสีซึ่งอยู่ในเมืองดงเกียมาเป็นภรรยา นางเอียงสีมีลักษณะรูปเป็นอันงามแต่ใจไม่สุจริตชื่อตรงต่อสามี พอใจคบชู้ผู้ชาย ตั้งสุนไปค้าทางไกล เดือนหนึ่งบ้าง สองเดือนบ้างจึงจะได้กลับบ้าน

นอกเมืองดงเกียออกไประยะทางห่างเมืองดงเกียสิบลี้ ยังมีชายผู้หนึ่งชื่อซุนก๊กเป็นผู้แจวเรือจ้าง ซุนก๊กเคยไปมาหาสู่อยู่ที่บ้านของตั้งสุนเนื่อง ๆ นางเอียงสีก็รักใคร่เป็นชู้กันแก่ซุนก๊ก ถ้าตั้งสุนไม่อยู่ไปค้าขายทางไกลแล้ว ซุนก๊กก็มาลักลอบกินอยู่หลับนอนกับนางเอียงสี กระทำตูดตั้งว่าเป็นภรรยาสามีกัน แต่ไปมาหาสู่ลักลอบทำชู้แก่นางเอียงสีมาช้านานหลายเดือน

ครั้นอยู่มาวันหนึ่ง ซุนก๊กจึงชวนนางเอียงสีว่า เราไปมาหาสู่ลักลอบทำชู้กันจะนี้ ถ้าสามีของเจ้าเขาจับได้ เราทั้งสองก็จะได้รับความอัปยศและเดือนร้อน อย่างกระนั้นเลย เราพากันหนีไปอยู่เสียบ้านอื่นเมืองไกลก็คงมีความสุข

นางเอียงสีได้ฟังดังนั้นก็เห็นชอบด้วย แล้วนางเอียงสีกับซุนก๊กก็สัญญาสาบานกัน แล้วนัดกำหนดวันซึ่งจะหนีไปนั้น นางเอียงสีก็เก็บสิ่งของเงินทองรวมเข้าไว้ในหีบคอยท่า ซุนก๊กมารับวันใดจะได้ไปด้วยกันในวันนั้น

ครั้นอยู่มาวันขึ้นสิบสองค่ำเดือนอ้าย วันนั้นกำหนดกันจะหนี พอเวลาพลบค่ำลง ยังมีหลวงจีนรูปหนึ่งเดินทางมาจึงแวะเข้าไปหาตั้งเตียงเก่เศรษฐีขออาศัยโรงเตี๊ยม

ตั้งเตียงเก่เศรษฐีจึงถามหลวงจีนว่า ท่านแซ่ใดพำนักอยู่วัดใด หลวงจีนนั้นจึงบอกว่า ข้าพเจ้าชื่อเตาหลง พำนักอยู่วัดไต้ปี่เขาหงษ์ ข้าพเจ้าเดินทางมาเวลาก็ค่ำแล้วจะขออาศัยท่านสักคืนหนึ่งเถิด รุ่งขึ้นเวลาเช้าจึงจะลาท่านไป

ตั้งเตียงเก่เป็นผู้ใจบุญ ได้ฟังหลวงจีนบอกขออาศัย ดังนั้น ตั้งเตียงเก่ก็จัดที่ในโรงเตี๊ยมให้หลวงจีนอาศัย ด้วยถนัดนั้นเป็นถนัดหนาวตั้งเตียงเก่ก็ปิดประตูนอน

ฝ่ายนางเอียงสีจัดสิ่งของคอยท่าซุนก๊ก พอเวลาตีประมาณสองยาม ซุนก๊กก็มาตามซึ่งนัดกันไว้ นางเอียงสีกับซุนก๊กก็ขนหีบสิ่งของเงินทองออกจากบ้าน นางเอียงสีจึงบอกแก่ซุนก๊กว่า หนาวเย็นแท้เป็นเหน็บชาไปแล้ว เดินไม่ได้ เรากลับเข้ามารออยู่ให้ซาความหนาวเสียก่อนคืนวันหน้าจึงค่อยไปเถิด

ฝ่ายซุนก๊กเกรงว่าการจะเกิดรำฉานฉาวขึ้น กับเห็นเงินทองสิ่งของอยู่ในหีบมาก ซุนก๊กเป็นคนพาลสันดานหินชาติต่ำช้า ประารถนาแต่จะได้ทรัพย์อย่างเดียวเป็นประมาณ จึงชักมือออกจากพกมานางเอียงสีตาย แล้วแลเห็นบ่อเก่ามีอยู่ที่หลังบ้านตั้งเตียงเก่บ่อหนึ่งลึกหลายวา ซุนก๊กจึงอุ้มเอาศพนางเอียงสีไปโยนลงในบ่อ แล้วซุนก๊กก็แบกเอาหีบ สิ่งของ เงินทอง ไปเป็นประโยชน์ สมความปรารถนา

(ที่ตรงนี้ข้าพเจ้าขอพูดว่า สาแก่ใจหญิงช้วนอกใจสามีถึงแก่ความตาย เพราะด้วยโทษทุจริตของตัว เห็นทันตาปรากฏ)

ฝ่ายหลวงจีนเตาหลงที่อาศัยนอนในโรงเตี๊ยม ในเวลาตีประมาณสามยาม หลวงจีนเตาหลงก็เปิดประตูหลังโรงเตี๊ยมเดินออกไปเพื่อจะถ่ายอุจจาระ เป็นเวลากลางคืนมีตมัวด้วยหมอกและน้ำค้างลง หลวงจีนเดินไปหาแลเห็นบ่อไม่ ก็ถลัดกลงไปในบ่อทับศพนางเอียงสี้อย หลวงจีนเตาหลงก็ตกใจ ร้องให้ชาวบ้านช่วย ก็ไม่มีใครจะได้ยินด้วยบ่อนั้นลึกหลายวา

ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้า ตังเตียงเก้ก็เปิดประตูบ้านและโรงเตี๊ยมออกไป หาเห็นนางเอียงสี้อยไม่ กลับเข้ามาตรวจดูเงินทองและสิ่งของของตังสุนก็หายไป แล้วตังเตียงเก้ก็ไปดูที่โรงเตี๊ยมก็หาเห็นหลวงจีนไม่ ตังเตียงเก้ก็นึกเข้าใจแน่เอาว่า หลวงจีนกับนางเอียงสี้อยคบคิดกันลักเอาสิ่งของเงินทองพากันหนีไปแล้ว ครั้นคิดเห็นดั่งนั้นตังเตียงเก้ก็ไปเที่ยวสืบถามนายกองตระเวนด่านทาง นายกองตระเวนด่านทางบอกว่าหาพบปะไม่ ตังเตียงเก้จึงไปหาซินแสหมอดูให้ซินแสทำนาย ซินแสทำนายว่าให้ไปหาทางหลังบ้าน ออกไปทางทิศตะวันออกเจียงใต้คงจะพบ ตังเตียงเก้ก็ไปเที่ยวค้นหาทางทิศตะวันออกเจียงใต้ตามซินแสทำนาย ครั้นเดินไปทางหลังโรงเตี๊ยมตรงหน้าบ่อสวมออกไป ด้วยทางนั้นหญ้าขึ้นรกเลี้ยว ตังเตียงเก้แลเห็นโลหิตไหลยด้อยยอเรียรายไปตามทาง ตังเตียงเก้เห็นดั่งนั้นมีความสงสัยนัก จึงตามรอยโลหิตไปถึงปากบ่อ ได้ยินเสียงคนร้องอยู่ในบ่อจึงแลลงไปเห็นหลวงจีนอยู่ในบ่อ กับเห็นศพนางเอียงสี้อยอยู่ในบ่อนั้นด้วย จึงเอาเสาแทรกผูกเชือกหย่อนคนลงไปเอาศพนางเอียงสี้อยกับหลวงจีนขึ้นมา ตังเตียงเก้กำลังโกรธหาได้ทันจะถามต้นสายปลายเหตุประการใดไม่ ก็ทุบตีหลวงจีนเตาหลงมิได้มีความปราณี แล้วส่งตัวหลวงจีนไปยังนายอำเภอให้ชำระ

ฝ่ายหลวงจีนเตาหลงก็ให้การว่า เวลาตีประมาณสามยามออกจากโรงเตี๊ยมจะไปถ่ายอุจจาระเดินไปถลัดกลงไปในบ่อ จึงได้เห็นศพนางเอียงสี้อยนอนตายอยู่

นายอำเภอไม่มีสติปัญญาความรู้จะไร้นัก ก็ผูกหลวงจีนเขียนดีตามอาญาวิธีชำระผู้ร้ายโดยจารีตนครบาล หลวงจีนเตาหลงทนความเจ็บมิได้ ก็จำใจให้การรับเป็นสัตย์ว่าได้ฆ่านางเอียงสี้อยจริง นายอำเภอจึงส่งตัวหลวงจีนเตาหลง เข้าไปยังเมืองดั่งเกียให้เป่าเล่งถูดัดสิน

เป่าเล่งถูดูพิจารณาตุ๋นคำของหลวงจีนเตาหลงบอกตำบลสำนักชื่อแช่และถ้อยคำรับเป็นสัตย์ดูยังเคลือบคลาด ทั้งสิ่งของที่หายก็ไม่ได้ เป่าเล่งถูดูยังไม่เห็นด้วย จึงสั่งให้ผู้คุมคุมตัวหลวงจีนมาสอบถามต่อไป

หลวงจีนเตาหลงจึงให้การว่า สำนักอยู่วัดใต้ปี๊แขวง ด่าบลกจิว เดินทางมา พอเพลาค่ำเข้าสำนักอาศัยโรงเตี๊ยมของตังเตียงเก้ จนถึงเวลาตีก็ออกไปจะถ่ายอุจจาระถลัดกลงไปในบ่อ จึงได้เห็นศพนางเอียงสี้อยตายอยู่ในบ่อดังนั้น เหตุทั้งนี้เพราะเป็นเวลาเวรกรรมของข้าพเจ้า ซึ่งได้กระทำไว้แต่หนหลัง จึงบันดาลให้ข้าพเจ้ามารับโทษแทนผู้ร้ายดั่งนี้ ขอท่านได้พิจารณาโดยยุติธรรมเป็นที่พึงแก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด

เป่าเล่งถูดูครั้งสอบถามหลวงจีนเตาหลงให้การดั่งนั้น พิจารณาเห็นว่า ด่าบลที่หลวงจีนอาศัยสำนักอยู่ กับด่านตำเถาระยะทางไกลถึงเจ็ดร้อยสี่เศษห่างกันลึกซึ้งนัก ถ้าหลวงจีนฆ่านางเอียงสี้อยจริงแล้วคงจะหนีไปให้พ้น ซึ่งกลับมาอยู่ในบ่อกับศพนางเอียงสี้อยนั้น ก็ควรเห็นได้ว่าผู้อื่นทำร้ายไว้แล้ว หลวงจีนเตาหลงจึงมารับเคราะห์ของอ้ายผู้ร้ายเป็นแน่ เป่าเล่งถูดูเห็นความดั่งนั้นแล้ว จึงสั่งให้ผู้คุมคุมตัวหลวงจีนไปขังไว้ก่อน แล้วเป่าเล่งถูดูจึงคิดกลอุบายเอาตัวผู้กระทำร้ายแก่นางเอียงสี้อยให้ได้ความจริงต่อไป เป่าเล่งถูดูจึงคิด

เลือกนักโทษ ซึ่งจำอยู่ในคุกได้คนหนึ่งชื่อมิได้ปรากฏ เป็นผู้ร้ายโทษถึงตายจะต้องประหารชีวิตจึงเอามา โกงผมแปลงเพศเป็นหลวงจีน ปลอมเป็นหลวงจีนเตาหลง จึงให้เพชรฆาตนำตัวนักโทษปลอมนั้นไป ประหารชีวิตเสีย เพื่อจะให้กิตติศัพท์ว่าฆ่าหลวงจีนเตาหลงแล้ว เป่าเล่งเถิงให้เสมียนคนใช้การลับ ไปเที่ยว ฟังข่าวราษฎรจะพูดจาว่าขานประการใดบ้าง

ฝ่ายพวกเสมียนและนักการก็แยกย้ายกันไป ในเมืองบ้างนอกเมืองบ้าง นักการลับพวกหนึ่งไปที่ ทีวีวนนอกเมืองเดินทางไปได้สามสี่จึงแวะเข้าไปในโรงเตี๊ยมหยุดพัก ชื่อขนมและน้ำชากิน หญิงผู้เฒ่า เจ้าของโรงเตี๊ยมจึงถามพวกนักการว่า คดีร้ายหลวงจีนจำเลย ตั้งเตียงเก้โจทก์ ฟ้องหากล่าโทษรับเป็นสัตย์ นั้น เป่าเล่งเถิงท่านตัดสินชำระอย่างไร ท่านทราบหรือไม่

พวกนักการลับได้ฟังหญิงผู้เฒ่าถามดังนั้น จึงบอกว่ารายที่ฆ่านางเอียงสีตายนั้น ตกลงหลวงจีน เตาหลงรับเป็นสัตย์ ตัดสินให้เอาตัวไปฆ่าเสียเมื่อเดือนที่แล้ว

หญิงแก่เจ้าของโรงเตี๊ยมได้ฟังดังนั้นก็ตอบแล้วว่า กิตติศัพท์เขากระเบื้องือสื่อเลื่องว่า ท่านเป่าเล่งเถิง ฆ่าหลวงมณฑลเป็นผู้มีสติปัญญาตั้งอยู่ในยุติธรรม ตัดสินความของราษฎรได้ความจริง มาบัดนี้ตัดสินคดี ร้ายหลวงจีนนี้รับเคราะห์ตายเสียด้วยไม่มีความผิดจริง ๆ ข้าพเจ้ามีความสงสารยิ่งนัก

พวกนักการลับได้ฟังหญิงชราเจ้าของโรงเตี๊ยมว่าดังนั้น จึงถามต่อไปว่า การก็ตัดสินแล้วไปแล้ว ท่านรู้เห็นอย่างไรที่จริงในความจริงนี้ จงเล่าสู่กันฟังเถิด

ผู้เจ้าของโรงเตี๊ยมจึงเล่าว่า นางเอียงสีกับซุนก๊กก็เป็นซู้กันลักลอบไปมาหาสู่ลับนอนด้วยกันอยู่ เสมอ ซุนก๊กก็เห็นมีเงินทองมากจึงฆ่านางเอียงสีเสียเป็นแน่ ด้วยความเห็นของข้าพเจ้าเห็นไปเช่นนี้

ฝ่ายนักการครั้นกินขนมน้ำชาแล้ว ก็กลับมาแจ้งความแก่เป่าเล่งเถิงตามที่หญิงแก่เจ้าของโรงเตี๊ยม พูดจาให้ฟัง เป่าเล่งเถิงได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี จึงให้คนใช้ไปจับเอาตัวซุนก๊กมาถามเป็นคำลวงว่า หลวงจีน ฆ่านางเอียงสีเสีย โทษของหลวงจีนนั้นก็ได้อาตัวไปประหารเสียตามกฎหมายแล้ว แต่โทษของเจ้าส่วนเป็น ชายซู้แก่นางเอียงสี นางเอียงสีลักเอาเงินทองสิ่งของของสามีไปให้แก่เจ้าจริงหรือ

ซุนก๊กได้ฟังเป่าเล่งเถิงดังนั้นก็ไม่รับ เป่าเล่งเถิงจึงลวงว่า ถ้าวรับเสียโดยดีแล้ว และคืนสิ่งของทองเงิน มาให้เสียโดยดีแล้ว เราไม่ทำโทษท่าน

ซุนก๊กได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี จึงรับว่าเป็นซู้แก่นางเอียงสีจริง จะขอคืนสิ่งของมาให้ เป่าเล่งเถิง มีความยินดี จึงถามต่อไปว่าเงินทองสิ่งของเอาไปเก็บไว้แห่งใด ซุนก๊กจึงบอกว่าเก็บไว้ที่เรือข้าพเจ้า

เป่าเล่งเถิงได้ฟังดังนั้น จึงให้คนใช้ลงไปเรือของซุนก๊ก ได้สิ่งของเงินทองซ่อนไว้ในลิ้นชักเป็นอัน มาก จึงนำเอาของกลางมาให้เป่าเล่งเถิงพิจารณา เป่าเล่งเถิงจึงหาตัวตั้งเตียงเก้โจทก์มาดูสิ่งของ

ตั้งเตียงเก้ครั้นเห็นสิ่งของก็จำได้แม่นยำ จึงบอกแก่เป่าเล่งเถิงว่า สิ่งของเหล่านี้ข้าพเจ้าจำได้ทุกสิ่ง ขอท่านได้พิจารณาเถิด

เป่าเล่งเถิงจึงถามซุนก๊กว่า เจ้าลงมือฆ่านางเอียงสีเองหรือไม่ ซุนก๊กให้การปฏิเสธไม่รับ เป่าเล่งเถิง จึงให้นักการไปเอาตัวนางอ่องผัว เจ้าของโรงเตี๊ยมขายน้ำชามาให้การเบิกความเป็นพยานตามซึ่งได้รู้เห็น แล้วจึงให้ปล่อยตัวหลวงจีนออกจากคุกกลับไปยังสำนัก แล้วตัดสินให้เอาตัวซุนก๊กไปตัดศีรษะเสีย

หมดอายุ 30/03/2565

ในคดีเรื่องนี้เรียกว่าไม่มีหัวเงื่อน ความเท็จอันจะให้ศาลเห็นว่าพิรุณไปตกอยู่ที่หลวงจีนเตาหลง ผู้ตกบ่อลงไปอยู่กับศพ แต่หนทางพิจารณาของผู้มีปัญญาตั้งอยู่ในยุติธรรม มีช่องอยู่ที่ของกลาง ถ้าหลวงจีน

ทำจริง ของหายเป็นอันมาก หลวงจีนจะเอาไปไว้ที่ไหน เพราะเปาเล่งถูเห็นความอย่างนี้ จึงคิดอุบายใช้ กฎหมายในใจ ให้เอานักโทษที่ถึงตายอยู่แล้วทำอุบายฆ่า เพราะจะฆ่ามันโดยโทษของมันก็ไม่เป็นประโยชน์ อะไร ที่เอามันมาโกนผมให้ความปรากฏว่าเอาหลวงจีนไปฆ่า จึงมีผู้พูดจาติเตียนเปาเล่งถูขึ้น จึงชำระใต้ ของกลาง เมื่อใต้ของกลางเช่นนั้นแล้วโดยมันจะไม่รับ ก็ต้องเรียกว่าผู้ร้ายใจแข็ง แต่กระนั้นเปาเล่งถูยัง อุดสำหรับเอาหญิงแก่เจ้าของโรงเตี๊ยมมาสืบอีก เพื่อจะกันความครหา มิให้นักปราชญ์ในภายหน้าติเตียน ท่านได้

เรื่องที่ ๒๑

มีความว่า ยังมีชายผู้หนึ่งแซ่เอียบชื่อก๊วง มีภรรยาชื่อนางช้วนสี ตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลบูเอียงก๊วย แขวงเมืองฮ่อหน่า นางช้วนสีมีลักษณะงามสลวยสำอางอย่างว่าวาดเขียน เอียบก๊วงกับนางช้วนสีทอผ้าขายเลี้ยงชีวิต ครั้นอยู่มาเอียบก๊วงมีทุนอยู่สี่ตำลึง จึงเอาเงินให้แก่นางช้วนสีตำลึงหนึ่ง กับเบี้ยแปะทองเหลืองห้าร้อยแปะ อีกสามตำลึงเอียบก๊วงเอาติดตัวไปค้าขายเมืองไซเกีย

ยังมีชายผู้หนึ่งชื่อหงอเอ็ง ตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลอันเตียวกันกับเอียบก๊วง หงอเอ็งยังไม่มีภรรยา แต่หงอเอ็งมีใจเสน่หานี้กรักนางช้วนสีมาช้านาน คิดจะใคร่ได้เป็นภรรยา หงอเอ็งจึงคิดกลอุบาย เขียนหนังสือปลอมเป็นหนังสือของเอียบก๊วงฝากมาจากเมืองไซเกียว่าด้วยการค้าขาย และถามทุกข์สุขไปให้นางช้วนสี ภรรยาของเอียบก๊วง แล้วบอกว่าข้าพเจ้ากับเอียบก๊วงเป็นคนคุ้นเคยรู้จักและรักใคร่กันมาแต่เดิม ได้ไปพบปะกันที่เมืองไซเกีย จึงได้ฝากหนังสือมาให้แก่ท่าน และได้ฝากฝังท่านให้ข้าพเจ้าเป็นธุระอุปถัมภ์บำรุงท่าน เมื่อเวลาเจ็บไข้และทุกข์ร้อนด้วย

นางช้วนสีได้ฟังดังนั้นก็สำคัญว่าจริง กับทั้งเห็นลักษณะรูปร่างหงอเอ็งก็สะสวยสะอาดงาม พุดจากไฟเราะ ให้มีจิตประหวัดนี้กรักใคร่หงอเอ็ง ก็ทำท่วงที่ชายดาฆ่าเลื่องบอกกิริยามีความเสน่หาให้หงอเอ็งรู้ หงอเอ็งเห็นดังนั้นก็พุดจากทอดเที้ยววนในการประเวณี นางช้วนสีกับหงอเอ็งก็รักใคร่ได้เสียเป็นชู้กันแต่นั้น มาหลายเดือน

ฝ่ายเอียบก๊วงไปค้าขายอยู่ ณ เมืองไซเกีย คิดทั้งต้นทุนกำไร ได้เงินสิบหกตำลึง เอียบก๊วงก็กลับมาบ้านเดิม เดินทางรอนแรมมาหลายวัน พอมาถึงบ้านก็เป็นเวลากลางดึก เอียบก๊วงเห็นประตูปิดอยู่ก็เคาะประตูเรียกภรรยาให้เปิดรับ

ฝ่ายนางช้วนสีกับหงอเอ็งกำลังนอนอยู่ด้วยกันในห้อง ครั้นได้ยินเสียงเรียกก็จำได้ว่าเอียบก๊วงสามีกกลับมา มีความตกใจเป็นอันมาก จึงกระซิบบอกให้หงอเอ็งไปเปิดประตูหลังโรงออกไปเสียก่อน แล้วนางช้วนสีจึงออกมาเปิดประตูหน้าโรงรับเอียบก๊วงเข้ามา แล้วจึงจุดไฟหุงต้มอาหารให้เอียบก๊วงรับประทาน ครั้นกินอยู่อ้อมหน้าแล้วจึงได้เข้าหลับนอน

นางช้วนสีจึงถามว่า ท่านไปค้าขายครั้งนี้มีกำไรมากน้อยสักเท่าใด เอียบก๊วงบอกว่าไปค้าขายครั้งนี้คิดทั้งต้นทุนและกำไรได้สิบหกตำลึง แต่เราไม่อาจเอาเข้ามาเก็บไว้ในโรง ด้วยโรงของเราไม่แน่นหนา แล้วก็มิแต่ห้องเดียวยากที่จะเก็บไว้ได้ บัดนี้เราก็ได้ฝังไว้ที่ตรงชายคาข้างโรง เอาไม้ปักลงไว้เป็นสำคัญ เครื่องหมาย

ฝ่ายหงอเอ็งชายชู้หนึ่งแอบอยู่ข้างหลังโรงข้างฝา ได้ยินเอียบก๊วงบอกแก่นางช้วนสีตั้งนั้น หงอเอ็งก็เดินย่องไปขุดเอาเงินนั้นไปเสียทั้งสิ้น

ครั้นรุ่งเช้าเอียบก๊วงก็ไปดูเงินที่ฝังไว้วันนั้น เห็นมีรอยขุดขึ้นมา เงินนั้นหายไปหมด มีความเสียใจเป็นอันมาก ออกปากบ่นว่า ยิ่งซัดสนจนยากก็ยิ่งมาเผชิญเป็น เมื่อเวลากลับมาได้ฝังลงไว้กับมือของตนเองไม่มีผู้ใดที่จะได้รู้เห็นเลย เหตุไฉนหนอจึงมาหายไปดังนี้ จำจะต้องทำเรื่องราวไปร้องทุกข์ต่อท่านเปาเล่งเถว ขออำนาจและสติปัญญาท่านให้ช่วยชำระให้ ก็เห็นจะได้ตัวผู้ร้ายและเงินคืน คิดตั้งนั้นแล้วเอียบก๊วงจึงทำเรื่อง

ราวไปยื่นต่อเปาเล่งดู ใจความว่า

ข้าพเจ้าไปค้าขาย ณ เมืองไซเกีย มีกำไรได้เงิน ๑๖ ตำลึง กลับมาถึงบ้านเวลากลางคืน เห็นว่า
โรงของข้าพเจ้าไม่แน่นอน จึงเอาเงิน ๑๖ ตำลึงนั้นฝังไว้ที่ดินตรงชายคาริมฝาโรง เวลานั้นมิได้มีผู้ใครเห็น
ครั้งฝังแล้วข้าพเจ้าจึงได้เข้าไปในโรง ครั้นรุ่งเช้าข้าพเจ้าไปดูมีรอยผู้ขุดเอาเงินไปเสียหมดทั้ง ๑๖ ตำลึง ฉะนั้น
ขอท่านผู้มีสติปัญญาใจตั้งอยู่ในยุติธรรม ได้เมตตาโปรดพิจารณาได้สวนเอาตัวผู้ร้ายและเงิน ๑๖ ตำลึงให้แก่
ข้าพเจ้าด้วย

เปาเล่งดูครั้นตรวจดูเรื่องราวตลอดแล้ว เห็นความว่าชะรอยภรรยาเอียบก๊วงจะมีชู้ เมื่อเอียบก๊วง
มาถึงบ้านในเวลากลางคืน ชายชู้จะมาแอบอยู่ที่หลังโรง เอียบก๊วงจะไม่ทันเห็น คิดว่าไม่มีใครจึงฝังเงินลงไว้
หรือนัยหนึ่งเอียบก๊วงจะเล่าบอกแก่ภรรยา อ้ายผู้ร้ายจะแอบอยู่ได้ยินเข้า จึงได้ขุดเอาเงินนั้นไปเสีย ครั้นดาร์
เห็นความดังนั้นแล้ว เปาเล่งดูจึงถามเอียบก๊วงว่า เงินที่ท่านฝังไว้นั้น ได้บอกเล่าให้ภรรยารู้ด้วยหรือเปล่า

เอียบก๊วงได้ฟังเปาเล่งดูถามดังนั้น จึงบอกว่าข้าพเจ้าได้เล่าบอกแก่ภรรยาให้รู้ด้วย แต่ผู้อื่นมิได้
บอกเล่าแก่ผู้ใดเพราะข้าพเจ้าฟังมาถึงบ้านในเวลากลางคืนก็เอาฝังไว้ ครั้นเช้าก็หายไปดังนี้ เปาเล่งดูได้ฟัง
ดังนั้น จึงพูดแก่เอียบก๊วงว่า เราเห็นว่าภรรยาของท่านจะคบชู้ผู้ชายนอกใจท่านเป็นแน่ ว่าดังนั้นแล้วจึงให้
นักการไปเอาตัวนางช้วนสีมาซักถาม นางช้วนสีก็ไม่รับในข้อที่คบชู้ผู้ชาย เปาเล่งดูจึงทำกลอุบายเพื่อจะให้
ได้ความจริง จึงสั่งให้นักการคุมตัวนางช้วนสีไปมัดประจานไว้ที่หนทางสามแพร่ง แล้วสั่งคนใช้ว่า ถ้ามีผู้ใด
ไปมาพูดจาแก่นางช้วนสีแล้ว ให้จับตัวผู้นั้นมาให้เราจงได้ จะได้ชำระเอาตัวผู้ร้ายให้จงได้ เดียกกับหลิบัน
นักการก็คุมตัวนางช้วนสีไปมัดประจานไว้ตามคำของเปาเล่งดูส่งทุกประการ

ฝ่ายหงอเอ็งครั้นได้ทราบความว่า นางช้วนสีเป็นโทษต้องมัดประจานอยู่กลางหนทางสามแพร่ง
ดังนั้น หงอเอ็งก็เข้าไปพูดจาไต่ถามนางช้วนสี เพื่อจะรู้ว่าเป็นคดีประการใด นางช้วนสียังไม่ทันจะบอกเล่า
ให้หงอเอ็งฟัง พวกนักการก็จับตัวหงอเอ็งมาส่งให้แก่เปาเล่งดู เปาเล่งดูจึงถามหงอเอ็งว่า นางช้วนสีเป็น
อะไรกับท่านด้วยหรือ ท่านจึงเข้าไปพูดจา

หงอเอ็งได้ฟังเปาเล่งดูถามนั้น ก็คุกเขาลงคำนับแล้วบอกว่า ข้าพเจ้าเห็นผู้คนกลุ่มรวมกันดูหญิง
ต้องโทษมัดประจาน ข้าพเจ้าก็มาดูบ้างซึ่งจะได้เป็นญาติหรือเกี่ยวข้องกับประการใดนั้นก็หาไม่

เปาเล่งดูจึงถามหงอเอ็งต่อไปว่า เจ้านี้ยังเป็นหนุ่มแน่นอยู่มีบุตรภรรยาแล้วหรือยัง หงอเอ็งได้ฟัง
เปาเล่งดูถามดังนั้นจึงบอกว่า ข้าพเจ้าเป็นคนอนาถาไม่มีเงินจะสู้ขอภรรยา

เปาเล่งดูจึงว่าตัวเจ้ายังไม่มีภรณานั้น บัดนี้เราจะยกหญิงผู้นั้นให้เป็นภรรยาของเจ้า เพราะว่าสามี
ของหญิงผู้นั้นเขาจะขายเอา ๓๐ ตำลึง แต่เราเห็นว่าเหลือเกินนัก เราจะช่วยตัดรอนลงไปเพียง ๒๐ ตำลึง
ตัวเจ้าจงไปจัดหาเงินมาเถิด เราจะยกหญิงนั้นให้เป็นภรรยา

หงอเอ็งได้ฟังเปาเล่งดูบอกดังนั้น จึงตอบว่า ข้าพเจ้ายากจนเหลือสดีกำลังที่จะหาเงิน ๒๐ ตำลึงได้
เปาเล่งดูว่าถ้าไม่มีถึง ๒๐ ตำลึงก็เอาแต่เพียง ๑๕ ตำลึงก็ได้ เจ้าจงไปหามาเถิด เราจะยกหญิงนั้นให้เป็น
สิทธิ์ของเจ้าหงอเอ็งได้ฟังเปาเล่งดูว่าดังนั้นก็ยังไม่ยอมขอร้องขอรู้อยู่ว่าเหลือสดีกำลังไม่รู้ที่จะไปหามาได้ด้วยประการใด

เปาเล่งดูได้ฟังดังนั้นก็จึงว่า ถ้าไม่มีถึง ๑๕ ตำลึงก็จงจัดหามาให้ได้แต่เพียง ๑๒ ตำลึงก็เอาเถิด เรา
จะช่วยสงเคราะห์ออกให้บ้าง

หงอเอ็งได้ฟังดังนั้นก็กระทำเป็นร้องทุกข์ต่อไปอีกว่า ไม่รู้ที่จะไปหาที่ไหนได้

เปาเล่งถูได้ฟังหองเอ็งพูดติดเอื้อนอยู่ดังนั้น ก็กระทำเป็นโอรธแล้วคิดว่า เขากระทำโทษประจานหญิงนั้น ผู้ใดใช้ให้เข้ามาใกล้เคียงพูดจาแก่หญิงนั้นเล่า มาบัดนี้จึงจะมาร้องว่าไม่มีเงินทองจะได้อยู่หรือ ถ้าเจ้าไม่มีแล้วตัวเจ้าจะต้องจำขังคุกเป็นแน่

หองเอ็งได้ฟังเปาเล่งกล่าวดังนั้นก็มีความยินดี ด้วยหวังใจว่ามีเงินอยู่ ๑๖ ตำลึง แล้วออกไปเพียง ๑๒ ตำลึง ก็ยังมีเงินอยู่ ๔ ตำลึง ทั้งได้นางช้วนสีเป็นสิทธิ์ด้วย คิดเห็นดังนั้นแล้วหองเอ็งก็รับคำจะเอาเงิน ๑๒ ตำลึงมาซื้อนางช้วนสีไปเป็นภรรยา

เปาเล่งถูจึงสั่งให้ปล่อยหองเอ็งไป ครั้นหองเอ็งไปแล้ว เปาเล่งถูจึงให้หาตัวเอียบก๊วงมาถามว่าเงินของท่านซึ่งหายไปนั้น ถ้าหองเอ็งนำเอามา ท่านจะจำเริญหรือได้หรือไม่ เอียบก๊วงว่าจำได้ เปาเล่งถูจึงให้เอียบก๊วงแอบซ่อนตัวอยู่ภายนอก

ฝ่ายหองเอ็งครั้งกลับไปบ้าน จึงเอาเงินที่ลักไปนั้นไปเที่ยวแลกเงินตำลึงย่อย ด้วยเงินเดิมนั้นเป็นลิ้มใหญ่สามลิ้ม ในขณะที่เที่ยวแลกอยู่นั้น คนใช้ของเปาเล่งถูซึ่งให้ตามสะกดคอยดูอยู่นั้นมาเห็นเข้า เตี้ยก้งจึงจับเอาตัวหองเอ็งมาให้เปาเล่งถู เปาเล่งถูจึงเอาเงินที่หองเอ็งเที่ยวแลกเปลี่ยนอยู่นั้น แผลออกให้เอียบก๊วงดูแล้วถามว่าของท่านใช้หรือมิใช่

เอียบก๊วงครั้งได้เห็นเงินนั้นก็จำได้ว่าเป็นเงินของตัวแมนย่า มียี่ห้อและอัตราน้ำหนัก ลิ้มหนึ่งเป็นเท่านี้ตำลึง

เปาเล่งถูแกล้งอุบายถามว่า ท่านจำได้แน่ละหรือหรือดูผิดไปดอกกระมัง เงินรายนี้เป็นเงินคลังของเราเบิกมาให้แก่หองเอ็งต่างหาก ท่านจงดูให้แนก่อนเถิด

เอียบก๊วงได้ฟังเปาเล่งกล่าวดังนั้น ก็ร้องให้แล้วบอกว่า เงินรายนี้ของข้าพเจ้าสามลิ้ม แต่สองลิ้มมีน้ำหนักลิ้มละ ๕ ตำลึง ลิ้มหนึ่งมีน้ำหนัก ๖ ตำลึง รวมสามลิ้มน้ำหนัก ๑๖ ตำลึง

เปาเล่งถูจึงให้ชั่งเงินนั้นดู ก็มีน้ำหนักถูกต้องสมกับคำของเอียบก๊วงทุกประการ เปาเล่งถูจึงถามหองเอ็งว่า ตัวเจ้าเป็นซู้แก่นางช้วนสี แล้วสมรู้ลักขุดเอาเงินของเอียบก๊วงไป ถ้าไม่รับจะผูกตีถึงสาหัส

หองเอ็งได้ฟังเปาเล่งกล่าวดังนั้น มีความกลัวอาญาเห็นว่าจะทนไปไม่ได้ เพราะเป็นความจริงใจและเสียที่ที่นักการไปจับเอาเงินลิ้มซึ่งเป็นของกลางมาได้ หองเอ็งจึงได้รับเป็นสัตย์

เปาเล่งถูจึงตัดสินให้คืนนางช้วนสีและหองเอ็งคนละ 50 ที่ ส่วนโทษที่ลักเงินนั้นให้เนรเทศหองเอ็งไปอยู่หัวเมืองไกลสามปี ส่วนตัวนางช้วนสีก็คืนให้เอียบก๊วงไปเลี้ยงดูตามเดิม

ในคดีเรื่องนี้เรียกว่าไม่มีเงื่อน คือปราศจากกระแสความที่จะพิจารณา หากอาศัยสติปัญญาเปาเล่งถูที่คิดอุบายมัดนางช้วนสีประจานไว้ จนหองเอ็งมาพูดจา จึงเรียกว่าได้เงื่อนคือกระแสความที่จะพิจารณาแล้ว ข้าได้เงินลิ้มเป็นของกลาง ก็เหมือนมีทางความจริงอันเห็นแล้ว ครั้นเจ้าของเงินจำเงินได้และได้ตรวจอัตราน้ำหนักถูกต้องกับคำของเจ้าทรัพย์ แม้จะไม่รับก็ได้ชื่อว่าเป็นสัตย์ ดูจกแมวมมีพรรณชาวตั้งปีกนกยางแล้ว แต่การที่ตัดสินลงโทษหนักเบาจงยกไว้

เรื่องที่ ๒๒

มีความว่า ยังมีชายคนหนึ่งชื่อเจียงตัดเด็ก เจียงตัดเด็กมีภรรยาชื่อนางฮองฮุยเหนี่ย ตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลฮกอันก้วย แขวงเมือฮกเกี้ยน เจียงตัดเด็กกับนางฮองฮุยเหนี่ยมีบุตรด้วยกันคนหนึ่งเป็นหญิง ชื่อ นางเจ็กกี นางเจ็กกีเป็นผู้มีกตัญญูต่อบิดามารดายิ่งนัก เจียงตัดเด็กมีน้องชายคนหนึ่งชื่อเจียงตัดเต๋า ตัดเต๋ายเป็นคนมีเงินทองทรัพย์สินสมบัติบริบูรณ์มาก มีภรรยาชื่อนางตันซุนงอ นางตันซุนงอเป็นคนมีความสัตย์สุจริตต่อสามียิ่งนัก แต่นางตันซุนงอไม่มีบุตร นางจึงออกเงินช่วยขอนางซีเอี้ยวหลันมาให้เป็นภรรยาให้นางซีเอี้ยวหลันก็ไม่มีบุตร

ครั้นอยู่มาตัดเต๋ายอายุได้ ๒๕ ปีก็ถึงแก่กรรม ตัดเด็กคิดจะใคร่ได้นางตันซุนงอให้แก่หนี่อันซึ่งเป็นน้องของนางฮองฮุยเหนี่ยเป็นภรรยา

แต่นางตันซุนงอเป็นคนซื่อตรงกตัญญูต่อบิดามารดาที่ถึงแก่กรรม ได้สาบานไว้ว่า นอกจากตัดเต๋ไปแล้ว นางไม่ขอมีสามีต่อไป นางจึงขอเอาบุตรของตนได้ฮ้องซึ่งเป็นพี่ชายของตัวมาเป็นบุตรบุญธรรม

แต่ตัดเด็กไปมาหาสู่พูดจาเป็นสื่อสาย จะให้นางตัดซุนงอยอมเป็นภรรยาของหนี่อัน แต่นางตันซุนงอก็ไม่มีความยินดีด้วย

ฝ่ายตันได้ฮ้องซึ่งเป็นพี่ของนางตันซุนงอ ครั้นแจ้งความว่าตัดเด็กเป็นสื่อสายดังนั้น ตันได้ฮ้องมีความโกรธตัดเด็กยิ่งนัก

ฝ่ายนางตันซุนงอครั้นถึงวันกำหนดทำบุญให้แก่สามี ก็นิมนต์หลวงจีนอิตแซสำนักอยู่วัดเล่งโปयी มาสวดกวดเด็กแผ่ส่วนบุญให้แก่ตัดเต๋ายผู้ตาย

หลวงจีนอิตแซครั้นมาสวดกวดเด็ก ได้เห็นนางตันซุนงอมีลักษณะงาม ก็ให้มีจิตปฏิบัติพิธีกรรมใคร่จึงพูดจาสัพพอกหยอกเอ็น แต่นางตันซุนงอก็มีได้โต้ตอบประการใดแก่หลวงจีน

ครั้นอยู่มาถึงกำหนดทำกวดเด็กอีก นางตันซุนงอก็ให้คนใช้ไปนิมนต์หลวงจีนอิตแซมาสวดกวดเด็กอีก วันนั้นหลวงจีนอิตแซเห็นคนว่าง ไม่มีใครกวดขวาง อยู่แต่นางตันซุนงอแต่ผู้เดียว หลวงจีนอิตแซก็ตรงเข้าไปถึงในห้องของนางตันซุนงอ เข้านั่งใกล้พูดจาเกี่ยวพานแหะโลมด้วยถ้อยคำอันอ่อนหวานต่าง ๆ

ฝ่ายนางตันซุนงอแลเห็นหลวงจีนเป็นคนไม่ประพฤติตามสมณะสาธูป มาแหะโลมพูดจาเกี่ยวพานดังนั้น นางตันซุนงอมีความละอายแล้วจึงพูดว่า ข้าพเจ้านิมนต์ท่านมาสวดกวดเด็ก เพื่อจะแผ่ส่วนบุญให้แก่สามีของข้าพเจ้าเท่านั้น บัดนี้ท่านมาพูดจาเกี่ยวพานแหะโลมข้าพเจ้า ดูหาสมควรแก่ตัวท่านที่ทรงเพศเป็นชีบานาสงฆ์อันเป็นที่นับถือสักการะเคารพของชนทั้งปวงไม่ ท่านจงถอยออกไปอย่าได้พูดจาเช่นนี้ต่อไปเลย

หลวงจีนอิตแซจึงว่า ตัวท่านเล่าก็เป็นหญิงหม้าย ตัวเราก็คือคนไม่มีภรรยา ถ้าท่านเมตตาปรองดองด้วยข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะสึกออกจากเพศสมณะเป็นฆราวาสหาเลี้ยงเจ้าไปกว่าจะหาชีวิตไม่

นางตันซุนงอได้ฟังดังนั้นก็มีความโกรธยิ่งนักจึงว่า ท่านจงออกไปให้พ้นห้องของข้าพเจ้า ถ้าขึ้นอยู่พูดจาเข้าชีเช่นนี้ต่อไป ข้าพเจ้าจะร้องขึ้นให้พวกพ้องของข้าพเจ้ามาตีท่านให้ถึงแก่ความตายในทันใดนี้

หลวงจีนอิตแซได้ฟังดังนั้นจึงตอบว่า ถ้าเจ้าไม่สมักรักใคร่ยินยอมแก่เรา เราจะฆ่าเจ้าเสียเดี๋ยวนี้

นางตันซุนงอจึงตอบว่า ท่านหลวงจีนองค์นี้ไม่อยู่ในศีลในธรรมพูดจาหยาบช้ายิ่งนัก นางตันซุนงอ

ว่าดังนั้นแล้ว ก็ลุกขึ้นขยับตัวจะวิ่งออกมานอกห้อง หลวงจีนอิดแซก็ชักมีดออกจากมือเสื่อพันผูกนางตันซุนงอคอยขาดถึงแก่ความตาย หลวงจีนอิดแซก็เอาเสื่อของนางตันซุนงอซึ่งห้อยอยู่ที่ราวในห้อง มาห่อศีรษะนางตันซุนงอโดยมิดชิดแล้ว ก็หิ้วเอาออกมาซ่อนไว้ในหีบพระธรรมตั้งไว้ใต้โต๊ะที่บูชาพระ แล้วหลวงจีนอิดแซจึงกระทำเป็นเรียกให้เจ้าภาพออกมาบูชานมัสการพระ เพื่อจะได้สวดทวงเด็ก หลวงจีนอิดแซกระทำเป็นเรียกตั้งนั้นถึงสามครั้ง

ขณะนั้นนางซีเอี้ยวหลัน ซึ่งเป็นภรรยาของเจียงตัตเต่าที่ตายไปแล้วนั้น ได้ยินหลวงอิดแซเรียกตั้งนั้น นางซีเอี้ยวหลันจึงเข้าไปในห้อง ประารถนาจะเรียกนางตันซุนงอให้ออกมานมัสการพระ ครั้นเข้าไปถึงในห้องเห็นศพนางตันซุนงอนอนตายอยู่ ไม่มีศีรษะติดตัว นางซีเอี้ยวหลันก็ตกใจ ไม่รู้เหตุว่าผู้ใดมาฆ่านางตันซุนงอตาย ครั้นเห็นตั้งนั้นก็วิ่งกลับออกมาร้องขึ้นให้ชาวบ้านใกล้เคียงรีบวิ่งไปดู

ขณะนั้นเจียงตัตเต่ากับนางฮ่องฮุยเหนี่ยวได้ฟังตั้งนั้นก็พากันวิ่งออกมาดู เห็นตั้งนั้นก็ไม่แจ้งว่าผู้ใดทำแก่นางตันซุนงอ

ขณะนั้นหลวงจีนอิดแซเห็นเกิดความวุ่นวายขึ้น ก็เก็บเอาพระธรรมเข้าหีบแล้วก็แบกหีบพระธรรมไปยังวัด จึงเอาศีรษะนางตันซุนงอออกจากหีบ ไปซ่อนไว้ที่หลังโบสถ์

ฝ่ายนางซีเอี้ยวหลันจึงไปแจ้งความแก่ตันได้อั้งซึ่งเป็นพี่ชายของนางตันซุนงอว่า บัดนี้ไม่แจ้งว่าผู้ใดมาลอบฆ่านางตันซุนงอแล้วตัดเอาศีรษะไป ยังอยู่แต่ตัวนอนตายอยู่ในห้องเรือน

ตันได้อั้งได้ฟังตั้งนั้นก็ตกใจ จึงรีบไปดูเห็นแล้วก็ร้องให้เสวราโศกอาลัยถึงนางตันซุนงอผู้น้องยิ่งนัก จึงเชิญนายอำเภอมาให้ชันสูตรพลิกศพทำคำกฎหมายตราสินไว้เป็นสำคัญ ครั้นแล้วตันได้อั้งจึงทำเรื่องราว ยกสาเหตุเดิมซึ่งเจียงตัตเต่าเป็นสื่อสายเกลี้ยกล่อมนางตันซุนงอ จะให้ยอมเป็นภรรยาของหนี่อัน ไปยื่นต่อเป่าเล่งฉูใจความว่า เดิมเจียงตัตเต่าสามีของตันซุนงอถึงแก่กรรมล่วงไปแล้ว เจียงตัตเต่าเห็นว่านางตันซุนงอคงจะมีสามีต่อไปอีก เจียงตัตเต่าจึงพูดจาเกลี้ยกล่อมนางตันซุนงอผู้น้องสะใภ้ จะให้เป็นภรรยาของหนี่อัน นางตันซุนงอเป็นหญิงซื่อตรงต่อสามี ไม่ยอมมีสามีต่อไป ครั้นเจียงตัตเต่าเกลี้ยกล่อมนางตันซุนงอไม่สมความปรารถนา จึงคบคิดกันกับหนี่อันซึ่งเป็นน้องภรรยาเข้ามาข่มขืนนางตันซุนงอ นางตันซุนงอไม่ยินยอม จึงได้ฆ่านางตันซุนงอตัดเอาศีรษะไป ขอร่านได้พิจารณาโดยยุติธรรม

เป่าเล่งฉูครั้งตรวจดูฟ้องตลอดแล้ว จึงส่งฟ้องให้เซียงจายหูตำแหน่งนายอำเภอใหญ่ไต่สวนเอาความจริง เซียงจายหูจึงให้หาตัวเจียงตัตเต่าจำเลยและตันได้อั้งมาถามว่า นางตันซุนงอตายเวลาใดวันใด

ตันได้อั้งว่าเวลากินข้าวเช้าแล้วมีผู้ร้ายฆ่านางตันซุนงอตายตัดเอาศีรษะไป แล้วผู้คนข้าทาสของเจียงตัตเต่าเคยไปมาหาสู่นางตันซุนงออยู่เนือง ๆ นอกจากนั้นก็ไม่มีผู้ใดไปมาหาสู่นางตันซุนงอ น้องข้าพเจ้าอยู่ด้วยกันกับนางซีเอี้ยวหลันสองคนด้วยกันเท่านั้น ขอร่านได้พิจารณา

เซียงจายหูจึงถามเจียงตัตเต่าตามถ้อยคำของตันได้อั้งโจทก์ที่ฟ้องหากกล่าวโทษนั้น เจียงตัตเต่าก็ให้การปฏิเสธไม่รับข้อที่ฆ่าพันนางตันซุนงอและตัดเอาศีรษะไป แต่ข้อที่ได้เกลี้ยกล่อมชักโน้มน้าวให้นางตันซุนงอมีสามีนั้นรับว่าจริง เพราะเห็นว่านางตันซุนงอเป็นคนสุจริตซื่อตรงดี จึงปรารถนาจะได้ไว้เป็นภรรยาของพวกพี่ต่อไป

เซียงจายหูจึงส่งถ้อยคำสำนวนของโจทก์จำเลยไปให้เป่าเล่งฉูพิจารณา เป่าเล่งฉูจึงเซ็นสั่งให้จ่ายทัณฑ์รองนายอำเภอไต่สวนถามเจียงตัตเต่า เจียงตัตเต่าก็ไม่รับ จ่ายทัณฑ์พิจารณาสาเหตุซึ่งเจียงตัตเต่าเกลี้ย

กล่อมนางตันซุนงอ จะให้ยอมเป็นภรรยาของหนี่อันน้องภรรยาเจียงตัดเด็ก จึงผูกตีเจียงตัดเด็กก็ไม่รับ เพราะมิได้ทำ

จายก้วยจึงว่า ถ้าไม่ได้ศิระนางตันซุนงอมาให้แล้ว ก็จงจำขังคุกไว้ ต่อเมื่อใดได้ศิระนางตันซุนงอ มาจึงจะปล่อยออกจากคุก ว่าดังนั้นแล้วจึงให้ผู้คุม คุมตัวเจียงตัดเด็กไปจำขังไว้ในคุก

ฝ่ายนางฮ่องฮุยเหนี่ยซึ่งเป็นภรรยาของเจียงตัดเด็กอยู่บ้านกับนางเจ็กก็ผู้บุตร ตั้งแต่เจียงตัดเด็ก ไปต้องคดีจำขังอยู่ในคุกได้ปีเศษ นางฮ่องฮุยเหนี่ยกับนางเจ็กก็ก็ทอผ้าขายหากินเลี้ยงชีวิต กับส่งเสบียง อาหารให้เจียงตัดเด็กมิให้ได้รับความอดอยากได้

อยู่มาวันหนึ่งนางเจ็กก็ผู้บุตรของเจียงตัดเด็ก เอาอาหารไปส่งให้เจียงตัดเด็กผู้บิดากิน แล้วนางเจ็กก็ก็ร้องให้ถามเจียงตัดเด็กผู้บิดาว่า เมื่อใดเขาจะปล่อยบิดาออกจากเวรจำเล่า

เจียงตัดเด็กจึงบอกบุตรว่า ลูกเอ๋ยเป็นเวรกรรมของบิดาที่ได้ทำไว้แต่บุพชาติปางก่อนมาให้ผลจึง หากให้เป็นไปเช่นนี้ ดุลาการท่านว่าถ้าได้ศิระนางตันซุนงอมาให้เมื่อใด ท่านจึงจะปล่อย ถ้าไม่ได้ท่านว่า จะต้องจำอยู่อย่างนี้ ก็ตัวเรามีได้กระทำร้ายแก่นางตันซุนงอ เราจะได้ศิระนางตันซุนงอมาแต่ไหน บิดาก็จะต้องสู้กรรมไปอย่างนี้ก็จะสิ้นชีวิต

นางเจ็กก็ได้ฟังบิดาบอกดังนั้นแล้วก็ร้องให้เดินเซ็ดน้ำตากลับมาบ้าน แล้วนางเจ็กก็จึงเล่าความให้ มารดาฟังว่า บิดาต้องจำอยู่ในคุกได้รับความทุกข์เวทนามาก ถ้าไม่ได้ศิระนางตันซุนงอมาให้แก่ดุลาการแล้ว บิดาข้าพเจ้าก็ต้องจำอยู่จนตลอดชีวิต อย่างกระนั้นเลยถ้าข้าพเจ้านอนหลับเมื่อใดแล้ว ขอให้มารดาเอา อาวุธมาตัดเอาศิระของข้าพเจ้านำไปให้ท่านดุลาการถ่ายตัวบิดาของข้าพเจ้าให้ได้พ้นจากเวรจำ ถึงแม้ว่า ตัวข้าพเจ้าตาย ก็จะได้ดีกว่าทิ้งให้บิดาข้าพเจ้าตายอยู่ในเวรจำ

นางฮ่องฮุยเหนี่ยได้ฟังนางเจ็กก็ผู้บุตรว่ากล่าวดังนั้นด้วยความกตัญญูต่อบิดา นางฮ่องฮุยเหนี่ย จึงว่า ลูกเอ๋ยปีนี้อายุของลูกก็ได้ ๑๖ ปีแล้ว ใจของมารดาฉันคิดว่าจะให้มิสามี่ซึ่งเป็นเศรษฐีและพ่อค้า เพื่อจะได้เงินสินสอดจะได้เลี้ยงบิดามารดาต่อไป ลูกอย่าพูดเช่นนั้นต่อไป

นางเจ็กก็ได้ฟังมารดาว่าดังนั้นจึงตอบว่า บิดาข้าพเจ้าต้องขังอยู่ในเวรจำได้รับความทุกข์ยากลำบาก ภายลำบากใจมากนัก มารดาเล่าก็มีแต่ความทุกข์ไม่เป็นอันทำมาหากินสิ่งใดได้ แม้ว่ามารดาตายข้าพเจ้าให้เป็นภรรยาเขาไปแล้ว ไหนเลยข้าพเจ้าจะได้กลับมาอยู่ปฏิบัติมารดาได้ ข้าพเจ้าเห็นว่าให้มารดาตัดเอา ศิระข้าพเจ้าไปให้ดุลาการจะได้ให้บิดาออกจากเวรจำ ข้าพเจ้าคิดเห็นดังนี้ ขอให้มารดาตัดเอาศิระ ข้าพเจ้าไปเถิด แม้ว่ามารดาจะกระทำไม่ได้ ข้าพเจ้าจะฆ่าตัวของข้าพเจ้าเองให้ตายเสียก่อน แล้วมารดาจึง ค่อยตัดเอาศิระไปให้เขาเถิด ข้าพเจ้าจะขอแต่ให้บิดาหลุดพ้นจากเวรจำเท่านั้น ข้าพเจ้ามิได้คิดเสียตาย ชีวิตของข้าพเจ้าเลย

นางฮ่องฮุยเหนี่ยได้ฟังบุตรกล่าวถ้อยคำเป็นผู้มีกตัญญูดังนั้นก็ร้องให้แล้วจึงพูดว่า ซึ่งจะให้มารดา กระทำแก่บุตรดังนั้นมารดาทำไปมิได้แล้ว ลูกเอ๋ยอย่าได้คิดเช่นนั้นต่อไปเลย ตั้งแต่นั้นมานางฮ่องฮุยเหนี่ย เห็นนางเจ็กก็จะไปแห่งใดก็ดี นางฮ่องฮุยเหนี่ยคอยตามคุมตัวนางเจ็กก็มิให้ฆ่าตัวเองได้

อยู่มาวันหนึ่ง นางเจ็กก็ผู้บุตรจึงพูดลงมารดาว่าข้าพเจ้าเชื่อถ้อยคำของมารดา มารดาไม่ต้องตาม คุมข้าพเจ้าให้เสียเวลาเลย นางฮ่องฮุยเหนี่ยได้ฟังบุตรพูดดังนั้น ก็เป็นที่วางใจหาได้ระวังระไวเหมือนแต่ ก่อนไม่ อยู่มาประมาณได้สักสิบวัน นางเจ็กก็ก็เอามีดเชือดคอถึงแก่ความตาย

ฝ่ายนางฮ่องฮุยเหนี่ยเมื่อได้เห็นบุตรเชือดคอตายดังนั้น ก็ร้องไห้เศร้าโศกอาลัยถึงนางเง็กก็เป็นอันมาก ครั้นค่อยสร้างความสะดวก จึงเอามิดตัดเอาศีรษะนางเง็กก็ไปยังคุกส่งให้แก่เจียงตัดเด็ก เจียงตัดเด็กจึงถามนางฮ่องฮุยเหนี่ยว่า ศีรษะนี้ไปได้แต่ไหนมา นางฮ่องฮุยเหนี่ยจึงลวงเจียงตัดเด็กสามีว่า เมื่อเวลาคีนนี้มีผู้นำศีรษะมาทิ้งไว้ที่บ้าน ข้าพเจ้าจึงเก็บเอามาให้ท่าน ท่านจงนำเอาไปให้ตุลาการตัวท่านจะได้พ้นโทษ

เจียงตัดเด็กจึงเอาศีรษะนั้นให้แก่ผู้คุม ผู้คุมจึงนำเอาศีรษะนั้นไปให้เซียงจายขุนนายอำเภอใหญ่เซียงจายหูจึงให้ผู้คุมคุมตัวนางฮ่องฮุยเหนี่ยกับเจียงตัดเด็กไปยังเปาเล่งถูเพื่อจะได้พิจารณา

เปาเล่งถูจึงแก้ห่อศีรษะออกมาพิจารณา ดู เห็นศีรษะยังสดอยู่พึ่งตายใหม่ ๆ จึงถามนางฮ่องฮุยเหนี่ยว่า นางตันซุนงอตายไปกี่ปีเศษแล้ว เหตุใดจึงไปตัดเอาศีรษะของผู้ใดมาเลือดฝาดยังสด ๆ อยู่ ดังนั้นประสงค์จะปลอมศีรษะนางตันซุนงอมาให้เราหรือ จงให้การไปตามจริง ถ้าอำพรางไว้จะทำโทษให้สาหัส

นางฮ่องฮุยเหนี่ยให้อัดอั้นอยู่ในใจ พุดไม่มีใครจะออกแล้วก็ร้องไห้ เปาเล่งถูเห็นนางฮ่องฮุยเหนี่ยไม่ให้การ จะให้ผูกตีถาม นางฮ่องฮุยเหนี่ยตกใจมีความกลัวจึงเล่าความตามจริง ซึ่งนางเง็กก็ผู้บุตรฆ่าตัวตายให้เอาศีรษะมาแทน ตั้งแต่ตันจนปลายให้เปาเล่งถูฟังทุกประการ

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้นยังมีความสงสัยอยู่ จึงให้นักการไปชันสูตรศพนางเง็กก็ว่าจะจริงดังคำให้การของฮ่องฮุยเหนี่ยหรือไม่ นักการก็ไปตรวจดูเห็นแล้วก็กลับมาแจ้งความว่า ศีรษะนางเง็กก็จริงสมถ้อยคำของนางฮ่องฮุยเหนี่ยให้การไว้ ให้เปาเล่งถูฟังทุกประการ เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้น ก็สลดใจถอนใจใหญ่แล้วพิจารณาเห็นว่าบุคคลผู้ใดใจบาปหยาบซ้ำฆ่ามนุษย์ในครรรค์ นอกครรรค์ได้ ผู้นั้นแม้มีบุตรออกมาต่อชาติสืบตระกูล บุตรผู้นั้นย่อมเป็นคนอกตัญญูตา แม้บุคคลผู้ใดประพฤติดนตั้งอยู่ในยุติธรรมแล้ว ผู้นั้นจะมีบุตรและนัดดาสืบชาติต่อตระกูล บุตรและนัดดาของผู้นั้นย่อมมีความกตัญญูต่อบิดามารดา

ครั้นพิจารณาเห็นดังนั้นแล้ว จึงให้ผู้คุม คุมตัวเจียงตัดเด็กไปขังไว้ตามเดิม แล้วจึงพุดว่า ความเรื่องนี้โจทก์หาว่า เจียงตัดเด็กฆ่านางตันซุนงอนั้น เราเห็นว่าเป็นความเท็จไม่จริง จำจะต้องชำระเอาตัวจริงให้จงได้ ว่าดังนั้นแล้วจึงให้หาตัวนางซีเอี้ยวหลันมาถามว่าในเวลาตอนเช้าที่นางตันซุนงอตายนั้น นอกจากคนในเรือนเดียวกัน มีผู้ใดแปลกปลอมมาบ้างหรือไม่

นางซีเอี้ยวหลันจึงแจ้งความว่า ในตอนเวลาเช้ากินอาหารแล้ว ได้นิมนต์หลวงจีนอิดแซสำนักวัดเล่งโป๊ยมาสวดกตเด็ก หลวงจีนอิดแซให้ข้าพเจ้าเข้าไปเรียกนางตันซุนงอ เพื่อจะให้ออกมานมัสการพระแล้วจะได้สวดกตเด็ก ข้าพเจ้าจึงเข้าไปในห้องเห็นนางตันซุนงอนอนตายอยู่ในห้องไม่เห็นศีรษะ เป็นความสัตย์จริงดังนี้แล้วแต่ท่านจะพิจารณาเถิด

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้นก็พิจารณาเห็นเหตุว่า ถ้ากระนั้นคงจะเป็นหลวงจีนผู้นี้เองได้ฆ่านางตันซุนงอแต่ได้เอาศีรษะไปเสียด้วย จำจะต้องคิดเอาศีรษะที่จริงและความอื่นประกอบเข้า เพื่อเป็นพยานให้ความจริงปรากฏชัด คิดแล้วเปาเล่งถูจึงกระซิบสั่งสอนอุบายให้นางฮ่องฮุยเหนี่ยไปที่วัดเล่งโป๊ย ฟังดูกิริยาหลวงจีนซึ่งอยู่ในวัดนั้น เมื่อเห็นผู้หญิงเข้าไปในวัดแต่ผู้เดียว เป็นการลับจะพุดจาปราศรัยสัพยอกหยอกเอนอย่างไรบ้าง

นางฮ่องฮุยเหนี่ย ก็คำนับลาเปาเล่งถูกลับมาบ้าน แล้วจัดดอกไม้ธูปเทียนไปไหว้พระบาทและสันติวอริษฐานเสี่ยงทายว่า เมื่อใดเจียงตัดเด็กผู้สามีจึงจะพ้นจากโทษ

ฝ่ายหลวงจีนอิดแซเจ้าวัด ครั้นเห็นนางฮ่องฮุยเหนี่ยมานมัสการพระอริษฐานเสี่ยงทายดังนั้น

หลวงจีนอิดแซจึงจัดหาอาหารเจเลี้ยงนางฮ่องฮุยเหนี่ย แล้วพูดจาหยอกเินแทะโลมนางฮ่องฮุยเหนี่ยว่า
สามีของท่านต้องโทษอยู่ ไม่มีผู้ใดจะอยู่เป็นเพื่อนท่านแล้ว รูปนี้จะขออาสาปฏิบัติท่านมิให้ได้ความเดือดร้อน
ยากแค้นได้ ท่านอย่ามีความวิตกกังถึงเจียงตัตเต็กสามีเก่าของท่านเลย

นางฮ่องฮุยเหนี่ยได้ฟังหลวงจีนอิดแซพูดจาเกี้ยวพาราสีแทะโลมดังนั้น ก็กระทำเป็นหัวเราะแล้วตอบ
ว่า ขอให้อำนาจของคุณพระรัตนตรัยช่วยดลบันดาลให้ข้าพเจ้าหาศีรชะนางตันซุนงอได้ ไปให้ดูผลการแล้ว
ข้าพเจ้าจึงจะคลายความวิตกได้ แล้วท่านกับข้าพเจ้าคงจะมีไมตรีต่อกันไปในวันหน้า

หลวงจีนอิดแซได้ฟังนางฮ่องฮุยเหนี่ยว่าดังนั้น จึงขยับเข้านั่งใกล้แล้วจับเอาข้อมือนางฮ่องฮุยเหนี่ย
ไว้ จึงพูดว่ารูปเห็นท่านมาวันนี้รูปมีความยินดียิ่งนัก ชะรอยกุศลหนุนหลังจะได้สร้างสมอบรมมาด้วยกันแต่
ปางก่อน จึงบันดาลดลใจให้ท่านมาในวัดวันนี้ ขอท่านได้เมตตาผ่อนตามความประสงค์ รับธุระดัดร้อนให้สม
ความรักของรูปแล้ว รูปมีเสื่อพิเศษอยู่ตัวหนึ่ง จะเผาไฟเข้าแล้วคงจะได้ศีรชะนางตันซุนงอให้เห็นปรากฏ
ท่านอย่ามีความวิตกเลย

นางฮ่องฮุยเหนี่ยได้ฟังดังนั้น จึงพูดหลวงจีนอิดแซว่าถ้าท่านมีเสื่อพิเศษจริงดังนั้น เผาเสื่อขึ้น
แล้วมีศีรชะนางตันซุนงอปรากฏขึ้นเหมือนท่านว่าในวันนี้ วันพรุ่งท่านกับข้าพเจ้าคงจะได้ร่วมประเวณีกัน
สมประสงค์ ถ้าท่านไม่เชื่อข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะกระทำสัตย์สาบานให้แก่ท่าน

หลวงจีนอิดแซ ครั้นได้ฟังนางฮ่องฮุยเหนี่ยพูดล่อลวงดังนั้น ก็มีความลุ่มหลง ลืมสติคิดแต่จะให้สม
ประสงค์ในการสังวาส มีความประมาท ถือว่าไม่มีใครที่จะล่วงเข้ามารู้เห็นด้วยได้ จึงพูดว่าท่านกับเราสองต่อ
สองอยู่ในวัดไม่มีผู้ใดรู้เห็น ถ้าท่านไม่ยอมหย่อนผ่อนผันในการประเวณีให้แก่เรา เราจะดัดศีรชะท่านเอาไป
ซ่อนเสียหลังโบสถ์เหมือนดังนางตันซุนงอที่เราได้กระทำแล้วนั้น ว่าดังนั้นแล้วหลวงจีนจึงจูงมือนางฮ่องฮุย
เหนี่ยไปดูลศีรชะนางตันซุนงอที่ซ่อนไว้หลังโบสถ์

นางฮ่องฮุยเหนี่ยเมื่อได้เห็นดังนั้น ก็มีความยินดี ด้วยเห็นว่าถ้าได้ศีรชะและความจริงดังนี้แล้ว
สามีเราก็คงจะออกจากเวรจำได้ แต่เสียใจที่มาเป็นการจำใจต้องเสียตัวให้แก่หลวงจีนอิดแซ

ฝ่ายหลวงจีนอิดแซเจ้าวัด ครั้นพานางฮ่องฮุยเหนี่ยไปดูลศีรชะนางตันซุนงอดังนั้นแล้ว หลวงจีน
อิดแซก็จูงมือนางฮ่องฮุยเหนี่ยกลับมายังสำนัก ก็กระทำการข่มขืนนางฮ่องฮุยเหนี่ยตามอำนาจแห่งตน ครั้น
รุ่งขึ้นนางฮ่องฮุยเหนี่ยจึงว่า ข้าพเจ้าเห็นศีรชะนางตันซุนงอแล้วให้มีจิตคิดกลัวยิ่งนัก ข้าพเจ้าจะลาท่านกลับ
ไปบ้านเสียก่อน แล้วข้าพเจ้าจึงจะกลับมาหาท่านต่อไปอีก

หลวงจีนอิดแซจึงพูดว่า ท่านไปแล้วเกรงว่าจะไม่กลับมาหาเราต่อไปเหมือนดังกล่าว นางฮ่อง
ฮุยเหนี่ยว่าแม้ข้าพเจ้ามีกิจธุระไม่ได้มาหาท่าน ท่านจงไปหาข้าพเจ้าที่บ้านก็ได้ ท่านอย่ามีความรังเกียจเลย
ผลกรรมอกุศลโทษทุจริตที่หลวงจีนประพฤติชั่วมาถึงเข้า ก็ให้บังเอิญเคลิบเคลิ้มเชื่อฟังถ้อยคำนางฮ่องฮุย
เหนี่ย ก็ยอมอนุญาตให้กลับไป

นางฮ่องฮุยเหนี่ยก็กระทำเป็นประหนึ่งว่า มีความเสนาหาอาลัยในหลวงจีนด้วยเล่ห์กล คำนับลา
กลับบ้านมายังบ้าน จึงไปแจ้งความแก่เปาเล่งถุตามที่ได้รู้ได้เห็น ได้เป็นมาแก้ตัวให้เปาเล่งถุฟังถี่ถ้วนทุก
ประการ พุ 30/03/2565

เปาเล่งถุได้ฟังดังนั้น มีความยินดีจึงสั่งให้ผู้คุมปล่อยตัวเจียงตัตเต็กออกมา แล้วจึงให้นางฮ่อง
ฮุยเหนี่ยนำนักการไปเอาศีรชะนางตันซุนงอ และจับตัวหลวงจีนอิดแซเจ้าวัดมาล่ำมโซ่ลั่นกุญแจคอเข้าแล้ว

ผูกถาม ด้วยข้อกระทำการสังวาสด้วยสตรี หลวงจีนอิดแซก็รับเป็นสัตย์ เปาเล่งฉูจึงตัดสินให้คุมตัวหลวงจีนอิดแซไปฆ่าเสีย แล้วให้เจ้าพนักงานสร้างศาลบูชานางเง็กกีซึ่งมีกตัญญูต่อบิดา และทรัพย์สมบัติเงินทองของเจียงตัดเต่าซึ่งตายไปเป็นมรดก ให้แบ่งออกเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งให้สำหรับบำรุงในศาลทำการบูชานางเง็กกี และให้เจียงตัดเต่าดูแลว่ากล่าวเป็นธุระศาลนางเง็กกีไปกว่าชีวิตเจียงตัดเต่าจะหาไม่

เรื่องที่ ๒๓

มีความว่ายังมีชายผู้หนึ่งชื่อหงโต มีภรรยาชื่อนางเงงเงงโก ตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลแขวงเมืองหลินอันหู แต่นางเงงเงงโกเป็นหญิงมีน้ำใจสุจริตซื่อสัตย์ต่อสามียิ่งนัก

อยู่มาวันหนึ่งหงโตคิดจะลองใจนางเงงเงงโกดูว่า จะเป็นคนสุจริตซื่อตรงต่อสามีจริงหรือไม่ หงโตจึงถามนางเงงเงงโกว่าเจ้าเป็นภรรยาของข้า แม้มีผู้มาพูดจาเกี้ยวพาทนแตะโลม เจ้าจะสมัครรักใคร่เขาหรือไม่

นางเงงเงงโกตอบว่า แม้ผู้ใดมาพูดจาชั่วเย้าเกี้ยวพาทนแตะโลมข้าพเจ้า ข้าพเจ้าไม่พูดด้วย จะมาทำอะไรแก่ข้าพเจ้าได้

หงโตจึงถามว่า แม้มีผู้ชายมาปลุกปล้ำข่มขืนเจ้า เจ้าจะอย่างไร

นางเงงเงงโกจึงตอบว่า ถ้าแม้ชายใดมาปลุกปล้ำข่มขืนข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะต่อสู้ชายนั้นด้วยคมอาวุธ ฆ่าฟันมันให้ถึงแก่ความตาย นอกจากท่านแล้วข้าพเจ้าไม่เสียตัวให้แก่ชายอื่นต่อไปเป็นอันขาด

หงโตจึงถามต่อไปอีกว่า แม้ชายหลายคนช่วยกันกระทำการข่มขืนเจ้า เจ้าจะทำประการใด

นางเงงเงงโกจึงตอบว่า ถ้ามีชายมาช่วยกันกระทำข่มขืนข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะฆ่าตัวข้าพเจ้าให้ตายเสียก่อน มิให้ท่านเสียตัวแก่ชายผู้ซึ่งมิใช่สามีของข้าพเจ้า

หงโตได้ฟังนางเงงเงงโกว่าดังนั้น คิดจะใคร่ลองดูให้เห็นจริง อยู่มาได้ประมาณสักสองสามวัน หงโตจึงวานเพื่อนมิตรสหายคนหนึ่งชื่อแซมมิได้ปรากฏ มาพูดจาสัพยอกเกี้ยวพาทนแตะโลมนางเงงเงงโก นางเงงเงงโกมีความโกรธก็กล่าวคำหยาบช้ำต่อชายผู้นั้นให้ได้ความอายอดสูกลับไปแล้วนางเงงเงงโกก็เล่าความซึ่งมีชายมาพูดจาแตะโลมให้หงโตผู้สามีฟังทุกประการ ครั้นอยู่มาได้ประมาณเดือนเศษหงโตจึงให้สุหมอเอ็งกับหยมักก็้อ ซึ่งเป็นเพื่อนของหงโตเข้ามาในห้องกระทำมิดีแก่นางเงงเงงโก

ฝ่ายนางเงงเงงโกครั้นเห็นชายสองคนเข้ามาในห้อง ตรงเข้ามาจับเอาข้อมือข้างละคน สุหมอเอ็งมือหนึ่งจับข้อมือนางเงงเงงโก มือหนึ่งเปลื้องเอาเสื้อและกางเกงออกจากกายนางเงงเงงโก

ฝ่ายหยมักก็้อครั้นเห็นสุหมอเอ็งกระทำการหยาบช้ำเหลือเกินดังนั้น หยมักก็้อก็วางมือนางเงงเงงโกเสีย แล้วก็ออกไปจากห้องนางเงงเงงโก นางเงงเงงโกยังว่างอยู่มือหนึ่งก็จับได้อาวุธเล่มหนึ่งจะฟันสุหมอเอ็ง สุหมอเอ็งเห็นนางเงงเงงโกฉวยได้อาวุธจะฟัน สุหมอเอ็งก็ปล่อยมือนางเงงเงงโกวิ่งหนีออกจากห้องนางเงงเงงโกไป

ฝ่ายนางเงงเงงโกจะไล่ฟันชายทั้งสองคนก็เห็นว่าจะไม่ทัน และให้คิดค้นชายสองคน และโทมนัสน้อยใจ ด้วยสามีให้ชายพวกเพื่อนมากระทำการหยาบช้ำสาหัสดังนั้น ก็เอาอาวุธที่ถืออยู่กับมือนั้นเชือดคอตัวเองถึงแก่ความตายอยู่ในที่นั้น

ฝ่ายหงโตสามีของนางเงงเงงโก ครั้นเห็นนางเงงเงงโกฆ่าตัวเองตายลงดังนั้นก็ตกใจ ครั้นจะให้บิดามารดาข้างฝ่ายภรรยา รู้ ก็เกรงจะเกิดความใหญ่ลุลกลามขึ้น ความผิดจะพลอยถึงตัวเข้าด้วยเพราะเหตุที่คิดกระทำการผิดวิปลาส หงโตจึงแกลังอุบายหาความไปฟ้องต่อเปาเล่งถูกกล่าวโทษหยมักก็้อว่ากระทำข่มขืนนางเงงเงงโก นางเงงเงงโกจึงได้ฆ่าตัวเองถึงแก่ความตาย สุหมอเอ็งได้รู้เห็นเป็นพยาน

เปาเล่งถูตรวจดูฟองตลอดแล้ว จึงให้นักการไปเกาะตัวจำเลยและเรียกพยานมายังศาล เปาเล่งถูจึงถามฮูหมอเอ็งซึ่งห้องโถงข้างเป็นพยานก่อนว่า หยิมักก็้อได้ข่มขืนประเวณีนางเกงเจงโก นางเกงเจงโกจึงได้ฆ่าตัวตายเองนั้น ตัวได้รู้เห็นเป็นประการใดจงเบิกความไปตามจริง

ฮูหมอเอ็งเบิกความว่า เดิมข้าพเจ้ายืนอยู่นอกห้อง หยิมักก็้อเข้าไปอยู่ในห้อง ได้ยินเสียงนางเกงเจงโกร้อง ข้าพเจ้าจึงได้รู้ว่าหยิมักก็้อเข้าไปกระทำข่มขืนนางเกงเจงโก

เปาเล่งถูได้ฟังฮูหมอเอ็งเบิกความดังนั้น จึงถามหยิมักก็้อว่าตัวได้กระทำการข่มขืนร่วมประเวณีนางเกงเจงโกถึงชำเราจริงหรือไม่

หยิมักก็้อให้การว่า เมื่อข้าพเจ้ากับฮูหมอเอ็งเข้าไป นางเกงเจงโกกล่าวถ้อยคำหยาบช้า แล้วจับอาวุธไล่ฟันข้าพเจ้ากับฮูหมอเอ็ง ข้าพเจ้ากับฮูหมอเอ็งก็วิ่งหนีจากที่นั่นไป หาได้กระทำการข่มขืนร่วมประเวณีไม่

เปาเล่งถูจึงว่า เมื่อเราได้รู้ความตามฟ้องแล้ว เราได้ให้นักการไปชันสูตรศพ นางเกงเจงโกไม่มีเลือดและทางเกงเปลือยกายนอนตายอยู่ข้างเตียง เจ้าทั้งสองคนสมรู้ร่วมคิดกันกระทำการหยาบช้าแก่นางเกงเจงโก นางเกงเจงโกมีความเจ็บอายจึงได้ฆ่าตนตายเสียดังนี้ ก็เพราะได้ความอับอายและโทมนัสน้อยใจ เจ้าทั้งสองให้การพัวพันเราเห็นไม่พ้นผิดพิรุณเป็นรอยราศีมิมลทินอยู่แล้ว จงให้การไปโดยสัตย์จริงเถิดอย่าให้ต้องผูกถือเข็มนตีเลย

ฮูหมอเอ็งกับหยิมักก็้อจึงให้การชี้แจงต่อไปว่า การทั้งนี้ไซ้ว่าข้าพเจ้าจะกระทำแต่โดยลำพังอำภอใจของข้าพเจ้าก็หาไม่ได้ คือเดิมห้องโถงที่ผู้สามีของนางเกงเจงโกผู้ตาย บอกแก่ข้าพเจ้าทั้งสองคนว่า นางเกงเจงโกเป็นหญิงชื่อตรงต่อสามียิ่งนัก ห้องโถงจึงได้อนุญาตยอมให้ข้าพเจ้าทดลองดูว่าจะจริงเหมือนกล่าวหรือไม่ เพราะเหตุนี้ข้าพเจ้าทั้งสองคนจึงได้เข้าไปหานางเกงเจงโก แต่ยังหาได้ทันกระทำการประเวณีล่วงถึงชำเราได้

เปาเล่งถูได้ฟังฮูหมอเอ็ง หยิมักก็้อ ให้การพัวพันเกี่ยวข้องถึงโจทก์ด้วย พิจารณาห์ดูรูปความก็เกือบจะเห็นเป็นจริงได้ เปาเล่งถูหัวเราะแล้วจึงถามว่า ไม่ได้ข่มขืนถึงชำเราเหตุใดจึงเปลื้องเลือดและทางเกงเขาด้วยเล่า ด้วยเหตุว่าธรรมดาถ้าหญิงไม่ยินยอมแก่ชายแล้ว ชายนั้นจะมาปลดเปลื้องเครื่องนุ่งห่มของหญิงนั้นไม่ได้ เราเห็นว่าเจ้าทั้งสองคนนี้ คงจะช่วยกันยึดถือทำการข่มขืนโดยเต็มกำลังของเจ้าเป็นแน่จึงได้เป็นไปถึงเช่นนี้ ถ้าเจ้าไม่รับจะต้องผูกตีให้ถึงสาหัส เจ้าเห็นว่าจะทนปิดความจริงไปได้แล้วหรือ

ฮูหมอเอ็งกับหยิมักก็้อได้ฟังเปาเล่งถูว่าดังนั้นก็รับเป็นสัตย์ เปาเล่งถูจึงตัดสินว่า ห้องโถง สามีเป็นผู้ก่อเหตุอันมีชอบเป็นความทุจริตผิดประเวณี ภรรยาของตัวดี ๆ ไม่ควรจะให้ชายไปทำการหยาบช้าจนเป็นเหตุถึงอันตรายแก่ชีวิต ให้เอาตัวห้องโถงไปฆ่าเสีย แต่ฮูหมอเอ็งกับหยิมักก็้อให้เนรเทศไปอยู่เมืองไกลสามปีจึงให้กลับมาอยู่ตามเดิม แล้วเปาเล่งถูสั่งให้ผู้รักษาเมืองสร้างศาลาจารึกชื่อนางเกงเจงโกว่าเป็นหญิงชื่อตรงต่อสามี ด้วยอักษรตัวทองคำไว้ให้ปรากฏต่อไปภายหน้า

เรื่องที่ ๒๔

มีความว่า ยังมีชายผู้หนึ่งแซ่เตียชื้อส่วยเก ตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลย่งอันดินแขวงเมืองไซเกีย ตำบลย่งอันดิน ห่างเมืองไซเกียทางประมาณ ๕ ลี้ เตียส่วยเกมีภรรยาชื่อนางเอียงสี นางเอียงสีเป็นบุตรของเอียงอัน อยู่ในเมืองไซเกีย เตียส่วยเกเป็นผู้มีเงินทองทรัพย์สินมาก เกิดบุตรหญิงกับนางเอียงสีคนหนึ่งมีลักษณะงาม ยิ่งนัก ให้ชื่อนางเตียวหนึ่ง นางเตียวหนึ่งมีฝีมือปักและเย็บเสื้อผ้า และทั้งหมดจตรอบคอบในการบ้านเรือน บิดามารดามีความรักใคร่ยิ่งนัก เตียส่วยเกจึงพูดว่าบุตรของเราบัดนี้อายุก็ได้ ๑๕ ปีแล้ว ถ้าชายผู้ใดมีฝีมือ คุณวุฒิดีจริงแล้วเราจะยกให้แก่ผู้นั้น เตียส่วยเกมีลูกจ้างไว้ใช้สองคน คนหนึ่งแซ่อ้วนคนหนึ่งแซ่ย้ง แต่คนแซ่ย้งนั้นเป็นคนสุภาพเรียบร้อย และเอาใจใส่หมั่นดูแลในการงานเหย้าเรือน คนแซ่อ้วนนั้นเป็นคนสับปลับ บิดพลัวการงาน เตียส่วยเกมีความโกรธเกลียดชัง ก็ขับไล่เสียจากบ้านเรือน คนแซ่อ้วนนั้นครั้นกลับไปบ้านแล้ว มีความอาฆาตว่าคนแซ่ย้งยุยงเตียส่วยเก เตียส่วยเกจึงได้ขับไล่ตนเสีย

ครั้นอยู่มาเตียส่วยเกป่วยลงหาชินแสหมอยามารักษาโรคนั้นก็ไม่มีบรรเทา มีแต่ทรุดหนักลงไปทุกวัน ประมาณมาได้สัปดาห์ เตียส่วยเกเห็นอาการชีวิตจะไม่รอด เตียส่วยเกมีความวิตกถึงนางเตียวหนึ่งผู้บุตร จึงปรับทุกข์ร้อนแก่นางเอียงสีผู้ภรรยาว่า เรามีบุตรแต่ผู้เดียวก็เป็นหญิง บุตรของเราที่เจริญวัยเป็นสาวขึ้นแล้ว แม้ข้าตายไปแล้วเจ้าอยู่ข้างหลังจะยกบุตรของเราให้มีเหย้าเรือนไป บุตรของเราที่จะต้องจากเจ้าไปไกลไม่มีผู้ใดจะอยู่ปฏิบัติเจ้า เจ้าก็จะได้รับความว่าเหวเปลี่ยวใจ เราเห็นว่ายังมีคนใช้ของเราผู้นี้ เป็นผู้หมั่นการงาน รอบคอบ ควรจะยกให้แก่ย้งบักจะได้ช่วยทำมาหากิน และดูแลในการเหย้าเรือนจึงจะชอบ เตียส่วยเกครั้นสั่งเสียภรรยาถึงถ้วนทุกประการแล้ว พอโรคกำเริบขึ้นมากก็ถึงแก่ความตาย

นางเอียงสีภรรยา กับนางเตียวหนึ่งผู้บุตร ก็ร้องไห้เศร้าโศกถึงเตียส่วยเกยิ่งนัก ครั้นค่อยคลายความโศกแล้ว ก็เอาศพเตียส่วยเกไปฝังและเซ่นไหว้ทำงตึกตามธรรมเนียม

นางเอียงสีปรารถนาจะจัดแจงแต่งงานให้นางเตียวหนึ่งกับย้งบักเป็นภริยาสามีกัน ครั้นนางเตียวหนึ่ง ได้รู้ความตามที่มารดาคิดอ่านนั้นจึงกอดนางเอียงสีผู้มารดาเข้าแล้วก็ร้องไห้พูดว่า บิดาข้าพเจ้าพึ่งตายลงยังไม่ทันจะข้ามปี มาบัดนี้มารดาจะแต่งให้ข้าพเจ้ามีเหย้าเรือนไปนั้นหาควรไม่ ถ้ากระไรขอให้มารดาจรดไปให้ได้สักปีหนึ่งหรือสองปีก่อนเถิด

นางเอียงสีได้ฟังนางเตียวหนึ่งผู้บุตรพูดตัดทันทันนั้นก็เชื่อฟังคำนางเตียวหนึ่งผู้บุตรทุกประการ ฝ่ายย้งบักซึ่งเป็นคนใช้อยู่ในเรือน ครั้นเห็นว่านางเอียงสีมีความเมตตารักใคร่จะยกนางเตียวหนึ่งให้เป็นภรรยา ยิ่งย้งบักก็ยิ่งมีความอดสาหะจงรักภักดีหมั่นเพียรดูแลการงานเอาใจใส่มากขึ้นกว่าแต่ก่อน การงานสิ่งใดในเรือนนางเอียงสีก็เป็นที่ไว้วางใจแก่ย้งบักทั้งสิ้น

อยู่มาวันหนึ่งถึงกำหนดวันซึ่งจะเสียเงินค่านา ย้งบักจึงแจ้งความแก่นางเอียงสี นางเอียงสีจึงมอบทั้งเงินทั้งเบี้ยแปะให้ย้งบักไปเสียค่านาแทน ในวันนั้นญาติเอาเทียบ (คือการ์ด) มาเชิญนางเอียงสีกับนางเตียวหนึ่งไปกินเลี้ยงหาได้อยู่บ้านไม่

ฝ่ายย้งบักครั้นรับเงินกับเบี้ยแปะมาจากนางเอียงสีแล้วก็นับตรวจดู รุ่งเช้าจะได้ไปเสียค่านา

ฝ่ายผู้ซึ่งแซ่อ้วนคนใช้ของนางเอียงสีแต่เดิมนั้น วันนั้นแอบมาที่บ้านนางเอียงสีประสงค์จะลักสิ่งของ

ครั้งนี้ได้เห็นยังบักกำลังนับเงินกับเบ๊ยะแปะอยู่แต่คนเดียวดั่งนั้น จึงเดินเข้าไปใกล้แล้วชี้หน้าด่าอย่างบักว่า มึงหรือเป็นคนสนิทของเศรษฐี ว่าดั่งนั้นแล้วก็ชักอาวุธออกจากตัวฟันยังบักถึงแก่ความตาย แล้วเก็บเอาเงินกับเบ๊ยะแปะซึ่งยังบักใส่ไว้ในหีบนั้นไปหมดสิ้น

ในขณะนั้นไม่มีผู้ใดซึ่งจะล่วงรู้เห็นว่าชายแซ่อ้วนฆ่ายังบักตาย

ฝ่ายนางเอียงสีกับนางเดียวหนึ่งครั้งกินเลี้ยงแล้วก็กลับมาบ้าน เห็นยังบักมีบาดแผลโลหิตไหลอาบไปทั้งตัวนอนตายอยู่ดั่งนั้น ก็ตกใจไม่แจ้งว่าผู้ใดมาทำร้ายแก่ยังบัก นางเอียงสีกับนางเดียวหนึ่งก็ร้องให้เศรษฐีไศกรักยังบักยิ่งนัก นางเอียงสีว่าเหตุทั้งนี้ด้วยวาสนาของเราไม่ใช่คู่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันกับยังบัก

ขณะนั้นนางเดียวหนึ่งก็ร้องไห้กลิ้งเกลือกไปมาไม่เป็นสมปกติ เวลานั้นยังมีชายผู้หนึ่งชื่อกังม้อเป็นคนมีสาเหตุอยู่กับเตี้ยสุขเกมมาแต่ก่อน มาเห็นดั่งนั้นจึงทำเรื่องราวฟ้องหากกล่าวโทษนางเอียงสีกับนางเดียวหนึ่ง ไปยื่นต่ออั้งจายก๊วยนายอำเภอ ในฟ้องมีใจความว่านางเอียงสีกับนางเดียวหนึ่งผู้บุตรคบหาชายชู้หลายคน จึงได้หึงหวงกันเกิดฆ่าฟันยังบักถึงแก่ความตาย

อั้งจายก๊วยนายอำเภอ ครั้นได้แจ้งความตามฟ้องดั่งนั้นแล้ว จึงให้นักการไปเกาะตัวนางเอียงสีกับนางเดียวหนึ่งมาพิจารณาพอกถาม นางเอียงสีกับนางเดียวหนึ่งก็ให้การชี้แจงตามความสุจริตที่ตนมิได้รู้เห็นเป็นใจ หรือกระทำร้ายสิ่งใดแก่ยังบักลูกจ้างผู้ตาย และมีได้คบชู้ผู้ชายด้วยผู้หนึ่งผู้ใดเลยแต่สักครั้งหนึ่งคราวเดียว

ฝ่ายอั้งจายก๊วยนายอำเภอ งามีพิจารณาณานัญญาอันจะสอดส่องให้สุดสิ้นกระแสความโดยละเอียดไม่ ก็ผูกนางเอียงสีและนางเดียวหนึ่งเข้าเชียนตีถึงสาหัส จะให้นางเอียงสีกับนางเดียวหนึ่งรับเป็นสัตย์

นางเดียวหนึ่งร้องไห้แล้วก็พูดแก่นางเอียงสีผู้มารดาว่า โดยความสัตย์สุจริตของเรา เทพยดาร์ักษาฟ้าและดินก็คงจะสอดส่องทิพเนตรเล็งเห็นความจริง แม้ว่ามารดาจะถึงแก่ความตายเพราะด้วยอาญาตุลาการผู้ปราศจากแก้วดาปัญญาใจเช่นนี้ ก็ควรอยู่แล้วที่จะต้องจำใจตาย แต่มารดาอย่ารีบเลย ชื่อของเราจะเสียอยู่ชั่วฟ้าและดิน แต่ส่วนตัวของข้าพเจ้านั้นจะขอลามารดาตายไปพบกับสามีของข้าพเจ้า ณ เมืองผี

ฝ่ายอั้งจายก๊วยนายอำเภอ เห็นนางเอียงสีกับนางเดียวหนึ่งไม่รับ จึงให้ผู้คุมคุมตัวนางทั้งสองไปจำขังไว้ ณ คุก ในวันนั้นนางเดียวหนึ่งก็ก่ดลั่นกลั่นใจถึงแก่ความตาย

นางเอียงสีเห็นนางเดียวหนึ่งผู้บุตรถึงแก่ความตาย ก็ร้องให้เศรษฐีไศกรักคิดจะฆ่าตัวตายตามบุตรไปบ้าง แต่บรรดาพวกนักโทษที่อยู่ใกล้เคียงกัน ชวนกันพูดชี้แจงให้นางเอียงสีฟังว่า ท่านจงยับยั้งใจไว้ก่อนด้วยเวลานี้เป็นคราวเคราะห์ร้ายเวรกรรมตามสนองจะทำอย่างไรได้ ถ้าท่านยังมีชีวิตอยู่ เป่าเส่งธูชำระแล้ว ก็คงจะได้ตัวผู้ร้ายซึ่งกระทำแก่บุตรเขยท่านเป็นแน่ จงอดสำหรัสูทนทุกข์ทรมมไปก่อนเถิด

นางเอียงสีเมื่อได้ฟังเพื่อนนักโทษด้วยกัน พูดจาว่ากล่าวชี้แจงก็เห็นจริงแล้ว ความโทมนัส น้อยใจ ก็ค่อยบรรเทาลง จึงมิได้ทำอันตรายแก่ตัวให้ถึงแก่ความตาย

ฝ่ายเป่าเส่งธูไปตรวจตามบรรดาหัวเมืองทุก ๆ เมืองมา ครั้นมาถึงเมืองไซเกีย ตามบรรดานายแขวงนายอำเภอ และตุลาการจึงนำสารบบัญชีผู้ซึ่งมีคดีเก่าใหม่มาให้เป่าเส่งธูตรวจดู เป่าเส่งธูเห็นสำนวนนางเอียงสีกับนางเดียวหนึ่งไม่รับเป็นสัตย์ดั่งนั้น เป่าเส่งธูพิจารณาเห็นว่าไม่จริงดั่งโจทก์หา เป่าเส่งธูจึงให้หาตัวตามบรรดาราษฎร ซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้เคียงกับนางเอียงสีมาไต่ถาม

ฝ่ายราษฎรทั้งหลายซึ่งอยู่ในตำบลนั้น ก็ให้การเบิกความไปตามจริงที่ตนได้รู้เห็นว่า เวลานั้นนางเอียงสีกับนางเตียวหนึ่งไปกินเลี้ยงที่บ้านญาติ กลับมาจึงได้เห็นยังปักตาย ก็มีได้แจ้งว่าผู้ใดมาทำร้ายยังปักนางเอียงสีกับนางเตียวหนึ่งก็ร้องให้เสรำโศกถึงยังปักเป็นอันมาก

เปาเล่งเถิดฟังดังนั้น ก็พิจารณาด้วยวิจรรย์ญาณปัญญาจักษุ เห็นความว่าคดีเรื่องนี้ คงจะมีตัวร้ายที่มีความบาดหมางกันเรื่องในบ้านเรือนนั้นเป็นต้นเหตุ จำจะต้องหาอุบายเอาตัวผู้ร้ายให้ได้ เปาเล่งเถิดตรึกรองหาอุบายจะจับต้นเงื่อนของเรื่องนี้อยู่ จนจับหลักเคล็ด ๆ เห็นนิมิตเป็นตัวชะนีดำตัวหนึ่งเดินผ่านหน้าเปาเล่งเถิดมาในทันทีมีสติตื่นขึ้น นิ่งนั่งตรึกรองถึงนิมิต อันอักษรตัวชะนีนั้น ศัพท์นามอักษรจีนนั้นเรียกว่าอ้วน ครั้นเห็นแน่แก่ใจดังนั้นแล้ว จึงสั่งให้ผู้คุมคุมนางเอียงสีมาแล้วถามว่า เจ้ามีคนไข้อยู่ในเรือนกี่คน คนแซ่อ้วนมีหรือไม่

นางเอียงสีได้ฟังเปาเล่งเถิดถามดังนั้น นางจึงบอกว่า เดิมคนไข้อยู่คนหนึ่งแซ่อ้วน แต่ข้าพเจ้าได้ขับไล่ออกจากบ้านข้าพเจ้าไปนานประมาณสักสองปีแล้ว

เปาเล่งเถิดฟังดังนั้น ก็ลงเนื้อเห็นแน่แก่ใจว่า ชายผู้แซ่อ้วนนั้นหมายยังปักตายเป็นแน่ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วจึงสั่งให้คนไข้ไปเอาตัวชายผู้แซ่อ้วนนั้นมาถาม ชายผู้แซ่อ้วนให้การปฏิเสธไม่รับ เปาเล่งเถิดจึงให้ทำการไปบ้านชายผู้แซ่อ้วนนั้น ค้นใต้ของกลางคือหีบหีบหนึ่ง มาให้เปาเล่งเถิด เปาเล่งเถิดเปิดออกดูเห็นมีเบี้ยแปะกับเงินอยู่ในหีบ เปาเล่งเถิดจึงให้นางเอียงสีมาดูว่า หีบหีบนี้จะเป็นหีบของนางเอียงสีหรือมิใช่

นางเอียงสีครั้นแลเห็นหีบหีบนั้นก็จำได้ว่า เป็นหีบของนางที่ใส่เงินกับเบี้ยแปะซึ่งได้มอบให้ยังปักไว้เพื่อจะเอาไปเสียค่านา เมื่อนางเอียงสีเห็นแน่แก่ใจของนางดังนั้นแล้ว จึงแจ้งความให้เปาเล่งเถิดฟังทุกประการ

เปาเล่งเถิดฟังนางเอียงสีชี้แจงและจำของกลางได้แม่นยำเช่นนั้นแล้ว จึงสั่งนักการให้ล่ามโซ่ลั่นกุญแจคอชายผู้แซ่อ้วนนั้นเข้าไว้ แล้วจะผูกถามตามจารีตนครบาล จึงชายผู้แซ่อ้วนก็รับเป็นสัตย์มิได้ทันทันจะผูกถือและโบยตี

เปาเล่งเถิดจึงตัดสินให้ปล่อยตัวนางเอียงสีพ้นจากเวรจำ แล้วให้เอาตัวชายผู้แซ่อ้วนไปฆ่าเสีย ในส่วนกั๊กมือผู้เป็นโจทก์เอาเท็จมาฟ้องกล่าวโทษนางเอียงสีให้ต้องเวรจำและจนนางเตียวหนึ่งตาย ตัดสินให้เนรเทศกั๊กมือหมอกความไปอยู่เมืองไกลอันกันดาร อย่าให้คนทั้งหลายดูเยี่ยงอย่างต่อไป

ข้อความที่ตัดสินนั้น ผิดและถูกหนักและเบาต้องเข้าใจว่าเป็นกาลเป็นสมัยประเทศบุคคล ไม่ควรคัดค้านสถานใด แต่ข้อที่สอดส่องหาเงื่อนพิจารณาด้วยวิจรรย์ญาณ และเพ่งเล็งจะเอาแต่ความจริงโดยใจอันเป็นกลางทางยุติธรรมฉะนี้ ต้องนิยมชมว่า ดีดูจดวงแก้วอันวิเศษที่แสนยากจะหาได้

ถ้าจะเปรียบแก้วของบรมจักรพรรดิที่สว่างรอบตัวในชั่วโยชน์หนึ่ง น้ำหนักในคุนของแก้วก็เพียงทำให้สว่างได้ในเวลากลางคืนไม่ต้องใช้แสงไฟเท่านั้น ก็เป็นพระเกียรติยศของบรมกษัตริย์ด้วย

แต่บุรุษรัตนเช่นท่านเปาเล่งเถิดนี้ ย่อมเป็นประโยชน์ใหญ่แก่บ้านเมืองและพระมหากษัตริย์ ราษฎรประเทศนั้นคราวหนึ่งชั่วชีวิตท่าน และยังเป็นแบบแผนของผู้ซื่อตรงดงจิ้น และข้าราชการผู้เป็นเสวกามาตย์ราชปรีนายกต่อ ๆ มาในภายหลังด้วย เราจึงชมว่า อวิญญาณกระรัตนสูวิญญาณกระรัตนไม่ได้ ควรท่านผู้มีสติปัญญาจะกระทำตามแบบแผนของท่านผู้มีปัญญาใจซื่อตรง

เรื่องที่ ๒๕

มีความว่า ยังมีชายผู้หนึ่งแซ่เจียงชื่อเกี๋เปี้ยว ยี่ห้อเทียนสิว เป็นคนใจบุญตั้งอยู่ในยุคธรรมมังมีเงินทองเป็นอันมาก ตั้งบ้านเรือนอยู่ในแขวงเมืองเอียงจิว ครั้นอยู่มามีหลวงจีนรูปหนึ่งสำนักอยู่วัดโปอินยี่มาบ้านเทียนสิว เรียกว่าสร้างพระปฏิมากร เทียนสิวจึงจัดอาหารเจเลี้ยงหลวงจีนแล้วถามว่า ท่านมานี้จะมึฐะประสงค์สิ่งใดด้วยหรือไม่

หลวงจีนนั้นจึงบอกว่า รูปได้สร้างวัดไว้ที่ตำบลดั่งดั่งวัดหนึ่ง ก่อสร้างสิ่งใดขึ้นไว้ก็พร้อมมูลทุกอย่างแล้ว ยังขาดอยู่แต่พระปฏิมากรเท่านั้น บัดนี้รูปขอนำกุศลส่วนนี้มาแผ่ให้แก่ท่าน แล้วแต่ท่านจะศรัทธาตามแต่มากและน้อย

เทียนสิวได้ฟังดังนั้นก็มีความเลื่อมใสศรัทธา จึงให้คนใช้เข้าไปในดึกหยิบเอาทองคำเนื้อตำ 50 ตำลึงมาถวายแก่หลวงจีน เพื่อให้ไปหล่อพระพุทธรูป หลวงจีนแลเห็นเทียนสิวเอาทองคำมาให้เป็นอันมาก จึงพูดว่า รูปสร้างพระปฏิมากรแต่องค์เดียวเท่านั้น ท่านให้ทองไปมากดั่งนี้ทองคงจะเหลือ

เทียนสิวได้ฟังหลวงจีนว่าดั่งนั้น จึงตอบว่า แม้ว่าจะเหลือใช้ในการหล่อพระแล้ว ท่านจงจำหมาย' ใช้สอยในการอื่นต่อไปเถิด

ฝ่ายหลวงจีนเมื่อได้ฟังว่าดั่งนั้น ก็รับเอาทองคำนั้นลาเทียนสิวกลับไปยังสำนัก ครั้นเดินไปได้ครึ่งทางคิดขึ้นได้ว่า เมื่อไปหาเทียนสิวนั้น ได้พิจารณาเห็นลักษณะเทียนสิวบอกอาการเคราะห์ร้ายอยู่ในขอบตา หลวงจีนคิดเห็นว่าเทียนสิวเป็นผู้มีใจบุญศรัทธาอันกล้าหาญ มีเคราะห์ร้ายมาบังเกิดจะให้ถึงแก่ความตายเป็นที่เวทนายิ่งนัก จำเราจะต้องไปบอกให้เทียนสิวรู้ตัวไว้ ครั้นคิดเห็นดั่งนั้นแล้ว หลวงจีนจึงกลับไปหาเทียนสิวบอกว่า ข้าพเจ้าเห็นว่าท่านเป็นคนใจบุญจึงมีความยินดีด้วยท่านยิ่งนัก ข้าพเจ้าเห็นลักษณะท่านในปีนี้มีเหตุร้ายอันหนึ่ง จะอันตรายถึงแก่ชีวิตแห่งท่านเป็นแน่ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงรีบกลับมาหวังใจว่าจะเตือนท่าน ท่านจงมีสติอย่าได้มีความประมาทและอย่าไปทางไกล จงระวังรักษาตัวให้มาก ว่าแล้วก็ลากลับไป

ครั้นหลวงจีนไปแล้ว เทียนสิวจึงเข้าไปในดึกชั้นในเล่าความที่หลวงจีนมาบอกนั้นให้นางเตยสีผู้ภรรยาฟังทุกประการ

นางเตยสีจึงพูดกับสามีว่า ท่านอย่าดูหมิ่นหลวงจีนเลย เพราะว่าหลวงจีนนี้คงจะเป็นผู้วิเศษผู้หนึ่ง จึงได้รู้การณล่วงหน้า ไปแล้วจึงได้กลับมาเตือนสติเพื่อให้ท่านทราบดั่งนี้ ขอท่านจงได้ระวังอันตรายในส่วนตัวท่านอย่ามีความประมาทเลย

เทียนสิวได้ฟังภรรยาตักเตือนให้สติดั่งนั้น ก็ชวนภรรยาไปเที่ยวชมสวนดอกไม้หวังใจว่าจะให้เพลิดเพลินลืมความวิตก เทียนสิวเดินเที่ยวตรวจดูในสวนดอกไม้ เห็นในสวนนั้นเป็นที่รกรุงรังไม่สะอาด เทียนสิวมีความโกรธจึงเรียกตั้งแก่กับนางซุนเสียง ซึ่งเป็นป่าวสำหรับรักษาสวนมาตาดิ

ตั้งแกมีความโกรธแค้นอาฆาตแก่เทียนสิวอยู่ทุกวัน คอยหาช่วงจะทำร้ายเทียนสิวอยู่ทุกเวลา

ครั้นอยู่มาขณะนี้ซึ่งเป็นวงศ์ญาติของเทียนสิว เป็นขุนนางตำแหน่งห้องฝัว อยู่ ณ เมืองดั่งเกีย มีหนังสือมาถึงเทียนสิวใจความว่า ให้เทียนสิวไปเมืองดั่งเกีย

ครั้นเทียบสิวทราบความในหนังสือของฮ่องนี้แล้ว ก็เล่าความให้นางเตยสีผู้ภรรยาฟังทุกประการ นางเตยสีจึงห้ามว่าท่านหลวงจีนผู้พิเศษได้เตือนสติท่านไว้แล้วว่า ในปีนี้เคราะห์ท่านร้ายมาก บุตรของเราที่ยังเยาว์อยู่ ท่านอย่าได้ไปข้างไหนเลย เมื่อนางเตยสีห้ามปรามดักเตือนดังนั้น เทียนสิวก็หาเชื่อฟังไม่ จึงจัดเงินใส่หีบห้าร้อยตำลึง แล้วสั่งให้ตั้งเกกับขิมทองซึ่งเป็นบ่าวจัดหาสิ่งของเสบียงเดินทาง ครั้นจัดเสร็จแล้ว เทียนสิวก็สั่งนางเตยสีภรรยาให้ดูแลรักษาบ้านเรือน ครั้นสั่งแล้วเทียนสิวกับบ่าวสองคนก็ออกจากบ้านเรือนไปประมาณสองวันถึงตำบลลำแม่น้ำสามแยก เทียนสิวกับตั้งเก ขิมทองทั้งสามคนนายบ่าวก็ลงเรือจ้าง

ฝ่ายผู้แจวเรือจ้างสองคนคนหนึ่งแซ่ตัน คนหนึ่งแซ่เอ็งก็แจวเรือออกจากท่าไประยะทางได้คืบหนึ่ง

ฝ่ายตั้งเกบ่าวของเทียนสิวมีความโกรธแค้นอาฆาตผูกใจเจ็บมาแต่ก่อน ตั้งเกจึงแนะนำคบคิดกันกับชายแซ่ตันแซ่เอ็งเจ้าของเรือจ้างว่า เทียนสิวนายข้าพเจ้ามีเงินอยู่ในหีบห้าร้อยตำลึงกับเสื่อกางเกงแพรหลายสำหรับ เราช่วยกันฆ่าเทียนสิวกับขิมทองเสีย แล้วเก็บเอาเงินกับสิ่งของนั้นมาแบ่งปันกัน ท่านจะเห็นเป็นอย่างไร

ชายแซ่ตันแซ่เอ็งได้ฟังตั้งเกกระซิบบอกแนะนำให้ดังนั้นจึงว่า แม้ท่านไม่แนะนำเราก็คิดอยู่แล้ว ตั้งเกกับชายสองคนเจ้าของเรือจ้างปรึกษาดกลงกันแล้ว พอเวลาตีประมาณสองยาม เทียนสิวนอนอยู่ในประทุนเรือตื่นขึ้นมา ก็ออกจากประทุนจะไปถ่ายปัสสาวะ ชายแซ่ตันเห็นได้ที่ก็เอาอาวุธแทงเทียนสิว เทียนสิวร้องขึ้นด้วยเสียงอันดังคำเดียวก็ขาดใจตาย ชายแซ่ตันก็เอาศพเทียนสิวทิ้งลงในน้ำ

ขณะนั้นขิมทองบ่าวของเทียนสิวกำลังนอนหลับอยู่ ได้ยินเสียงเทียนสิวร้องก็ตกใจตื่น ลุกออกมาจากประทุนเรือ ชายแซ่เอ็งเอาไม้ตะบองตีขิมทองตกลงในแม่น้ำ แล้วชายแซ่ตัน แซ่เอ็งกับตั้งเกก็คึดหีบออกเอาเงินและสิ่งของมาแบ่งปันกัน ตั้งเกครั้นได้เงินแล้วก็ขึ้นจากเรือจ้าง ไปอยู่ ณ เมืองไซโจ้วทำมาหากินตามภูมิลำเนา

ฝ่ายขิมทองเมื่อขณะชายแซ่เอ็งตีตกน้ำลงไปนั้น ด้วยขิมทองยังไม่ถึงที่ตาย ก็ว่ายน้ำอยู่กลางแม่น้ำจนเวลาสว่าง พอมีชายผู้หนึ่งชื่อฮื่อเองแจวเรือทอดแหหาปลาพบขิมทองว่ายน้ำอยู่กลางแม่น้ำอ่อนกำลังจวนจะจมน้ำตายอยู่แล้ว ขิมทองเห็นเรือแหแจวมาก็ร้องให้ช่วย

ฮื่อเองครั้นเห็นดังนั้นก็รีบแจวเรือเข้าไปรับขิมทองขึ้นจากน้ำ แล้วฮื่อเองจึงเอาเสื่อกางเกงมาให้ผลัด ฮื่อเองจึงถามขิมทองว่าเป็นด้วยเหตุอย่างไร จึงได้ลอยน้ำอยู่ดังนี้

ขิมทองจึงเล่าความซึ่งเทียนสิวผู้นายกับบ่าวด้วยกันทั้งสามคนลงเรือจ้างจะไปเมืองดงเกีย เจ้าของเรือจ้างเป็นผู้ร้ายฆ่าเทียนสิวตายทิ้งลงในน้ำ ตัวข้าพเจ้าถูกตีตกลงในน้ำจึงได้ลอยอยู่จนท่านมาช่วย

ฮื่อเองได้ฟังดังนั้นจึงถามขิมทองว่า บัดนี้ท่านจะกลับไปบ้านนายของท่านหรือประการใด

ขิมทองจึงบอกว่า บ้านนายของข้าพเจ้าอยู่ถึงเมืองเอียงจี้ระยะทางไกลนัก บัดนี้ท่านได้ช่วยชีวิตข้าพเจ้าขึ้นจากน้ำรอดพ้นจากความตาย พระเดชพระคุณของท่านเป็นที่ยิ่ง ข้าพเจ้าจะอยู่ช่วยท่านทำมาหากินก่อน ต่อภายหลังข้าพเจ้าจึงจะกลับไปบ้าน

ฮื่อเองได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี จึงพาขิมทองกลับมายังบ้านเรือน ขิมทองก็อยู่ช่วยฮื่อเองแจวเรือทอดแหหาปลาอยู่ในลำแม่น้ำนั้นต่อมา

ส่วนศพของเทียนสิวก็ขึ้นลอยน้ำมาปะทะเข้าฝั่งตำบลท่าอยู่กั้ง ด้วยเวลานั้นเป็นฤดูเดือนห้าขึ้น ๑๕ ค่ำ ราษฏรมาประชุมกันที่วัดชูสุยี่ทำบุญขึ้นปีใหม่ หลวงจีนเจริญพระพุทธรูปมนต์ทั้งกระจาด ด้วยในการ

ทั้งกระจาดมีพิธีลอยกระทงดอกไม้รูปเทียน แต่บรรดาหลวงจีนลงมาที่ท่าอยู่กึ่งเจริญพระพุทธรมนต์ลอยกระทง แลเห็นศพลอยปะทะติดอยู่กับฝั่งน้ำ พวกหลวงจีนจึงได้พากันไปดู พิจารณาเห็นมีบาดแผลรอยฟันแทงจึงพากันพูดว่า ศพนี้ชะรอยเป็นพ่อค้าทางเรือผู้ร้ายปล้นฆ่าตายลอยน้ำมา

ในขณะนั้นมีหลวงจีนผู้เฒ่ารูปหนึ่ง จึงปรึกษาแก่หลวงจีนเหล่านั้นว่า เราช่วยกันหามเอาศพขึ้นฝั่งเสียก็จะได้ผลอันสงฆ์เป็นอันมาก ครั้นปรึกษาเห็นพร้อมกันดังนั้นแล้ว บรรดาหลวงจีนกับราษฎรชาวบ้าน จึงช่วยกันหามเอาศพขึ้นจากฝั่งไว้ แล้วก็พากันกลับวัดเจริญพระพุทธรมนต์ทั้งกระจาดการปีตามเคย

ฝ่ายเปาเล่งเถไปเที่ยวตรวจตามหัวเมืองน้อยใหญ่ออกจากเมืองหิวจิ่วไปเมืองดั่งเกียดต่อไป ครั้นถึงตำบลเซงโห่กั๋วแขวงเมืองดั่งเกียด เปาเล่งเถอยู่บนหลังม้าแลเห็นลมปวนพัดฝั่งคลีฟงอยู่หน้าม้าเปาเล่งเถ เปาเล่งเถพิเคราะห์ดูเห็นอัศจรรย์ดังนั้น จึงแวะเข้าพักยังกวงกั๋วแล้วจึงให้เตี้ยหลงคนใช้ตามดูลมพัดนั้นจะเป็นไปถึงแห่งใด คนใช้ก็ตามดูลมปวนนั้นไปถึงตำบลที่ฝั่งศพของเทียนสวีนั่น แล้วลมนั้นก็หายปวน เตี้ยหลงจึงกลับมาแจ้งความแก่เปาเล่งเถว่า ลมปวนนั้นพัดปวนไปถึงที่ฝั่งศพแห่งหนึ่งอยู่ใกล้ฝั่งน้ำแล้วก็หยุดในที่นั้น

เปาเล่งเถได้ฟังดังนั้นให้นึกสงสัยอยู่ไม่รู้วาย เพราะเห็นความว่าเกลือกจะมีผู้ร้ายฆ่าฟันกันตาย เอาศพไปฝังไว้ที่นั่นเป็นแน่ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว เปาเล่งเถจึงสั่งให้จิวจายกั๋วนายอำเภอไปสืบราชการว่าผู้ที่ตายด้วยโรคอันใดใครเอามาฝังไว้ จิวจายกั๋วจึงไปสืบถามตามราชการได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๕ ค่ำเดือนห้า บรรดาหลวงจีนวัดชูซุยยี่ลงมาลอยกระทงทั้งกระจาด ได้เก็บศพลอยน้ำมาฝังไว้ จิวจายกั๋วได้ความดังนั้น จึงขุดศพนั้นขึ้นมาชันสูตรดูเห็นมีรอยบาดแผลถูกอาวุธเหล็กมีคม จิวจายกั๋วจึงจับเอาตัวหลวงจีนเหล่านั้นมาจำขังไว้แล้วจึงไปแจ้งความแก่เปาเล่งเถทุกประการ

เปาเล่งเถตริตรองพิจารณาเห็นว่า หลวงจีนอยู่วัดใกล้ฝั่งน้ำมากนัก ศพนั้นก็เป่าศพลอยน้ำมา ซึ่งจะติดใจสงสัยว่าหลวงจีนพวกนี้ฆ่าฟันคนตายก็ไม่เห็นมีทางที่จะให้เห็นได้ คิดเห็นดังนั้นแล้วเปาเล่งเถจึงสั่งให้ปล่อยหลวงจีนเหล่านั้นไปเสียทั้งสิ้น

ครั้นอยู่มาประมาณได้สัก ๒๐ วันถึงฤดูเดือนหกในลำแม่น้ำนั้น ถึงกำหนดราชการชายหญิงจะเล่นแข่งเรือกันเป็นที่รื่นเริงสนุกสนานยิ่งนัก ในวันนั้นชายแซ่ตันแซ่เอ็งซึ่งแจวเรือจ้างทำร้ายแก่เทียนสวีนั่นก็แจวเรือมาดูราชการแข่งเรือกัน ชายแซ่ตันแซ่เอ็งทั้งสองคนนั่งเสพสุราอยู่ในเรือ แลเห็นฮื่อเองและชิมถองแจวเรือปลามาชาย ชายแซ่ตันแซ่เอ็งจึงเรียกให้แวะเข้ามา เพื่อจะซื้อปลาทำกับแกลัมกินสุรา

ขณะนั้นชิมถองเห็นชายทั้งสองคนซึ่งทำร้ายฆ่าเทียนสวีนายของตนก็จำหน้าได้ถนัด ครั้นกลับมาถึงบ้าน ชิมถองจึงบอกแก่ฮื่อเองว่าชายทั้งสองคนที่ซื้อปลานั้น คือผู้ร้ายซึ่งฆ่าเทียนสวีนายข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจำได้แน่นอน จะทำฉันใดดีจึงจะผู้ตัดชรายสองคนนี้ ขอท่านได้ช่วยคิดอ่านให้แก่ข้าพเจ้าด้วย

ฮื่อเองได้ฟังชิมถองว่าดังนั้น จึงพูดแนะนำว่าบัดนี้เปาเล่งเถมาพักอยู่ที่กวงกั๋วตำบลเซงโห่กั๋ว ท่านจงไปฟ้องต่อเปาเล่งเถ เปาเล่งเถคงจะเอาตัวมาชำระท่านอย่างมีความวิตกเลย

ชิมถองได้ฟังฮื่อเองพูดแนะนำให้ดังนั้นก็มีความยินดี ชิมถองจึงไปหาเปาเล่งเถ ณ ตำบลเซงโห่กั๋ว คำนับเปาเล่งเถแล้วก็ร้องให้เล่าความซึ่งตั้งเกศบคิดกันกับเจ้าของเรือจ้างสองคนฆ่าเทียนสวีนายตายตั้งแต่ต้นจนปลายให้เปาเล่งเถฟังทุกประการ แล้วบอกว่าบัดนี้ชายสองคนซึ่งแจวเรือจ้างนั้นมาดูราชการแข่งเรือกันอยู่ที่แม่น้ำเซงโห่กั๋ว

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้น จึงให้ขิมตองนำนักการไปจับตัวชายแซ่ตันแซ่เอ็งมาผูกถาม แล้วให้คนไปค้นดูสิ่งของที่ในเรือของชายแซ่ตันแซ่เอ็ง ได้เสื่อกางเกงกับหีบมีเงินและเบี้ยแปะมาเป็นของกลาง

ขิมตองแลเห็นหีบใส่เงินกับเสื่อกางเกงก็จำได้แม่นมั่น ผู้ร้ายทั้งสองคนก็รับเป็นสัตย์ เปาเล่งจึงตัดสินให้เอาตัวผู้ร้ายสองคนนั้นไปฆ่าเสีย แล้วเปาเล่งจึงมอบเงินซึ่งชำระได้มาจากผู้ร้ายสองคนนั้นให้แก่ขิมตองซื้อหีบใส่ศพเทียบสิวกลับไปยังเมืองเอียงจิวให้บุตรและภรรยาฝังตามธรรมเนียม

ขิมตองก็ค้ำับลาเปาเล่งถูกลับมาบ้านฮื่อเอง ล่าฮื่อเองแล้วซื้อหีบใส่ศพเทียบสิว จ้างเรือจ้างบรรทุกศพกลับมาเมืองเอียงจิวให้นางเตยสีภรรยาเทียบสิวเอาศพไปฝังไว้ตามธรรมเนียม

ครั้นมาภายหลังเจียวตองบุตรชายของเทียบสิวเจริญวัยขึ้น ก็ไปเล่าเรียนหนังสือมีสติปัญญาสอบไล่ได้เป็นขุนนางสืบตระกูลต่อมา และขิมตองนั้นเป็นผู้มีกตัญญูต่อเทียบสิวผู้ตาย นางเตยสีก็อดหนุนอนุ鞠ให้บุตรออกไปทำมาหากินตามภูมิลำเนาที่มั่งมีสมบูรณ์ขึ้น โดยผลอานิสงส์คุณที่ตั้งอยู่ในความสัตย์ซื่อตรงและกตัญญูนั้น

ฝ่ายตั้งเกซึ่งได้ส่วนแบ่งปันจากผู้ร้าย ไปอยู่เมืองโซวจิวอยู่ได้ประมาณสักสองปี ไปค้าขายทางแม่น้ำเอียงจิวก็ถูกอ้ายผู้ร้ายย่องเบาเอาทรัพย์สิ่งของไปหมดสิ้นแล้วฆ่ามาตั้งเกเสียด้วย ผลอานิสงส์ที่ตั้งเกมิได้ตั้งอยู่ในความสัตย์สุจริตคิดฆ่านายของตัวเสีย และหวังเอาทรัพย์สมบัติท่านโดยไม่ชอบธรรมเป็นของตน อานิสงส์นั้นเป็นทิฐฐะเห็นทันตาส่งให้ในชาตินั้น ให้มีผู้ฆ่ามาพันตั้งเกเสียบ้าง ซึ่งเราท่านในทุกวันนี้จะเข้าใจแลเห็นความหมิ่น ๆ ว่าบาปไม่มี ชาติหน้าไม่มี ได้ที่ใดช่องพอใจจะทำสิ่งใดก็ทำตามความพอใจนั้นจะกระไรอยู่ ควรจะหยุดยั้งซ้งสติ ตริตรองถึงนิทานแบบอย่างคนโบราณที่ได้เป็นมาแล้ว เป็นตัวอย่าง บาปมีบุญมีโทษ มีคุณมีดุจเรื่องตั้งเกคบคิดกับเจ้าของเรือจ้างฆ่าเทียบสิว ยังบันดาลให้ลมพัดเปาเล่งถู และให้หลวงจีนเอาศพขึ้นฝังไว้ ได้ดับเหตุแห่งความเป็นเค้าเงื่อน เปาเล่งถูจึงได้คลำค้นหาปัจจัยจนได้ความได้ตัวผู้ร้ายดังนี้ จะว่าบุญบาปโทษคุณไม่มีนั้นไม่ได้ ผิดเป็นแน่แล้ว

เรื่องที่ ๒๖

มีความว่า ที่เมืองกังจิวยังมีชายพ่อค้าเกลือสองคน คนหนึ่งแซ่เป่าชื่อสุน คนหนึ่งแซ่กังชื่อยืม ทั้งสองคนนั้นเป็นเพื่อนมิตรสหายกัน กังยืมเป็นคนไม่สุจริต แต่เป่าสุนนั้นเป็นคนใจซื่อตรง ตั้งค้าขายเกลือจนมั่งมีเงินทองเป็นอันมาก

เป่าสุนได้บุตรสาวของฮองอ๊กอยู่ตำบลเซียงตั้งในเมืองกังจิวมาเป็นภรรยา มีบุตรด้วยกันคนหนึ่งชื่อเป่าเสง เป่าเสงเป็นคนพอใจในการยิงสัตว์เป็นพรานเนื้อ นางฮองสิผู้มารดาตำว่าห้ามปรามประการใด ๆ เป่าเสงก็ไม่เชื่อฟัง ครั้นอยู่มาวันหนึ่งเวลาเช้าเป่าเสงจึงพาบ้นอันบ่าวไปเที่ยวยิงนกด้วย ครั้นไปถึงนอกกรั้วสวนของพั่วเตียงเกเศรษฐีเห็นนกเงือกตัวหนึ่งจับอยู่บนต้นไม้ เป่าเสงก็ยิงด้วยเกาทัณฑ์ถูกนกนั้นตกลงมาจากยอดไม้ เป่าเสงจึงใช้ให้บ้นอันเข้าไปในสวนเก็บเอานก

ฝ่ายบ้นอันครั้นจะเข้าไปในสวนเก็บเอานกนั้นก็ไม่ได้ ด้วยแลเห็นเศรษฐีพาบุตรและภรรยาเที่ยวชมสวนอยู่ บ้นอันจึงกลับมาบอกแก่เป่าเสงว่าท่านเศรษฐีอยู่ในสวนยังเข้าไปเก็บเอานกไม่ได้ รอคอยพอให้ท่านเศรษฐีกลับไปบ้านเสียก่อน ข้าพเจ้าจึงจะเข้าไปเก็บนกนั้นได้

เป่าเสงได้ฟังบ้นอันบอกดังนั้น จึงนั่งรออยู่ที่ศาลาจนเวลาเที่ยงเศรษฐีนั้นจึงพาบุตรภรรยาคลับไปบ้าน บ้นอันจึงได้เข้าไปในสวนไม่เห็นนก จึงกลับมาบอกว่าไม่เห็นนกเป่าเสงเห็นบ้นอันไม่ได้นกกกลับมา เป่าเสงก็มีความโกรธบ้นอัน แล้วพูดว่าเราใช้ให้เข้าไปเก็บนกซึ่งยิงตกมาจากต้นไม้ กลับพูดบิดพลิ้วไปต่าง ๆ ให้นางสาวใช้ของเศรษฐีเก็บเอานกของเราไปเสีย ว่าดังนั้นแล้วเป่าเสงก็ตรงเข้าชกตีเอาบ้นอันถูกหน้าแตกโลหิตไหล แล้วเป่าเสงก็กลับบ้าน บ้นอันบ่าวก็กลับมาบ้านพร้อมกัน

ขณะนั้นนางฮองสิผู้มารดาของเป่าเสง แลเห็นหน้าบ้นอันแตกมีโลหิตไหลดังนั้น จึงถามบ้นอันคนใช้ว่าไปถูกระไรมาหน้าตาจึงได้แตกถึงสามแห่ง บ้นอันขัดไม่ได้จึงได้บอกความตามที่เป็นจริงให้นางฮองสิฟังทุกประการ

นางฮองสิได้ฟังดังนั้นมีความโกรธเป่าเสงผู้บุตรยิ่งนักบ่นตำว่าลูกอะไรเช่นนี้ หนังสือก็เกียดร้านไม่ไปเล่าเรียนคิดเล่นแต่การยิงนกยิงเนื้อที่ไม่เป็นประโยชน์ ว่าดังนั้นแล้วนางฮองสิก็ตีสุนัขสำหรับไล่เนื้อของเป่าเสงนั้นตาย แล้วนางฮองสิก็ทำลายเกาทัณฑ์กับข้ายเสีย แล้วขับไล่เป่าเสงเสียมิให้เข้าบ้านต่อไป

เป่าเสงมีความโกรธบ้นอันว่าเก็บเอาความมาฟ้องมารดา ทำให้มารดาขับไล่เป่าเสงเสียจากบ้านเรือน คิดอาฆาตบ้นอันอยู่ทุกวัน

ฝ่ายกังยืมตั้งค้าขายเกลือไม่มีกำไร มีแต่ขาดทุนไปทุกวันเห็นว่าเป่าสุนมีเงินมาก กังยืมคิดอุบายจะลวงเอาเงินที่เป่าสุนไปเป็นอาณานิคม ครั้นคิดอุบายได้แล้ว กังยืมจึงไปหาเป่าสุน เป่าสุนก็ต้อนรับเป็นอันดี แล้วจัดโต๊ะและสุรามาเลี้ยงกังยืมแล้วพูดจาไต่ถามถึงการค้าขายต่าง ๆ

กังยืมหัวเราะแล้วพูดว่า ข้าพเจ้าเห็นช่องค้าขายอยู่แห่งหนึ่งมีผลประโยชน์เป็นอันมาก ครั้นข้าพเจ้าจะไปแต่ลำพังตัวข้าพเจ้าแต่ผู้เดียวเล่าทุกรอนข้าพเจ้าก็น้อยข้าพเจ้าจะขอหุ้นส่วนกับท่าน

เป่าสุนถามว่าประโยชน์นั้นอย่างไร กังยืมจึงลวงว่าสินค้าที่เมืองตั้งเกียมีอยู่เจ้าหนึ่ง มีแพรอย่างดีอยู่ร้อยหีบราคาถูกยิ่งนัก แต่ที่เมืองตั้งเกียนี้ของคามีราคาสูงกว่าเมืองเรา ข้าพเจ้าเห็นว่าเราเอาของคามีเมืองนี้

ไปจำหน่ายขายแล้ว ชื่อเอาแพรเมืองตั้งเกียมาขายที่เมืองเราข้าพเจ้าเห็นว่าจะมีกำไรมากหลายเท่า ถ้าท่านเห็นด้วยแล้วจะต้องรีบไปเสียโดยเร็ว ถ้าช้าอยู่พ่อค้าอื่นจะมากกว่าเอาไปเสียหมดของท่านจงรีบคิดอ่านไปซื้อเสียโดยเร็ว

เป่าสุนได้ฟังดังนั้นก็สำคัญว่าเป็นความจริง มีความยินดีจึงกำหนดนัดกันที่จะไปเมืองตั้งเกีย กังยิมครั้นเสพสุรากินเลี้ยงแล้วก็ลาเป่าสุนกลับมาบ้าน เป่าสุนจึงเล่าความซึ่งกังยิมมาชวนไปค้าเมืองตั้งเกียให้นางฮ่องสีภรรยาฟังทุกประการ

นางฮ่องสีได้ฟังสามีเล่าให้ฟังดังนั้น นางไม่ใคร่จะเต็มใจให้เป่าสุนไปกับกังยิม แต่ไม่อาจจะพูดจาขัดขวางตัดทานได้ก็นิ่งอยู่

ครั้นถึงวันกำหนดนัดเป่าสุนจึงสั่งบั้งอันคนใช้ว่าเวลาตีกลองสามยามเราจะล่องหน้าไปก่อน เจ้าจงหาเสบียงตามไปภายหลังให้พบกันที่ท่าเรือจาง เป่าสุนสั่งบั้งอันคนใช้ดังนั้นแล้ว ครั้นเวลาตีกลองสามยาม เป่าสุนก็จัดทองคำห้าสิบตำลึงกับเงินใช้ตามทางใส่ใต้ เสร็จแล้วเป่าสุนก็ออกจากบ้านเดินทางจะไปลงท่าเรือ

ฝ่ายกังยิมครั้นถึงเวลากำหนดนัด กังยิมจึงให้จิวปูคนใช้กับหลานของกังยิมคนหนึ่งหาบสุรากับเครื่องโต๊ะของกินไปถึงท่าฝั้งน้ำแห่งหนึ่งเป็นที่เปลี่ยวห่างไกลกันกับท่าเรือจาง ตัวกังยิมก็ออกจากบ้านเดินทางไปพบกันกับเป่าสุนแล้ว ก็เดินไปจนจะถึงท่าเรือจางเพื่อพบบั้งอันคนใช้คอยดักรับอยู่ต้นทาง กังยิมจึงชวนเป่าสุนว่า เวลานี้เป็นเวลาเข้าข้าพเจ้าได้ให้คนใช้จัดหาอาหารกับสุรามาวีค้อยท่าท่าน เราไปเสพสุราอาหารเสียดด้วยกันก่อนแล้วจึงค่อยลงเรือ กังยิมว่าดังนั้นแล้วก็ให้บั้งอันนำหน้าไป ถึงฝั้งน้ำซึ่งกังยิมให้จัดโต๊ะและสุราไว้ นั้น กังยิมและเป่าสุนก็นั่งเสพสุราด้วยกันประมาณสิบถ้วย กังยิมรินสุรามอบให้เป่าสุนกินต่อไปอีก เป่าสุนว่าเวลาเข้าข้าพเจ้าเสพสุราไม่ได้มาก จะเมาเหลือเกินไป

ฝ่ายกังยิมครั้นเห็นได้ที่ตั้งนั้น ก็กระทำเป็นโกรธवादด้วยเสียงอันดังว่า เรานับถือท่านจะให้ท่านกินสุรากับเราท่านกลับมาพูดจาบิดพลิ้วดูหมิ่นเรา กังยิมว่าดังนั้นแล้วก็ชักลูกตุ้มออกจากตัว ตีถูกเป่าสุนล้มลงสลบอยู่กับที่ ขณะนั้นหลานของกังยิมก็ตรงเข้ามาเป่าสุนถึงแก่ความตาย แล้วแกเอาใต้และเงินทองของเป่าสุนไปทั้งสิ้น แล้วหามเอาศพเป่าสุนทิ้งลงในลำแม่น้ำ แล้วกังยิมก็กลับมาบ้าน

ฝ่ายบั้งอันหาบเสบียงสิ่งของไปท่าเรือจาง ก็หาเห็นเป่าสุนลงไปไม่ บั้งอันเที่ยวถามพวกเรือจางทุก ๆ ลำก็บอกว่าหาเห็นไม่ บั้งอันเที่ยวตามสืบถามชาวเรือ และชาวบ้านตั้งแต่เวลาเช้าจนเวลาที่เย็นก็ไม่ได้ข่าวเป่าสุนเลย บั้งอันจึงกลับมาบ้านเล่าความซึ่งมิได้พบกันกับเป่าสุนให้นางฮ่องสีฟังทุกประการ

นางฮ่องสีได้ฟังดังนั้นก็ตกใจมีความทุกข์ร้อนถึงเป่าสุนสามีเป็นอันมาก อยู่มาประมาณสัปดาห์วัน กังยิมจึงไปที่บ้านเป่าสุนเพื่อจะแก้สงสัย นางฮ่องสีจึงถามกังยิมว่าท่านมาแล้วเหตุใดสามีของข้าพเจ้าจึงยังไม่เห็นมาเล่า

กังยิมจึงพูดแก้เพื่อจะมีให้มีความเกี่ยวข้องในตัวว่าข้าพเจ้าลงไปค้อยท่าสามีท่านอยู่ก่อนที่ท่าเรือก็มิได้เห็นสามีของท่านลงไปตามที่นัดกันไว้ ข้าพเจ้าก็หวังใจว่าสามีท่านเห็นจะไม่ไป ข้าพเจ้าจึงลงเรือไปแต่ผู้เดียว

นางฮ่องสีเมื่อได้ฟังกังยิมบอกเล่าดังนั้น ก็ยังมีความวิตกถึงสามีเป็นอันมาก อยู่มาได้สักสองสามวัน นางฮ่องสีก็จ้างคนไปเที่ยวสืบเสาะติดตาม ก็ไม่ได้ข่าวคราวประการใดเลย นางฮ่องสีก็มิรู้ที่ว่าจะคิดอ่านต่อไปประการใด

ฝ่ายเป่าเสงผู้บุตรเป่าสุนซึ่งอยู่นอกบ้าน ได้ข่าวว่าเป่าสุนผู้บิดาไปเมืองตั้งเกี่ยวกับบ้านอันหายไป ไม่แจ้งว่าผู้ใดกระทำร้าย เป่าเสงมีความเกลียดชังบ้านอันอยู่แต่ก่อนมาแล้ว จึงจงใจปรักปรำเอาบ้านอันคนใช้ว่าบ้านอันคิดอุบายฆ่าเป่าสุนผู้บิดาตาย เป่าเสงจึงไปฟ้องต่ออ่องจายจิวผู้รักษาเมืองกังจิว

อ่องจายจิวไม่สู้มีสติปัญญาวิจารณ์ญาณปัญญาอะไรนัก ก็ลงเนื้อเห็นตามถ้อยคำของเป่าเสง จึงเอาตัวบ้านอันมาผูกตามจารีตนครบาล บ้านอันก็ให้การโดยความสุจริตของตนและตามความที่เป็นมาแต่หลัง อ่องจายจิวผู้รักษาเมืองเห็นบ้านอันไม่รับ ก็ยิ่งผูกตีบ้านอันถึงสาหัสบ้านอันทนความเจ็บไม่ได้ ต้องรับเป็นสัตย์โดยความไม่จริงเพราะทนเจ็บไม่ได้ ผู้รักษาเมืองจึงให้เอาตัวบ้านอันไปจำไว้ ณ คูก

ในเดือนนั้นเป็นฤดูหนาว พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้มีรับสั่งให้เป่าเสงฎไปเที่ยวตรวจทุกข์สุขของราษฎรตามหัวเมืองน้อยใหญ่ในพระราชอาณาเขตประเทศจีน ครั้นเป่าเสงฎตรวจมาถึงเมืองตั้งเกียผู้รักษาเมืองกังจิว จึงส่งคำหาคำให้การและตัวบ้านอันไปให้เป่าเสงฎตัดสินลงโทษบ้านอัน เป่าเสงฎตรวจดูคำบ้านอันให้การรับเป็นสัตย์และครั้นสอบถามบ้านอัน บ้านอันก็ร้องไห้ แล้วคำนับเป่าเสงฎเล่าความตามสัตย์จริงที่เป็นมานั้น ให้เป่าเสงฎฟังทุกประการ

เป่าเสงฎได้ฟังบ้านอันให้การดังนั้น ใคร่ครวญพิจารณาตุรูปความและทั้งเห็นกิริยาอาการของบ้านอันลักษณะเป็นคนตรง ตามความที่เป็นมาแล้ว ผู้พิจารณาก็ยังไต่สวนไม่สิ้นกระแสดความ เป็นความพิจารณาบุกรุกตีรันเอาโดยแรง ของกลางและสิ่งสำคัญก็ยังไม่ได้ แม้ว่าบ้านอันรับแล้วก็จริงจะเอาเป็นสัตย์สมคำหาก็ยังไม่ควร คิดเห็นดังนั้นแล้ว เป่าเสงฎทำเป็นโกรธอุบายตวาดบ้านอันว่า ตัวเจ้าฆ่าเขาตายเจ้าก็ให้การรับเป็นสัตย์แล้ว จะต้องปรับโทษเจ้าให้ตายตกไปตามกัน เป่าเสงฎว่าดังนั้นแล้วจึงสั่งให้ผู้คุมคุมบ้านอันไปจำไว้ ณ คูก แล้วเป่าเสงฎจึงกระซิบสั่งหลีกคิดคนใช้เป็นอุบายให้ไปที่เมืองกังจิว ถ้ามีผู้ใดผู้หนึ่งถามถึงความเรื่องที่ผู้ร้ายฆ่าเป่าสุนตายบ้านอันรับเป็นสัตย์นั้นให้บอกให้พูดว่าเป่าเสงฎตัดสินเอาตัวบ้านอันไปฆ่าเสียแล้ว ฟังดูราษฎรจะพูดจาวากระไรบ้าง ถ้าได้ความประการใด หรือใครผู้ใดพูดอย่างใดให้จับเอาตัวผู้พูดผู้บอกเล่า นั้นมา จะไต่ไต่สวนอีกชั้นหนึ่งเพื่อให้ได้ความจริงเป็นหลักฐานให้ข่าวใส่ประจักษ์ว่าปิกนกยาง

หลีกคิดคนใช้คำนับรับคำสั่งของเป่าเสงฎแล้ว ก็ไปยังเมืองกังจิวคอยรับทราบตามคำสั่งของเป่าเสงฎทุกประการ

ฝ่ายกังยืมตั้งแต่ได้เงินทองของเป่าสุนมาแล้ว กังยืมก็ตั้งตัวทำมาหากินมั่งมีบริบูรณ์ขึ้นกว่าแต่ก่อน ครั้นอยู่มารাত্রีวันหนึ่งกังยืมนอนหลับฝันเห็นว่าเทพยดาองค์หนึ่งมาบอกแก่กังยืมว่า ท่านเป็นคนทุจริตฆ่าเป่าสุนตาย ถ้ามีหญิงสวมเสื้อแดงกางเกงแดงมาเมื่อใดแล้วความเรื่องนี้จะเกิดลุกลามมาถึงตัวท่าน กังยืมฝันเห็นดังนั้นแล้วก็ตกใจตื่น ให้นึกรำคาญใจไม่สบายเพราะความจริงตัวได้กระทำคามไม่ดีไว้

ครั้นอยู่มาวันหนึ่ง มีหญิงผู้หนึ่งชื่อแซ่ไม่ปรากฏในจดหมายเหตุสวมเสื้อกางเกงสีแดงมาถามซื้อเกลือของกังยืม บอกว่าสามีข้าพเจ้าตั้งทำปลาอยู่ปากคลองกังเต้า ให้ข้าพเจ้ามาถามราคาเกลือท่าน ถ้าตกลงราคาแล้วสามีข้าพเจ้าจะซื้อหลายหาบ ถ้าท่านไม่ตกลงสนนราคาแล้ว จะต้องไปหาซื้อที่อื่นต่อไป

กังยืมได้ฟังหญิงที่สวมเสื้อแดงมาถามซื้อเกลือดังนั้น จึงว่าราคาเกลือนั้นเขาซื้อขายกันอย่างไรในท้องตลาด ข้าพเจ้าก็จะขายให้ท่านตามราคาที่เขาซื้อขายกันอยู่ในเวลานี้ ว่าดังนั้นแล้วกังยืมก็จะพาหญิงที่สวมเสื้อแดงนั้นไปยังฉางเกลือ พอหญิงผู้นั้นขยับตัวจะไปซึ่งเกลือกับตัวกังยืม บังเอิญจิวปูคนใช้ของกังยืมยกกระถางน้ำที่ล้างถ้วยชามเป็นน้ำใสโครก เดินมาสะดุดพื้น น้ำในกระถางกระฉอกรดหญิงนั้นเสื้อเปียก

เประอะเปื่อนไปทั้งตัว หญิงนั้นมีความโกรธยิ่งนัก กังยืมเห็นหญิงนั้นโกรธเป็นกำลังจึงพูดว่าคนเช่นนี้ไม่มี
กิริยาอัชฌาสัย ทำน้ำโสโครกหกถูกท่าน แม้ว่าเสื้อของท่านถูกน้ำโสโครกจะเสียหายประการใด ข้าพเจ้าจะ
ยอมใช้ให้แก่ท่าน

ฝ่ายหญิงสวมเสื้อแดงนั้นมิได้วักกล่าวประการใดก็กลับไปบ้าน ฝ่ายกังยืมครั้นหญิงนั้นกลับไปแล้ว
มีความโกรธจิวยิ่งนักเพราะทำให้หญิงนั้นโกรธจนไม่เชื่อเกลือกทำให้เสียประโยชน์ของกังยืม กังยืมจึงมัดจิ
วปุกระทำโทษ

ฝ่ายจิวยปุเมื่อต้องมัดก็มีความโกรธกังยืมยิ่งนัก จิวยปุจึงไปหานางฮองสีภรรยาเป่าสุน บอกความแก่
นางฮองสีว่า สามีของท่านนั้น กังยืมคิดอุบายลวงให้ไปคำด้วยกัน ครั้นถึงแม่น้ำที่จะลงท่าเรือจ้าง กังยืมมอม
ด้วยสุราฆ่าสามีท่านตายแล้วเอาศพนั้นโยนลงในแม่น้ำท่านไม่รู้หรือ

นางฮองสีได้ฟังดังนั้นมีความโกรธยิ่งนัก จึงบอกกล่าวขึ้นด้วยเสียงอันดังให้ชาวบ้านใกล้เคียงได้รู้
เห็นเป็นพยาน ขณะนี้พอหลีกคิดคนใช้ของเป่าเล่งถูซึ่งให้ไปสอดแนมฟังข่าวเรื่องเป่าสุน ก็เข้าไปหานางฮองสี
นางฮองสีจึงถามว่าท่านมาจากเมืองดงเกียท่านรู้ความเรื่องสามีของข้าพเจ้านั้นว่าท่านท่านเป่าเล่งถูชำระตัดสิน
ตกลงประการใดบ้าง

หลีกคิดนักการจึงบอกว่า บัดนี้เป่าเล่งถูตัดสินให้เอาตัวบ้านอื่นไปฆ่าเสียแล้ว

นางฮองสีได้ฟังดังนั้นก็ร้องไห้คิดถึงสามีและบ้านอื่นแล้วพูดว่า บ้านอื่นไม่มีความผิดสิ่งใดเลยมารับผิด
ตายแทนกังยืมหาควรไม่

หลีกคิดได้ฟังดังนั้นจึงถามว่า ท่านได้ฟังความมาจากผู้ใดหรือ นางฮองสีจึงบอกว่าข้าพเจ้าได้ความ
มาจากจิวยปุคนใช้ของกังยืม

หลีกคิดได้ฟังดังนั้น จึงบอกความจริงว่าข้าพเจ้ามาทั้งนี้เป่าเล่งถูใช้ให้ข้าพเจ้ามาสืบข่าวคราวเพื่อจะ
ได้รู้ความจริง บัดนี้ก็ได้อำนาจแล้ว

นางฮองสีได้ทราบดังนั้นก็มีความยินดี จึงหยิบเงินสิบตำลึงให้หลีกคิดเป็นค่าเดินทาง ให้ช่วยนำตัว
จิวยปุไปเมืองดงเกียฟ้องต่อเป่าเล่งถู หลีกคิดครั้งรับเงินมาจากนางฮองสีแล้วก็พาจิวยปุไปเมืองดงเกีย ครั้นถึง
หลีกคิดก็นำตัวจิวยปุเข้าไปหาเป่าเล่งถู จิวยปุค่านับเป่าเล่งถู แล้วก็ยื่นฟ้องใจความตามซึ่งได้เห็น ข้อที่กังยืม
ฆ่าเป่าสุนและเอาทองคำห้าสิบตำลึงไปตั้งแต่ต้นจนปลายให้เป่าเล่งถูฟังทุกประการ

เป่าเล่งถูจึงให้นักการไปเอาตัวกังยืมกับซงจิ้น ซึ่งเป็นหลานของกังยืมมาได้ตามพร้อมหน้ากันทั้ง
โจทก์ทั้งจำเลย กังยืมกับซงจิ้นก็ให้การรับเป็นสัตย์ เป่าเล่งถูจึงให้ปล่อยตัวบ้านอื่นออกจากเวรจำ เป่าเล่งถูให้
เรียกทองคำของกลางได้มาแล้ว จึงตัดสินให้เอาตัวกังยืมกับซงจิ้นไปฆ่าเสียทั้งสองคน ทองคำของกลาง
ห้าสิบตำลึงนั้นรางวัลให้แก่จิวยปุครึ่งหนึ่ง เหลือนอกจากนั้นคืนมาให้นางฮองสีผู้ภรรยาของเป่าสุน

เรื่องที่ ๒๗

มีความว่า มีชายผู้หนึ่งชื่อหลีเห่ามีเงินทองนับหมื่น หลีเห่าเป็นพ่อค้าใหญ่ ตั้งบ้านเรือนอยู่ในแขวงเมืองเอียงจิว อยู่มาวันหนึ่งหลีเห่าหาบสินค้าไปขาย ณ เมืองเตงจิวระยะทางยังอีกสิบสี่สี่เศษ จึงจะถึงเมืองเตงจิว หลีเห่าแวะเข้าโรงเตี๊ยมชื่อสุรากินแล้วก็เดินทางต่อไป ครั้นถึงตำบลป่าแห่งหนึ่งหลีเห่าเมาสุราก็กว้างหาบลงได้ร่มไม้ หลีเห่าก็นอนหลับสนิทหารู้สึกตัวไม่ จนเวลาเย็นจนจะค่ำ

ยังมีชายสองคนคนหนึ่งชื่อเตงเซย คนหนึ่งชื่อเตงบัน ทั้งสองคนนี้เดินไปเห็นหลีเห่านอนหลับอยู่ใต้ร่มไม้ เตงเซย เตงบันก็แวะเข้าไปเอาหาบสินค้าของหลีเห่าไปเปิดดู เห็นมีทองคำอยู่ร้อยตำลึงกับสิ่งของต่าง ๆ เตงเซย เตงบันก็แบ่งปันกันคนละครึ่งแล้วก็กลับบ้าน แล้วหวนคิดขึ้นมาจึงปรึกษากันว่า ถ้าเจ้าของทรัพย์ตื่นขึ้นมาแล้วไม่เห็นสิ่งของมันคงจะไปฟ้องแก่เปาเล่งกู เปาเล่งกูคงจะคิดชำระจับเอาตัวเราทั้งสองจงได้ เราเห็นว่าฆ่าเจ้าของทรัพย์นั้นเสียให้ตายแล้ว เอาศพไปเผาเสียให้สูญหายจึงจะไม่เกิดความ ครั้นปรึกษาเห็นพร้อมกันแล้วจึงกลับไปตีหลีเห่าจนถึงแก่ความตาย เตงเซย เตงบันก็เอาศพนั้นใส่ในเตาหม้อเผาไฟเสียจนเป็นเถ้าธุลี แล้วจึงเอากระดูกกับเถ้าดินตำเคล้าปนกันกับดินปั้นเป็นหม้อขาย

ยังมีชายผู้เฒ่าคนหนึ่งชื่ออ่องเหลา ต้องการหม้อใช้จึงซื้อหม้อนั้นไปไว้ที่เรือน ในราตรีนั้นอ่องเหลาได้ยินเสียงคนเรียกอยู่ในหม้อ อ่องเหลาดกใจก็จุดไฟไปส่องดูได้ยินเสียงปีศาจของหลีเห่าซึ่งสิงอยู่ในหม้อพูดบอกเล่าแก่อ่องเหลาว่า ข้าพเจ้าเป็นชาวเมืองเอียงจิว แซ่หลีชื่อเห่า เป็นพ่อค้าหาบสินค้าไปขาย ณ เมืองเตงจิว มีอายุผู้ร้ายชื่อเตงเซย เตงบัน ฆ่าข้าพเจ้าตายแล้วเอาศพของข้าพเจ้าไปเผาไฟในเตาเผาหม้อ แล้วเอากระดูกกับเถ้าปนดินตำแหลกปั้นเป็นหม้อมาขายให้แก่ท่าน ขอท่านจะกระทำคุณแก่ข้าพเจ้า ช่วยสงเคราะห์นำหม้อหม้อนี้ไปหาท่านเปาเล่งกูผู้รักษาเมืองเตงจิว ข้าพเจ้าจะฟ้องกล่าวโทษอายุผู้ร้ายเพื่อให้เปาเล่งกูชำระโทษอายุผู้ร้าย

อ่องเหลาได้ฟังหม้อพูดได้ เห็นเป็นการประหลาดอัศจรรย์ใจมาก จึงนำหม้อนั้นไปหาเปาเล่งกู เล่าความตามที่ปีศาจสิงในหม้อพูดได้เป็นเสียงคนให้เปาเล่งกูฟังทุกประการ

เปาเล่งกูจึงให้อ่องเหลานำหม้อนั้นมาให้ดูจะได้ตามความ อ่องเหลาจึงเอาหม้อนั้นวางลงตรงหน้าเปาเล่งกู เปาเล่งกูจึงถามหม้อนั้น หม้อนั้นก็ไม่พูดเหมือนเมื่อเคยพูดที่บ้านอ่องเหลา เปาเล่งกูมีความโกรธอ่องเหลาจึงพูดว่า ผู้เฒ่าคนนี้สามารถเอาหม้อมาลวงเราว่าปีศาจสิง เป็นความเท็จหาจริงไม่ เปาเล่งกูว่าดังนั้นแล้ว ก็ขับไล่อ่องเหลาให้ไปเสียจากบ้าน อ่องเหลาก็ถือหม้อนั้นกลับไปบ้าน มีความโกรธหม้อยิ่งนัก ในคืนวันนั้นหม้อที่ปีศาจสิงจึงพูดบอกอ่องเหลาต่อไปอีกว่า ขอท่านได้กรุณานำข้าพเจ้าไปอีกสักครั้งหนึ่งเถิด ครั้งนี้ขอให้ท่านเอาเสื้อและกางเกงคลุมหม้อนี้ลงไว้แล้วข้าพเจ้าจึงจะพูดชี้แจงได้

อ่องเหลาเห็นเป็นการประหลาดอยู่ก็เชื่อว่าจะเป็นจริงได้ จึงนำหม้อนั้นไปยังเปาเล่งกูอีกตามความเชื่อใจของตน

ฝ่ายเปาเล่งกูครั้งแลเห็นผู้เฒ่านำหม้อมาอีก เปาเล่งกูจึงว่าครั้งก่อนท่านมาลวงเราทีหนึ่งแล้ว ครั้งนี้จะมาลวงหลอกเราเล่นอีกหรือ หรือท่านผู้นี้เป็นคนเสียจริตบ้าเบาเด็งดอกกระมัง

อ่องเหลาได้ฟังเปาเล่งเถาว่าดังนั้น ก็มีได้โต้ตอบชี้แจงประการใด ก็เอาหม้อวางลงตรงหน้าเปาเล่งเถา แล้วเอาผ้าคลุมลงไว้ปีศาจของหลี่เห่าที่สิงอยู่ในหม้อนั้นจึงพูดขึ้นว่า ข้าพเจ้าแซ่หลี่ชื่อเห่าตั้งบ้านเรือนอยู่ ณ แขวงเมืองเอียงจิว หาบสินค้ำมาอนหลับอยู่ในป่า เตงเซย เตงบันเป็นผู้ร้ายฆ่าข้าพเจ้าตาย แล้วเก็บเอาทองคำและสิ่งของของข้าพเจ้าไป แล้วเอาศพข้าพเจ้าเผาไฟในเตาเผาหม้อ และเอากระดูกข้าพเจ้าตำปนกับดินและเถ้าปี้เป็นหม้อขายให้อ่องเหลามาจะนี้ ขอท่านได้ชำระเอาความจริงโดยยุติธรรม

เปาเล่งเถาได้ฟังปีศาจของหลี่เห่าซึ่งสิงอยู่ในหม้อพูดได้ดังนั้น ก็เชื่อว่าน่าจะเป็นความจริงได้อยู่ จึงสั่งนักการให้ไปเอาตัวเตงเซย เตงบันมาซักถามตามคำปีศาจสิงในหม้อมาพื่อนั้น

เตงเซย เตงบันก็ให้การปฏิเสธไม่รับ เปาเล่งเถาจึงให้ผู้คุมคุมตัวเตงเซย เตงบันไปขังไว้ แล้วเปาเล่งเถาจึงให้นักการไปเอาตัวภรรยาของเตงเซย เตงบันมาถามว่า สามีของเจ้าฆ่าผู้มีชื่อตายแล้วเอาทองคำของเขาไป ศพผู้เจ้าทรัพย์นั้นเอาเผาไฟแล้วเอากระดูกไปปนกับดินทำเป็นหม้อ บัดนี้สามีของเจ้ารับเป็นสัตย์แล้ว แต่ทองคำและสิ่งของนั้น สามีเจ้าชดทอมาถึงเจ้าว่าเป็นผู้เก็บ เจ้าเก็บไว้แห่งใดจงให้การไปตามความสัตย์จริง หาไม่จะผูกตีให้ถึงสาหัส

หญิงทั้งสองซึ่งเป็นภรรยาเตงเซย เตงบัน ได้ฟังเปาเล่งเถาถามขู่ดังนั้นก็ตกใจกลัว ให้การรับว่าทองคำนั้นฝังซ่อนไว้ในฝาผนัง

เปาเล่งเถาได้ฟังดังนั้น จึงบังคับให้นำไปค้นของกลางใต้ทองคำร้อยตำลึงมา แล้วเปาเล่งเถาจึงให้คุมตัวเตงเซย เตงบันมาถาม เตงเซย เตงบันก็ให้การรับเป็นสัตย์ เปาเล่งเถาจึงเบิกเงินสำหรับหัวเมืองยี่สิบตำลึงรางวัลให้แก่อ่องเหลา และหม้อที่ปีศาจหลี่เห่าสิงอยู่นั้นมอบให้บุตรภรรยาของหลี่เห่าไปฝังตามธรรมเนียมศพทองคำที่ชำระมาได้จากผู้ร้ายก็มอบให้ภรรยาหลี่เห่าไปทั้งสิ้น

ความเรื่องนี้ซึ่งได้ความจริงนั้น ไซ้จะเป็นแต่เพราะผีสามันตาลแสดงแต่ส่วนเดียวก็หาไม่ ได้ความบริสุทธิ์ขาวเป็นสัตย์แท้เพราะอุบายของเปาเล่งเถา ที่ย่อนไปเอาตัวภรรยาคนผู้ร้ายทั้งสองมาลวงถาม จึงได้ความได้ของกลางโดยอุบายความคิดของเปาเล่งเถา เหตุว่าบรรดาความที่ศาลทั้งปวงพิจารณาหากันด้วยมีสิ่งของรูปพรรณ แม้ผู้ร้ายรับเป็นสัตย์ ถ้าไม่ได้ของกลางก็นับว่าความเรื่องนั้นยังมิว่าไม่ขาวใสบริสุทธิ์ได้ความบางเรื่องแม้ว่าได้ของกลางแล้วตามที่เรารู้มาบางเรื่องก็ยังไม่เป็นจริงได้ เพราะผู้ต้องคดีทนายหาไม่ได้ก็ต้องรับ รับแล้วก็ต้องถ่ายเทหน้าของกลางมาให้ศาลจงได้ เป็นทองและเป็นผ้าแพรพรรณต่าง ๆ แต่ที่จริงของกลางนั้นผู้ต้องคดีเอาของตัวและของญาติมาส่งแทนบ้างก็มี ตามที่เราได้รู้มาแล้วหลายเรื่องแต่โบราณ

ก็บัดนี้ศาลได้พิจารณาถ้าพิรุณและพยานสม ก็ตัดสินตามกฎหมายทำโทษตามหนักและเบา ก็เป็นความเบาใจของผู้ที่มีได้ทำความผิดความชั่วไว้จริง แต่เป็นที่หนักใจของผู้ที่ทำความชั่วความผิดไว้จริงเหมือนกัน ควรเป็นเครื่องประดับปัญญาของคนที่ตั้งใจจะเป็นยุติธรรมแท้ในความข้อนี้

เรื่องที่ ๒๘

มีความว่า ยังมีชายผู้หนึ่งแซ่อ่องชื่อซำล่องตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้ฝั่งแม่น้ำ ลำน้ำนั้นระยะทางห่างเมืองคัยฮงหู ทางสี่สิบลี่ อ่องซำล่องมีภรรยาชื่อนางจูก๊วนมีลักษณะรูปโฉมงาม แต่อ่องซำล่องเป็นผู้ที่เยวคำขายหากินไม่ใคร่จะได้กลับบ้าน อยู่มาวันหนึ่งอ่องซำล่องคิดจะใคร่ไปขายทางไกลต่อไป นางจูก๊วนจึงห้ามมิให้อ่องซำล่องไป อ่องซำล่องก็เชื่อภรรยาห้าม มิได้ไปค้าขายทางไกล เป็นแต่ค้าขายอยู่ในเขตแดนเมืองคัยฮงหู

ยังมีชายผู้หนึ่งแซ่หลี่ชื่อปิ่น เดิมหลี่ปิ่นเป็นขุนนางกรมการไม่ตั้งอยู่ในยุคธรรม ประกอบการทุจริต ถูกอุทธรณ์ถอดจากที่มียศดลลงเป็นไพร่ กลับมาตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้กันกับบ้านอ่องซำล่อง เวลาวันหนึ่งอ่องซำล่องไม่อยู่ หลี่ปิ่นเป็นคนมักมากพอใจในบุตรภรรยาท่าน เมื่อได้เห็นภรรยาอ่องซำล่องมีลักษณะรูปร่างหมดจดงดงาม มีความพอใจ หลี่ปิ่นเห็นอ่องซำล่องไม่อยู่ ประารถนาจะพุดจาทะโลมนางจูก๊วนภรรยาของอ่องซำล่อง ครั้นไปถึงจึงถามนางจูก๊วนว่าท่านอ่องซำล่องอยู่หรือไม่

นางจูก๊วนได้ฟังหลี่ปิ่นถามดังนั้นจึงบอกว่า สามีข้าพเจ้าไม่อยู่ไปขายของที่ร้าน เวลานี้ก็มีดีคำอยู่แล้ว แม้ว่าท่านจะมีกิจธุระอย่างใดต่อรุ่งขึ้นพรุ่งนี้จึงค่อยมา

หลี่ปิ่นเวลานั้น ในใจมีดมัวเมาลุ่มหลงหนักไปในกามวิตกเต็มไปด้วยความกำหนัดของหลี่ปิ่น หลี่ปิ่นจึงผลักบานประตูเข้าไปในห้องเรือนแล้วจึงพุดว่า วันนี้ข้าพเจ้ามีธุระขอเชิญท่านมานั่งใกล้ข้าพเจ้าจะชี้แจงความทุกข์ร้อนในใจของข้าพเจ้าให้ท่านฟัง

นางจูก๊วนเห็นกิริยาอาการของหลี่ปิ่นไม่เป็นผู้สุจริตดังนั้น นางจูก๊วนจึงว่าท่านก็เคยเป็นขุนนางมาแต่ก่อน การขนบธรรมเนียมดีชั่วประการใด ๆ ท่านก็ย่อมทราบอยู่ทั้งสิ้นแล้ว และบัดนี้ท่านจะมาคิดกระทำการหยาบซำต่อข้าพเจ้าจะนี่ หาสมควรแก่ตัวท่านไม่ นางจูก๊วนว่าดังนั้นแล้วก็กลับเข้าไปเสียข้างในไม่อยู่พุดแก่หลี่ปิ่นต่อไป

หลี่ปิ่นได้ความอายอดสูใจดังนั้นแล้วก็กลับบ้านตริตรองเห็นว่าถ้าอ่องซำล่องกลับมาบ้าน นางจูก๊วนคงจะบอกเล่าให้อ่องซำล่องฟังทุกประการเป็นแน่แท้ จำจะต้องฆ่านางจูก๊วนเสียให้ตายจะได้ตัดความเสียได้ ตัวเราจึงจะไม่มีราคะเมือกดาวในความชั่ว ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วหลี่ปิ่นจึงถืออาวุธออกจากบ้านไปหานางจูก๊วนแล้วถามว่าเจ้าจำหน้าหลี่ปิ่นได้หรือไม่

ฝ่ายนางจูก๊วนครั้นเห็นหลี่ปิ่นกลับมาอีกจึงพุดแก่หลี่ปิ่นว่า ท่านนี้เป็นคนทุจริต เห็นว่าสามีเราไม่อยู่จะมาข่มขืนทำการหยาบซำต่อเรา ในทันทีนั้นหลี่ปิ่นมิได้พุดจาประการใดอีก ตรงเข้าแทงนางจูก๊วนด้วยอาวุธถูกคอและแขนล้มลงโลหิตไหลอาบไปทั้งตัว นางจูก๊วนก็ขาดใจตาย หลี่ปิ่นก็ถอดเอารองเท้าของนางจูก๊วนข้างหนึ่ง แล้วกอบเอาโลหิตของนางจูก๊วนใส่ในรองเท้า ถือเดินออกไปจากเรือนโลหิตหยดย่อยเรียรายทางไปจนถึงท่าน้ำ หลี่ปิ่นก็เอามีดเล่มที่แทงนางจูก๊วนกับรองเท้านั้น ผิงหมกโคลนไว้ยังท่าน้ำ แล้วหลี่ปิ่นก็กลับไปบ้าน

หมดอายุ 30/03/2565

ฝ่ายเนียมลักซึ่งเป็นพี่น้องร่วมแซ่กับนางจูก๊วน ลงเรือเที่ยวค้าขายหากินเลี้ยงชีวิต ครั้นอยู่มาในราตรีวันนั้นเนียมลักคิดถึงนางจูก๊วน จึงแวะเรือเข้าจอดทำหน้าบ้านของนางจูก๊วน แล้วเนียมลักจึงขึ้นไปบน

บ้านหวังใจว่าจะถามข่าวคราวสุขทุกข์แห่งญาติ เนียมลักจึงร้องเรียกนางจุก๊วนเป็นหลายคำ ก็เงิบอยู่หามีคนมารับไม่ เนียมลักจึงเดินเข้าไปในบ้านก็หาเห็นผู้ใดไม่ เนียมลักจึงเดินไปที่ครัวไฟเห็นรองเท้าข้างหนึ่งวางอยู่บนเตาไฟ เนียมลักครั้นไม่เห็นผู้ใดแล้วก็กลับลงมายังเรือของตัวที่จอดอยู่ท่าหน้าบ้าน

ฝ่ายอ่องซำล่องครั้นกลับมาจากการขายของ จุดไฟเข้าไปส่องในห้องเห็นนางจุก๊วนภรรยาอนตายอยู่ โลหิตไหลอาบไปทั้งตัว ไม่รู้ว่าผู้ใดมาทำร้ายแก่ภรรยา อ่องซำล่องก็ร้องให้อ้ออิงขึ้นแล้วอุ้มศพนางจุก๊วนขึ้นดู เห็นมีบาดแผลเป็นหลายแห่ง

ขณะนั้นเพื่อนบ้านได้ยินเสียงอ่องซำล่อง ร้องให้อ้ออิงขึ้นก็ตกใจต่างคนวิ่งมาดู เห็นรอยโลหิตหยดย้อยเรียวยาวออกไปทางประตูนอกบ้าน จึงพูดแก่อ่องซำล่องว่าภรรยาของท่านอายุผู้ร้ายฆ่าตายอยู่ในห้อง เหตุใดจึงมีโลหิตหยดตกเรียวยาวออกไปจะนี่ เป็นที่น่าสงสัยนัก ท่านจงตามรอยโลหิตนี้ไปดู จะไปสิ้นสุดลงที่ตรงใด

อ่องซำล่องได้ฟังดังนั้นก็เห็นชอบ จึงเดินตรวจดูในครัวเห็นรองเท้าข้างหนึ่งวางไว้บนเตาไฟ แล้วอ่องซำล่องจึงเดินตามรอยโลหิตไปถึงท่าหน้าก็หายรอยโลหิต เห็นเรือเนียมลักจอดอยู่ อ่องซำล่องก็ตรงเข้าทบทวนเนียมลักแล้วจับเอาตัวไปพูดว่ามึงกับกูไม่มีข้อสาเหตุสิ่งใดกัน เหตุใดมึงจึงสามารถฆ่าภรรยาของกูตาย แล้วเก็บเอารองเท้าไปเสียข้างหนึ่ง ว่าดังนั้นแล้วอ่องซำล่องจึงกุมตัวเนียมลักไปส่งยังเปาเล่งเถี่ยให้ชำระ

เปาเล่งเถี่ยจึงถามเนียมลักว่า อ่องซำล่องหาว่าเจ้าฆ่านางจุก๊วนภรรยาอ่องซำล่องตายนั้นจริงหรือหาไม่

เนียมลักให้การว่า ภรรยาของอ่องซำล่องกับข้าพเจ้าเป็นญาติกัน ข้าพเจ้ามิได้ฆ่านางจุก๊วนและเก็บเอารองเท้าข้างหนึ่งไป เป็นความสัตย์ความจริงของข้าพเจ้าขอท่านได้กรุณา

เปาเล่งเถี่ยเมื่อได้ฟังเนียมลักให้การดังนั้น จึงพิเคราะห์ใคร่ครวญไปดูว่า ที่เนียมลักฆ่านางจุก๊วนเสียแล้ว และเก็บเอารองเท้าข้างหนึ่งไปนั้น จะมีประโยชน์อย่างไรแก่เนียมลัก ดูเป็นการไม่ควรจะเห็นได้ว่าเนียมลักจะฆ่านางจุก๊วน แต่ใจทักมากล่าวหาดังนี้ และทั้งเป็นการสบเหมาะที่จะให้เห็นไปอยู่อย่างหนึ่งที่เฉพาโลหิตไหลหยดมาหยุดอยู่ที่ฝั่งน้ำตรงทางเข้าที่เรือเนียมลักมาจอดอยู่ แต่เมื่อพิเคราะห์ดูกิริยาและสีหน้าเนียมลักกับทั้งถ้อยคำ ดูไม่น่าเชื่อว่าเนียมลักจะฆ่านางจุก๊วนเลย ความเรื่องนี้คงจะเป็นผู้อื่นฆ่าแต่เนียมลักจะเป็นคนเคราะห์ร้าย เปาเล่งเถี่ยคิดเห็นดังนั้นแล้ว จึงสั่งผู้คุมให้กุมตัวเนียมลักไปขังไว้ก่อน แล้วเปาเล่งเถี่ยจึงคิดอุบายออกหนังสือแจ้งความบนใจความว่า รายที่เนียมลักฆ่านางจุก๊วนตายแล้วเก็บเอารองเท้าไปข้างหนึ่งนั้น ไม่แจ้งว่ารองเท้านั้นไปตกอยู่แห่งใด ถ้าผู้ใดเก็บรองเท้านั้นได้มาเป็นของนางจุก๊วนแน่แท้แล้ว จะรางวัลเงินให้แก่ผู้นั้นสามตำลึง

ตั้งแต่ออกหนังสือบนมาได้ประมาณสักเดือนหนึ่ง หลี่ปิ่นได้กระทำชู้ด้วยภรรยาของราษฎรอยู่ในตำบลนั้น หลี่ปิ่นเสพสุราเมาก็บอกแก่ภรรยาผู้มีชื่อว่า วันนี้อเราจะให้ลาภแก่เจ้า

หญิงที่เป็นชู้กับหลี่ปิ่นจึงหัวเราะแล้วพูดว่า ตั้งแต่ท่านมารักใคร่กับข้าพเจ้า ยังไม่ปรากฏว่าท่านจะเอาสิ่งใดมาให้แก่ข้าพเจ้าเลย วันนี้ท่านจะให้ลาภสิ่งใดแก่ข้าพเจ้า

หลี่ปิ่นจึงบอกว่าเราจะช่วยแนะนำลาภผลให้ หญิงนั้นจึงถามว่าลาภผลอย่างไร เชิญท่านบอกแก่ข้าพเจ้าไปเถิด ถ้าข้าพเจ้าได้สมปรารถนาดังท่านแนะนำแล้ว ข้าพเจ้าจะซื้อสุรามาเลี้ยงท่าน

หลี่ปิ่นว่าอ่องซำล่อง ฟ้องหากกล่าวโทษเนียมลักว่าฆ่านางจุก๊วนตาย บัดนี้รับเป็นสัตย์แล้ว แต่

รองเท้าข้างหนึ่งเป่าเล่งถูจะเรียกเอาอีกไม่ได้ เป่าเล่งถูออกหนังสือบ่นว่า ถ้าผู้ใดเก็บรองเท้านั้นได้จะให้รางวัลสามตำลึง เรารู้อารองเท้านั้นหมกโคลนอยู่ที่ทำนน้ำหน้าบ้านของอ่องซำล่อง เจ้าจงบอกให้สามีของเจ้าไปซุดเอา แล้วนำไปให้เป่าเล่งถูเถิดก็จะได้เงินรางวัลเป็นแน่

หญิงมีชื่อซึ่งเป็นซู้แก่หลี่ปิ่น ครั้นได้ฟังหลี่ปิ่นบอกให้ตั้งนั้นก็ยังไม่เชื่อ ครั้นหลี่ปิ่นกลับไปบ้านแล้วหญิงนั้นจึงบอกแก่สามีตนให้ไปซุด ได้รองเท้าข้างหนึ่งกับมิดเล่มหนึ่งจึงนำไปให้เป่าเล่งถู เป่าเล่งถูก็กระทำเป็นยินดี จึงถามว่ารองเท้านี้เจ้าได้มาแต่ไหน ได้โดยตนเองหรือมีผู้ใดแนะนำบอกให้

ชายผู้ซึ่งได้รองเท้ากับมิดมานั้น จึงแจ้งความแก่เป่าเล่งถูว่าหลี่ปิ่นแนะนำบอกให้แก่ภรรยาข้าพเจ้า เป่าเล่งถูจึงให้เงินเป็นรางวัลแก่ชายผู้นั้นสามตำลึง ชายผู้นั้นก็คำนับลากลับมาบ้าน เป่าเล่งถูจึงให้นักการตามไปดูจนถึงบ้าน ถ้าพบปะหลี่ปิ่นให้จับตัวมาจะได้พิจารณาเอาความจริง นักการก็สะกดตามดูชายผู้นั้นไปตามคำสั่ง

ฝ่ายชายผู้นั้นครั้นได้เงินรางวัลสามตำลึงกลับมาถึงบ้านแล้ว ก็จัดโต๊ะและสุราเชิญหลี่ปิ่นมากินเลี้ยง แล้วเอาเงินซึ่งได้มานั้นแบ่งให้แก่หลี่ปิ่น หญิงซึ่งเป็นซู้แก่หลี่ปิ่นเห็นสามีได้เงินมาก็มีความยินดียิ่งนัก

ฝ่ายนักการตามสะกดมาเห็นชายผู้นั้นกับหลี่ปิ่น และหญิงภรรยาชายผู้นั้น ทั้งสามคนนั่งเสพสุราอยู่ด้วยกัน นักการก็จับตัวหลี่ปิ่นกับหญิงนั้นคุมตัวมาส่งให้เป่าเล่งถู เป่าเล่งถูจึงถามหญิงนั้นว่า รองเท้าซึ่งสามีของเจ้านำมาให้เรานั้น สามีเจ้าได้มาแต่แห่งหนตำบลใด

หญิงนั้นครั้นได้ฟังเป่าเล่งถูถามดังนั้นก็ตกใจกลัวยิ่งนักจึงบอกไปตามความจริงว่า หลี่ปิ่นเป็นผู้แนะนำบอกให้แก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงบอกให้สามีข้าพเจ้านำมาให้แก่ท่าน

เป่าเล่งถูได้ฟังหญิงนั้นให้การรับดังนั้นแล้ว จึงถามหลี่ปิ่นว่าตัวเจ้าฆ่าภรรยาของอ่องซำล่องตายแล้วเก็บรองเท้าไปข้างหนึ่ง เพื่อประโยชน์สิ่งใด ด้วยจริงหรือหามิได้จงรับเสียโดยดี หลี่ปิ่นไม่รับให้การปฏิเสธ เป่าเล่งถูเห็นมีความพิรุณ โดยรูปความก็ได้ความชดอยู่แล้วที่เข้าไปบอกแห่งรองเท้าและได้มิดกับรองเท้ามา จึงผูกตีหลี่ปิ่น หลี่ปิ่นทนเจ็บไม่ได้ ก็รับไปตามความจริงที่ตนได้กระทำไว้ทุกประการ เป่าเล่งถูจึงให้ปล่อยตัวเนียมลักสั่งให้เอาตัวหลี่ปิ่นไปฆ่าเสีย

ความเรื่องนี้ได้ความจริงเพราะอุบายที่ออกหนังสือบ่น จึงได้ต้นเงื่อนของความจริงและได้ทั้งของกลาง คือมิดกับรองเท้า แม้ถึงหลี่ปิ่นไม่รับจนต้องผูกตีจึงได้รับ ก็สมควรที่จะผูกตีได้เพราะพยานคือตัวของหญิงมีชื่อ และหญิงที่เป็นซู้กับหลี่ปิ่น ได้ของกลางมาเพราะหลี่ปิ่นเป็นหลักฐาน ควรเห็นได้ว่าถ้าหลี่ปิ่นมิได้ทำร้ายเขาเหตุใดจะรู้ว่ามิดกับรองเท้าฝังอยู่ในที่นั้น รู้ได้ด้วยประการใดนอกจากได้กระทำแก่เขาเอง

เรื่องที่ ๒๙

มีความว่า ยังมีชายผู้หนึ่งชื่อเซียงเจ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลชินดินก๊วย แขวงเมืองคัยฮงหู เซียงเจ่งมีบุตรภรรยาทำไร่นาทอปักเลี้ยงชีวิต แต่ตัวเซียงเจ่งเป็นผู้พากเพียรเล่าเรียนหนังสือ หน้าใจก็ชื่อตรงตั้งอยู่ในยุคธรรม จะประกอบภารกิจใดมิให้เป็นทีเดือดร้อนรำคาญแก่เพื่อนบ้านใกล้เคียง เซียงเจ่งเพลิดเพลินไปด้วยการอ่านหนังสือและแต่งโคลงตีตสี่เครื่องดนตรีเสพสุราเป็นต้น

อยู่มาวันหนึ่งเซียงเจ่งจึงพูดแก่ภรรยาว่า ธรรมตามนุษย์ซึ่งเกิดมาในโลกแล้ว ตายแล้วก็ไม่คืนกลับมาได้เกิด แล้วก็ต้องตายเท่านั้นมิได้แก้ไขยกย้ายได้เลย จึงเห็นได้แน่ว่าความตายเป็นความเที่ยง เมื่อยังมีชีวิตอยู่ ถ้าวาสนาไม่มีก็ไม่มีการมีชื่อเสียงในแผ่นดิน เรามิได้มีความโหม้นสน้อยใจเลย เพราะเราเข้าใจว่ากุศลทั้งหลายจะมีได้สร้างสมอบรมไว้ เข้าสอบไล่หนังสือครั้งใดก็ตกทุกครั้ง ตัวเราก็จราลงทุกวัน เราคิดจะหาแต่ความสุขในปัจจุบันและเมื่อโลกหน้าต่อไปเท่านั้น ในการยศศักดิ์เราไม่คิดแล้ว เซียงเจ่งพูดแก่ภรรยาตั้งนั้นแล้วจึงให้ภรรยาเอาสุรามากิน เซียงเจ่งกำลังเสพสุราอยู่ พอนายอำเภอตำบลชินดินก๊วยมาเตือนให้เซียงเจ่งไปเสียค่านา เซียงเจ่งจึงเอาเงินลี้มไปแลกตามร้านตลาดเป็นเงินสี่ตำลึงกับมีเศษสามเหรียญ เซียงเจ่งจึงไปในเมืองคัยฮงหูเพื่อจะเสียค่านา เซียงเจ่งครั้งเข้าไปถึงในเมืองจึงจ่ายซื้อเครื่องบวงสรวงไปบวงสรวงเทพารักษ์หลักเมือง ครั้นบวงสรวงเสร็จแล้วเซียงเจ่งเอาเครื่องบวงสรวงกับสุรามากิน เหลือจากนั้นเซียงเจ่งก็ให้ทานแก่ยาก แล้วเซียงเจ่งก็ออกจากศาลเทพารักษ์หลักเมืองจะไปเสียค่านา

เมื่อขณะเซียงเจ่ง เข้าไปค้ำบวงสรวงเทพารักษ์หลักเมืองนั้นเซียงเจ่งปลดใต้ใส่เงินออกจากตัววางไว้บนโต๊ะศาลเจ้าหลักเมือง ครั้นเวลากลับออกมาลี้มใต้ใส่เงินไว้บนโต๊ะในศาลเจ้าหลักเมือง

ยังมีชายผู้หนึ่งแซ่เอียบชื่อชงเห็นเซียงเจ่งลี้มใต้ใส่เงินไว้ ก็มีความยินดีจึงเก็บเอาใต้ของเซียงเจ่งไปเสีย

ฝ่ายเซียงเจ่งเดินออกไปจากศาลได้ประมาณครึ่งชั่วโมง คิดขึ้นมาได้ว่าใต้ใส่เงินลี้มไว้ในศาลเจ้าเซียงเจ่งตกใจจึงรีบกลับไปยังศาลเจ้าหลักเมืองก็หาเห็นใต้เงินของตนไม่ เซียงเจ่งมีความโหม้นเสียใจยิ่งนัก จึงคิดขึ้นมาได้ว่าเป่าเล่งถูเป็นผู้มีสติปัญญาใจตั้งอยู่ในยุคธรรมจะพิจารณาและตัดสินคดีเรื่องใดของราษฎรซึ่งไม่มีหลักฐานเป็นความลี้ลับอันไม่มีเงื่อนสายเป่าเล่งถูสามารถที่จะพิจารณาสอดส่องหากระแสดความด้วยอุบายและวิธีทางพิจารณาจนได้ความจริงโดยยุคธรรมชาวไสทุกเรื่อง จำเราจะต้องไปฟ้องต่อเป่าเล่งถูให้ชำระเอาตัวผู้ที่เก็บเอาใต้ใส่เงินของเราไปให้จงได้ ครั้นคิดตั้งนั้นแล้วเซียงเจ่งก็ไปหาเป่าเล่งถู

ฝ่ายเป่าเล่งถูเห็นเซียงเจ่งมาจึงทักถามว่า ท่านนี้มาจากตำบลใดมาหาเราด้วยกิจธุระสิ่งใดท่านชื่อใด เราดูหน้าตาท่านไม่สบายมัวหมองขณะนี้

เซียงเจ่งค้ำบวงสรวงแล้วจึงแจ้งความต่อเป่าเล่งถูว่า ข้าพเจ้าชื่อเซียงเจ่งอยู่ตำบลบ้านชินดินก๊วย แขวงเมืองคัยฮงหู จะเอาเงินไปเสียค่านา ข้าพเจ้าเข้าไปในศาลเจ้าหลักเมืองค้ำบวงสรวงปลดใต้ใส่เงินออกจากตัววางไว้บนโต๊ะหน้าเทวรูป ครั้นเวลากลับออกจากศาลเจ้าลี้มสติมิได้คิดถึงใต้เงินที่วางไว้ ออกจากศาลเจ้าไปประมาณสักครึ่งชั่วโมงคิดขึ้นมาได้ กลับไปที่ศาลใต้ใส่เงินที่วางไว้วันนั้นหายไปเสียแล้วหาเห็นไม่แน่ใจว่าผู้ใดจะเก็บเอาไป ขอท่านได้ชำระให้แก่ข้าพเจ้าด้วย

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะแล้วจึงพูดว่า ท่านผู้นี้เป็นคนเสียจริตดอกกระมัง มาฟ้องหาอะไรอย่างนี้ไม่เห็นมีหลักฐานทางที่จะพิจารณา จะไปได้สวนว่ากล่าวเอาแก่ใคร หรือท่านรังเกียจจิตใจสงสัยผู้ใดก็ให้วามา ที่ท่านมากล่าวความเลือนลอยดังนี้เราไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรให้แก่ท่านได้

เซียงเจ๋งได้ฟังเปาเล่งถูว่าดังนั้น ก็กลับออกมาเดินบ่นไปว่าเขาเลื่องลือกันว่าเปาเล่งถูมีสติปัญญาประกอบไปด้วยอุบายสามารถจะสอดส่องพิจารณาอรรถคดีที่ลึกลับซับซ้อนซ่อนเงื่อนสาย อันปราศจากหลักฐานสักขีพยานของราษฎรได้ความจริงทุกเรื่อง มิได้ล่วงพ้นสติปัญญาของเปาเล่งถูได้เลย คำที่คนทั้งหลายเล่าลือพูดกันดังนี้เป็นความเท็จหาจริงไม่ วันนี้เรามีคดีทุกข์ร้อนมาฟ้องบ้าง ก็หารับชำระให้ไม่ กลับพูดว่าเราเป็นบ้าเข้าไปเสียอีก เดินพลางบ่นพลาง

เปาเล่งถูได้ยินเซียงเจ๋งเดินบ่นกลับออกไปดังนั้น จึงมานั่งนึกตรึกตรองอยู่ในใจว่า ความร้ายนี้จำเป็นจะต้องเอาใจใส่ชำระสืบสาวเอาตัวผู้ที่เก็บเอาเงินของเซียงเจ๋งไปให้จงได้ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วเปาเล่งถูจึงไปยังศาลเจ้าหลักเมือง จุดธูปเทียนค่านับเทพารักษ์แล้วอธิษฐานว่า ตัวข้าพเจ้าเป็นขุนนางต่างพระเนตรพระกรรณของสมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน สำหรับระงับความทุกข์ร้อนของอาณาประชาราษฎรเพื่อให้อยู่เย็นเป็นสุข คดีของราษฎรผู้ใดอย่างไร อันผู้ใดไม่สามารถจะล่วงรู้เป็นหลักฐานแล้ว ขออำนาจเทวานุภาพจงส่งเคราะห์อนุเคราะห์บันดาลอุบัติเหตุกลางนิมิตให้ข้าพเจ้าพิจารณาได้ความจริงเถิด ครั้นบ่นบานดังนั้นแล้วเปาเล่งถูก็กลับบ้าน

ในราตรีวันนั้น เปาเล่งถูนั่งตรึกตรองรำพึงถึงเงินของเซียงเจ๋งที่หายอยู่ตรงหาอุบายที่จะพิจารณาบังเอิญลมพัดใบไม้ใบหนึ่งปลิวมาตกลงตรงหน้าเปาเล่งถู เปาเล่งถูหยิบใบไม้นั้นมาพิจารณาดูเห็นมีรอยตัวแมลงกินปรุเป็นรู เปาเล่งถูจึงคิดประกอบเป็นตัวอักษรศัพท์กิริยานามในใบไม้นั้นเรียกว่า (เอียบ) ใบไม้ที่เป็นรอยปรุนั้นเรียกว่า (ขง) รวมอักษรสองตัวประสมกันเข้าว่า เอียบขง เปาเล่งถูเห็นความดังนั้นแล้ว ครั้งรุ่งขึ้นเวลาเช้าเปาเล่งถูจึงสั่งให้นักการแยกย้ายกันไปเที่ยวเรียกเอียบขงทุก ๆ หลังเรือนราษฎร ถ้ามีผู้ใดขานรับให้จับตัวผู้นั้นมาให้แก่เรา นักการก็แยกย้ายกันไปเที่ยวเรียกชื่อเอียบขงทุกบ้านทุกเรือนตามคำเปาเล่งถูสั่ง

เตียบหลงกับเตียบฮั่วเที่ยวเดินเรียกชื่อเอียบขงไปถึงตึกแถวโรงงานแห่งหนึ่ง เอียบขงอยู่ในตึกได้ยินเรียกถึงชื่อตัวก็ขานรับออกมา เตียบหลง เตียบฮั่วก็จับเอาตัวเอียบขงมาส่งให้เปาเล่งถู เปาเล่งถูจึงถามเอียบขงว่าวันที่แล้วมานั้น ท่านเข้าไปในศาลเจ้าหลักเมือง เงินของเซียงเจ๋งวางลืมไว้บนโต๊ะหน้าเทวรูปท่านเอาไป จงคืนให้เซียงเจ๋งผู้เจ้าของเสียเถิดเทพารักษ์หลักเมืองบอกแก่เรา เรารู้แล้วท่านอย่าคิดโลภอำพรางเอาของเขาไว้เลย จงคืนให้เสียโดยดีเถิด บุญคุณก็จะมีแก่เซียงเจ๋งด้วย

เอียบขงได้ฟังเปาเล่งถูถามและบังคับดังนั้นก็ตกใจแล้วมาคิดอยู่ในใจว่าเงินรายนี้เราเก็บได้ มิได้มีผู้รู้เห็นเป็นพยานแต่สักคนหนึ่งเลย แต่อัจฉริยะใจนักหนาที่ท่านเปาเล่งถูมาลวงรู้ในการเรื่องนี้ รวากะว่ามีนัยน์ดาพิภพดุจเทพยดา จึงได้เจาะจงเอาชื่อเราตัวเราดังนี้ ซึ่งจะอำพรางไว้นั้นจะไม่ได้เลย ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว เอียบขงก็รับว่าเก็บได้

หมตอาญ เปาเล่งถูครั้งเห็นเอียบขงรับดังนั้น จึงบังคับให้เอียบขงนำนักการไปเอาเงินกลางซึ่งเก็บได้นั้นมาให้แก่เปาเล่งถู เปาเล่งถูจึงให้นักการไปตามตัวเซียงเจ๋งมาตรวจดูเงินกลาง เงินกลางนั้นสีด่าสิ่งกับเบี้ยแปะห้าร้อยเบี้ยถูกต้องตามจำนวนของเซียงเจ๋งซึ่งใส่ไว้ในไห เปาเล่งถูจึงตัดสินใจให้เซียงเจ๋งไปเสียค่านาตามบัญญัติ

สี่ตำลึง ยังคงเหลืออยู่ห้าร้อยเบี้ยแบ่งให้เอียบขงกึ่งหนึ่งเป็นค่ารางวัลที่เก็บได้ เปาเล่งถูตัดสินตั้งนั้นแล้ว
เซียงเจ่งก็ยอมให้รางวัลแก่เอียบขงตามคำเปาเล่งถูตัดสินทุกประการ แล้วเอียบขงกับเซียงเจ่งก็คำนับลา
เปาเล่งถูกลับไปบ้าน เซียงเจ่งจึงสรรเสริญคุณเปาเล่งถูยิ่งนัก

เราตรวจดูรูปความและเหตุที่ของหาย ก็เป็นความเลื่อนลอยจริง ๆ หากมีหลักฐานทางพิจารณาไม่
แต่ครั้งเซียงเจ่งพูดบ่นตั้งนั้นตามความเข้าใจของคนโง่และเชื่อคุณความดีความปรีชาของเปาเล่งถูและไปร้อง
ฟ้องหมายใจว่าจะชำระให้ได้

ฝ่ายเปาเล่งถูเมื่อได้ยินเซียงเจ่งบ่นนินทาตั้งนั้น จึงเกิดมานะและร้อนใจ จึงได้ชวนขวยหาอุบาย
และทางที่จะพิจารณา ก็อุบายที่ให้เที่ยวเรียกชื่ออย่างนี้ก็มิได้มีแบบแผนในที่ใดหากท่านผู้นั้นคิดขึ้นได้ด้วย
สติปัญญาของท่านเอง จึงได้ความจริงตั้งนี้ก็ควรจะเป็นที่สรรเสริญจริงว่ามีสติปัญญาแท้แล้ว

เรื่อง ๓๐

มีความว่า วันหนึ่งเปาเล่งเถกออกนั่ง ณ ศาลาว่าราชการ เล่าเฮาเสมียนนำบัญญัติจำนวนค่านามาให้ เปาเล่งเถกตรวจแล้ว ในขณะที่นั้นมีชายใบ้คนหนึ่งถือไม้เหลี่ยมจะเขามาหาเปาเล่งเถก เปาเล่งเถกจึงสั่งให้นักการออกไปถามชายใบ้ ชายใบ้พูดไม่ได้ ได้แต่เอามือชี้ไว้ชี้ไว้ทำท่าบอกตามกิริยาอาการของใบ้ก็ไม่ได้ความไม่รู้ ไม่เข้าใจกัน นักการจึงกลับเข้าไปแจ้งความแก่เปาเล่งเถกว่าคนใบ้จะเข้ามาว่าอะไรก็ไม่ได้ความชัดเจน

เปาเล่งเถกได้ฟังแจ้งความแล้ว จึงใคร่ครวญพิจารณาเห็นว่าชายใบ้ผู้นี้คงจะมีความเดือดร้อนและธุระสำคัญสักอย่างหนึ่งเป็นแน่แต่จ้องใจเป็นใบ้พูดไม่ออก จำจะคิดอุบายให้ได้ความก่อนจึงจะได้พิจารณาตัดสินให้ต่อไป ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วเปาล่าเถกจึงสั่งให้ตีชายใบ้ผู้นั้น ๒๐ ที ว่าโทษที่ถือไม้เข้ามาจะทำร้ายเปาเล่งเถก แล้วสั่งให้เอาโลหิตสุกรมอาจารย์เป็นตัวอักษรไว้ที่แขนของชายใบ้นั้น แล้วเอาคาสวมคอชายใบ้นั้น ให้ผู้คุมคุมตัวชายใบ้นั้นเดินเที่ยวตระเวนรอบเมืองคัยฮงหู ถ้ามีผู้ใดพูดจาวักกล่าวถึงชายใบ้นั้นประการใด ให้จับตัวผู้นั้นมาให้เปาเล่งเถก

ครั้นผู้คุมพาเดินเที่ยวตระเวนไปถึงกลางตลาดแห่งหนึ่ง มีผู้เฒ่าคนหนึ่งแลเห็นนักการคุมตัวชายใบ้นั้นไปตระเวน ผู้เฒ่านั้นถอนใจใหญ่แล้วพูดว่า เป็นใบ้แล้วมีหน้าซำมีโทษเป็นที่น่าสงสารยิ่งนักเหตุที่พูดไม่ออกบอกไม่ได้นี้แหละเขาย่อมว่า ถึงมีปากก็มีเสียงเปล่า ๆ เหมือนเต่าเหมือนหอย

ฝ่ายนักการได้ยินผู้เฒ่าว่าดังนั้น จึงจับเอาตัวผู้เฒ่านั้นกับคุมตัวชายใบ้นั้นกลับมา แล้วส่งตัวผู้เฒ่านั้นให้แก่เปาเล่งเถก เปาเล่งเถกจึงถามผู้เฒ่าผู้นั้นว่า ท่านผู้เฒ่านี้ได้รับรู้เรื่องชายใบ้นี้แต่เดิมมาประการใดบ้างจงเล่าให้ข้าพเจ้าฟัง

ฝ่ายผู้เฒ่าได้ฟังเปาเล่งเถกถามดังนั้น จึงเล่าเรื่องชายใบ้นั้นให้เปาเล่งเถก ใจความว่าชายใบ้นี้ชื่อเจี๊ยะอาจื่อเป็นน้องชายเจี๊ยะซ้วนตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลถวนหน่า เดิมบิดามารดาของเจี๊ยะอาจื่อมีเงินถึงหมื่นตำลึง ครั้นบิดามารดาหาบุญไม่แล้ว เจี๊ยะซ้วนก็ปกครองทรัพย์สมบัติไว้แต่ผู้เดียว เจี๊ยะซ้วนหานับเจี๊ยะอาจื่อว่าเป็นน้องไม่ เจี๊ยะซ้วนขับไล่เจี๊ยะอาจื่อไปเสียจากบ้านเรือน เจี๊ยะอาจื่อเป็นใบ้มาแต่กำเนิดจะไปฟ้องร้องเอาทรัพย์มรดกก็ไม่ได้ เพราะเป็นใบ้เป็นที่จ้องใจอยู่ จึงมาหาท่านโดยหมายใจว่าท่านจะเป็นที่พึ่งได้ ท่านกลับสั่งให้ตีและให้เอาคาสวมคอพาเที่ยวตระเวน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้ามีจิตคิดสงสารยิ่งนัก จึงได้พูดว่าเป็นใบ้แล้วมีหน้าซำเป็นโทษ หมายถึงพึ่งท่านท่านกลับทำโทษอีกดังนี้ ข้าพเจ้าจึงอดพูดไม่ได้

เปาเล่งเถกได้ฟังดังนั้น จึงให้นักการไปตามตัวเจี๊ยะซ้วนมาถามว่าเจี๊ยะอาจื่อซึ่งเป็นใบ้เป็นอะไรกันกับเจ้าบ้างหรือไม่ เจี๊ยะซ้วนจึงบอกเปาเล่งเถกว่า เจี๊ยะอาจื่อเป็นใบ้เดิมอาศัยเลี้ยงสุกรอยู่ในโรงเตี๊ยมของข้าพเจ้า หาได้เป็นพี่น้องและวงศ์ญาติของข้าพเจ้าไม่ เปาเล่งเถกจึงพูดว่าเราอยากให้เราจึงถามเจ้าเท่านั้น ไม่มีคดีสิ่งใดดอกเจ้าจงกลับไปบ้านเถิด เจี๊ยะซ้วนก็คำนับลาเปาเล่งเถกกลับไปบ้าน

ครั้นเจี๊ยะซ้วนไปแล้ว เปาเล่งเถกจึงทำใบ้พูดบอกว่า เจี๊ยะซ้วนมันไม่นับถือเจ้าว่าเป็นน้องแล้ว เจ้าจงกลับไปทุบตีมันอย่ามีความเกรงกลัวเลย เจี๊ยะอาจื่อก็คำนับลา เปาเล่งเถกกลับไปบ้าน

อยู่มาวันหนึ่งเจี๊ยะซ้วนเดินออกไปนอกประตูเมืองข้างทิศตะวันตกพบเจี๊ยะอาจื่อใบ้ เจี๊ยะอาจื่อมีความโกรธแค้นเจี๊ยะซ้วนด้วยเรื่องมรดก เจี๊ยะอาจื่อก็ตรงเข้าทุบตีเจี๊ยะซ้วนถูกศีรษะมีบาดแผลโลหิตไหล

เจียะช้วนจึงไปฟ้องหากล่าวโทษเจียะอาจื่อผู้น้อง หว่าก้าเกินทูปตีเจียะช้วนผู้พี่มีบาดแผลให้เปาเล่งถูชำระ
เปาเล่งถูจึงให้นักการไปเอาตัวเจียะอาจื่อไปมาชำระ

เปาเล่งถูตัดสินว่า เดิมเราถามเจ้า เจ้าไม่รับว่าเจียะอาจื่อเป็นพี่น้อง มาบัดนี้เจ้ามาฟ้องว่าเจียะอาจื่อ
เป็นน้อง ก็ถ้าเจียะอาจื่อเป็นน้องแล้ว เหตุใดเจ้าจึงไม่แบ่งทรัพย์มรดกของบิดาให้แก่เจียะอาจื่อผู้น้องตาม
บิดาสั่งเล่า เจ้ามาปกครองหวงกันไว้เสียแต่ผู้เดียวตั้งนี้หาควรไม่ ในส่วนตัวเจียะอาจื่อไปทูปตีเจ้าผู้พี่ให้เสีย
ขนบธรรมเนียมต้องทำโทษให้ ว่าดังนั้นแล้วเปาเล่งถูจึงให้ทำโทษตีเจียะอาจื่อ ๒๐ ที แล้วบังคับให้เจียะ
ช้วนแบ่งมรดกให้เจียะอาจื่อครึ่งหนึ่ง

เจียะช้วนได้ฟังเปาเล่งถูตัดสินและบังคับดังนั้น ก็ยอมตามคำตัดสินแบ่งทรัพย์สมบัติอันมีอยู่ให้
เจียะอาจื่อครึ่งหนึ่งตามคำตัดสินของเปาเล่งถู

ความเรื่องนี้ควรชมอุบายและความคิดของเปาเล่งถูที่แก่งตีคนไปและเอาคาจำที่เยวประจาน ก็
เพราะจะหาเหตุจากผู้อื่นให้ได้ความว่า คนไปจะมีกิจธุระทุกข์ร้อนอย่างไรให้มีหลักฐาน แม้แก่งตีคนไปโดย
อุบายบ้างเล็กน้อยก็ไม่ควรจะติเตียน เพราะถ้าจะไม่ทำดังนั้นก็จะไม่ได้ความ และข้อที่ยุให้คนไปไปตีคนตีนั้น
จะติเตียนว่าให้ประทุษร้ายแก่ร่างกายมนุษย์ก็ไม่ได้ เพราะเจียะช้วนเป็นคนทujurิตคิดโกง เปาเล่งถูรู้ความชัด
จากผู้เฒ่าเล่าบอกมีหลักฐานอยู่แล้ว หากเปาเล่งถูจะใคร่ให้ความขาวบริสุทธิ์เพื่อให้เจียะช้วนรับด้วยตนเอง
ก่อน จึงแก่งอุบายให้เจียะอาจื่อไปไปทูปตีพี่ชายจะได้มาร้องคงจะต้องกล่าวหาว่าน้องล่วงเกินพี่ เพราะ
ธรรมเนียมเงินและกฎหมายมีไว้ให้มีน้องก้าเกินหยาบช้ำต่อพี่ แม้ว่าเปาเล่งถูทำโทษเจียะอาจื่อไปเพียง ๒๐
ทีก็ไม่ใช่ความเดือดร้อนอะไรนักแก่เจียะอาจื่อไป กลับเป็นที่พอใจเจียะอาจื่อไปเสียอีก เราจึงชมว่าท่าน
อุบายชอบได้ความจริง

เรื่องที่ ๓๑

มีความว่า เปาเล่งถูอยู่รักษาเมืองคัยฮงหู มีชายผู้หนึ่งแซ่เล่าชื่อซ้วน ตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลเส่ยเอียงตอนนอกเมืองมาข้างทิศตะวันออก วันหนึ่งเล่าซ้วนไปไถนา ครั้นสิ้นเวลาไถนาแล้ว เล่าซ้วนก็ปล่อยกระบือไปเที่ยวกินหญ้า ครั้นถึงเวลาไถเล่าซ้วนจะจับกระบือมาจะไถนาต่อไป เล่าซ้วนเห็นโลहितไหลออกจากปากกระบือ เล่าซ้วนจึงพิจารณาเห็นลึนกระบือมีรอยบาดแผล ไม่แจ้งว่าผู้ใดกระทำร้ายแก่กระบือซึ่งเป็นสัตว์พาหนะ เล่าซ้วนมีความแค้นใจยิ่งนัก จึงทำเรื่องราวไปร้องต่อเปาเล่งถู กล่าวความตามที่กล่าวมาอันไม่มีหลักฐานพยานรู้เห็นเป็นความเลือนลอยอยู่

เปาเล่งถูเรื่องราวที่กล่าวหาตลอดแล้ว คิดตรึกตรองหาอุบาย จะชำระเอาตัวผู้ซึ่งกระทำร้ายแก่สัตว์อันมีคุณให้จงได้ เปาเล่งถูจึงออกเงินให้แก่เล่าซ้วน เป็นเงินห้าสิบตำลึงเงิน แต่เล่าซ้วนไม่ยอมรับ เปาเล่งถูเห็นเล่าซ้วนไม่รับเงินจึงพูดว่า เจ้าเป็นคนยากจนขัดสน มีกระบืออยู่แต่กระบือเดียวเท่านั้น จะได้ไถนาทำกินเลี้ยงชีวิต มามีคนร้ายประทุษร้ายแก่กระบือของเจ้าให้เจ้าป่วยการไถนา เงินนี้เราให้เจ้า จงเอาไปแล้วเอากระบือตัวนั้นฆ่าเสียเอาเนื้อและหนัง เขา กระตูกจำหน่าย ได้เงินแล้วเอารวมเข้ากับเงินที่เราให้นี้ไปซื้อกระบือใหม่มาใช้

เล่าซ้วนครั้งได้ฟังเปาเล่งถูชี้แจงดังนั้นแล้วก็รับเงินกลับไปบ้าน เปาเล่งถูเห็นเล่าซ้วนไปแล้ว จึงเขียนหนังสือประทับตราให้หือเป็นข้อห้ามและสินบนใจความว่า โโคกระบือซึ่งเป็นสัตว์พาหนะใช้สอยห้ามมิให้ผู้ใดฆ่าและประทุษร้ายถึงสาหัสแก่ร่างกายมัน ถ้าผู้ใดฝ่าฝืนขึ้นฆ่าและประทุษร้ายแก่ร่างกายมันมีบาดแผลถึงสาหัส ให้จับตัวผู้นั้นมาส่งให้เปาเล่งถู เปาเล่งถูจะให้สินบนเป็นค่าจับแก่ผู้นั้นสิบห้าตำลึง

ฝ่ายเล่าซ้วนครั้งกลับมาบ้าน จะลงมือฆ่ากระบือของตนเองก็มีความสงสารไม่อาจทำได้ จึงไปจ้างผู้มีชื่อซึ่งชำนาญฆ่าโคกระบือมาฆ่ากระบือตัวนั้นตายแล้วก็ลอกหนังและเนื้อออกขาย ในคืนวันที่เล่าซ้วนรับเงินมาจากเปาเล่งถูนั้น เปาเล่งถูฝันเห็นว่านายพลตระเวนผู้หนึ่งอุ้มหญิงนั่งอยู่บนเบาะ มือหนึ่งถือมีดอันมีคมเดินผ่านหน้ามา เปาเล่งถูตกใจตื่นขึ้น แล้วใคร่ครวญคิดเห็นความฝันออกความเป็นอักษรกิริยานามตัวปอกกับตัวอัน เปาเล่งถูเห็นชัดเจนแก่ใจว่า ผู้ซึ่งทำร้ายแก่กระบือของเล่าซ้วนชื่อปอกอัน

ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้าเล่าซ้วนฆ่ากระบือที่เปาเล่งถูคิดกลอุบายให้เล่าซ้วนฆ่ามัน รู้ไปถึงปอกอัน ปอกอันได้เห็นหนังสือประกาศปิดบนของเปาเล่งถูห้ามมิให้ฆ่าสัตว์พาหนะ ปอกอันเป็นคนประกอบไปด้วยความโลภและตั้งใจทุจริต คิดจะซ้ำเติมแก่เล่าซ้วนให้ถึงอันตรายต้องรับอาญาด้วยเพราะเหตุความอาฆาต จึงนำผู้ใหญ่บ้านไปเอาตัวเล่าซ้วนมาส่งให้เปาเล่งถู หวังใจจะได้รับเงินสินบน

เปาเล่งถูจึงถามว่าเจ้านี้แซ่ใดชื่อใดอยู่ตำบลใด ปอกอันคำนับเปาเล่งถูแล้วบอกว่าข้าพเจ้าแซ่ปอกชื่ออันตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลดังหลิม ข้าพเจ้าเห็นหนังสือประกาศของท่านห้ามไม่ให้ฆ่าสัตว์พาหนะ บัดนี้ข้าพเจ้าเห็นเล่าซ้วนฆ่ากระบือสัตว์ซึ่งเป็นพาหนะ ข้าพเจ้าจึงได้จับตัวมาส่งให้แก่ท่าน

หมอดูเปาเล่งถูได้ฟังดังนั้น ก็กระทำเป็นมีความยินดีด้วยได้สมดังความฝัน แล้วเปาเล่งถูจึงถามเล่าซ้วนว่า ปอกอันคนนี้กับตัวเจ้ามีข้อสาเหตุอุริวิบาทบาดหมางอย่างไรแก่ตัวเจ้าและบุตรภรรยาของเจ้าบ้างหรือไม่แต่ก่อนมา

เล่าชวนได้ฟังเปาเล่งเถาถามดังนั้น ก็มีสติระลึกขึ้นมาได้ว่ามีสาเหตุเป็นปากเสียงต่อกันด้วยเรื่องผัก
เรื่องพิน เมื่อ ณ วันเดือนเก้าขึ้นสิบสามค่ำ ครั้นเล่าชวนคิดขึ้นได้ดังนั้นจึงเล่าความให้เปาเล่งเถาฟังทุกประการ

เปาเล่งเถาได้ฟังเล่าชวนบอกออกความดังนั้น จึงถามปอก่อนว่าตัวเจ้าได้มีสาเหตุแก่เล่าชวนมาแต่
เดิม จึงได้มีใจอาฆาตเล่าชวนแล้วตัดลิ้นกระบือของเล่าชวนเสีย จริงหรือไม่จึงให้การไปตามจริง เราอยู่
หมดแล้ว

ฝ่ายปอก่อนได้ฟังเปาเล่งเถาถามดังนั้น ก็ให้การปฏิเสธไม่รับ เปาเล่งเถาจึงว่าถ้าเจ้าไม่รับโดยดีจำเรา
จะต้องให้ผูกท่านถาม ว่าแล้วก็สั่งให้นักการผูกปอก่อนเข้าจะดี ปอก่อนก็รับเป็นสัตย์ว่าได้ตัดลิ้นกระบือของ
เล่าชวนจริง

เปาเล่งเถาจึงตัดสินลงโทษปอก่อนให้คุมเอาโซ่ล่ามลั่นกุญแจกับชื่อคาสวมคอปอก่อน คุมตัวไป
ตระเวนในเมืองและนอกเมืองแล้วซังไว้ 1 เดือน จึงให้พ้นโทษปล่อยตัวไป

คดีเรื่องนี้ก็ได้โดยอุบายที่สั่งให้เล่าชวนฆ่ากระบือแล้วออกหมายประกาศห้ามบนจับติดหลังไป
เล่าชวนก็ไม่ทันรู้หมายประกาศ และทั้งถือใจว่าเปาเล่งเถาสั่งให้ฆ่า โดยน้ำใจตัวเองก็จะไม่ฆ่ากระบือของตน
เพราะมีความเมตตาสงสารที่เคยได้อาศัยใช้สอยมาช้านาน ปอก่อนเป็นคนทุจริตคิดแต่จะหาความพินาศแก่
เพื่อนมนุษย์ และทั้งความโลภด้วย ทั้งมีข้อสาเหตุด้วยจึงได้สอดส่องมองหาเหตุแก่เล่าชวน ส่วนที่เปาเล่งเถา
ฝันไปนั้นเป็นพยานของเปาเล่งเถาที่จะให้เชื่อและลงเนื้อเห็นประกอบเข้ากับข้อสาเหตุที่ปอก่อนกับเล่าชวน
วิวาทเป็นปากเสียงกันด้วย จะอย่างไรก็ดีความเรื่องนี้ก็ได้ชื่อว่าไม่มีเงื่อนเลย เปาเล่งเถาคิดอุบายเอาความ
จริงได้ ต้องควรเราเอาเป็นแบบอย่างในทางวิธีพิจารณาได้อย่างหนึ่ง

เรื่องที่ ๓๒

มีความว่า ยังมีชายเศรษฐีผู้หนึ่งแซ่ปู้ชื่อหยินเกตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลน้ำเอียงแขวงเมืองคัยฮงหู อยู่มาวันหนึ่งปู้หยินเกขึ้นม้าไปเก็บภาษีโรงเตี๊ยม ครั้นไปถึงโรงเตี๊ยมปู้หยินเกจึงให้เฮงฮกคนใช้เอาม้ากลับมา บ้าน ครั้นไปได้กึ่งทางเฮงฮกเห็นทำเลหญ้าอ่อนงาม เฮงฮกจึงลงจากม้าหยุดนั่งข้างทางปล่อยให้ม้ากินหญ้า

ในขณะนั้นยังมีชายผู้หนึ่ง แซ่ฮ่องชื่อหองซีม้ามาจากตำบลน้ำเอียงมาทางนั้น จึงลงจากม้าปล่อยให้ม้ากินหญ้า แต่ม้าของฮ่องหองเป็นม้าหอมแก้มไม่งาม ฮ่องหองจึงเดินเข้ามาใกล้เฮงฮกแล้วถามเฮงฮกว่าท่านนี้จะไปตำบลใด เฮงฮกจึงบอกว่าข้าพเจ้าไปส่งนายของข้าพเจ้าเที่ยวเก็บภาษีโรงเตี๊ยม ส่งท่านแล้ว ข้าพเจ้าก็พาม้ากลับมาบ้าน ฮ่องหองนั่งสนทนากับเฮงฮกอยู่สักครึ่งชั่วโมง ฮ่องหองเห็นม้าของเฮงฮก มีลักษณะสูงใหญ่งามมีราคามาก ฮ่องหองคิดจะใคร่ได้ จึงคิดหาอุบายลวงจะเอาม้าของเฮงฮกทำเป็นถามเฮงฮกว่า ม้าของท่านที่เรียบและฝีเท้ารวดเร็วดีจริงหรือ

เฮงฮกได้ฟังฮ่องหองถามดังนั้นจึงตอบว่า ท่านชำนาญในการม้าหรือ ฮ่องหองว่าข้าพเจ้าเคยไปค้าม้ามากแล้ว ข้าพเจ้าจะขอลองดูว่าม้านี้จะมีฝีเท้าและกำลังสักเพียงใด

เฮงฮกได้ฟังฮ่องหองว่าดังนั้น เฮงฮกก็พาซื้อยอมอนุญาตให้ฮ่องหองขี่ ฮ่องหองขึ้นม้าของเฮงฮก ขี่ขับไปจนลับตา เฮงฮกนี้กระแวงสงสัยขึ้นมา ก็จับเอาม้าหอมพิการของฮ่องหองที่ทิ้งไว้ให้ขึ้นขี่ขับไล่ตาม ไปก็หาทันไม่ เฮงฮกก็เป็นทีจวนใจจึงกลับมายังโรงเตี๊ยมแจ้งความให้ปู้หยินเกผู้นายฟังทุกประการ

ปู้หยินเกได้ฟังดังนั้นก็มีความโกรธ จึงเขียนตีตราว่าเฮงฮกว่าเป็นคนโกงเวลาไม่รู้เท่าทันนักเลงเลย เฮงฮกจึงทำเรื่องราวไปฟ้องต่อเปาเล่งเถ โดยใจความตามซึ่งได้กล่าวมาแล้วนั้น

เปาเล่งเถครั้งได้แจ้งความตามเรื่องราวของเฮงฮกดังนั้น จึงถามว่าแซ่และชื่อตำบลบ้านของผู้ซึ่งเอาม้าของเจ้าไปนั้นเป็นประการใด เจ้ารู้จักหรือไม่ เฮงฮกแจ้งความว่าไม่รู้จักแซ่และชื่อและตำบลบ้าน เปาเล่งเถจึงว่าเมื่อไม่รู้จักแซ่และชื่อตำบลบ้านจะนี้ ท่านจะให้เราชำระสะสางอย่างไร เราจะไปเที่ยวดมมือเอาใครมาชำระเล่า

เฮงฮกได้ฟังเปาเล่งเถว่าดังนั้นแล้วก็ร้องไห้บ่นว่าชื่อเสียงท่านโด่งดังปรากฏในแผ่นดินว่า เป็นที่ดับทุกข์ร้อนของราษฎรทั้งหลาย ข้าพเจ้าเป็นผู้โกงเวลาอย่างต่ำที่สุด ถูกความล่อลวงได้รับความเดือดร้อน ตั้งใจจะมาขออำนาจและสติปัญญาของท่านเป็นที่พึ่ง ท่านกลับมาพูดดังนี้ข้าพเจ้าคนโกงจะมีถึงความอัปยศหรือทำไฉนข้าพเจ้าจะได้ม้าให้นายท่านเล่า

เปาเล่งเถได้ฟังเฮงฮกบ่นตะบอยพึมพำรำไรอยู่ดังนั้นก็นึกตรึกตรองอยู่เป็นครู่ใหญ่ แล้วจึงสั่งเฮงฮกว่าเจ้าจงกลับไปบ้านเจ้าเสียก่อน อีกสามวันจึงให้เจ้ามาหาเรา เราจะคิดหาอุบายเอาตัวผู้ล่อลวงเอาม้าของเจ้ามาชำระให้เจ้าจงได้ เจ้าอย่าวิตกทุกข์ร้อนไปเลย

เฮงฮกได้ฟังเปาเล่งเถว่าดังนั้นก็มีความยินดียิ่งนัก จึงคำนับลาเปาเล่งเถกลับมาบ้าน ครั้นเฮงฮกกลับไปแล้ว เปาเล่งเถจึงสั่งนักการให้ขังม้าซึ่งจะใช้ไปราชการนั้นไว้ในโรงมิให้ทอดหญ้าสามวัน กว่าจะถึงกำหนดนัดแก่เฮงฮก

ครั้นครบสามวัน เฮงฮกจึงมาหาเปาเล่งเถ เปาเล่งเถจึงสั่งให้นักการเอาม้าซึ่งขังไว้สามวันมิได้กิน

หญ้านั้นมาให้เฮงฮกซี่ แล้วเปาเล่งถูสั่งเฮงฮกว่าเจ้าจงเอาม้านี้ขี่ไปให้ถึงตำบลใดที่สุตสิ้นหนทาง จนไม่มีทางเดินต่อไปจึงปล่อยม้านั้นเสียในที่นั้น คงจะมีอ้ายผู้ร้ายออกมาต้อนจับม้านั้นเป็นแน่ เจ้าจงขี่ล่วงหน้าไปก่อน แล้วเราจะให้นักการตามเจ้าไปต่อที่หลัง

เฮงฮกรับคำสั่งเปาเล่งถูแล้ว ก็ขึ้นขี่ม้าไประยะทางประมาณสี่สิบลี้ ลี้หนึ่งคือสุตเสียงกู่เรียกว่า ลี้หนึ่ง ครั้นถึงตำบลช่องนี้ถอนเป็นท่าเลหญ้างาม เฮงฮกก็ขี่ม้านั้นเลยไปจนสิ้นสุดทางหนทางไม่มีทางต่อไป เฮงฮกก็ลงจากหลังม้า จึงปล่อยม้านั้นไว้ตามคำสั่งของเปาเล่งถู

ฝ่ายเปาเล่งถูเห็นเฮงฮกขึ้นขี่ม้าไปแล้ว จึงสั่งเตี้ยหลงให้ติดตามเฮงฮกไปให้พบกับเฮงฮกจะได้จับตัวผู้ร้าย เตี้ยหลงก็รีบตามเฮงฮกไปตามคำเปาเล่งถูทุกประการ

ฝ่ายเฮงฮกปล่อยม้าแล้ว ม้านั้นก็เดินกลับมาถึงตำบลช่องนี้ถอน ม้านั้นอดหญ้ามาสามวันแล้ว ครั้นเห็นหญ้างามม้านั้นก็เดินแวะเข้าไปกินหญ้า ฝ่ายเฮงฮกกับเตี้ยหลงเดินมาพบกันเข้าที่ตำบลช่องนี้ถอน เตี้ยหลงจึงถามเฮงฮกว่าท่านเปาเล่งถูนายเราบอกอุบายให้ข้าพเจ้ามาช่วยท่านจับตัวผู้ร้าย และม้านั้นท่านปล่อยแล้วหรือ เฮงฮกบอกว่าข้าพเจ้าปล่อยแล้ว บัดนี้ไม่ทราบว่ามีม้าจะกลับไปถึงแห่งหนตำบลใด เตี้ยหลงว่าม้านี้อดหญ้ามาสามวันแล้ว เห็นหญ้าตำบลใดงามคงจะแวะเข้ากินหญ้า เราต้องตามรอยเท้าไป ถ้าพบแล้วเราแอบซุ่มอยู่คงจะได้เห็นตัวอ้ายผู้ร้าย ครั้นปรึกษากันตั้งนั้นแล้วจึงเข้าไปในตำบลช่องนี้ถอนเห็นมีโรงอยู่โรงหนึ่ง ฝาโรงกระทำด้วยอิฐก่อหลังคามุงด้วยแฝก เตี้ยหลงและเฮงฮกจึงเข้าไปถามผู้เจ้าของโรงว่า ท่านได้เห็นม้าของข้าพเจ้าพลัดมาทางนี้บ้างหรือไม่

ห้องห้องซึ่งอยู่ในโรงนั้น ครั้นได้ฟังคนมาถามดังนั้นจึงบอกว่าข้าพเจ้าหาเห็นไม่ เตี้ยหลงกับเฮงฮก ครั้นถามดังนั้นแล้วก็รีบเดินเข้าไปทางหมู่บ้านตำบลนั้น พบรอยเท้าม้ากับรอยเท้าคน เตี้ยหลงกับเฮงฮก ก็ตามรอยเท้าม้านั้นไป

ฝ่ายห้องห้องจูงม้าซึ่งลวงเอาของเฮงฮกได้มาแล้วนั้นไปเลี้ยงให้กินหญ้าอยู่ในหุบเขา วันนั้นแลเห็นม้าของเปาเล่งถูซึ่งให้เฮงฮกมาปล่อยเป็นม้าอุปการ ห้องห้องไม่รู้ในกลอุบายเห็นม้าพลัดมาก็จับเอาไปผูกไว้ให้กินหญ้าในหุบเขา พอแลเห็นเตี้ยหลงกับเฮงฮกมาถามถึงม้า ห้องห้องก็รีบไปในหุบเขาเพื่อจะยกย้ายจูงม้าไปซ่อนไว้เสียแห่งอื่นต่อไป

ฝ่ายเตี้ยหลงกับเฮงฮกตามรอยเท้าม้าเข้าไปถึงหุบเขา เฮงฮกแลเห็นม้าทั้งสองม้ากินหญ้าอยู่ในหุบเขาก็จำได้ เฮงฮกจึงเข้าไปจับม้าทั้งสองม้าจูงออกมาพบห้องห้อง ห้องห้องจะเข้าไปแย่งเอาม้า เตี้ยหลงนั่งซุ่มอยู่ในซุ่มไม้ครั้นเห็นห้องห้องจะเข้าแย่งม้า เตี้ยหลงก็วิ่งออกไปชกตอยเอาห้องห้องจนล้มลง เฮงฮกก็ละม้าเสียเข้าช่วยเตี้ยหลงจับตัวห้องห้องได้ เตี้ยหลงก็คุมตัวห้องห้องมาส่งให้เปาเล่งถู เปาเล่งถูจึงถามว่า เหตุใดจึงประพฤติเป็นผู้ทุจริตเที่ยวล่อลวงเอาม้าของเขา ห้องห้องได้ฟังเปาเล่งถูถามดังนั้นก็ก้มหน้านิ่งอยู่ มิได้แก้ตัวได้ตอบประการใด เปาเล่งถูจึงให้นักการตีห้องห้องเสีย ๗๐ ที แล้วเอาม้าคืนให้แก่เฮงฮกผู้ใจทักไป แล้วสั่งให้เอาเครื่องจ่าจ่าห้องห้องให้ผู้คุมคุมตัวตระเวนในเมืองนอกเมืองมิให้คนชาวเมืองดูเยี่ยงต่อไป

เรื่องที่ ๓๓

มีความว่า มีชายผู้หนึ่งแซ่เล่าชื่อจ้ง ตั้งบ้านเรือนอยู่ในเมืองเอียงจิวอยู่ข้างประตูเมืองทิศตะวันออก เล่าจ้งเป็นนักเรียนรูหนังสือลึกลับซึ่ง แต่ขัดสนยากจนยังไม่มีภรรยา ตั้งใจสอบไล่หนังสือจะเอาชื่อเสียงให้ปรากฏไว้ในแผ่นดิน ในปีศกที่สามของพระเจ้าชองยिनฮ่องเต้ในปีนั้นกำหนดประชุมสอบไล่หนังสือ เล่าจ้งจัดหาเสบียงเดินทางพร้อมแล้ว ก็ออกจากเมืองเอียงจิวจะเข้าไปเมืองดงเกีย เพื่อจะได้สอบไล่หนังสือ เล่าจ้งเดินทางรอนแรมมาหลายวันถึงเมืองดงเกีย แต่หาที่นเวลาสอบไล่ไม่ เล่าจ้งถอนใจใหญ่แล้วออกอุทานว่า เวลาของเราจะไม่ได้ดี จึงบันดาลให้เราไม่ทันเวลาสอบไล่ ครั้นบ่นดังนั้นแล้วเล่าจ้งจึงเข้าไปอาศัย หลวงจีนวัดเพ็กวงวนยี่เล่าอ่านหนังสือทุกเวลามีได้ขาด

ครั้นอยู่มาเป็นเวลาเดือนสามตรุษจีนแล้วขึ้นปีใหม่ ที่วัดและศาลเจ้าในเมืองนอกเมืองมีการตั้งกระเจด ทำบุญในการปีตามตะเกียงซุ่มไฟ ราษฎรมาประชุมนมัสการพระและไหว้เจ้าเป็นที่สนุกสนานยิ่งนัก วัดนี้ห่างเมืองดงเกียระยะทางสักสิบลี้มีบึงอยู่บึงหนึ่ง ชื่อบึงแพ็กอิดดำ บึงนั้นใหญ่กว้างน้ำลึกประมาณร้อยวา น้ำใสสะอาดกุ่มปลาในบึงนั้นบริบูรณ์เป็นบึงแต่โบราณนับกว่าพันปีมาแล้ว มีปลาใหญ่หนึ่งปลาชื่อปลากิมลี้ชื่อ ปลากิมลี้ชื่ออยู่ในบึงนั้นมาได้พันปีเศษแล้ว ปลากิมลี้ชื่อนั้นกินไออากาศธาตุเป็นปีศาจมีฤทธิ์เดชมากกลับกลายเป็นมนุษย์ก็ได้ ในวันนั้นปลากิมลี้ชื่อคายเพชรออกจากปาก แล้วกลับกลายเป็นมนุษย์নারิรุ่นสาวประมาณอายุสัก ๑๖ ปี มีลักษณะอันงามยิ่งนักจะหาหญิงในเวลานั้นเทียบทัดมิได้ นางนิมิตเดินถือโคมตามราษฎรชายหญิงเข้าไปดูการนักชดถุกษในเมืองดงเกีย พวกผู้ชายชาวเมืองดงเกียแลเห็นรูปและลักษณะมารยาทของนางปลากิมลี้ชื่อนั้นให้มีจิตพิศवासไม่วैनคน

ฝ่ายนางกลายกิมลี้ชื่อเที่ยวดูการจนเวลาตีสามยามจวนจะรุ่งอยู่แล้ว ครั้นจะกลับไปยังบึงที่สำนักแห่งนั้นก็จะไม่ทัน จึงแวะเข้าไปในสวนของกิมใจเสียงขุนนางผู้ใหญ่เพื่อแอบซุ่มซ่อนตัวอยู่เห็นมีสระน้ำสระหนึ่งใหญ่กว้างก็ลงอยู่ในสระนั้น และเอาเพชรอมเข้าไปในปาก ร่างกายของนางก็กลายเป็นมัจฉาชาติไปตามเดิม

ฝ่ายกิมใจเสียงขุนนางผู้ใหญ่ มีบุตรหญิงคนหนึ่งมีลักษณะงามยิ่งนักชื่อนางกิมจ้วน อยู่มาวันหนึ่งนางกิมจ้วนกับหญิงสาวใช้ชวนกันเข้าไปชมสวนเที่ยวเดินเก็บดอกไม้เล่น นางแลเห็นดอกโบตันกิ่งหนึ่งย่อยลงมาข้างทิศตะวันออกมีสีแดงและขาวสลับกัน แลเห็นเป็นที่สะอาดตาน่าชมยิ่งนัก นางกิมจ้วนอยากจะใคร่ได้ชมเล่น จึงให้หญิงสาวใช้เก็บมาชมเล่น แล้วก็เดินไปนั่งยังศาลาริมสระน้ำและเสพสุรากินอาหาร

ขณะนั้น ปลากิมลี้ชื่อหลุดลอยขึ้นมาชูหนวดว่ายไปมาอยู่กลางสระ นางกิมจ้วนรินสุราออกจากป้านยังไม่ทันจะกิน พอแลเห็นปลากิมลี้ชื่อว่ายอยู่กลางสระ นางกิมจ้วนพิจารณาดูปลานั้นเห็นเกล็ดเหลืองเหมือนสีทองคำ นางดูปลาจนเพลินไป ครั้นได้สติเหลือวมาดูถ้วยสุราจะหยิบขึ้นดื่มกิน หาเห็นสุราที่รินไว้ในถ้วยไม่ นางกิมจ้วนเห็นเป็นการประหลาดอัศจรรย์มากดังนั้นก็หัวเราะ ครั้นกินอาหารแล้วนางกิมจ้วนกับสาวใช้ก็พากันกลับเข้าบ้าน

ฝ่ายปลากิมลี้ชื่อปีศาจสิง เห็นนางกิมจ้วนพอใจรักชมดอกโบตัน ปลานั้นก็พ่นน้ำด้วยเวทมนต์ของปีศาจบันดาลให้ไม้โบตันนั้นผลิดอกออกใบดกสล้างบานรื่นสง่างามยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน นางกิมจ้วนก็ออกมา

ชมดอกไม้ต้นเล่นไม่เว้นวัน

ฝ่ายเล่าจ้งนักเรียน ซึ่งเข้าไปอาศัยอยู่ในวัดเพ็ญวงษ์มีความขัดสนด้วยเงินจะใช้ซื้อกินก็หมดลงทุกวัน เล่าจ้งจึงแต่งโคลงแปดบทเขียนลงในกระดาษอันงามดีแล้ว เล่าจ้งก็เข้าไปในเมืองเอาคำโคลงนั้นให้กิมใจเสียงขุนนางผู้ใหญ่ กิมใจเสียงดูคำโคลงแปดบท เห็นถ้อยคำไพเราะกับพิจารณาดูอักษรฝีมือเขียนก็เรียบร้อยงามดียิ่งนัก กิมใจเสียงจึงถามเล่าจ้งว่า วันประชุมสอบไล่หนังสือท่านได้เข้าสอบไล่กับเขาหรือเปล่า

เล่าจ้งคำนับแล้วจึงแจ้งความว่ามาไม่ทันเวลาที่สอบไล่ ครั้นข้าพเจ้าจะกลับบ้านเล่า ระยะทางก็ไกลหลายพันลี้ข้าพเจ้าจึงเข้าอาศัยอยู่ที่วัดหัดอ่านหนังสือจะคอยสอบไล่ครั้งหลัง กิมใจเสียงจึงเก็บเอาคำโคลงนั้นไว้ แล้วพิจารณาดูลักษณะเล่าจ้งมีสิริราศีจะได้เป็นขุนนาง กิมใจเสียงจึงถามชื่อและแซ่ตำบลบ้าน เล่าจ้งก็แจ้งความตามความจริงให้กิมใจเสียงฟังทุกประการ กิมใจเสียงว่าแก่เล่าจ้งว่า ท่านไม่ต้องอยู่วัด จงอยู่กับเราเถิดเราจะให้ท่านสอนหนังสือบุตรของเราด้วย กิมใจเสียงว่าดังนั้นแล้ว จึงให้คนใช้ไปยังวัดเพ็ญวงษ์เก็บสิ่งของเครื่องนุ่งห่มมาให้เล่าจ้ง แล้วจัดห้องเก่งหอเย็นในสวนให้เล่าจ้งอยู่สอนหนังสือบุตร กิมใจเสียงเห็นเล่าจ้งรู้หนังสือลึกซึ้ง กิมใจเสียงมีจิตคิดเมตตารักใคร่เล่าจ้งยิ่งนัก

อยู่มาวันหนึ่งเล่าจ้งเดินเที่ยวชมสวนดอกไม้ แลเห็นนางกิมจ้วนบุตรของกิมใจเสียงกับหญิงสาวใช้สองสามคนตามหลังนางกิมจ้วนเที่ยวเก็บดอกไม้ เล่าจ้งพิจารณาเห็นรูปร่างนางกิมจ้วนมีลักษณะงามยิ่งนัก เล่าจ้งใคร่ครวญคิดอยู่ในใจว่า ถ้าเราสอบไล่หนังสือได้ชั้นจอหงวนเงินสี่กือหยินแล้ว หญิงคนนี้จะได้แก่เราเป็นแน่ เมื่อคิดเช่นนั้นแล้ว ก็กลับเข้าไปยังตึกที่พัก แต่ตานั้นคอยจับตุนางกิมจ้วนอยู่ไม่วาง แล้วกล่าวคำโคลงเป็นความเล่าโลมในการสังวาสลับทไฟเราะยิ่งนัก

ฝ่ายปลาเก็มลี้ชื่อซึ่งอยู่ในสระได้ฟังคำโคลงของเล่าจ้งไฟเราะจับใจ (ปลาเก็มลี้ชื่อนั้นแปลเป็นภาษาไทยก็คือปลาเงินปลาทอง) ครั้นเวลาตึกสงัดปลาเก็มลี้ชื่อจึงแปลงกายเป็นนางกิมจ้วน ซึ่งเป็นบุตรของกิมใจเสียงขึ้นมาจากสระน้ำเดินเข้าไปหาเล่าจ้ง ครั้นถึงประตูห้องนางปีศาจจึงตบประตูเรียกเล่าจ้งให้เปิดประตูรับ

ฝ่ายเล่าจ้งนั่งดูหนังสืออยู่ยังไม่ทันจะหลับ ได้ยินเสียงสตรีร้องเรียกจึงเปิดประตูออกไป เห็นปีศาจซึ่งแปลงตัวเป็นนางกิมจ้วนมาหาก็ตกใจ

ฝ่ายนางปีศาจแปลงจึงพูดว่า ท่านอย่ามีความตกใจเลย ข้าพเจ้านี้คือนางกิมจ้วนบุตรของท่านขุนนางผู้ใหญ่ ข้าพเจ้าเห็นว่าท่านเป็นนักเรียนรู้หนังสือลึกซึ้ง กับได้ฟังท่านกล่าวคำโคลงก็ไพเราะเรียบร้อย ข้าพเจ้ามีจิตรักท่านยิ่งนัก ข้าพเจ้ามาหาท่านเวลานี้ก็หวังใจจะฝากผีฝากไข้แก่ท่าน แต่ไม่แจ้งว่าใจของท่านจะมีจิตคิดเอื้อเพื่อแก่ข้าพเจ้าบ้างหรือไม่

เล่าจ้งได้ฟังนางปีศาจพูดจาเป็นที่น่ารักดังนั้น ก็ให้มีจิตกระสันปฏิพัทธ์พิศวาสด้วยความเสน่หาด้วยเป็นธรรมชาติของบุรุษ ถ้านารีที่งามทั้งรูปและจริตและซำมีวาจาอันสุนทรอ่อนหวาน และแสดงกิริยานอบน้อมยอมใจเข้าใกล้ชิดชวนยี่ฉะนี้แล้ว บรรดาบุรุษทั้งหลายใดยังมิได้บรรลุแก่พระอนาคา ละสัณฺฑโยชนัธรรมเบื้องต่ำห้าประการ มีกามราคะเป็นต้นได้ ก็ย่อมจะเกิดความกำหนัดในนั้นทราคะดำฤชณา ไม่สามารถจะระงับใจให้ปราศจากกามวิตกได้ เพราะฉะนั้นเมื่อภิกษุและบรรพชิตรูปใดเข้าใกล้มาตุคามและมีที่บังมุงจนลับกายแล้ว ภิกษุและบรรพชิต ก็ไม่สามารถจะสังวรณระวังศีลวัตได้ ยกไว้แต่สตรีจะไม่ปลงใจเท่านั้น ถ้าในข้อความอันนี้ท่านผู้ใดยังสงสัยติดใจอยู่ว่ามีผู้ที่ละเว้นได้ ก็จงตรวจดูผู้ซึ่งโทษประหารชีวิตเพราะที่ทำผิดด้วยเมถุนธรรมเถิด คือรู้อยู่แล้วว่าตนทำลงไปแล้ว มิผู้รู้ตนต้องจำเป็นจะถึงแก่ความตายด้วยอาญาแผ่นดิน หรือ

อำนาจของผู้เจ้าของหญิงนั้น แต่ไม่มีปัญญาสามารถจะหยุดยั้งใจได้จุดเล่าจึงเมื่อเข้าใจว่า นางปีศาจนั้นคือบุตรของกิมใจเสีียงขุนนางผู้ใหญ่แล้ว ไซ้จะไม่กลัวอำนาจกิมใจเสีียงเมื่อไรก็กลัวเป็นที่สุด แต่หากราคะความกำหนัดกำเริบร้อนด้วยเพลิงกิเลสกลุ้มดวงปัญญาแล้ว จึงได้ลู่อ่านางแก่ความรัก ร่วมสมัครสังวาสด้วยปีศาจอสุรกาย เพราะดวงจิตนั้นมันหมายความว่านางกิมจ้วนเป็นบุตรกิมใจเสีียงที่ตนได้เห็นแล้วทุกวัน ๆ

ครั้นร่วมรักรัฐสในการประเวณีต่อกันแล้ว นางปีศาจจึงพูดว่า เวลานี้จวนสว่างอยู่แล้ว ข้าพเจ้าจะขอลาท่านกลับไป เพื่อจะมีให้ผู้คนในบ้านล่วงรู้ ต่อเวลากลางคืนสมควรแล้วข้าพเจ้าจึงจะลอบมาหาท่าน ครั้นสังเสียกันเสร็จสรรพแล้วนางปีศาจก็ลาเล่าจึงกลับมาลงในสระกลายเป็นปลาไปตามเดิม ครั้นเวลาหลังปลานั้นก็ขึ้นจากสระกลับกลายเป็นนางกิมจ้วน ร่ายพระเวทบันดาลเป็นโภชนาหารอันโอชะรสมาให้เล่าจึงกิน แต่ทำเช่นนี้มาช้านานหลายราตรี อยู่มาวันหนึ่งนางปีศาจจึงพูดแก่เล่าจึงว่า ท่านกับข้าพเจ้ารักใคร่ได้เสียร่วมทุกข์สุขกันมาช้านานแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าสาวไซ้ของข้าพเจ้าล่วงรู้แล้ว คงจะนำความไปแจ้งแก่บิดาข้าพเจ้า ถ้าบิดามารดาของข้าพเจ้ารู้ความแล้ว ก็คงจะทำโทษข้าพเจ้าและตัวท่านก็จะได้รับความเดือดร้อนด้วยเหมือนกัน ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าถ้าจะอยู่ไปอย่างนี้ในที่นี้ เราจะออกหน้าอยู่กินด้วยกันให้ปรากฏว่าเป็นภรรยาสามีก็ไม่ได้ ถ้าท่านพาข้าพเจ้าหนีไปอยู่เสียยังบ้านท่าน ออกหน้าทำกินหาเลี้ยงกันเห็นจะดีกว่า ถ้าขึ้นอยู่ไปก็คงจะได้ความอายและความเดือดร้อนเป็นแน่ เล่าจึงจึงพูดว่าถ้าเราจะพากันหนีไปจากที่นี่แล้ว กิมใจเสีียงบิดาท่านเป็นขุนนางผู้ใหญ่มีอำนาจมาก ก็จะมีห้องตราวางทุกหัวเมืองจับตัวข้าพเจ้ามาทำโทษ ท่านจะคิดแก้ไขอย่างไร จึงจะพ้นอำนาจและอาญาบิดาของท่าน นางปีศาจแปลงตอบว่า ข้อนี้ท่านอย่ามีความวิตกเลย ข้าพเจ้าจะรับผิดชอบทั้งสิ้น ด้วยท่านมิได้สว่ขอตัวท่านมีความผิดก็จริงเพราะเป็นละเมิด แต่ถ้าบิดาของข้าพเจ้าจะค้ำยื้อขึ้นให้ความระบือเล่าลือไปทั้งแผ่นดินว่าบุตรตามผู้ชายไป บิดาข้าพเจ้าก็จะได้รับความอับอายแก่มหาชน ข้าพเจ้าเห็นว่าบิดาข้าพเจ้าจะไม่กล้าหรือความให้ฟังชานไปเป็นแน่ ข้าพเจ้าเห็นความดังนี้จึงได้คิดชวนท่านหนี

เล่าจึงได้ฟังนางปีศาจแปลงพูดชี้แจงดังนั้น ก็พลอยเห็นชอบด้วย ครั้นอยู่มาได้ประมาณ ๑๔ วัน ๑๕ วัน เวลากลางคืนดึกสงัด นางปีศาจก็ร่ายพระมนตร์เนรมิตเป็นเงินทองสิ่งของต่าง ๆ ใส่ตระกร้าหิ้วมาหาเล่าจึง เล่าจึงกับนางปีศาจแปลงก็ออกจากสวนดอกไม้ของกิมใจเสีียงรีบหนีไปลงเรือจ้าง เรือจ้างก็ส่งไปยังเมืองเอียงจิว

ฝ่ายกิมใจเสีียงครั้นแจ้งความว่าเล่าจึงหนีไป กิมใจเสีียงก็ได้พูดจาวากกล่าวประการใด ตั้งแต่ปีศาจปลาจำแลงพาเล่าจึงหนีไปแล้ว ดันไม้ไผ่ตันที่นางกิมจ้วนเคยมาเก็บชมเล่นนั้น ก็เหงาร่วงโรยเหี่ยวแห้งไป

ฝ่ายนางกิมจ้วนให้คิดเสียใจด้วยมีความเสียดายตันไผ่ตันยี่งักไม่เป็นอันที่จะกินจะนอน และจะเล่นให้ละเมอเพื่อฝันเห็นแต่ตันไผ่ตัน จนถึงแก่ความล้มไซ้เจ็บชูกบวมเพราะตรอมใจ

ฝ่ายกิมใจเสีียงผู้บิดาให้หาหมอมาดตรวจดูอาการไซ้และได้ถามนางกิมจ้วน นางกิมจ้วนก็บอกเล่าตามความจริงว่า ดอกไผ่ตันของข้าพเจ้าเคยเก็บมาชมเล่นทุกวันทุกเวลา บัดนี้ตันไผ่ตันนั้นเหี่ยวแห้งไปเสีย ข้าพเจ้าคิดเสียดายจึงได้ตรอมใจไม่เป็นอันกินและนอนจึงได้ไซ้เจ็บดังนี้

กิมใจเสีียงผู้บิดาได้ฟังนางกิมจ้วนผู้บุตรบอกเล่าดังนั้น โดยความกรุณาแก่บุตรจึงพูดว่า ไผ่ไผ่ตันนี้มีอยู่ที่เมืองเอียงจิว นอกจากนั้นแล้วที่เมืองใดก็ไม่มี บิดาจะให้คนไปซื้อหามาให้ปลูกไว้ในสวนของเรา ก็จะ

ได้เก็บดอกมาชมเชย ลูกอย่ามีความวิตกทุกข์ร้อนไปเลย ว่าแล้วกิมใจเสียงก็สั่งคนใช้มอบเงินให้ไปเมืองเอียงจิว จัดซื้อต้นโบทันมาปลูก

ฝ่ายคนใช้รับเงินแล้ว ก็รีบไปยังเมืองเอียงจิวที่เขาสืบถามตามราษฎรชาวบ้านในเมืองเอียงจิวว่า ต้นไม้โบทันจะมีอยู่ที่ตำบลใดบ้าง ราษฎรผู้ที่เคยรู้เคยเห็นก็บอกให้ว่าข้างทิศตะวันออกนอกประตูเมืองไปเขาปลูกไว้ชายมีหลายต้นจงไปตามดูเถิด

คนใช้ของกิมใจเสียงได้ทราบดังนั้น จึงออกไปทางประตูเมืองข้างทิศตะวันออก แลเห็นมีต้นไม้โบทันที่ราษฎรปลูกไว้หลายต้น คนใช้ของกิมใจเสียงก็เดินเข้าไปถึงบ้านเล่าจึงถามซื้อต้นโบทัน แลเห็นนางปีศาจแปลงซึ่งตามเล่าจึงมานั้น คนใช้ของกิมใจเสียงยืนพิจารณาดูนางปีศาจ เห็นรูปร่างลักษณะกิริยาพาที่เหมือนกันกับนางกิมจ้วนบุตรกิมใจเสียงไม่ผิดเพี้ยนกันเลย คนใช้ของกิมใจเสียงได้เห็นดังนั้นก็ตกใจ และมีความสงสัยนึกอยู่ในใจว่า นางกิมจ้วนบุตรของนายเราอยากได้ต้นโบทันจนถึงแก่ความป่วยเจ็บ จึงได้ใช้เรามาเที่ยวหาซื้อ ก็นี้เหตุใดนางกิมจ้วนจึงได้มาอยู่ที่นี้ ดูเป็นที่อัศจรรย์ใจยิ่งนัก ครั้นคิดอยู่ดังนั้นก็พอแลเห็นเล่าจึงเดินออกมา ก็จำได้ว่าเล่าจึงคนนี้แต่ก่อนเคยอยู่ในบ้านของนายเรา

ขณะนั้นเล่าจึงเดินออกมาเห็นคนใช้ของกิมใจเสียงจึงถามว่า ท่านมาเมืองนี้จะมีธุระสิ่งใดหรือ คนใช้ของกิมใจเสียงได้ฟังเล่าจึงถามดังนั้น จึงเล่าความเรื่องไม้โบทันเหี่ยวแห้งตายเสียจนนางกิมจ้วนมีความเสียใจด้วยเสียตายต้นโบทันจนถึงแก่ความเจ็บไข้ กิมใจเสียงผู้บิดาจึงใช้ข้าพเจ้ามาเที่ยวหาต้นโบทันให้เล่าจึงฟังทุกประการ

เล่าจึงได้ฟังดังนั้นจึงพูดแก่คนใช้ของกิมใจเสียงต่อไปว่า ก็นางกิมจ้วนบุตรของนายท่านตามข้าพเจ้ามาอยู่เมืองนี้ ประมาณได้สักกึ่งปีมาแล้ว เหตุใดจะมีนางกิมจ้วนมาจากไหนอีกเล่า

คนใช้ของกิมใจเสียงได้ฟังความที่เล่าจึงบอกดังนั้นให้เกิดความพิศวงสงสัยยิ่งนัก จึงรีบกลับมายังเมืองดงเกี้ยวแจ้งความแก่กิมใจเสียงตามที่ได้ไปเห็นนางกิมจ้วนแปลงและตามความที่เล่าจึงเล่าให้ฟังทุกประการ

กิมใจเสียงมีความสงสัยสนทน่แก่ใจยิ่งนัก จึงใช้ให้คนมีชื่อซึ่งเป็นข้าราชการไปสืบดูต่อไปอีกว่า จะจริงดุดคำของคนใช้มาบอกกล่าวหรือไม่

ฝ่ายนักการซึ่งเป็นราชการไปสืบดูก็ได้รู้ได้เห็นจริง เหมือนถ้อยคำของคนใช้มาบอกเล่าแก่กิมใจเสียง จึงกลับมาแจ้งความแก่กิมใจเสียงให้ทราบทุกประการ กิมใจเสียงจึงให้นักการไปตามตัวเล่าจึงมาถามเล่าจึงก็บอกเล่าความจริงตามซึ่งนางปีศาจปลอมเป็นเหมือนนางกิมจ้วนให้กิมใจเสียงฟังทุกประการ

กิมใจเสียงได้ฟังดังนั้นก็ตกใจแล้วพูดว่า ตัวท่านนี้ถูกปีศาจมากระทำล่อลวงแน่แล้วไม่ต้องสงสัยเลย จำจะต้องคิดกำจัดเสียจึงจะได้ ว่าดังนั้นแล้วกิมใจเสียงก็ขึ้นนั่งเกี้ยวให้คนหามมีบ่าวตามไปพอสมควร รีบไปยังด่านแขวงเมืองคัยฮงหูแจ้งความแก่เป่าเล่งทุกประการแล้วพูดว่าปีศาจร้ายนี้ถ้านอกจากท่านแล้วไม่มีผู้ใดจะกำจัดได้ ถ้าละไว้นานไปคงจะเที่ยวทำร้ายแอบแฝงสิ่งสุ่หลอกลวงมนุษย์ร้ายไป ราษฎรจะได้ความเดือดร้อนยากที่จะสันนิษฐานรู้ได้

เป่าเล่งได้ฟังดังนั้นจึงพูดแก่กิมใจเสียงว่า ท่านอย่ามีความวิตกเลยไว้เป็นธุระของข้าพเจ้า ว่าดังนั้นแล้วเป่าเล่งจึงใช้ให้นักการไปเมืองเอียงจิว จับตัวนางปีศาจนั้นมาแล้ว เป่าเล่งจึงให้ช่างหล่อ หล่อกระจกบานหนึ่ง เมื่อเวลาหล่อกระจกนั้น เป่าเล่งจูดรูปเทียนบูชาเทพยดาอันรักษาฟ้าและดิน แล้ว

อธิษฐานว่าขอให้เป็นกระจกพิเศษจะได้ส่องดูให้เห็นปีศาจอันมีอยู่จริงแท้หรือไม่จริง ครั้นหล่อแล้วเป่าล่องดู จึงเอากระจกนั้นขึ้นแขวนส่องดู ก็แลเห็นปีศาจจสุรกายหน้าตาดุร้ายเป็นที่น่ากลัวยิ่งนัก

ขณะนั้นนางปีศาจสำอางงามให้มิดฟ้ามัวฝน แล้วตวาดด้วยเสียงอันดังปรากฏ แล้วปีศาจนั้นก็อันตรธานสูญหายไปแก่ตา

ขณะนั้นกิมใจเสียดกับขุนนางข้าราชการพร้อมกันในที่นั้น ครั้นเห็นปีศาจสำอางฤทธิ์เดชดังนั้นก็ตกใจยิ่งนัก เป่าล่องดูจึงบอกแก่กิมใจเสียดขุนนางผู้ใหญ่ว่า เชิญท่านกลับไปเสียก่อน ข้าพเจ้าจะขอรออีกสักสองวัน คงจะเอาปีศาจนี้มาฆ่าเสียให้จงได้ กิมใจเสียดก็ลาเป่าล่องดูกลับไปบ้าน

ฝ่ายเป่าล่องดูจึงเขียนหนังสือบนแจ้งความว่า ถ้าผู้ใดจับปีศาจซึ่งแปลงปลอมเป็นนางกิมจ้วนนี้มาให้ได้แล้ว จะรางวัลเงินให้สามสิบตำลึง ครั้นปิดหนังสือแจ้งความบนตั้งนั้นแล้วในวันนั้นเล่าจึงจึงตามเป่าล่องดูเข้าไปในศาลเจ้าหลักเมืองจตุรพักตเทียบถนนานเทพารักษ์ให้ช่วยจับปีศาจนั้นมาให้ ในราตรีวันนั้นเป่าล่องดูนิมิตเห็นว่า เทพารักษ์หลักเมืองใช้ให้ทหารผีไปตามตัวนางปีศาจที่บึงแพ็กอิวตำแต่หาได้ตัวไม่ ทหารผีกลับมาบอกแก่เทพารักษ์หลักเมืองว่า ปลาภิมลีสื่อตัวนี้ เดิมอยู่ในบึงแพ็กอิวตำได้พันปีเศษมาแล้ว จึงได้เป็นปีศาจมีฤทธิ์เดชเวทมนตร์มาก เทพารักษ์หลักเมืองเป็นผู้ปกครองรักษาพระราชอาณาเขตของพระเจ้าแผ่นดิน ได้ฟังพวกทหารผีซึ่งไปจับตัวนางปีศาจมาแจ้งความตั้งนั้น เทพารักษ์หลักเมืองจึงมีตราวางตามบรรดาพระ-ภุมิเจ้าที่ และนางพระคงคา ให้กักด่านทางโดยแข็งแรงอย่าให้ปลาภิมลีสื่อปีศาจเล็ดลอดหนีไปได้

ฝ่ายนางพระธรณีกับนางพระคงคากับเทพารักษ์ อันรักษาทุ่งป่าและเขา ครั้นแจ้งในท้องตราของเทพารักษ์หลักเมืองตั้งนั้น จึงจัดพลทหารภูตผีปีศาจออกกักด่านทางทุกแขวงทุกตำบลหนทาง

ฝ่ายปลาภิมลีสื่อซึ่งจำแลงแปลงกายเป็นนางกิมจ้วนจึงร้ายเวทบังหล้อมเขาเข้าไปในบ้านกิมใจเสียดจับเอาตัวนางกิมจ้วนไปไว้ปากถ้ำเขาอยู่ที่ริมฝั่งบึงแพ็กอิวตำ แล้วนางปีศาจปลานั้นก็เข้าสู่รับต่อปีศาจทั้งปวงซึ่งตั้งกักด่านทางอยู่นั้น

ปีศาจทั้งปวงสู้ฝีมือนางปีศาจปลาภิมลีสื่อไม่ได้ก็แตกหนี เทพารักษ์หลักเมืองจึงนำข้อความซึ่งปลาภิมลีสื่อกำเริบฤทธิ์ขึ้นกราบทูลเซียงเต้ผู้เป็นเจ้าโลกทรงทราบทุกประการ เซียงเต้จึงรับสั่งให้เทพดาอารักษ์ลงไปช่วยพระภุมิเจ้าที่จับตัวปลาภิมลีสื่อก็ไม่ได้ ในฝันนั้นว่าเป่าล่องดูไปปรึกษากับเทพารักษ์หลักเมืองว่าจะทำประการใดจึงจะได้ตัวปลาภิมลีสื่อ เทพารักษ์หลักเมืองจึงว่า ปลาตัวนี้อายุยืนมาได้ถึงพันปีแล้ว เพราะชิมชาบด้วยไออากาศธาตุเป็นกายสิทธิ์ยากที่จะจับตัวได้ ข้าพเจ้าจะมีหนังสือไปถึงเล่งอ่องพญานาคให้ปิดประตูทางน้ำฝ่ายทะเลเสีย อย่าให้ปลาหนีเล็ดลอดลงไปเมืองบาดาลได้คงจะได้ตัวมาฆ่าเสีย ครั้นเทพารักษ์หลักเมืองบอกแก่เป่าล่องดูตั้งนั้นแล้ว จึงมีหนังสือไปยังพญานาคทั้งสี่ทิศ ให้ปิดประตูทางน้ำเสียทั้งสี่ทิศ

เป่าล่องดูครั้นฝันเห็นเช่นนั้นแล้วก็ตื่นขึ้น ครั้นเวลารุ่งเช้ากิมใจเสียดให้คนใช้มาบอกว่า นางกิมจ้วนบุตรของกิมใจเสียดหายไปแล้วเวลาตีสามยาม นางกิมจ้วนจะตกไปสารทิศใดก็หาแจ้งไม่ เป่าล่องดูได้ฟังตั้งนั้นก็ตกใจจึงจตุรพักตเทียบถนนานเทพารักษ์หลักเมือง ขอให้ช่วยเป่าล่องดูกำจัดปีศาจ ครั้นบวงสรวงบนบานตั้งนั้นแล้วเป่าล่องดูก็กลับมาบ้าน

ยังมีชายผู้หนึ่งชื่อตันเอง ตั้งบ้านเรือนอยู่ใต้เมืองตั้งเกีย ดันเองเป็นคนสุจริตตั้งอยู่ในยุคธรรม ถือศีลกินเจบูชาพระกวนอิมเหนี่ย ดันเองสวดมนต์และเจริญพระพุทธรูปอยู่เสมอมิได้ขาด อยู่มาวันหนึ่งตันเองนอนหลับฝันเห็นว่าพระกวนอิมเหนี่ยมาบอกว่า รุ่งขึ้นเจ้าจงไปที่ฝั่งแม่น้ำแล้วจงพาเราไปหาเป่าล่องดู

ตัวเจ้าคงจะได้เงินทองรางวัลเป็นอันมาก

ดินเองครั้นฝันเห็นดังนั้นแล้วก็ตกใจตื่น ครั้นรุ่งเวลาเช้าดินเองจึงไปที่ฝั่งน้ำเห็นหญิงคนหนึ่งอายุประมาณ ๓๐ ปีเศษ มือหนึ่งหิ้วตะกร้ามีปลาгимลี้้ออยู่ในนั้น ยืนอยู่ใต้ต้นสน หญิงนั้นครั้นเห็นดินเองจึงบอกแก่ดินเองว่า วันที่แล้วมานั้นพญานาคราชทั้งสี่ทิศกักด่านทะเลทั้งสี่ทิศมิให้ปลาгимลี้้อลงทะเลได้ ปลาгимลี้้อหนีลงไปอยู่ในบึงเราจับตัวมาได้ บัดนี้เปาเล่งถูมีหนังสือบนให้จับปลานั้นมาให้ ท่านจงพาเราไปหาเปาเล่งถูเพื่อจะได้เงินทองค่าสินบน

ดินเองได้ฟังหญิงผู้นั้นบอกเล่าชี้แจงดังนั้นก็มีความยินดี จึงพาหญิงนั้นไปหาเปาเล่งถู เปาเล่งถูเห็นหญิงซึ่งหิ้วตะกร้าขังปลามาให้ดังนั้นก็ถามว่า ท่านนี้มาแต่ไหน

หญิงนั้นจึงบอกว่า ข้าพเจ้าจับได้ปลาปีศาจมาส่งให้ท่าน เปาเล่งถูกับгимใจเสียงได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดีจึงให้เปิดตะกร้าออกดูเห็นปลาปีศาจนั้นนอนนิ่งอยู่ในตะกร้า เปาเล่งถูจึงถามว่าเหตุใดจึงได้แปลงกายปลอมเป็นนางгимจ้วนไปลวงหลอกเล่าจ้ง แล้วยังมีหน้าทำทำฤทธิ์เดชพาเอานางгимจ้วนบุตรของใจเสียงไปเสียด้วย เอ็งเอาไปซ่อนซุ่มไว้แห่งหนตำบลใด อย่าได้อำพรางปิดบังไว้เลย เร่งบอกออกมาโดยดีตามความจริงเถิด

ปลาгимลี้้อหาได้เกรงกลัวเปาเล่งถูไม่ แต่หากว่าเกรงกลัวอำนาจของพระกวนอิมเหินยจึงบอกความจริงว่า นางгимจ้วนนั้นข้าพเจ้าพาเอาไปไว้ที่ปากถ้ำเขาริมบึงแพ็กอิวดำ

เปาเล่งถูได้ฟังปีศาจพูดเป็นภาษามนุษย์ได้ดังนั้นก็สั่งให้คนใช้ไปตามตัวนางгимจ้วนมา ครั้นคนใช้ไปแล้วเปาเล่งถูจึงบอกแก่หญิงซึ่งได้ปลามาให้เห็นว่า ปลาตัวนี้ข้าพเจ้าจะขอไว้ฆ่าเสีย ถ้าละไว้ก็จะไปเที่ยวทำการหยาบช้าให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนไม่รู้แล้ว

หญิงผู้นั้นจึงพูดว่า ปลาตัวนี้อายุถึงพันปีแล้วร่างกายและชีวิตเป็นกายสิทธิ์ ถึงผู้ใดจะฆ่าก็ไม่ตาย ข้าพเจ้าจะขอเอาไปขังไว้ มิให้ไปเที่ยวทำการหลอกลวงราษฎรให้ได้รับความเดือดร้อนต่อไปได้

เปาเล่งถูได้ฟังหญิงผู้วิเศษชี้แจงดังนั้นก็เป็นที่พอใจ จึงยอมอนุญาตให้หญิงผู้วิเศษนั้นเอาปลาไป เปาเล่งถูจึงให้เบิกเงินคลังมารางวัลให้แก่หญิงผู้วิเศษกับดินเองซึ่งเป็นผู้พามาเป็นอันมาก

ฝ่ายหญิงผู้วิเศษกับดินเองก็ลาเปาเล่งถูกลับไป ครั้นถึงต้นไม้มริมฝั่งน้ำหญิงนั้นจึงบอกแก่ดินเองว่า ท่านนี้เป็นผู้อยู่ในศีลในธรรมมีแก่ใจบูชาเรามาถึงสามปีแล้ว บัดนี้เรามาเพื่อจะให้ท่านแก่ท่าน ท่านจงเอาเงินซึ่งเป็นของรางวัลนี้ไปเลี้ยงบุตรภรรยาเถิด ครั้นว่าดังนั้นแล้วหญิงผู้วิเศษนั้นก็อันตรธานสูญหายไปต่อหน้า

ดินเองครั้นได้เงินทองสิ่งของนั้นแล้ว จึงได้รู้ว่าพระกวนอิมเหินยมาให้คุณ จึงจำงข้างวาดรูปพระกวนอิมเหินยแขวนไว้บูชา ครั้นมาภายหลังคนชาวเมืองตั้งเกี้ยวให้ข้างวาดรูปพระกวนอิมเหินยไว้บูชาปรากฏอยู่จนเท่าทุกวันนี้

ฝ่ายนักการซึ่งเปาเล่งถูกับгимใจเสียงใช้ให้ไปตามตัวนางгимจ้วนที่ปากถ้ำเขาริมบึงแพ็กอิวดำ ครั้นพบนางгимจ้วนนั่งอยู่ปากถ้ำให้มึนเมาไม่มีสติ คนใช้ของгимใจเสียงจึงอุ้มขึ้นวางบนเกี้ยวหามกลับมาที่เปาเล่งถู พร้อมกับขุนนางนั่งประชุมกันอยู่ที่นั่น พอมาถึงเข้านางгимจ้วนก็สลบนิ่งอยู่

гимใจเสียงจึงให้ซินแสหมอยามารักษาแก้ไขก็ไม่ฟื้น พวกซินแสทั้งนั้นลงเนื้อเห็นว่านางгимจ้วนสลบนี้ คือ ๓๐/๒๓/๒๕๕๕ โดยอำนาจฤทธิ์เดชของปีศาจยากที่จะประกอบยาสิ่งใดแก้ได้ ต่อเมื่อชายใดที่เป็นคู่สร้างของนางгимจ้วนแล้ว ให้ชายผู้นั้นมาเป่าลมเข้าไปปากในจุมูกจึงจะฟื้น

ขณะนั้นเปาเล่งถูจึงพูดขึ้นว่า นางกิมจ้วนกับเล่าจ้งแต่บุพชาติจะเคยเป็นคู่สร้างกันมา มาชาตินี้จึงบังเอิญให้ปีศาจมากระทำเช่นนี้ ขอท่านจงอนุญาตให้เล่าจ้งมาเป่าลมของเล่าจ้งเข้าไปในปากของนางกิมจ้วนตามความเห็นของซินแสเถิด ถ้าคนสองคนนี้เคยเป็นคู่กันมาแต่ชาติก่อนแล้วนางกิมจ้วนก็คงจะฟื้นเป็นแน่แล้ว

กิมโจเสี้ยงได้ฟังเปาเล่งพูดว่าดังนั้น ก็ยอมอนุญาตให้เล่าจ้งมาเป่าลมเข้าไปในปากและจมูกนางกิมจ้วน เล่าจ้งก็เป่าลมเข้าไปในปากและจมูกนางกิมจ้วน นางกิมจ้วนก็ฟื้นขึ้นในทันทีนั้น

กิมโจเสี้ยงเมื่อเห็นนางกิมจ้วนฟื้นแล้วก็มีความยินดี กลับไปบ้านจัดโต๊ะและสุรากับแก้มเชิญเปาเล่งอยู่กับขุนนางทั้งปวงพร้อมกันกินเลี้ยงแล้วจัดแจงแต่งงานให้นางกิมจ้วนกับเล่าจ้งอยู่กินเป็นภรรยาสามีกัน ครั้นอยู่มาในปีนั้นถึงกำหนดสอบไล่หนังสือ เล่าจ้งเข้าสนามสอบไล่ได้ชั้นจิ้นซือและกือหยิน แล้วได้รับยศเป็นขุนนางทำราชการ ครั้นนางกิมจ้วนมีบุตรด้วยเล่าจ้งเป็นชายสองคนไปเล่าเรียนหนังสือ แล้วไปสอบไล่ก็ได้ประโยคเป็นขุนนางสืบแซ่ต่อตระกูลบิดาปรากฏในแผ่นดินชอง

นิทานเรื่องนี้แม้ไม่สำคัญในทางความนักก็จริงอยู่ แต่เป็นความจริงของเรื่องนี้ ที่คนโบราณได้จดหมายเหตุไว้โดยเป็นการเกี่ยวข้องในเปาเล่งถูที่สุดจะเป็นความฝันความละเมอก็จริงอยู่ แต่มาสมเข้ากับความจริงในเนื้อเรื่องได้ออกจากความคิดของเปาเล่งถูที่ให้ช่างหล่อกระจกส่องปีศาจ และที่แนะนำให้เล่าจ้งเป่าลมเข้าไปในปากนางกิมจ้วนอยู่ในฐานวินิจฉัยโดยชอบธรรมถูกทางของความตามที่เป็นมา อันการที่ปีศาจแปลงเป็นมนุษย์มาสมครสังวาสด้วยชาติมนุษย์มีมากหลายเรื่องในเมืองเราคัดค้านไม่หยุด ต้องตกเอาเป็นความจริงได้ด้วย

เรื่องที่ ๓๔

มีความว่า ที่เมืองเซงโทก้วยแขวงขึ้นมณฑลเมืองดงเกีย มีชายผู้หนึ่งชื่อชี่จุ่นมีภรรยาชื่อนางปิ่นฮวย นางปิ่นฮวยมีลักษณะรูปร่างมิ่งนึ่ง นางมีฝีมือเย็บปักทอได้ต่าง ๆ อยู่มาวันหนึ่งที่เมืองดงเกียถึงกำหนดนัดประชุมนักเรียนมาสอบไล่หนังสือ ชี่จุ่นจึงส่งนางปิ่นฮวยให้อยู่รักษาบ้าน ชี่จุ่นจัดเงินเสบียงเดินทางพอสมควรแล้ว ชี่จุ่นกับคนใช้หนึ่งคน ซื่อเสียดองก็ออกจากบ้านเดินทาง ครั้นเวลาค่ำก็แวะเข้าโรงเตี๊ยมซื้ออาหารกินแล้วนอนพัก ครั้นรุ่งขึ้นกินอาหารแล้วก็รีบเดินทางต่อไป หวังใจจะให้ทันเวลาสอบไล่หนังสือเดินทางมาได้ ๒๐ วันถึงตำบลป่าและเขาแห่งหนึ่ง ในระยะทางตำบลนั้นริมทางเดินล้วนแต่ภูเขาติดเนื่องไป ถึงทหร้อยสี่จึงจะพ้นป่าและเขา ตำบลนั้นข้างหลังเขาเขตแขวงต่อกันกับเมืองไซเกีย บางแห่งก็เป็นดงป่าไม้เขียวชอุ่ม บางแห่งก็เป็นทุ่งเป็นปาละเมาะ เจียบเหงาไม่ได้ยินเสียงนกเสียงกา ในระหว่างหมู่เขานั้นมีถ้ำมีเหวเป็นหลายแห่ง ย่อมมีผีปีศาจดุร้ายสำแดงฤทธิ์เดชหลอกหลอนล่อลวงคนเดินทางอยู่เสมอ ๆ ในตำบลนั้นมีปีศาจมุสิกะอยู่ห้าตัว บางทีจำแลงกายเป็นมนุษย์ผู้เฒ่าเดินทาง บางทีก็แปลงเป็นนารีรูปร่างงาม บางทีก็แปลงกายเป็นพ่อค้าเดินทาง บางทีก็เนรมิตเป็นโรงเตี๊ยมขายอาหารให้คนเดินทางแวะซื้อกิน

ในวันนั้นชี่จุ่นกับเสียดองเดินทางไปถึงตำบลนั้น พอเวลาจวนค่ำแลเห็นโรงเตี๊ยมอยู่โรงหนึ่งที่ริมชายเขา ชี่จุ่นสำคัญว่าราษฎรมาตั้งโรงเตี๊ยมค้าขายแก่ราษฎรเดินทาง ชี่จุ่นกับเสียดองก็แวะเข้าอาศัยและซื้ออาหารกิน มุสิกะปีศาจซึ่งจำแลงเป็นเจ้าของโรงเตี๊ยมเห็นชี่จุ่นเข้ามาซื้ออาหารกิน กับขอพักอาศัยก็มีความยินดีด้วยสมประสงค์ของปีศาจ จึงถามชี่จุ่นว่าท่านชื่อใดแซ่ใดอยู่ตำบลใด บุตร ภรรยา บิดา มารดา ชื่อแซ่ใดจะไปเมืองไหนมีธุระอย่างไร

ชี่จุ่นจึงบอกชื่อและแซ่และตำบลที่บ้านเรือนแล้วจึงพูดว่า ข้าพเจ้านี้เป็นนักเรียน บัดนี้ถึงกำหนดนัดไล่หนังสือที่เมืองดงเกีย จะไปให้ทันเวลาสอบไล่จะได้ไล่สอบกับเขา

ปีศาจหนุจึงจัดโต๊ะและสุรามาลี้งชี่จุ่นกับเสียดองให้กินด้วยกันกับปีศาจนั้น ปีศาจนั้นชักเอาหนังสือเรื่องราวพงศาวดาร และคติโลก คติธรรม มาพูดจาโต้ตอบแก่ชี่จุ่น ชี่จุ่นตกใจถึงถามว่าท่านก็เป็นแต่ผู้ชายของกินในโรงเตี๊ยม และได้เล่าเรียนรู้หนังสือลึกลับซึ่งดั่งนี้ เหตุใดจึงไม่สอบไล่กับเขาหาความดีเอาชื่อเสียงไว้ในแผ่นดินบ้าง มาชும்อยู่กลางป่าจะนี่หาควรไม่

ปีศาจแปลงได้ฟังชี่จุ่นถามดั่งนั้นก็หัวเราะแล้วจึงตอบว่า เมื่อในสามสี่ปีมานี้แล้ว ข้าพเจ้าได้ไปสอบไล่หนังสือ แต่วาสนาข้าพเจ้าไม่มีบังเอิญให้ตกหล่น ดั่งแต่นั้นมาข้าพเจ้าก็ละการเล่าเรียนเสีย จึงได้ออกมาตั้งอยู่ในป่าดงค้าขายเลี้ยงชีวิตไปวันหนึ่ง ๆ เท่านั้น ปีศาจแปลงนั่งเสพสุรากับชี่จุ่นอยู่จนเวลาตีก็ปีศาจก็พนพิชเข้าไปในถ้ำยุสุราให้ชี่จุ่นกิน ชี่จุ่นเห็นว่าเมาแล้วก็ไม่กินต่อไป ขณะนั้นจิตใจของชี่จุ่นให้มึนเมาไปหารู้สึกสมประดีไม่ ชี่จุ่นก็หลับลงกับที่

ฝ่ายเสียดองคนใช้ของชี่จุ่น เห็นชี่จุ่นล้มลงดั่งนั้น จึงอุ้มชี่จุ่นเข้าไปพักในห้องโรงเตี๊ยม ชี่จุ่นให้ปวดท้องและปวดศีรษะเป็นกำลัง เสียดองจะหายาและหมอกี้ไม่มีตัวอยู่ในป่า จนเวลาเช้าเสียดองจึงแบกชี่จุ่นขึ้นป่าไปเที่ยวหาหมอรักษา เสียดองพาชี่จุ่นไปพ้นป่าตำบลนั้น ถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่งจึงพาชี่จุ่นเข้าไปอาศัยในโรงเตี๊ยม แล้วก็เล่าความซึ่งจะไปสอบไล่หนังสือไปพบโรงเตี๊ยมอยู่กลางป่าให้เจ้าของโรงเตี๊ยมฟังทุกประการ

ผู้เจ้าของโรงเตี๊ยมจึงบอกว่า ถ้ากระนั้นนายท่านถูกพิษของปีศาจนั้นแน่แล้ว ท่านจงพักอยู่ในโรงเตี๊ยมนี้หา
ชินแสมาแก้จึงจะได้

เส่ยถองก็เชื่อผู้เจ้าของโรงเตี๊ยม จึงไปเที่ยวหาชินแสมารักษาซึ่งจุ่นทุกเวลาก็ยังไม่หาย

ฝ่ายปีศาจก็จำแลงกายเป็นชี่จุ่นกลับมาบ้าน ฝ่ายนางปิ่นฮวยครั้นเห็นปีศาจสำคัญว่าสามีกลับมา
ดีใจ จึงถามปีศาจแปลงว่าท่านจากข้าพเจ้าไปถึง ๒๐ วันแล้ว ไม่ได้เข้าสอปลั้หรือจึงได้กลับมาเร็วนักดังนี้

ปีศาจแปลงจึงลวงว่า เข้าไปใกล้จะถึงเมืองตั้งเกียแล้ว พบพวกนักเรียนกลับออกมาจากเมืองตั้งเกีย
บอกว่าเข้าไปไม่ทันเวลาสอปลั้เลิกเสียแล้ว เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงได้กลับเร็ว

นางปิ่นฮวยได้ฟังปีศาจแปลงว่าดังนั้นก็สำคัญว่าจริงแล้วนางปิ่นฮวยจึงถามต่อไปว่า เหตุใดท่านไป
กับเส่ยถองจึงกลับมาแต่ผู้เดียวเล่า

ปีศาจแปลงบอกว่า เมื่อข้ากลับข้าพเจ้ามอบสิ่งของไว้ให้เส่ยถองนำไปให้เพื่อนฝูงสั่งไว้เส่ยถอง
ตามมาต่อทีหลัง

นางปิ่นฮวยได้ฟังปีศาจปลอมบอกดังนั้นก็เชื่อสำคัญว่าจริง จึงจัดหาอาหารให้ปีศาจนั้นกิน ขณะนั้น
พวกวงศ์ญาติมาเยี่ยมเห็นชี่จุ่นปีศาจมาก็หาได้สงสัยแต่อย่างใดเลย

ฝ่ายปีศาจนั้นก็กินอยู่หลับนอนด้วยกับนางปิ่นฮวย นางปิ่นฮวยก็ได้สงสัยสิ่งใดต่อไป และมีได้
ลวงรู้ว่าชี่จุ่นป่วยไข้ได้ความลำบากอยู่ที่โรงเตี๊ยมหวังใจเสียว่าสามีกลับมาอยู่ด้วยแล้ว

ฝ่ายชี่จุ่นรักษาตัวอยู่ที่โรงเตี๊ยมได้ประมาณ ๑๕ วัน พอพบตั้งจิ้นหยินผู้วิเศษเอามาให้กิน
ให้อาเจียนพิษร้ายของปีศาจออกมาแล้วก็หายป่วย ครั้นจะเข้าไปเมืองตั้งเกียสอปลั้หนังสือเล่าก็เห็นว่า
ไม่ทันแล้ว ชี่จุ่นกับเส่ยถองก็กลับมาถึงบ้าน ชี่จุ่นเข้าใกล้ภรรยาจับมือนางปิ่นฮวยไว้ แล้วก็ร้องไห้เล่าความ
ซึ่งไปถูกปีศาจลวงหลอกให้เห็นเป็นโรงเตี๊ยม ปีศาจมอมให้กินสุราจนถึงแก่ความป่วยเจ็บไปรักษาตัวอยู่ที่
โรงเตี๊ยมของผู้มีชื่อ ให้นางปิ่นฮวยฟังทุกประการ

ฝ่ายปีศาจซึ่งแปลงเป็นชี่จุ่น จึงเดินเข้ามาใกล้ร้องทวาดด้วยเสียงอันดังว่า ผู้ใดมานั่งใกล้เคียด
ภรรยาเรา ชี่จุ่นเห็นปีศาจซึ่งจำแลงกายเหมือนชี่จุ่นดังนั้นก็โกรธตรงเข้าชกกับปีศาจ ปีศาจมีกำลังเป็นอัน
มากก็ชกชี่จุ่น ชี่จุ่นสู้ไม่ได้ก็วิ่งหนีไปหาบิดาของนางปิ่นฮวยเล่าความให้บิดานางปิ่นฮวยฟังทุกประการ

บิดานางปิ่นฮวยจึงว่า บัดนี้ปีศาจมาราวีจะนี้จะต้องไปฟ้องต่ออ่องใจเสี่ยขุนนางผู้ใหญ่ ให้
ตัดสินชำระกำจัดปีศาจนี้เสียให้จงได้ ครั้นปรึกษาเห็นพร้อมกันดังนั้นแล้ว จึงไปฟ้องหาต่ออ่องใจเสี่ย
อ่องใจเสี่ยจึงให้หนักรไปเอาตัวปีศาจซึ่งแปลงเป็นชี่จุ่นกับนางปิ่นฮวยนั้นมาถามพร้อมกันต่อหน้าอ่องใจเสี่ย

อ่องใจเสี่ยจึงถามนางปิ่นฮวยว่า สามีของเจ้าทั้งสองคนนี้ก็เหมือนกันไม่ผิดเพี้ยน เจ้าเห็นว่าคน
ไหนจะเป็นสามีของเจ้าเป็นการแน่แก่ใจเจ้าจงว่าไป

นางปิ่นฮวยให้การว่า สามีของข้าพเจ้ามีที่หมายเป็นปานดำอยู่ที่แขนขวา

อ่องใจเสี่ยได้ฟังนางปิ่นฮวยให้การดังนั้น จึงให้คุมตัวชี่จุ่นปลอมกับชี่จุ่นแท้เข้ามาคุกเข้าอยู่ต่อ
หน้าอ่องใจเสี่ย แล้วให้หนักรชันสูตรดูก็เห็นแขนขวามีปานดำอยู่ด้วยกันทั้งสองคน อ่องใจเสี่ยเป็นที่
จุนใจไม่อาจชำระตัดสินลงประการใดได้ จึงให้ผู้คุมคุมตัวทั้งโจทก์จำเลยไปขังไว้ แล้วว่าพຽນนี้จึงจะพิจารณา
ต่อไป

ฝ่ายมุสิกะปีศาจ ต้องขังอยู่ในคุกจึงสำแดงฤทธิ์พนมรูปไปถึงปีศาจหนูที่สอง ซึ่งเป็นมิตรสหายกัน

อันอยู่ฝั่งน้ำชายทะเลให้รีบมาช่วย

ฝ่ายปีศาจหนูที่สองครั้งแฉ่งความแล้วก็แปลงกายเป็นมนุษย์รีบเดินมาถึง จึงจำแลงแปลงกายเป็น
อ่องใจเสียงออกนึ่งศาลชำระให้ผู้กุมกุมตัวซึ่งจุ่นแปลง ซึ่งจุ่นจริงออกมาชำระ

ฝ่ายอ่องใจเสียงออกมาจากบ้านไปยังศาลวินิจฉัยแลเห็นปีศาจจำแลงเป็นอ่องใจเสียงเหมือนตัว
ดังนั้นก็ตกใจ จึงร้องทวาดด้วยเสียงเป็นอันดัง ให้นักการจับปีศาจจำแลงเหมือนอ่องใจเสียงนั้น พวกนักการ
จะจับปีศาจที่จำแลง ปีศาจจำแลงก็ทวาดร้องให้จับอ่องใจเสียงบ้างเหมือนกัน

ในขณะนั้นมีผู้เฒ่าคนหนึ่ง ที่ตามอ่องใจเสียงมาจากบ้านมิได้ห่างอ่องใจเสียงไปได้ จึงพูดแก้อ่องใจ
เสียงว่าความเรื่องนี้ ปีศาจมาแก่งทำกลอุบายแผลงฤทธิ์เดชเป็นถึงสองใจเสียงด้วยกัน ไม่สามารถจะรู้ได้
ว่าใจเสียงใดจริง ใจเสียงใดปลอมแปลงก็เป็นที่เดือดร้อนจนสนทนหืออยู่แล้ว ไม่รู้ที่ว่าจะกำจัดปีศาจร้ายได้
ด้วยประการใด ขอให้ท่านเข้าไปเฝ้าพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้กราบทูลให้ทรงทราบ เพื่อว่าบุญญาธิการของ
พระเจ้าแผ่นดินมีมาก จะกำจัดปีศาจนี้ได้บ้าง

อ่องใจเสียงได้ฟังผู้เฒ่าซึ่งแฉ่งดังนั้นก็เห็นชอบ จึงเข้าไปเฝ้าพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ ขณะนั้นอ่อง
ใจเสียงปีศาจก็เข้าไปเฝ้าด้วย สำแดงฤทธิ์ของปีศาจพันพิษถูกพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ให้หงงวยไปด้วย
พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้จึงรับสั่งให้ขังใจเสียงทั้งสองนั้นไว้ก่อน ยังไม่อาจตัดสินประการใดได้

ฝ่ายปีศาจที่ปลอมเป็นใจเสียงจึงร้ายพระเวทไปถึงหนูปีศาจที่สามให้รีบมาช่วย ปีศาจหนูที่สาม
รู้แล้วก็แปลงตัวเป็นมนุษย์รีบมาถึงจึงจำแลงกายเหมือนพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ เวลาเข้าปีศาจแปลงก็ทำ
เป็นเสด็จออกพระที่นั่งว่าราชการ ขุนนางทั้งปวงเฝ้าพร้อมกันจึงทูลตามข้อราชการ ปีศาจหนูที่สาม ไม่รู้ที่ว่าจะ
เอาข้อความอันใดมาตรัสแก่ข้าราชการและขุนนางทั้งปวง

พอเวลาเช้า พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้เสด็จออกพระที่นั่งว่าราชการ พวกขุนนางแลเห็นเป็นพระเจ้า
ชองยินจงฮ่องเต้ถึงสองพระองค์เป็นที่อัศจรรย์ใจดังนั้น ขุนนางทั้งปวงจึงพากันไปเฝ้านางฮองไท่เข้า พระราช
มารดาของพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ แล้วทูลข้อความซึ่งเป็นการประหลาดอัศจรรย์ยิ่งนักนั้นให้ฮองไท่เข้าทรง
ทราบทุกประการ

ฝ่ายฮองไท่เข้าครั้งได้ทรงทราบดังนั้นก็ตกพระทัย จึงบอกความลับซึ่งเป็นที่หมายสำคัญให้ขุนนาง
ทั้งปวงฟังว่า พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้บุตรของเรานั้น จงไปดูที่เส้นลายพระหัตถ์เบื้องซ้ายเป็นลายอักษร
สี่ตัวว่าซานโหเนียเจ็ก แปลว่าปกครองพื้นแผ่นดินภูเขาและน้ำเป็นต้น ถ้าไม่มีลายอักษรสี่ตัวดังเรบอกเช่น
นี้แล้ว ท่านทั้งหลายจงจับเอาตัวขังไว้

พวกขุนนางได้ฟังฮองไท่เข้าบอกความลับให้ดังนั้น จึงพากันกลับออกไปเฝ้าพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้
แล้วทูลว่า บัดนี้เกิดการประหลาดอัศจรรย์ขึ้น มีพระเจ้าแผ่นดินเป็นสองพระองค์เหมือนกัน ข้าพเจ้าทั้งหลาย
ไม่ทราบว่าเป็นจริงหรือปลอม แต่มีสิ่งสำคัญเป็นเครื่องหมายมีอยู่ในพระหัตถ์เบื้องซ้าย
ข้าพเจ้าทั้งหลายจะขอดู

พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ได้ทรงฟังขุนนางทูลดังนั้นก็ทราบอยู่ในที่หมาย จึงแบพระหัตถ์ยื่นออกไป
ให้ขุนนางทั้งปวงดู ก็มีลายพระอักษรในเฝ้าพระหัตถ์สี่ตัวสมจริงเหมือนคำของฮองไท่เข้าบอก

ฝ่ายปีศาจมุสิกะซึ่งสำแดงแปลงปลอมเป็นพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้หาสิ่งสำคัญตัวอักษรในลายมือ
ไม่ ขุนนางทั้งหลายก็ตรงเข้าจับตัวชองยินจงฮ่องเต้ปลอมนั้นไปขังไว้ ฝ่ายปีศาจหนูที่หนึ่งที่สองที่สาม ซึ่ง

ต้องจำขังอยู่ในคุกมีความวิตก จึงปรึกษากันว่าเราต้องติดอยู่ในกรงขังดังนี้ยากที่จะหนีไปได้ จำจะต้องร้ายเวทมนตร์บอกไปถึงพวกพ้องของเราให้รู้จะได้รับมาช่วย ครั้นปรึกษากันแล้วจึงสำแดงฤทธิ์ร้ายเวทมนตร์ให้รู้ไปถึงปีศาจหนูอีกสองตนซึ่งอยู่ในชายทะเลให้รับมาช่วย

ฝ่ายปีศาจที่สี่ที่ห้าซึ่งอยู่ในถ้ำชายทะเลครั้งรู้ว่าปีศาจสหายที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม ซึ่งจำแลงแปลงกายเป็นซีจุ่น อ่องใจเสียงและเป็นพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ต้องจำขังอยู่ในคุกดังนั้น ปีศาจหนูที่สี่ จึงพูดแก่ปีศาจหนูที่ห้า ว่าบัดนี้พวกเพื่อนเราต้องจำขังอยู่ในคุก จำเราจะต้องไปช่วยแก้ไขพวกเราให้พ้นจากกรงขัง ว่าดังนั้นแล้วปีศาจหนูที่สี่ ก็แปลงเพศเป็นมนุษย์เข้าไปในพระราชวัง แปลงกายเหมือนนางฮ่องไท่เฮ้า ซึ่งเป็นพระราชมารดาของพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้เสด็จออกมาอ้างว่าราชการ ตรัสสั่งให้ขุนนางฝ่ายกรมนครบาลไปถอดนักโทษสามคนออกปล่อยเสีย

ขณะนั้นนางฮ่องไท่เฮ้า ครั้นแจ้งความว่าปีศาจมาจำแลงแปลงปลอมเหมือนนางฮ่องไท่เฮ้าดังนั้น นางฮ่องไท่เฮ้าอยู่ข้างในจึงเชิญดวงตรายกออกมาประกาศแก่ขุนนางทั้งปวงว่า บัดนี้ปีศาจแปลงปลอมเข้ามาหลายคนขณะนี้ ท่านทั้งหลายจงยับยั้งก่อนอย่าเพิ่งเชื่อถือกระทำตาม จะเสียราชการบ้านเมืองไป

ขณะนั้นปีศาจหนูที่แปลงปลอมเป็นฮ่องไท่เฮ้าจึงร้องว่า นางฮ่องไท่เฮ้าที่กล่าวสิ่งนั้นเป็นปีศาจเชื่อไม่ได้ ท่านทั้งหลายจงปล่อยตัวนักโทษเสียโดยเร็ว ถ้าขึ้นขัดรับสั่งเรา เราจะตัดศีรษะเสียสิ้นทั้งนั้น

ขณะนั้นพวกขุนนางที่เฝ้าอยู่สถานที่นั้น ไม่รู้ว่าเชื่อฟังคำของฝ่ายใดได้ ยังมีขุนนางคนหนึ่งจึงทูลพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ว่า บัดนี้พวกปีศาจปลอมเข้ามาดังนี้นอกจากเปาเล่งเถแล้วไม่มีผู้ใดจะกำจัดได้ ขอให้พระองค์มีรับสั่งไปถึงเปาเล่งเถให้มากำจัดเสียจึงจะได้

พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ได้ฟังขุนนางทูลดังนั้นก็ทรงเห็นชอบด้วย จึงมีรับสั่งถึงเปาเล่งเถซึ่งอยู่ ณ เมืองคัยฮงหูใจความว่า ปีศาจมาจำแลงแปลงกายกระทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อน จะตัดสิ้นข้อความซึ่งปีศาจมากระทำนั้นก็แสนยากที่จะตัดสิ้นได้ ขอให้เปาเล่งเถรีบเข้ามาโดยเร็ว

เปาเล่งเถครั้งได้ทราบความดังนั้นแล้ว ก็รีบเข้ามายังเมืองหลวงเฝ้าพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ก็ทรงเล่าความซึ่งปีศาจแปลงกายเป็นซีจุ่นซึ่งเอาภรรยาของซีจุ่นจนถึงจำแลงแปลงกายได้ทุกอย่าง ให้เปาเล่งเถฟังทุกประการ

เปาเล่งเถได้ฟังรับสั่งดังนั้นแล้ว ก็ออกจากเฝ้าไปยังศาลาว่าราชการ เปาเล่งเถจึงจัดทหารยี่สิบคนให้ถือเครื่องศาสตราอาวุธต่าง ๆ ยืนอยู่สองแถว แล้วจึงให้คุมตัวซีจุ่นสองซีจุ่น ใจเสียงสองใจเสียง กับพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้หนึ่งพระองค์ และนางฮ่องไท่เฮ้ารวมทั้งจริงทั้งจำแลงหกคนด้วยกัน เปาเล่งเถพิจารณาเห็นแล้วก็หัวเราะพูดว่า ปีศาจนี้อาจหาญยิ่งนักจำจะต้องกำจัดฆ่าเสียให้จงได้ ว่าดังนั้นแล้วจึงสั่งให้ผู้คุมคุมตัวไปขังไว้ตามเดิม เปาเล่งเถจัดดอกไม้ธูปเทียนไปยังศาลเทพารักษ์หลักเมือง บวงสรวงเช่นไหว้อำนาจเทวานุภาพให้ช่วย

ฝ่ายปีศาจที่ห้ามาจากถ้ำชายทะเล เห็นพวกเพื่อนของตนต้องขังอยู่ในคุก ปีศาจที่ห้าจึงจำแลงแปลงกายเป็นเปาเล่งเถขึ้นนั่งบนที่ว่าราชการ จึงสั่งให้พนักงานกรมนครบาลปล่อยนักโทษ พอเปาเล่งเถกลับมาจากศาลเจ้าเทพารักษ์หลักเมือง เห็นตัวปีศาจแปลงขึ้นนั่งที่ว่าราชการอยู่บนนั้น เปาเล่งเถจึงร้องสั่งให้นักการจับตัวปีศาจปลอมนั้นไปขังคุก ปีศาจจึงร้องให้จับตัวเปาเล่งเถบ้าง เปาเล่งเถจึงสั่งนักการว่าเวลานี้จงรอรังไว้ก่อน นักการจะรับคำสั่งด้วยข้อราชการสิ่งใดยังไม่ได้ ด้วยปีศาจมาราวีอยู่เช่นนี้ จำจะต้องคิดการ

กำจัดเสียให้จงได้ สิ่งดังนั้นแล้วก็กลับมาบ้าน จึงส่งนางหลี่ฮุยนิกรรยาว่าบัดนี้ปีศาจมารบกวนนัก เหลือกำลังที่จะกำจัดได้ จำจะต้องเข้าที่สำรวมจิตสังจิตวิญญาณขึ้นไปเฝ้าพระสยามภูวญาณคือ เชียงเต้ กราบทูลขอให้เชียงเต้ใช้เทพยดาอันมีฤทธิ์สำหรับปราบปีศาจหนูนี้ลงมาจึงจะได้ เราจะเข้าที่เพ่งอารมณ์สังจิตขึ้นไปบนสวรรค์ อย่าให้ผู้ใดมาถูกต้องเนื้อตัวเรา เราจะถอดดวงจิตไปสักสองวันจึงจะกลับมาเข้ารูปกายตามเดิม เปาเล่งเถิดตั้งนั้นแล้ว เวลาตีกสังัดก็เข้าที่สำรวมจิตเป็นอุคหนิมิต ถ้าจะว่าให้เข้าใจง่าย ๆ ก็คือฝันเห็นว่าขึ้นไปเฝ้าเชียงเต้บนสวรรค์ กราบทูลเชียงเต้ตามความเป็นในเมืองมนุษย์นั้น เชียงเต้จึงตรัสว่าหนุมิอยู่ห้าตัวอายุยืนได้ถึงพันปีมาแล้ว กิณลมอากาศธาตุ ร่างกายชีวิตเป็นกายสิทธิ์ กลับกลายเป็นผีปีศาจเที่ยวรังควานราษฎรให้ได้ความเดือดร้อน จำจะต้องประหารชีวิตเสียจึงจะได้ เชียงเต้ตรัสดังนั้นแล้วจึงรับสั่งให้ชูเจาเทพารักษ์ให้คุมบริวารลงไปเมืองมนุษย์จับตัวปีศาจหนูฆ่าเสีย

ชูเจาเทพยดาได้ฟังเชียงเต้รับสั่งดังนั้นจึงทูลว่า ปีศาจทั้งห้าตนนี้ ร่างกายเป็นกายสิทธิ์ยากที่จะฆ่าได้ ข้าพเจ้าเห็นว่าที่วัดหลุยอิมยี่อยู่ข้างทิศตะวันตก วัดนั้นเดิมพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสำนักอยู่ที่วัดนั้น วัดนั้นมีแม่วัวหนึ่งชื่อเลงจินเหมียวนัยน์ตาเป็นเพชร แม่วัวนั้นเป็นแมวกายสิทธิ์ ถ้าได้แม่วัวนั้นมาแล้วก็สามารถจะกำจัดหนูปีศาจเหล่านี้ได้

เชียงเต้ได้ทรงฟังดังนั้น จึงรับสั่งให้ชูเจาเทพยดานำเปาเล่งเถิดไปขอแมวกายสิทธิ์นั้นมาจะได้ลงไปกำจัดปีศาจนั้นให้สิ้นเชิง

ชูเจาเทพยดาครั้งได้ฟังเชียงเต้รับสั่งดังนั้น จึงพาเปาเล่งเถิดลงไปถึงวัดหลุยอิมยี่ เห็นมีพระภิกษุสงฆ์รูปหนึ่งชื่อได้ชู ชูเจากับเปาเล่งเถิดก็นับได้ชูแล้วจึงพูดว่า บัดนี้เมืองมนุษย์มีปีศาจหนูอสุรกาย เที่ยวกระทำรังควานราษฎรได้ความเดือดร้อนวุ่นวาย เชียงเต้มีรับสั่งให้มาขอขี้มเลงจินเหมียวของท่าน ไปกำจัดปีศาจหนูในเมืองมนุษย์ให้ราบคาบ

ได้ชูอาจารย์ได้ฟังดังนั้น จึงบอกแก่เปาเล่งเถิดว่าท่านจงกลับลงไปยังเมืองมนุษย์ ตั้งพิธีบวงสรวงเทพยดาแล้วจงภาวนาด้วยพระคาถากรณีให้ได้ร้อยแปดคาบแล้ว แมวกายสิทธิ์ก็จะลงไปกัดหนูปีศาจนั้นให้ถึงแก่ความตายท่านอย่ามีความวิตกเลย

เปาเล่งเถิดได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี จึงคำนับลาได้ชูอาจารย์แล้วกลับลงมายังเมืองมนุษย์ ดวงจิตเปาเล่งเถิดก็คืนกลับเข้ารูปเดิม ครั้นเปาเล่งเถิดฟื้นตื่นขึ้นได้สติดีแล้ว จึงกระซิบบอกนางหลี่ฮุยนิกรรยาว่า ท่านจงเข้าไปทูลแก่นางฮ่องไท่เข้าว่า บัดนี้ข้าพเจ้าฝันว่าขึ้นไปเฝ้าเชียงเต้บนสวรรค์ ได้เวทมนตร์สำหรับที่จะกำจัดปีศาจหนูแต่จะต้องตั้งโรงพิธีที่ตำบลน้ำเกา ขอให้พระองค์ท่านสั่งเจ้าพนักงานปลุกโรงพิธี สำเร็จแล้วเมื่อใด ข้าพเจ้าจะไปกระทำการกำจัดปีศาจเมื่อนั้น

นางหลี่ฮุยนิกรรยาก็รีบเกี่ยวให้คนหามเข้าไปในวัง เข้าเฝ้าทูลนางฮ่องไท่เข้าตามข้อความที่เปาเล่งเถิดสั่งทุกประการ

ในขณะนั้นเด็กเซงคุมพลทหารบกไปฝึกซ้อมที่ตำบลน้ำเกากลับมา นางฮ่องไท่เข้าจึงรับสั่งให้เด็กเซงเป็นนางงานปลุกโรงพิธี เด็กเซงครั้งได้รับรับสั่งดังนั้น จึงเกณฑ์พลทหารระดมทำโรงพิธีแล้วสำเร็จ

เปาเล่งเถิดจึงจัดเครื่องบวงสรวงเทพยดาฟ้าดิน ที่ได้โรงพิธีนั้นสั่งให้เด็กเซงจัดนายทหารที่มีฝีมือ ๒๐ คน ถืออาวุธยืนสองแถว เปาเล่งเถิดจึงสั่งให้ผู้คุมคุมตัวปีศาจซึ่งจำแลงกายเป็นพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ เป็นนางฮ่องไท่เข้า เป็นซีจุ่น เป็นอ่องใจเสียงและเปาเล่งเถิดมาพร้อมกันอยู่ทีกลางนาม ประกาศห้ามมิให้ราษฎร

มาดู

เปาเล่งถูขึ้นนั่งในโรงพิธี จุดธูปเทียนบูชาพระแล้วชุมนุมเทพยดา เปาเล่งถูสำรวจใจตั้งจิต เป็นเอกัคตา ภาวนาจนจิตเป็นสมาธิ ด้วยคาถาพระกรณียังไม่ทันถ้วนร้อยคาบ ฟ้าแลบฟ้าว่องเมฆหมอกมืด มัวไปทั้งอากาศ

ในขณะนั้นมีแมวใหญ่ตัวหนึ่งเลื่อนลอยลงมาจากราศเสียงคำรามดุจดั่งเสืออันร้าย ตรงเข้ามา ตะครุบกัดปีศาจหนูซึ่งจำแลงแปลงกายตั้งที่กล่าวมาแล้วนั้น ตายลงสี่ตัว ปีศาจตัวที่ห้าซึ่งแปลงเป็นเปาเล่งถู นั้นหนีไปได้ ส่วนแมวกายสิทธิ์นั้นครั้นกัดหนูปีศาจตายแล้ว แมวก็สำแดงแผลงฤทธิ์เป็นสายรุ้งเลื่อนลอย หายไปในอากาศปรากฏแก่ตา

ฝ่ายพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ กับนางฮ่องไท่เข้ากับฮ่องโจเสียง ซีจุ่น ครั้นเห็นเปาเล่งถูร้ายพระเวท คาถามีแมวมากัดหนูตายตั้งนั้นก็มีความยินดี ขุนนางทั้งหลายฝ่ายทหารและพลเรือนก็พากันมาดูพิจารณา เห็นหนูปีศาจที่ตายนั้นตัวใหญ่ยาวประมาณวาเศษ หนูนั้นมีตีนคล้ายกับเท้ามนุษย์ แล้วเปาเล่งถูจึงสั่งให้ผู้คุม ปล่อยตัวนางปิ่นฮวยกับซีจุ่นกลับไปบ้าน นางปิ่นฮวยป่วยด้วยต้องพิษของปีศาจ ซีจุ่นหาหมอมาพยาบาล นางปิ่นฮวยอาเจียนพิษของปีศาจออกมาแล้วก็หายเป็นปกติ

เปาเล่งถูเมื่อกำจัดหนูปีศาจตายลงแล้ว จึงมอบศพหนูนั้นให้เต็กเซงแล่นเนื้อหนูแจกให้ทหารกิน เพื่อว่าจะได้มีกำลังอาหาญในการสงคราม เต็กเซงก็กระทำตามทุกประการ

ฝ่ายพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้เสด็จกลับเข้าพระราชวัง รับสั่งให้เจ้าพนักงานจัดโต๊ะและสุราเลี้ยงเปา เล่งถูกับขุนนางนายทหารและพลเรือนแล้ว พระราชทานเงินทองเป็นรางวัลแก่เปาเล่งถูเป็นอันมาก แล้วรับ สั่งให้เจ้าพนักงานจดหมายเหตุจดหมายเหตุลงไว้เป็นสำคัญ แล้วเสด็จขึ้น

เรื่องที่ ๓๕

มีความว่า ที่ตำบลหลิมจิมกุ่มแขวงเมืองห่อหน่า มีชายผู้หนึ่งเป็นนักเรียนแซ่จาชือชินบุน มีหญิงคนหนึ่งแซ่เจงชื่อเหนียวมีลักษณะงามยิ่งนัก อยู่ในตำบลบ้านเดียวกับจาชือชินบุน นางเจงเหนียวได้เล่าเรียนหนังสือรู้ขนบธรรมเนียมลึกซึ้ง

อยู่มาวันหนึ่งบิดามารดาของนางเจงเหนียว เห็นว่าจาชือชินบุนเป็นผู้หมั่นเพียรในการเล่าเรียนหนังสือ จึงยกนางเจงเหนียวให้แก่จาชือชินบุน ในวันที่บิดามารดานางเจงเหนียวส่งตัวนางให้แก่จาชือชินบุน จาชือชินบุนเข้าไปในห้องหวังจะหลับนอนร่วมประเวณีแก่นางเจงเหนียว นางเจงเหนียวจึงห้ามจาชือชินบุนไว้ แล้วว่าบัดนี้บิดามารดา ก็ได้อนุญาตมอบตัวข้าพเจ้าให้แก่ท่านเป็นภรรยาแล้ว วันนี้ก็เป็นวันฤกษ์ดีเป็นการมงคลซึ่งจะได้ อยู่กินเป็นภรรยาสามีแก่ท่าน ท่านเข้ามามิได้กล่าวถ้อยคำด้วยข้อสิ่งใดให้เป็นทีพอใจแก่ข้าพเจ้าบ้างเลย ข้าพเจ้ามิโคลงกระทู้ยู่บทหนึ่ง ถ้าท่านตอบได้ทันทีแล้ว ข้าพเจ้ากับท่านจึงจะควรหลับนอนร่วมประเวณีกัน ถ้าท่านยังอ่อนในการเล่าเรียนอยู่ตอบโคลงกระทู้ของข้าพเจ้าไม่ได้แล้ว จงอุตส่าห์เล่าเรียนไปก่อน

จาชือชินบุนได้ฟังนางเจงเหนียวว่าดังนั้น จึงถามว่าท่านจะตั้งโคลงกระทู้ว่าอะไรขอให้ท่านตั้งมาลองดูก่อน นางเจงเหนียวจึงกล่าวเป็นกระทู้โคลงว่า เตี้ยมแดงแดงก้อกก้อกกงจื่อ แปลภาษาไทยได้ความว่า ตามตะเกียงให้แสงสว่างในห้องตึกชั้นสูง แล้วจึงหยิบหนังสือมาอ่าน

จาชือชินบุนได้ฟังกระทู้โคลงของนางเจงเหนียวกล่าวมาดังนั้น จาชือชินบุนตรองหาคำอักษรใดซึ่งจะมาต่อกระทู้นั้นก็ยังไม่ได้ จาชือชินบุนมีความละอายจึงหัวโคมอันมีไฟสว่างเดินไกลเที่ยวไปยังโรงเรียน หวังใจว่าจะถามพวกเพื่อนนักเรียนด้วยกัน เชื่อว่าจะมีปัญญาต่อโคลงกระทู้ได้บ้าง

ขณะนั้นนักเรียนในโรงเรียนมีอยู่หลายคนด้วยกันจึงถามจาชือชินบุนว่า วันนี้เป็นวันท่านจะได้ยู่กินหลับนอนกับภรรยาพึ่งได้กันใหม่ ๆ เหตุใดท่านจึงไปเที่ยวเสียเล่า

จาชือชินบุนได้ฟังพวกเพื่อนถามดังนั้น จึงเล่าความให้ฟังทุกประการ บรรดานักเรียนเหล่านั้นก็พากันนั่งอยู่ ยังไม่มีผู้ใดที่จะต่อกระทู้นั้นได้

ในโรงเรียนนั้นยังมีนักเรียนคนหนึ่งแซ่ตันชื่อเจ็ง ตันเจ็งเป็นคนทุจริตไม่ซื่อตรง ครั้นได้ฟังจาชือชินบุนมาบอกเล่าดังนั้น จึงออกจากโรงเรียนปลอมเป็นจาชือชินบุนรีบไปบ้านจาชือชินบุน จึงผลักประตูเข้าไปในห้องเห็นไม่มีไฟ ตันเจ็งเห็นสมคะเนนึกจึงตรงเข้าไปหานางเจงเหนียว นางเจงเหนียวสำคัญว่าจาชือชินบุนผู้สามีกลับมา ไม่มีความสงสัยว่าจะเป็นผู้อื่น นางเจงเหนียวจึงถามว่า กระทู้โคลงของข้าพเจ้าให้ท่านตอบบัดนี้ท่านตอบได้แล้วหรือยัง

ตันเจ็งได้ฟังนางเจงเหนียวถามดังนั้น ก็มีคำตอบประการใด ฝ่ายนางเจงเหนียวครั้นจะถามเข้าชี้ต่อไปก็เกรงว่าจาชือชินบุนจะโกรธก็นิ่งอยู่

ตันเจ็งซึ่งปลอมเป็นจาชือชินบุนนั้น ก็ร่วมประเวณีกับนางเจงเหนียวสมตามความประสงค์แล้ว ตันเจ็งก็เปิดประตูออกจากบ้านจาชือชินบุนกลับไป

ฝ่ายจาชือชินบุนนั่งพูดจาสนทนาศึกษาในการเล่าเรียนกับพวกเพื่อน ครั้นเวลาตึกแล้วจาชือชินบุนก็กลับมาบ้าน จึงพูดแก่นางเจงเหนียวว่า เมื่อหัวค่ำเจ้าตั้งกระทู้โคลงให้ข้าพเจ้าคิดยังไม่ออกว่าจะเอาอักษรตัวใดมา

ต่อกระทู้อของเจ้า เพราะฉะนั้นข้าจึงไปที่โรงเรียนศึกษาถามพวกเพื่อนดูว่า ผู้ใดจะมีปัญญาต่อโคลงกระทู้
ได้บ้าง

นางเจงเหินยวจึงถามว่า ท่านไปประมาณสักทุ่มหนึ่งแล้วท่านกลับมามีไข้หรือ จาซินบุนได้ฟังนาง
เจงเหินยวถามดังนั้นจึงตอบว่าข้าหาได้มาไม่ นางเจงเหินยวถามดังนั้นถึงสามครั้งแล้วว่า ท่านกลับมาแล้ว
เหตุใดท่านจึงกลับพูดลวงข้าพเจ้าอีกเล่า จาซินบุนก็ว่าข้าไม่ได้กลับมาเหตุใดจะว่าข้ากลับมาเล่า

นางเจงเหินยวมีความสงสัยอยู่ในใจว่า ชะรอยจะมีผู้ปลอมมากระทำการหยาบช้ำต่อเรา เรากับ
จาซินบุนเล่าก็ยังหาได้ร่วมประเวณีต่อกันไม่ จึงไม่สังเกตจำกลืนอายุได้ เราครั้งนี้เป็นหญิงชู้ช้ำจะร่วมกับ
ชายสองหาควรไม่ ตายเสียดีกว่าอยู่เป็นมนุษย์ให้ผีสิงเทวดาตีเตียน ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วนางเจงเหินยว
จึงลวงจาซินบุนให้ออกไปนอกห้อง นางเจงเหินยวจึงเอามืดเชือดคอตัวเองถึงแก่ความตาย

ครั้นจาซินบุนกลับเข้าไปในห้อง แลเห็นนางเจงเหินยวอนตายอยู่ก็ตกใจ จาซินบุนก็ร้องให้เสรำ
โศกมีความอาลัยรำลึกนางเจงเหินยวยิ่งนัก จนถึงแก่สลบไม่สมประดี

ขณะนั้นบิดามารดาข้างฝ่ายนางเจงเหินยว กับบิดามารดาข้างฝ่ายจาซินบุนได้ยินเสียงจาซินบุน
ร้องไห้ก็วิ่งมาดู เห็นนางเจงเหินยวมีบาดแผลที่คอถึงแก่ความตาย ตัวจาซินบุนก็สลบอยู่ จึงช่วยกันแก้ไขฟื้น
ขึ้นแล้ว จึงถามต้นสายปลายเงื่อนว่าเหตุการณ์เป็นอย่างไรนางเจงเหินยวจึงได้ตาย

จาซินบุนก็เล่าความตั้งแต่ต้น ว่านางเจงเหินยวทำกระทู้โคลงให้ข้าพเจ้าแต่งต่อ จนนางเจงเหินยว
เชือดคอตายให้บิดามารดาฟังทั้งสองฝ่าย

ครั้นสร้างวาทกรรมแล้ว จาซินบุนจึงเอาศพนางเจงเหินยวไปฝังไว้ตามธรรมเนียม ครั้นอยู่มาได้
ประมาณ ๓ ปี ในฤดูเดือนสิบ เปาเล่งเถิงไปเที่ยวที่ตำบลหลิมจินกู่ แลเห็นต้นพุทธรักษาอันอยู่ที่หน้าตึก
กังก้วนสำหรับข้าราชการไปมาอาศัย เปาเล่งเถิงจึงสั่งคนใช้ให้ยกเก้าอี้มาตั้งใต้ต้นพุทธรักษา เปาเล่งเถิงจึงขึ้น
ไปนอนเล่นบนเก้าอี้นั้น แล้วกล่าวคำโคลงสรรเสริญต้นไม้พุทธรักษาบทหนึ่งว่า เขยก็กีดองถองง่วนฮ่วย
แปลภาษาไทยว่ายกเก้าอี้มาตั้งอยู่ได้ร่มไม้ร่มชมดวงแข เปาเล่งเถิงกล่าวเป็นคำโคลงดังนั้นแล้ว พอลมพัดมา
เย็น ๆ เปาเล่งเถิงก็มอยหลับไป นิมิตเห็นหญิงคนหนึ่งมาคุกเข่าตรงหน้าเปาเล่งเถิง แล้วว่ากระทู้โคลงของท่าน
ที่กล่าวมาแล้วนั้นไม่สู้ยากนัก ข้าพเจ้าจะขอต่อกระทู้โคลงของท่าน ว่าดังนั้นแล้วหญิงนั้นก็กล่าวเป็นคำโคลง
ของหญิงนั้นตอบ ต่อกระทู้อของเปาเล่งเถิงว่า เตี้ยมเตงเตงก๊อกก๊อกกงจื่อ เปาเล่งเถิงได้ฟังคำโคลงของหญิงนั้น
ตอบเป็นที่ไพเราะแก่โสตได้ใจความ เปาเล่งเถิงจึงถามหญิงนั้นว่า เจ้านี้ตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลใดแขวงเมืองใด
แต่ใดชื่อใด เป็นบุตรภรรยาของผู้ใด

หญิงนั้นจึงบอกว่า เมื่อท่านอยากจะได้รู้จึงถามสามมีข้าพเจ้าผู้นักเรียนชั้นสิบจ่ายตำบลนี้แล้วท่าน
ก็คงจะรู้เหตุ ว่าดังนั้นแล้วหญิงนั้นก็อันตรธานหายไป

เปาเล่งเถิงตกใจตื่นขึ้น คิดใคร่ครวญอยู่ในใจว่า เคยสังเกตความฝันหลายเรื่องมาแล้ว มิได้ผิดเลย
สักเรื่องหนึ่ง ตำบลนี้คงจะมีเหตุการณ์ที่ถึงแก่ชีวิตสักเรื่องหนึ่งเป็นแน่ จำจะสืบเสาะเอาความจริงให้จงได้
ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว เปาเล่งเถิงจึงให้ผู้ใหญ่บ้านตามตัวนักเรียนชั้นสิบจ่ายในตำบลนั้นมาทั้งสิ้น เปาเล่งเถิง
กล่าวกระทู้อโคลง ซึ่งเปาเล่งเถิงกล่าวไว้แล้วนั้นถามตามบรรดานักเรียนว่า กระทู้อโคลงของเราซึ่งกล่าวมานี้ ผู้ใด
จะต่อกระทู้อของเราได้บ้าง

ขณะนั้นจาซินบุนได้ฟังกระทู้อโคลงบทนั้น เห็นสมควรจะเอากระทู้อของนางเจงเหินยว ซึ่งเป็นภรรยา

เราที่ตายกล่าวไว้ มาต่อเข้ากับกระดูกโคลงของเปาเล่งเถได้ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว จึงเอาคำโคลงของนาง เจงเหี้ยวขึ้นกล่าวต่อกระดูกของเปาเล่งเถ ให้เปาเล่งเถฟัง

เปาเล่งเถได้ฟังคำโคลงตอบนั้น ต้องกันกับคำโคลงซึ่งได้ฝันเห็นมาแล้ว เปาเล่งเถจึงถามว่าโคลง บทนี้ออกจากความคิดความเห็นของเจ้าเองหรือ หรือว่าเจ้าจำเอาของใครมากล่าว

จาซินบุนได้ฟังเปาเล่งเถถามจึงบอกว่า โคลงบทนี้ออกจากความคิดของภรรยาข้าพเจ้าซึ่งตายไปแล้วนั้น ข้าพเจ้าเห็นสมควรจะตอบกับกระดูกของท่านได้ ข้าพเจ้าจึงนำมาตอบ

เปาเล่งเถจึงถามว่า ภรรยาเจ้าตายด้วยโรคอะไร หรือตายด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งท่านจงบอกไป ตามจริง ถ้าอำพรางไว้เราสืบรู้จะเอาตัวท่านเป็นโทษให้จงหนัก

จาซินบุนได้ฟังเปาเล่งเถถามดังนั้น จึงเล่าความจริงซึ่งนางเจงเหี้ยวออกกระดูกโคลงเมื่อวันจะอยู่กิน ร่วมประเวณีกัน ตั้งแต่ต้นจนปลายให้เปาเล่งเถฟังทุกประการ

เปาเล่งเถว่าโคลงบทนี้ ก็เป็นธรรมดาอย่างนั้น และจะจัดเอาว่าเพราะจริงก็ยังไม่ได้ แต่เราเห็นท่าน ได้ตอบไม่ลงกลอนได้ จึงไปขอปัญญาพวกเพื่อน เพื่อนรู้เห็นว่าท่านมัวตริกตรองหาคำโคลงจะได้กลับไปตอบกับภรรยาท่าน ในหมู่เพื่อนนักเรียนของท่าน คงมีคนหนึ่งปลอมเป็นตัวท่านไปร่วมประเวณีด้วยภรรยาท่าน ครั้นท่านกลับมาภรรยาของท่านรู้สึกตัวว่าเสียกลร่วมรักแก่ชายอื่น หาใช่ตัวท่านไม่ ภรรยาของท่านจึงได้ฆ่าตัวตายเสียจะนั้น แต่บรรดาเพื่อนนักเรียนของท่านมีผู้ใดเป็นเจ้าชู้รุนแรงไปด้วยความกำหนัดไม่เป็นอันจะเล่าเรียนมีอยู่บ้างหรือไม่ กับเมื่อเวลาท่านไปในโรงเรียนศึกษาการเล่าเรียนแต่งกายโคลงกันนั้น บรรดาพวกเพื่อนนักเรียนอยู่ด้วยกันกับท่านพร้อมทุกคนหรือ หรือในเวลาที่ท่านอยู่นั้นมีผู้ใดจากที่นั่นไป ไม่กลับมาบ้างหรือไม่

จาซินบุนได้ฟังเปาเล่งเถถามซึกถี่ถ้วนดังนั้นจึงบอกว่า ตามบรรดาเพื่อนนักเรียนด้วยกันนั้น มีแต่ ดิ้นเจ็งคนเดียวเป็นคนพอใจเป็นเจ้าชู้ไม่เป็นอันเล่าเรียน เมื่อเวลาที่ข้าพเจ้าไปถึงโรงเรียนนั้นเห็นดินเจ็ง ยังอยู่ ครั้นข้าพเจ้าเล่าความซึ่งภรรยากระดูกโคลงให้พวกเพื่อนทั้งหลายฟังแล้ว ดิ้นเจ็งก็ลงจากโรงเรียนไปหาได้กลับมาไม่

เปาเล่งเถได้ฟังดังนั้นจึงว่า ถ้ากระนั้นแน่แล้วไม่ต้องสงสัยเลย เปาเล่งเถจึงให้นักการไปเอาดินเจ็ง มาแล้วถามว่า วันเมื่อจาซินบุนไปโรงเรียนเวลากลางคืนกล่าวกระดูกโคลงของภรรยาจาซินบุนนั้น เหตุใดเจ้า จึงปลอมเป็นจาซินบุนไปหานางเจงเหี้ยวภรรยาของจาซินบุน เหตุด้วยนางเจงเหี้ยวยังมีได้ร่วมรสสังวาส ด้วยจาซินบุนจึงไม่สามารถจะจำลื่นอายุได้ เข้าใจเสียว่าจาซินบุนกลับมาจึงยอมเสียตัวให้แก่ท่าน ครั้นรู้ ความว่าเสียกลท่านแล้ว นางเจงเหี้ยวจึงได้ฆ่าตัวตายเสียจะนั้นก็เพราะท่าน บัดนี้นางเจงเหี้ยวมาฟ้องแก่เรา เราจึงได้รู้เรื่องตลอดดังนี้ ท่านจงรับเสียโดยดีเพราะตัวท่านก็มีความพิรุณอยู่แล้ว ถ้าจะสืบในโรงเรียนในเวลากลางคืนวันนั้นท่านหาได้กลับมาไม่ ถ้าท่านไม่รับแล้วจะต้องถูกผูกตีตามจารีตนครบาลให้ถึงสาหัส

ดินเจ็งได้ฟังเปาเล่งเถถามดังนั้นก็ไม่รับ เปาเล่งเถจึงให้นักการผูกจะตี ดิ้นเจ็งเห็นจะทนไปไม่ได้ ด้วยความจริงใจของตนก็รับสารภาพเป็นสัตย์ตามความจริง

หมดอายุ เปาเล่งเถจึงตัดสินใจให้เอาตัวดินเจ็งไปฆ่าเสีย อย่าให้คนทั้งหลายดูเยี่ยงต่อไป

ในคดีเรื่องนี้ลึกลับนัก กาลก็ล่วงไปแล้วถึงสามปีเผอิญให้ท่านผู้นี้ไปฝันเห็นพอบเป็นกระแสน้ำเงื่อน เข้าเปาเล่งเถจึงได้วินิจฉัยไต่ตรองตรงแก่ข้อความที่จริง ข้อที่ให้อำเภอเรียกนักเรียนในตำบลนั้นมาพร้อม

และใช้อุบายให้นักเรียนแต่งโคลงดอบ จึงได้ความซัดแจ้งกระจ่างจนมีทางวินิจฉัย แต่ที่ลงโทษให้มาเสียนั้นก็เป็นการจริง แต่ในสมัยนั้นจำเป็นต้องทำเช่นนั้นจริง จึงจะสมแก่บุคคลและสมัยของมนุษย์

เรื่องที่ ๓๖

มีความว่า ยังมีชายสองคนตั้งบ้านเรือนอยู่ ณ เมืองสุนทียานุ คนหนึ่งชื่อซีเคง คนหนึ่งชื่อดั้นเหียน ดั้นเหียนกับซีเคงเป็นมิตรสหายชอบพอกันเป็นอันมาก ฝ่ายซีเคงมีบุตรหญิงคนหนึ่งมีลักษณะงามหมดจดชื่อนางสุกหุน ฝ่ายดั้นเหียนมีบุตรชายคนหนึ่งชื่อดั้นกักฉาย ดั้นเหียนกับซีเคงได้เล่าเรียนหนังสือสอบไล่ได้เป็นขุนนางด้วยกันทั้งสองคน ได้สัญญาต่อกันว่าถ้าบุตรทั้งสองฝ่ายเจริญวัยขึ้นด้วยกันแล้วก็จะแต่งให้อยู่กินเป็นภรรยาสามีแก่กัน มิให้เสียคำมั่นสัญญาต่อกันได้

ครั้นอยู่มาบุตรของดั้นเหียนและบุตรของซีเคงก็เจริญเป็นหนุ่มสาวขึ้นด้วยกัน ฝ่ายดั้นเหียนกับภรรยาถึงแก่กรรมลงทั้งสองคนเมื่ออายุดั้นกักฉายได้ ๑๖ ปี แต่ดั้นกักฉายมีสติปัญญามากได้ไปเรียนหนังสือตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี จึงมีความรู้ลึกซึ้ง ราษฎรในตำบลนั้นพากันสรรเสริญดั้นกักฉายยิ่งนัก ดั้นกักฉายเป็นกำพร้าบิดามารดา ก็ถึงแก่ความยากจนลงทุกวัน จะเหลือवलหลังแลหน้าก็ไม่มีที่พึ่งพึ่งอิงอาศัย

ฝ่ายซีเคงเห็นดั้นกักฉายเป็นผู้ขัดสนยากจนลง ไม่มีเงินทองจะมาแต่งงานกับบุตรของตัวเอง ซีเคงคิดจะไคร่ยกนางสุกหุนผู้บุตรให้แก่ผู้อื่น

อันนางสุกหุนก็ได้เล่าเรียนหนังสือกับมารดา และได้อ่านตำรับตำราสุภาษิตต่าง ๆ และได้อ่านสุภาษิตของขงจื๊อมีความว่า ถ้าเป็นหญิงบริสุทธิ์แล้วไม่ยอมมีสามีถึงสอง ถ้าชายชื่อสัตย์กตัญญูต่อแผ่นดินแล้วไม่ขอเป็นข้าสองเจ้าบ่าวสองนาย ครั้นนางสุกหุนแจ้งความว่า บิดามารดาละทิ้งคำมั่นสัญญาให้เสียความสัตย์ดังนั้น นางสุกหุนไม่เป็นอันกินอันนอนมีความวิตกทุกข์ร้อนยิ่งนัก

ครั้นอยู่มาได้ประมาณสักปีหนึ่ง พวกครูทั้งหลายจึงนำพวกนักเรียนสาธุศิษย์ไปสอบไล่หนังสือในชั้นสิ่วจ่ายต่อกันอันอำเภอทุก ๆ อำเภอ ดั้นกักฉายก็ตามครูไปสอบไล่ที่ตำบลไชแฉ

ฝ่ายนางสุกหุนครั้นแจ้งว่าดั้นกักฉายไปสอบไล่หนังสือ จึงใช้ให้นางเสาะหมุยคนใช้ของนางตามเอาเงินสิบตำลึงกับถ้วยทองคำสองถ้วยไปให้แก่ดั้นกักฉาย นางเสาะหมุยจึงไปถึงบ้านดั้นกักฉายแล้วถามคนซึ่งอยู่ในบ้านดั้นกักฉายว่า ดั้นกักฉายอยู่หรือไม่ คนในบ้านจึงบอกว่าดั้นกักฉายไปสอบไล่หนังสือที่ตำบลไชแฉหาได้อยู่ไม่ นางเสาะหมุยจึงไปยังตำบลไชแฉ พบดั้นกักฉายแล้วบอกว่า นางสุกหุนนายข้าพเจ้ามีความรักใคร่ ท่าน ปรารถถึงท่านว่า เดิมบิดามารดาของนายข้าพเจ้าก็ได้สัญญาไว้แก่บิดามารดาท่าน แม้ว่าจะยากจนฉันใดก็ไม่ทิ้งกัน มาบัดนี้เห็นว่าบิดามารดาท่านบุญหาไม่แล้ว ตัวท่านก็ขัดสนยากจนลงไม่มีที่พึ่ง พึง นายข้าพเจ้าจึงให้ข้าพเจ้านำสิ่งของเหล่านี้มาให้แก่ท่านพอเป็นกำลังจะได้เล่าเรียนหนังสือต่อไป นางเสาะหมุยว่าดังนั้นแล้วจึงมอบเงินสิบตำลึงกับถ้วยทองคำให้แก่ดั้นกักฉาย ดั้นกักฉายมีความยินดีจึงรับเอาสิ่งของไว้แล้วพูดว่านายท่านมีความเมตตาแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความขอบพระเดชพระคุณนายท่านยิ่งนัก ข้าพเจ้าจะฝากหนังสือของข้าพเจ้าไปถึงนายท่านด้วยฉบับหนึ่งให้นายท่านทราบ ถ้าภายหลังอย่าได้ให้มาเช่นนั้น เนื้อความจะแพร่พรายไปก็จะเป็นที่ติเตียนแห่งคนทั้งหลาย นายท่านจะมีความมัวหมองไป ดั้นกักฉายว่าดังนั้นแล้ว^๓จึงเขียนหนังสือฉบับหนึ่งใจความว่า ถ้านางสุกหุนผู้ที่รักทราบ ด้วยเดิมบิดามารดาของข้าพเจ้ายังมีชีวิตอยู่ หวังใจว่าจะขอท่านให้แก่ข้าพเจ้าเป็นคู่ร่วมสุขร่วมทุกข์กัน ครั้นบิดามารดาของข้าพเจ้าบุญหาไม่แล้วข้าพเจ้าก็ว่าเหวเป็นกำพร้าไม่มีที่พึ่ง ครั้นจะวานเฒ่าแก่ไปสู่อุชอท่านเล่า ก็ขัดสนไม่มีเงินทองจะ

แต่งงานตามธรรมเนียมเพราะวาสนาของข้าพเจ้าไม่มีจึงหากให้เป็นไป จึงมิได้ร่วมสุขร่วมทุกข์กันกับท่าน ซึ่งท่านมีแก่ใจเมตตาข้าพเจ้าให้สิ่งของเงินทองมาทั้งนี้ ข้าพเจ้าขอบใจท่านเป็นที่ยิ่ง เมื่อบิดามารดาของท่านเห็นว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ไร้ทรัพย์อัปปัญญาแล้ว จะยกท่านให้แก่ผู้ใดก็สุดแล้วแต่การที่จะเป็นไป ขอท่านจงทราบความวิตกและความยากขัดข้องในใจของข้าพเจ้าเถิด ครั้นเขียนแล้วดิ้นก๊กฉายก็เข้าฝืนกมอบให้นางเสาะหมุยกลับไปให้แก่นางสุกหุน

ฝ่ายนางเสาะหมุยครั้งนี้ได้รับหนังสือมาจากดิ้นก๊กฉายแล้ว ก็กลับมาแจ้งความแก่นางสุกหุนตามคำของดิ้นก๊กฉายสั่ง และส่งหนังสือที่ดิ้นก๊กฉายฝากมานั้นให้แก่นางสุกหุน นางสุกหุนเปิดผนึกออกอ่านแจ้งความทุกประการแล้วจึงพูดแก่นางเสาะหมุยว่า แม้บิดามารดาเราเสียสัตย์จะยกเราให้แก่ชายอื่นแล้ว เราก็จะฆ่าตัวตายเสียเป็นแน่ เพราะเดิมบิดามารดาของเราได้ปฏิญาณสัญญาไว้ว่า จะยกเราให้เป็นภรรยาดิ้นก๊กฉายแล้ว เราจะต้องถือใจตั้งใจว่าดิ้นก๊กฉายเป็นสามีของเราด้วย ธรรมดาหญิงดีที่บริสุทธิ์ไม่ร่วมชายเป็นสอง ถ้าชายเป็นชาติทหารชื่อตรงต่อแผ่นดินแล้ว ไม่ขอเป็นข้าสองเจ้าจึงจะเป็นที่สรรเสริญแก่เทพยดาและมนุษย์ นางสุกหุนพูดกับนางเสาะหมุยดังนั้นแล้ว จึงกระซิบสั่งนางเสาะหมุยให้ไปนัดแก่ดิ้นก๊กฉายว่า ถ้าเวลาสองยามแล้วให้ดิ้นก๊กฉายเข้าไปคอยในสวนดอกไม้หลังบ้านของนางสุกหุน นางสุกหุนจะให้เงินทองสิ่งของต่าง ๆ จะได้ไปเป็นกำลังที่จะแต่งงานกับนางสุกหุนจะได้อยู่กินเป็นภรรยาสามีกันต่อไป

นางเสาะหมุยรับคำสั่งของนางสุกหุนแล้ว ก็ไปนัดแก่ดิ้นก๊กฉายตามคำนางสุกหุนทุกประการ ดิ้นก๊กฉายก็รับว่าจะมาตามสั่งตามนัด

ขณะเมื่อนางเสาะหมุยนัดแนะแก่ดิ้นก๊กฉายนั้น พังเพลงซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนด้วยกันกับดิ้นก๊กฉายเดินมาแอบไต่ยีน ครั้นเวลาค่ำพังเพลงไปคอยดู เห็นดิ้นก๊กฉายเสพสุราอยู่กับเพื่อนที่โรงเตี๊ยม ครั้นดิ้นก๊กฉายเสพสุราเมาแล้วก็นอนหลับไป หาได้คิดถึงการที่นัดกันกับนางเสาะหมุยไว้ไม่ ฝ่ายพังเพลงจึงปลอมเป็นดิ้นก๊กฉายไปในสวนดอกไม้ของนางสุกหุนคอยทำอยู่

ฝ่ายนางเสาะหมุยครั้งนี้แลเห็นพังเพลงเดินเข้ามาในสวนก็หวังใจเสียว่าดิ้นก๊กฉาย นางเสาะหมุยจึงขึ้นไปบนตึกบอกแก่นางสุกหุน นางสุกหุนก็จัดเงินห่อหนึ่งกับกำไลมือทองคำคู่หนึ่ง กับหนังสืออีกฉบับหนึ่งมอบให้นางเสาะหมุยนำไปให้ดิ้นก๊กฉาย

นางเสาะหมุยรับสิ่งของมาจากนางสุกหุนแล้ว ก็ลงจากตึกเดินเข้าไปในสวน แล้วพิจารณาดูหาใช้ ดิ้นก๊กฉายไม่ ด้วยดิ้นก๊กฉายไม่ล่ำสันมีลักษณะปานกลางไม่สูงไม่ต่ำ แต่ลักษณะพังเพลงเป็นคนสูงใหญ่ นางเสาะหมุยเห็นผิดสังเกตตั้งนั้นก็ยังไม่อาจส่งสิ่งของให้ พังเพลงก็ชักมือออกจากฝักพื้นนางเสาะหมุยถึงแก่ความตาย แล้วพังเพลงก็อุ้มศพนางเสาะหมุยไปทิ้งลงในสระกลางสวน พังเพลงก็เก็บเอาเงินทองสิ่งของเหล่านั้นไปทั้งสิ้น

ฝ่ายนางสุกหุนคอยนางเสาะหมุยอยู่จนสว่าง ก็หาเห็นนางเสาะหมุยกลับมาไม่ นางสุกหุนมีความสงสัยอยู่ในใจว่า นางเสาะหมุยใช้ให้นำสิ่งของไปให้ดิ้นก๊กฉายก็ไม่เห็นกลับ ชะรอยจะเกิดเหตุภัยประการใดเป็นแน่ ครั้นคิดดังนั้นแล้วนางสุกหุนก็นิ่งอยู่ไม่รู้ว่าจะเป็นประการใดแน่

หมดอายุ 30/03/2565

ฝ่ายซีเคงครั้นเวลาเช้า หาเห็นนางเสาะหมุยมารับใช้การงานไม่ ซีเคงจึงให้คนไปเที่ยวตามหาหลายพวก ครั้นเข้าไปในสวนเห็นรอยโลหิตหยดไหลอยู่เป็นกอง คนใช้ก็กลับมาบอกซีเคง ซีเคงจึงไปดูเห็นโลหิตตกอยู่กับพื้นดินและหยดย่อยไปทางสระน้ำ จึงตามรอยโลหิตไปจนถึงปากสระเห็นในสระมีสายโลหิต

พุ่งขึ้นจากน้ำ ซีเคงให้คนใช้ลงไปดำค้นหา ได้ศพนางเสาะหมุยขึ้นมาเห็นมีบาดแผลกับเก็บหนังสือของนาง สุกหุนได้ฉบับหนึ่ง ที่เขียนให้ตีนก๊กฉาย ซีเคงเปิดฉีกออกดูอ่านได้ความว่า ข้าพเจ้านางสุกหุนขอคำนับมา ยังท่านตีนก๊กฉายสิวจ่ายทราบ ด้วยข้าพเจ้าคิดถึงท่านทุกเวลามีได้เว้นว่างวายคำนี้ บัดนี้ข้าพเจ้าได้ฝาก เงินมาให้ท่านร้อยตำลึงเศษกับกำไลมือทองคำคู่หนึ่งท่านจงรับไว้ จะได้มาสู่ขอข้าพเจ้าไปอยู่กินร่วมทุกข์ ร่วมสุขกับท่าน สิ่งของเหล่านี้ข้าพเจ้าได้มอบให้นางเสาะหมุยนำมาให้แก่ท่าน ขอท่านจงรับไว้ด้วยความ ยินดีเถิด

ซีเคงครั้นอ่านหนังสือรู้ความตลอดแล้วดั่งนั้น ก็มีความโกรธยิ่งนัก จึงพูดว่าตีนก๊กฉายฆ่านาง เสาะหมุยแน่แล้วไม่ต้องสงสัยผู้อื่นเลย ว่าดั่งนั้นแล้วซีเคงจึงให้เชิญกำนันมาพลิกศพชันสูตรบาดแผล แล้ว ซีเคงก็ทำเรื่องราวไปยื่นต่อสิดองอำเภอกกรมการแขวง

ฝ่ายตีนก๊กฉาย วันเมื่อนัดกันกับนางสุกหุนก็หาได้ไปตามนัดไม่ ตีนก๊กฉายมีความวิตกรำพึงถึง นางสุกหุนยิ่งนัก พอนักการมาเกาะตัวตีนก๊กฉาย ตีนก๊กฉายตกใจหาว่าจะมีเหตุการณ์สิ่งใดจะเกิดขึ้นไม่ ตีนก๊กฉายก็ไปกับนักการจนถึงอำเภอกกรมการ กรมการจึงซักถามตีนก๊กฉาย ตีนก๊กฉายก็ให้การไม่รับ ซีเคง จึงเอาหนังสือของนางสุกหุนออกมาแผ่แล้วว่า ตีนก๊กฉายไม่ได้ฆ่านางเสาะหมุยแล้วผู้ใดจะฆ่าเล่า

ตีนก๊กฉายแลเห็นหนังสือของนางสุกหุนดั่งนั้นก็ตกใจจะสิ่งหนึ่งอันอยู่ หารู้ที่ว่าจะให้การแก้ตัว ประการใดต่อไปไม่

สิดองอำเภอกกรมการ จึงให้นักการผูกตีตีนก๊กฉายหนึ่งยกแล้วให้คุมตัวไปขังไว้ ครั้นเวลาค่ำซีเคง จึงเอาทองร้อยตำลึงไปเดินต่อสิดองอำเภอกกรมการ ขอให้แก้สำนวนคำให้การของตีนก๊กฉายว่ารับเป็นสัตย์

สิดองครั้นได้สินบนแล้ว จึงแก้คำให้การของตีนก๊กฉายข้อที่ไม่รับให้เป็นรับไป สิดองจึงให้นักการ ผู้คุมเข้าชื่อคาจำตีนก๊กฉายแล้วส่งตัวตีนก๊กฉายไปยังเมืองสุนเทียนหูเมืองหลวง เปาเล่งเถิงสอบถามตีน ก๊กฉาย ตีนก๊กฉายจึงให้การตั้งแต่บิดามารดาของตีนก๊กฉายกับซีเคงได้รักใคร่ชอบพ้อภัยภัยภัยกันมา ก็ได้ รับคำมั่นสัญญาเป็นไมตรีเกี่ยวต้องจะยกนางสุกหุนให้ตีนก๊กฉายเป็นภรรยา จนถึงบิดามารดาของตีนก๊กฉาย ถึงแก่กรรมลง ตีนก๊กฉายไม่มีเงินทองจะแต่งงานสุกหุนตามธรรมเนียม ซีเคงคิดจะยกนางสุกหุนให้แก่ผู้อื่น จนถึงนางสุกหุนให้นางเสาะหมุยนำเงินทองไปให้ตีนก๊กฉายเมื่อเวลาไปสอบไล่ชั้นสิวจ่ายครั้งนั้น ครั้นมาชั้น หลังนัดให้ไปที่สวนดอกไม้ จะให้เงินทองต่อภายหลังอีก จะได้เป็นกำลังไปแต่งงานนางสุกหุนตามธรรมเนียม ในวันนั้นข้าพเจ้าไปพบเพื่อนชวนเสพสุราเมาแล้วก็กลับไป หาได้ไปหานางสุกหุนไม่ ซึ่งมีผู้มาฆ่านาง เสาะหมุยผู้รับสั่งของมาจากนางสุกหุนแล้วก็เก็บเอาเงินทองสิ่งของไปทั้งสิ้นดั่งนั้นนั้น ขอท่านได้พิจารณาโดย ยุติธรรม ซึ่งข้าพเจ้าจะได้ทรมานต่อผู้มีคุณนั้นหาไม่ได้

เปาเล่งเถิงได้ฟังตีนก๊กฉายให้การดั่งนั้นก็นิ่งตรึงตรองอยู่ ยังมีได้ว่าประการใด แต่เห็นความว่าตีน ก๊กฉายคงจะมีได้ทำแก่นางเสาะหมุยเป็นแน่ ด้วยมีเหตุที่จะส่อให้เห็นได้ตามกิริยาอาการและกรรมตา จึงสั่ง ให้ผู้คุมคุมตัวตีนก๊กฉายไปขังไว้ก่อน

ฝ่ายตีนก๊กฉายต้องจำขังอยู่ในกองหลุโทษ ดูหนังสือมิได้ขาด ด้วยตีนก๊กฉายอัธยาศัยสุภาพจะ พุดจาแก่เพื่อนนักโทษด้วยกันก็มีแต่ถ้อยคำอ่อนหวานไพเราะเรียบร้อย วันนั้นเปาเล่งเถิงเดินเข้าไปตรวจดูใน กองหลุโทษ พิจารณาเห็นลักษณะตีนก๊กฉายเห็นเป็นคนสุภาพเรียบร้อยและหมั่นในการเล่าเรียน เปาเล่งเถิง ใคร่ครวญอยู่ในใจว่าเด็กหนุ่มผู้นี้มีลักษณะไม่มีอาการบอกร้าย ตีนก๊กฉายผู้นี้จะไปข้างหน้าคงเป็น

คนดีใช้ราชการได้

ประการหนึ่งบรรดาหญิงที่มีแก่ใจ เอาเงินทองให้แก่ชายในคดีเช่นนี้เราเคยได้พิจารณามากหลายรายแล้ว ธรรมดาผู้ที่มีแก่ใจเอาเงินทองมาให้แล้ว โทษเลยชายจะมีแก่ใจมาผู้เอาทรัพย์มาให้ นั่นได้ ซึ่งจะพิพากษาดัดสินว่าดินก๊กฉายเป็นผู้ร้ายฆ่านางเสาะหมุยตายนั้น เราไม่เห็นมีทางที่จะเป็นไปได้เลย จำจะต้องเอาตัวผู้ร้ายให้จงได้ เปาเล่งเถิดคิดดังนั้นแล้ว ครั้นเวลากลางคืนเปาเล่งเถิดจึงจุดธูปเทียนบูชาเทพดาอันรักษาฟ้าและดิน แล้วอธิษฐานว่าขอให้ตัวอ้ายผู้ร้าย ครั้นอธิษฐานแล้วก็เข้านอนหลับสนิทมิได้เห็นเป็นคำโคลงสืบทว่า ฮันเอี่ยมบ๊วยฮวยเอ็งฮันซี้ หลงก็หลงก่ายฉี่บ๊วยฮวย สิหยินยักเซ็งก็ตั้งเถ่า เจียวหลัย กงชินตุ๊กม็อกซ่าย แปลเป็นภาษาไทยได้ความว่า น้ำค้างหยาดลงมาถูกดอกไม้บ๊วยฮวย เกษรดอกไม้ นั้นกระเด็นติดฝาผนัง มังกรกับมังกรชี่กันแล้วยังมีหน้าทับถมต้นไม้บ๊วยฮวยให้ถึงแก่หักโค่น แม่มนุษย์ปุกุชนผู้ใดล่วงรู้ความลับลี้ภายในแล้ว ขออย่าให้ร่อนถึงขอนไม้ใหญ่ ขอนไม้ใหญ่หาได้เกี่ยวข้องกับต้นไม้

เปาเล่งเถิดครั้นนึกเห็นดังนั้นแล้ว ก็ตกใจตื่นขึ้นคิดปริศนาโคลงสืบทนั้นออก คืออธิบายว่า มังกรต่อมังกรชี่กันนั้น ได้แก่ตัวอักษรพ้องเพลง บ๊วยฮวยนั้นเป็นชื่อของดอกไม้บ๊วยฮวย ได้แก่นางเสาะหมุย ขอนไม้ใหญ่นั้นได้แก่ ดินก๊กฉาย เปาเล่งเถิดคิดคำโคลงปริศนานั้นตกลงดังนี้แล้ว ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้าเปาเล่งเถิดก็ออกนั่งศาลวินิจฉัย จึงให้ผู้คุมถอดดินก๊กฉายออกจากจำแล้วพาตัวมาที่ศาล เปาเล่งเถิดถามว่า บรรดาพวกนักเรียนเพื่อนฝูงของท่านมีผู้ใดชื่อพ้องเพลงบ้าง

ดินก๊กฉายคำนับเปาเล่งเถิดแล้วให้การว่า พวกนักเรียนด้วยกันกับข้าพเจ้ามีอยู่ผู้หนึ่งชื่อพ้องเพลง

เปาเล่งเถิดจึงถามต่อไปว่า เมื่อนางเสาะหมุยมานัดให้ท่านไปรับสิ่งของในสวนดอกไม้แล้วท่านมิได้ไป และเมื่อขณะนางเสาะหมุยพูดจาแะนัดแก่ท่านนั้น มีผู้ใดกล้ากราบเดินไปมาอยู่ในที่นั้นได้ยินได้ฟังบ้างหรือไม่

ดินก๊กฉายให้การว่า เมื่อขณะข้าพเจ้านั่งพูดจาแก่นางเสาะหมุยนั้น เห็นพ้องเพลงเดินมาข้างหลังข้าพเจ้านอกจากนั้นหาเห็นผู้ใดเดินกล้ากราบมาไม่

เปาเล่งเถิดได้ฟังดินก๊กฉายให้การบอกเล่าถึงดังนั้นเปาเล่งเถิดจึงพูดว่า ถ้ากระนั้นพ้องเพลงเป็นผู้ร้ายฆ่านางเสาะหมุยเป็นแน่แล้ว ไม่ต้องสงสัยผู้อื่นต่อไปเลย เพราะเหตุว่าเมื่อเวลาท่านกับนางเสาะหมุยพูดนัดหมายกันอยู่นั้น พ้องเพลงคงแอบมาฟังอยู่นานแล้วจึงรู้เรื่องความชัดเจนจึงได้ปลอมเป็นตัวท่านไปเอาทรัพย์นั้น นางเสาะหมุยจำได้ เห็นว่ามีใช้ตัวท่านจึงไม่ส่งสิ่งของให้ พ้องเพลงไม่ได้สมตั้งใจหมายจึงได้ฆ่านางเสาะหมุยเสีย แล้วจึงเก็บเอาทรัพย์สิ่งของไปทั้งสิ้นคงจะเป็นเช่นนี้แน่ เปาเล่งเถิดว่าดังนั้นแล้วจึงให้หนักการไปเอาตัวพ้องเพลงมายังศาล แล้วถามว่าตัวท่านปลอมเป็นดินก๊กฉาย ไปรับเอาสิ่งของที่นางเสาะหมุยแล้วมีหน้าฆ่าฆ่านางเสาะหมุยถึงแก่ความตายด้วย อย่าปิดงำอำพรางเลยจงรับเสียโดยดีเถิดเรารู้อยู่แล้ว

พ้องเพลงได้ฟังเปาเล่งเถิดถามดังนั้น ก็ให้การว่าข้าพเจ้าเป็นนักเรียน มิได้กระทำโจรกรรมให้ท่านผู้ใดได้ความเดือดร้อนเลย

เปาเล่งเถิดได้ฟังพ้องเพลงให้การปฏิเสธไม่รับดังนั้น จึงให้หนักการผูกพ้องเพลงจะตีถาม พ้องเพลงเห็นจะทนเจ็บไปไม่ได้ด้วยเป็นความจริงใจก็ให้การรับเป็นสัตย์

เปาเล่งเถิดจึงให้หนักการคุมตัวพ้องเพลงไปนำของกลางมาให้ พ้องเพลงแจ้งความว่าสิ่งของอื่น ๆ ได้จำหน่ายใช้สอยเสียหมดแล้ว ยังเหลือแต่กำไลทองคำอยู่คู่หนึ่งเท่านั้นนำมาให้แก่เปาเล่งเถิด เปาเล่งเถิดจึงคืน

ของกลางนั้นให้แก่นางสุกหุน

เปาเล่งถูจึงพูดแก่ซีเค่งว่า ตัวท่านนี้เป็นคนสับปลับ เป็นผู้ใหญ่ไม่ได้ ไม่ควรจะเป็นที่นับถือของผู้น้อย เดิมท่านเห็นว่าบิดามารดาของตั้นก๊กฉายยังบริบูรณ์อยู่ด้วยลาภและยศ ท่านจึงรับคำมั่นสัญญาต่อบิดามารดาตั้นก๊กฉายว่า จะยกนางสุกหุนผู้บุตรให้แก่ตั้นก๊กฉายเป็นภรรยา ครั้นบิดามารดาตั้นก๊กฉายหาบุญไม่แล้ว ตั้นก๊กฉายยากจนขัดสนลงทุกวันหาบริบูรณ์เหมือนแต่ก่อนไม่ ท่านคิดจะบิดพลิ้วยกนางสุกหุนให้เสียแก่ผู้อื่นดังนี้หาควรไม่ เปาเล่งถูว่าดังนั้นแล้วจึงถอดเสื้อชั้นนอกของเปาเล่งถูออกให้แก่ตั้นก๊กฉายหนึ่งเสื้อ แล้วให้ตั้งเครื่องบวงสรวงเทพยดาแต่งงานให้ตั้นก๊กฉายกับนางสุกหุนอยู่กินเป็นภรรยาสามีกัน เปาเล่งถูเห็นว่าตั้นก๊กฉายเป็นบุตรขุนนางตระกูลกวี และทั้งประกอบไปด้วยความพากเพียรเล่าเรียนหนังสือและอักษรศาสตร์สุภาพเรียบร้อย เปาเล่งถูมีความสงสารจึงเบิกเงินคลังเกือกูลให้ตั้นก๊กฉายยืมสิบตำลึงเศษ เปาเล่งถูจึงตัดสินใจให้ตีฟั้งเพลงร้อยทีแล้วเอาตัวไปฆ่าเสีย แล้วเอาตัวสิทธิองกรมการซึ่งรับสินบนแก่ซีเค่ง ดัดแปลงคำให้การและกดขี่ตั้นก๊กฉายนั้นมาถอดออกจากยศ แล้วให้เนรเทศไปอยู่เมืองไทละระยะทางสามพันลี้ แล้วเปาเล่งถูจึงทำรายงานขึ้นถวายพระเจ้าห้องยินจงฮ่องเต้ทรงทราบทุกประการ ส่วนตัวตั้นก๊กฉายเมื่อได้อยู่กินกับนางสุกหุนแล้ว ได้ไปสอบไล่หนังสือได้ชั้นจิ้นสี่ได้เป็นขุนนางสืบตระกูลบิดาต่อไป

เรื่องที่ ๓๗

มีความว่า ครั้งนั้นที่เมืองดงเกียดดูเดือนสี่ วันนั้นเป็นวันขึ้นสิบสองค่ำฝนตกใหญ่ ยังมีชายผู้หนึ่ง ชื่อล่อจิ้นเหียนมีร่มอยู่คันหนึ่ง ล่อจิ้นเหียนจึงจูงร่มนั้นเดินไปหาเพื่อนที่ตำบลก้วนเต็ง ยังมีชายหนุ่มนักเลง คนหนึ่งเดินตามไปขออาศัยร่มแก่ล่อจิ้นเหียน ล่อจิ้นเหียนไม่ให้อาศัยแล้วพูดว่า ข้าพเจ้ามีร่มมาแต่คันเดียว เท่านั้น ท่านจะมาขออาศัยกระไรได้

ชายนักเลงนั้นจึงลวงว่า ร่มของข้าพเจ้าก็มีอยู่คันหนึ่งเพื่อนกันเขามาขอยืมเอาไปกาง ข้าพเจ้า คอยอยู่เป็นช้านานยังไม่เห็นเขากลับมา ข้าพเจ้าจะรีบกลับไปบ้าน เพราะฉะนั้นจึงจะขอโดยสารท่านไปด้วย ล่อจิ้นเหียนได้ฟังดังนั้น โดยเสียอ่อนวอนไม่ได้ก็ยอมให้ชายนักเลงผู้นั้นอาศัยร่มไปด้วย

ครั้นถึงถนนตำบลน้ำเคียนเป็นถนนแยก ชายนักเลงนั้นก็ชิงเอาร่มจากมือของล่อจิ้นเหียนไป ล่อจิ้นเหียนมีความโกรธจึงพูดว่า เข้ามาขออาศัยร่มของเราแล้ว บัดนี้กลับมาจากเอาร่มของเราไปจะนี้หาควรไม่ จึงคืนร่มมาให้แก่เรา

ชายนักเลงผู้นั้นชื่อคืออิดฉ้อ หัวเราะแล้วพูดว่า พรุ่งนี้ข้าพเจ้าจะคืนร่มให้ท่าน อย่าว่านวยไปเลย ล่อจิ้นเหียนสู้เดินเปียดฝนตามไป พูดทู่เถียงว่ากล่าวอ้ออึ้งขึ้น พอถึงหน้าบ้านเปาเล่งเถ เปาเล่งเถ ได้ยินเสียงคนเถียงกันอีกที ก็ให้นักการไปเอาตัวคนทั้งสองนั้นเข้ามาถามว่า เจ้าทู่เถียงอะไรกันอ้ออึ้งอยู่ กลางถนน

ล่อจิ้นเหียนค้ำบเปาเล่งเถแล้วจึงแจ้งความว่า ข้าพเจ้ามีร่มอยู่คันเดียวทางมาจะไปบ้าน ชายผู้นี้ เดินทางมาร่วมกันขออาศัยร่มของข้าพเจ้ามาด้วย ครั้นมาถึงถนนแยกก็เข้าชิงเอาร่มในมือข้าพเจ้าที่ถือเอาว่า ของตน จึงได้ทู่เถียงกันดังนี้

เปาเล่งเถจึงได้ถามชายนักเลงจำเลยนั้นว่า เขาร้องว่าเจ้าชิงเอาร่มของเขาไปจริงหรือไม่ คืออิดฉ้อ จึงให้การร่วมของข้าพเจ้าถือกางมาจากบ้านข้าพเจ้า หาใช้ร่มของผู้นี้ดูจุกที่กล่าวหาไม่ คืออิดฉ้อกับล่อจิ้นเหียนทู่เถียงกันต่อหน้าเปาเล่งเถ เปาเล่งเถจึงถามว่า เจ้าทั้งสองต่างคนทู่เถียงกันว่าร่ม ของตัว ร่มคันนี้เจ้าซื้อมาจากผู้ใด ร้านใด ตำบลใด ราคาเท่าใด มียี่ห้ออะไร มีสิ่งใดในร่มนั้นเป็นสำคัญ เครื่องหมายเป็นพยานบ้าง

ล่อจิ้นเหียนจึงให้การว่า ร่มคันนี้ข้าพเจ้าซื้อมาราคาห้าหุนเท่านั้น กับเห็นว่าราคาเล็กน้อย จึงมิได้ เขียนยี่ห้อไว้ในร่มเป็นสำคัญ

เปาเล่งเถจึงพูดว่าร่มคันเดียวเท่านั้น ราคาก็ไม่มากมายอะไรน่าจะสืบสวนเอาสักขีพยานก็ไม่มีหลักฐาน ที่อ้างป่วยการเสียเวลา เราจะตัดสินแบ่งร่มนี้ให้แก่เจ้าคนละครึ่ง เปาเล่งเถว่าดังนั้นแล้ว จึงให้นักการผ่าร่ม นั้นออกเป็นสองซีก ให้แก่ล่อจิ้นเหียนซีกหนึ่ง ให้แก่คืออิดฉ้อซีกหนึ่ง

ฝ่ายล่อจิ้นเหียนกับคืออิดฉ้อ ครั้นได้ร่มคนละครึ่งแล้วก็ออกจากบ้านเปาเล่งเถไป เปาเล่งเถจึงกระซิบ สั่งให้นักการเดินสะกดตามไปดู ถ้าได้ยินได้ฟังคนทั้งสองพูดจาบังติฉินนินทาเราว่ากระไร ก็ให้จับตัวมาทั้งสองคน คนใช้รับคำสั่งของเปาเล่งเถแล้ว ก็เดินตามสะกดรอยชายทั้งสองนั้นไป

ฝ่ายล่อจิ้นเหียนผู้เจ้าของร่มเดินพลางบ่นพลางว่า ราษฎรเลื่องลือกันว่าเปาเล่งกู่ผู้นี้เป็นผู้มีสติปัญญา ลึกซึ้ง สามารถจะตัดสินคดีของราษฎรที่ลึกลับไม่มีเงื่อนสายให้ได้ความจริงโดยยุติธรรมได้ทุกอย่าง ร่มของเราแท้ ๆ โดยความสัตย์จริงของเรา ท่านเปาเล่งกู่กลับตัดสินแบ่งร่มของเราให้แก่คนพาลเสียซีกหนึ่ง ดังนี้ เราเห็นว่าเปาเล่งกู่ไม่มีสติปัญญาและความยุติธรรมจริงดูละคนเล้าลือ จึงได้ตัดสินเอาหัวน ง่าย ๆ หยาบ ๆ ไม่พิเคราะห์ใคร่ครวญโดยละเอียด ถ้าแต่เช่นนี้แล้วเราก็ตัดสินได้เหมือนกัน ใครทะเลาะทุ่มเถียงกันด้วยทรัพย์สินสมบัติวัตถุสิ่งของ ก็แบ่งให้โจทก์จำเลยเสียคนละครึ่งก็แล้วกันได้โดยเร็วทุกเรื่องไป จะชมว่ามีสติปัญญาอย่างไรได้

ฝ่ายคิ้วอดม้วนนั้นได้ร่มซีกหนึ่งถือเดินไป หัวเราะพลางพูดพลางว่าสมน้ำหน้า ร่มของตัวก็ไม่ทำเครื่องหมายและสำคัญ และยี่ห้อยจดจำว่าซื้อมาแต่แห่งหนตำบลใดไว้ เเคราะห์เราตีชะรอยเวลานี้เปาเล่งกู่ ลมจะเสีย จึงได้ตัดสินเอาง่าย ๆ เช่นนี้ นึก ๆ ก็นำหัวเราะ

ขณะนั้นนักการของเปาเล่งกู่ตามชายทั้งสองคนไปข้างหลัง ได้ยินได้ฟังคนทั้งสองพูดนิทานและ หมิ่นประมาทเปาเล่งกู่ดังนั้น ก็จับตัวชายทั้งสองนั้นคุมตัวมาส่งให้เปาเล่งกู่ เปาเล่งกู่จึงถามว่า เจ้าทั้งสองคน ผู้ใดบ่นนิทานว่ากระไรเราบ้าง จึงให้การไปตามจริงเกิด

ขณะนั้นคิ้วอดม้วนจึงฟ้องแก่เปาเล่งกู่ว่า ล่อจิ้นเหียนบ่นว่าตีเตียนนิทานและหมิ่นประมาทท่านว่า ตัดสินไม่เป็นยุติธรรม ไม่ถูกและไม่มีสติปัญญาปราศจากความวิจาร์ณญาณ ตัดสินความโดยโมหาคติ แต่ตัว ข้าพเจ้าหาได้บ่นว่านิทานท่านประการใดไม่

เปาเล่งกู่พิเคราะห์ใคร่ครวญเห็นความว่า ร่มจะเป็นของล่อจิ้นเหียนเป็นแน่ จึงแก้งงพูดโดยอุบาย ถามล่อจิ้นเหียนว่า ตัวท่านได้บ่นว่านิทานเราจริงหรือไม่ ล่อจิ้นเหียนจึงรับว่าข้าพเจ้าได้บ่นนิทานว่าท่านจริง เพราะเหตุว่าร่มของข้าพเจ้าแท้ ๆ ท่านมาตัดสินให้ผ่าร่มของข้าพเจ้าเสีย ข้าพเจ้ามีความเสียตายจึงได้บ่น โดยความโทมนัสน้อยใจ

เปาเล่งกู่ได้ฟังล่อจิ้นเหียนรับว่า ได้นิทานตีเตียนเปาเล่งกู่ไม่เป็นยุติธรรมและไม่มีสติปัญญาดังนั้น ก็หัวเราะจึงให้เบี่ยงแปะคำร่มแก่ล่อจิ้นเหียนร้อยเบี้ย แล้วเปาเล่งกู่ตัดสินว่า คิ้วอดม้วนนี้เป็นคนทจริตอาศัยร่ม ของล่อจิ้นเหียนแล้ว กลับคิดเอาร่มของเขาไปเป็นของตัว เราลองดูว่าจะเป็นของผู้ใดจริง ด้วยเป็นธรรมดา อยู่ว่า ถ้าผู้ใดเป็นเจ้าของจริงแล้ว ผู้เจ้าของจริงย่อมมีความอาลัยรักใคร่เสียตายและมีความโทมนัสน้อยใจ จึงได้บ่นว่าเราไม่เป็นยุติธรรมและไม่มีสติปัญญาที่จะล่วงรู้ถึงความจริง

ในส่วนตัวเจ้ามีความรื่นเริงกลับพูดว่าสมน้ำหน้า จึงส่อให้เราเห็นได้ว่าเพราะมิใช่ของของตัว จึงได้พูดดังนั้น เราพิจารณาเห็นว่าเจ้าเป็นคนทจริต ว่าดังนั้นแล้วเปาเล่งกู่ให้ตีคิ้วอดม้วนเสีย ๑๐ ที แล้วให้ ใช้คำร่มแก่ล่อจิ้นเหียนด้วย

เมื่อขณะเปาเล่งกู่ชำระความเรื่องร่มอยู่นั้น ชุนชุนนายฉางข้าวแอบดูเปาเล่งกู่ชำระด้วยอุบายอย่าง นั้น ก็ตบมือหัวเราะสรรเสริญว่าเทวดาหลักเมือง หรือดาวดวงใดแบ่งภาคลงมาเป็นเปาเล่งกู่ดอกกระมัง จึงได้เล็ดลอดชำระความไม่มีหลักฐานและสักขีที่อ้างแต่อย่างใดก็ชำระได้ สมด้วยคำเล้าลือว่าเปาเล่งกู่มีสติ ปัญญาและใจซื่อตรงตั้งอยู่ในยุติธรรมจริง

เรื่องที่ ๓๘

มีความว่า ยังมีชายผู้หนึ่งชื่อตีวเก่ง ตั้งบ้านเรือนอยู่นอกเมืองตั้งเกีย เป็นคนชาวบ้านนอกเที่ยวตัดพินมาขายเลี้ยงชีวิต อยู่มาวันหนึ่ง ตีวเก่งตัดพินแล้ว เอามัดมัดติดกับพินด้วยกัน ตีวเก่งจึงแบกพินไปขายในเมืองตั้งเกีย เทียวเร่ขายตามโรงร้าน ครั้นแบกไปถึงบ้านโล้วยิดเขียน โล้วยิดเขียนเรียกจะซื้อพิน คิดราคาเป็นเงิน ๕ หุน โล้วยิดเขียนคิดเงินค่าพินให้แก่ตีวเก่งแล้วตีวเก่งก็กลับบ้าน ครั้นเวลาบ่ายโมงหนึ่ง ตีวเก่งจะเข้าป่าตัดพินต่อไป ตีวเก่งไม่เห็นมิดสำหรับตัดพิน จึงระลึกขึ้นมาได้ว่ามิดมัดติดไว้กับพิน ขายพินให้โล้วยิดเขียนหาได้ซักเอามีตออกมาไม่ ตีวเก่งก็เข้าไปในเมืองไปยังบ้านโล้วยิดเขียน แล้วทวงถามว่า เมื่อเวลากลางวันนั้น ข้าพเจ้าแบกพินมาขายให้แก่ท่าน ข้าพเจ้าลืมมิดไว้ในมัดพิน ขอท่านได้คืนมิดของข้าพเจ้าให้แก่ข้าพเจ้าเถิด ข้าพเจ้าจะได้เอาไปตัดพินขายต่อไป

ฝ่ายโล้วยิดเขียนเป็นคนโลก อยากรแต่จะได้มิดของตีวเก่งไว้ จึงแก้งพูดบิดพลิ้วไปต่าง ๆ ว่า ข้าพเจ้าหาเห็นมิดของท่านไม่ เห็นแต่พินเท่านั้น

ตีวเก่งทวงมิดไม่ได้ก็บันดาลโทสะมีความโกรธกล้าจนตัวสั่น จึงเปล่งวาจากล่าวคำหยาบช้าต่าง ๆ ต่อโล้วยิดเขียน โล้วยิดเขียนถือใจว่าตัวเป็นข้าราชการอยู่ในเปาเล่งถู จึงให้คนใช้จับตัวตีวเก่งไปส่งยังเปาเล่งถู หาวว่าตีวเก่งกล่าวคำหยาบช้าด่าทอ จะขอให้ทำโทษตีวเก่ง

เปาเล่งถูจึงถามโล้วยิดเขียนด้วยข้อสาเหตุประการใด จึงได้เกิดความหยาบช้าด่าทอขึ้น

โล้วยิดเขียนก็เล่าความตามซึ่งได้ซื้อพินของตีวเก่ง ตีวเก่งมาทวงจะเอามีตว่ามิดลืมไว้ในมัดพิน ข้าพเจ้าหาเห็นไม่ ตีวเก่งไม่ฟังจะขึ้นเอามีตกับข้าพเจ้าให้จงได้ จึงได้ด่าทอข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงจับตัวมาให้ท่านชำระทำโทษ

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้นจึงเห็นว่าเป็นแต่การเล็กน้อย ข้อที่ตีวเก่งหยาบช้าแก่โล้วยิดเขียนนั้น เปาเล่งถูสั่งให้ตีตีวเก่ง ๕ ที แล้วก็ปล่อยตัวกลับไปบ้าน

ฝ่ายตีวเก่งครั้งถูกตี ๕ ทีแล้ว ยังมีความโกรธแค้นว่าโล้วยิดเขียนเป็นคนโลกเห็นแก่มิดเล่มหนึ่งเท่านั้น ตีวเก่งจึงไปกล่าวคำหยาบช้าด่าว่าโล้วยิดเขียนต่อไปอีก โล้วยิดเขียนจึงไปฟ้องต่อเปาเล่งถูอีกว่า ตีวเก่งหาเซ็ดหลาบไม่ กลับไปหยาบช้าต่อข้าพเจ้าอีก ขอท่านได้ทำโทษตีวเก่งทวิคูณให้มากขึ้นไปจึงจะเซ็ดหลาบ

ครั้งเปาเล่งถูได้ฟังโล้วยิดเขียนกล่าวโทษตีวเก่งดังนั้น ก็นั่งตรึกตรองใคร่ครวญไปดูเห็นความว่า ตีวเก่งมีมิดเฉพาะแต่เล่มเดียวสำหรับตัดพินขายเลี้ยงชีวิตใส่ไว้ในมัดพิน แบกพินไปขายให้แก่โล้วยิดเขียน โล้วยิดเขียนเป็นคนโลกเห็นแต่จะได้มิดของตีวเก่งไว้ รายมิดนี้เห็นว่าจะจะเป็นความสัตย์จริง ของตีวเก่งเป็นแน่ จำจะต้องคิดอุบายชำระเอามีตคืนมาให้ตีวเก่งให้จงได้ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วเปาเล่งถูจึงให้นักการไปตามตีวเก่งมาถามว่า เหตุใดจึงไปหยาบช้าต่อโล้วยิดเขียนเขาอีกเล่า

ตีวเก่งได้ฟังเปาเล่งถูถามดังนั้น จึงให้การว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ยากจนเข็ญใจตัดพินขายเลี้ยงชีวิต เฉพาะมีมิดอยู่เล่มเดียวสำหรับมือหากินลืมไว้ในมัดพินมาขายให้โล้วยิดเขียน โล้วยิดเขียนปิดบังเอาไว้ ข้าพเจ้าแค้นใจจึงได้กล่าวคำหยาบช้า ขอท่านได้ชำระให้แก่ข้าพเจ้าด้วย

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้นจึงทำอุบายให้นักการจำตีวเก่งไว้ แล้วจัดของกินกับน้ำชาไว้ข้างใน จึงเชิญให้โล้วยิดเขียนเข้าไปกินน้ำชา เปาเล่งถูจึงสั่งความลับเป็นอุบาย ให้หลิบั้นไปยังบ้านโล้วยิดเขียนแล้วบอกแก่ภรรยาโล้วยิดเขียนว่า ตีวเก่งมากกล่าวคำหยาบช้ำต่อสามีท่าน สามีท่านไปฟ้องเปาเล่งถู เปาเล่งถูตีตีวเก่ง ๕ ที มาบัดนี้ตีวเก่งไปหยาบช้ำต่อสามีท่านอีก สามีท่านไปฟ้องต่อเปาเล่งถูอีก เปาเล่งถูทำโทษตีวเก่งทวิคุณดีเสียอีกสิบที แต่มีดที่สามีท่านเก็บได้ในมัดฟืนนั้น บัดนี้สามีของท่านใช้ให้ข้าพเจ้ามาเอามีดที่ท่านไปคืนให้แก่ตีวเก่งผู้เจ้าของมีด

ฝ่ายภรรยาของโล้วยิดเขียนได้ฟังดังนั้น จึงถามหลิบั้นว่า เหตุใดสามีข้าพเจ้าจึงยังไม่กลับมา หลิบั้นบอกว่าท่านเปาเล่งถูเลี้ยงของกินกับน้ำชาอยู่ที่บ้านท่านเปาเล่งถู ยังไม่มาได้

ภรรยาโล้วยิดเขียนสำคัญว่าสามีใช้มาจริง จึงหยิบมีดนั้นมาส่งให้หลิบั้น หลิบั้นจึงนำเอามีดเล่มนั้นมาให้เปาเล่งถู เปาเล่งถูจึงเรียกตัวตีวเก่งมาดูมีด ตีวเก่งแลเห็นมีดเล่มนั้นก็จำได้แม่นมั่นว่าเป็นมีดของตัวเองแล้วบอกแก่เปาเล่งถูว่า มีดเล่มนี้ข้าพเจ้าจำได้เป็นแน่ด้วยได้เคยใช้มากับมือ โล้วยิดเขียนเป็นคนโลภอยากได้ของข้าพเจ้า เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงมีความโกรธจึงได้หยาบช้ำต่อโล้วยิดเขียน ขอท่านได้พิจารณาให้เห็นควรเถิด

เปาเล่งถูจึงทำตวาดเอาตีวเก่งแล้วว่า มีดเล่มหนึ่งเท่านั้นจะพุดจาเสียโดยดีไม่ได้หรือ ถ้าเจ้าพุดจาโดยดีแล้วโล้วยิดเขียนก็คงจะคืนให้ เพราะตัวเจ้าหยาบช้ำต่อเขา เขาจึงมีความโกรธเขาจึงไม่ให้

ขณะนั้นโล้วยิดเขียนพุดขึ้นว่า มีดนั้นก็คืนมาให้แล้วโทษซึ่งหยาบช้ำนั้นขอท่านได้ชำระดีเสียยี่สิบทีแล้วจึงปล่อยให้ไปจึงจะชอบ

เปาเล่งถูว่าเพราะมีดเล่มนี้ จึงได้หยาบช้ำต่อสิวจ่าย จงไปขมาสิวจ่ายเสีย แล้วเราจึงจะปล่อยให้กลับไป

ตีวเก่งได้ฟังเปาเล่งถูว่าดังนั้น จึงเข้าไปคำนับโล้วยิดเขียนแล้วก็เอามีดนั้นกลับไปบ้าน

ครั้นตีวเก่งไปแล้วเปาเล่งถูจึงพุดแก่โล้วยิดเขียนว่า ท่านนี้ก็เป็นผู้ได้เล่าเรียนหนังสือ แต่ทว่าน้ำใจยังหาเป็นยุดิธรรมไม่ ยังเห็นแก่มีดเล่มหนึ่งของคนยาก จัดว่าปราศจากเมตตาจิต คิดแต่จะเขียนตีทำโทษแก่ผู้น้อย ก็ไม่เห็นจะมีประโยชน์สิ่งใดซึ่งตีวเก่งขมาท่านนั้น ตีวเก่งหามีความอายต่อท่านไม่ แต่เราเห็นว่าท่านจะต้องได้รับความอายต่อตีวเก่งเป็นอันมาก

โล้วยิดเขียนได้ฟังเปาเล่งถูว่าดังนั้น ให้นึกขวยแก่ใจคำนับลาเปาเล่งถูแล้วก็กลับมาบ้าน

เรื่องที่ ๓๙

มีความว่า ที่เมืองเสฉวนมีชายผู้หนึ่งแซ่โหชื่อต๊าด เป็นคนน้ำใจกระด้างตื้อดิ่งถือดีไม่ว่าใครจะยอมอ่อนน้อมต่อผู้ใด โหต๊าดอายุได้สี่สิบปียังไม่มีภรรยา ครั้นอยู่มาอาของโหต๊าดถึงแก่กรรมลง อาของโหต๊าดมีบุตรคนหนึ่งชื่อโหหลง โหต๊าดคิดจะใคร่ได้มรดกของอา แต่โหหลงไม่ยอมให้จึงไปฟ้องเป็นความมรดกแก่โหต๊าด ตูลากการยังไม่ได้สืบสวนทวนพยานและตัดสินตกลงประการใด ความนั้นก็ค้างเติ่งอยู่ โหต๊าดกับโหหลงซึ่งเป็นบุตรผู้พี่ผู้น้องกัน มีความบาดหมางซึ่งกันและกันอยู่ด้วยเรื่องมรดก โหต๊าดคิดจะหนีคดีไม่สู้โหหลง โหต๊าดจึงไปหากุ้ยฮ้วงซึ่งเป็นบุตรของอาผู้หญิงจะได้ปรึกษาเรื่องความมรดกนั้น

ฝ่ายกุ้ยฮ้วงเป็นเชื้อสายบุตรขุนนาง มีสติปัญญาเล่าเรียนรู้อ่านหนังสือลึกซึ้ง ครั้นเห็นโหต๊าดบุตรผู้พี่มาหาตังนั้น กุ้ยฮ้วงก็ต้อนรับโดยเป็นอันดี แล้วถามทุกข์สุขถึงวงศ์ญาติพี่น้อง โหต๊าดจึงบอกว่าเป็นความกันด้วยเรื่องมรดกตั้งปีก็ยังไม่ได้ตัดสินประการใดให้ มีแต่เสียค่าธรรมเนียมเปลืองตัวไปทุกวัน ข้าพเจ้าหมายใจว่าจะหลีกเลี่ยงความเรื่องนี้ไปอยู่เสียบ้านอื่นเมืองไกลหาความสุขจะดีกว่า เพราะเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงมาหาท่านหวังใจจะปรึกษาหารือแก่ท่าน ท่านจะเห็นประการใด

กุ้ยฮ้วงได้ฟังโหต๊าดปรึกษาดังนั้น ก็เป็นความสนใจ ด้วยพี่น้องกันทั้งสองฝ่ายพูดด้วยไม่ได้ จึงแกล้งพูดเรื่องอื่น ๆ แก่โหต๊าดว่าเห็นเสียดเป็นขุนนางอยู่ในเมืองดั่งเกี้ยได้ให้คนมาเชิญพี่ไปอยู่เมืองดั่งเกี้ยด้วยเหตุใดพี่จึงไม่ไปเล่า บัดนี้ข้าพเจ้าคิดจะไปเที่ยวเมืองดั่งเกี้ย ตัวพี่จะไปหรือไม่

โหต๊าดได้ฟังดั่งนั้นก็มีความยินดี จึงนัดกำหนดวันจะออกจากเมืองเสฉวนไปเมืองดั่งเกี้ย ครั้นนัดกำหนดวันแล้วโหต๊าดก็ลากุ้ยฮ้วงกลับมาบ้าน จัดหาเสบียงเดินทาง ครั้นถึงวันกำหนดนัด โหต๊าดก็ออกจากบ้านพร้อมกันกับกุ้ยฮ้วงออกจากเมืองเสฉวน เดินทางรอนแรมมายี่สิบวันเศษ ถึงเมืองดั่งเกี้ยจึงเข้าพักโรงแรมข้างทิศตะวันออกคินหนึ่ง ครั้นรุ่งขึ้นกินอาหารแล้ว โหต๊าดจึงเข้าไปในเมืองถามหาบ้านหันเสียด

ราษฎรชาวเมืองบอกว่า หันเสียดเป็นข้าหลวงไปตรวจตามแขวงตามหัวเมืองยังไม่กลับมา โหต๊าดก็กลับมายังโรงแรมตั้งใจคอยท่าหันเสียดกว่าจะกลับ โหต๊าดกับกุ้ยฮ้วงซื้อสุราใส่กระติกสะพายไปเที่ยวเดินชมบ้านเรือนราษฎรในเขตแขวงเมืองดั่งเกี้ยเล่น อยู่มาวันหนึ่งโหต๊าดกับกุ้ยฮ้วงออกจากโรงแรมไปเที่ยวถึงตำบลหนึ่ง ได้ยินเสียงลมพัดดุจเสียงเป่าขลุ่ย โหต๊าดกับกุ้ยฮ้วงแลไปเป็นวัดเก่าโบราณวัดหนึ่ง โหต๊าดกับกุ้ยฮ้วงก็เดินเข้าไปในวัด วัดนั้นมีหลวงจีนผู้เฒ่าสามองค์แลเห็นโหต๊าดกับกุ้ยฮ้วงเป็นผู้แปลกหน้ามาเที่ยวหลวงจีนทั้งสามองค์ก็เชิญโหต๊าดกับกุ้ยฮ้วงเข้าไปนั่งในสำนักแล้วถามว่า ท่านทั้งสองนี้มาจากตำบลใด

กุ้ยฮ้วงจึงตอบว่าข้าพเจ้ามาจากเมืองเสฉวน เพื่อจะมาหาญาติในเมืองนี้ หลวงจีนผู้เฒ่าจึงให้ศิษย์ยกน้ำชามาให้กิน ครั้นกินน้ำชาแล้วหลวงจีนจึงให้ศิษย์เปิดประตูโบสถ์และวิหารออก ให้โหต๊าดกับกุ้ยฮ้วงเข้าไปนมัสการพระแล้ว โหต๊าดกับกุ้ยฮ้วงแลไปข้างหน้าวัดเห็นตำบลหนึ่งแลดูเขาไม้สีเขียวช่อมจึงถามศิษย์วัดว่า ข้างหน้าวัดออกไปนั้นเขาเรียกว่าตำบลอะไร

ศิษย์วัดจึงบอกว่าตำบลนั้นเดิมเป็นที่สวนดอกไม้ของไทเถาขุนนางผู้รักษาเมือง ไทเถาขุนนางผู้นั้นก็ถึงแก่กรรมไปนานแล้ว ที่ตำบลนั้นเป็นสวนร้าง หามีผู้จะอยู่ในสวนนั้นไม่

โหดตัดกับกัวยังครั้งได้ฟังเด็กศิษย์วัดเล่าบอกดังนั้น จึงชวนกันจะไปเที่ยวชมสวนร้างบ้านร้างตำบลนั้น จึงพากันเดินออกจากวัดไปถึงตำบลนั้น เข้าไปในสวนร้างแห่งหนึ่ง ในส่วนนั้นมีรอยสัตว์ป่าเข้ามาหากินแลเห็นกำแพงสวนและฝาผนังตึกชำรุดหักพังลงเป็นหลายแห่ง กัวยังเดินเที่ยวดูเห็นดังนั้นแล้ว ก็ถอนใจใหญ่แล้วพูดว่าท่านโบราณจะก่อสร้างสิ่งใดไว้ก็เป็นที่น่าเสียดาย แต่กระนั้นก็ไม่พ้นความหักพัง พูดดังนั้นแล้วก็เดินเที่ยวดูต่อไป

ขณะนั้นโหดตัดคิดขึ้นมาได้ ด้วยลืมห่อเงินไว้บนแท่นหน้าพระในโบสถ์จึงบอกแก่กัวยังว่า ข้าพเจ้าลืมห่อเงินไว้ที่วัดจะต้องกลับไปเอาเงินที่ลืมไว้มาก่อน ท่านจงรอคอยข้าพเจ้าอยู่ที่นี่ ต่อข้าพเจ้ากลับมาจึงค่อยไปโรงเตี๊ยมพร้อมกัน ครั้นสั่งเสียกันดังนั้นแล้วโหดตัดก็รีบกลับไปยังวัด

ฝ่ายกัวยังเดินเที่ยวดูในสวนร้างนั้นเห็นมีต้นไม้ดอกไม้ต่าง ๆ ก็เดินเลยเข้าไปเห็นป่าไม้ไผ่แห่งหนึ่ง กัวยังก็นั่งพักคอยโหดตัดอยู่ในที่นั้น แลเห็นหญิงเดินเข้ามาจากชายป่าตรงเข้ามาหากัวยัง หญิงนั้นหัวเราะแล้วพูดว่า ไทเถาให้ข้าพเจ้ามาเชิญท่านไปที่บ้านจะใคร่ปรึกษาการแก่ท่าน

ฝ่ายกัวยังหารู้ว่าปีศาจมาล่อลวงไม่ และให้เคลิบเคลิ้มหลงลืมที่นัดไว้แก่โหดตัดไป กัวยังจึงถามหญิงทั้งสองคนนั้นว่าไทเถานั้นคือผู้ใด หญิงนั้นจึงบอกว่าท่านไปถึงแล้วคงจะรู้ กัวยังเวลานั้นให้วงงงไปดุจว่าคนที่นอนฝันจึงเดินตามหญิงสองคนนั้นไป

ฝ่ายโหดตัดกลับมาถึงวัดได้ห่อเงินแล้วก็รีบกลับมา ครั้นเข้าไปถึงในป่าไม้ไผ่เที่ยวเรียกหา กัวยังก็หาพบเห็นไม่ โหดตัดหวังใจว่ากัวยังคอยอยู่ช้านานเห็นจะกลับไปโรงเตี๊ยมก่อน โหดตัดก็รีบกลับไปยังโรงเตี๊ยมตามหากัวยังก็หาพบเห็นกัวยังไม่ก็เป็นที่ยังใจมิรู้ที่จะคิดประการใด

ฝ่ายกัวยังตามหญิงผู้ใดทั้งสองเข้าไป แลเห็นเป็นบ้านเรือนดีกรามใหญ่โตโรฐาน มีขุนนางคนหนึ่งแต่งตัวโอโง่งนอยู่ในตึก พอแลเห็นกัวยังมาถึง ขุนนางปีศาจนั้นจึงออกไปเชิญกัวยังเข้าไปนั่งที่อันสมควร

กัวยังเห็นท่วงที่เป็นขุนนางผู้ใหญ่ก็กระทำคำนับตามธรรมเนียม ขุนนางปีศาจจึงพูดว่า ท่านเดินทางมาเหน็ดเหนื่อยเชิญนั่งพักให้สบายเถิด อย่ามีความรังเกียจเลย ครั้นกัวยังนั่งลงเป็นปกติแล้ว ขุนนางปีศาจจึงพูดว่าข้าพเจ้ามาตั้งบ้านชอนตัวอยู่ในตำบลนี้สิบกว่าปีมาแล้ว วันนี้ได้มาพบกับท่านก็เป็นวาสนาของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีบุตรหญิงคนหนึ่งอายุก็รุ่นสาวแล้ว ข้าพเจ้าแสวงหาผู้ที่ดีมีสติปัญญาเพื่อจะยกบุตรของข้าพเจ้าให้เป็นภรรยา พอจะได้ฝากผีฝากไข้ก็ดูเป็นที่ยากนัก บัดนี้ข้าพเจ้าเห็นว่าท่านเป็นผู้เล่าเรียนศึกษาในการหนังสือแม้ท่านไปสอบไล่คงจะได้เป็นขุนนาง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจะยกบุตรของข้าพเจ้าให้แก่ท่านเป็นภรรยา เพื่อจะได้เป็นที่พึ่งแก่ข้าพเจ้าต่อไปภายหน้า

กัวยังได้ฟังปีศาจพูดดังนั้น ไม่รู้ที่จะตอบประการใดต่อไปก็นั่งนิ่งอยู่ ปีศาจจึงจัดโต๊ะและสุรามาลีเลี้ยงดูกัวยังเป็นอันดี พอเวลาค่ำมีหญิงสาวเข้ามาพากัวยังไปในห้องตึก กัวยังอดเอื้อนมีความกลัวจึงถ่อมตัวว่า ข้าพเจ้าเป็นผู้บุญน้อยวาสนาน้อยหาควรไม่

ขณะนั้นมีหญิงผู้หนึ่งมีลักษณะประกอบไปด้วยมารยาทกัลยาณิแลงมายิ่งนัก ออกมาจากห้องเข้าจับมือกัวยังจึงเดินเข้าไปในห้อง กัวยังพิจารณาดูเห็นในห้องมีม่านปักด้วยไหมทองเป็นลายมังกร และเตียงตั้งที่หนึ่งที่นอนก็แต่ล้วนอย่างดี มีเงินทองของเครื่องใช้ต่าง ๆ ตั้งวางเป็นระเบียบเรียบร้อยประดับประดาเป็นที่เจริญตาเจริญใจยิ่งนัก หญิงรูปงามนั้นก็เข้าสวมสอดกอดรัดกัวยังไว้ และพูดวิงวอนอ่อนหวานว่า

ท่านอย่าพูดต่อมตัวไปนักเลย อันบุญน้อยวาสนาน้อยนั้นหาเป็นการสำคัญไม่ ธรรมดาหญิงกับชายความรัก ย่อมเป็นใหญ่ ตัวท่านกับข้าพเจ้าชะรอยชาติก่อนได้เก็บดอกไม้ร่วมต้นทำกุศลร่วมชาติต่อกับชาติร่วมชั้น ปลุกศาลเจ้าเข้าส่วนด้วยกัน มาชาตินี้จึงบังเอิญให้มาประสบพบปะกันเช่นนี้ ก็เพราะผลบุญชักนำมาให้เรากับท่านได้ร่วมสุขร่วมทุกข์กัน

กัวยังได้ฟังหญิงสาวรูปสวยพูดดังนั้น จิตใจไหวหวังลงเหลือสึดให้มิแต่ความยินดีปฏิพัทธ์ ปลุกปลื้มลืมนคน มิได้ล่องรู้ตนหลงกลปีศาจตกอยู่ในป่าสวนร้างนั้น สำคัญว่าบ้านเรือนดีกรามจริง ๆ

ฝ่ายโหดตเที่ยวสืบตามโรงเตี๊ยมก็ไม่พบตัวกัวยัง โหดตจึงไปยังวัดที่ไปเที่ยวด้วยกันนั้น ตามบรรดาหลวงจีนซึ่งอยู่ในวัด หลวงจีนก็บอกว่าไม่เห็นมาที่นี่ โหดตเที่ยวสืบหากัวยังอยู่ในเมืองดงเกียประมาณสัปดาห์สิบวันก็ไม่ได้ข่าวคราว โหดตมีความสงสัยว่าสรพิษหรือสัตว์ร้ายจะทำอันตรายแก่กัวยังเป็นแน่ ก็เป็นการสนใจไม่รู้ว่าจะไปตามต่อไปได้ มีความเศร้าโศกอาลัยถึงกัวยัง โหดตจึงชวนค้ออิดเจงคนใช้ของกัวยังกลับมาบ้าน แจ้งความให้บิดามารดาและพี่น้องของกัวยังฟังทุกประการ

ฝ่ายโหดตมีความอาฆาตแก่โหดต ซึ่งเป็นความมรดกยังค้างกันอยู่ ครั้นแจ้งความว่าโหดตกับกัวยังไปเมืองดงเกียด้วยกัน กัวยังหายไปไม่ได้ข่าวคราวดังนั้น โหดตจึงทำฟ้องกล่าวโทษโหดตไปยื่นต่อตุลาการใจความว่า โหดตลวงให้กัวยังไปเมืองดงเกียด้วยกัน โหดตฆ่ากัวยังเสียแล้ว เก็บเอาเงินทองสิ่งของของกัวยังไปทั้งสิ้น แล้วกลับมาลวงว่ากัวยังไปเที่ยวด้วยกันแล้วหายไปป่า

ฝ่ายตุลาการครั้งรับฟ้องแล้ว ออกหมายเกาะไต่ตัวโหดตมาถาม โหดตให้การตั้งแต่ออกจากเมืองเสฉวนไปเมืองดงเกียดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ตามความสัตย์จริงของโหดตให้ตุลาการฟังทุกประการ

ฝ่ายโหดตจะใคร่ให้โหดตตายตามกัวยัง จึงเอาเงินทองเป็นสินบนให้แก่ตุลาการ ให้ช่วยคิดอ่านใส่ความผิดเอาโหดตให้ถึงความตายจงได้

ฝ่ายซูกัวดตุลาการเมื่อได้รับสินบนของโหดตแล้ว ก็ผูกโหดตเข้าตีถามเพื่อให้รับเป็นสัตย์ โหดตทนความเจ็บไม่ได้ก็ต้องรับเป็นสัตย์ตามประสงค์ของตุลาการ

ซูกัวจึงเอาโซ่ล่ามลั่นกุญแจคอโหดตเข้าไว้แล้ว จึงสั่งถ้อยคำสำนวนกับตัวโหดตโจทก์ และโหดตไปยังเมืองเสฉวนให้ผู้รักษาเมืองตัดสินประหารชีวิตโหดตตามกฎหมาย

ฝ่ายเป่าเล่งเถวที่เอ่ซุนอันข้าหลวงใหญ่มาตรวจเมืองเสฉวน ในวันนั้นเป่าเล่งเถวพักอยู่นอกเมืองเสฉวน เป่าเล่งเถวไปค้ำนัศาลเทพารักษ์กลับมา เห็นผงฟุ้งตลบขึ้นข้างหน้า เป่าเล่งเถวจึงถามนักการว่า ผงตลบฟุ้งขึ้นข้างหน้านั้น จะมีเหตุการณ์สิ่งอันใดหรือ

นักการได้ฟังเป่าเล่งเถวถามดังนั้นจึงบอกว่า ผู้รักษาเมืองให้ผู้คุมและเพชรฆาตคุมตัวนักโทษไปประหารชีวิต

เป่าเล่งเถวได้ฟังดังนั้น จึงให้นักการรีบไปบอกแก่นายเพชรฆาตให้คุมตัวนักโทษกลับไปขังไว้ตามเดิมก่อน ด้วยเป่าเล่งเถวมีความสงสัยจะต้องได้สวนอีกชั้นหนึ่งก่อน ถ้าเห็นควรแล้วจึงจะยอมให้ประหารชีวิตนักการก็รับคำสั่งของเป่าเล่งเถวไปแจ้งความแก่นายเพชรฆาตตามคำสั่งของเป่าเล่งเถวทุกประการ นายเพชรฆาตก็คุมตัวนักโทษกลับไปขังไว้ตามเดิม เป่าเล่งเถวก็เข้าไปในเมืองเสฉวนเข้าพักอยู่กัวันจึงให้ผู้คุมคุมตัวโหดตมาแล้ว เป่าเล่งเถวจึงถามโหดต โหดตก็ร้องไห้แล้วให้การตั้งแต่ต้นเป็นความมรดกกับโหดต จนถึงกัวยังกับโหดตไปเมืองดงเกีย และไปเที่ยวเล่นในวัดกับไปในสวนร้าง จนถึงกัวยังหายไป ให้เป่าเล่งเถว

ฟังทุกประการ แล้วแจ้งความว่าข้าพเจ้าอ้างสักขีพยานขอสืบผู้รู้เห็น ชุกวตุลาการก็ไม่สืบให้ กลับเข้าแก่ โทหลงผู้โจทก์กดขี่เขียนตีให้ข้าพเจ้ารับเป็นสัตย์ ข้าพเจ้าทนความเจ็บไม่ได้ก็ต้องจำใจรับเป็นสัตย์ ขอท่าน จงมีความกรุณาได้พิจารณาให้แก่ข้าพเจ้าด้วย

เปาเล่งเถิดฟังดังนั้นก็นิ่งฟังตริตรองอยู่แต่ในใจว่า อันกรรมดาของผู้เป็นสภาดุลาการ เมื่อจะ พิจารณาคดีใด ๆ ก็ต้องอาศัยความพิรุณอย่างหนึ่ง อาศัยพยานอย่างหนึ่ง ยังไม่มีพิรุณและยังมิได้สืบสักขี พยานประการใดก่อน จะบังคับกดขี่ให้รับเป็นสัตย์นั้นยังหาควรไม่ แม้ว่าพิรุณคดีแล้วก็ดี หรือสืบพยานสม ข้อหากำให้การแล้วก็ดี แต่กระนั้นก็ต้องพิจารณาก่อน ควรฟังได้จึงฟัง ไม่ควรฟังก็ต้องหาทางยุติธรรม ประกอบก่อน เพราะที่สดแต่โจทก์ หากจำเลยรับแล้วที่ฟังไม่ได้ก็มีฟังได้ก็มี เพราะการรับนั้นมีหลายสถาน รับเอาเสียแต่ผู้เดียวปิดบังผู้อื่นพรรคพวกก็มี รับแบ่งให้โทษเบาไปก็มี เปาเล่งเถิดคิดเห็นดังนั้นแล้ว เปาเล่งเถิด จึงถามโทตัดต่อไปว่า เมื่อก๊วยฮ้วงไปเที่ยวเล่นด้วยกันแล้วหายไปนั้น ตัวเจ้าได้ไปตามหาหรือไม่

โทตัดให้การว่าข้าพเจ้ากับคนใช้ของก๊วยฮ้วงได้ไปเที่ยวสืบถามค้นหาอยู่ ณ เมืองตั้งเกียถึงยี่สิบวัน ครั้นหาไม่พบแล้วก็เป็นการจนใจ จึงกลับมาแจ้งความให้พี่น้องพวกพ่อพี่ โทหลงกับข้าพเจ้ามีสาเหตุต่อกันด้วยเรื่องความมรดก จึงยกข้ออธิการขึ้นฟ้องหากว่าโทษว่าข้าพเจ้าฆ่าก๊วยฮ้วงตาย

เปาเล่งเถิดฟังโทตัดให้การถ้วนถึดังนั้นก็เปาเล่งเถิดพิจารณาเห็นว่าโทหลงเอาความเท็จมากล่าวหาปรารภนาจะให้โทตัดมีโทษถึงแก่ความตาย จำเราต้องไปเมืองตั้งเกียสืบดูให้เห็นเท็จและจริง ครั้นคิดเห็นดัง นั้นแล้ว จึงให้หาคนใช้ของก๊วยฮ้วงมาสืบถาม คนใช้ของก๊วยฮ้วงก็เบิกความสมเหมือนถ้อยคำโทตัดให้การไว้ แล้วนั้นทุกประการ

เปาเล่งเถิดกับคนใช้ของก๊วยฮ้วงและนักการจึงแต่งตัวใส่เสื้อเขียวปลอมเป็นพลเรือนออกจากเมือง เสนวนไปยังเมืองตั้งเกีย เปาเล่งเถิดจึงเข้าไปในวัดโก้วยี่

ฝ่ายหลวงจีนผู้เฒ่าอยู่ในวัดแลเห็นคนเข้ามาในวัด จึงต้อนรับเชิญเข้าไปในสำนักแล้วยกน้ำชามา เชิญให้กิน แล้วจึงถามว่า ท่านทั้งสามคนนี้มาจากตำบลใดจะไปข้างไหน เปาเล่งเถิดบอกว่าข้าพเจ้ามาจาก เมืองเสฉวนจะเข้าไปในเมืองตั้งเกีย ด้วยเดินทางมาเมื่อยล้าเหลือกำลัง จึงแวะเข้ามาขออาศัยนอนหยุด พักสักเพลานึ่ง พຽนี้เข้าจะลาเข้าไปในเมือง

หลวงจีนผู้เฒ่าเจ้าวัดได้ฟังเปาเล่งเถิดบอกดังนั้นก็ยอมอนุญาตให้อาศัยอยู่ แล้วเปาเล่งเถิดก็เดินออกไปข้างวิหารคด เห็นศิษย์วัดคนหนึ่งเดินมา เปาเล่งเถิดจึงพูดแก่เด็กนั้นว่า เจ้าจงพาเราไปเที่ยวในบริเวณ จังหวัดแขวงนี้ แล้วเราจะให้เบี้ยแปะซื้อขนมกิน

เด็กศิษย์วัดแลเห็นหน้าเปาเล่งเถิด ดูสีหน้าประหลาดแปลกผิดคนทั้งหลาย มาพูดชวนให้พาไปเที่ยว ก็หัวเราะแล้วจึงพูดว่า ในเมื่อเดือนสามเดือนสี่แล้วมานั้น มีชายนักเรียนชั้นสิบจ่าไปเที่ยวเล่นในบริเวณ ตำบลนี้ หายไปคนหนึ่งไม่รู้ว่าหายไปอย่างไร ข้าพเจ้ากลัวไม่กล้าพาท่านไปดอก

เปาเล่งเถิดฟังดังนั้นก็เห็นสมด้วยถ้อยคำของโทตัดซึ่งให้การไว้ นั้น เปาเล่งเถิดจึงซักถามต่อไปว่า หายไปนั้นด้วยเหตุผลประการใด เจ้ารู้บ้างหรือไม่

หมตอายุเด็กนั้นจึงจูงมือเปาเล่งเถิดเดินออกไปหน้าวัด แล้วก็เอามือชี้ไปตรงหน้าแล้วบอกว่า ชายป่าตรงหน้า นั้นล้วนต้นไม้ต่าง ๆ ในตำบลป่านั้นเดิมเป็นสวนดอกไม้ของขุนนางตำแหน่งโทเถา เมื่อครั้งแผ่นดินใด ข้าพเจ้าก็ไม่ทราบ ในตำบลนั้นมีปีศาจผีดิบดุร้ายย่อมหลอกหลอนลวงให้คนหลงอยู่ในป่าอันนั้น ในเมื่อเดือน

ที่แล้วมานั้นก็หายไปคนหนึ่งจะตายเป็น'ประการใดก็ไม่แจ้งเลย

เปาเล่งเถิดฟังเด็กศิษย์วัดบอกเล่าถ้วนถี่ดังนั้น จึงเดินกลับเข้าไปในวัดนอนค้างอยู่คืนหนึ่ง ครั้นรุ่งขึ้นเปาเล่งเถิดกับค้ออิดฉ้อคนใช้ของก๊วยฮ้วงกับนักการคนหนึ่งจึงเข้าไปในป่าด่าบลนั้น เปาเล่งเถิดพิจารณาภูมิลำเนาในป่านั้น เห็นต้นไม้ร่มรื่นเยือกเย็นสด เปาเล่งเถิดเดินเข้าไปถึงป่าละเมาะแห่งหนึ่งเงี่ยหูฟังได้ยินเสียงคนหัวเราะ เปาเล่งเถิดกับค้ออิดฉ้อและนักการก็รีบเดินเข้าไปใกล้ เห็นชายผู้หนึ่งนั่งอยู่บนแท่นศิลา มีหญิงหลายคนนั่งล้อมชายผู้นั้นไว้ แล้วเสพสุราพูดจาขำขำหยอกกันอยู่ เปาเล่งเถิดเห็นดังนั้นก็หวังใจว่าเป็นปีศาจ ผิดเป็นแน่แล้ว จึงร้องวาทด้วยเสียงเป็นอันดัง และต่าว่าพวกปีศาจจ้อสุรกายเหล่านี้มึงไม่รู้จักกูหรือ

เมื่อพวกปีศาจได้ยินเสียงเปาเล่งเถิดวาทวาทดังนั้น ก็พากันอันตรธานสูญหายไปทันที เปาเล่งเถิดจึงให้นักการกับคนใช้ของก๊วยฮ้วงซึ่งตามมาด้วยนั้น เข้าอุ้มเอาก๊วยฮ้วงออกมาจากป่าด่าบลนั้นกลับมาพักยัง กังก้วน เปาเล่งเถิดให้หาซินแสหมอยามาแก้ ซินแสจึงประกอบยาให้ก๊วยฮ้วงกินเข้าไป จึงอาเจียนสิ่งของเครื่องบริโภคของปีศาจที่กินเข้าไปไว้ออกมาประมาณสักสองถัง ก๊วยฮ้วงจึงได้มีสติคืนดีเป็นปกติ เปาเล่งเถิดจึงถามก๊วยฮ้วง ก๊วยฮ้วงก็เล่าความที่เข้าไปเที่ยวในป่าพบปีศาจให้เปาเล่งเถิดฟังตั้งต้นจนปลายทุกประการ เปาเล่งเถิดจึงสั่งให้นักการไปตามตัวซุกัวตุลาการ กับโหลงโจทก์ โหดตจำเลยมาเมืองดงเกียพร้อมกัน แล้วเปาเล่งเถิดจึงตัดสินว่าโหลงเอาความเท็จมิจริงมาฟ้องหากกล่าวโทษโหดต โดยจงใจเจตนาจะให้โหดตถึงแก่ความตาย ด้วยอาญาแผ่นดิน มีความผิดมากอยู่ ให้ตีโหลงร้อยที่แล้วเนรเทศให้ไปอยู่เมืองเทงจิวเป็นพลทหาร

ส่วนตัวซุกัวซึ่งเป็นตุลาการมิได้ตั้งอยู่ในยุติธรรมตามกฎหมายแผ่นดิน รับสินจ้างสินบนของโหลงให้ถอดออกจากยศเป็นไพร่แล้วให้จำคุกไว้ ๑๐ ปี แล้วเปาเล่งเถิดสั่งให้ปล่อยโหดตพ้นโทษกลับไปอยู่บ้านเดิม แล้วเปาเล่งเถิดก็ออกจากเมืองดงเกียไปตรวจหัวเมืองอื่นต่อไป

เรื่องที่ ๔๐

มีความว่า ในสมัยหนึ่งในเมืองหลวงมีเศรษฐีผู้หนึ่งแซ่พั่วชื่อวงเงี้ยว วงเงี้ยวเป็นบุตรตระกูลขุนนาง พัววงเงี้ยวมีบุตรชายคนหนึ่งชื่อพั่วสิว พั่วสิวได้เข้ารับราชการมาได้แปดปีแล้ว พั่วสิวเป็นผู้พอใจเสพสุราเป็นนิตย์ ครั้นมาถึงเดือนเซ็งเหม็ง ในวันนั้นพั่ววงเงี้ยวจัดเครื่องเช่นไปเช่นฮวงซุ้ยบิดามารดาหาได้อยู่บ้านเรือนไม่

พั่วสิวผู้บุตรอยู่บ้านจึงหยิบตะกร้อคู่หนึ่ง เป็นตะกร้อทำด้วยงาเป็นของพระเจ้าชองจินจงฮ่องเต้พระราชทานให้แก่ปู่ชวดของพั่วสิว พั่วสิวเอาตะกร้อคู่หนึ่งไปเที่ยวเล่น ตะกร้อนั้นวิธีเล่นคือชายกับหญิงโยนขึ้นไปแล้วก็ชิงกันรับ วันนั้นพั่วสิวถือตะกร้อเดินไปเที่ยวถึงหน้าบ้านเศรษฐีแซ่เล่าชื่อเตียงเก้ พั่วสิวพิจารณาดูบ้านเล่าเตียงเก้เป็นที่สง่างามยิ่งนัก กับแลเห็นหญิงคนหนึ่งมีลักษณะอันงามนั่งเยียมหน้าต่างแลออกมา พั่วสิวคิดจะเข้าไปสนทนากับหญิงนั้นเล่า ก็ไม่มีช่องและโอกาสที่จะเข้าไปได้ เพราะเหตุคนมีได้คุ้นเคยรู้จักอภัยอาศัยซึ่งกันและกัน

ยังมีชายผู้หนึ่งเดินทางมา ชายผู้นั้นแซ่อองชื่อก๊วย อองก๊วยแลเห็นพั่วสิวยืนอยู่ก็ล่งรู้อภัยอาศัยว่าอยากจะทำไปพูดจาทะโลมกับหญิงนั้น

อองก๊วยจึงแนะนำอุบายให้พั่วสิวว่า ท่านมีตะกร้อถืออยู่กับมือทั้งคู่ จงโยนตะกร้อรับเล่นกระทำให้ตกลงในบ้านหญิงผู้นั้น แล้วท่านจงตามตะกร้อเข้าไปในบ้านนั้น ท่านกับหญิงนั้นคงจะมีโอกาสได้พูดจาสนทนากันก็จะสมความปรารถนาแห่งท่าน

อองก๊วยแนะนำอุบายให้พั่วสิวตั้งนั้นแล้ว อองก๊วยก็เดินทางต่อไป พั่วสิวก็เล่นตะกร้อโยนเข้าไปในหน้าต่างบ้านเศรษฐี แล้วพั่วสิวก็ตามตะกร้อเข้าไปในบ้านเศรษฐี

ฝ่ายนางเล่าฮวยชิวอายุได้ ๑๖ ปี มีลักษณะอันงาม เป็นบุตรของเล่าเตียงเก้เศรษฐี แลเห็นพั่วสิวตามตะกร้อเข้าไป นางเล่าฮวยชิวจึงถามพั่วสิวว่า ท่านเข้ามาในบ้านข้าพเจ้านั้นท่านจะมีธุระสิ่งใดหรือ

พั่วสิวได้ฟังนางเล่าฮวยชิวถามดังนั้น พั่วสิวทำกิริยาสุภาพเรียบร้อยแล้วตอบว่า ข้าพเจ้าโยนตะกร้อเล่นบังเอิญตกกระเด็นเข้ามาในช่องหน้าต่างบ้านของท่าน ข้าพเจ้าจึงตามเข้ามา ขอท่านได้อนุญาตให้ข้าพเจ้าเก็บตะกร้อของข้าพเจ้าเถิด

นางเล่าฮวยชิวเห็นลักษณะพั่วสิวเป็นหนุ่มรูปร่างระวาดระไวสวยสมคมคาย ทั้งพูดจาก็อ่อนหวานกิริยามารยาทก็เรียบร้อย นางเล่าฮวยชิวให้มีจิตคิดรักพั่วสิว หัวเราะแล้วจึงพูดว่า วันนี้เป็นวันเซ็งเหม็งบิดามารดาข้าพเจ้าก็ไม่อยู่ ชะรอยจะเป็นวาสนาของข้าพเจ้าจึงได้ชักนำท่านให้บังเอิญเดินมาบ้านข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอเชิญท่านมานั่งสนทนาเสพสุราด้วยข้าพเจ้าสักถ้วยหนึ่ง พอเป็นทางแสดงไมตรีจิตไว้แก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด

พั่วสิวได้ฟังนางเล่าฮวยชิวเชิญให้เสพสุราดังนั้นจึงตอบว่าข้าพเจ้าเป็นผู้บุญน้อยวาสนาน้อย เกรงว่าจะไม่สมควรที่จะนั่งโต๊ะเสพสุราด้วยกับท่าน

นางเล่าฮวยชิวจึงตอบว่า อันธรรมดามีวาสนาและหาวาสนาไม่นั้นไม่เป็นประมาณ เป็นใหญ่อยู่เพียงน้ำจืด ถ้ามีใจปรองดองมุ่งหมายจะฝากชีวิตแก่กันแล้ว จะเอาบุญวาสนามาก็คิดกันนั้นก็ใช้ที่

พั่วสิ่วเห็นนางเล่าฮวยซิวให้ที่สำแดงกิริยาบอกว่ารักไม่มีความรังเกียจพั่วสิ่ว พั่วสิ่วก็เข้านั่งเสพสุรากับนางเล่าฮวยซิวประมาณได้สักสามถ้วย ถ้อยที่พูดจากันโดยความสนิทสนม และปลงใจในความปฏิบัติผูกพันร่วมรักสมัครสังวาสกันตามประเพณีวิสัยของโลก ด้วยความเสนาหาเวลาแรกพึงรู้สึกในรสรักประจักษ์ใจ

นางเล่าฮวยซิวจึงพูดแก่พั่วสิ่วว่า ท่านกับข้าพเจ้าก็ได้ชัวดีด้วยกันตามวิสัยแล้ว ท่านไปแจ้งความต่อบิดามารดาของท่านจัดเฒ่าแก่มาสู่ขอข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะได้ไปอยู่กินกับท่านเป็นภรรยาสามีกันไปกว่าชีวิตจะหาไม่ แล้วนางเล่าฮวยซิวกับพั่วสิ่วก็ให้สัตย์ปฏิญาณสาบานตัวไว้ต่อกันทั้งสองฝ่าย พั่วสิ่วก็ลานางเล่าฮวยซิวกลับมาบ้าน จึงเล่าความซึ่งได้รักใคร่กับนางเล่าฮวยซิวบุตรเศรษฐีให้บิดามารดาฟัง แล้วขอให้บิดามารดาจัดหาผู้ใหญ่เป็นเฒ่าแก่ไปขอนางเล่าฮวยซิว ตามซึ่งได้สัญญากันไว้

ฝ่ายบิดามารดาของพั่วสิ่วได้ฟังบุตรแจ้งความดังนั้น จึงจัดหาเฒ่าแก่ไปขอนางเล่าฮวยซิวต่อบิดามารดาของนาง แต่บิดามารดาของนางเล่าฮวยซิวพูดบิดเบือนว่า ข้าพเจ้ามีบุตรแต่ผู้เดียว ไม่มีผู้ใดจะดูแลในการเหย้าเรือนให้แก่ข้าพเจ้า แม้ว่าผู้ใดอยากจะเป็นเขยข้าพเจ้าแล้วต้องมาอยู่กับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงจะยอมยกบุตรของข้าพเจ้าให้แก่ผู้นั้น

เฒ่าแก่ได้ฟังเล่าเตี้ยงแก่เศรษฐีพูดดังนั้น จึงกลับมาแจ้งความแก่บิดามารดาพั่วสิ่วทุกประการ พั่วสิ่วง่วนเนี่ยวได้ฟังเฒ่าแก่มาแจ้งความดังนั้นกับันดาลโทโสแล้วพูดว่า บุตรขุนนางนายห้างเศรษฐีในเมืองนี้ก็มีมาก จะขอให้แก่บุตรของเราในเวลาใดก็จะได้ไม่ต้องง้องอนเล่าเตี้ยงแก่เลย

ฝ่ายพั่วสิ่วครั้นทราบความว่า บิดามารดาได้จัดเฒ่าแก่ไปขอนางเล่าฮวยซิวต่อบิดามารดานางแล้ว แต่บิดามารดานางเล่าฮวยซิวบิดเบือนเสียมิให้ไม่ยอมเป็นไมตรี ก็เป็นการจกใจ ไม่ได้ไปบอกข่าวคราวให้นางเล่าฮวยซิวรู้สึกเลย

ครั้นอยู่มาพั่วสิ่วง่วนเนี่ยวผู้บิดาพั่วสิ่ว จึงแต่งเฒ่าแก่ไปขอบุตรขุนนางแซ่เตี้ยงให้แก่พั่วสิ่วเป็นภรรยา ในวันแต่งงานวิวาห์มงคลเลี้ยงดูกันทั้งสองฝ่ายนั้นเป็นการเอิกเกริกรื่นเริงตามธรรมเนียมการบ่าวสาว เอื้อนนางเล่าฮวยซิวเดินไปเที่ยวชมสวนกลับมาทางนั้น จึงถามคนใช้ของตนว่า นั้นเขาทำงานอะไรกัน

หญิงคนใช้จึงบอกว่า วันนี้พั่วสิ่วกับนางเตี้ยงเสแต่งงานวิวาห์มงคลอยู่กินเป็นผัวเมียกัน นางเล่าฮวยซิวครั้นกลับมาถึงบ้านมีความเสียใจร้องไห้จนสลบไปไม่รู้รู้สึกสมประดี

ฝ่ายบิดามารดาของนางเล่าฮวยซิวเห็นบุตรสลบไปดังนั้น ก็สำคัญว่าบุตรถึงแก่ความตาย ก็ร้องไห้เสภาโศกอาลัยบุตรยิ่งนัก ครั้นสร้างความโศกแล้ว จึงจัดหีบมาใส่ศพนางเล่าฮวยซิวให้หลี่ชินคนใช้คุมเอาศพนางเล่าฮวยซิวไปฝังไว้นอกเมืองข้างทิศใต้

ฝ่ายหลี่ชินคุมคนหามศพนางเล่าฮวยซิวไปฝังแล้ว คิดเสียตายนางเล่าฮวยซิวยิ่งนัก ด้วยนางเล่าฮวยซิวมีลักษณะรูปกลมยิ่งนัก หลี่ชินวันนั้นไม่กลับบ้านเศรษฐี ครั้นเวลาค่ำลงหลี่ชินก็ไปขุดศพนางเล่าฮวยซิวเอาออกจากหีบวางไว้กับพื้นดิน หลี่ชินจุดไฟส่องหน้านางเล่าฮวยซิวพิจารณาดูยังสดใสรอยู่ ก็บังเกิดความกำหนัดขึ้นมาทันที ก็กระทำการอสังกรรมสังวาสแก่นางเล่าฮวยซิวโดยจิตอันปราศจากหิริโอดตบปะเสร็จแล้วหลี่ชินก็ไม่ไปจากศพนางเล่าฮวยซิว

ฝ่ายนางเล่าฮวยซิว ครั้นเวลาตีกน้ำค้างตกต้องตัวได้สติฟื้นขึ้น เห็นชายนอนแอบข้างอยู่ นางจึงถามว่าผู้ใดมานอนแอบข้างข้าพเจ้าอยู่จะนี่

ฝ่ายหลีชินครั้นเห็นนางเล่าฮวยชิวฟื้นขึ้นดังนั้น ก็มีความดีใจจึงบอกว่า ท่านถึงแก่ความตายแล้ว บิดามารดาของท่านให้ข้าพเจ้าซึ่งเป็นคนใช้คุมเอาศพท่านมาฝัง ข้าพเจ้าเห็นว่าท่านมีลักษณะเป็นอันงาม ข้าพเจ้ามีความรักใคร่ท่านเป็นที่ยิ่ง เมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่ไหนเลยข้าพเจ้าจะสามารถมาร่วมรักกับท่านได้ ข้าพเจ้าเห็นว่าท่านตายแล้วข้าพเจ้าจึงสามารถร่วมรักกับท่านได้ โดยความเห็นของข้าพเจ้าว่าชะรอยชาติปางก่อน ตัวท่านกับข้าพเจ้าจะได้เคยเป็นคู่อุปถัมภ์กันมา จึงบันดาลให้ข้าพเจ้ามาขุดศพท่านขึ้นมาจะนี้ ท่านจึงได้ฟื้นคืนชีวิตกลับเป็นมา เมื่อท่านเห็นว่าข้าพเจ้าเป็นผู้น้อยอนาถยากไร้ ไม่สมควรเป็นคู่เคียงเรียงหมอนกับท่าน ก็สุดแล้วแต่เข้าใจและความเห็นของท่าน ขอท่านได้ตรัสรองใคร่ครวญดูจงดีเถิด

นางเล่าฮวยชิวได้ฟังหลีชินว่าดังนั้น ให้มีจิตขอบคุณและรักใคร่หลีชินยิ่งนัก ถ้าหลีชินไม่ขุดขึ้นมาแล้วไหนเลยจะกลับฟื้นคืนมาได้ นางเล่าฮวยชิวคิดเห็นดังนั้นแล้ว จึงพูดแก่หลีชินว่าท่านกับข้าพเจ้าเคยเป็นคู่อุปถัมภ์กันมาแต่ชาติปางก่อนจึงหากให้เป็นไปเช่นนี้ ข้าพเจ้ากับท่านจำเป็นจะต้องเป็นภรรยาสามีกันกว่าจะหาชีวิตไม่ แต่เราจำเป็นจะต้องพากันไปอยู่บ้านอื่นเมืองไกล ครั้นเราจะพากันกลับไปบ้านหาบิดามารดาเล่า บิดามารดาของข้าพเจ้าก็จะไม่เชื่อว่าข้าพเจ้าฟื้น คงจะเข้าใจแต่อย่างเดียวว่าข้าพเจ้าตายไปแล้ว อย่างไรก็ตาม สิ่งของของข้าพเจ้าที่แต่งศพติดตัวมาด้วยนี้ แม้จะจำหน่ายขายอย่างกลาง ๆ ก็คงจะได้ราคาอยู่ในไม่ต่ำกว่าพันตำลึง ท่านจงเอาของเหล่านี้ไปจำหน่ายพอเป็นทุนรอน เราพากันไปอยู่เสียตำบลอื่น ตั้งค้าขายหากินเลี้ยงกันไปกว่าชีวิตเราจะหาไม่

นางเล่าฮวยชิวกับหลีชินปรึกษากันเห็นตกลงด้วยกันดังนั้นแล้ว หลีชินก็พานางเล่าฮวยชิวกลับไปบ้านของหลีชิน พอเวลาตีประมาณสามยามหลีชินก็ดบประตูเรียกมารดาให้เปิดประตูรับ

มารดาหลีชินก็เปิดประตูรับหลีชินกับนางเล่าฮวยชิวเข้ามาในบ้าน มารดาหลีชินจึงถามบุตรว่าเจ้าพาผู้หญิงที่ไหนมาด้วยเล่า หลีชินจึงบอกปดมารดาว่าหญิงผู้นี้เดิมอยู่ในเมืองได้ชอบพอรักใคร่กัน ข้าพเจ้าจึงพามาอยู่กับมารดา มารดาหลีชินได้ฟังบุตรบอกดังนั้นก็สำคัญว่าจริงมีความยินดี หลีชินกับนางเล่าฮวยชิวอยู่ด้วยกันในที่ตำบลนั้นได้สักครึ่งปี ที่ตำบลนั้นเกิดเพลิงไหม้บ้านเรือนราษฎรลุกลามมาไหม้ถึงเรือนหลีชินด้วย เวลานั้นเป็นกลางคืนราษฎรแตกตื่นกันเป็นอลหม่าน หลีชินกับนางเล่าฮวยชิวก็พลัดกันไปคนละทางหาได้พบปะกันไม่ นางเล่าฮวยชิวเหลือแต่กางเกงติดกายไปแต่ตัวเดียวเท่านั้นหามีเสื้อผ้าใส่ไม่ ด้วยเหตุนั้นก็เป็นที่อดทนยาก ได้ถึงความลำบากเป็นอันมากยิ่งนัก ในเวลาคืนนั้น นางเล่าฮวยชิวเดินหนีไฟไปถึงบ้านเล่าเตียงเก้ เศรษฐีผู้บิดามารดา นางจำได้ว่าเป็นบ้านของตัว จึงแวะเข้าไปในบ้าน เอามือดบบานประตูร้องเรียกให้บิดามารดาเปิดรับแล้วบอกชื่อว่าข้าพเจ้าเล่าฮวยชิว บัดนี้ข้าพเจ้ากลับฟื้นเป็นมาแล้ว ขอให้บิดามารดาโปรดเปิดประตูรับด้วยเถิด

ฝ่ายคนใช้เฝ้าประตูบ้านของเศรษฐีเล่าเตียงเก้ ได้ฟังนางเล่าฮวยชิวมาเรียกดังนั้นก็ตกใจ เข้าใจเสียว่าปีศาจของนางเล่าฮวยชิวมาหลอนหลอก คนใช้เฝ้าประตูจึงบอกว่า รุ่งขึ้นพรุ่งนี้เราจะบอกแก่บิดามารดาของท่านให้เฝ้ากระตาดเงินกระตาดทองและทำบุญแผ่กุศลส่งไปให้

นางเล่าฮวยชิวจะเข้าไปหาบิดามารดาก็ไม่ได้ ทั้งลมก็พัดหนาวเยือกเย็น นางเล่าฮวยชิวได้ความทุกข์เวทนาแสนสาหัสเดินร้องไห้สิ้นความคิดจนไม่รู้ที่จะไปพึ่งผู้ใดได้ จึงเดินไปอีกสักชั่วโมงหนึ่งถึงบ้านพั่วสิ่ว จึงคิดขึ้นมาได้ด้วยด้ายสลบไปครั้งนั้นก็เพราะความรักพั่วสิ่ว ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว จึงแวะเข้าไปที่หน้าบ้านของพั่วสิ่วเห็นแสงไฟที่ตามตะเกียงสว่างอยู่ในบ้าน ด้วยพั่วสิ่ววันนั้นเลี้ยงโต๊ะบรรดาเพื่อนฝูง

นางเล่าฮวยซิวจึงเข้าไปคำนับนายประดูแล้วบอกว่า ท่านพั่วสิวเดิมได้ไปเล่นตะกร้อ ตะกร้อ กระเด็นเข้าไปในบ้านข้าพเจ้า ข้าพเจ้ากับท่านพั่วสิวจึงได้รู้จักกัน มาบัดนี้ข้าพเจ้าตกทุกข์ได้ยากไม่มีเสื่อกันหนาว จึงบุกบันมาหาท่าน เพื่อท่านได้เกื้อกูลให้แก่ข้าพเจ้าด้วย ขอท่านผู้รักษาประดูได้นำข้อความของข้าพเจ้าไปแจ้งแก่ท่านพั่วสิวด้วย

นายประดูจึงเข้าไปแจ้งความแก่พั่วสิว พั่วสิวได้ฟังดังนั้น คิดใคร่ครวญอยู่ในใจว่า นางเล่าฮวยซิวนี้ตายไปเป็นช้านานแล้ว มาบัดนี้เป็นปีศาจมาไม่มีเสื่อจะใส่ มาขอส่วนบุญจะนี้เป็นที่วิปลาสนัก ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วพั่วสิวจึงหยิบกระดาษเงินกระดาษทองพับหนึ่ง มือหนึ่งหิ้วโคมออกไปดู เห็นนางเล่าฮวยซิวตัวเปล่าไม่มีเสื่อ

นางเล่าฮวยซิวเห็นพั่วสิวออกมาก็คิดถึงความหลัง แล้วก็ร้องไห้รำพันด้วยความทุกข์ยากให้พั่วสิว ฟังทุกประการ พั่วสิวได้ฟังดังนั้นก็หาเชื่อไม่ ด้วยหวังใจเสียว่านางเล่าฮวยซิวเป็นปีศาจมาขอส่วนบุญ พั่วสิวก็เผากระดาษเงินทองให้แล้วพูดว่า บิดามารดาของเจ้าก็เป็นเศรษฐีหาใช่เป็นคนยากจนไม่ ทำไมจึงไม่ไปขอเล่า แล้วสั่งให้คนใช้ปิดประตูบ้านเสีย

ส่วนนางเล่าฮวยซิวก็ไม่ไปจากบ้านพั่วสิว เผ่าร้องไห้รำพันอยู่ว่าหนานัก ได้ความลำบากหาที่สุดมิได้แล้ว พั่วสิวได้ฟังดังนั้นก็แน่ใจไปอย่างเดี๋ยวดั่งว่าปีศาจมาหลอนหลอก จึงมีความโกรธยิ่งนัก ก็ถือดาบเปิดประตูออกไป เอาดาบฟันนางเล่าฮวยซิวคอขาดตายในทันใดนั้น พั่วสิวก็ปิดประตูกลับเข้าบ้าน ครั้นเวลารุ่งเช้าพวกตรวจตระเวนนายตำบลเดินมาเห็นศพหญิงนอนอยู่ ศีรษะขาดจากกายมีโลหิตไหลอาบไปทั้งตัว นายตำบลกับพวกตระเวนจึงนำความไปแจ้งแก่ผู้เป็นนายอำเภอกรมการว่า มีผู้ฆ่าผู้หญิงตายอยู่ตรงหน้าประตูบ้านของพั่ววงนเียว

อำเภอกรมการได้ฟังดังนั้น จึงมาพลิกศพชันสูตรจึงได้รู้ว่านางเล่าฮวยซิวบุตรของเล่าเตียงเก้เศรษฐีฝ่ายเล่าเตียงเก้เศรษฐี ครั้นแจ้งว่ามีผู้ฆ่านางเล่าฮวยซิวผู้บุตรตายดังนั้น ให้มีความสงสัยอยู่ในใจว่าจะเป็นการไม่จริง ด้วยนางเล่าฮวยซิวก็ตายล่วงมาครั้งปีแล้ว ครั้นเวลาเที่ยงคืนเล่าเตียงเก้ฝันเห็นว่านางเล่าฮวยซิวมาบอกความว่า พั่วสิวฆ่านางเล่าฮวยซิวตายอยู่ที่หน้าประตูบ้านของพั่วสิว เล่าเตียงเก้มีความอาลัยคิดถึงบุตรยิ่งนัก จึงบอกเล่าให้ภรรยาฟัง ว่าพั่วสิวฆ่านางเล่าฮวยซิวตาย

ฝ่ายภรรยาได้ฟังดังนั้น ก็ยิ่งให้มีความสงสัยมากขึ้น ไม่ลงเนื้อเห็นเป็นแน่แท้ แต่คิดถึงบุตรให้มีความอาลัยยิ่งนัก ก็ร้องไห้รำพันไปไม่มีใครจะหยุดหย่อน ครั้นค่ำลงวันนั้นนางเกเหนียฝันเห็นนางเล่าฮวยซิวมาบอกเช่นเดียวกับเล่าเตียงเก้ฝันเหมือนกัน นางเกเหนียจึงปรึกษาเล่าเตียงเก้สามีว่า บุตรของเราคงจะมีผู้มาฆูดเอาศพไปแก้ไขอย่างใดอย่างหนึ่งให้นางเป็นขึ้นมาได้เป็นแน่ แล้วมาอย่างไรพั่วสิวจึงฆ่าตายเสีย จำจะต้องไปดูให้เห็นแก่ตาเสียก่อน นางเกเหนียกับเล่าเตียงเก้สองคนผัวเมียปรึกษากันแล้ว จึงไปตรวจดูที่ฝังศพนางเล่าฮวยซิว ก็หาเห็นศพนางเล่าฮวยซิวไม่ เล่าเตียงเก้กลับมาบ้านแล้ว จึงทำพิธีไปยื่นต่อเป่าเส่งกู เป่าเส่งกูจึงให้หาตัวพั่วสิวมาถาม

พั่วสิวให้การว่านางเล่าฮวยซิวตายไปประมาณกึ่งปีแล้ว เป็นปีศาจมาหลอกหลอนข้าพเจ้า ข้าพเจ้าก็เข้าใจว่าเป็นปีศาจ ข้าพเจ้าจึงเอาดาบฟันเป็นการขบปีศาจ ก็หาเป็นเช่นปีศาจไม่ กลับกลายเป็นร่างกายขึ้นฉะนี้ ก็เป็นการวิปลาสอัศจรรย์ใจ แล้วแต่ท่านจะพิจารณาเถิด

เปาเล่งถูได้ฟังคำให้การแบ่งรับแบ่งสู้เคลือบแฝงว่าฆ่าปีศาจหาได้ฆ่ามนุษย์ไม่ คดีเรื่องนี้ก็ยังไม่เป็นหลักฐานได้ เพราะนางเล่าฮวยซิวก็ตายไปแล้วด้วย จำจะต้องเอาตัวผู้ต้นเหตุที่ขุดเอาศพนางเล่าฮวยซิวไปมาพอกถามก่อน ว่าเหตุอย่างไรนางเล่าฮวยซิวจึงได้ฟื้นกลับคืนเป็นมาจนถึงพั่วสิวฆ่าตาย ครั้นคิดดังนั้นแล้วจึงให้ผู้คุมคุมตัวพั่วสิวไปจำขังไว้ แล้วเปาเล่งถูจึงออกประกาศป่าวร้องไปปิดไว้ทั้ง ๔ มุมเมือง ใจความว่า ผู้ใดขุดเอาศพนางเล่าฮวยซิวขึ้นมา แล้วช่วยชีวิตนางเล่าฮวยซิวกลับฟื้นคืนเป็นมาได้ บัดนี้พั่วสิวฆ่านางเล่าฮวยซิวตาย พั่วสิวต้องมีโทษ ในส่วนตัวผู้ที่ช่วยชีวิตนางเล่าฮวยซิวกลับเป็นมานั้น มีความชอบเป็นอันมาก บัดนี้จะรางวัลให้เงินร้อยตำลึง ให้ผู้นั้นมารับเอารางวัลเถิด

ฝ่ายหลี่ชินครั้นแจ้งในคำประกาศดังนั้น ก็เข้ามาหาเปาเล่งถูจะเอาเงินรางวัล

เปาเล่งถูจึงถามว่า เจ้าคนนี่หรือเป็นผู้ขุดเอาศพนางเล่าฮวยซิวไป หลี่ชินก็รับว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ขุดจริง เปาเล่งถูจึงให้คุมตัวพั่วสิวมาพร้อมกับหลี่ชิน แล้วเปาเล่งถูจึงตัดสินปรับโทษทั้งสองฝ่ายว่า หลี่ชินไปขุดศพของนางเล่าฮวยซิวขึ้นมา นางเล่าฮวยซิวจึงได้ฟื้นขึ้นก็เพราะหลี่ชิน หลี่ชินมีคุณต่อนางเล่าฮวยซิว นางเล่าฮวยซิวจึงยอมเป็นภรรยาหลี่ชิน เหตุใดหลี่ชินจึงไม่พานางเล่าฮวยซิวไปค้ำนบบิดามารดาของนางตามธรรมเนียม และจะได้ให้บิดามารดาของนางมีความยินดีว่าบุตรฟื้นกลับเป็นมา หลี่ชินอำพรางไว้ให้บิดามารดาของนางรับแต่ความเศร้าโศกกับบุตรซึ่งตายไปแล้วนั้น ข้อนี้ก็จัดว่าเป็นคนอกตัญญู ในส่วนคุณของหลี่ชินก็ได้นางเล่าฮวยซิวเป็นภรรยาตอบแทนคุณแล้ว ในโทษอกตัญญูนั้นให้เอาตัวหลี่ชินไปประหารชีวิตเสีย โดยเหตุที่ช่วยชีวิตคืนก็ได้ตั้งใจจะช่วย จงใจจะประพฤติดอนาจาร ความอับระมาณชั่วร้ายบัดนี้อันไม่สมควร

ในส่วนพั่วสิวเข้าใจว่านางเล่าฮวยซิวตายไปประมาณหกเดือนแล้ว แต่หารู้ว่านางเล่าฮวยซิวถึงแก่กรรมไปได้ประมาณหกเดือนนั้นก็กลับฟื้นคืนมาแล้วและเกิดวิบัติไฟไหม้ขึ้น นางเล่าฮวยซิวเหลือแต่ตัวไม่มีเสื้อผ้าใส่กันหนาวและไม่มีที่จะพักพิง จึงมาร้องให้อ้อนวอนขอเสื้อแก่พั่วสิว พั่วสิวเข้าใจเสียว่าผีปีศาจมาหลอกหลอน ไม่พิจารณาดูให้ละเอียดว่าเป็นปีศาจหรือมนุษย์แน่ วิสัยมนุษย์ก็ย่อมมีร่างกาย ถ้าเป็นปีศาจแล้วจะมีร่างกายที่ไหน พั่วสิวฆ่าเพื่อนมนุษย์ด้วยกันตายเสียทั้งคนฉะนั้นต้องปรับโทษ กึ่งหนึ่งให้เสียเงินค่าฝังศพให้แก่บิดามารดาข้างฝ่ายนางเล่าฮวยซิวตามสมควร แล้วเนรเทศพั่วสิวให้ไปอยู่เมืองไกลสามปีจึงให้พ้นโทษกลับมาอยู่บ้านเดิม

ฝ่ายพั่วสิวต้องเนรเทศออกจากเมืองภายหลังสืบรู้ว่านางเล่าฮวยซิวเดิมมีความเสียใจว่าพั่วสิวมีภรรยาจึงได้ร้องให้จนสลบไป บิดามารดาของนางเล่าฮวยซิวสำคัญว่าตายจริงจึงเอาศพนางไปฝัง พั่วสิวคิดถึงนางขึ้นมาและทั้งคิดถึงความหลังที่สาบานกันไว้ ยิ่งมีความเศร้าโศกเสียใจและอาลัยถึงนางเล่าฮวยซิวยิ่งนัก จนไม่เป็นอันกินอันนอนก็ยังตรอมใจลงทุกวัน จนถึงแก่ความตายด้วยเหตุเสียใจและความอาลัยนั้น

ในนิทานเรื่องนี้ น่าฟังน่าอ่านจำไว้ใส่ใจ และเทียบความที่มักจะได้พบเห็นเป็นจริงบ่อย ๆ คือความจริง หมิงกับชายก็ตั้งใจรักกันจริงโดยคำปฏิญาณด้วย แต่บิดาฝ่ายหญิงไม่ยอมยกให้ก็เป็นการสุดความคิดอยู่ เพราะหญิงเป็นบุตรเศรษฐีมีกำลังมาก ไม่อาจจะคิดการให้สำเร็จได้

ในฝ่ายหญิงก็จงรักภักดี แต่ครั้นเห็นชายมีภรรยาเสียแล้วก็มิได้ทราบความว่า เป็นเหตุเพราะบิดาของตนขัดขวางตัดรอนฝ่ายชายจึงมัวโหม่นสน้อยใจจนถึงสลบไปเสีย เหตุเหล่านี้ต้องตัดสินว่าคนเกิดมาจะเป็นอย่างไรเพราะผลกรรมตามสนองต้องให้เป็นไป มีผู้ทำให้รอดแล้วในชั้นต้นโดยมิได้ตั้งใจว่าจะให้ฟื้นคืนเป็น

กลับมาต้องตายเพราะมือคนที่รักใคร่มิได้ซึ่งซึ่งเพราะความเข้าใจผิด แต่การที่เข้าใจว่าเป็นปีศาจนั้น จะเอาเป็นผิดก็ยังไม่ควร แต่ที่ใช้อาวุธฟันปีศาจนั้นผิดอยู่ตามที่เรารู้ และศาลได้เคยตัดสินแล้ว คือนายเล็กหมอขับปีศาจด้วยมีดหมอ คนใช้ทะเลสิ่งมีดบาดเอาศีรษะคนใช้เกิดเป็นบาดทะยักตาย ศาลตัดสินให้จำคุก ๑๐ ปี มีตัวอย่าง นายเล็กฟุ้งพันโทษในปี ๑๑๗ นี้ ใครจะติเตียนท่านเปาเล่งกว่าตัดสินแรงนักก็ไม่ควร ความดีของท่านมีมากที่ท่านมีวิจารณ์ฎาณประกาศบน โดยอุบายจึงได้ความขาวตลอดเรื่อง

เรื่องที่ ๔๑

มีความว่า ยังมีชายนักเรียนชั้นสิบห้าผู้หนึ่ง แซ่อ้วนชื่อบุญเจงตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลเขาหลวงพ่อง แขวงเมืองเตี้ยจิว อ้วนบุญเจงมีภรรยาชื่อนางเตี้ยสี นางเตี้ยสีมีลักษณะงามเป็นที่ทศนาของบุรุษ นางเตี้ยสี มีบุตรชายด้วยกันกับอ้วนบุญเจงคนหนึ่งอายุได้สามปี ครั้นอยู่มาถึงกำหนดในเมืองหลวงจะสอบไล่หนังสือ อ้วนบุญเจงจึงปรึกษาแก่นางเตี้ยสีว่า บัดนี้ถึงกำหนดในเมืองหลวงจะสอบไล่หนังสือ เจ้าจงอยู่บ้านเลี้ยงบุตร ข้าจะไปสอบไล่หนังสือแข่งความรู้กับเพื่อนนักเรียนทั้งหลาย

นางเตี้ยสีได้ฟังอ้วนบุญเจงแจ้งความดังนั้น จึงตอบว่าบุตรก็ยังเยาว์อยู่ ถ้าท่านไปแล้วข้าพเจ้ากับ บุตรอยู่ข้างหลังก็จะได้รับความลำบาก ไม่มีผู้ใดจะเลี้ยงรักษาบุตรให้ ข้าพเจ้าจะได้หาบคอนไปค้าขายหากิน เลี้ยงบุตรต่อไป

อ้วนบุญเจงจึงพูดว่า ตัวข้าอุตสาหะเล่าเรียนหนังสือมาก็กว่า ๑๐ ปีแล้ว ครั้นถึงกำหนดเวลาจะ สอบไล่ ครั้นจะไม่ไปสอบไล่กะเขาบ้างเล่า ก็เสียดายความรู้ซึ่งได้ศึกษาเล่าเรียนไว้ ถ้ากระนั้นเราพาบุตรไป เสียด้วยกันทีเดียวยังได้ไม่ต้องห่วงหลังระวางหน้า อ้วนบุญเจงกับภรรยาปรึกษากันตกลงดังนั้นแล้ว จึงปิด ประตูบ้านเสียแล้วพาบุตรภรรยาไปยังเมืองตั้งเกีย ครั้นถึงจึงเข้าอาศัยโรงเตี๊ยม ครั้นรุ่งขึ้นคิดเงินค่าโรงเตี๊ยม กับค่ากินให้แก่เจ้าของโรงเตี๊ยมแล้วก็พาบุตรภรรยาไปเที่ยวชมพระราชฐานและตึกห้างร้านตลาด ข้าราชการ และผู้คนไปมาเบียดเสียดกันเป็นที่สนุกสนานยิ่งนัก ครั้นเดินไปถึงที่ถนนแห่งหนึ่งพบขุนนางผู้หนึ่งชื่อเจา กีกุกู่เป็นเชื้อพระญาติพระวงศ์ของนางสองเฮ้อัครมเหสีของพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ กลับออกมาจากเฝ้า นางเตี้ยสีกับอ้วนบุญเจงครั้งแลเห็นเจากีกุกู่ซึ่งมีบ่าวไพร่นำหน้าตามหลังมาจึงเป็นสง่ายิ่งนัก นาง เตี้ยสีกับอ้วนบุญเจงก็ยืนแอบอยู่ข้างถนน พอเจากีกุกู่มาถึงแลเห็นนางเตี้ยสีอันมีลักษณะรูปร่างงามต้องดาจิตใจ ชาย เจากีกุกู่หยุดม้าแล้วถามว่า ท่านสองคนนี่มาจากไหนจะไปไหน

อ้วนบุญเจงจึงยกมือขึ้นคำนับแล้วบอกว่า ข้าพเจ้าเป็นนักเรียนชั้นสิบห้า ตั้งบ้านเรือนอยู่เมือง เตี้ยจิว บัดนี้เข้ามาจะสอบไล่หนังสือ

เจากีกุกู่เป็นคนรุนแรงในเรื่องราคา ครั้นเห็นนางเตี้ยสีมีลักษณะงาม เจากีกุกู่คิดจะทำจัดอ้วนบุญ เจงเสียแล้วจะข่มขืนนางเตี้ยสีเป็นภรรยา เจากีกุกู่จึงบอกอ้วนบุญเจงว่า ท่านสิบห้าจงพาบุตรภรรยาไปพัก บ้านเราเถิด ไม่ต้องไปพักโรงเตี๊ยมให้เสียเงินค่าเช่าเปล่า ๆ

อ้วนบุญเจงได้ฟังเจากีกุกู่ชวนดังนั้น โดยขัดมิได้ก็อุ้มบุตรพาภรรยาไปยังบ้านเจากีกุกู่ เจากีกุกู่จึง ให้พ่อครัวจัดโต๊ะและสุรามามอมเลี้ยงอ้วนบุญเจง ในส่วนตัวนางเตี้ยสีเจากีกุกู่ให้หญิงสาวใช้พาไปพักยังตึก ชั้นใน แล้วเจากีกุกู่ก็นั่งโต๊ะเสพสุรากับอ้วนบุญเจงถ้อยทีปราศรัยกันเป็นอันดี เจากีกุกู่ให้คนใช้รินสุราให้ อ้วนบุญเจงกินจนเมา แล้วเจากีกุกู่จึงให้คนใช้เอาเชือกมัดอ้วนบุญเจงกับบุตรอ้วนบุญเจงอายุสามปีที่มาด้วย นั้น เจากีกุกู่ก็ตีจนตายเสียทั้งพ่อทั้งลูก

ฝ่ายนางเตี้ยสีให้รำคาญร้อนรนในใจไม่อยากจะอยู่ในบ้านเจากีกุกู่ จึงเดินออกไปหมายใจจะชวนอ้วน บุญเจงสามีกลับไปยังโรงเตี๊ยม ก็พอไปพบเจากีกุกู่เข้า เจากีกุกู่จึงบอกว่าสามีของเจ้าเมาเหลือขนาดเราให้ ไปพักนอนแล้ว

นางเตยสีได้ฟังดังนั้นให้ความสงสัยอยู่ในใจนัก จึงนั่งคอยสามีอยู่หมายความว่าสร้างเมมาแล้วจะได้พากันกลับไปอยู่ที่โรงเตี๊ยม นางเตยสีนั่งคอยอยู่จนคำก็ยังไม่เห็นสามีมา

เจาก็กู่จึงให้สาวใช้มาบอกนางเตยสีว่า บุตรกับสามีของท่านนั้นก็ตายไปเสียแล้ว ท่านจงอยู่เป็นสอุยนิกรรยาของเจาก็กู่ นายข้าพเจ้าเถิด

นางเตยสีได้ฟังดังนั้นก็ตกใจ ร้องไห้เศร้าโศกร่ำพันรักอ้วนบุญเจงสามีและบุตรมิได้เสื่อมสร้าง

ฝ่ายเจาก็กู่ครั้นให้สาวใช้ไปพูดจาเกลี้ยกล่อมสักเท่าใด ๆ นางเตยสีก็ไม่สมัคร เจาก็กู่จึงให้สาวใช้คุมตัวนางเตยสีไปขังไว้ในห้องตึกจะได้เกลี้ยกล่อมต่อไป

ฝ่ายเป่าเล่งเถไปราชการหัวเมืองกลับมา จึงเข้าไปเฝ้าพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ ทูลข้อราชการเสร็จแล้วเป่าเล่งเถก็ทูลลากลับจะไปบ้าน ครั้นไปถึงสะพานศิลาแลเห็นมีลมป่วนพัดเอาผงคลี่ฟุ้งขึ้นข้างหน้า เป่าเล่งเถเห็นดังนั้นจึงหยุดม้าแล้วใคร่ครวญในใจว่า อันลมป่วนนี้เคยมาบอกเหตุการณ์เดือดร้อนของราษฎรให้เราได้รับรู้เรื่อง เคยได้สังเกตมาหลายรายแล้ว ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว เป่าเล่งเถจึงให้อ่องเฮง หลีกคิดนักการของเป่าเล่งเถเดินตามลมนั้นไป ดูว่าลมจะไปหยุดป่วนที่ตรงใด

หลีกคิดกับอ่องเฮงทั้งสองคนก็เดินตามลมป่วนนั้นไปถึงบ้านเจาก็กู่ ลมป่วนก็หยุดหายใจแต่เพียงนั้น นักการทั้งสองคนก็หยุดยืนพิจารณาดูบ้านของเจาก็กู่ ตึกก่อทำถึงสามชั้นบ้างสองชั้นบ้าง มีตึกพักร้อนพักเย็นแลเห็นเป็นที่สง่างามดูจัดว่าพระมหाराชวัง นักการทั้งสองคนครั้นเห็นดังนั้นแล้ว ก็กลับมาแจ้งความให้เป่าเล่งเถฟังว่าบ้านนั้นไม่ทราบว่าเป็นบ้านผู้ใดใหญ่ใคร่ไหน

เป่าเล่งเถจึงไปพิจารณาดูเห็นตึกกว้านบ้านช่องเจาก็กู่ทำเทียมพระมหाराชวังดังนั้นก็โกรธ แล้วเห็นผู้เฒ่าคนหนึ่งเดินทางมา เป่าเล่งเถจึงเรียกให้แวะเข้ามาหา เป่าเล่งเถจึงถามว่า บ้านนี้เป็นบ้านของผู้ใดสร้างขึ้นใหม่ ๆ ดูดูพระมหाराชวังจะนี่ท่านรู้จักหรือไม่

ผู้เฒ่านั้นคำนับเป่าเล่งเถแล้วก็บอกว่า บ้านของเจาก็กู่ซึ่งเป็นน้องของของเขา ครั้นบอกดังนั้นแล้วก็ถอนใจใหญ่ เป่าเล่งเถเห็นผู้เฒ่าถอนใจใหญ่ดังนั้นจึงถามว่า เจาก็กู่ผู้นี้ท่านเห็นประพฤติดังไรท่านรู้เห็นอย่างไร จงเล่าให้ข้าพเจ้าฟังบ้าง ท่านอย่ามีความเกรงกลัวเลย

ผู้เฒ่าได้ฟังเป่าเล่งเถถามดังนั้นจึงบอกว่า เจาก็กู่ทะนงตัวว่าเป็นน้องของเขาไม่เกรงกลัวผู้ใด คิดจะทำการสิ่งใดก็ทำตามแต่อำเภอใจ ตั้งคุกตั้งตะรางปลุกศาลเตี้ย บังคับความทำตามพละตนเอง แม้เห็นบุตรภรรยาและหญิงใด ที่พอใจก็ฉุดลากเอามาดขี่เป็นภรรยา และหญิงใดถ้าตกมาอยู่ในอำนาจแล้ว ถ้าไม่ยอมเป็นภรรยา เจาก็กู่ก็ฆ่าตายเสียนับไม่ถ้วน วันเดือนที่ล่วงมานี้เนั้น เจาก็กู่ก็ฆ่าสามีเสียข่มขืนเอาภรรยาผู้นั้นไว้คนหนึ่ง บัดนี้ย้ายเอาภรรยาของผู้ที่ฆ่าตายเสียแล้วนั้นไปไว้ตำบลอื่นแล้ว

เป่าเล่งเถได้ฟังดังนั้น จึงรางวัลให้แก่ผู้เฒ่าที่บอกเล่าให้เป่าเล่งเถฟังพอสมควรแล้วเป่าเล่งเถกับอ่องเฮง หลีกคิดนักการจึงไปใกล้จะถึงบ้านเจาก็กู่แล้ว มีลมป่วนเข้ามาหาเป่าเล่งเถ แล้วลมป่วนนั้นก็หายไป เห็นชายผู้หนึ่งมือหนึ่งอุ้มบุตรมือหนึ่งถือเรื่องราวมายื่นแก่เป่าเล่งเถ เป่าเล่งเถจึงถามว่าท่านแซ่ใดชื่อใดมาจากตำบลไหน

ฝ่ายปีศาจอ้วนบุญเจงคำนับเป่าเล่งเถแล้วก็ร้องไห้แล้วยื่นเรื่องราวต่อเป่าเล่งเถ เป่าเล่งเถเห็นปีศาจนั้นที่ศีรษะมีบาดแผลและฟกเข้าไปทั้งตัว เป่าเล่งเถจึงรับเรื่องราวมาอ่านดูรู้เรื่องแล้ว จึงถามอสุรกายว่าภรรยาของท่านบัดนี้อยู่แห่งใด อ้วนบุญเจงบอกว่า บัดนี้เจาก็กู่เอาย้ายไปขังไว้ในบ้านพวกพ้องที่ตำบลดินจิว

ล่วงมาได้สามเดือนแล้ว แต่ศพของข้าพเจ้านั้นเจาก็กู่เอาไปทิ้งไว้ในบ่อหลังสวนดอกไม้

เปาเล่งถูได้ฟังปีศาจฟ้องถ่วนถื่นตั้งนั้น จึงบอกว่าท่านจงไปก่อนเถิด แล้วเราจะชำระตัดสินลงโทษให้แก่ท่าน เปาเล่งถูว่าตั้งนั้นแล้วปีศาจอ้วนบุญเจงก็อันตรธานสูญหายไปกับตาทันที ในวันนั้นเปาเล่งถูออกนั้งที่เหมืองที่วาระชากร จึงบอกแก่นักการว่าเราฝันเห็นว่าเทพารักษ์มาบอกแก่เราว่า ในบ่อหลังสวนของเจาก็กู่มีทรัพย์แผ่นดินคือทองคำหนักพันตำลึง ท่านจงลงไปใบบ่อนั้น ถ้าดำขึ้นมาได้จะแบ่งให้ครึ่งหนึ่ง

ฝ่ายนักการครั้นได้ฟังเปาเล่งถูบอกตั้งนั้น จึงไปที่บ่อหลังสวนของเจาก็กู่ เอาบันไดเชือกหย่อนลงไป เห็นมีศพเด็กหนึ่งศพ กับศพผู้ใหญ่อีกหนึ่งศพ นักการจึงรีบกลับมาบอกแก่เปาเล่งถูว่า ทองคำนั้นหาเห็นไม่ เห็นแต่ศพอยู่ในบ่อสองศพเด็กหนึ่งศพผู้ใหญ่หนึ่งศพ

เปาเล่งถูได้ฟังแล้วจึงพูดว่า จะเป็นการมาลวงเรา เรายังไม่เชื่อท่าน ถ้าจริงแล้วจงเอาศพทั้งสองนั้นมาให้เราดู เราจึงจะเชื่อท่านได้

นักการได้ฟังเปาเล่งถูพูดตั้งนั้น จึงกลับไปห้ามเอาศพทั้งสองนั้นมาให้เปาเล่งถูดู เปาเล่งถูพิจารณาดูศพนั้นก็หลายวันแล้ว แต่อาเพศอย่างไรจึงยังไม่เนาเปื่อย เปาเล่งถูจึงให้ห้ามศพนั้นเข้าไว้ในบ้านเปาเล่งถูแล้วเปาเล่งถูถามนักการว่าเจาก็กู่อยู่หรือไม่ นักการบอกว่าเจาก็กู่ไปอยู่ที่ตำบลดินจิวหาได้อยู่บ้านไม่อยู่ แต่เจาก็กู่ที่หนึ่งผู้เป็นพี่เจาก็กู่ที่สอง

เปาเล่งถูได้ฟังตั้งนั้นแล้ว จึงคิดอุบายจะเข้าไปดูที่ในบ้านเจาก็กู่ว่าจะมีชั้นเชิงอย่างไรต่อไป เปาเล่งถูจึงจัดสุรารายดีใส่ไหจะไปกระทำคำนับเจาก็กู่ผู้พี่ชายเจาก็กู่ที่สอง จึงให้เตี้ยกำกับเอียนบันคนใช้หามไหสุราร่วงหน้าไปก่อน แล้วเปาเล่งถูจึงค่อยตามไปต่อที่หลัง เปาเล่งถูเข้าไปในบ้านเจาก็กู่ที่หนึ่ง แต่หาพบตัวเจาก็กู่ไม่ เพราะไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินยังหากลับไม่ เปาเล่งถูก็ไม่เข้าไปคำนับนางกุนฮูหยินผู้มารดาเจาก็กู่ นางกุนฮูหยินมีความโกรธเปาเล่งถู แล้วกล่าวคำหยาบซ้ำว่าเปาเล่งถูต่าง ๆ เปาเล่งถูพิจารณาบ้านของเจาก็กู่แล้วก็กลับออกมา พอพบเจาก็กู่ที่หนึ่งไปเฝ้ากลับมา เปาเล่งถูกับเจาก็กู่ถ้อยที่ต่างคำนับกันแล้ว เปาเล่งถูจึงบอกแก่เจาก็กู่ว่า ข้าพเจ้ากลับมาจากราชการคิดถึงท่าน มาทั้งนี้หวังใจว่าจะมาเยี่ยมท่าน มารดาท่านกล่าวคำหยาบซ้ำต่อข้าพเจ้ามากมาย เปาเล่งถูนั่งพูดอยู่กับเจาก็กู่ที่หนึ่งด้วยข้อราชการต่าง ๆ ประมาณได้สักชั่วโมงหนึ่ง ก็ลาเจาก็กู่กลับมาบ้าน คิดการที่จะกำจัดเจาก็กู่ผู้มีได้ขาด

ฝ่ายเจาก็กู่ที่หนึ่งกลับมาบ้าน จึงเข้าไปพูดแก่มารดาว่าเปาเล่งถูมาหาข้าพเจ้า มารดากล่าวคำหยาบซ้ำต่อเปาเล่งถู เปาเล่งถูได้รับความอภัยกลับไปบ้านแล้ว ข้าพเจ้ามีความวิตกถึงเจาก็กู่ผู้น้องที่สองนี้ ยิ่งนักด้วยประพฤติการทุจริตให้ผิดในข้อห้ามตามกฎหมายแผ่นดิน ถ้าเปาเล่งถูรู้เรื่องแล้วก็จะได้รับความเดือดร้อนมาก ยากที่ผู้ใดจะคุ้มครองป้องกันได้

นางกุนฮูหยินได้ฟังเจาก็กู่บุตรที่หนึ่งว่าตั้งนั้นก็หัวเราะแล้วจึงพูดว่า บุตรของเราเป็นของเฮามเหสีของพระเจ้าแผ่นดินทั้งคน จะเกรงกลัวอะไรกับเปาเล่งถู เจาก็กู่ผู้น้องของเจ้าพาเอานางเตี้ยสีไปอยู่ตำบลดินจิวประมาณได้สามเดือนแล้ว จำจะต้องมีหนังสือไปถึงให้เจาก็กู่ฆ่านางเตี้ยสีเสียให้ความหาย อย่าให้ผู้ใดล่วงรู้จึงจะชอบ

เจาก็กู่ที่หนึ่งได้ฟังมารดาว่าตั้งนั้นก็เห็นชอบ จึงเขียนหนังสือลับให้คนใช้นำไปให้เจาก็กู่ผู้น้องฉบับหนึ่งใจความว่า ให้เจาก็กู่ผู้น้องฆ่านางเตี้ยสีเสีย ถ้ายังชินรักใคร่อาลัยอยู่ภยจะมีมาถึงตัวเป็นแน่แท้ด้วยบัดนี้เปาเล่งถูกลับมาจากราชการแล้ว เปาเล่งถูรู้เรื่องย่อมจะหาความคืบเขี่ยขึ้นก็จะพากันได้ความเดือด

ร้อนทั่วไปทั้งบ้าน

เจาก็กู่ครั้นทราบความตามจดหมายดังนั้นแล้ว จึงถือดาบเข้าไปจะฆ่านางเดียสี ครั้นเงือดดาบขึ้น จะฟันก็ให้ความอาลัยรักด้วยนางเดียสีรูปร่างเป็นที่ยั่วยวนใจ ให้เกิดความกำหนัดเสนหา ยิ่งนัก เจาก็กู่ หวนไปหวนมาเป็นหลายครั้ง ครั้นจะฆ่าด้วยมือของตนเองก็ฆ่าไม่ลง จึงเรียกเตี้ยก่งคนใช้อันสนิทมาสั่งว่า ที่หลังบ้านในสวนมีบ่อโบราณอยู่บ่อหนึ่ง ท่านจงคุมเอาตัวนางเดียสีนี้ไปผลักลงในบ่อในคืนวันนี้ให้จงได้ อย่าให้ผู้ใดล่วงรู้ได้เป็นอันขาด

เตี้ยก่งรับคำสั่งของเจาก็กู่ดังนั้นแล้ว จึงพานางเดียสีออกไปยังหลังบ้าน เตี้ยก่งเป็นผู้มีความกรุณาเห็นนางเดียสีกำลังเมาสุราอยู่ ด้วยเพราะเจาก็กู่ข่มขืนให้กิน ครั้นเตี้ยก่งเห็นนางเดียสีค่อยสร่างเมา มีสติแล้ว จึงบอกแก่นางเดียสีว่า บัดนี้เจาก็กู่ให้เราคุมตัวท่านไปผลักลงในบ่อให้ตาย เราเห็นท่านเรามีความกรุณาด้วยเป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกันไม่มีความผิดสิ่งใดจะมาต้องจำตาย . เพราะฉะนั้นเราจะไม่ทำตามคำสั่งของเจาก็กู่ แต่ตัวท่านต้องรีบไปเสียให้พ้นเมืองนี้ อย่าอยู่ให้เนิ่นช้าไป

นางเดียสีได้ฟังเตี้ยก่งพูดดังนั้นก็ร้องไห้ แล้วก็เล่าความที่เจาก็กู่ข่มขืนและฆ่าบุตรกับสามีตายให้ เตี้ยก่งฟังทุกประการ แล้วว่าท่านเมตตาข้าพเจ้าครั้งนี้เหมือนหนึ่งข้าพเจ้าเกิดใหม่ พระเดชพระคุณของท่านหาที่เปรียบมิได้

เตี้ยก่งจึงควักเงินออกจากกระเป๋าสิบตำลึงส่งให้แก่นางเดียสี แล้วชี้ทางให้รีบไปเสียโดยเร็ว

นางเดียสีก็ค้ำบลาเตี้ยก่งแล้วรีบเดินทางไปในเวลากลางคืนนั้นจะเข้าไปเมืองดงเกีย เดินพลาง เห็นน้ำตาพลาง

ฝ่ายดาวไทเป๊ะ คือดาวพระเสาร์สถิตอยู่ในทิพยสถานเล็งทิพยจักษุญาณลงมา เห็นนางเดียสีได้ ความทุกข์ยากด้วยเป็นเวลาจวนจะสิ้นเคราะห์อยู่แล้ว จึงเสด็จจากทิพยพิมานจำแลงเป็นผู้เฒ่าถือโคมเดิน นำหน้าเดียสีไปแล้วบอกแก่นางเดียสีว่า เราจะส่งท่านไปให้พ้นเขตแขวงเมืองนี้ ให้ถึงเมืองดงเกีย ครั้นถึงเมืองดงเกียแล้วผู้เฒ่านั้นก็อันตรธานหายไป นางเดียสีจึงเข้าไปอาศัยโรงเตี๊ยมแห่งหนึ่งเจ้าของโรงเตี๊ยมนั้น เป็นหญิงผู้เฒ่า ครั้นแลเห็นนางเดียสีก็ให้มีจิตเมตตาแล้วถามนางเดียสีว่าอยู่เมืองใดตำบลใดแซ่ใดชื่อใด

นางเดียสีได้ฟังหญิงผู้เฒ่าถามดังนั้น ก็ร้องไห้เล่าความตั้งแต่ต้นจนปลายให้ผู้เจ้าของโรงเตี๊ยมฟังทุกประการ หญิงผู้เฒ่าเจ้าของโรงเตี๊ยมจึงบอกแก่นางเดียสีว่า จงแต่งเรื่องราวไปยื่นต่อเปาเล่งเถว เปาเล่งเถว ผู้นี้เป็นขุนนางตงฉิน มีอำนาจมากคงจะชำระให้ท่านอย่ามีความวิตกเลย

นางเดียสีได้ฟังเจ้าของโรงเตี๊ยมบอกให้ดังนั้น ก็มีความยินดี จึงเขียนเรื่องราวจะไปยื่นต่อเปาเล่งเถว วันนั้นเฉพาะเจาก็กู่พี่ชายกลับออกจากเฝ้า นางเดียสีสำคัญว่าเปาเล่งเถว จึงเข้าไปค้ำบยื่นเรื่องราวให้เจาก็กู่ที่หนึ่งดู

เจาก็กู่แจ้งความในเรื่องรายนั้นแล้วก็มีความตกใจเลยแก่ล้งพาลว่า นางเดียสีมาเดินตัดหน้าฉาน จึงให้คนใช้ยึดตัวนางเดียสีตีจนสลบแล้วแลเห็นเงินอยู่ในตัวสิบตำลึงก็เลยรีบเอาเสียด้วย แล้วสั่งให้คนใช้หามเอาศพนั้นไปทิ้งไว้ที่ตำบลเช็กกิวาน

ฝ่ายนางอ่องฝัวผู้เฒ่าเจ้าของโรงเตี๊ยม ครั้นแจ้งความว่านางเดียสีไปยื่นเรื่องราวผิดตัวไปหาไซเปาเล่งเถวไม่ ไปยื่นต่อเจาก็กู่ที่หนึ่ง ซึ่งเป็นพี่ชายของเจาก็กู่ที่สองจึงได้ถูกตีถึงแก่ความตาย ศพนั้นไปทิ้งไว้ที่ตำบลเช็กกิวาน นางอ่องฝัวจึงไปดูเห็นนางเดียสีนอนนิ่งอยู่ นางอ่องฝัวจึงเข้าไปคล่าดูเห็นยังมีลมหายใจ ก็

เข้าใจว่าสลบไปยังไม่ขาดชีวิต จึงอุ้มเอานางเตยสีกลับมายังโรงเตี๊ยมวางยาที่พื้นดินมา ผู้เฒ่าเจ้าของโรงเตี๊ยมก็อุตส่าห์เอาใจใส่พยาบาลรักษานางเตยสีจนหายเป็นปรกติดี

อยู่มาวันหนึ่งนางเตยสีรู้ว่าเป่าเล่งเถิดขี่ม้าเดินทางนั้น นางเตยสีก็คอยดักยืนอยู่จะขึ้นเรื่องราว ครั้นเป่าเล่งเถิดเห็นนางเตยสีมายืนคอยจะขึ้นเรื่องราวอยู่ดังนั้นจึงรับมาอ่านดูรู้ความตลอดแล้ว จึงส่งนักการที่ตามเป่าเล่งเถิดมาด้วยนั้น ให้พานางเตยสีไปดูศพที่บ้านเป่าเล่งเถิด ว่าจะใช้ศพบุตรและสามีของนางหรือมิใช่

นางเตยสีครั้นไปถึงแลเห็นศพบุตรกับสามีเข้าแล้วก็จำได้ ด้วยเทพยดาอาเพศมิให้ศพนั้นนำพองนางก็ร้องไห้กลิ้งเกลือกไปมามีได้หยุดหย่อน

เป่าเล่งเถิดจึงส่งนางอ่องผัวเจ้าของโรงเตี๊ยมให้พานางเตยสีเข้าไปอยู่กับนางหลิวฮุยินซึ่งเป็นภรรยาของเป่าเล่งเถิด หมิงผู้เฒ่าเจ้าของโรงเตี๊ยมก็พานางเตยสีเข้าไปส่งแล้วก็ลากลับไปโรงเตี๊ยม

ฝ่ายเป่าเล่งเถิดอุบายจะเอาตัวเจาก็กู่ที่หนึ่งมาให้ได้ก่อน ต่อภายหลังจึงจะเอาตัวเจาก็กู่ที่สอง ครั้นคิดเห็นอุบายแล้วจึงกระซิบสั่งบรรดานักการของเป่าเล่งเถิดทั้งนั้นให้รู้ทั่วกัน เป่าเล่งเถิดก็กระทำเป็นป่วยบอกอาการหนักมิได้เข้าเฝ้าพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้หลายเวลา

ฝ่ายพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ ครั้นพระองค์ทรงทราบว่าเป็นป่วยจะเสด็จไปเยี่ยมเป่าเล่งเถิด ขณะนั้นเจาก็กู่ที่หนึ่งอยู่ที่นั่นจึงทูลว่า ข้าพเจ้าจะขอไปเยี่ยมดูอาการเป่าเล่งเถิดก่อน แล้วพระองค์จึงค่อยเสด็จไปต่อภายหลัง พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ได้ทรงฟังดังนั้นก็เห็นชอบด้วย

เจาก็กู่ที่หนึ่งก็ถวายบังคมลาไปยังบ้านเป่าเล่งเถิด ถึงแล้วก็ลงจากเกี้ยวเดินเข้าไปในตึกรับแขกของเป่าเล่งเถิด เป่าเล่งเถิดมีความดีใจด้วยได้สมแก่อุบายที่คิดไว้ จึงออกมาเชิญเจาก็กู่เข้าไปในตึกชั้นในเชิญให้ที่นั่งอันสมควร แล้วเป่าเล่งเถิดสั่งคนใช้ให้ยกโต๊ะจัดสุรามาลีเลี้ยงเจาก็กู่ เจาก็กู่กับเป่าเล่งเถิดเสพสุราได้คนละ ๒ ถ้วย พอมีหน้าแล้วเป่าเล่งเถิดจึงพูดขึ้นว่า วันที่แล้วมานั้นข้าพเจ้าได้รับเรื่องราวของชายมีชื่อหมิงมีชื่อถึงสองฉบับ วันนี้ท่านมาหาข้าพเจ้าก็ดีแล้วจะได้ให้ท่านช่วยตัดสินคดีรายนี้ให้ด้วย เป่าเล่งเถิดว่าดังนั้นแล้วจึงส่งเรื่องราวรายที่ตินางเตยสีสลบจวนจะถึงความตายมาให้เจาก็กู่ดู

เจาก็กู่เห็นในเรื่องราวกล่าวโทษตัวเองดังนั้นก็ตกใจ ด้วยตัวกระทำความผิดไว้ ในขณะนั้นนางเตยสีเดินออกมาจากตึกชั้นในแลเห็นเจาก็กู่ก็จำหน้าได้ จึงชี้หน้าเจาก็กู่แล้วบอกแก่เป่าเล่งเถิดว่า ท่านขุนนางผู้นี้วันที่แล้วมาก่อนหลายวันดีข้าพเจ้าเจียนจะถึงความตาย ขอท่านได้พิจารณาตัดสินลงโทษให้แก่ข้าพเจ้าตามกฎหมายด้วย

เป่าเล่งเถิดจึงตอบโต้เป็นข้อสัญญาขึ้น พวกนักการทั้งหลายของเป่าเล่งเถิดซึ่งวางซุ่มอยู่นั้น ก็ตรงเข้าจับตัวเจาก็กู่ถอดเสื้อหมวกเครื่องยศออกแล้วเอาเครื่องจำครบมาจำเจาก็กู่เข้าไว้

เป่าเล่งเถิดจึงให้แก่เอาดวงตราหยั่ห้อยสำหรับตัวของเจาก็กู่มานั้นออกเสีย แล้วจึงเขียนหนังสือปลอมว่าเป็นหนังสือของเจาก็กู่ที่หนึ่งมาถึงเจาก็กู่ที่สองผู้นั่งอยู่ ณ บ้านตำบลฉินจิวว่า นางฮุยินผู้มารดาป่วยมีอาการหนักมาก ให้เจาก็กู่ผู้น้องรีบมาโดยเร็ว ครั้นเป่าเล่งเถิดเขียนหนังสือแล้ว จึงเอาดวงตราของเจาก็กู่ที่หนึ่งประทับลงในหนังสือแล้วเข้าผนึก ให้คนใช้นำไปให้เจาก็กู่ที่สอง ณ ตำบลฉินจิว

ฝ่ายเจาก็กู่ที่สอง ครั้นเห็นหนังสือสำคัญและดวงตราของพี่ชายก็มิได้มีความสงสัยประการใด ก็รีบกลับมาถึงเมืองตั้งเกียโดยเร็ว

ฝ่ายเป่าเล่งถูคอยดักเจาก็กัอยู่ที่ต้นทาง ครั้นเห็นเจาก็กัที่สองมาถึง เป่าเล่งถูจึงเชิญเจาก็กัให้
แวะบ้านก่อน ด้วยเห็นว่าท่านเดินทางมาเหน็ดเหนื่อยเชิญเสพสุราให้สบายก่อน แล้วท่านจึงค่อยไปบ้าน

เจาก็กัได้ฟังเป่าเล่งถูเชิญดังนั้น ก็สำคัญเข้าใจว่าเป่าเล่งถูเชื่อเชิญโดยความสุจริตเพราะมีความ
นับถือ จึงแวะตามเป่าเล่งถูเข้าไปในบ้าน เป่าเล่งถูจึงเชิญให้เจาก็กันั่งเสพสุราประมาณสักสองถ้วย เจา
ก็กัก็คิดจะลากลับบ้าน จึงบอกแก่เป่าเล่งถูว่า พี่ข้าพเจ้ามีหนังสือไปถึงข้าพเจ้าว่ามารดาป่วย ข้าพเจ้าจะขอ
ลาท่านกลับไปบ้าน เจาก็กัว่าดังนั้นแล้วขยับตัวจะลุก พอนางเตยสีเดินตรงเข้ามาชี้หน้าเจาก็กัแล้วบอก
เป่าเล่งถูว่า ท่านผู้นี้มาบุกรุกกับสามีของข้าพเจ้าแล้วมีหน้าข่มขืนข้าพเจ้าให้ได้ความเดือดร้อน ท่านผู้นี้แหละ
คือต้นเหตุ ขอท่านได้กักเอาตัวไว้ชำระพิจารณาตัดสินลงโทษตามกฎหมาย

เป่าเล่งถูได้ฟังดังนั้น จึงให้นักการจับตัวเจาก็กัที่สองไว้แล้วให้เอาเครื่องครบมาจำ แล้วให้ส่งตัว
เจาก็กัทั้งสองคนพี่น้องไปจำขังไว้ ณ คุกหลวง

ฝ่ายคนใช้ของเจาก็กัซึ่งตามมาจากตำบลดินจิวจึงรีบไปแจ้งความให้นางกุนฮูหยินผู้มารดาเจา
ก็กัฟังว่าด้วยเรื่องนางเตยสีฟ้อง นางกุนฮูหยินได้ฟังคนใช้มาบอกว่าเจาก็กัผู้บุตรทั้งสองคนนั้นเป่าเล่งถู
จับเอาตัวไปขังคุกไว้จะฆ่าเสียก็ตกใจ จึงรีบเข้าไปในพระราชวังหานางเจาของเฮาผู้บุตร แล้วก็เล่าความให้
นางเจาของเฮาฟังทุกประการ นางเจาของเฮาจึงไปเฝ้าพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ แล้วทูลว่าเป่าเล่งถูจับเอา
พี่น้องของข้าพเจ้าไปจำขังไว้ ด้วยไม่มีข้อผิดสิ่งอันใดขอพระองค์จงได้โปรด

พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ได้ทรงฟังนางของเฮามาทูลดังนั้น พระองค์จึงรับสั่งว่า แล้วจะถามเป่าเล่งถู
ดูก่อนว่าเจาก็กัทั้งสองมีผิดประการใด ถ้าได้ใจความแล้วสมควรจะผ่อนผันประการใดได้จึงจะคิดผ่อนผันให้
ด้วยเป่าเล่งถูเป็นคนสุจริตซื่อตรงต่อแผ่นดิน ถ้าไม่มีความผิดแล้วที่ไหนเป่าเล่งถูจะทำถึงเพียงนั้น

นางของเฮาได้ฟังพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ตรัสดังนั้น นางมีความวิตกยิ่งนัก จึงเสด็จไปเยี่ยมเจา
ก็กัผู้พี่น้องทั้งสองคน

ขณะนั้นเป่าเล่งถูนั่ง ณ ศาลวินิจฉัย กำลังบังคับให้เจาก็กัทั้งสองให้การอยู่ พอนางของเฮาเสด็จ
มา เป่าเล่งถูแลเห็นเป่าเล่งถูจึงทูลนางของเฮาว่า ในส่วนตัวเจาก็กัทั้งสองคนประพฤติการทุจริตโทษก็ต้อง
ตายตามกฎหมายแผ่นดิน อันเป็นญาติพี่น้องก็แต่ส่วนบุคคล กฎหมายธรรมนิยมแผ่นดินแล้วไม่เป็นญาติ
พี่น้องกับผู้ใดได้ ในส่วนตัวของพระองค์ เป็นถึงของเฮาพระอัครมเหสีเอกของสมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน ชอบ
แต่จะดูแล้ววาระการฝ่ายในจึงจะถูกตัดด้วยแบบแผนธรรมนิยม นี้พระองค์เสด็จออกมาโดยพละตนเองจะ
นี้กระทำให้เสื่อมเสียพระเกียรติยศของพระเจ้าแผ่นดินไป พระองค์ก็มีความผิดอยู่แล้ว จำข้าพเจ้าจะต้องกราบ
ทูลพระเจ้าแผ่นดินให้ทรงชำระอีกชั้นหนึ่ง

นางของเฮาไปเยี่ยมเจาก็กัพี่น้อง เห็นเป่าเล่งถูถามเจาก็กัให้การรับสารภาพเป็นสัจแล้ว กับ
ทั้งได้ยินเป่าเล่งถูพูดเกี่ยวข้องกับพระองค์ด้วยดังนั้น นางของเฮามีได้โต้ตอบประการใด ก็รีบเสด็จกลับเข้า
ในพระราชวัง หาช่องจะคอยทูลขอโทษเจาก็กัอยู่

ฝ่ายนางกุนฮูหยินจึงเข้าไป禀ให้ทูลขอโทษเจาก็กัผู้บุตรทั้งสองคนต่อพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้
พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้โดยพระองค์เสียไม่ได้ จึงรับสั่งให้ขุนนางผู้ใหญ่ออกไปว่ากล่าวขอโทษเป่าเล่งถู

ฝ่ายเป่าเล่งถูประมาณการณาคาดคะเนดูอยู่ในใจว่า พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้เกือบจะเห็นแก่วงศ์
ญาติของนางของเฮา จะไม่สู้ทรงเอื้อเฟื้ออะไรนักแก่กฎหมายแบบแผนแผ่นดิน เป่าเล่งถูจึงอุบายจะตัดความ

เสีย สั่งให้เขียนหมายประกาศห้ามมิให้ผู้ใดเข้ามาขอโทษเจาก็กุกุทั้งสองคน ถ้ามีฟังขึ้นมาว่ากล่าวขอโทษเจาก็กุกุจะปรับโทษผู้นั้นเสมอเท่าโทษเจาก็กุกุ

ฝ่ายขุนนางผู้ใหญ่ซึ่งถือรับสั่งของพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้มาขอโทษเจาก็กุกุ ครั้นเห็นหมายประกาศของเปาเล่งถูดังนั้นก็ตกใจ ไม่อาจจะเข้าไปหาเปาเล่งถู จึงกลับมาราบทูลพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ให้พระองค์ทรงทราบทุกประการ พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ก็ได้ตรัสประการต่อไป

ฝ่ายนางกุนฮูหยินผู้มารดาเจาก็กุกุ ตั้งแต่เจาก็กุกุต้องจำขังอยู่ในคุก นางกุนฮูหยินก็นอนค้างอยู่ในพระราชวังมิได้กลับมาบ้านเรือน ครั้นทราบว่าพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ รับสั่งให้ขุนนางผู้ใหญ่ออกไปว่ากล่าวก็ไม่สำเร็จตลอดไปได้ ไม่สมความปรารถนา นางกุนฮูหยินมีความวิตกยิ่งนัก จึงปรึกษาแก่นางฮองเฮาให้นางฮองเฮาไปกราบทูลวิงวอนขอต่อพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้อีก นางฮองเฮาก็ขึ้นเฝ้าพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ นางฮองเฮาทรงพระกันแสงแล้วกราบลงที่ฝ่าพระบาททูลว่า มารดาข้าพเจ้าได้ทูลขอโทษเจาก็กุกุต่อพระองค์ พระองค์ก็ทรงพระกรุณาให้ขุนนางผู้ใหญ่ออกไปว่ากล่าวขอก็ไม่ได้ ด้วยมีความกลัวเปาเล่งถูยิ่งนัก ถ้านอกจากพระองค์แล้วข้าพเจ้าไม่เห็นว่ามีผู้ใดจะขอได้ ขอพระองค์จงได้โปรด

พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ ได้ทรงฟังนางฮองเฮากราบทูลวิงวอนดังนั้น ก็ให้มีพระทัยสงสารแก่นางฮองเฮายิ่งนัก ด้วยวันนั้นเป็นวันตั้งพิธีแรกนา พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้สัสสุระราชการพิธีเสีย เสด็จโดยกระบวนรถไปหาเปาเล่งถูถึงสถานที่อยู่

เปาเล่งถูครั้งนี้แจ้งว่าพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้เสด็จมา ก็แต่งตัวเต็มยศอย่างขุนนางผู้ใหญ่ ออกไปต้อนรับนอกประตูบ้าน ครั้นพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้เสด็จมาถึง เปาเล่งถูก็นั่งคุกเข่าถวายบังคมแล้วเชิญเสด็จเข้าไปประทับในสถานเปาเล่งถู เปาเล่งถูก็รู้ที่อยู่ว่าพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้เสด็จมาทั้งนี้ ไม่มีราชการอย่างอื่นคงจะมาด้วยคดีรายเจาก็กุกุเป็นแน่ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว เปาเล่งถูจึงทูลถามว่าพระองค์ทรงหอบหัวพระสรีระของพระองค์เสด็จมาหาข้าพเจ้าทั้งนี้ จะมีข้อราชการสำคัญสิ่งใดหรือ

พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้จึงตรัสแก่เปาเล่งถูว่า เรามาหาท่านทั้งนี้ ก็เพราะฮองเฮาร้องให้อ้อนวอนให้เรามาหาท่าน ขอท่านจงเห็นแก่เรายกโทษให้แก่เจาก็กุกุสักครั้งเถิด

เปาเล่งถูได้ฟังพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ตรัสดังนั้นจึงทูลว่า วันนี้เป็นวันพิธีแรกนาพระองค์ต้องหว่านไถเอาชัยฤกษ์ให้ราษฎรก่อน จะทำไร่นาได้ผลก็เพราะบุญบารมีของพระองค์ ปกครองไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินและบำรุงพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรืองทั้งฝ่ายพุทธฝ่ายไสย พระองค์มาละราชพิธีอันสำคัญเสียหาเอาพระทัยใส่ไม่ พระองค์มากังวลรักเจาก็กุกุเป็นคนชั่วร้ายเสียหนามแผ่นดิน กระทำให้ราษฎรเดือดร้อนแสนสาหัสถึงเสียชีวิตและร่างกายทรัพย์สมบัติ ยิ่งกว่ารักกฎหมายธรรมเนียมแผ่นดิน ถ้าพระองค์ไม่ฟังจะขึ้นหักล้างกฎหมายแล้ว ข้าพเจ้าก็รับราชการฉลองพระเดชพระคุณไปไม่ได้ ก็จะต้องทูลลาออกจากราชการไปทำไร่ไถนาหากินตามภูมิลำเนา

พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ ได้ทรงฟังเปาเล่งถูทูลข้อความเด็ดขาดดังนั้น มีความละอายพระทัยยิ่งนัก ก็เสด็จกลับเข้าพระราชวัง

หมตอายุ ฝ่ายเปาเล่งถูจึงสั่งให้ขุนนางกรมนครบาลพร้อมด้วยวีรพลนายทหารทั้งปวง คุมตัวเจาก็กุกุทั้งสองคนพี่น้องออกไปยังสนามประหารชีวิต เปาเล่งถูกำกับออกไปด้วย

ฝ่ายนางกุนสูหยินครั้นแจ้งว่า เปาเล่งถูคุมตัวบุตรสองคนไปฆ่า นางกุนสูหยินกับนางฮองเฮาก็รีบขึ้นเฝ้าพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ ทูลวิงวอนขอให้ทรงโปรดชีวิตเจาก็กักไว้โดยเร็ว หากไม่เปาเล่งจะให้เพศฆาตลงดาบฆ่าเจาก็กักเสีย

พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ได้ทรงฟังนางฮองเฮากับนางกุนสูหยินมาทูลดังนั้น จึงทรงเขียนพระอักษรด้วยตัวหวัดประทับตรา ไม่ทันจะเข้าฉีกมอบให้ขุนนางเชิญไปให้เปาเล่งถ้อยสนามสำหรับประหารชีวิตโดยเร็ว อย่าให้ทันเพศฆาตลงดาบได้

ฝ่ายขุนนางครั้นได้รับหนังสือรับสั่งแล้ว ก็ขึ้นมารับไปถึงสนามก็พอเพศฆาตลงดาบเจาก็กักทั้งสองคอบขาดเสียแล้ว เอาศีรษะขึ้นเสียบประจานไว้ ยังเหลืออยู่แต่เจาก็กักที่หนึ่งผู้พี่ เปาเล่งยังมีได้ฆ่า ขุนนางผู้เชิญลายพระราชหัตถ์ส่งหนังสือรับสั่งให้เปาเล่ง ถู เปาเล่งถูกเขาลงคำนับรับ หนังสือรับสั่งมีใจความว่า ให้ทำโทษชังคุกมิให้ฆ่า เปาเล่งได้ฟังหนังสือรับสั่งดังนั้นแล้ว จึงว่าถ้าทรงโปรดเจาก็กักผู้เป็นมหันตโทษแต่ผู้เดียวนั้นไม่ได้ ผู้ซึ่งเป็นมหันตโทษก็ยังมีมากด้วยกันจะเป็นตัวอย่างไป ท่านจงกลับไปทูลพระเจ้าแผ่นดินเถิด

ขุนนางซึ่งเชิญลายพระราชหัตถ์ได้ฟังเปาเล่งพูดดังนั้นจึงกลับมา พบนางกุนสูหยินก็เล่าความซึ่งไปไม่ทัน เปาเล่งให้ฆ่าเจาก็กักผู้น้องเสียแล้วยังอยู่แต่เจาก็กักผู้พี่ เมื่อเปาเล่งได้ฟังรับสั่งในหนังสือแล้วเปาเล่งไม่ยอม พูดว่าราษฎรผู้ที่มีโทษหนักก็ยังมีมากจะต้องประหารชีวิตเหมือนกัน จะยกโทษให้หนึ่งไม่ควร จะเป็นเยี่ยงอย่างต่อไป ขุนนางผู้นั้นครั้นเล่าความให้นางกุนสูหยินฟังดังนั้นแล้ว ก็เข้าไปเฝ้าพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ทูลขอราชการให้ทรงทราบทุกประการ

ฝ่ายนางกุนสูหยินเมื่อได้ฟังขุนนางข้าหลวงบอกเล่าดังนั้นก็ตกใจร้องให้คิดถึงเจาก็กักผู้บุตร แล้วนางจึงไปหาโปยอ่องตำแหน่งใจเสียงขุนนางผู้ใหญ่ ร้องให้อ้อนวอนโปยอ่องให้เป็นธุระช่วยชีวิตเจาก็กักที่หนึ่งไว้ อย่าให้ทันเปาเล่งฆ่า

โปยอ่องก็รับเป็นธุระ จึงเข้าไปเฝ้าทูลพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ว่า เปาเล่งเป็นผู้ซื่อตรงต่อแผ่นดินเมตตาแก่ราษฎร ย่อมถือแบบบทกฏหมายเป็นที่ตั้ง มิได้ลำเอียงเข้าด้วยผู้ใด ถ้าพระองค์ทรงพระมหากรุณาโปรดยกโทษเจาก็กักแล้ว ต้องยกโทษผู้อื่นในขณะนี้ด้วยเหมือนกัน จึงจะเป็นที่ตั้งแห่งความยุติธรรมได้ ถ้าหากพระองค์ทรงพระกรุณาโปรดยกโทษคนทั้งหลายในขณะนี้ได้แล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าเปาเล่งก็ควรจะยอมเป็นแน่

พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ได้ทรงฟังโปยอ่องกราบทูลดังนั้น ก็ทรงเห็นชอบด้วย จึงทรงพระอักษรแล้วประทับตราแผ่นดินมอบให้โปยอ่องไปปล่อยนักโทษในจำนวนปีนั้นทั้งสิ้น

โปยอ่อยครั้นได้หนังสือรับสั่งแล้วก็รีบไปให้เปาเล่ง ถู เปาเล่งถูกเขาคำนับหนังสือรับสั่งแจ้งความแล้ว จึงสั่งให้นักการถอดเครื่องจำเจาก็กักออกแล้วก็ปล่อยให้กลับบ้าน แล้วเปาเล่งจึงจัดให้คนเอาศพอ้วนบุญเจงไปฝังไว้นอกเมืองข้างทิศใต้ แล้วเปาเล่งจึงทูลขอเงินเดือนพระราชทานให้แก่นางเตยสีตามสมควรทุก ๆ เดือนตลอดชีวิต

พระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ ก็โปรดพระราชทานหนังสืออนุญาตให้แก่นางเตยสีตามคำเปาเล่งทุกประการ

ฝ่ายเจาก็กู่พันโทษแล้วก็กลับมาบ้าน ไม่มีความสบายใจ มีความอายแก่เพื่อนข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อย เจาก็กู่ไปเที่ยวเล่นตามวัดหวังจะให้คลายความเศร้าหมอง เจาก็กู่เห็นพระธรรมไตรปิฎกที่ในวัดจึงหยิบมาอ่านดูเล่มหนึ่งว่าด้วยพระสูตร แล้วเปิดดูอีกเล่มหนึ่งว่าด้วยพระวินัย แล้วเปิดดูอีกเล่มหนึ่งว่าด้วยพระปรมาภิไธย เห็นความในพระพุทธานุญาตแสดงถึงร่างกาย และเบญจขันธ์ว่าเป็นกองทุกข์ สัตว์ทนยากปราศจากแก่นสาร ไม่มีความเที่ยงแท้ถาวรเป็นอนิจลักษณะมีแล้วก็หมดไป สัตว์ใดโง่เขลาเข้ายึดถือด้วยอุปาทานหมายมั่นว่าเป็นเรา เป็นตัวเรา เป็นของเรา ก็กระทำใจของผู้นั้นให้สูงขึ้นต่ำลงห้วนไหวไปตามลาภยศสรรเสริญสุขทุกข์ และต้องดิเตียนนินทา และเสื่อมจากลาภยศ ก็กระทำใจของสัตว์กระวนกระวายทะยานอยาก มีความปรารถนาแรงร้ายกล้า กระทำการตามอำนาจกิเลสและตัณหาตามะทิฐิ จึงให้สัตว์ได้รับผลเป็นความทุกข์ร้อนด้วยเพลิงกิเลส และเพลิงทุกข์มีชาติเป็นต้น เมื่อจะกล่าวตามพระพุทธานุญาตที่ทรงแสดงก็มีใช้ตัวตนเข้าเราเราท่าน เป็นภาวะจักรหมุนเวียนไปด้วยกรรมและกิเลสและวิบากอยู่อย่างนั้นไม่มีที่สิ้นสุดเลย

เวลานั้นเจาก็กู่เกิดธรรมสังเวชได้ปัญญาจักขุ มีความเลื่อมใสในคุณพระรัตนตรัยเกิดศรัทธาตาญาณแก่กล้าขึ้นในจิต สันดานมีนิพพิทาญาณเหนือหนายต่อกามโมหิ มิได้มีความยินดีในลาภและยศติดเนื่องอยู่ในจิตสันตารตั้งแต่นั้นมา จึงเป็นการเตือนดีต่อน้ำใจของเจาก็กู่ให้ยินดีแต่ในการเนกขัม ครั้นกลับมาบ้านแล้ว วันหนึ่งเข้าไปเฝ้าพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ จึงทูลลาขอไปบรรพชาหาความสุขอยู่ในอารามตามเพศสมณะ

จึงพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ ก็ทรงพระอนุญาตตามความปรารถนา เจาก็กู่ออกจากเฝ้าแล้ว ก็กลับมาบ้านลานางกุนสูหยินผู้มารดาและญาติพี่น้องทั้งปวง แล้วเจาก็กู่ก็สละละสมบัติบุตรภรรยาเข้าวัดตัดผมบวชเป็นหลวงจีนถือศีลภาวนารักษาอารมณ์ข่มนิวรณ์ ชาวประเทศจีนในสมัยนั้น ก็พากันสรรเสริญเจาก็กู่ว่าจินหยินเป็นผู้พิเศษ ครั้นนานมาเจาก็กู่ได้บรรลุมรรคผลถึงซึ่งที่สุดสาวกบารมีญาณโดยอำนาจอุปนิสัยที่ได้พบพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นของประเสริฐแท้

ในนิทานเรื่องนี้ ก็นับว่าเป็นคติลึกลับลึกซึ้งมาก ยากที่ผู้ใดจะยกหรือขึ้นชำระได้ แรงทั้งอำนาจของฮองเฮาและกำลังของเจาก็กู่เป็นราชการและมีทรัพย์บริวารบ้านเรือนแข็งแรง หากอาศัยความดีและความเพียรและปัญญาของเปาเล่งเถา จึงกระทำการได้ตลอดเป็นหลักฐานพยานความเสีรอบแล้ว ทั้งอาศัยได้อำนาจอันชอบธรรมคือ อภัยไม่มีอาญาอุทธรณ์ต่อไปด้วย

ในเรื่องที่ ๔๑ นี้มีความเป็นคติควรใส่ใจอยู่ ๒ ข้อ คือ (๑) รูปงามจริงก็ให้คุณอยู่ดูนางเตียสี้เจาก็กู่คิดจะฆ่าเสียก็ยังทำไม่ลง เพราะเอ็นดูแก่รูปงามที่ไม่มีความผิด (๒) รูปงามก็ให้โทษถึงสาหัสดูนางเตียสี้ เมื่อเจาก็กู่ที่สองเห็นก็คิดรัก จึงได้คิดกำจัดอันวุ่นบุญเจงและบุตรและประทุษร้ายแก่นางเตียสี้เองแทบจะเอาตัวไม่รอด ควรผู้มีปัญญาจะต้องนึกไว้ในใจเสมอว่า ถ้ามีภรรยางามเกินกว่าวาสนาและกำลังของตนไป แทบจะเป็นอันตรายทุกรายไปก็ว่าได้

เรื่องที่ ๔๒

มีความว่า มีชายผู้หนึ่งแซ่หมุยชื่อเก่งเก๋ ตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลเชียงจุกข์แขวงเมืองห่อหน้า เดิมบิดามารดาพี่น้องก็มั่งมีบริบูรณ์ หมุยเก่งเก๋ได้นางเกียงสีเป็นภรรยา นางนั้นอยู่ตำบลไชฮวยก๊วย หมุยเก่งเก๋เป็นผู้เล่าเรียนหนังสือรู้สึกซึ่ง แต่ไปสอบไล่ถึงสองครั้งก็ตกหาได้ชั้นประโยคไม่ หมุยเก่งเก๋มีความท้อใจสิ้นความมานะที่จะเล่าเรียนต่อไป จึงปรึกษาแก่นางเกียงสีผู้ภรรยาว่า ข้าได้ตั้งใจพากเพียรเล่าเรียนหนังสือก็ปรารถนาจะสอบไล่ เพื่อให้มีชื่อเสียงปรากฏในแผ่นดิน จะได้เป็นที่พึ่งแก่บิดามารดาและญาติพี่น้องทั้งปวง มาบัดนี้บิดามารดาก็หาบุญไม่แล้ว ข้าคิดเห็นว่า หากทูลรอนไปประกอบการค้าขายหากินเลี้ยงชีวิตไปวันหนึ่ง ๆ จะมีความสุขดีกว่าทำอะไรไถนาและเรือกสวน แต่ไม่แจ้งว่าน้ำใจเจ้าจะเห็นเป็นประการใด

นางเกียงสีจึงพูดว่า คำสาธุทานกล่าวไว้ว่า ถ้าเป็นหญิงเมื่อยังไม่มีสามีอยู่ในเห่าเรือนต้องอยู่ในโอวาทของบิดามารดา เมื่อมีสามีแล้วต้องอยู่ในโอวาทของสามี เมื่อท่านเห็นชอบประการใดแล้ว ข้าพเจ้าต้องตามใจท่านทั้งสิ้น เหมือนช่างเท้าหลัง เท้าหน้าไปทางใดก็ไปด้วย

หมุยเก่งเก๋ครั้นปรึกษากับภรรยา ภรรยาเห็นชอบด้วยแล้วจึงจัดทูลรอนพอสสมควรก็ลาภรรยาออกจากเรือนไปค้าขายอยู่เมืองเสฉวน ครั้นค้าขายอยู่ได้ประมาณสัก ๖ ปี มีกำไรบ้างเล็กน้อย หมุยเก่งเก๋ก็รวบรวมสิ่งของลงเรือจ้างแล้วหมุยเก่งเก๋จึงไปที่ศาลขงเหม็งเทพารักษ์ ขอพระบทเซียมซีเสียงทายได้เป็นคำโคลง ๔ บทว่า ช่งจิ้นลิตมักลิว ช่งจุกยลิตมักหุย เต้าซกซำทั้งปี ก้ายชื้ออิดชินกัก แปลออกเป็นภาษาไทยได้ความว่า พบฝั่งอันสูงแล้วอย่าเข้าใกล้ฝั่ง พบน้ำแล้วพิจารณาเสียก่อนจึงอาบ สอนข้าวเปลือกให้ได้ข้าวสารสามถังจึงจะพ้นจากเคราะห์

หมุยเก่งเก๋ก็เข้าใจในคำโคลงแล้ว จึงคำนับเทพารักษ์ขงเหม็งกลับมายังเรือแล้วก็ออกจากท่า ล่องน้ำมาหลายวัน วันหนึ่งผู้เจ้าของเรือจ้างแวะเข้าดลิ่งฝั่งน้ำอันสูง หมุยเก่งเก๋จึงให้เจ้าของเรือจ้างถอยเรือไปจอดเสียให้พ้นดลิ่งที่สูง แต่พอถอยเรือพ้นจากที่นั่นดลิ่งก็พังลงมา หมุยเก่งเก๋เห็นดังนั้นก็มีความยินดีสรรเสริญว่าขงเหม็งเทพารักษ์นี้ศักดิ์สิทธิ์จริงยิ่งนัก แม้ขึ้นจอดเรือริมฝั่งนั้นแล้วคงจะถึงแก่ความตายความฉิบหายเป็นแน่ ครั้นเวลาค่ำล่องเรือกลับมาถึงบ้านแล้ว นางเกียงสีเห็นหมุยเก่งเก๋กลับมาที่มีความยินดี นางเกียงสีก็จัดหาอาหารให้สามีกินแล้ว นางเกียงสีจึงต้มน้ำร้อนมาหม้อหนึ่ง แล้วเจื่อน้ำฝนพอร้อนมาให้หมุยเก่งเก๋อาบ หมุยเก่งเก๋คิดถึงคำโคลงเสียงทายของขงเหม็งเทพารักษ์ห้ามไม่ให้อาบน้ำ โดยเสียภรรยาไม่ได้ หมุยเก่งเก๋ก็เอาแต่ผ้าชุบน้ำแล้วมาลูบตัว

นางเกียงสีเห็นสามีไม่อาบน้ำจึงถามว่า ฤกษ์นี้เป็นฤกษ์หนาวข้าพเจ้าเห็นว่าจะอาบน้ำไม่ได้ ข้าพเจ้าจึงต้มน้ำมาให้ท่านอาบ เหตุไฉนท่านจึงไม่อาบเล่า

หมุยเก่งเก๋ได้ฟังนางเกียงสีภรรยาถามดังนั้น จึงเล่าความซึ่งไปขอเสียงทายที่ศาลเทพารักษ์ขงเหม็งเมืองเสฉวน ห้ามมิให้จอดเรือใกล้ฝั่ง ห้ามมิให้อาบน้ำ สองข้อนี้ภรรยาตัวมาได้เห็นจริงพ้นเคราะห์ไปข้อหนึ่งแล้ว ยังอีกข้อหนึ่งห้ามมิให้อาบน้ำ เพราะฉะนั้นจึงไม่อาบ

หมอดูอายุ 31 นางเกียงสีได้ฟังสามีว่าดังนั้น จึงยกหม้อน้ำออกไปอาบเสียเอง ขณะนั้นด้วยเป็นเวลากลางคืนเดือนมืด มีอายคนร้ายเข้ามาแอบซุ่มอยู่ ครั้นอายคนร้ายเห็นนางเกียงสีออกมาจากห้อง จึงชักมีดออกแทงถูกนางเกียงสีล้มลงถึงแก่ความตายในทันใดนั้น แล้วอายผู้ร้ายก็กลับบ้าน

ฝ่ายหมุยเก่งแก่นั่งคอยนางเกียงสีอยู่เป็นช้านาน ไม่เห็นนางเกียงสีกลับมา จึงจุดไฟเข้าส่องดูในห้องอาบน้ำ เห็นนางเกียงสีล้มนอนตายอยู่มีบาดแผลแทงโลหิตไหลอาบไปทั้งตัว ไม่แจ้งว่าผู้ใดมาลอบทำร้ายแก่ภรรยา หมุยเก่งแก่ก็ร้องให้อุ้มนางเกียงสีภรรยาเข้ามาในห้อง

ในขณะนั้นตามบรรดาเพื่อนบ้าน ซึ่งอยู่ใกล้เคียงจึงพากันมาดู เห็นนางเกียงสีตายดังนั้น จึงไปฟ้องหากล่าวโทษหมุยเก่งแก่ หว่าหมุยเก่งแก่ฆ่าภรรยาตาย

เปาเล่งถูจึงให้หาตัวหมุยเก่งแก่มาซักถาม หมุยเก่งแก่ให้การว่าด้วยไปค้าขาย ณ เมืองเสฉวน กับได้ขอเชื่อมชีเสียงทายมาจากศาลขงเหม็งเทพารักษ์จนถึงนางเกียงสีไปอาบน้ำ มีผู้ร้ายแอบมาฆ่านางเกียงสีภรรยาตายให้เปาเล่งถูฟังทุกประการ

เปาเล่งถูพิจารณาคำโคลงเสียงทายของหมุยเก่งแก่ที่ขอมาจากศาลขงเหม็งก็สมดังคำโคลงจริง เปาเล่งถูพิจารณาเห็นว่าหมุยเก่งแก่มิได้ฆ่าภรรยาตาย เปาเล่งถูจึงบอกแก่หมุยเก่งแก่ว่า ตัวเจ้าไปค้าขายหากิน ณ เมืองเสฉวนถึงหกปีชะรอยภรรยาของเจ้าอยู่บ้านจะมีชู้ คบคิดกับชายชู้มาฆ่าเจ้า แต่ชายชู้เห็นผิดตัวไปเข้าใจเสียว่าตัวเจ้าจึงได้ทำร้ายแก่ภรรยาเจ้าซึ่งเทพารักษ์ขงเหม็งบันดาลให้โคลงเสียงทายบพที่ว่า ข้าวเปลือกกลายเป็นข้าวสารนั้นอักษรควบประโยคกันเข้าเป็นกิริยาสรรพนามเป็นอักษรตัว ดั่ง ผู้ที่บ้านใกล้เรือนเคียงกับเจ้ามีผู้ใดชื่อดั่ง บ้างหรือไม่

หมุยเก่งแก่ได้ฟังเปาเล่งถูถามดังนั้นจึงบอกว่า ตรงกับบ้านข้าพเจ้ามีชายผู้หนึ่งชื่อดั่ง

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้น จึงพูดว่าถ้ากระนั้นไม่ต้องสงสัยเลย ว่าดังนั้นแล้วเปาเล่งถูจึงให้นักการไปติดตามตัวดั่งชิตมา เปาเล่งถูจึงถามดั่งชิตว่า ตัวเจ้าฆ่าภรรยาของหมุยเก่งแก่ตายจริงหรือไม่ รับเสียโดยดี ด้วยเทพารักษ์อันศักดิ์สิทธิ์มาบอกแก่เราแล้ว ว่าตัวเจ้าเป็นผู้ฆ่านางเกียงสีภรรยาหมุยเก่งแก่เป็นแน่ไม่ต้องสงสัยเลย

ดั่งชิตได้ฟังเปาเล่งถูถามเฉพาะเจาะจงตรงแก่ความจริงที่ตนทำ ก็ตกใจเสียสติพูดไม่ออก เปาเล่งถูก็ส้าทับตวาดด้วยเสียงเป็นอันดัง ดั่งชิตก็รับสารภาพเป็นสัตย์ว่า ข้าพเจ้าเห็นภรรยาของหมุยเก่งแก่มีลักษณะอันงาม จึงพยายามคิดจะฆ่าหมุยเก่งแก่เสียจะได้เอานางเกียงสีเป็นภรรยา บังเอิญเห็นนางเกียงสีเป็นหมุยเก่งแก่ไป จึงได้เอามืดแทงนางเกียงสีถึงแก่ความตาย ตัวท่านเปรียบเหมือนเทพดาอันมีแก้วตาแก้วหูแก้วใจเป็นทิพย์จึงได้วินิจฉัยสอดส่องเห็นดังนี้ ข้าพเจ้าจึงได้รับโดยขึ้นดามิให้ท่านต้องผูกถือ ขอท่านจงมีความกรุณาแก่ข้าพเจ้าเถิด

เปาเล่งถูเห็นดั่งชิตรับเป็นสัตย์แล้วดังนั้น จึงสั่งให้เอาตัวไปประหารชีวิตเสียตามกฎหมายที่โทษจงใจฆ่ามนุษย์ตาย

ในคดีเรื่องนี้ก็ไม่มีสิ่งใดเป็นเครื่องหมาย มีผู้มาลอบฆ่าคนตายไม่เห็นตัวผู้ร้ายและปราศจากเหตุ หากเปาเล่งถูเป็นผู้ชำนาญในอรรถบัญญัติและอรรถคดีด้วย และชำนาญในการหนังสือรู้สึกซึ่ง จึงได้แปลโคลงเสียงทายออกความว่า (ดั่ง) ท่านนั้นจึงได้ถามหมุยเก่งแก่ถึงคนที่แช่ดั่ง ครั้นได้ในสถานที่ใกล้ชิตมีคนที่แช่ดั่งชื่อชิตแล้ว จึงกระทำความเห็นให้แน่นแฟ้นสืบวินิจฉัยจนสอดแล้วในความสงสัย ก็ได้จริงสมคาคหมาย จึงควรชมว่าเลิศชายเทพดาชนิดเกิด สำหรับระดับเกียรติยศพระมหากษัตริย์ในสมัยนั้น ควรเราท่านจะเอาเป็นบันทัดฐานที่ตั้งของดวงจิตโดยนิติศาสตร์แบบแผน ฉะนี้

เรื่องที่ ๔๓

มีความว่า ที่ตำบลอ้วนจิวแขวงเมืองตังเกี๋ย ยังมีชายผู้หนึ่งแซ่เตี้ยชื่อซีเก้ เตี้ยซีเก้มีน้องชายคนหนึ่งชื่อเตี้ยฮั่น สองคนพี่น้องอยู่ร่วมเรือนอันเดียวกัน เตี้ยซีเก้ผู้พี่นั้นได้นางจิวสีมาเป็นภรรยา นางจิวสีมีบุตรชายด้วยเตี้ยซีเก้คนหนึ่ง

ครั้นอยู่มารดาของนางจิวสีป่วย จึงให้คนใช้มาบอกแก่นางจิวสี นางจิวสีจึงลาเตี้ยซีเก้ไปเยี่ยมมารดา เตี้ยซีเก้ก็ยอมอนุญาตให้ภรรยาไปเยี่ยมมารดา นางจิวสีค้างแรมอยู่ปฏิบัติมารตามานานประมาณเดือนเศษจนมารดานางจิวสีหายเป็นปกติดี

ฝ่ายพัทหมั่วอยู่ ณ ตำบลหลิมอันก้วย ให้คนใช้ถือเทียบมาเชิญเตี้ยซีเก้ไปกินโต๊ะ ครั้นกลับมาบ้านเห็นว่าภรรยาไปเยี่ยมมารดาค้างอยู่ช้านานแล้วยังหากกลับมาบ้านไม่ เตี้ยซีเก้จึงใช้เตี้ยฮั่นผู้น้องไปตามเตี้ยฮั่นก็ไปตาม ตามคำเตี้ยซีเก้ผู้พี่ใช้

ฝ่ายนางจิวสี ครั้นเห็นเตี้ยฮั่นผู้น้องสามีมารับก็มีความยินดี นางจิวสีจึงจัดหาอาหารให้เตี้ยฮั่นกินแล้ว นางจึงลามารดาอุ้มบุตรกลับมาบ้านกับเตี้ยฮั่นผู้น้องแล้ว ครั้นเดินทางมาถึงตำบลเขาเกาเต็งซัว ระยะทางที่จะไปถึงบ้านยังไม่สู้ใกล้ไกลกัน นางจิวสีมีความเมื่อยล้าก็หยุดพักนั่งลงที่ชายเขา ด้วยเวลานั้นพลบค่ำแล้วแต่เดือนหงายสว่างแสงพระจันทร์อยู่ นางจิวสีจึงส่งบุตรให้แก่เตี้ยฮั่นแล้วพูดว่า ท่านจงอุ้มพาหลานล่องหน้าไปก่อน ถ้าถึงบ้านแล้วจงแจ้งคนหามเกี่ยวมารับข้าพเจ้าด้วย เตี้ยฮั่นก็อุ้มหลานนั้นกลับไปบ้าน ครั้นมาถึงบ้าน เตี้ยซีเก้ผู้พี่จึงถามเตี้ยฮั่นผู้น้องว่า พี่สะใภ้ของเจ้ายังไม่มาถึงหรือ เตี้ยฮั่นจึงบอกว่า พี่เขาเมื่อยล้าเดินมาไม่ใคร่ได้จึงให้ข้าพเจ้าอุ้มหลานมาก่อนให้แจ้งพวกหามเกี่ยวไปรับ พี่สะใภ้ยังนั่งหยุดพักคอยอยู่ที่ชายเขาเกาเต็งซัว เตี้ยฮั่นบอกพี่ชายดังนั้นแล้วก็รีบไปแจ้งผู้หามเกี่ยวให้ไปรับนางจิวสี ผู้รับแจ้งหามเกี่ยวครั้นไปถึงที่ชายเขาเกาเต็งซัว ก็หาเห็นนางจิวสีไม่ จึงกลับมาแจ้งความแก่เตี้ยซีเก้ เตี้ยซีเก้ เตี้ยฮั่นได้ฟังดังนั้นก็ตกใจ จึงพากันไปตามยังตำบลที่นางจิวสีหยุดพักนั่งอยู่นั้นก็หาเห็นไม่ จึงเลยไปถึงบ้านบิดามารดาของนางจิวสีแล้วถามบิดามารดานางจิวสี บิดามารดานางจิวสีก็บอกว่าไม่เห็นกลับมา เตี้ยซีเก้กับเตี้ยฮั่นก็พากันกลับมาค้นหาที่ตำบลชายเขานั้นต่อไปอีก จึงพบศพนอนตายอยู่ในซุ้มไม้กลางป่า แต่ศีรษะนั้นหามีติดอยู่กับร่างกายไม่ เตี้ยซีเก้ เตี้ยฮั่นเห็นดังนั้นก็ร้องไห้รำพันคร่ำครวญด้วยความอาลัยยิ่งนัก ครั้นค่อยสร้างกระดูกแล้ว เตี้ยซีเก้ผู้พี่จึงเชิญกำนันและอำเภอมารับศพนางจิวสี แล้วเตี้ยซีเก้ก็เอาศพภรรยาไปฝังไว้ตามธรรมเนียม

ฝ่ายจิวลิปก็อกซึ่งเป็นพี่ชายของนางจิวสีนั้นเป็นหมอลูกเตี้ย ครั้นแจ้งว่านางจิวสีมีผู้ร้ายฆ่าตายเสียดังนั้น จิวลิปก็อกจึงแต่งฟ้องไปยื่นต่อเจ้าโตฮุยตุลาการ โจความในฟ้องกล่าวโทษเตี้ยฮั่นว่า เตี้ยฮั่นไปรับพี่สะใภ้มาจากบ้านบิดามารดาของพี่สะใภ้ ครั้นถึงกลางทางเตี้ยฮั่นข่มขืนพี่สะใภ้ พี่สะใภ้ไม่ยอม เตี้ยฮั่นจึงได้ฆ่าพี่สะใภ้เสีย

เจ้าโตฮุยตุลาการจึงมีหมายเกาะตัวเตี้ยฮั่นมาซักถาม เตี้ยฮั่นก็ให้การตามที่กล่าวมาแล้วโดยความสัตย์จริงนั้น เจ้าโตฮุยตุลาการก็ให้ผูกตีเตี้ยฮั่นถึงสาหัส แล้วเจ้าโตฮุยจึงให้เจ้าโตแก้วไปชันสูตรศพนางจิวสี เจ้าโตแก้วก็ไปชันสูตรศพนางจิวสีขึ้นมาดูหาเห็นศีรษะมีไม่ เจ้าโตแก้วจึงไปลักขุดเอาศพหญิงผู้อื่นที่ฝังไว้

เอาศีรษะมาแทนศีรษะนางจิวสี ให้เอาโถ้สุยดูว่าศีรษะนั้นตายอันเอาไปซ่อนไว้ที่ชายเขา

เอาโถ้สุยก็ให้ผูกตีตายอันต่อไปอีก ตายอันเหลือกำลังที่จะทนได้ก็จำใจรับเป็นสัจย์ เอาโถ้สุยจึงให้เอาตัวตายอันไปจำขังไว้ในคุกได้ประมาณ ๕ เดือน พอเป่าเล่งถูเป็นที่เอ่ซุนอำนาจมาตรวจหัวเมือง ตายอันก็ยื่นเรื่องราวอุทธรณ์ กล่าวโทษเอาโถ้สุย เอาโถ้กัตุลการว่า ข่มขืนเมียตนให้รับ

เป่าเล่งถูรับเรื่องราวมาตรวจดูรู้ความตลอดแล้ว จึงวินิจฉัยไต่ตรงตามรูปความพิจารณาเห็นว่าในคำให้การของตายอันว่า ผู้ร้ายฆ่านางจิวสีตาย ตายอันกับตายชีก่ได้ไปค้นหาหลายวันก็หาพบศีรษะนางจิวสีไม่ มาบัดนี้เอาโถ้กัตุลการหาศีรษะนางจิวสีได้มาโดยรวดเร็วทันนี้ เห็นเป็นความเท็จพิรุชอยู่ และมาเมียตนให้ตายอันรับเป็นสัจย์นั้นหาควรไม่ เป่าเล่งถูพิจารณาเห็นดังนั้นแล้วจึงสั่งให้ตายอันออกจากเวรจำ แล้วเป่าเล่งถูจึงสั่งให้ตายหลงกับสิปานักการไปตามตัวชินแสหมอดูมาให้เป่าเล่งถู

ตายหลงกับสิปาก้ไปยังตำบลตลาดน้ำเกียน พบชินแสหมอดูผู้หนึ่งชื่อตายสุดสือ นักการทั้งสองก็พาชินแสมาหาเป่าเล่งถู เป่าเล่งถูจึงถามหมอดูว่า ท่านนี้เป็นหมอดูฤกษ์ยามหรือ จงดูความในใจของเรามีอยู่เรื่องหนึ่ง ครั้นจะบอกให้ท่านรู้เรื่องนั้นไม่ได้ ด้วยในเวลายามนี้ดกยามอะไร ท่านจงทำนายดูในใจของเราจะเป็นการใด

ตายสุดสือหมอดูได้ฟังเป่าเล่งถูถามจะให้ทำนายใจดังนั้น จึงตั้งวันคืนเดือนปีลงแล้ว จึงเอาดาวกำดวงมาเป็นหลัก ดาวยี่สิบดวงเป็นบริวารกับธาตุทั้ง ๕ มาบวกเข้ากับดวงดาวและวันคืนเดือนปีเวลาแล้วหักทอนออกยังคงอยู่คิดเป็นอักษรยี่สิบตัว แล้วลำดับเป็นคำโคลง ๔ บท ใจความว่า คู่ก๊วยเทียนซามเมะชีหังอิ้วกุนหุน เกียนแสเจ้าตั้งเปียน คังเค้าบีฮิวลุ่น แผลออกเป็นภาษาไทยว่า ทำนายในยามว่าซอกเขาเป็นแน่ไม่ต้องถาม แซ่เกียนอยู่ที่ทิศตะวันออก ถ้าหัวแล้วให้กินอาหารเป็นต้น ชินแสหมอดู ครั้นเห็นในตำรายามดังนั้น จึงลอคัดขึ้นกระดาษส่งให้เป่าเล่งถู แล้วว่า ในยามกล่าวนั้นข้าพเจ้าเหลือปัญญาที่จะทำนายให้เห็นชัดลงได้ แล้วแต่ท่านจะพิจารณาเอาเถิด

เป่าเล่งถูครั้นเห็นในยามของชินแสหมอดูดังนั้น ตรองใจความยังไม่เห็นก็นิ่งไว้ในใจ จึงรางวัลข่าวสารให้ชินแสหมอดูถึงหนึ่ง ชินแสหมอดูก็รับเอาข่าวสารแล้วคำนับลากลับไปบ้าน

ครั้นหมอดูกลับไปแล้ว เป่าเล่งถูจึงถามตามบรรดานักการและเสมียนว่า มีตำบลใดเรียกว่าตำบลคังเค้ามีบ้างหรือไม่ พวกนักการเสมียนได้ฟังเป่าเล่งถูถามดังนั้น จึงบอกว่าข้าพเจ้าหาทราบไม่ ครั้นสิ้นเวลาแล้วเป่าเล่งถูก็กลับบ้าน ครั้นเวลาค่ำลงเป่าเล่งถูก็นั่งตริตรองดูในยามทำนายของหมอดูก็เห็นชัดแน่แก้ไขแล้ว ครั้นรุ่งขึ้นเป่าเล่งถูก็ไปยังที่ว่าการ ให้หาตัวสิปาก้กับตายหลงนักการมาสั่งว่า ท่านทั้งสองจงไปสืบที่ตำบลเกียนคังจับตัวผู้ร้ายในสองสามวันนี้ให้จงได้

ตายหลง สิปา สองนายก็ออกจากตำบลอ้วนจิว เดินทางไปถึงบ้านตายหลง ตายหลงจึงแวะเข้าบ้านแล้วเรียกตัวตายเสียวซึ่งอยู่ในบ้านเป็นเพื่อนไปด้วยอีกคนหนึ่ง ตายหลง สิปา ตายเสียว เดินทางไปประมาณได้เก้าสิบสี่ถึงตำบลเกียนคัง ที่ตำบลนั้นมีโรงเตี๊ยมสำหรับให้คนเดินทางไปมาอาศัย ตายหลง สิปา เห็นมีโรงเตี๊ยมอยู่โรงหนึ่งจึงแวะเข้าไปจะอาศัย เห็นมีชายอยู่ในโรงเตี๊ยมสองคน คนหนึ่งนั่งคนหนึ่งนอนอยู่บนเตียง ขณะนั้นตายเสียวเห็นหญิงคนหนึ่งกำลังหุงต้มข้าวกลางวันอยู่ในครัว หน้าตาเศร้าหมองไม่ชื่นบาน ตายเสียวจึงเข้าไปใกล้เห็นชัดว่านางจิวสี นางจิวสีแลเห็นตายเสียวก็จำหน้าได้ว่าเป็นคนชาวบ้านเดียวกัน ตายเสียวเห็นดังนั้นก็ตกใจจึงถามนางจิวสีว่า เหตุใดท่านจึงได้มาอยู่ที่ตำบลนี้

นางจิวสีเซ็ดน้ำตาแล้วบอกแก่เตี้ยเสียวว่า ข้าพเจ้าเป็นภรรยาของเตี้ยซีเก่ท่านจำข้าพเจ้าไม่ได้หรือ เตี้ยเสียวได้ฟังนางจิวสีบอกชื่อแน่นอนดังนั้น จึงตอบว่าเตี้ยฮั่นทุกวันนี้ต้องจำขังคุกอยู่ก็เพราะท่าน นางจิวสีได้ฟังดังนั้นก็ร้องไห้แล้วพูดว่า เตี้ยฮั่นต้องทรมาณกายด้วยไม่มีความผิดหาควรไม่ เดิม ข้าพเจ้ากับเตี้ยฮั่นกลับมาจากบ้านมารดา ถึงตำบลชายเนินเขา ข้าพเจ้าเมื่อยล้าเหลือกำลังที่จะเดินต่อไปได้ ข้าพเจ้าจึงส่งบุตรของข้าพเจ้าให้เตี้ยฮั่นอุ้มกลับไปบ้านก่อน ถ้าถึงแล้วให้จ้างคนหามเกี้ยวไปรับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าหยุดนั่งคอยอยู่ชายเขา พอเวลาจวนจะค่ำ มีชายพ่อค้าสองคนหามแข่งใหญ่เดินมาทางนั้นพบ ข้าพเจ้านั่งหยุดอยู่ชายเขา ตรงเข้าจับตัวข้าพเจ้าแล้วแกะเสื้อกางเกงถอดรองเท้าของข้าพเจ้า แล้วเรียกหญิงคนหนึ่ง ออกมาจากแข่ง แล้วบังคับให้หญิงนั้นถอดเสื้อกางเกงรองเท้ามาให้ข้าพเจ้าใส่ แล้วเอาเสื้อกางเกงของ ข้าพเจ้าให้หญิงนั้นใส่ แล้วชายสองคนนั้นฆ่าผู้หญิงนั้นเสีย แล้วตัดเอาศีรษะไปฝังไว้ที่ชายเขา แล้วหามศพ นั้นไปทิ้งไว้ในรกแล้วจึงจับตัวข้าพเจ้าใส่แข่งใหญ่หามไป ถึงตำบลคังเค้าจึงเข้าอาศัยโรงเตี้ยมนี่ แล้วบังคับให้ ข้าพเจ้าเป็นคนชั้วเที่ยวหาเงิน ข้าพเจ้าได้รับความเดือดร้อนยิ่งนัก ถ้าท่านกลับไปท่านช่วยทำคุณแก่ข้าพเจ้า จงช่วยบอกสามีข้าพเจ้าให้รับมาช่วยโดยเร็ว

ขณะนั้นพอเวลาเที่ยงยังไม่ทันจะกินอาหารกลางวัน นางจิวสีเล่าความให้เตี้ยเสียวฟัง เตี้ยหลง สิปาได้ฟังความรู้ชัดแน่แก่ใจดังนั้นแล้ว เตี้ยหลงกับสิปาก็ตรงเข้าไปในโรงเตี้ยมจับตัวผู้ร้ายทั้งสองคนนั้นไว้ ได้แล้ว จึงพานางจิวสีรีบกลับมาส่งให้เป่าเล่งเถว แล้วเล่าความซึ่งพบนางจิวสีให้เป่าเล่งเถวฟังทุกประการ

เป่าเล่งเถวได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดียิ่งนัก ด้วยสมดังความเห็นและความประสงค์

ฝ่ายนางเตี้ยสีครั้นเห็นสามีก็เข้าถอดเอาเตี้ยซีเก่ แล้วก็ร้องไห้เล่าความซึ่งผู้ร้ายกระทำการหยาบ ข้ำให้เตี้ยซีเก่ฟังทุกประการ

เป่าเล่งเถวสอบถามผู้ร้ายก็รับเป็นสัตย์ทั้งสองคน เป่าเล่งเถวถามต่อไปอีกว่าหญิงซึ่งข้าพเจ้าพามาฆ่า เสียแล้วนั้น ด้วยเหตุอันใด ผู้ร้ายสองคนให้การว่าหญิงซึ่งข้าพเจ้าพามา นั้นรูปร่างไม่งามเหมือนนางจิวสี ข้าพเจ้าจึงฆ่าเสียเปลี่ยนเอานางจิวสีไว้

เป่าเล่งเถวได้ฟังดังนั้นแล้ว จึงมอบตัวนางจิวสีให้แก่เตี้ยซีเก่ผู้สามีไป สั่งให้เอาตัวผู้ร้ายสองคนไปจำ ขังไว้ ณ คุก แล้วจึงจะตัดสินต่อภายหลัง เป่าเล่งเถวจึงแต่งบอกเข้าไปกราบทูลพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ทรง ทราบทุกประการ ครั้นอยู่มาได้สองวันมีรับสั่งออกมาให้เป่าเล่งเถวเอาตัวผู้ร้ายไปฆ่าเสีย ในส่วนเจ้าโต้อุยกับ เจ้าโต้วเก้วเป็นขุนนางตุลาการไม่ตั้งอยู่ในยุติธรรม ให้ถอดออกเสียจากยศลงเป็นไพร่แล้วให้ประหารชีวิตเสีย กับอายผู้ร้ายด้วยทีเดียว ในส่วนตัวจิวลิปก็อกเป็นผู้เจ้าถ้อยหมอบความ หากความไม่จริงใส่โทษเขาให้ปรับ โทษเนรเทศไปอยู่หัวเมืองไกลไม่มีกำหนดกลับ เป่าเล่งเถวก็ทำตามรับสั่งเสร็จสิ้นทุกประการ

พวกเสมียนและนักการทั้งหลายจึงถามเป่าเล่งเถวว่า ความเรื่องนี้ผู้ร้ายกระทำการลี้ลับแก่นางจิวสี อยู่กลางป่า ไม่มีผู้ใคร่เห็นและผู้ร้ายอยู่ตำบลใด แต่ได้ตัวได้ความจริงดังนี้ ด้วยเหตุอะไรทำให้ท่านวินิจฉัย ถูกต้อง ขอท่านได้โปรดชี้แจงให้ข้าพเจ้าทราบด้วย

เป่าเล่งเถวได้ฟังเสมียนและพวกนักการถามดังนั้น จึงอธิบายชี้แจงให้ฟังว่า ผู้ซึ่งจะเป็นผู้พิจารณา พิพากษาคัดสินอรรถคดีของราษฎรมีองค์อยู่ ๘ ประการ

(๑) ให้ไตสวนซักถามได้ความจริงจนสิ้นกระแสความ

(๒) ให้สืบสักขีพยานตามข้ออ้างและตามที่เห็นว่าจะได้ความจริง ต้องตรวจดูคำและตัวพยานโดย

ลักษณะพยาน

- (๓) ความพิจารณาให้ถี่ถ้วนอย่าละเว้นทางพิจารณา
- (๔) จงกะดูให้รู้เล่ห์กลอุบายฝ่ายโจทก์จำเลย
- (๕) จงใคร่ครวญดูพิรุณว่าพิรุณอย่างไร
- (๖) ต้องสอบถามดูว่า คำให้การคำตันกับคำปลายจะถูกต้องกันหรือไม่
- (๗) คิดกลอุบายสืบเสาะเอาตัวผู้ร้ายและความจริงให้จงได้
- (๘) ตัวผู้ร้ายตั้งแต่สองขึ้นไป เมื่อจะซักถามต้องแยกถาม

ผู้จะเป็นตุลาการต้องรู้ในองค์ ๘ ประการนี้ แต่ตัวเราเคยสังเกตเหตุกลางการและความผันเสียงทายนี่มาประกอบด้วย จึงจับตัวจริงมาตัดสิน ถ้าจะว่าที่แท้แล้วก็เพราะเทพยดาอนุเคราะห์แก่เราโดยเทวานุภาพด้วยอาศัยเหตุที่เราตั้งอยู่ในความสุจริตซื่อตรงตามทางยุติธรรมและกฎหมายบ้านเมือง ระวังทุกข์ร้อนของอาณาประชาราษฎร์ต่างพระเนตรพระกรรณของสมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน แม้ผู้ใดประพฤติเป็นพาลแล้วก็ไม่สามารถจะเล็ดลอดให้พ้นคลองปัญญาเราได้

อันเชียงใหม่พระบาทเสียงทนายของขงเหม็งเทพารักษ์กับฤกษ์ยามหมอดู สองรายนี้เป็นข้อคำโคลงปริศนา ยากที่ผู้ใดจะคิดเห็น ในอักษรตัว (เกียน) ตัวหนึ่งกับตัว (คัง) ตัว (ปี้) ตัว (เค้า) มาควบเป็นประโยคบอกกริยานามว่า ตำบลเกียนคัง เป็นที่ประชุมคนเดินทางไปมาค้าขาย เรามีความสงสัยว่านางจิวสีนี้พวกผู้ร้ายจะกระทำเป็นพ่อค้าเดินทางพบเข้าก็จับตัวเอาไป เพราะฉะนั้นเราจึงให้ไปดักที่ต้นทางตำบลเกียนคัง จึงจับตัวอายุผู้ร้ายได้ ตามบรรดานักการและเสมียนได้ฟังเปาเล่งเถวซึ่งแจ้งให้ฟังดังนั้น จึงยกมือขึ้นคำนับพร้อมกันแล้วสรรเสริญว่า ท่านนี้เทพยดาเชิญลงมาเกิดสำหรับแผ่นดินโดยแท้แล้ว

ในคดีเรื่องนี้ ถ้าท่านผู้ใดยังมีได้อ่านตลอดเรื่องก็คงไม่เข้าใจได้ว่า นางจิวสีหายไปด้วยเหตุอย่างไร แม้ว่าเมื่อเตี้ยซีเก้กับเตี้ยฮันได้พบศพแล้ว ก็ยังไม่เข้าใจว่าศพปลอมหรือศพนางจิวสีจริง ข้าตุลาการผู้ร้องไปชั้นสูตรและอุบายไปเอาศิระศพอื่นมาปลอมแทนศิระนางจิวสีเข้าอีก ดูความจริงก็ยิ่งลึกลับลึกลงไปอีกชั้นหนึ่งต่อเปาเล่งเถวมาตรวจสำนวนเห็นว่า ที่ตุลาการผู้ชั้นสูตรได้ศิระนางจิวสีมาเร็วนักเป็นข้อพิรุณส่อให้เกิดความไม่น่าเชื่อถือขึ้น เราผู้เรียบเรียงจึงเห็นทางพิจารณาได้บ้างเล็กน้อย

แต่ที่เปาเล่งเถวเกิดติดตันในทางพิจารณา จึงได้หาหมอดูมาให้จับยามความเห็นของเปาเล่งเถวจึงได้สว่างขึ้น สมความคาดของท่านถูกต้องจึงได้ตัวผู้ร้ายตามความจริง ความเรื่องนี้จำไว้ใส่ใจที่ตุลาการโกงคิดบิตผันให้ความจริงลึกลับเสียทีเดียว ในข้อที่เอาศิระปลอมมาแทนนั้น

เรื่องที่ ๔๔

มีความว่า ที่ตำบลเชียงซ้ายกุ่มแขวงเมืองห่อหน้า ยังมีชายเศรษฐีคนหนึ่งแซ่กิมชื่อนั้นหลง กิมจั้นหลงมีภรรยาชื่อนางจิวสี มีบุตรชายด้วยกันคนหนึ่งชื่อกิมปุ่นยง กิมปุ่นยงได้นางก้งเจ็กบ่วย ซึ่งเป็นน้องสะใภ้มาเป็นภรรยา นางก้งเจ็กบ่วยเป็นคนรูปร่างมียิ่งนัก อยู่มาวันหนึ่งกิมปุ่นยงไปดูเคราะห์โศกต่อซินแสหมอดูหมอดูทำนายไว้ว่า อยู่ในระหว่างสามเดือนกับสิบวัน กิมปุ่นยงจะมีเคราะห์ร้ายถึงแก่เลือดตกยางออก ถ้าพ้นสามเดือนกับสิบวันล่วงไปแล้วจึงจะสิ้นเคราะห์ร้าย ให้กิมปุ่นยงหลีกเลี่ยงให้พ้นตำบลบ้านซึ่งอยู่นั้นไปอยู่เสียตำบลอื่น พอให้สิ้นเคราะห์แล้วจึงค่อยกลับมาอยู่ตามเดิม

กิมปุ่นยงคิดถึงหลี่ตงลิปซึ่งเป็นพี่น้องร่วมสาบานด้วยกัน ตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลลกเอียงแขวงเมืองห่อหน้า กิมปุ่นยงคิดจะไปอยู่กับหลี่ตงลิปพอให้สิ้นเคราะห์แล้วจึงจะกลับมาบ้าน ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วกิมปุ่นยงจึงปรึกษาแก่บิดามารดา จะขอลาไปอยู่ด้วยหลี่ตงลิป ณ ตำบลแขวงเมืองห่อหน้า

กิมจั้นหลงผู้บิดาได้ฟังกิมปุ่นยงผู้บุตรบอกดังนั้นจึงว่า บิดาจะให้กำไลหยกกับพลอยวิเศษติดตัวไปร้อยเม็ดสำหรับเดินทาง ถ้าแม้อันจบประการใดจะขายได้อยู่ในเรือนพันตำลึง

กิมปุ่นยงได้ฟังบิดาว่าจะให้พลอยของวิเศษดังนั้น ก็มีความยินดี กิมปุ่นยงก็รับพลอยและกำไลหยกมาจากบิดา เดินออกมาพบนางก้งเจ็กบ่วยภรรยาแล้วก็เล่าความซึ่งหมอดูทำนายว่าเคราะห์ร้าย ให้ย้ายสถานไปอยู่พ้นตำบลนี้เสีย สามเดือนกับสิบวัน จึงจะสิ้นเคราะห์ให้ภรรยาฟังทุกประการ

นางก้งเจ็กบ่วยได้ฟังสามีบอกดังนั้นจึงพูดว่า ท่านอยู่บ้านเคยเสพสุราเสมอทุกวัน เวลาเมาแล้วไม่มีใครจะมีสติเลย ข้าพเจ้าต้องปฏิบัติท่านอยู่กว่าจะสร้างเมา ท่านไปครั้งนี้แม้ว่าท่านเสพสุราเมาแล้วไม่มีใครจะปฏิบัติดูแลท่าน ข้าพเจ้าเห็นว่าจำจะต้องไปกับท่านเมื่อเวลาทุกข์สุขจะได้เห็นหน้ากัน

กิมปุ่นยงได้ฟังภรรยาว่าดังนั้น ก็ยอมอนุญาตให้ภรรยาไปด้วย กิมปุ่นยงกับนางก้งเจ็กบ่วยก็ค้ำหับลาบิดามารดาออกจากบ้านเดินทางไปถึงตำบลหนึ่งมีโรงเตี๊ยม กิมปุ่นยงกับนางก้งเจ็กบ่วยก็แวะเข้าที่โรงเตี๊ยมซื้ออาหารกิน

ยังมีหลวงจีนผู้วิเศษรูปหนึ่ง เข้าไปในโรงเตี๊ยมพิจารณาเห็นลักษณะกิมปุ่นยงกับนางก้งเจ็กบ่วย เห็นราศีบอกเหตุร้ายขึ้นในขอบตา หลวงจีนผู้วิเศษเห็นดังนั้นแล้วจึงบอกแก่กิมปุ่นยงว่าข้าพเจ้าเดินทางมาด้วยความหิวโหยจะขออาหารท่านกินสักมื้อหนึ่งเถิด

กิมปุ่นยงเป็นผู้ใจบุญ ครั้นได้ฟังหลวงจีนพูดขออาหารดังนั้นจึงจัดซื้ออาหารเลี้ยงหลวงจีน แล้วหลวงจีนจึงพูดแก่กิมปุ่นยงว่า ข้าพเจ้าเห็นท่านเป็นผู้ใจบุญ แต่ข้าพเจ้าดูลักษณะท่านมีเคราะห์ร้ายมากนัก ตัวท่านก็ได้มีคุณแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าต้องช่วยท่านอย่าให้ถึงแก่ชีวิต ข้าพเจ้าจะให้ยาแก่ท่านคนละเม็ด เป็นยาวิเศษไว้สำหรับคุ้มตัว ว่าแล้วก็หยิบยาให้กิมปุ่นยงกับนางก้งเจ็กบ่วยคนละเม็ดแล้วสั่งว่า ถ้าเกิดเหตุพทพาลประการใดแล้ว ท่านจงไปหาข้าพเจ้าที่วัด อยู่ในเขาแขวงตำบลลกเอียง ข้าพเจ้าชื่อเสาะหยุน สั่งดังนั้นแล้วหลวงจีนผู้วิเศษก็ลา กิมปุ่นยงกลับไปยังสำนัก

กิมปุ่นยงกับนางก้งเจ็กบ่วย ก็ออกจากโรงเตี๊ยมเดินทางรอนแรมไปหลายวัน ครั้นถึงตำบลลกเอียงแขวงเมืองห่อหน้า กิมปุ่นยงจึงบอกแก่นางก้งเจ็กบ่วยว่า เมื่อบิดามารดาเราค้าขายอยู่เมืองนี้ บิดามารดา

ของเราได้กระทำคุณไว้ต่อหลีตงลิบเป็นอันมาก จำเราจะต้องเข้าไปขอพักอาศัยอยู่ด้วยหลีตงลิบซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลลกเอี้ยงนี้กว่าจะพ้นกำหนดเคราะห์ร้ายแล้วเราจึงค่อยกลับไปบ้าน กิมปุ้นย่งพูดกับภรรยาตั้งนั้นแล้วจึงเสาะถามชาวบ้าน ครั้นพบบ้านหลีตงลิบแล้ว กิมปุ้นย่งจึงเข้าไปหาหลีตงลิบ หลีตงลิบก็ต้อนรับโดยเป็นอันดี หลีตงลิบจึงถามกิมปุ้นย่งว่า ท่านทั้งสองมาทั้งนี้จะมีกิจธุระสิ่งใดด้วยหรือไม่

กิมปุ้นย่งได้ฟังหลีตงลิบถามตั้งนั้น ก็เล่าความตามที่หมอบทนายว่าเคราะห์ร้ายให้หลีตงลิบฟังทุกประการ แล้วจึงพูดว่า บัดนี้ข้าพเจ้าได้ข่าวว่าเมืองไซเหกก็ยกกองทัพมาตีเมืองหลวงด้วย ข้าพเจ้ามาทั้งนี้หวังใจว่าจะขออาศัยท่านอยู่ พอให้สิ้นกำหนดเคราะห์ร้ายแล้วก็จะลาท่านกลับไปบ้าน

หลีตงลิบได้ฟังตั้งนั้น กับแลเห็นนางกั๊กเง็กบ่วยมีลักษณะอันงามคิดใคร่ได้เป็นภรรยาจึงอุบายลวงกิมปุ้นย่งว่า เมืองห้อหนานี่เขตแดนต่อกับเมืองตั้งเกีย เมืองไซเหกก็ยกกองทัพมาคงจะเดินทางนี้ราษฎรคงจะได้ความเดือดร้อน ข้าพเจ้าเห็นอยู่ตำบลหนึ่งเป็นที่สงัดลี้ลับดีพอจะหลบหลีกภัยได้ ท่านจงไปดูเสียก่อน ถ้าสมควรอยู่ได้ข้าพเจ้าจะจัดให้ท่านไปอยู่ตำบลนั้น ว่าตั้งนั้นแล้วหลีตงลิบจึงให้คนใช้คนสนิทพากิมปุ้นย่งไปดูชัยภูมิซึ่งจะไปอยู่

กิมปุ้นย่งสำคัญว่าหลีตงลิบเป็นคนใจสุจริตก็เชื่อถื่อวางใจ จึงให้นางกั๊กเง็กบ่วยภรรยาอยู่คอยทำที่บ้านหลีตงลิบ กิมปุ้นย่งก็ไปกับคนใช้ของหลีตงลิบได้สองวัน หลีตงลิบจึงจัดโต๊ะและสุราเลี้ยงนางกั๊กเง็กบ่วยแล้วหลีตงลิบจึงให้หลีสีไปตามตัวนางอ่องฝัวมา แล้วให้นางอ่องฝัวพานางกั๊กเง็กบ่วยไปพักอยู่ในตึกชั้นในด้วยกันกับภรรยาของหลีสี ครั้นอยู่มาได้สองวันหลีตงลิบจึงเรียกหลีสีคนใช้สนิทมาสั่งว่า กิมปุ้นย่งมีกำลังมากกับพลอยเพชรติดตัวมาหลายเม็ด ท่านจงตามกิมปุ้นย่งไปที่ตำบลฉายกั๊ก ล่อลวงให้กิมปุ้นย่งไปในที่ลับแล้วจงฆ่าเสียแล้วเอากำไลหยกและเพชรพลอยมาให้เราได้ เราจะเลี้ยงท่านไปกว่าชีวิตจะหาไม่ ถ้าท่านทำได้แล้วท่านจงเอาผ้าโพกศีรษะกับโลหิตของกิมปุ้นย่งมาให้เราจงได้ จึงจะเป็นที่เชื่อถื่อได้

หลีสีก็รับคำของหลีตงลิบ แล้วก็รีบไปยังตำบลฉายกั๊กตามคำสั่งของหลีตงลิบทุกประการ ครั้นถึงตำบลฉายกั๊กจึงพูดลวงกิมปุ้นย่งว่า ถัดตำบลนี้ลงไปมีโรงเตี๊ยมของหลีตงลิบอยู่โรงหนึ่งเป็นที่ลี้ลับ เราจะพาท่านไปดูให้เห็นว่าท่านจะอยู่ได้หรือไม่ได้

กิมปุ้นย่งก็สำคัญว่าจริงจึงไปกับหลีสี ครั้นเดินไปถึงที่ตำบลหนึ่งเป็นหนทางเปลี่ยว หลีสีจึงชักดาบออกจากฝักแล้วพูดว่า ข้าพเจ้ารับคำสั่งของหลีตงลิบให้เรามาฆ่าท่านเสียในวันนี้

กิมปุ้นย่งได้ฟังตั้งนั้นก็ตกใจ คุกเข่าลงกราบไหว้หลีสีแล้วอ่อนวอนขอชีวิตว่า หลีตงลิบนี้เดิมข้าพเจ้าก็ได้เกื้อกูลมาเป็นอันมากจนตั้งด้วยบริบูรณ์ได้ แต่หลีตงลิบก็มีได้คิดถึงคุณของข้าพเจ้า กลับจะให้ท่านฆ่าข้าพเจ้าเสียทั้งนี้ โดยปรารถนาจะเอาภรรยาของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีบิดามารดาอยู่ที่บ้าน อายุได้เจ็ดสิบปีแล้ว ถ้าท่านฆ่าข้าพเจ้าตายไปแล้ว อยู่ข้างหลังก็ไม่มีผู้ใดจะปฏิบัติ ขอท่านจงได้เมตตาแก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าคงจะแทนคุณท่านให้ถึงขนาด

หลีสีว่าข้าพเจ้าได้รับคำสั่งของนายข้าพเจ้ามาว่า ฆ่าท่านแล้วให้เอากำไลหยกกับเพชรพลอยและผ้าโพกศีรษะของท่านกับให้มีโลหิตติดไปจึงจะเป็นที่เชื่อได้ ถ้ากระนั้นท่านจงมอบเพชรพลอยและกำไลหยกของท่านมาให้แก่เรา และผ้าโพกศีรษะนั้นให้ติดโลหิตไปด้วย

กิมปุ้นย่งได้ฟังตั้งนั้นก็มีความยินดี จึงเปลื้องผ้าโพกออกจากศีรษะแล้วกัดปลายลิ้นให้โลหิตออกหยดลงในผ้า แล้วกิมปุ้นย่งจึงมอบสิ่งของซึ่งมีอยู่ในตัวกับผ้าให้หลีสี หลีสีจึงบอกแก่กิมปุ้นย่งว่า ท่านจงรีบ

หนีไปให้พ้นตำบลนี้ ก็มปีนย่งก็ค้ำน้ำหนักหีสี่รีบหนีไป

ฝ่ายหีสี่ครั้งได้เพชรพลอยกับกำไลหยกและผ้าโพกของกิมปีนย่งแล้ว จึงกลับมาให้แก่หีสองสิบ หีสองสิบก็มีความยินดียิ่งนัก จึงจัดโต๊ะและสุรามาลี้งนางกั้งเจ็กบ่วย นางกั้งเจ็กบ่วยจึงถามหีสองสิบว่า สามีของข้าพเจ้าไปกับคนใช้ของท่านได้สองวันแล้ว เหตุใดจึงไม่เห็นกลับมา

หีสองสิบว่าตัวเรานี้กับบริบูรณ์ไปด้วยทรัพย์สมบัติเงินทองเป็นอันมาก ท่านจงเป็นภรรยาเราเสียเถิด นางกั้งเจ็กบ่วยได้ฟังหีสองสิบว่าดังนั้นก็มีความโกรธยิ่งนัก จึงตอบว่า สามีของข้าพเจ้าเปรียบเหมือนพี่น้องของท่าน ท่านมากล่าวถ้อยคำเช่นนี้ดูจดังสัตว์เดรัจฉานหาควรไม่ คำโบราณท่านยอมกล่าวไว้ว่า เมื่อยังไม่มีสามีต้องอยู่ในอำนาจของบิดามารดา เมื่อมีสามีแล้วก็ต้องอยู่ในความปกครองของสามี สามีข้าพเจ้าก็ยังไม่ทิ้งขว้างข้าพเจ้า ข้าพเจ้าไม่สามารถจะให้เสียชื่อเสียงของข้าพเจ้าได้

หีสองสิบจึงว่าสามีของท่านเราฆ่าเสียแล้ว ถ้าไม่เชื่อเราเราจะให้ดูสิ่งของสำคัญเป็นพยาน ว่าดังนั้นแล้วหีสองสิบจึงหยิบผ้าโพกศีรษะของกิมปีนย่งมาให้นางกั้งเจ็กบ่วยดู

นางกั้งเจ็กบ่วยเห็นผ้าโพกมีโลหิตติดมาและจำผ้าผืนนั้นได้ ว่าเป็นผ้าของกิมปีนย่งผู้สามี นางกั้งเจ็กบ่วยก็ร้องไห้กลิ้งเกลือกไปมา

หีสองสิบจึงเข้าไปใกล้ปลอบนางกั้งเจ็กบ่วยว่า สามีของท่านก็ตายแล้วท่านจงอยู่เป็นภรรยาเราเถิด ว่าดังนั้นแล้วหีสองสิบก็รินสุราส่งให้นางกั้งเจ็กบ่วยกิน นางกั้งเจ็กบ่วยคิดตรึกตรองอยู่ในใจว่า เวลานี้เราตกอยู่ในอำนาจคนพาลแล้ว ถ้าไม่ยอมมันคงจะฆ่าเสีย ไหนเลยจะได้แก้แค้นแทนสามีเราได้ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว นางกั้งเจ็กบ่วยจึงลวงว่า ข้าพเจ้ามีครรภ์หกเดือนแล้ว ข้าพเจ้าขอผัดท่านพอให้ข้าพเจ้าคลอดบุตรก่อนแล้ว จึงจะอยู่กินเป็นภรรยาสามีกับท่าน ท่านอย่ามีความวิตกเลย

หีสองสิบได้ฟังดังนั้นก็มีความยินดี จึงเรียกนางอ่องฝัวมาสั่งว่า ที่ศาลเจ้าอยู่ชายเขา หลังศาลเจ้าออกไปมีตึกหลังหนึ่งว่างอยู่ไม่มีผู้ใดมาอยู่ ท่านจงพานางกั้งเจ็กบ่วยนี้ไปอยู่ด้วยกันกับท่าน ถ้านางกั้งเจ็กบ่วยคลอดบุตรออกมาแล้ว ไม่ว่าชายและหญิงท่านจงเอาไปทิ้งเสีย แล้วพานางกั้งเจ็กบ่วยกลับมาหาเรา

นางอ่องฝัวครั้งได้ฟังหีสองสิบผู้ชายสั่งดังนั้น จึงพานางกั้งเจ็กบ่วยไปอยู่ตำบลชายเขาหลังศาลเจ้า ตามคำสั่งของหีสองสิบทุกประการ

ฝ่ายกิมปีนย่งหลงบิดาของกิมปีนย่ง หวังใจว่ากิมปีนย่งไปอยู่ด้วยหีสองสิบที่ตำบลลกเอียงแขวงเมือง ห้อหน่าซ่านาน กิมปีนย่งเห็นเกินกำหนด ๑๐๐ วัน มีความสงสัยว่ากิมปีนย่งจะเกิดเหตุเภทพาลประการใด จึงยังไม่เห็นกลับมา กิมปีนย่งจัดเงินใส่ใต้วางสมควรเป็นเสบียงเดินทางกับคนใช้คนหนึ่งออกจากบ้านไปตามกิมปีนย่ง

ฝ่ายนางกั้งเจ็กบ่วยครั้นอยู่มาก็คลอดบุตรออกมาเป็นชาย นางอ่องฝัวจึงบอกแก่นางกั้งเจ็กบ่วยว่า บุตรของท่านออกมาแล้ว หีสองสิบสั่งให้ข้าพเจ้านำไปทิ้งเสียในลำธารมิให้เอาไว้

นางกั้งเจ็กบ่วยได้ฟังนางอ่องฝัวบอกดังนั้นก็ร้องไห้ อ้อนวอนนางอ่องฝัวว่า บุตรของข้าพเจ้าเพิ่งคลอดมายังไม่ทันจะได้เห็นเดือนเห็นตะวันจะเอาไปทิ้งเสียจะนี้ ข้าพเจ้ามีความสงสารแก่ทารกดาดำ ๆ ยิ่งนัก ข้าพเจ้าขอผลัดไว้พอสักเดือนหนึ่ง ถ้ามีผู้ใดเลี้ยงได้ข้าพเจ้าก็จะให้เขาไปเลี้ยง

นางอ่องฝัวได้ฟังดังนั้นก็ยอมให้นางกั้งเจ็กบ่วยอยู่มาได้อีกเดือนหนึ่ง อยู่มาวันหนึ่งนางกั้งเจ็กบ่วยจึงอุ้มเอาบุตรเข้าไปในศาลเจ้าด้วย จะได้ให้เขาเอาบุตรไปเลี้ยงไว้ วันนั้นบังเอิญกิมปีนย่งหลงบิดาของกิมปีนย่ง

ไปถึงจึงแวะเข้าไปในศาลเจ้า พบนางกังเง็กบ่วยบุตรสะใภ้ก็จำได้ก็มั่งน่หลงจึงถามนางกังเง็กบ่วย นางกังเง็กบ่วยก็ร้องไห้เล่าความแต่หนหลังให้กิมมั่งน่หลงฟังทุกประการ

กิมมั่งน่หลงได้ฟังดังนั้นก็มีความโกรธยิ่งนัก จึงพานางกังเง็กบ่วยจะไปฟ้องต่อนายอำเภอกกรมการ พอไปพบเปาเล่งเถิดตรวจหัวเมือง กิมมั่งน่หลงจึงพานางกังเง็กบ่วยเข้าไปค้ำนับเปาเล่งเถิด แล้วก็ฟ้องกล่าวโทษหลี่ตงลิมกับอั้งนางอ่องผัวซึ่งเป็นผู้ได้รู้เห็นเป็นพยาน

เปาเล่งเถิดจึงให้นักการไปหาตัวหลี่ตงลิมมาแล้ว เปาเล่งเถิดสั่งให้ตีหลี่ตงลิมร้อยทีแล้วคุมตัวไปขังคุกไว้ คอยเวลาว่างจึงจะตัดสิน

ฝ่ายกิมมั่งน่หลงเมื่อหนีจากหลี่ตงลิมไปหาหลวงจีนเสาะหยุนผู้วิเศษอยู่ ณ เขา กิมมั่งน่หลงก็บวชเป็นหลวงจีนมาได้สามเดือนเศษ อยู่มาวันหนึ่งหลวงจีนเสาะหยุนผู้วิเศษจึงบอกว่า บัดนี้ท่านสิ้นเคราะห์แล้ว จงกลับเพศไปตามเดิม แล้วไปหาเปาเล่งเถิดที่เมืองห้อหน่าจะได้ฟ้องหากกล่าวโทษหลี่ตงลิมให้เปาเล่งเถิดชำระท่านกลับไปคงจะได้พบภรรยาอยู่ที่เปาเล่งเถิดแล้ว

กิมมั่งน่หลงก็ค้ำนับลาหลวงจีนออกจากสำนักรีบไป ครั้นถึงเมืองห้อหน่าก็พบกับบิดาและภรรยา กิมมั่งน่หลงก็เล่าความซึ่งหลี่ตงลิมให้หลี่สีพาไปจะทำร้าย แต่หลี่สีไม่ทำเอาแต่เพชรพลอยก็กำไลหยกผ้าโพกไปให้หลี่ตงลิม ตั้งแต่ต้นจนปลายให้กิมมั่งน่หลงผู้บิดาและภรรยาฟังทุกประการ แล้วกิมมั่งน่หลงกับนางกังเง็กบ่วยก็พากันไปหาเปาเล่งเถิด กิมมั่งน่หลงก็ยื่นฟ้องต่อเปาเล่งเถิด ตามข้อความที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น

เปาเล่งเถิดรับฟ้องมาตรวจดูทราบความตลอดแล้ว จึงให้ผู้คุมคุมตัวหลี่ตงลิมมาถาม หลี่ตงลิมก็ให้การรับถูกต้องตรงกับข้อหา เปาเล่งเถิดจึงตัดสินให้บริภรรยาสมบัติของหลี่ตงลิม ส่วนหนึ่งรางวัลให้แก่หลี่สี ส่วนหนึ่งรางวัลให้นางอ่องผัว กับเพชรพลอยกำไลหยกนั้นคืนมาให้กิมมั่งน่หลง ยังเงินทองที่เหลือออกนั้นส่งเข้าท้องพระคลังหลวงไว้จ่ายราชการ ตัวหลี่ตงลิม เปาเล่งเถิดสั่งให้เอาตัวไปฆ่าเสีย ยังไม่ทันจะคุมตัวไปฆ่า หลี่ตงลิมก็ตายเสียก่อน เพราะบอบช้ำด้วยอาญาเข็ญนดี

เรื่องที่ ๔๕

มีความว่า ที่ตำบลเสียงตำจ่ายแขวงเมืองตั้งเกีย มีชายผู้หนึ่งแซ่ชิวชื่อกวยได้นางตันสีบุตรของตันอ่องมาเป็นภรรยา นางตันสีมีลักษณะงามแต่เป็นหญิงไม่รู้เบื้อชาย และใจง่ายด้วยเหลือเกิน

ยังมีหลวงจีนรูปหนึ่งชื่ออ้วงก็สำนักอยู่แขวงเมืองไซเกีย เป็นผู้ชอบอธยาศัยกันกับชิวกวย เคยไปมานอนค้างอ้างแรมอยู่ที่บ้านชิวกวยเนื่อง ๆ

อยู่มาวันหนึ่งชิวกวยไปเก็บค่านาไม้ได้กลับบ้าน วันนั้นหลวงจีนอ้วงก็มาบ้านชิวกวย นางตันสีเห็นหลวงจีนอ้วงก็มาบ้านก็มีความยินดี จึงเชิญหลวงจีนอ้วงก็เข้าไปในห้อง นางตันสีพูดจาสัพพยอกกับหลวงจีนต่าง ๆ แล้วพูดว่าท่านจงนั่งคอยสามีข้าพเจ้าอยู่ที่ห้องข้าพเจ้าพลาง ข้าพเจ้าจะหุงต้มอาหารมาให้ท่านกิน หลวงจีนอ้วงก็ก็นั่งคอยอยู่ แต่ไม่หวังใจว่านางตันสีจะกระทำชู้ด้วย

ฝ่ายนางตันสีครั้นจัดโต๊ะและสุราเสร็จแล้ว ก็ยกเข้ามาในห้อง จึงเชิญหลวงจีนให้กินด้วยกันกับนางครั้นเสพสุราพอมิน ๆ แล้ว นางตันสีจึงพูดแก่หลวงจีนว่า ท่านบวชเป็นเพศหลวงจีนแล้วไม่มีภรรยา นอนคนเดียวมิหนานหรือ

หลวงจีนอ้วงก็ได้ฟังนางตันสีถามดังนั้น ก็ตอบว่าข้าพเจ้าเป็นผู้อาภัพไม่มีหญิงใดที่จะมาพอใจยินดีด้วยข้าพเจ้า เพราะฉะนั้นจึงได้บวชเรียนเสียเที่ยวหาความสุขแต่ในทางสมณะ

นางตันสีได้ฟังหลวงจีนพูดดังนั้น ก็ทำเป็นหัวเราะแล้วพูดว่า ท่านเล่าก็มีลักษณะอันงามกิริยาและน้ำเสียงก็ไพเราะ ไม่คิดหาบุตรและภรรยาต่อเชื้อชาติตระกูล มาบวชอยู่ขณะนี้หาควรไม่

หลวงจีนอ้วงก็เดิมก็ได้คิดกระทำชู้แก่นางตันสี ครั้นนางตันสีพูดจาทอดเทเปิดทางให้ดังนั้น จิตใจก็กำเริบร้อนไปด้วยเพลิงราคะไม่อาจรั้งยั้งหยุดใจได้ จึงได้ร่วมประเวณีด้วยนางตันสี นางตันสีรักใคร่กระทำชู้กับหลวงจีนอ้วงก็ ลักลอบไปมาหาสู่กันเนื่องนิิตย์

ฝ่ายคนใช้ซึ่งอยู่ในเรือน ครั้นได้เห็นนางตันสีกระทำการชู้นอกใจสามีกับด้วยหลวงจีนฉนั้น คนใช้จึงไปที่กังกวนกระซิบบอกแก่ชิวกวยว่า ท่านไม่อยู่แล้วภรรยาท่านกระทำชู้กับหลวงจีนอ้วงก็ ข้าพเจ้าได้รู้ได้เห็นแก่ตาจึงได้มาบอกแก่ท่าน ถ้าท่านกลับไปบ้านแล้วจงพิเคราะห์ดูกิริยาภรรยาของท่านก็คงจะรู้ได้

ชิวกวยได้ฟังคนใช้บอกความดังนั้น ครั้นเวลาว่างราชการแล้วก็กลับมาบ้าน เห็นนางตันสีนุ่งห่มแต่งตัวผิดสังเกตก็มีความกินแหนงนิกสงสัยมากขึ้น เห็นจะเป็นได้ดูคำคนใช้บอก ชิวกวยจึงถามนางตันสีว่าเราไม่อยู่มีผู้ใดมาหาสู่บ้างหรือไม่

นางตันสีได้ฟังชิวกวยถามดังนั้น จึงพูดแก่ตัวว่า ตั้งแต่ท่านไม่อยู่แล้ว ข้าพเจ้ามิได้ไปเที่ยวแห่งหนตำบลใด ครั้นเวลาค่ำแล้วข้าพเจ้าก็ปิดประตูนอน ไม่มีผู้ใดกล้ำกรายไปมาเลย

ชิวกวยได้ฟังภรรยาบอกดังนั้น ก็ได้ว่าประการใดต่อไป ครั้นถึงเวลาชิวกวยก็ไปเก็บค่านาตามเคย ฝ่ายหลวงจีนอ้วงก็ชายชู้ ครั้นเห็นชิวกวยไม่อยู่ก็มาหานางตันสีตามเคย นางตันสีจึงเล่าความที่ชิวกวยรู้แก่ให้หลวงจีนอ้วงก็ชายชู้ฟังทุกประการ

หลวงจีนอ้วงก็ได้ฟังนางตันสีบอกเล่าดังนั้น จึงพูดว่าถ้ากระนั้นแล้วข้าพเจ้าไม่ต้องมาต่อไป ท่านอย่ามีความอาลัยถึงข้าพเจ้าเลย

นางตันสีได้ฟังหลวงจีนพูดว่าจะไม่มาต่อไปตั้งนั้นจึงหัวเราะแล้วพูดว่า สามีของข้าพเจ้าล่วงรู้ว่า ท่านเป็นชู้กับข้าพเจ้าก็คงจะคิดทำร้ายท่านกับข้าพเจ้าเป็นแน่ไม่ต้องสงสัยเลย ท่านจงคิดหาอุบายฆ่าสามี ข้าพเจ้าเสียให้จงได้ แล้วท่านกับข้าพเจ้าจะได้อยู่กินเป็นผัวเมียกันต่อไป

หลวงจีนอ้วงก็ได้ฟังนางตันสีว่าให้หาอุบายฆ่าขิวกวยตั้งนั้น ก็นั่งตริตรองอยู่เป็นครู่ใหญ่ คิดเห็นอุบายได้อย่างหนึ่ง จึงบอกแก่นางตันสีว่า ข้าพเจ้าเห็นอุบายอย่างหนึ่งพอจะกระทำได้ตั้งความประสงค์

นางตันสีได้ฟังหลวงจีนว่าตั้งนั้น จึงถามว่า ท่านคิดอุบายได้อย่างไรจงบอกให้ข้าพเจ้าทราบด้วย

หลวงจีนอ้วงก็จึงบอกว่ามีเหวอยู่แห่งหนึ่ง เหวแห่งนี้เรียกว่าปล่องนาค ปากเหวนั้นมีพิษเป็นควันทลุขึ้นมาทุกวัน ที่เหวนั้นศักดิ์สิทธิ์นักราษฎรไปมาทางนั้นต้องจูดรูปเทียนบูชาค่านับเช่นไหวมิได้ขาด ถ้าแลฝนไม่ตกใครมาบวงสรวงขอให้ฝนตกก็ได้สมความปรารถนา ข้าพเจ้าจะไปคอยดักรออยู่ที่ปากเหวนั้น ถ้าเห็นขิวกวยเดินมาทางนั้นแล้ว ข้าพเจ้าจะผลักให้ตกลงในเหวนั้นก็จะถึงแก่ความตาย ท่านอย่ามีความวิตกเลย

นางตันสีได้ฟังตั้งนั้นก็มีความยินดีแล้วจึงพูดว่า ท่านคิดได้ตั้งนี้แล้วข้าพเจ้าก็สิ้นความวิตก

หลวงจีนอ้วงก็พูดจาปรึกษากันกับนางตันสีเห็นตกลงกันตั้งนั้นแล้ว ก็เข้าหลับนอนอยู่ด้วยกันอีกราตรีหนึ่ง ครั้นรุ่งขึ้นหลวงจีนอ้วงก็ก็ลานางตันสีกลับไปยังสำนัก แล้วก็มาดักรอขิวกวยอยู่ที่ปากเหวนั้นตามที่ได้คิดไว้

ฝ่ายราษฎรทั้งหลายในวันนั้นมาบนบานพระยานาคอยู่ที่ปากเหวนั้นเป็นอันมาก เสียงประทัดและม้อล่อตั้งสนั่นไปทั้งป่า หลวงจีนอ้วงก็มาดักรออยู่จนเวลาพลบค่ำราษฎรต่างคนก็ต่างพากันกลับบ้านหมดแล้ว เวลานั้นหลวงจีนอ้วงก็กับขิวกวยพบกันเข้า ก็นั่งพูดกันอยู่ที่ปากเหวนั้น หลวงจีนอ้วงก็เห็นได้ที่ผลักขิวกวยตกลงไปในเหว แล้วหลวงจีนก็กลับไปยังบ้านนางตันสี เล่าความให้นางตันสีฟังทุกประการ นางตันสีได้ฟังตั้งนั้นก็มีความยินดี ตั้งแต่นั้นมานางตันสีกับหลวงจีนอ้วงก็ก็อยู่กินด้วยกันเป็นปกติมิได้นึกแห่งระแวงระวังอะไรเลย

ฝ่ายญาติพี่น้องของขิวกวยเห็นขิวกวยหายไปหลายวัน จึงพากันมาถามนางตันสีดูว่าขิวกวยหายไปข้างไหน

นางตันสีจึงบอกแก่ญาติของขิวกวยว่า ขิวกวยไปเก็บเงินทางข้าวค่านาหลายวันแล้วยังไม่กลับมา

ฝ่ายคนใช้ของขิวกวยเห็นการประหลาดตั้งนั้น จึงไปตามขิวกวยที่ตำแหน่งราชการก็หาพบปะขิวกวยไม่ คนใช้ของขิวกวยมีความวิตกถึงขิวกวยไม่แจ้งว่าขิวกวยจะไปแห่งใด ก็เป็นสนใจสุดปัญญาความคิดที่จะติดตามต่อไป

ครั้นอยู่มาได้ประมาณสักเดือนเศษ ขิวกวยก็กลับมาบ้านเห็นนางตันสีกับหลวงจีนอ้วงก็นั่งเสพสุราอยู่ด้วยกัน หน้าตารื่นเริงหัวเราะต่อกระซิกกันอยู่ ขิวกวยมีความโกรธยิ่งนัก ยังไม่ทันจะว่าประการใด

ขณะนั้นหลวงจีนอ้วงก็ ครั้นเห็นขิวกวยมาที่ตกใจจึงเข้าไปในห้องฉวยได้ดาบไล่ฟันขิวกวย ขิวกวยก็วิ่งหนีไปพันถึงตำบลตลาด พบคนใช้เดินมาคนใช้นั้นจึงถามขิวกวย ขิวกวยก็เล่าความซึ่งหลวงจีนผลักตกลงไปในเหว จนได้กลับมาบ้านพบหลวงจีนอ้วงก็กับนางตันสีนั่งเสพสุราอยู่ด้วยกัน แล้วหลวงจีนกลับเอาดาบไล่ฟันให้คนใช้ฟังทุกประการ

คนใช้ได้ฟังตั้งนั้นแล้วก็ร้องไห้ แล้วพูดว่าข้าพเจ้ารู้อยู่แต่เดิมแล้วว่านางตันสีเป็นชู้แก่หลวงจีน

ท่านก็ยังหาเชื่อข้าพเจ้าไม่ นางตันสีเห็นว่าข้าพเจ้าอยู่ในบ้านเป็นที่กีดขวาง จึงพาไล่ข้าพเจ้าเสียจากบ้าน ข้าพเจ้าเห็นท่านหายไปหลายวัน ข้าพเจ้ามีความวิตกว่านางตันสีคงจะให้ชายชู้ฆ่าท่านเสียเป็นแน่ ก็บัดนี้เกิดความขึ้นดังนี้แล้ว ท่านจะมานั่งอยู่ได้หรือ จำต้องไปฟ้องแก่เปาเล่งเถิดให้ชำระจึงจะได้

ชีวทวยได้ฟังคนใช้ชี้แจงดังนั้นก็เห็นด้วย จึงทำเรื่องราวฟ้องหากกล่าวโทษหลวงจีนอ้วงก็ ว่ากระทำ ชู้ด้วยนางตันสีภรรยาของตน และผลักตนให้ตกลงในเหวจนตนกลับมาถึงบ้าน หลวงจีนอ้วงก็กลับถือดาบไล่ ฟันตั้งแต่ต้นจนปลายทุกประการยื่นต่อเปาเล่งเถิด เปาเล่งเถิดครั้งรับเรื่องราวฟ้องแล้วก็ตรวจดูรู้ความตลอดทุก ประการ มีความสงสัยจึงถามชีวทวยว่า เขาผลักลงในเหวแล้วเหตุใดไม่ตายจึงได้กลับมาบ้านได้ ดูไม่น่าเชื่อ เลย

ชีวทวยได้ฟังเปาเล่งเถิดถามดังนั้น จึงบอกว่าที่ปากเหวนั้นมีควันทลุ้งขึ้นมา ข้าพเจ้ามาจูดรูปเทียน บูชาบวงสรวงอยู่นั้น พอผลอดตัวหลวงจีนอ้วงก็จึงผลักข้าพเจ้าตกลงไป ในพื้นเหวนั้นมีห้วยารกเรียกว่ายี่งัก ข้าพเจ้าจึงไม่เป็นอันตราย เมื่อลงไปใหม่ ๆ มีดแลไม่เห็นอะไร อยู่ประมาณครู่หนึ่งจึงเห็นแสงสว่างดูจดัง กลางวัน มีสรพิษน้อยตัวหนึ่งนอนขดอยู่บนแท่น จากแท่นนั้นไปมีบ่อน้ำพุบ่อหนึ่ง น้ำในบ่อนั้นใสสะอาด ยี่งัก ข้าพเจ้าเห็นว่าสรพิษตัวน้อยนั้นเป็นพระยานาคหรือมังกรตัวหนึ่งเป็นแน่ ด้วยเหวอันนั้น ราษฎร เป็นที่นับถือมากกราบไหว้บวงสรวงอยู่เสมอ จึงไม่ทำอันตรายแก่ข้าพเจ้า ครั้นอยู่มาข้าพเจ้าเห็นสรพิษนั้น กลับกลายเป็นมังกรเอาหางพาดขึ้นไปบนปากเหว กระทำดังนั้นมาประมาณสักหกวันเจ็ดวัน ข้าพเจ้า อดอาหารอยู่ในเหวนั้น ก็ได้กินแต่น้ำในบ่อเหวนั้น พอประทังชีวิตเป็นอยู่ได้ จึงได้กราบไหว้มังกรนั้นแล้ว อธิษฐานว่า แม้ข้าพเจ้ายังไม่ถึงที่ตายก็ขอให้ข้าพเจ้าปีนตามหางมังกรซึ่งพาดขึ้นปากเหวนั้นกลับไปบ้านได้ แม้ข้าพเจ้าจะถึงแก่ความตายแล้ว ก็สุดแล้วแต่มังกรนั้นจะทำอันตรายแก่ข้าพเจ้าเถิด ครั้นข้าพเจ้าบ่นบาน อธิษฐานแล้ว ข้าพเจ้าก็ปีนขึ้นตามหางมังกรนั้นกลับมาบ้าน จึงได้เกิดความขึ้นดังนี้ขอท่านจงทราบ

เปาเล่งเถิดได้ฟังดังนั้น จึงให้นักการไปจับตัวนางตันสีกับหลวงจีนอ้วงก็มาพิจารณา ชิวทวยจึงนำเตี้ย เหลงเตี้ยวไ้หวันักการไปบ้านจับตัวหลวงจีนกับนางตันสีมาให้เปาเล่งเถิด เปาเล่งเถิดจึงถามหลวงจีนอ้วงก็ หลวง จีนอ้วงก็ไม่รับว่าผลักชีวทวยและไม่รับว่าเป็นชู้กับนางตันสี เปาเล่งเถิดจึงให้นักการไปค้นในห้องนางตันสี ได้ เสื่อกางเกงของหลวงจีนอยู่ในห้องมาให้เปาเล่งเถิด เปาเล่งเถิดจึงซักถามหลวงจีน หลวงจีนก็รับว่าเป็นชู้กับนาง ตันสีและได้ผลักชีวทวยตกเหวจริง สมด้วยข้อหาในฟ้องของโจทก์ทุกประการ เปาเล่งเถิดตัดสินให้เอาตัว หลวงจีนกับนางตันสีไปฆ่าเสียทั้งสองคน

ในนิทานเรื่องนี้ ไม่สู้ยากแก่ทางพิจารณานัก แม้ว่าจะไม่ได้เสื่อกางเกงของหลวงจีนในห้องนาง ตันสี ก็ยังมีทางพิจารณามากที่จะเอาความจริงได้ ด้วยคนใช้และพยานและโจทก์มีตัวอยู่พร้อมกัน ทั้งการที่ หลวงจีนไปมาอยู่ที่บ้านโจทก์ และพยานรางวัลก็คงมีมากในเมื่อหลวงจีนไล่ฟันโจทก์

แต่ข้อที่เป็นสุภาษิตควรเป็นเครื่องจดจำมีอยู่ คือแสดงว่าซึ่งจะไวใจแก่ชื่อบานาสงฆ์นั้นนั้นไม่ได้ เมื่อมีผู้บอกเล่าในเรื่องภรรยาว่ามีชู้ แม้ถึงไม่เชื่อ ก็ให้เร่งรำพึงและระวังตัวจงมาก หากจะให้คุณดีกว่า เลินเล่อผลอดวางอารมณ์จริงไม่จริง ถ้าเราไม่ไวใจก็คงดีกว่าประมาท หรือวางใจเป็นแน่ เพราะสุภาษิตท่าน กล่าวไว้ว่า (ความประมาทน้อยมากหากให้โทษ) ควรจะจำไว้ว่า ไม่ควรจะไวใจแก่เมียงามและพราหมณ์ชู้ว่าอยู่ ในศีลสัตย์ เราต้องตั้งความสงสัยไว้เสมอโดยความไม่ประมาทจึงจะชอบ

เรื่องที่ ๔๖

มีความว่า ที่เมืองเตี้ยจิวหู ยังมีชายผู้หนึ่งแซ่เตี้ยชื่อสิน เตี้ยวสินกับจิวหิงเป็นเพื่อนรักกันโดยสนิทสนม อยู่มาวันหนึ่งจิวหิงจึงชวนเตี้ยวสินไปซื้อผ้าเมืองดงเกียมาขาย แต่เตี้ยวสินล่วงหน้าไปก่อนจิวหิงวันหนึ่ง

ฝ่ายเตี้ยเตี้ยนายเรือจ้าง ครั้นเห็นเตี้ยวสินมีเงินมาหลายตำลึงรอคอยจิวหิงมาพร้อมกันแล้ว จึงจะให้เตี้ยเตี้ยนายเรือจ้างออกเรือ ครั้นเวลาตีกลองตีเตี้ยเตี้ยเห็นเตี้ยวสินหลับสนิทแล้ว เตี้ยเตี้ยจึงถอยเรือจ้างแจวไปยังแม่น้ำอันลึกจึงฆ่าเตี้ยวสินเอาศพนั้นทิ้งลงในแม่น้ำ แล้วเก็บเอาเงินทองไปเสียสิ้น แล้วกลับมาจอดนอนอยู่ที่ท่าตามเดิม

ฝ่ายจิวหิง ครั้นเวลาใกล้รุ่งก็ออกจากบ้านลงไปถึงเรือยังไม่ทันสว่าง จึงเรียกเตี้ยเตี้ยนายเรือจ้างเตี้ยเตี้ยกำลังนอนอยู่ ครั้นได้ยินเสียงจิวหิงเรียกก็ตกใจตื่นขึ้น จิวหิงจึงถามเตี้ยเตี้ยว่า เตี้ยวสินลงมาแล้วหรือยัง เตี้ยเตี้ยนายเรือจ้างจึงบอกว่าไม่เห็นเตี้ยวสินลงมา จิวหิงจึงว่าถ้ากระนั้นท่านจงขึ้นไปตามให้เตี้ยวสินลงมาจะได้ไป เตี้ยเตี้ยจึงขึ้นไปยังบ้านเตี้ยวสิน ร้องเรียกให้เปิดประตูรับ

ฝ่ายนางสามหญิงจื่อคนใช้ของเตี้ยวสิน ได้ยินเสียงมีผู้มาเรียกให้เปิดประตูรับ จึงเปิดประตูออกมาเห็นเตี้ยเตี้ยนายเรือจ้างมา เตี้ยเตี้ยจึงบอกนางสามหญิงจื่อว่า ท่านจิวหิงให้ข้าพเจ้ามาตามท่านเตี้ยวสินไปลงเรือจ้างจะได้ไปเมืองดงเกีย

นางสามหญิงจื่อจึงบอกว่า นายข้าพเจ้าไปตั้งแต่เวลากลางวันวานนี้แล้ว ครั้นบอกดังนั้นแล้วนางสามหญิงจื่อก็ตั้งหม้อหุงอาหาร ครั้นหุงเสร็จแล้วนางสามหญิงจื่อกลับเข้าไปนอนอีก

ฝ่ายเตี้ยเตี้ยครั้นเห็นนางสามหญิงจื่อกลับเข้าไปนอนเสีย จึงถามนางซุนสิภรรยาของเตี้ยวสินต่อไป นางซุนสิภรรยาบอกว่าเตี้ยวสินไปแล้ว ครั้นถามดังนั้นแล้วก็กลับมาเรือบอกแก่จิวหิงว่า ข้าพเจ้าได้ถามที่บ้านเตี้ยวสินเขาบอกว่าไปตั้งแต่วันนี้แล้ว ถามก็ไม่ได้ใจความว่าไปแห่งใด

จิวหิงได้ฟังดังนั้นก็ตกใจด้วยผิดสังเกต จิวหิงจึงรีบขึ้นไปบ้านถามนางซุนสิภรรยาของเตี้ยวสิน ภรรยาของเตี้ยวสินก็บอกว่าไปตั้งแต่วันนี้แล้ว จิวหิงมีความสงสัยว่า จะมีผู้ทำร้ายหรือเกิดเหตุประการใดจึงมิได้พบกัน จิวหิงกับนางซุนสิภรรยาเที่ยวสืบติดตามถามหาถึงสามวัน ก็มิได้ทราบข่าวคราวประการใดเลย จิวหิงจึงบอกแก่นางซุนสิว่า ข้าพเจ้ากับสามีท่านได้นัดกันว่าจะไปค้าขายด้วยกัน ครั้นมาเกิดเหตุการณ์ขึ้นฉะนี้ ข้าพเจ้าเกรงว่าจะมีความผิดถึงข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะต้องไปร้องทุกข์กับอำเภอกกรมการให้แจ้งเหตุเรื่องนี้จะได้ ว่าตั้งนั้นแล้วจิวหิงก็ไปแจ้งความแก่จูดเหม็งอำเภอกกรมการ แล้วจิวหิงอ้างถึงเตี้ยเตี้ยนายเรือจ้างกับนางซุนสิภรรยาของเตี้ยวสิน และเตี้ยวจัก เตี้ยวสะเพื่อนบ้านทั้งสองคนได้รู้เห็นเป็นพยานซึ่งเตี้ยวสินหายไปนั้นให้จูดเหม็งอำเภอกกรมการฟังทุกประการ

จูดเหม็งกรมการได้ฟังดังนั้น จึงให้นักการไปหาตัวตามบรรดาที่จิวหิงได้อ้างออกชื่อนั้นมาซักถาม ถามนางซุนสิภรรยาเตี้ยวสินก่อน นางซุนสิให้การว่า สามีข้าพเจ้ากินอาหารแล้วก็จัดเงินใส่ใต้ออกจากบ้านไปว่าจะจ้างเรือไปด้วยกันกับจิวหิงแล้วหายไปฉะนี้ ข้าพเจ้าไม่แจ้งว่าผู้ใดจะทำร้ายแก่สามีข้าพเจ้า

หมดอายุ 30/03/2565

จูดเหม็งกรมการอำเภอก็ได้ฟังนางซุนสิให้การดังนั้น จึงถามเตี้ยเตี้ยนายเรือจ้างต่อไป เตี้ยเตี้ยให้การว่า วันที่แล้วนั้นจิวหิงกับเตี้ยวสินมาว่าจ้างข้าพเจ้าให้ไปส่งยังเมืองดงเกีย ครั้นถึงวันกำหนดลงเรือเวลา

ยังไม่ทันจะสว่าง จิวหิงมาร้องเรียกเรือข้าพเจ้าให้ถอยเรือเข้ามารับ แล้วจิวหิงให้ข้าพเจ้าไปตามเตียวสิน ภรรยาเตียวสินบอกกับข้าพเจ้าว่าเตียวสินไปแล้ว ความเรื่องนี้พวกเรือจ้างสิบลำจอดอยู่ด้วยกันก็ย่อมรู้เห็น เป็นพยานแห่งข้าพเจ้าทั้งสิ้น

แล้วจิวหิงจึงถามพยานเพื่อนบ้าน พยานเพื่อนบ้านก็เบิกความเหมือนที่เตี้ยเตี้ยให้การมาแล้ว จิวหิงกรมการอำเภอ จึงมีกระทู้ถามจิวหิงว่าเป็นผู้รู้ยู่ว่า เตียวสินมีเงินติดตัวไป ตัวเจ้าคิดฆ่า เตียวสินแล้วเอาศพไปทิ้งหรือฝังเสียแล้ว กลับมาแก้ตัวหรือประการใดจงให้การไปตามจริง

ฝ่ายจิวหิงให้การไปว่า ข้าพเจ้ากับเตียวสินรักใคร่กันมาช้านาน ก็ไม่มีสาเหตุบาดหมางกันด้วยเหตุอันใดเลย แม้ว่าข้าพเจ้าได้ทำร้ายแก่เตียวสินตายแล้ว ตัวข้าพเจ้าคนเดียวจะเอาศพเตียวสินไปซ่อนไปฝังได้ หรือ ถ้าหากว่าข้าพเจ้าได้ทำร้ายเขาจริง เหตุใดจะไม่มีชาวบ้านได้รู้เห็นบ้าง ขอท่านได้พิจารณาดูเถิด

จิวหิงพิจารณาเห็นไปว่า ชะรอยนางซุนสีจะมีชู้คบชายนอกใจเตียวสิน จึงคบคิดกันฆ่าเตียวสิน สามียของตนเสียเป็นแน่ จิวหิงจึงผูกตีนางซุนสีเข้าซักถามให้นางซุนสีรับเป็นสัตย์

ฝ่ายนางซุนสีต้องรับอาญาโง่ของจิวหิงสมองตัน เขี่ยนตีเจ็บปวดเหลือกำลังที่จะทนทานไปได้ ก็รับเป็นสัตย์โดยความจำใจ แต่นางซุนสีพูดว่าสามียข้าพเจ้าตายแล้วข้าพเจ้าก็ต้องตายตามสามียข้าพเจ้าไป ท่านผู้ตุลาการหาได้พิจารณาด้วยปัญญาตาญาณไม่ ท่านมาใช้แต่อำนาจอาญาอย่างนี้ ขอเทพเจ้าซึ่งดาทิพย์ หูทิพย์จงเห็นเป็นพยานว่าข้าพเจ้าผู้ไม่มีความผิดด้วยเถิด จิวหิงกรมการอำเภอจึงส่งคดีนางซุนสีไปให้ จายหน่วยอำเภอกรมการใหญ่พิจารณา จายหน่วยอำเภอกรมการใหญ่ จึงสอบถามนางซุนสีต่อไปอีก นางซุนสีก็ให้การยืนยันคำอยู่ตามเดิมดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น

จายหุกรมการอำเภอใหญ่ พิจารณาเห็นยังไม่ขาวไม่อาจตัดสินลงเนื้อเห็นได้ จึงสั่งให้จำขังไว้ ณ คุกประมาณได้สักปีหนึ่ง พอเป่าเส่งฤมาตรวจหัวเมือง

ยังมีหลวงจีนผู้วิเศษรูปหนึ่ง สำนักอยู่วัดไต้ลี้เยเป็นผู้มีฌานกล้าสอดส่องเห็นว่านางซุนสีหาได้ กระทำร้ายต่อสามียไม่ จึงแต่งคำโคลงสองบท เอาไปให้นางซุนสีดู ใจความว่า เต่าสามหนึ่งจื้อสกจาย บทสอง ว่าพังหมุยไต้เตียงฮู แปลภาษาไทยได้ความว่าผู้ที่ไปเรียกนางสามหนึ่งจื้อนั้นแหละเป็นต้นเหตุ เพราะฉะนั้น จึงได้จากสามีย หลวงจีนเอียงเซ็งเหม็งผู้วิเศษให้คำโคลงแก่นางซุนสีแล้วก็ลากลับไปยังสำนัก

ฝ่ายเป่าเส่งฤเข้าไปพักอยู่ ณ กังก้วนแล้ว จึงประชุมผู้รักษาเมืองกรมการ ผู้รักษาเมืองกรมการก็นำสำนวนและคดีเรื่องต่าง ๆ มาให้เป่าเส่งฤตรวจพิจารณา เป่าเส่งฤพิจารณาเห็นคดีนางซุนสียังมีความสงสัยยังไม่เป็นสัตย์ได้ เป่าเส่งฤจึงให้คุมตัวนางซุนสีมาสอบถาม นางซุนสีก็ให้การยืนยันดังที่กล่าวมาแล้ว แล้วนางซุนสียื่นคำโคลงของหลวงจีนผู้วิเศษให้เป่าเส่งฤดู

เป่าเส่งฤพิจารณาเห็นว่า เตี้ยเตี้ยฆ่าเตียวสินเป็นแน่ จึงให้นักการไปหาตัวเตี้ยเตี้ยนายเรือจ้างมา ถามว่า ตัวเจ้าเป็นนายเรือจ้างเหตุใดจึงฆ่าเตียวสินเอาศพทิ้งน้ำเสีย แล้วจึงทำเป็นแก้ตัวมิให้ผู้ใดสงสัย จงรับเสียโดยตื้อยาให้ต้องเขี่ยนตีเลย

เตี้ยเตี้ยนายเรือจ้างได้ฟังเป่าเส่งฤถามดังนั้น หน้าสลดลงทันทีไม่ใคร่จะให้การได้ เป่าเส่งฤเห็น กิริยามีพิรุณดังนั้นจึงให้ผูกเตี้ยเตี้ย เตี้ยเตี้ยก็ให้การรับเป็นสัตย์ เป่าเส่งฤจึงตัดสินให้เอาเงินทองสิ่งของคืนมา ให้นางซุนสี แล้วเป่าเส่งฤจึงกราบทูลพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ถอดจิวหิงอำเภอกรมการออกจากยศ แล้ว ให้เอาตัวเตี้ยเตี้ยเจ้าของเรือจ้างไปประหารชีวิตเสียตามกฎหมายบ้านเมือง

ในนิทานเรื่องที่ ๔๖ นี้ ไม่ผู้ออกปัญญาหนักในการพิจารณา แต่เป็นนิทัศน์ตัวอย่างอยู่ที่ตุลาการเห็นเอาเองว่านางซุนสีมีชู้ ใช้อำนาจให้ฆ่าตัวโดยมิได้มีความพิรุณบกพร่องในสำนวนแต่อย่างใดเลย การที่เห็นเอาเองมิได้อาศัยหลักฐานแต่อย่างใดเลยจะนี้ โดยจะเป็นคนซื่อตรงสุจริตก็จริงอยู่ แต่ทำการวินิจฉัยด้วยโมหาคติ เช่นนี้ย่อมเป็นที่เดือดร้อนของลูกความบ่อย ๆ ตามที่เคยได้ยินได้ฟังมา ถ้าใครไปถูกตุลาการเช่นนิทานเรื่องนี้เข้า ก็ต้องเข้าใจเอาเองว่ากรรมของตนแท้แล้ว ต้องรับไปกว่าจะถึงที่สุดของอำนาจนั้น

เรื่องที่ ๔๗

มีความว่า ที่แขวงเมืองเพ่งเหลียงหู มีซินแสหมอดูผู้หนึ่งชื่อม่งปัด ไปเที่ยวดูเคราะห์ดีร้ายคนทั้งหลายอยู่เนืองนิจ วันหนึ่งซินแสม่งปัดเดินไปซื้อของที่ตลาด ผู้คนเดินเบียดเสียดกันวุ่นวาย มีนักเลงเดินตามคอยจะตัดกระเป๋า ม่งปัดมีเงินอยู่ในกระเป๋าสิบตำลึงเศษ เฉพาะกระเป๋าเงินหลุดปลัดตกลงทั้งกระเป๋า ม่งปัดก้มลงหยิบเงิน

ยังมีชายผู้หนึ่งชื่อลอคิม วิ่งเข้ามาชิงเอาเงินม่งปัด ม่งปัดไม่ยอมให้ต่างคนต่างทุ้มเถียงกันขึ้น ลอคิมจึงพูดว่า เงินนั้นไม่แจ้งว่าผู้ใดทำตกหล่นไว้ ข้าพเจ้าเห็นก่อนข้าพเจ้าจึงเข้ามาเก็บ ท่านจะชิงเก็บเอาแต่ผู้เดียวนั้นหาชอบไม่ มิฉะนั้นท่านกับข้าพเจ้าต้องแบ่งกันคนละครึ่ง ข้าพเจ้าจึงจะยอม

ในขณะนั้นนักเลงพวกเพื่อนของลอคิมเข้ามาช่วยลอคิมเถียง ม่งปัดหมอดูก็ไม่ยอมทั้งสองฝ่ายจึงพากันเข้าไปฟ้องต่อเปาเล่งเถว เปาเล่งเถวจึงถามม่งปัด ม่งปัดจึงให้การว่า ข้าพเจ้าไปซื้อผ้าแพรที่ตลาด เงินของข้าพเจ้าอยู่ในกระเป๋าปลัดตกลงมา ท่านผู้นี้วิ่งเข้ามาชิงเก็บเอาของข้าพเจ้า ขอท่านได้พิจารณาให้เห็นเท็จและจริงโดยยุติธรรม

เปาเล่งเถวจึงถามลอคิม ลอคิมให้การว่าเงินรายนี้เป็นเงินของผู้ใดทำตกหล่นไม่แจ้ง ข้าพเจ้าได้เห็นก่อน ข้าพเจ้าจึงวิ่งเข้าไปเก็บ ท่านผู้นี้ดูว่าของตัวเอง ข้าพเจ้าจึงเห็นว่าเห็นด้วยกันจะเก็บเอาไปแต่ผู้เดียว ข้าพเจ้าจึงไม่ยอม ขอท่านได้พิจารณาให้เห็นเท็จจริงโดยยุติธรรมก่อน

เปาเล่งเถวฟังคนทั้งสองฝ่ายทุ้มเถียงกัน พิเคราะห์ดูถ้อยคำของลอคิมเฉพาะในเชิงความไม่ติดค้ำ เปาเล่งเถวพิเคราะห์ดูลอคิมมิใช่ผู้มีเงิน เปาเล่งเถวจึงถามม่งปัดว่า ท่านเอาเงินไปซื้อของนั้น ท่านได้ซื้ออะไรมาได้บ้าง ม่งปัดให้การว่าข้าพเจ้าซื้ออาน้ำกับผ้าอยู่ที่คนใช้ของข้าพเจ้า ยังนั่งคอยข้าพเจ้าอยู่ที่ร้าน

เปาเล่งเถวได้ฟังดังนั้น จึงให้ม่งปัดนำน้ากการไปดูสิ่งของซึ่งอ้างนั้นว่าจะจริงดังกล่าวหรือไม่ ม่งปัดจึงนำน้ากการไปชันสูตรดูที่จิ้งกัยคนใช้ของม่งปัด ก็สมดังคำของม่งปัดอ้าง

เปาเล่งเถวพิเคราะห์ใคร่ครวญพิจารณาเห็นลอคิมเป็นคนทุจริตแน่แท้ แต่จะต้องไต่สวนดูให้สิ้นเชิงก่อน เปาเล่งเถวจึงถามลอคิมว่า เงินรายนี้ตัวเจ้าว่าเจ้าได้เห็นก่อน มีผู้ใดรู้เห็นเป็นพยานบ้างหรือไม่ ลอคิมว่ามีพยานได้รู้เห็นขอท่านได้สืบให้ข้าพเจ้าก่อน

เปาเล่งเถวได้ฟังดังนั้น จึงให้ลอคิมนำน้ากการไปเชิญพยานมา พยานนั้นสองคน เป็นพวกของลอคิมทั้งสองคน พยานทั้งสองคนก็เบิกความต้องตรงกันทั้งสองปากว่าลอคิมได้เห็นก่อน

เปาเล่งเถวจึงถามม่งปัดว่าเงินของท่านมีมากน้อยเท่าใดแน่ ม่งปัดว่าเงินของข้าพเจ้ามีอยู่สิบตำลึงเศษ แล้วได้แตกออกใช้ยังคงเหลืออยู่เท่าใดไม่แจ้งให้ละเอียดได้

ขณะนั้นลอคิมได้ฟังม่งปัดให้การถึงจำนวนเงินไม่ถูกต้อง ลอคิมเห็นได้ทีจึงกล่าวว่า เพราะมิใช่เงินของตัวเป็นเงินผู้อื่นทำตกไว้ จึงได้อ้างไม่ถูกต้อง

เปาเล่งเถวได้ฟังถ้อยคำสำนวนเห็นลอคิมไม่ได้เปาเล่งเถวจึงอุบายตัดสินให้แบ่งกันคนละครึ่งเปาเล่งเถวจึงตรวจดูเงินนั้นแปดตำลึงกับมีปลายเบี้ยห้าร้อยแปะ ลอคิมได้ไปสี่ตำลึงกับสองร้อยห้าสิบแปะ ครั้นเปาเล่งเถวตัดสินแล้วดังนั้น จึงให้แบ่งก็คนใช้สะกดตามลอคิมกับม่งปัดไปดูว่า ม่งปัดกับลอคิมทั้งสองคนใครจะว่าขาน

ประการใด เบ้งก็ทำตามมั่งปัดไปได้ยินมั่งปัดบ่นว่า เปาเล่งถูชำระความไม่ถูกต้อง และไม่ยุติธรรม แต่ลอคิม นั้นได้เอาเงินที่ได้ไปนั้นแบ่งให้แก่วยานสองคน แต่จะแบ่งกันคนละเท่าใดนั้นหาเห็นถนัดไม่ เบ้งก็จึงกลับมา แจ้งความแก่เปาเล่งถู ตามที่ตนได้เห็นและได้ยินมานั้นทุกประการ

เปาเล่งถูจึงให้หาตัวหยินอู่ ซึ่งมีโซ่คนโซ่ของเปาเล่งถูคนหนึ่งมาแล้ว เปาเล่งถูจึงมอบเงินแดง 5 ตำลึงกับเงินปลายเบี้ยสำหรับใช้เดินเที่ยวตลาด แล้วสั่งว่าท่านกับเบ้งก็สองคนด้วยกันเอาเงินห้าตำลึงนี้ใส่ กระเป๋า ไปล่อให้ลอคิมเห็น ลอคิมคงจะคิดตัดกระเป่าเอาเงินท่านเป็นแน่ แล้วจงจับตัวมาให้เราจงได้ แล้ว เราจะมีรางวัลแก่ท่านให้สมควร

เบ้งก็กับหยินอู่ก็พากันเที่ยวเดินตามตลาด แลเห็นลอคิมกับพวกเพื่อนสองคนยืนอยู่ที่ร้านผู้มีชื่อ อันขายผลชมพู เบ้งก็กับหยินอู่จึงแวะเข้าไปที่ร้านขายผลชมพูนั้นควักเบี้ยแปะซื้อชมพู ควักเงินให้ลอคิม เห็นเงินในกระเป่า แล้วเชิญให้ลอคิมกินผลไม้แล้วพูดชวนว่า เรากินผลไม้แล้วไปดูวิวเล่นที่ศาลเจ้าตั้งงัก ครั้นกินผลไม้แล้ว หยินอู่กับเบ้งก็ก็ออกเดินเที่ยวไปถึงศาลเจ้าตั้งงักจึงแวะเข้าไปดูวิว

ฝ่ายลอคิมกับพวกเพื่อนสองคน ก็เดินตามหยินอู่กับเบ้งก็มาดูวิวด้วย พวกเพื่อนของลอคิมยืน แอบหยินอู่อยู่สองข้าง ลอคิมยืนแอบอยู่หลังหยินอู่ ครั้นเห็นหยินอู่ดูวิวเพลิน ลอคิมถือแปะทองเหลือง สองอันตัดสายกระเป่าของหยินอู่ขาดลง หยินอู่ครั้นเห็นลอคิมตัดกระเป่า ดั่งนั้นก็ร้องขึ้น ขยับตัวจะจับ ผู้ตัดกระเป่า พวกเพื่อนของลอคิมยืนอยู่ข้างละคนก็จับมือหยินอู่ไว้ข้างละคนทำเป็นถามว่าอะไรกัน ๆ ลอคิมซึ่งเป็นผู้ตัดกระเป่าได้เงินนั้นแล้วออกวิ่งหนีไปได้ ขณะนั้น เบ้งก็กับหยินอู่จึงร้องประกาศขึ้นว่า ตัวเราทั้งสองนี้ถือคำสั่งของท่านเอ๋ซุนอ๋านคือเปาเล่งถู ให้สืบจับตัวผู้ร้ายตัดช่องย่องเบาและฉกฉกต่าง ๆ บัดนี้ท่านสองคนนี้เป็นพวกของอ้ายผู้ร้ายตัดกระเป่าแกล้งจับมือข้าพเจ้าไว้ เป็นใจกับอ้ายคนร้าย ให้อ้ายคน ร้ายหนีไปได้ ข้าพเจ้าจะต้องจับตัวท่านทั้งสองนี้ไปให้นายข้าพเจ้าชำระ ว่าดั่งนั้นแล้วเบ้งก็กับหยินอู่ก็จับ เอาชายทั้งสองคนนั้นมาส่งให้เปาเล่งถู แล้วเล่าความซึ่งอ้ายผู้ร้ายตัดเอากระเป่าเงินไปนั้นให้เปาเล่งถูฟังทุก ประการ

เปาเล่งถูจึงถามชื่อและแซ่ชายทั้งสองคน ทั้งสองคนบอกว่า แซ่เตี้ยชื่อเสียมคนหนึ่ง แซ่หลี่ชื่อ เหลียงคนหนึ่ง เปาเล่งถูจึงถามว่าเหตุใดเจ้าทั้งสองคนนี้จึงเป็นใจเข้ากับคนร้าย ปล่อยให้ผู้ร้ายหนีไปได้ ตัว เจ้าต้องรับโทษแทนอ้ายคนร้าย หลี่เหลียงกับเตี้ยเสียมจึงให้การแก้ตัวว่า ขณะเมื่อผู้ร้ายตัดกระเป่านั้น ข้าพเจ้ากำลังดูวิวอยู่ ข้าพเจ้าหาได้รู้เห็นด้วยไม่ ขอท่านได้พิจารณาดูเถิด

เปาเล่งถูนั่งตรึกตรองอยู่ครู่หนึ่ง จึงกระซิบสั่งเป็นอุบาย ให้คนโซ่ไปบอกแก่ชิวยิกใจผู้รักษาด่านให้ เตรียมเครื่องผูกผู้ร้ายไว้ให้พร้อม ทำที่จะผูกตีที่ด่านแล้วจะเนรเทศไปหัวเมืองไกล ให้หลี่เหลียงกับเตี้ยเสียม ตกใจกลัว แล้วลองกระทบดูว่าให้ไปเอาเงินมาคืนให้เสีย ครั้นกระซิบสั่งแล้วเปาเล่งถูจึงว่าโทษเจ้าสองคนนี้ สมรู้เป็นใจแก่ผู้ร้าย ต้องตีให้ถึงสาหัสแล้วเนรเทศไปอยู่เมืองไกลจึงจะได้ ว่าดั่งนั้นแล้วเปาเล่งถูจึงให้ผู้คุมคุม ตัวไปมอบให้นายด่านส่งไปเป็นทอด ๆ ผู้คุมก็คุมตัวหลี่เหลียง เตี้ยเสียมไปถึงด่าน มอบตัวให้ชิวยิกใจนาย ด่านแล้วก็กลับมา

ฝ่ายหลี่เหลียงกับเตี้ยเสียม แลเป็นเครื่องผูกทำโทษก็ตกใจกลัวจึงพูดว่า ข้าพเจ้าไม่มีโทษสิ่งใดมา รับโทษแทนผู้ร้ายจะนี้ เป็นที่น่าโทมนัสใจนัก

ชีววิกใจนายด่านได้ฟังนักโทษสองคนบ่นดั่งนั้น จึงพูดว่าเจ้าทั้งสองคนนี้ เราจะลดหย่อนผ่อนโทษไปให้ไปบ้าน จงไปหาเงินมาออกแทนให้อ้ายผู้ร้าย แล้วตัวเจ้าก็จะพ้นโทษ เรากำหนดให้สามวัน จงไปหาเงินมาเถิด ว่าดั่งนั้นแล้วชีววิกใจก็ถอดเครื่องจำหลิเหลือย เตยเสียมออกแล้วให้กลับไปบ้าน หลิเหลือยกับเตยเสียมกลับไปบ้าน แล้วเอาเงินมาให้แก่ชีววิกใจ ๕ ตำลึงเศษแล้วก็ลากกลับไปบ้าน ชิววิกใจจึงนำเอาเงินนั้นมาให้เปาเล่งเถว เปาเล่งเถวจึงให้พาตัวเบ้งก็มาดู เบ้งก็จึงพูดว่าเงินรายนี้จะเป็นเงินของหยินอู่ซึ่งท่านให้ไปเป็นแน่ เปาเล่งเถวจึงหาตัวหยินอู่มาดูเงินของกลาง หยินอู่ก็จำได้ เปาเล่งเถวจึงให้พนักงานไปตามตัวหลิเหลือยกับเตยเสียมมาแล้ว เปาเล่งเถวจึงบังคับว่า เงินรายนี้เป็นเงินของหยินอู่ซึ่งผู้ร้ายลักตัดกระเป่าไป ถ้าเจ้าไปได้มา เจ้าจะต้องส่งตัวอ้ายผู้ร้ายนั้นมาให้ แล้วตัวเจ้าจึงจะพ้นโทษ

เตยเสียมกับหลิเหลือยจึงพูดว่า คนทั้งบ้านทั้งเมืองข้าพเจ้าไม่แจ้งว่าใครเป็นผู้ร้าย ถ้าเป็นผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันแล้วก็จะสืบรู้ได้ว่าลูกบ้านของผู้นั้น ๆ เป็นผู้ร้าย

เปาเล่งเถวได้ฟังดั่งนั้นจึงพูดว่า ตัวเจ้าไม่ได้ลักตัดกระเป่า ผู้อื่นลักตัดกระเป่า เหตุใดเงินไปอยู่ที่ตัวเจ้า ถ้าอำพรางไว้จะทำโทษให้ถึงสาหัส

เตยเสียมกับหลิเหลือยได้ฟังเปาเล่งเถวพูดว่า จะทำโทษก็ตกใจกลัวยิ่งนัก จึงให้การชัดไปถึงหลิมไท่กับลอกิมพวกเพื่อนว่า ลอกิมนั้นเป็นผู้ตัดกระเป่าเป็นตัวต้นเหตุ แล้วส่งให้หลิมไท่ไปแตกมาแบ่งกันกับข้าพเจ้า แต่เงินนั้นเป็นเงินแดงใช้ไม่ได้แล้วจึงคืนมาให้แก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงได้นำมาถวายโทษข้าพเจ้า

เปาเล่งเถวได้ฟังคำให้การชัดทอดถึงลอกิม หลิมไท่ดั่งนั้น เปาเล่งเถวจึงให้พนักงานไปหาตัวลอกิม หลิมไท่มาแล้ว เปาเล่งเถวจึงบังคับให้คืนเงินมาให้แก่เม่งปิตชินแสหมอดู แล้วเปาเล่งเถวจึงตัดสินว่า เจ้านี้เป็นผู้ประพฤติการทุจริต เดินซุ่มกันไว้เป็นพยานเท็จฉ้อโกงเงินของชินแสหมอดู เรารู้เต็มใจแล้วทั้งสิ้น ยังไม่หน้าคบคิดกันที่ยวดตัดกระเป่าของเขาอีก บัดนี้เราพิจารณาเห็นเป็นสัตย์ว่าเป็นเจ้าแน่แล้ว ไม่ต้องสงสัยต่อไป ว่าดั่งนั้นแล้วเปาเล่งเถวให้ตีคนละห้าสิบที แล้วให้เนรเทศไปอยู่เมืองไกลกำหนดสองปีจึงให้พ้นโทษกลับมาอยู่ถิ่นฐานบ้านเดิมได้

ในคดีเรื่องนี้ให้เห็นอริยาศัยของเปาเล่งเถวว่าไม่หักเอาโดยความเห็น และไม่เอาแต่ความไว้วางใจในคนใช้ของตนฝ่ายเดียว คือ ในชั้นต้นให้พนักงานตามไปฟังดูก็ได้ความชัดแล้ว แต่ยังคงจะมีผู้คัดค้านว่า ถ้าคนของตัวรับสินบนหรือแกล้งใส่ความเอาเขาจะว่ากระไร จึงได้ออกอุบายเอาเงินแดงไปให้อ้ายผู้ร้ายเอาไปได้ ภายหลังได้เงินแดงนั้นก็กลับคืนมา เป็นหลักฐานมั่นคงแน่นแฟ้นจนไม่มีทางคัดค้านได้จริงแล้ว จึงได้ตัดสินลงโทษผู้ร้าย ควรเป็นแบบของผู้เป็นหัวหน้าหรืออธิบดีว่าอย่าไว้วางใจแก่คนใช้นัก ต้องให้มีหลักอย่าให้มีคำคัดค้านได้ จึงจะควรชมว่ารอบคอบจริง ๆ

เรื่องที่ ๔๘

มีความว่า ยังมีชายผู้หนึ่งชื่อตั้นหย่ง ตั้งบ้านเรือนอยู่แขวงเมืองเสฉวน ยังมีหลวงจีนรูปหนึ่งชื่อ กังเหลง เป็นผู้ชอบพออัธยาศัยกันกับตั้นหย่ง เคยไปมาหาสู่ตั้นหย่งแล้วก็นอนพักอยู่ที่โรงเตี๊ยมของตั้นหย่ง เนื่องนิจ อยู่มาวันหนึ่งหลวงจีนกังเหลงไปสวดกตึก ณ เมืองตังเกี๋ย หลวงจีนกังเหลงเดินทางนั้นจึงแวะ เข้าไปพักอยู่ในโรงเตี๊ยมของตั้นหย่ง แล้วถอดเสื้อแก้ไถ้ออกวางไว้บนเตียงนอน

ตั้นหย่งมีคนใช้อยู่คนหนึ่ง แซ่เตี๋ยชื่อบันสำหรับดูแลจดบัญชีเงินค่าโรงเตี๊ยม วันนั้นตั้นหย่งไปเสพ สุธาเมามาจากบ้านญาติพี่น้องจึงเข้าไปในโรงเตี๊ยม เห็นหลวงจีนกังเหลงนอนอยู่บนเตียงมีไถ้ใส่เงินอยู่หลาย สิบตำลึง จึงพูดว่าท่านหลวงจีนผู้นี้มีเงินติดตัวมามากทำไมจึงไม่แบ่งให้เราบ้าง

ขณะนั้นหลวงจีนกังเหลงนอนยังไม่ทันหลับ ได้ยินตั้นหย่งพูดดังนั้นจึงลุกขึ้นนั่ง ยังไม่ทันจะโต้ตอบ ประการใด ตั้นหย่งถือดาบเข้าไปฟันหลวงจีนกังเหลงถึงแก่ความตาย แล้วเก็บเอาเงินในไถ้ไปเสียด้วย แล้วก็ปิดประตูนอน ครั้นรุ่งขึ้นตั้นหย่งจึงซุกหลุมไถ้ไถ้ที่หลวงจีนนอนนั้น แล้วเอาศพหลวงจีนกังเหลงฝังลง ณ ที่นั้น

ครั้นตั้นหย่งได้เงินของหลวงจีนรายนี้ ไปทำทุนค้าขายก็บริบูรณ์ขึ้น ตั้นหย่งจึงไปแต่งงานกับสาวสืบุตร ของกัวอี้เศรษฐีซึ่งอยู่ในเมืองเสฉวนมาเป็นภรรยา มีบุตรด้วยกันคนหนึ่งเป็นชาย ตั้นหย่งกับนางกัวอี้มีความ ยินดีรักใคร่บุตรนั้นยิ่งนัก จึงให้ชื่อบุตรนั้นว่าตั้นเพ็ก ครั้นเจริญวัยขึ้นมา ตั้นเพ็กก็ได้ไปเล่าเรียนหนังสือ มี แต่เที่ยวเตร่หาได้เชื่อถ้อยฟังคำบิดามารดาไม่ ตั้นหย่งเห็นว่ามิบุตรแต่ผู้เดียวโดยความที่รักบุตรมิได้ดีด่าว่า กล่าวประการใด บางทีจะว่ากล่าวบ้างเล็กน้อย ตั้นเพ็กก็พาลโกรธแล้วก็ไปเที่ยวเสีย ครั้นอยู่มาตั้นเพ็กจึงไป จ้างช่างเหล็กตีมีดคุ้ให้คู่หนึ่งเป็นอาวุธ ลับให้คมแล้วก็ถือติดตัวไปที่บ้านเจียมเจง ซึ่งเป็นพี่น้องของตั้นหย่ง ผู้บิดา

เจียมเจงแลเห็นตั้นเพ็กผู้หลานมาก็มีความยินดี จึงให้นางฮ่องสีภรรยาหาสุราและอาหารมาให้ ตั้นเพ็กกิน แล้วถามว่าหลานมาบ้านอาวันนี้ บิดาของหลานจะมีกิจธุระสิ่งใดด้วยหรือ จึงให้หลานมาตามอา หรือว่ามาเที่ยวเล่นเท่านั้นดอก

ตั้นเพ็กได้ฟังเจียมเจงถามดังนั้นจึงตอบว่า ท่านขึ้นชื่อถึงบิดาข้าพเจ้าแล้วข้าพเจ้าไม่ยากที่จะได้ ยินได้ฟังเลย

เจียมเจงได้ฟังตั้นเพ็กพูดแปลกประหลาดดังนั้น จึงถามตั้นเพ็กว่าเป็นเหตุอย่างไรหลานจึงมาพูด เช่นนี้หาควรไม่

ตั้นเพ็กตอบว่า บิดาข้าพเจ้าเป็นโจรเป็นผู้ร้าย เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงไม่ยากที่จะได้ยินได้ฟังถึงชื่อ ของบิดา มิวันใดก็วันหนึ่งข้าพเจ้าจะฆ่าเสียด้วยอาวุธที่ข้าพเจ้าถือมานี้เป็นแน่

เจียมเจงได้ฟังดังนั้นก็ตกใจแล้วจึงพูดว่า บิดามารดาที่เป็นที่รักของบุตร บุตรก็ย่อมรักใคร่บิดา มารดาเป็นธรรมดา หลานอย่าได้กล่าววาจาดังนั้นต่อไป จะเป็นอกตัญญู ตั้นเพ็กได้ฟังเจียมเจงพูดดังนั้นก็ลุก ออกจากบ้านเจียมเจงไปเสีย เจียมเจงจึงปรึกษาแก่นางฮ่องสีภรรยาว่าบุตรเช่นนี้แต่ไหนมาก็ไม่เคยได้ยิน ได้ฟัง มาบ้านเรากล่าวความอย่างนี้ ถ้าภายหลังเกิดเหตุขึ้นแล้วเราก็จะพลอยได้ความเดือนร้อนด้วย นาง

ฮ่องสี่จึงว่าถ้าดังนั้น เราต้องไปร้องต่อผู้รักษาเมืองกรมการให้เอาตัวไปชำระให้เข็ดหลาบจึงจะได้ นางฮ่องสี่กับเงียมเงจครั้งปรึกษากันดังนั้นแล้ว จึงทำเรื่องราวไปร้องทุกข์ต่อเปาเล่งเถว เปาเล่งเถวพิจารณาใคร่ครวญดูแล้วพูดว่า อันบิดามารดาแล้วไม่ว่าพ่อและผู้ที่ยอมเป็นที่นับถือรักใคร่ด้วยกันทั้งสิ้น เหตุใดจึงเป็นไปดังนี้ ก็เป็นการผิดประหลาดอยู่ จำจะต้องให้หาตัวบิดามารดาของเด็กชายผู้นี้มาถามดูจึงจะได้ใจความ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว เปาเล่งเถวจึงให้นักการไปหาตัวบิดามารดาของดินเพ็กมาถามว่า บุตรของเจ้าเป็นคนอกตัญญู จะฆ่าเจ้าจริงดังกล่าวหรือไม่

ดินหย่งจึงให้การว่า จริงสมดังถ้อยคำที่นางฮ่องสี่กับเงียมเงจฟ้องนั้นทุกประการ แล้วเปาเล่งเถวจึงถามนางกั้วสีผู้มารดาของดินเพ็กต่อไปอีก นางกั้วสีก็ให้การรับดังคำดินหย่งให้การไว้ทุกประการ เปาเล่งเถวจึงให้สืบถามชาวบ้านใกล้เรือนเคียง ชาวบ้านใกล้เรือนเคียงก็เบิกความสมดังบิดามารดาของดินเพ็กทุกประการ เปาเล่งเถวจึงให้นักการไปหาตัวดินเพ็กมาถาม ดินเพ็กก็ก้มหน้านั่งนิ่งอยู่ไม่ให้การประการใด

ขณะนั้นดินหย่งจึงพูดขึ้นแก่เปาเล่งเถวว่า บุตรของข้าพเจ้าคนนี้คิดจะทำร้ายข้าพเจ้ามีอาวุธซ่อนอยู่ในตัวเนืองนิจ ถ้าไม่เชื่อขอให้ท่านค้นดูในตัวก็จะได้เห็นความจริง

เปาเล่งเถวได้ฟังดังนั้น จึงให้นักการค้นดูในตัวดินเพ็กก็ได้อาวุธสมจริงดังคำของดินหย่งกล่าว เปาเล่งเถวจึงสั่งให้ขังดินเพ็กไว้แล้ว เปาเล่งเถวก็กลับมายังบ้าน นั่งตรึกตรองใคร่ครวญไปตาคิดเห็นว่า บิดามารดายอมจะรักบุตรยิ่งกว่าแก้ว เหตุใดบุตรจึงไม่รักบิดามารดา กลับคิดจะคอยทำร้ายฉะฉานนี้ เป็นที่สงสัยยิ่งนัก ชะรอยเด็กชายผู้นี้ ซาติปางก่อนคงจะหมายมั่นจองเวรแก่กันไว้เป็นแน่ จึงได้ติดตามมาคอยล้างผลาญกัน ฉะฉานนี้ เปาเล่งเถวคิดเห็นฉะฉานแล้ว พอเวลาตีกลองยามเปาเล่งเถวเข้านอนพอมือหลับไป เห็นเป็นเทพารักษ์องค์หนึ่งสวมเสื้อแดงมือถือแส้ ชีม้งกรดำข้ามแม่น้ำมาหาเปาเล่งเถวแล้วบอกว่า ท่านอย่ามีความสงสัยเลย ด้วยซาติปางก่อนยอมมีเวรต่อกัน ว่าดังนั้นแล้วเทพารักษ์ก็อันตรธานหายไปเปาเล่งเถวตกใจตื่นขึ้น ครั้นเช้าเปาเล่งเถวออกที่วาระราชการ จึงให้คุมตัวดินเพ็กกับให้หาตัวดินหย่งผู้บิดาตัวดินเพ็กมา เปาเล่งเถวจึงถามดินหย่งว่า ตัวเจ้านี้ตั้งตัวได้ในทุกวันนี้ โดยได้รับทรัพย์มรดกของบิดามารดาหรือ หรือกระทำการโดยสติปัญญาและกำลังกายของตนเอง

ดินหย่งให้การว่า ข้าพเจ้าตั้งโรงเตี๊ยมค้าขายและรับคนเดินทางอาศัยนอน ได้ผลประโยชน์จึงได้ตั้งตัวมาจนทุกวันนี้

เปาเล่งเถวจึงถามต่อไปว่า เจ้าค้าขายตั้งโรงเตี๊ยมอยู่นั้นมีเสมียนซินเต็งใช้หรือไม่ ดินหย่งตอบว่า ข้าพเจ้ามีเสมียนคนใช้อยู่คนหนึ่ง ชื่อเตียบั่น

เปาเล่งเถวได้ฟังดังนั้น จึงให้นักการไปตามตัวเตียบั่นกับให้เอาบัญชีรายวันและงบเดือนปีมาด้วย นักการไปเอาตัวเตียบั่นและบัญชีมาตามคำเปาเล่งเถวสั่งทุกประการ เปาเล่งเถวจึงให้เอาบัญชีสำหรับจดชื่อคนเดินทางให้ค่าจ้างโรงเตี๊ยมมาให้เปาเล่งเถวตรวจดู เปาเล่งเถวเห็นมีชื่อหลวงจิ้นกังหลงมาพักนอนอาศัย วันนั้นเวลานั้นเดือนนั้น แล้วเปาเล่งเถวจึงนับดูตั้งแต่ปีเดือนนั้นล่วงมาได้ ๒๐ ปี แล้วเปาเล่งเถวใคร่ครวญดูความที่ผันเห็นมังกรข้ามแม่น้ำ ออกความเป็นตัวอักษรตัว (กั๊ง) กับชื่อหลวงจิ้นกังหลง แปลว่ามังกรตรงกันกับชื่อหลวงจิ้นกังหลง เปาเล่งเถวเห็นความว่าดินหย่งฆ่าหลวงจิ้นกังหลงชื่อจึงมีในบัญชีเช่นนี้ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วเปาเล่งเถวจึงว่าแก่ดินหย่งว่า บุตรของเจ้าเป็นคนอกตัญญูจะฆ่าเจ้านั้นโทษควรอยู่แล้ว เจ้าจงแอบฟัง เราจะถามบุตรของเจ้า ว่าดังนั้นแล้ว ดินหย่งก็คอยแอบฟังตามคำเปาเล่งเถวทุกประการ เปาเล่งเถวจึงให้คุมตัว

ดินเพ็ทมาแล้วจึงถามดินเพ็ทว่า ข้อซึ่งเจ้าจะฆ่าบิดาของเจ้านั้น ความจริงใจของเจ้าด้วยเหตุการณ์อันใด จึงให้การไปตามจริง เพื่อเรารู้แล้วจะได้ตัดสินให้แก่เจ้า

ดินเพ็ทได้ฟังเปาเล่งเถกถาม จึงให้การว่าเดิมข้าพเจ้าชื่อกังเหลงบวชเป็นหลวงจีน ไปเมืองดั่งเกีย ขากลับมาแวะเข้าไปนอนอยู่ในโรงเตี๊ยมของดินหย่ง ดินหย่งเห็นข้าพเจ้ามีเงินติดตัวมา ดินหย่งจึงฆ่าข้าพเจ้า เสีย แล้วเอาศพของข้าพเจ้าฝังไว้ที่ใต้เตียงนอน ศพข้าพเจ้ายังอยู่จนทุกวันนี้ ดินหย่งได้เงินของข้าพเจ้าไป เป็นทุนรอนค้าขายมาได้ประมาณสองสามปี ก็มั่งมีบริบูรณ์ขึ้นจึงได้ไปแต่งภรรยา ข้าพเจ้ามีความผูกใจแค้น จึงมาเกิดในท้องภรรยาของดินหย่ง ขอจงเวรฆ่าดินหย่งให้จงได้ ข้อที่ข้าพเจ้าเป็นคนอกตัญญูคิดฆ่าบิดานั้น โทษของข้าพเจ้าควรประหารชีวิต ข้าพเจ้าไม่มีความโทมนัสน้อยใจเลย ขอท่านได้ตัดสินให้แก่ข้าพเจ้าโดยทางยุติธรรมตามกฎหมายบ้านเมืองเถิด

ฝ่ายดินหย่งแอบฟังดินเพ็ทผู้บุตรของตนให้การถูกต้องดังแต่หลังมาดั่งนั้น ก็โกรธแค้นยิ่งนักจึง กลับไปยังโรงเตี๊ยม

เปาเล่งเถกได้ฟังดินเพ็ทให้การเป็นความระลึกชาติได้ดั่งนั้น จึงให้นักการไปขุดดูที่ตรงเตียงนอนใน โรงเตี๊ยมของดินหย่ง จะมีศพหลวงจีนฝังอยู่จริงดุดคำดินเพ็ทให้การหรือไม่

ครั้นนักการไปค้นขุดที่ตรงเตียงนอนในโรงเตี๊ยมของดินหย่ง ก็ได้พบศพเหลือแต่ร่างกระดูกมีรอย อารุขตตขาดเป็นชิ้น สมจริงดั่งคำดินเพ็ทให้การแล้ว จึงกลับมาแจ้งความแก่เปาเล่งเถกทุกประการ เปาเล่งเถก จึงให้นักการไปจับตัวดินหย่งมา แล้วจึงซักถามดินหย่ง ก็ให้การรับเป็นสัตย์ เปาเล่งเถกจึงถามดินเพ็ทว่า โทษ ของเจ้านั้นเราจะยกให้ แต่ตัวเจ้าเราจะมีให้พบแก่บิดาของเจ้าต่อไป เจ้าจะว่าประการใด

ดินเพ็ทว่าแม้บิดาข้าพเจ้ายังมีชีวิตอยู่ตราบไตแล้ว ข้าพเจ้าคงจะฆ่าเสียให้ได้

เปาเล่งเถกจึงว่า เจ้าอย่าคิดอาฆาตต่อไปเลย เราจะให้เงินร้อยตำลึงแก่เจ้า

ดินเพ็ทได้ฟังเปาเล่งเถกว่าดั่งนั้น จึงตอบว่าแม้ท่านให้เงินแก่ข้าพเจ้าร้อยตำลึงแล้ว ข้าพเจ้าจะจัดซื้อ สิ่งของเครื่องบริวาร จะขอกลับไปบวชเรียนอยู่ตามเพศแห่งสมณะตามเดิม ซึ่งได้เคยบวชมาแล้วแต่ชาติ ปางก่อน ข้าพเจ้าจึงจะสิ้นเวรต่อกัน

เปาเล่งเถกได้ฟังดั่งนั้น จึงพูดแก่ดินเพ็ทว่า เจ้าจงกลับไปเสียก่อนแล้วเราจะให้ ดินเพ็ทได้ฟังเปาเล่ง เถกบอกดั่งนั้น ก็คำนับลาเปาเล่งเถกกลับไปบ้าน

เปาเล่งเถกจึงตัดสินให้ริบเงินทองทรัพย์สินสมบัติของดินหย่งให้แก่ดินเพ็ทร้อยตำลึง เงินยังเหลือนอก นั้นเป็นของหลวง ตัวดินหย่งให้จำคุกไว้ตลอดชีวิตไม่มีเวลาพ้นโทษ

ฝ่ายดินเพ็ทครั้งได้เงินร้อยตำลึงแล้ว ก็กลับไปยังสำนักเดิมบวชเป็นหลวงจีนรักษาศีลเจริญกรรม ฐานภาวนาไปตามเพศของสมณะ

ในคดีเรื่องนี้ มีหลักฐานอันสำคัญที่ขุดได้ศพใต้เตียงนอนในโรงเตี๊ยมของดินหย่ง และมีสำคัญควร เชื่อได้ที่รอยกระดูกถูกคมอาวุธขาดยังปรากฏอยู่ ประกอบเข้ากับบัญชีรายงานของดินหย่งที่ให้เสมียนเขียน ไว้ มีปรากฏอยู่ว่าในวันนั้นมีหลวงจีนกังเหลงมาอาศัยนอนจริง ประกอบกับอาการกิริยาอัธยาศัยของดินเพ็ท ที่ผูกพันพยาบาลดินหย่งอยู่ จึงควรเชื่อและควรชมท่านผู้เฒ่าเปาเล่งเถก เป็นผู้มีสติปัญญาพิจารณาสอดส่อง โดยวิจารณ์ญาณจริง

แต่บุคคลที่เป็นอูจเฉทหิฐิ ไม่เชื่อในทางกรรมทางผลว่าสัตว์เวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ ด้วยผลของกรรมกิเลสวิบาก บุคคลจำพวกนั้นนอกจากพุทธบริษัทก็ได้เชื่อถือว่า ชาดิก่อนมีและจะมีชาติหน้าต่อไปด้วย ก็ย่อมจะพูดคัดค้านนิทานเรื่องนี้ว่าเป็นความไม่จริง

แต่ข้าพเจ้าผู้เรียบเรียงร้อยตรงความเรื่องนี้ว่า เป็นได้ตั้งนิทานเรื่องนี้ โดยเหตุหลายสถาน (๑) เชื่อต่อคำสอนของพระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า (๒) ตามเหตุผลบุญบาปให้ผลที่ข้าพเจ้ามีพยานแล้ว (๓) ตามความเป็นจริงที่เห็นเฉพาะหน้า เช่นชั่วดีมีจน (๔) เห็นตามตัวบุคคลที่ทำดีได้ชั่ว ทำชั่วได้ดี ทำไม่ดีไม่ชั่ว ได้ดีได้ชั่วเป็นต้น และเชื่อพุทธภาษิตตามบุพเพนิวาสานุสติญาณด้วย แต่จะชี้แจงในความข้อนี้ก็ยืดยาวไป จะไม่เป็นที่พอใจของท่าน บางคนก็อยากจะฟังนิทาน และเรื่องคติพิจารณาตัดสินความ เพราะฉะนั้นจะได้กล่าวดำเนินนิทานต่อไป

เรื่องที่ ๔๙

มีความว่า ที่ตำบลอ่องเกตอนแขวงเมืองดินจิว ตำบลนั้นระยะทางมาเมืองดินจิวห่างกันสิบห้าลี้ มีชายสองคนพี่น้องแซ่อ่องเป็นพ่อค้าเดินทางค้าขาย คราวหนึ่งสองคนพี่น้องนั้น เดินทางไปได้ ๕ ลี้ ถึงตำบลหนึ่งชื่อตำบลเสียเตี้ยถอน ที่ตำบลนั้นเป็นที่เปลี่ยวมีเสาศิลาจารึกอักษรว่าระยะทาง ๕ ลี้ ชายแซ่อ่องสองคนพี่น้องพบชายพ่อค้าแซ่ดินชื่อฉายมาจากเมืองฮ้อหน่า ชายแซ่อ่องสองคนพี่น้องเห็นดินฉายเดินทางมาสะพายไถใส่เงินประมาณสักสิบลิ้ม ชายแซ่อ่องทั้งสองคนพี่น้องจึงฆ่าชายแซ่ดินชื่อฉายนั้นตายแล้วจึงหามเอาศพนั้นไปฝังไว้ยังโคนต้นไม้ใหญ่ แล้วได้เงินอยู่ในไถนั้นสิบลิ้ม ครั้นจะแบ่งกันแล้วก็เป็นที่ลำบากแก่การเดินทาง จึงปรึกษากันว่าเราเอาเงินสิบลิ้มนี้ฝังไว้ก่อน ต่อเมื่อซากกลับจึงค่อยขุดเอาไปแบ่งปันกัน ครั้นปรึกษากันตกลงดังนั้นแล้วก็เอาเงินสิบลิ้มนั้นฝังไว้ แล้วออกจากตำบลนั้นไปค้าขายยังเมืองไกลประมาณมาได้สักหกปี ชายสองคนพี่น้องนั้นก็กลับมาบ้าน ครั้นถึงตำบลนั้นชายสองคนพี่น้องก็เข้าไปอาศัยโรงเตี๊ยมของพวกแซ่หลี่ หยุดพักซื้ออาหารกินแล้ว ทั้งสองคนพี่น้องก็ไปขุดจะเอาเงินที่ฝังไว้แต่คราวนั้น แต่หาได้เห็นเงินไม่ ทั้งสองคนพี่น้องมีความเสียใจแล้วบ่นพูดว่า เงินเราฝังไว้ริมเสาศิลาเป็นที่หมาย เมื่อเวลาเราฝังนั้นเล่าก็ไม่มีผู้ใดไปมาล่องรู้เห็น เหตุใดหนอเงินจึงหายไปได้ดังนี้ เป็นที่ผิดประหลาดใจนัก เราเห็นว่าเป่าเล่งถูเป็นผู้สอดส่อง ถ้าเราไปฟ้องคงจะชำระให้แก่เราได้ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว พี่น้องทั้งสองคนนั้น จึงทำเรื่องราวร้องทุกข์ว่า ด้วยฝังเงินไว้เงินหายไป ไปยื่นต่อเป่าเล่งถู ณ เมืองตั้งเกีย

ขณะนั้นเป่าเล่งถูกำลังตริตรอง ด้วยกิตติศัพท์เล่าลือกันมาช้านานว่าที่ตำบลเสียเตี้ยถอน มีผู้ร้ายปล้นสะดมคนเดินทางเนือง ๆ ในที่ตำบลนั้น เป่าเล่งถูตริตรองคิดหาอุบายจะพิจารณาเอาตัวผู้ร้ายให้จงได้ พอชายแซ่อ่องสองคนพี่น้องเข้ามายื่นเรื่องราวร้องทุกข์ว่าฝังเงินไว้ที่ตำบลเสียเตี้ยถอน มีผู้ร้ายมาขุดเอาไปขอให้ชำระ เป่าเล่งถูตรวจดูเรื่องราวแล้วก็หัวเราะ แล้วคืนเรื่องราวมาให้ชายสองคนพี่น้องนั้น

ฝ่ายพี่น้องสองคนเห็นว่า เป่าเล่งถูไม่เป็นธุระชำระให้ก็ร้องไห้ เป่าเล่งถูเห็นดังนั้นจึงพูดว่า เราขอผลัดสักเดือนหนึ่งจึงค่อยมา เราจะชำระให้ ชายสองคนพี่น้องก็คำนับลากลับไปบ้าน ครั้นอยู่มาได้เดือนเศษ ชายสองคนพี่น้องก็กลับมาหาเป่าเล่งถูอีก เป่าเล่งถูเรียกต้นเซงนักการมาสั่งว่า ท่านจงไปที่ตำบลเสียเตี้ยถอนจับตัวร้ายผู้ร้ายที่หลักศิลา ๕ ลี้ ลักขุดเงินของชายสองคนนี้มาให้เราจงได้ เราจะให้สุราท่านกินไหหนึ่งกับเบี้ยแปะ ๖๐ เบี้ยเป็นเสบียงเดินทาง ว่าดังนั้นแล้ว เป่าเล่งถูจึงส่งหมายกับเบี้ยแปะให้ต้นเซง ต้นเซงก็ไปยังตำบลหลักศิลา ๕ ลี้ ก็มีได้รู้ว่าจะไปจับตัวผู้ใดได้ แต่หมายของเป่าเล่งถูว่า ถ้าไม่พบผู้ร้ายให้จับเอาหลักศิลา ๕ ลี้ ดังนั้นก็เป็นที่สนใจสิ้นปัญญาของนักการ จึงกลับมาแจ้งความแก่เป่าเล่งถูว่า ท่านให้ข้าพเจ้าไปจับตัวผู้ร้าย ถ้าไม่ได้ให้จับเอาเสาศิลามิใช่ว่าเป็นมนุษย์ขุดเอาได้หรือ จะได้จับมาให้แก่ท่าน เป็นที่จนปัญญาแห่งข้าพเจ้าที่จะทำไปตามท่านสั่งได้

เป่าเล่งถูได้ฟังดังนั้นก็กระทำเป็นโกรธแล้วพูดว่า เราสั่งการเหตุใดไม่ทำตามการตามคำเราสั่งกลับมาพูดบิดพลิ้ว ถ้าไม่ได้ตัวผู้ร้ายซึ่งลักขุดเงินของชายสองคนนี้ที่หลักศิลามาให้เราแล้ว เราจะทำโทษท่านให้ถึงสาหัส

ตันเซงได้ฟังเปาเล่งถูสั่งตั้งนั้น โดยขัดอาญาไม่ได้ ก็จำใจไปยังตำบลเสยเตียนถอนเสาศิลา ๕ ลีนั้น ตันเซงก็ไปนั่งอยู่ที่โคนเสาศิลา ๕ ลีนั้น เอามือรัดเข่าหนึ่งเป็นทุกข์อยู่ในใจ แล้วตันเซงคิดขึ้นมาได้ จึงเข้าไปยังตำบลบ้านเสยเตียนถอน ซึ่งอยู่ชานเมืองมา เวลากลางวัน ตันเซงจึงจุดธูปเทียนบูชาเทพารักษ์ แล้วบนบานว่า พระภูมิเจ้าที่เทพารักษ์ อันรักษาตำบลนี้ทุกหย่อมหญ้าลัดดาวลภัยของจงได้ทราบด้วย ชายมีชื่อสองคนมาร้องต่อนายข้าพเจ้าว่า ได้ฝังเงินไว้ในที่นี้สิบลิ้ม มีอายุผู้ร้ายลักขุดเอาไป เปาเล่งถูนายข้าพเจ้าบังคับข้าพเจ้าให้มาจับตัวผู้ร้าย ถ้าไม่ได้ตัวผู้ร้ายให้จับเอาหลักศิลาตามคำสั่งตั้งนี้ เป็นการจงใจจริง ๆ ไม่รู้ที่จะทำประการใดได้ ขอท่านเทพารักษ์ผู้ศักดิ์สิทธิ์ได้อนุเคราะห์แก่ข้าพเจ้า ขอเทวานุภาพที่มีหุทิพย์ดาทิพย์ซึ่งรู้แจ้งแห่งเหตุการณ์ จงช่วยบันดาลอุบัติเหตุกลางนิมิตแนะนำให้แก่ข้าพเจ้าด้วย ถ้าเทพเจ้าไม่ช่วยอนุเคราะห์อนุกุลแล้ว เปาเล่งถูก็จะลงโทษแก่ข้าพเจ้า ตามที่ท่านได้พิฆาตไว้

ครั้นบนตั้งนั้นแล้ว ตันเซงก็นอนหลับอยู่ที่โคนเสาศิลาเห็นผืนเห็นว่า ท่านผู้เฒ่าคนหนึ่งมือถือไม้เท้าเดินงก้งมายืนอยู่ตรงหน้าตันเซงแล้วบอกตันเซงว่า ชายสองคนนั้นหาเงินสิบลิ้มไม่ เงินสิบลิ้มนั้นเป็นเงินของดินฉาย อันเป็นคนชาวเมืองฮ้อหน่าเดินทางมา ชายแฉ่อ่องสองคนนั้นฆ่าเสีย แล้วเอาศพไปฝังไว้ใต้ต้นไม้ใหญ่ ห่างกันแค่เสาศิลาประมาณ ๒๐ วา ท่านจงไปขุดดูเถิด อันเงินซึ่งฝังนั้นเราย้ายมาไว้กับศพผู้ตายด้วยกัน เพราะฉะนั้นชายสองคนพี่น้องจึงขุดหาเงินได้เห็นตามที่ตนฝังไว้ เมื่อพระภูมิเจ้าที่บันดาลนิมิตเป็นเทพสังหรณ์ตั้งนั้นแล้ว ก็อันตรธานสูญหายไป ตันเซงก็ตกใจตื่น ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้า ตันเซงจึงไปเดินดูที่ใต้ต้นไม้ใหญ่ ห่างจากเสาศิลา ๕ ลี ประมาณสัก ๒๐ วา เห็นรอยดินหนุนเป็นที่ฝังศพมีอยู่ ตันเซงมีความยินดีจึงเข้าไปในบ้านตำบลนั้น ขอขมาขอบเสียมแก่ผู้เจ้าของโรงเตี๊ยมมาขุดขึ้น เห็นศพผู้ตายหลายปีมีแต่กระดูกกับได้เงินสิบลิ้มอยู่ด้วยกัน ตันเซงจึงเก็บเอาเงินสิบลิ้มกับกระดูกผืนนั้นมาให้เปาเล่งถู แล้วก็เล่าความฝันที่เทพารักษ์มาเข้านิมิตให้เปาเล่งถูฟังทุกประการ

เปาเล่งถูจึงให้นักการไปตามตัวชายสองคนพี่น้องซึ่งเป็นผู้ร้องให้เปาเล่งถูชำระนั้นมาแล้ว เปาเล่งถูจึงแผ่เงินสิบลิ้มกับห่อกระดูกดินฉายนั้นให้ชายสองคนดู แล้วเปาเล่งถูจึงถามชายสองคนพี่น้องนั้นว่า เจ้าฆ่าคนเดินทางมาจึงได้เงินรายนี้ไว้จริงหรือไม่ จงรับเสียโดยดีเราอยู่สิ้นแล้ว

ชายสองคนพี่น้องเมื่อได้ฟังเปาเล่งถูถาม และแลเห็นเงินสิบลิ้มกับกระดูกดินฉายเป็นความจริงใจแต่ไม่รับเพราะยังเข้าใจอยู่ว่า เมื่อเวลาฆ่าดินฉายมิได้มีผู้ใดรู้เห็นเป็นพยาน

ในขณะนั้น กระดูกดินฉายร้องเสียงปรากฏขึ้นว่า ชายแฉ่อ่องสองคนพี่น้องนี้ ฆ่าเราให้ถึงแก่ความตาย เอาเงินของเราไป บัดนี้จึงคืนเงินกับชีวิตของเรามาให้เราเถิด

ชายสองคนพี่น้องได้ยินเสียงกระดูกพูดได้และตื่นได้ ก็ตกใจรับเป็นสัจย์ เปาเล่งถูจึงตัดสินใจให้เอาตัวชายทั้งสองคนพี่น้องไปฆ่าเสีย แล้วให้นักการเอากระดูกผู้ตายไม่มีญาติที่จะติดตามมาว่ากล่าวนั้น ไปฝังไว้ ณ ที่อันควรแล้ว เงินสิบลิ้มนั้นเปาเล่งถูให้ส่งเข้าในท้องพระคลังหลวง

ในคดีเรื่องนี้ แม้มাত্রว่าเป็นผีเข้าฝันก็จริง แต่ต้องชมว่าท่านผู้นี้ ในคดีที่ไม่มีหลักฐานท่านเคยแส่หาเงื่อนด้วยอุบาย จนมีทางพิจารณา เราหรือคนแต่ก่อนที่จดหมายไว้ในนิทานเรื่องนี้ ก็ไม่สามารถจะรู้ได้ว่าที่ออกกฎหมายให้นักการไปจับตัวผู้ร้าย ถ้าไม่ได้ผู้ร้ายให้จับเสาศิลา ๕ ลีนั้น

ความข้อนี้นี้เป็นปัญหาอยู่ แต่เราอนุมานเห็นว่า เปาเล่งถูหมายการไว้แล้วในใจท่าน ด้วยธรรมดาสาศิลาเป็นของไม่มีจิตใจที่จะรู้เห็นหรือจะจับกุมเอามาพิจารณาได้ อันคนใช้ของท่านก็ย่อมจะมีปัญญาและ

ความคิด จึงเจาะจงใช้ดัชนีเชิงเป็นปัญหาอย่างนั้น ฝ่ายดัชนีเชิงก็มุ่งแต่จะทำการให้ได้การไปอย่างเดียวมิได้คิดถอยกลับว่าจะไม่กระทำการ จึงได้ทะลุตลอดไปออกความคิดบวงสรวงเทพยดา ขอนิมิตลางก็สมดังความปรารถนา ข้าพเจ้าเข้าใจว่าจะมิใช่การเดาของเปาเล่งเถ แต่ผู้ที่เรียงจดหมายในชั้นแรกหากจะรู้ไม่ถึงในความคิดเปาเล่งเถจริง ท่านทั้งหลายเราจะอ้างพยานในความข้อนี้ ถ้าคนจดหมายเหตุในคดีเรื่องนี้รู้ความในใจเปาเล่งเถแล้วชื่อชายสองคนนั้นก็คงปรากฏ เหตุใดจะค้างอยู่แต่ว่าแซ่ฮองเท่านั้นเล่า เพราะชื่อชายสองคนซึ่งเป็นผู้ร้ายไม่ปรากฏนั้นและจึงเป็นพยานให้รู้ได้ว่า คนจดหมายเหตุเรื่องนี้ไม่เข้าใจในอุบายของเปาเล่งเถ เป็นแต่รู้ว่าท่านทำอุบายดังนั้น จึงได้ความตามเทพสังหรณ์บอกให้ดัชนีเชิงเท่านั้นจึงไม่ปรากฏชื่อผู้ร้าย ๒ คน

เรื่องที่ ๕๐

มีความว่า อยู่มาวันหนึ่งเปาเล่งถูทูลลาพระเจ้าซ่งยินจงฮ่องเต้ ไปตรวจเมืองฮ่อหน่า เปาเล่งถูออกจากเมืองตั้งเกีย เดินทางรอนแรมไปตามระยะทางใต้สามพันลี้ ถึงบ่าลฮ่องทัน ตำบลนั้นเป็นทางน้อยเดินทางชอกเขา ในชอกนั้นร่มจรมืดไปด้วยเงาไม้ คล้ายดงอ้อได้ในแขวงเมือง ถึงกลางย่านนั้นพอเป็นเวลาเที่ยง มีแมลงวันฝูงหนึ่งบินมาร่อนอยู่ตรงหน้าม้าเปาเล่งถู เปาเล่งถูเห็นเป็นที่อัศจรรย์ดังนั้นจึงสั่งให้นักการคอยตามดูแมลงวันฝูงนั้นว่า จะบินร่อนไปถึงไหน เพราะเหตุว่า เปาเล่งถูได้เคยสังเกตเหตุการณ์และลางนิมิตได้ความมามากแล้ว มักจะบอกเหตุและข่าวที่ไม่มีผู้ใดจะรู้เห็น เปาเล่งถูจึงสั่งนักการว่า ถ้าเห็นแปลกประหลาดประการใด จงรีบกลับมาบอกเราให้รู้โดยเร็ว

ฝ่ายหลี่โป้นักการก็ตามแมลงวันไปสองลี้เศษ ถึงละเมาะเขาน้อยแห่งหนึ่ง ฝูงแมลงวันก็บินเข้าไประยะต้นไม้ใหญ่ หลี่โป้จึงตามเข้าไปดู เห็นมีรอยดินกลบฝังมูอยู่ หลี่โป้ก็กลับมาบอกความแก่เปาเล่งถูตามที่ได้ไปเห็นทุกประการ

เปาเล่งถูก็หยุดพักอยู่กลางย่านระยะนั้น เปาเล่งถูกับนักการหลายคนด้วยกันก็ไปยังสถานต้นไม้ใหญ่นั้น จึงให้เอาจอบขุดลงไปลึกลงไปสักประมาณสามศอก เห็นมีศพคนตายไม่สุ่นานนัก เปาเล่งถูพิจารณาดูจนทั่วไม่เห็นมีรอยบาดแผลชอกช้ำอันใดเลย จึงคิดเห็นว่าคงจะฆ่าด้วยอย่างไม่ใช่คมอาวุธ เปาเล่งถูจึงคลำดูที่เสื้อผู้ตายนั้น พบดวงตราแกะด้วยไม้ดวงหนึ่ง จึงเอามาล้างน้ำแล้วพิจารณาดู เป็นตราหยี่ห้อชายผ้า ครั้นได้ตราดวงนั้นแล้ว เปาเล่งถูก็ให้นักการกลบฝังศพเสียตามเดิม แล้วขึ้นม้ากลับออกจากตำบลทางน้อยนั้นถึงศาลาอาศัยแห่งหนึ่ง เปาเล่งถูเห็นผู้เฒ่าผู้หนึ่งคอยรับเปาเล่งถูอยู่ ณ ศาลานั้น เปาเล่งถูจึงถามผู้เฒ่านั้นว่า ท่านผู้เฒ่านี้มาจากตำบลใด ชายผู้เฒ่านั้นจึงบอกว่า ดันเล่าอำเภอกกรมการตำบลกู่จ้าย แจ้งความว่าท่านจะมาเมืองฮ่อหน่า จึงใช้ให้ข้าพเจ้ามาคอยรับท่าน

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้นจึงสั่งผู้เฒ่านั้นว่า เวลาที่จวนจะค่ำอยู่แล้วเราจะพักอยู่ที่ศาลเจ้านี้ก่อน พรุ่งนี้เราจึงจะเข้าไปในเมืองฮ่อหน่า ผู้เฒ่าก็คำนับลาเปาเล่งถูไปแจ้งความแก่ตันเล่าทุกประการ

ครั้นรุ่งขึ้นเปาเล่งถูก็เข้าไปยังตำบลกู่จ้ายแขวงเมืองฮ่อหน่า อำเภอกกรมการรับเปาเล่งถูเข้าไปพักยังกังก้วน เปาเล่งถูพักอยู่ตำบลนั้นคืนหนึ่ง ปรารถนาใคร่ครวญถึงดวงตราที่ได้มาจากศพซึ่งฝังไว้กลางป่านั้น เป็นตราหยี่ห้อชายผ้า ผู้ร้ายซึ่งฆ่าผู้หนึ่งตาย เห็นจะอยู่ในเขตแขวงเมืองฮ่อหน่านี้เป็นแน่ ธรรมดาโจรผู้ร้ายเมื่อได้สิ่งของอันเป็นสินค่า คงจะนำออกเที่ยวเร่ขายมิในเมืองก็นอกเมือง จำจะต้องคิดเอาตัวผู้ร้ายนี้ให้จงได้ ครั้นตริตรองเห็นความตามคาดคะเนดังนั้นแล้ว รุ่งขึ้นเปาเล่งถูจึงสั่งเสมียนและกรมการว่า วันนี้มีราชการให้ผู้รักษาเมืองและกรมการจงมาให้พร้อมกันที่ในเมือง เปาเล่งถูสั่งดังนั้นแล้วก็เข้าไปพักอยู่ในกังก้วน ครั้นเจ้าเมืองกรมการมาพร้อมกันแล้ว เปาเล่งถูจึงสั่งกรมการและนายแขวงนายอำเภอกำหนดผู้ใหญ่บ้านว่า เราจะต้องการซื้อผ้าเป็นอันมาก ตามบรรดาพ่อค้าผ้าซึ่งมีอยู่มากน้อยเท่าใด จงปวาร้องเอาผ้ามาให้เราเลือกดู

ขณะนั้นนายแขวงอำเภอกำหนดผู้ใหญ่บ้าน จึงนำบรรดาพ่อค่านำผ้ามาให้เปาเล่งถูดู ขณะนั้นมีพ่อค้าผู้หนึ่งชื่อเตี้ยปี เป็นพ่อค้าใหญ่มีผ้าเป็นอันมาก เปาเล่งถูจึงถามว่า ท่านเป็นพ่อค้าใหญ่รับผ้าพ่อค้าทั้งหลายมาขายส่งให้ท่านนั้น ท่านจตจำยี่ห้อไว้บ้างหรือไม่

เตียปีแจ้งความว่า บรรดาพ่อค้าเอาผ้ามาขายส่งให้แก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้จัดยี่ห้อไว้ทุกพ่อค้า เปาเล่งถูจึงตรวจดูผ้าทุกพับมียี่ห้อต่างกัน พบผ้าพับหนึ่งมีตรายี่ห้อเทียบดูดวงตราถูกต้องกับยี่ห้อที่เปาเล่งถูได้มาจากศพนั้น เปาเล่งถูจึงถามว่า ผ้าชนิดนี้ ยี่ห้ออย่างนี้ มีพับเดียวเท่านั้นหรือ เราอยากได้เพียงสักสิบพับของท่านมีอีกหรือไม่

เตียปีแจ้งความว่าผ้าชนิดนี้ ข้าพเจ้ารับไว้ไม่น้อยมีไม่ถึงสิบพับ หลีส่าได้นำมาจากตำบลไทคังกุ้ยมาขายแต่ยังไม่หมด ถ้าท่านจะต้องการเพียงสิบพับยี่สิบพับ ข้าพเจ้าจะตามตัวหลีส่าให้เอาผ้ามาขายให้แก่ท่าน เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้นก็กระทำเป็นยินดี แล้วจึงพูดว่าท่านจงไปตามหลีส่าเจ้าของผ้ามาเถิด เตียปีจึงไปตามหลีส่านำผ้ามาขายให้เปาเล่งถูยี่สิบพับ

เปาเล่งถูพิจารณาดูตรายี่ห้อ แบบเดียวกันกับตราที่ได้มาจากศพผู้ตายอยู่กลางป่ามิได้ผิดเพี้ยนกันสักสิ่งหนึ่ง เปาเล่งถูจึงถามหลีส่าว่า ท่านเป็นพ่อค้าผ้ามาด้วยกันสักกี่คน

หลีส่าบอกว่ามากับข้าพเจ้าสามคนพักอยู่โรงเตี๊ยม เปาเล่งถูจึงให้นักการไปตามตัวมาทั้งสามคน แล้วเปาเล่งถูจึงสั่งให้จำขังหลีส่ากับพวกสามคนไว้ แล้วเปาเล่งถูก็พูดว่า เจ้าทั้ง ๔ คนนี้เป็นโจรที่ขโมยปล้นสะดมพ่อค้าเดินทาง ตัวเจ้าหาใช่พ่อค้าโดยชอบธรรมไม่ เจ้าเห็นพ่อค้าเดินทางมาที่เขาชองแคบ เจ้าจึงฆ่าเขาเสียเอาศพไปฝังไว้ใต้ต้นไม้ใหญ่ แล้วเอาผ้าของผู้ตายนั้นมาเที่ยวเร่ขายในเมืองนี้จริงหรือไม่ รับเสียโดยดีอย่าให้ต้องผูกถือเข็มนดีเลย

หลีส่าให้การปฏิเสธว่า ข้าพเจ้าเป็นพ่อค้ามิได้ฆ่าผู้ใด ท่านมากล่าวว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ร้ายนั้น ผู้ใดมาเป็นโจรก็ฟ้องหาว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ร้าย มีหลักฐานสิ่งสำคัญอันใดบ้าง

เปาเล่งถูได้ฟังคำโต้ตอบของหลีส่า เป็นข้อสำนวนดังนั้นก็โกรธ จึงหยิบดวงตรามาประทับเทียบแก่ดวงตรายี่ห้อซึ่งประทับอยู่ที่พับผ้า เป็นยี่ห้ออันเดียวกันมิได้ผิดเพี้ยน แล้วเปาเล่งถูจึงว่าตัวเราเป็นโจรก็เองว่าแล้วก็ให้ผู้คุมผูกพวกผู้ร้ายทั้ง ๔ คนเข้าดีคนละ ๕๐ ที ก็รับเป็นสัตย์ว่าได้ฆ่าเจ้าทรัพย์ตายเก็บเอาผ้ามาขายจริง เปาเล่งถูจึงตัดสินให้เอาตัวหลีส่าไปฆ่าเสีย พวกหลีส่าอีกสามคนนั้นให้เนรเทศไปอยู่เมืองไกลไม่มีกำหนดกลับ

ในคดีเรื่องนี้ก็ลึกลับไม่มีเค้าเงื่อน หากเปาเล่งถูเป็นผู้เอาใจใส่ในนิมิตและเหตุกลางจริง ๆ จึงได้ใช้ให้นักการตามไปดูแมลงวัน และได้พบศพคนตาย และตรวจได้ดวงตราซึ่งเป็นหลักแห่งทางของความพิจารณาภายหลังจึงประกอบอุบายว่าจะซื้อผ้า จึงได้มีผู้นำผ้ามาขาย ได้ความเพราะดวงตราเป็นหลักฐานจึงได้ตัวผู้ร้ายอาศัยเหตุสามอย่าง (๑) ได้เห็นแมลงวันมาบินว่อนเป็นหมู่ใหญ่ (๒) ได้พบศพคนตายแล้ว (๓) ได้ดวงตราจึงหาอุบายได้ตัวผู้ร้ายเพราะเหตุสามประการนั้น จึงควรฟังเอาเป็นแบบอย่างทางพิจารณาได้โดยความละเอียด

เรื่องที่ ๕๑

มีความว่า ที่ตำบลหิณฮ้อก้วยแขวงเมืองหงัจิว ยังมีชายผู้หนึ่งแซ่ชาชื่อเส้ง ชาเส้งเป็นผู้ได้เล่าเรียนน้อยแต่เป็นบุตรเศรษฐี เศรษฐีผู้บิดาได้ขอนางเลี้ยงสีมาให้เป็นภรรยา ภรรยาชาเส้งเป็นผู้มีกิริยาและประกอบไปด้วยความกตัญญูต่อสามีและบิดามารดายิ่งนัก ชาเส้งมีน้องชายคนหนึ่ง ชื่อชาโจ้วอายุได้ ๑๖ ปี มีภรรยาบิดามารดา ก็ได้แต่งงานให้เหมือนกัน

อยู่มาวันหนึ่งบิดามารดาชาเส้งสอนชาเส้งว่า ผู้ที่มีเงินทองทรัพย์สิน ทำมาหาได้สะสมไว้ให้บุตร บุตรมีความหมั่นประมาทต่อทรัพย์สินเงินทอง คบหาแต่เพื่อนฝูงเสพสุราเล่นการพนันกระทำให้ทรัพย์สินสมบัติอันตรธานเสื่อมสูญสิ้นไป จนถึงแก่ความยากจน เพราะเหตุที่ไม่มีสติและปัญญาที่จะปกครองทรัพย์สินสมบัติของบิดามารดาไว้ได้ อันทรัพย์สินเงินทองไขว่จะเป็นของหามาได้โดยง่าย ๆ เมื่อไร ต้องอาบเหงื่อต่างน้ำ หรืออดส่ำหาประกอบด้วยความเพียรพยายามให้ชอบที่ถูกต้อง จึงจะสะสมหาการรักษาไว้ได้ ตัวเจ้าอย่าหลงตัวเยี่ยงคนทั้งหลายที่ดูหมิ่นแก่ทรัพย์สินสมบัติเงินทอง

บัดนี้บิดาเห็นว่าเจ้าควรจะไปเที่ยวค้าขายต่างเมืองเป็นหนทางไกล จะได้กำไรผลประโยชน์มาเพิ่มเติมเป็นกำลังให้มากขึ้น แต่การบ้านเรือนนั้น บิดาเห็นว่าควรจะให้ชาโจ้วอยู่รักษาดูแล เจ้าจะเห็นเป็นประการใด

ชาเส้งได้ฟังบิดาว่าดังนั้นก็เห็นชอบด้วย แล้วจึงพูดว่า ข้าพเจ้าเห็นว่าที่เมืองตั้งเกียผ้าขายมีราคาไปเมืองหงัจิวจัดซื้อผ้าได้แล้วจึงเอาไปขายเมืองตั้งเกีย แล้วซื้อของเมืองตั้งเกียไปขายเมืองหงัจิว สินค้ามีทั้งขึ้นทั้งล่องเพียง ๖ เดือนก็มีกำไรได้ผลเป็นอันมาก

ฝ่ายบิดาชาเส้งได้ฟังบุตรชี้แจงดังนั้นก็เห็นชอบด้วย จึงมอบเงินให้ชาเส้งไปทำทุนซื้อผ้าเมืองหงัจิว ชาเส้งรับเงินแล้วก็ออกจากบ้านไปยังเมืองหงัจิว จัดซื้อผ้าได้แล้วก็เรียกลูกจ้างหาบผ้าเดินทางไปยังเมืองตั้งเกีย เข้าไปพักอาศัยอยู่ในโรงเตี๊ยมของงอจือซิม แล้วก็ซื้ออาหารและสุรากิน ชาเส้งกับลูกจ้างเสพสุราเมาแล้วก็นอนหลับสนิทหารู้สึกตัวไม่

ในที่ตำบลนั้นยังมีชายผู้หนึ่งชื่อเหียด เหียดเป็นผู้มีฝีมือชำนาญในการย่องเบาฉกฉวยยิ่งนัก ในวันนั้นเหียดแลเห็นชาเส้งหาบผ้าเข้าไปยังโรงเตี๊ยม ครั้นเวลาตีประมาณสามยาม เหียดจึงย่องแอบไปยังโรงเตี๊ยม เอาเหล็กไขประตูโรงเตี๊ยมแล้วถอดกลอนเข้าไป แลเห็นคนในโรงเตี๊ยมนอนหลับสนิท เหียดก็ลักเอาผ้าของชาเส้งไปทั้งสิ้น ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้าชาเส้งตื่นนอนหาเห็นผ้าไม่ จึงได้รู้ว่าผู้ร้ายลักเอาผ้าไปเสียหมดก็ตกใจ ชาเส้งจึงเรียกงอจือซิมผู้เจ้าของโรงเตี๊ยมมาแล้วบอกว่า ท่านผู้เป็นเจ้าของโรงเตี๊ยมให้คนไปมาพักอาศัยท่านก็คิดเอาค่าเช่า คนทั้งหลายเห็นว่าท่านเป็นผู้ปกครองคุ้มได้ มิให้สิ่งของหายและเป็นอันตราย จึงได้สูญเสียเงินค่าโรงเตี๊ยมให้แก่ท่าน บัดนี้ผ้าสินค้าของเราหายไปฉะนั้นเราจะต้องให้ท่านใช้แทน ถ้าท่านไม่ยอมใช้ให้ เราจำต้องไปฟ้องร้องยังโรงศาลให้ชำระ

งอจือซิมได้ฟังชาเส้งว่าดังนั้นก็ตอบว่า ข้าพเจ้าเป็นแต่ผู้ขายข้าวแกงให้แก่คนเดินทางซื้อกิน และพักผ่อนเท่านั้น ข้าพเจ้ามิได้สัญญารับประกันเป็นผู้รักษาสินของให้แก่ท่านด้วยไม่

ซาแสงได้ฟังอจือซิมโต้ตอบดังนั้น จึงทำเรื่องราวไปยื่นฟ้องต่อเปาเล่งกู่ เปาเล่งกู่จึงให้หาตัวผู้
เจ้าของโรงเตี๊ยมมาถาม อจือซิมก็ให้การตั้งที่กล่าวถึงซาแสง ให้เปาเล่งกู่ฟังทุกประการ

เปาเล่งกู่ได้ฟังดังนั้น พิศระหังก็เป็นความยากอยู่ ซึ่งจะตัดสินบังคับเอาแก่อจือซิมก็ไม่ชอบธรรม
และจะไม่บังคับเกี่ยวแก่อจือซิมก็ไม่ควร เพราะเป็นโรงเตี๊ยมรับคนนอนเอาค่าที่เป็นการจรมิให้อยู่ประจำ
ก็ควรอยู่ที่ผู้เจ้าของที่จะต้องเป็นธุระดูแลด้วย จึงพูดว่ายากอยู่ที่จะให้เราพิจารณาให้

ซาแสงได้ฟังเปาเล่งกู่ว่าดังนั้น ก็ร้องไห้บ่นรำพันว่า ไม่ควรเลยที่จะให้ผู้ร้ายมาย่องเบาลักเอาผ้า
ของข้าพเจ้าไปจะนี้ ข้าพเจ้ามีความโทมัสน้อยใจยิ่งนัก

เปาเล่งกู่ได้ฟังซาแสงบ่นดังนั้น จึงสั่งให้นักการเอาตัวโจทก์จำเลยไปขังไว้ด้วยกันทั้งสองคน ในวัน
นั้นเปาเล่งกู่จึงไปยังศาลเจ้าเทพารักษ์หลักเมือง จุฑารูปเทียนบูชาแล้ว ๆ จึงบนบานว่า ขอเทพยเจ้าผู้มีเม
ศศักดิ์ดาเดชช่วยแสดงอุบัติเหตุกลางนิมิตเพื่อให้ข้าพเจ้าเห็นทางพิจารณาจับตัวผู้ร้ายรายนี้ด้วยเถิด แต่เปาเล่งกู่
ไปบนบานบวงสรวงเช่นไหว้ที่ศาลเจ้าหลักเมืองอยู่จะนี้ถึงสามครั้งแล้วก็ยังมีได้ต้นสายปลายเงื่อน ทางที่จะ
พิจารณาเอาตัวผู้ร้ายลักผ้าของซาแสงรายนี้ได้ เปาเล่งกู่จึงทำกลอุบายให้ตีซาแสงกับอจือซิมคนละ ๑๐ ที
แล้วก็ปล่อยตัวให้กลับไปยังโรงเตี๊ยม

ฝ่ายเหียดซึ่งเป็นผู้ร้ายย่องเบา ครั้นได้ผ้าของซาแสงไปแล้วจึงแกะตราทำเป็นยี่ห่อของตัว นำไป
จำหน่ายขายให้แก่โอยจิวที่ตั้งร้านอยู่ในเมือง ไม่มีผู้ใดที่จะล่วงรู้ว่าเหียดเป็นผู้ร้ายย่องเบา อยู่มาวันหนึ่งเปา
เล่งกู่คิดอุบายได้อย่างหนึ่งจึงให้เตียหลง เตียฮ้วนนักการ ทั้งสองคนไปหาหมอแผนป้ายศิลาอันอยู่ที่กลาง
ตลาด เข้ามายังสนามหน้าดึกกังก้วน เปาเล่งกู่จึงให้นักการตีป้ายศิลาเย็บที่แล้วถามว่า ป้ายศิลาลักเอา
สิ่งของของผู้มีชื่อไปไว้แห่งใดจงคืนมาให้เสียโดยดี แต่ตีป้ายศิลาอยู่จะนี้ถึงสามครั้ง

ขณะนั้นราษฎรผู้เป็นพ่อค้าหาบสิ่งของต่าง ๆ เดินทางไปขายแลเห็นผู้คนกลุ่มกันดูนักการตีป้าย
ศิลาดังนั้น ก็ชวนกันเข้าไปดู เปาเล่งกู่จึงพิจารณาดู เห็นชายสี่คนสะพายห่อผ้าไปขายเดินเข้าไปดูดังนั้น
เปาเล่งกู่จึงให้นักการปิดประตูกำแพงกังก้วนซึ่งว่าการแล้ว เปาเล่งกู่ก็กระทำเป็นพาลโกรธแล้วพูดว่า เขา
ซำระถ้อยความอยู่ มิใช่กิจการอะไรของคนทั้งหลายจะเข้ามาดูเลย จะต้องทำโทษรับเอาสิ่งของซึ่งเอามาขาย
นั้นไว้ก่อน

นักการได้ฟังเปาเล่งกู่ว่าดังนั้น จึงรีบเอาสิ่งของของคนเหล่านั้นไว้ แล้วเปาเล่งกู่จึงเรียกคนทั้ง ๔
ซึ่งสะพายห่อผ้าไปขายนั้นเข้ามา แล้วเปาเล่งกู่จึงให้เปิดห่อผ้าออกดู แลเห็นต้นพับปลายพับ มีตราเย็บ
ประทับลงในเนื้อผ้า เปาเล่งกู่มีความสงสัยจึงเอาผ้านั้นไว้แล้วว่า ผ้าห่อนี้เราขอยืมไว้ดูก่อน พรุ่งนี้เราจึงจะ
คืนให้ ว่าดังนั้นแล้วเปาเล่งกู่จึงให้คืนสิ่งของของพวกพ่อค้านั้นให้แก่เจ้าของไปทั้งสิ้น แล้วก็ปล่อยคนเหล่าน
นั้นกลับไป เปาเล่งกู่ประสงค์แต่จะพิจารณาดูผ้าเท่านั้น ชายสี่คนก็คำนับลาเปาเล่งกู่กลับไปบ้าน เปาเล่งกู่
จึงให้หาตัวซาแสงมาแล้วจึงถามซาแสงว่า ผ้าของเจ้าเนื้อผ้ามียี่ห่ออย่างไร เจ้าจำได้หรือไม่

ซาแสงบอกว่าข้าพเจ้าจำได้ เปาเล่งกู่จึงหยิบเอาผ้าซึ่งนางหลี่ฮุยหนีกรรยาเปาเล่งกู่ห่อไว้ นั้น มาให้
ซาแสงดู ซาแสงดูแล้วจึงบอกว่าหาใช่ผ้าของข้าพเจ้าไม่ เปาเล่งกู่ได้ฟังดังนั้นจึงหยิบห่อผ้าซึ่งชายทั้ง ๔ คน
สะพายไปขายนั้น มาให้ซาแสงดู ซาแสงเห็นผ้ามียี่ห่อประทับต้นพับปลายพับผิดสังเกตแล้ว ซาแสงจึงแก้พับ
ออกดูเห็นตราอยู่ข้างในก็จำได้ แล้วบอกแก่เปาเล่งกู่ว่า ผ้าพับนี้ข้าพเจ้าจำได้ เป็นผ้าของข้าพเจ้า ท่านได้
มาแต่ผู้ใด ข้าพเจ้าอยากจะทราบบ้าง

เปาเล่งถูจึงถามซาเส่งว่า ผ้าของเจ้ามีสำคัญยี่ห้ออย่างไร ซาเส่งจึงบอกว่าผ้าของข้าพเจ้าไม่ได้
 ประทับตราอยู่ที่ห้อยต้นพับปลายพับชนิดนี้ ผ้าของข้าพเจ้าประทับตราอยู่ที่ห้อยพื้นต้นพับปลายพับเข้าไปศอกคือ
 ผู้ร้ายลักเอาไปจึงแกะตราอยู่ที่ห้อยประทับอยู่ต้นพับปลายพับดั่งนั้น ขอท่านได้พิจารณาให้แก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด

เปาเล่งถูได้ฟังดั่งนั้น จึงให้แก่พับผ้าออกตรวจดูทุกพับ ๆ ก็สมจริงดังคำซาเส่งอ้างทุกประการ เปา
 เล่งถูจึงสั่งให้นักการไปหาตัวชายทั้ง ๔ คน ซึ่งเป็นชาวร้านสะพายผ้าเร่ขายนั้นมาถามว่าผ้ารายนี้ของเจ้า
 หรือ หรือเจ้าได้มาจากผู้ใด จึงได้สะพายมาเที่ยวขาย

ชายทั้ง ๔ คนได้ฟังเปาเล่งถูถามดั่งนั้นจึงบอกว่า ข้าพเจ้ารับมาจากร้านอ้วงแสงผู้เป็นเจ้าของผ้า

เปาเล่งถูจึงให้นักการไปตามตัวอ้วงแสงมาแล้ว จึงถามอ้วงแสงว่า ผ้ารายนี้ท่านได้มาจากผู้ใด

อ้วงแสงจึงให้การว่า ข้าพเจ้าตั้งร้านค้าขายผ้าอยู่เมืองห้อหนานี้ ผ้านั้นเหียดเป็นผู้นำมาขายส่งให้
 แก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเห็นว่าราคาถูกจึงได้รับซื้อไว้เพื่อจะขายเอากำไร

เปาเล่งถูได้ฟังดั่งนั้น จึงให้นักการไปหาตัวเหียดมา แล้วก็ซักถามเหียด เหียดก็ให้การรับถูกต้อง
 ตามความเป็นมา เปาเล่งถูจึงให้เหียดนำนักการไปเอาผ้าของกลางมาได้ คินให้แก่ซาเส่งแล้ว เปาเล่งถูจึง
 ตัดสินให้จารึกอักษรลงไว้ที่แขนขวาของเหียดว่า โทษผู้ร้ายย่องเบา แล้วเนรเทศให้ไปอยู่เมืองไกล ถ้ายังฝ่า
 ผืนขึ้นประพฤติเป็นผู้ร้ายย่องเบาอีก ภายหลังให้ทำโทษจำคุก ถ้าทำอีกครบสามครั้งจะประหารชีวิตเสีย

ในคดีเรื่องนี้ ก็นับว่าลึกลับไม่มีเงื่อน จนเปาเล่งถูแทบจะสิ้นความคิด จึงได้ไปบวงสรวงบนเจ้าผี
 และเทวดา แต่หากท่านไม่ทอดยออุตสาหะพยายาม ตรึงตรองประกอบอุบายถ่ายเทจนถึงป่าวร้องว่าจะซื้อ
 ผ้า จนกระทั่งได้ของกลางจึงได้ความเป็นลำดับไป จนกระทั่งถึงเหียดผู้ร้ายย่องเบา ก็เพราะแสดงให้เห็นว่า
 ประกอบไปด้วยความเพียรและความสอดส่องหาผู้เสมอมิได้ในเวลานั้น

เรื่องที่ ๕๒

มีความว่า ยังมีขุนนางผู้รักษาเมืองขุนเทียนผู้หนึ่ง ชื่อเงเถาเหลียมมั่งมีบริบูรณ์ไปด้วยเงินทอง เป็นอันมาก เงเถาเหลียมมั่งมีบุตรด้วยภรรยาหลวงคนหนึ่งชื่อเสียนเก๋ย ครั้นอยู่มาเงเถาเหลียมมั่งมี ภรรยาน้อยคนหนึ่งชื่อนางหมุยชิมซุน มีบุตรด้วยนางหมุยชิมคนหนึ่งชื่อเสียนแม่ เสียนเก๋ยมีความริษยา เสียบแม่ผู้น้องยิ่งนัก เพราะเห็นว่าถ้าบิดาหาบุญไม่แล้ว มรดกก็จะไม่ได้แต่ผู้เดียวจะต้องแบ่งปันกัน เสียน เก๋ยคิดจะกำจัดเสียนแม่ผู้น้องอยู่เนืองนิจ เงเถาเหลียมผู้บิดาสอดส่องรู้ธยาศัยของเสียนเก๋ยว่าเป็นคนโลภ มาก มิได้คิดถึงพี่น้องอันร่วมสายโลหิตอันเดียวกัน

ครั้นอยู่มาเงเถาเหลียมก็ป่วยลง เห็นอาการว่าชีวิตจะไม่รอดแล้ว จึงมอบมรดกให้แก่เสียนเก๋ยแล้ว สั่งว่า ถ้าบิดาหาบุญไม่แล้วเจ้าอยู่ภายหลัง จงปกครองดูแลพี่น้องของเจ้าด้วย น้องของเจ้าก็ยังเล็กอยู่ไม่รู้ เติงสาอะไร บิดายังมีตีกอีกแถวหนึ่งให้เขาเช่าขายของอยู่นั้น ถ้าน้องของเจ้าเจริญวัยขึ้นแล้ว ในส่วนตีก รายนี้เจ้าจงให้แก่เสียนแม่ผู้น้องเถิด ในส่วนตัวนางหมุยชิมซุนนั้นแม้เขามีกตัญญูต่อบิดา เขาคงจะไว้ทุกข์ รักษาธรรมเนียม เมื่อนางหมุยชิมซุนไม่รักษาธรรมเนียมจะไปมีสามีแห่งใดก็ตามแต่ใจเขาเถิด

ฝ่ายเสียนเก๋ยครั้นบิดาสั่งเสียมมอบหมายมรดกให้ดังนั้น ก็มีความยินดี จึงทำบัญชีเงินทองราย ทรัพย์สินของและไร่นาโคกระบือไว้อยู่ในเงื่อมมือทั้งสิ้น

ฝ่ายนางหมุยชิมซุน จึงอุ้มบุตรเข้าไปยังเงเถาเหลียมเยี่ยมดูอาการเงเถาเหลียมผู้สามีแล้วก็ร้องไห้ พุดว่า ท่านมีความลำเอียงรักบุตรและภรรยาไม่เสมอกัน แม้ว่าท่านถึงแก่กรรมลงเวลาใดแล้วเสียนเก๋ยก็จะ รวบรวมมรดกเอาเสียแต่ผู้เดียว หาแบ่งปันให้แก่บุตรข้าพเจ้าไม่ แม้บุตรข้าพเจ้าเจริญวัยขึ้นแล้ว ก็ไม่มีสิ่ง อันใดเป็นหลักฐาน

เงเถาเหลียมได้ฟังนางหมุยชิมซุนว่าดังนั้น จึงตอบว่า เราเห็นบุตรของเจ้าก็ยังเล็กอยู่ ตัวเจ้าเล่าก็ ยังเป็นสาวเป็นนางอยู่ ถ้าเจ้าไปมีสามีต่อไปแล้ว มรดกของเราซึ่งให้ไปนั้น ก็จะตกไปอยู่กับมือผู้อื่น เพราะ เหตุฉะนั้นเราจึงยับยั้งไว้ยังไม่แบ่งปันให้

นางหมุยชิมซุนได้ฟังเงเถาเหลียมว่าดังนั้น นางจึงสาบานตัวต่อหน้าเงเถาเหลียมว่า ไม่มีสามีต่อไปจนตลอดชีวิต จะขอยุ่เลี้ยงบุตรให้เจริญวัยขึ้นจะได้ให้เรียนหนังสือทำราชการ สืบตระกูลของท่านต่อไป

เงเถาเหลียมครั้นเห็นนางหมุยชิมซุนสาบานดังนั้น จึงเขียนหนังสือพินัยกรรมลงไว้ในร่มกระดาด แล้วประทับตราหยัห้อยลงเป็นสำคัญ แล้วมอบให้นางหมุยชิมซุน สั่งว่า หนังสือพินัยกรรมมีอยู่ในร่มกระดาด คันนี้เจ้าจงเก็บไว้ให้ดี ถ้าสืบไปภายหน้าเสียนเก๋ยไม่แบ่งมรดกให้แล้วจึงค่อยเอาร่มคันนี้ไปฟ้องเถิด

เงเถาเหลียมครั้นทำหนังสือพินัยกรรมให้แก่หมุยชิมซุนแล้วก็ถึงแก่ความตาย อายุเงเถาเหลียมได้ ๘๐ ปีเต็ม เสียนเก๋ยบุตรคนโตก็จัดหาฮวงซุ้ยไปฝังตามธรรมเนียมแล้ว

ครั้นอยู่มาอายุเสียนแม่เจริญวัยได้ ๑๖ ปี นางหมุยชิมซุนผู้มารดา จึงแนะนำให้เสียนแม่บุตรไป ทวงมรดกแก่เสียนเก๋ยผู้พี่ เสียนเก๋ยไม่ยอมให้แล้วกลับพุดว่า บิดาเราอายุถึงถึงแปดสิบปีแล้ว จึงได้มารดา ของเจ้ามาเป็นภรรยา อันผู้มีอายุสูงถึง ๘๐ ปีแล้วไหนเลยจะมีบุตรต่อไป ตัวเจ้าเป็นบุตรของผู้อื่น จะมาข้อม ค้างอ้างเอาว่าเป็นเชื้อสายโลหิตอันเดียวกันกับเรา จะมาขอแบ่งเอามรดกนั้นเราหาให้เจ้าไม่

นางหมุยซิมซุนได้ฟังดังนั้นมีความโกรธยิ่งนัก จึงทำเรื่องราวไปร้องต่อเปาเล่งเถวขอให้ชำระให้
เปาเล่งเถวจึงถามนางหมุยซิมซุนว่า เมื่อท่านจ่ายหุผู้รักษาเมืองยังมีชีวิตอยู่นั้น ท่านได้ทำหนังสือ
พินัยกรรมให้ไว้หรือไม่

นางหมุยซิมซุนได้ฟังเปาเล่งเถวถามดังนั้น จึงส่งร่มซึ่งเงเถาเหลียมมาให้ไว้ว่ามีหนังสือพินัยกรรมอยู่ใน
ร่มให้เปาเล่งเถว

เปาเล่งเถวจึงกางร่มนั้นขึ้นดู เห็นมีฉากรูปของเงเถาเหลียมรูปหนึ่งอยู่ในแผ่นกระดาษ รูปนั้นนั่งบน
เก้าอี้มือหนึ่งชี้ลงมาแผ่นดิน เปาเล่งเถวจึงเอาฉากรูปนั้นแขวนไว้ในบ้าน แล้วพิจารณาข้อปรีศนาของเงเถา
เหลียมจะให้แบ่งมรดกสิ่งใดให้แก่บุตรนั้นไม่แจ้ง เปาเล่งเถวคิดใคร่ครวญอยู่ในใจเป็นช้านานแล้ว จึงเห็นบน
จอมร่มเป็นกระบอกไม้จึงเลิกกระดาษบนจอมร่มออกดู เห็นมีกระดาษพับซ่อนอยู่ในจอมร่มจึงเปิดออกอ่านดู
เป็นหนังสือพินัยกรรม ในหนังสือนั้นประทับตราเซ็นชื่อย่อว่า ผู้รักษาเมืองซุนเทียนหุทำพินัยกรรมให้ไว้ใจ
ความว่า นางหมุยซิมซุนเป็นภรรยาอายุ มีบุตรด้วยคนหนึ่งอายุได้สองปี ชื่อเสียนแม่ เสียนแก่ผู้พี่ต่าง
มารดากันเป็นผู้ใหญ่ อยู่ภายหลังจากจะรวบรวมมรดกแต่ผู้เดียวจะไม่แบ่งปันให้แก่น้อง ครั้นจะทำพินัยกรรมให้
ในส่วนของเสียนแม่ในเวลานั้นเล่า เสียนแก่คงจะคิดกำจัดฆ่าเสียนแม่ผู้เป็นเด็กไม่รู้เพียงสาตายเสียเป็นแน่
เพราะฉะนั้นจึงทำพินัยกรรมให้ไว้เป็นการลับว่าเสียนแม่จะมีวัยเจริญขึ้น แม่เสียนแก่ไม่แบ่งปันมรดกให้แก่
เสียนแม่ จึงให้เสียนแม่ไปฟ้องหาต่อท่านขุนนางที่เป็นผู้ตั้งอยู่ในยุติธรรมให้ตัดสินชำระให้

ในจำนวนสิ่งของซึ่งจะให้แก่บุตรทั้งสองคนนั้น ดึกสร้างใหม่สองหลังเป็นส่วนของเสียนแก่ ดึกเก่า
หลังหนึ่งเป็นส่วนของเสียนแม่ผู้น้อง ดึกเก่าห้องกลางพื้นดินเข้ามาข้างซ้ายมือมีเงินฝังไว้ ๕ ไท ไหละพัน
ตำลึง ห้องข้างขวามือเข้าไปมีเงินพันตำลึง ทองคำพันตำลึงใส่ไหฝังไว้หกไหด้วยกัน ในส่วนเงิน ๕๐๐๐
ตำลึงนั้นเป็นส่วนให้แก่เสียนแม่จะได้เป็นกำลังสร้างไร่นาเรียกสวนท่ามาหากินตามภูมิลำเนา ยังคงทองคำ
อยู่พันตำลึงเป็นรางวัลให้แก่ท่านขุนนางซึ่งเป็นผู้ยุติธรรมตัดสินแบ่งปันมรดกรายนี้

ครั้นเปาเล่งเถวตรวจดูหนังสือพินัยกรรมตลอดแล้ว จึงให้นางหมุยซิมซุนกับเสียนแม่ นำเปาเล่งเถวกับ
นักการไปยังบ้านผู้รักษาเมืองซุนเทียนหุซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้วนั้น

ฝ่ายเสียนแก่ครั้นเห็นเปาเล่งเถวมาบ้าน ก็แต่งตัวสุภาพออกไปเชิญเปาเล่งเถวเข้าไปยังดึกข้างใน จัด
ที่ให้เปาเล่งเถวนั่งตามสมควรแก่ยศแล้ว เปาเล่งเถวจึงพูดว่า ท่านซุนเทียนหุถึงแก่กรรมไปแล้ว ท่านเป็นบุตร
ปกครองมรดกแต่ผู้เดียว หาแบ่งปันให้แก่เสียนแม่ผู้น้องไม่ บิดาท่านมีหนังสือพินัยกรรมสั่งไว้ให้เราตัดสิน
แบ่งมรดกให้แก่เสียนแม่ทั้งจือผู้น้องของท่าน พอจะได้ท่ามาหากินเป็นกำลังเลี้ยงชีวิตต่อไป แล้วเปาเล่งเถวจึง
ให้เสียนแก่นำเปาเล่งเถวไปดูดึกหลังเดิมชั้นห้องกลาง แล้วเปาเล่งเถวจึงให้นักการชุดได้เงินทองฝังไว้ใต้พื้นดิน
สมดังในหนังสือพินัยกรรมกล่าวบ่งไว้ทุกประการแล้ว เปาเล่งเถวสรรเสริญเงเถาเหลียมผู้รักษาเมืองซุนเทียนหุ
ว่า ตายแล้วยังมีความห่วงหลังแก่บุตรจึงได้ทำพินัยกรรมไว้ดังนี้ ว่าแล้วเปาเล่งเถวจึงแบ่งมรดกให้แก่เสียนแม่
ตามหนังสือพินัยกรรมทุกประการแล้ว ยังคงอยู่ทองคำพันตำลึง เปาเล่งเถวจึงว่า อันทองคำพันตำลึงนี้บิดาท่าน
สั่งมีแจ้งชัดอยู่ในหนังสือพินัยกรรมว่า ให้แก่เราเป็นรางวัล แต่เรามีไฉ่เป็นคนโลกเห็นแก่เงินทองของผู้ใด
อันทองคำพันตำลึงนี้ เรายกให้แก่นางหมุยซิมซุนสุหยินของท่านผู้ถึงแก่กรรมไปแล้วนั้น เป็นรางวัลซึ่งมิได้
คิดจะมีผิดต่อไป

เมื่อเปาเล่งถูตัดสินแบ่งมรดกตั้งนั้นแล้ว นางหมุยชิมซุนกับเสียนแม่ผู้บุตรและเสียนเก๋ยก็มีความยินดี ยกมือขึ้นค้ำบเปาเล่งถูแล้วพุดสรรเสริญและนับถือเปาเล่งถูเป็นที่ยิ่ง เปาเล่งถูก็กลับบ้าน

ในคดีเรื่องนี้ ต้องชมทั้งผู้ตายอันประกอบด้วยสติปัญญาคิดเห็นการตลอด จึงได้ทำพินัยกรรมซ่อนเงื่อนไว้ในร่ม และมีฉากรูปนั่งเก้าอี้มือชี้แผ่นดิน ถ้าโดยจะทำอย่างอื่น ๆ ตามกฎหมายและธรรมเนียมเสียนเก๋ยคงทำอันตรายแก่เสียนแม่ผู้น้องเสียแต่เมื่อยังเยาว์เป็นแน่ อันทองคำพันตำลึงก็ยังเป็นปัญหาอยู่ ซึ่งมีในพินัยกรรมว่า ให้แก่ตุลาการที่ตั้งอยู่ในยุติธรรมเป็นรางวัล แม้ถึงความปรากฏอย่างนั้นแล้วก็จริงอยู่

เราผู้เรียงยังเข้าใจว่า ท่านผู้ตายเป็นผู้ฉลาดมากคงจะเนการว่า ตัวท่านชรามากเปาเล่งถูยังอ่อนกว่า เมื่อว่าตามการแล้วเปาเล่งถูคงจะยังไม่ตายก่อน ภรรยาของท่านคงจะนำร่มไปร้องต่อเปาเล่งถู เปาเล่งถูก็คงไม่เอาทองคำพันตำลึงเป็นแน่ คงจะยกให้แก่นางหมุยชิมซุน ด้วยส่วนทรัพย์ทั้งหลายเหล่านั้น ได้ให้แก่บุตรพอสมควรแล้วทั้งสองคน

อีกนัยหนึ่งโดยเปาเล่งถูจะไม่มีตัวอยู่พิจารณาตัดสินความเรื่องนี้ ผู้ใดเป็นตุลาการแม้ว่ามีความโลกก็จะต้องเอาแต่ทองคำพันตำลึงเท่านั้น จะไม่ทำความประสงค์ของผู้ตายให้ผันแปรไปแต่อย่างใดเลย

แต่เพื่อจะให้เปาเล่งถูมีตัวอยู่ ได้เป็นผู้พิจารณาตัดสินจึงได้สมคาคะเนทุกประการ

อีกประการหนึ่งถ้าตุลาการที่ห้าม ๆ บางทีเมื่อเวลานางหมุยชิมซุนไปฟ้องร้องตุลาการได้เห็นร่มและฉากรเข้า ก็จะมีหวัระเวยะผู้ตายว่าเสียจริตฟันเฟืองจึงได้เขียนรูปเป็นปริศนาไว้ดังนี้ ที่ไหนจะมีสติหน้าหนาวสอดส่องพิจารณาร่มเล่า ก็เมื่อไม่ได้หนังสือในจอมร่มแล้วก็ได้ชื่อว่าความสูญละลายไม่มีหลักที่จะตัดสินได้แต่อย่างใด

ในคดีเรื่องนี้ ในสมัยเพียงชีวิตเราตั้งแต่เพียงรู้ความมา ยังไม่เคยเห็นตุลาการคนใดเอาธุระถึงอย่างนี้ เพราะฉะนั้นเราต้องชมคนโบราณ ซึ่งทำการไว้แล้ว อันปรากฏอยู่ จนตัวเราได้รู้เรื่องของท่านในการตีความดีทุกประการ

เรื่องที่ ๕๓

มีความว่า ในกาลครั้งหนึ่งที่เมืองดงเกีย (คือเมืองหลวง) มีชายเศรษฐีผู้หนึ่งแซ่เองชื่อเกียน มั่งมีเงินทองเป็นอันมาก เองเกียนเป็นผู้มีอัธยาศัยอารีแก่เพื่อนบ้านใกล้เคียงและมหาชนเป็นอันมาก ย่อมกระทำความเอื้อเพื่อให้ปรากฏแก่ชนทั้งปวง ให้เห็นน้ำใจเสมอเป็นปรกติอยู่ แม้ผู้ใดเป็นถ้อยความเกี่ยวข้องกับหาซึ่งกันและกัน เองเกียนก็คอยห้ามปรามไกลเกลี้ยมิให้มัวหมองแก่กันได้ ราษฎรในตำบลนั้นมีความรักใคร่นับถือเองเกียนยิ่งนัก เองเกียนไม่มีบุตรชาย มีแต่บุตรหญิงอยู่ผู้เดียวชื่อนางสุษหนึ่ง ยกให้แก่เอียงเซ่งเป็นภรรยา อายุเองเกียนล่วงไปได้ ๗๘ ปีแล้ว เอียงเซ่งผู้เป็นบุตรเขยเห็นบิดาภรรยาแก่ชราลงมาแล้วหวังใจว่าถ้าเองเกียนถึงแก่กรรมแล้ว มรดกนั้นก็คงตกอยู่ในเงื้อมมือเอียงเซ่งเป็นแน่ เอียงเซ่งมีใจกำเริบ ถ้าเสพสุราเมารวันใดแล้วก็พูดอวดแก่ชาวบ้านเนืองนิจ กิตติศัพท์อันนั้นรู้ถึงหูเองเกียน เองเกียนมีความโทมนัสน้อยใจยิ่งนัก ครั้นอยู่มาอีกสองปีอายุเองเกียนได้ ๘๐ ปีเองเกียนได้ภรรยาอีกคนหนึ่ง ชื่อนางหลิมสี อยู่ด้วยกันไม่ช้าเกิดบุตรชายคนหนึ่ง ชื่อเองหลงจง เองเกียนผู้บิดารักใคร่ยิ่งกว่าดวงแก้ว

ขณะนั้นตามบรรดาเพื่อนบ้าน เห็นว่าอายุเองเกียนล่วงมาได้ ๘๐ ปีมามีบุตรชายขึ้น ก็ชวนกันมาทำขวัญบุตรของเองเกียนเป็นอันมาก เอียงเซ่งเห็นดังนั้นก็มีความอิจฉาอยู่ในใจไม่สบาย

เองเกียนเห็นกิริยาเอียงเซ่งแปลกกว่าเดิม คิดจะลวงให้เอียงเซ่งมีน้ำใจ จึงพูดแก่เอียงเซ่งบุตรเขยว่า บิดาทุกวันนี้อายุล่วงไปได้ ๘๐ ปีแล้ว ไม่รู้แน่ว่าจะตายวันใดเวลาใด บิดายังมีบุตรเป็นทารกอยู่นั้น เพื่อนบ้านร้านถิ่นเขามีความสงสัยว่าหาใช่บุตรของบิดาไม่ บิดาก็ตรึกตรองดูว่าเกือบจะมีใช่บุตรของบิดาจริง เพราะเหตุที่อายุบิดาล่วงมาถึงเพียงนี้แล้วไหนเลยจะมีบุตรต่อไปเล่า ถ้าบิดาถึงแก่กรรมลงวันใดแล้ว สามีภรรยาเจ้าทั้งสองคนจงดูแลรับมรดกของบิดาต่อไปเถิด

เอียงเซ่งได้ฟังเองเกียนสั่งเสียดังนั้นก็มีความยินดี ค่อยคลายความวิตก ครั้นอยู่มาเองเกียนถึงแก่กรรมลง มรดกนั้นก็ตกอยู่ในมือเอียงเซ่งทั้งสิ้น

เองเกียนถึงแก่กรรมล่วงไปได้ ๒๐ ปี เองหลงจงเจริญวัยขึ้นแล้ว เองหลงจงรู้ใจความมาจากนางหลิมสีผู้มารดาและเพื่อนบ้านบอกเล่าให้ฟังว่า มรดกของบิดาตกอยู่ที่เอียงเซ่งทั้งสิ้น เองหลงจงจึงไปต่อว่าแก่เอียงเซ่งว่า ตัวท่านเป็นแต่เพียงบุตรเขยปกครองมรดกของบิดาข้าพเจ้ามาได้ ๒๐ ปีแล้ว บัดนี้ข้าพเจ้าจะขอมรดกบิดาข้าพเจ้าคืน

เอียงเซ่งได้ฟังดังนั้นก็โกรธแล้วพูดว่า มรดกเหล่านี้บิดาของภรรยาเราได้มีพิณยกรรมมอบให้เราทั้งสิ้น ตัวเจ้านี้เป็นผู้อื่นหาใช่บุตรของเองเกียนไม่

เองหลงจงได้ฟังดังนั้นก็มีความโกรธ จึงทำเรื่องราวไปฟ้องต่ออำเภอกกรมการ กรมการจึงให้หาตัวเอียงเซ่งมาถาม เอียงเซ่งจึงให้การว่า เองหลงจงผู้นี้หาใช่บุตรของเองเกียนไม่ กับข้อหนึ่งเองเกียนก็หาได้ทำพิณยกรรมให้ไว้แก่เองหลงจงไม่ เองหลงจงจะมาฟ้องหาข้าพเจ้านั้นหาควรไม่

หมตอายุ อำเภอกกรมการได้ฟังคำให้การของเอียงเซ่งแก่ฟ้องดังนั้นก็ยกฟ้องนั้นเสีย หาได้พิจารณาตัดสินให้แก่เองหลงจงไม่

เองเพลงจงจึงนำฟองนั้นไปยื่นต่อเปาเล่งถู เปาเล่งถูจึงให้หาตัวเอียงเซ่งมาถาม เอียงเซ่งก็ให้การเหมือนที่ให้การไว้ต่ออำเภอกกรรมการนั้นให้เปาเล่งถูฟังทุกประการ

เปาเล่งถูจึงตัดสินใจชี้แจงให้เอียงเซ่งฟังว่า ธรรมเนียมกฎหมายบ้านเมืองกล่าวไว้ว่า แม้ผู้ใดมีบุตรชายหญิงก็ดี หญิงนั้นบิดามารดาแต่งตั้งให้มีสามี หญิงนั้นยอมจะไปต่อเชื้อสายให้แก่ผู้อื่นสืบแซ่งวงศ์ หญิงนั้นมีเหย้าเรือนออกจากอกบิดามารดาไปแล้วมิได้อยู่ปฏิบัติบิดามารดา

อันชายนั้นอยู่ปฏิบัติบิดามารดา แม้บิดามารดาถึงแก่กรรมไปแล้ว บุตรชายนั้นยอมจะปกครองมรดกของบิดามารดาต่อไป บุตรซึ่งเป็นหญิงมีเหย้าเรือนไปแล้วจะมาเอื้อมเอามรดกด้วยนั้นไม่ได้ เป็นแต่ได้เล็กน้อย โดยบุตรชายซึ่งปกครองมรดกนั้น เห็นว่าเป็นเงินทองของบิดามารดาด้วยกัน จะแบ่งปันให้ตามใจนั้นได้อยู่ ซึ่งเปาเล่งถูว่าดังนี้ตามกฎหมายเมืองจีนอันมีอยู่ในสมัยนั้น เพราะฝ่ายเงินบุตรผู้หญิงมิได้รับตระกูลและมีได้กินแซ่บิดาย่อมไปตามสามีโดยกฎหมายเกทบ้านเมืองในครั้งนั้น

อีกสถานหนึ่งแม้ว่าผู้ใดมีบุตรหญิงแต่ผู้เดียว มีเหย้าเรือนไปแล้ว ยังอยู่ในโอวาของบิดามารดาก็ดี แม้ว่าบิดามารดาถึงแก่กรรมไปแล้ว มรดกนั้นยอมจะได้แก่หญิงนั้นทั้งสิ้น

อีกสถานหนึ่งมีบุตรหญิงหลายคน แม้บิดามารดาถึงแก่กรรมไปแล้วก็ดี บุตรหญิงคนใดซึ่งอยู่ในเรือนปฏิบัติบิดามารดาอยู่แล้ว มรดกนั้นยอมจะได้แก่หญิงนั้นทั้งสิ้น

แม้มีบุตรชายกับบุตรหญิงยังอยู่ด้วยบิดามารดา บิดามารดาถึงแก่กรรมไป มรดกนั้นตกอยู่แก่บุตรชายสองส่วน เป็นของบุตรหญิงหนึ่งส่วนเพราะเขายังมิได้มีเหย้าเรือนออกจากอกบิดามารดาไป

อีกประการหนึ่งมีบุตรชายคนหนึ่ง มีบุตรหญิงคนหนึ่ง แต่บุตรชายนั้นยังเยาว์อยู่ จะปกครองมรดกยังไม่ได้ บุตรหญิงต้องปกครองมรดกไว้แทน ถ้าบุตรชายนั้นเจริญวัยใหญ่ขึ้นรู้จักความแล้ว ต้องคืนมรดกนั้นมาให้แก่บุตรชายนั้นปกครอง เหมือนดังเช่นที่เองเพลงจงฟ้องนี้ ท่านจะต้องคืนมรดกนั้นมาให้เองเพลงจงจึงจะถูกต้อง

เอียงเซ่งได้ฟังเปาเล่งถูชี้แจงตัดสินดังนั้น จึงมีคำโต้ตอบชี้แจงว่า ซึ่งท่านตัดสินดังนั้นก็ถูกต้องเป็นยุติธรรมแล้ว แต่ข้าพเจ้ามีความอยู่ข้อหนึ่งว่า เองเกี้ยนอายุถึงแปดสิบปีแล้ว จึงได้เกิดเองเพลงจงผู้นี้มา คนทั้งหลายเห็นว่า หาใช่บุตรของเองเกี้ยนไม่ขอท่านได้พิจารณาตูก่อนเถิด

เปาเล่งถูได้ฟังเอียงเซ่งคัดค้านดังนั้นจึงว่า คำโบราณยอมกล่าวไว้มีอยู่ว่า ผู้อายุสูงแปดสิบปียอมจะมีบุตร ด้วยบุรุษไม่เหมือนแก่สตรี

อีกประการหนึ่งถ้าจะสงสัยว่า บุตรผู้นี้กับบิดาผู้ตายไปแล้วชานานจะเป็นสายโลหิตอันเดียวกันหรือมิใช่ ถ้ากระนั้นให้ขุดเอากระดูกของเองเกี้ยนมา แล้วให้เอาเม็ดแตงนิ้วมือเองเพลงจงให้โลหิตหยดถูกกระดูกนั้น ถ้ามิใช่บุตรกับบิดากันโลหิตก็มิได้ซึมซาบเข้าไปในกระดูกนั้น ถ้าเป็นบิดากับบุตรโดยแท้ โลหิตนั้นก็ซึมซาบเข้าไปในกระดูกนั้น เปาเล่งถูว่าแล้ว จึงให้ไปขุดเอากระดูกของเองเกี้ยนมาแล้วเอาเม็ดแตงปลายนิ้วมือเองเพลงจงให้โลหิตหยดลงถูกกระดูก โลหิตก็ซึมไหลซาบเข้าไปในกระดูกทันที แล้วให้เอากระดูกอื่นมาทดลองบ้าง โลหิตก็มิได้ซึมซาบเข้าไปในกระดูกนั้นเลย

ครั้นทดลองได้ความจริงเห็นปรากฏด้วยกันดังนั้นแล้ว เปาเล่งถูจึงบังคับให้เอียงเซ่ง คืนที่ไรนาเรือสวนและเงินทองโคกระบือสรรพสิ่งสมบัติให้แก่เองเพลงจงทั้งสิ้น

ราษฎรในเมืองตั้งเกียพากันสรรเสริญเปาเล่งเถว พิจารณาตัดสินความเป็นยุติธรรมไม่มีผู้ใดเสมอในสมัยนั้น

เราผู้เรียบเรียงนี้ก็พลอยเห็นว่า อย่าว่าแต่สมัยนั้นเลย ถึงแม้ว่าในสมัยนี้มนุษย์ทั่วโลกจะหวนใจยังยืนในความสุจริตและเอาธุระราชการและราษฎรเสมอเหมือนเราเห็นจะไม่ได้ ยกไว้แต่ความปรีชาฉลาดจะมีบ้างที่อย่างสูงอย่างดี เพราะเราได้เคยคุ้นด้วยคดีในศาล เปรียบประดุจเชือกมัดสร้อยเส้นเล็ก อันเป็นเครื่องผูกเนาเชือกเส้นใหญ่ เหตุที่เราเป็นผู้ nhỏไม่มีอำนาจจึงไม่เป็นที่น่ากลัว คนชั่วจึงไม่ระวังเรา เราจึงลอบเข้าไปตรวจการละเอียดของเขาได้ จึงได้ทราบเรื่องจริงและเท็จของคดีในศาล ถ้าเราเป็นคนมีหน้าที่หรือมีอำนาจในราชการเราก็จะมีได้รู้เท่าในความเป็นจริงของราษฎรเลย คืออธิบายว่า ความบางเรื่องศาลตัดสินไปแล้ว เรารู้ชัดกระจ่างในความจริงของเรื่องนั้นแล้ว แล้วเรากอยฟังศาลพิจารณาจนถึงที่สุดของความก็เป็นได้ ๓ สถาน (๑) ได้ความจริงฐานเป็นจริง (๒) ไม่ได้ความจริงศาลก็ตัดสินลงเนื้อเห็นเอาเป็นจริงลงโทษหรือยกโทษ (๓) ได้ความจริงแต่ไม่เต็มตามโทษหรือกลับมีโทษเกี้ยวบ้างเล็กน้อย ใน ๓ สถานที่เรากล่าวมานี้เราซึ่มทราบในระหว่างชีวิต เราผู้เรียบเรียงเล่งเถวอันหลายเรื่อง เพราะฉะนั้นเราจึงกล่าวว่า ในการสุจริตและเอาธุระราชการและราษฎรไม่มีใครเสมอท่านเปาเล่งเถว

เรื่องที่ ๕๔

มีความว่า ที่ตำบลก้งแฮก้วยแขวงเมืองบู้เชียงหู มีชายพ่อค้าคนหนึ่งชื่อดินยิดชิน ดินยิดชินกับม้าไ้เป็นบุตรผู้พี่น้องกัน ฝ่ายดินยิดชินเป็นบุตรผู้พี่ ม้าไ้เป็นบุตรผู้น้อง ดินยิดชินเป็นคนสุจริต ดินยิดชินเคยไปซื้อผ้าเมืองเฮากำก้วยมาขาย แต่ไปมาซื้อขายอยู่ได้หนึ่งปีก็มีกำไรได้ผลมาก ครั้นขึ้นปีใหม่เดือนสาม วันแรมห้าค่ำ ม้าไ้ผู้น้องไปค้าด้วยดินยิดชิน ทั้งสองคนมีเงินติดตัวไปทำทุนคนละสองร้อยตำลึงเศษ ครั้นเดินทางไปได้สามวันถึงตำบลเอียงล่อตำ ดินยิดชินจึงปรึกษากับม้าไ้ว่า แม้เราไปในเมืองเฮากำก้วยด้วยกันแล้วกว่าจะซื้อได้สินค้ายาวรวมไว้จะช้าเสียเวลา ตัวท่านจงไปซื้อที่ตำบลชิมลี ข้าพเจ้าจะไปทางเมืองเฮากำก้วยซื้อสินค้าได้พอแล้ว จะได้มาพบกันที่เมืองเฮากำก้วย จะได้กลับพร้อมกัน ม้าไ้ได้ฟังดังนั้นก็เห็นชอบด้วย

ครั้นปรึกษากันตกลงแล้ว จึงชวนกันเข้าไปในโรงเตี๊ยมซื้อสุรากิน

ฝ่ายเจ้าของโรงเตี๊ยมจึงจัดที่ให้นั่งตามสมควร แล้วบอกว่าสุราในร้านข้าพเจ้าเปลี่ยนชนิดขายทุกปีว่าดั่งนั้นแล้วผู้เจ้าของโรงเตี๊ยมจึงจัดสุรารายอย่างดีมาขายให้ม้าไ้กับดินยิดชินกิน ประมาณได้สักคนละสองถ้วยแล้ว ก็คิดเงินค่าเหล้าให้แก่เจ้าของโรงเตี๊ยม ต่างคนต่างแยกกันไปคนละทาง

ฝ่ายม้าไ้เดินทางไปได้สักห้าสี่ ม้าไ้ก็เมาสุราเห็นมีศาลาสำหรับคนเดินทางพักอาศัย ม้าไ้จึงแวะเข้าไปพักนอนสร้างเมาแล้วจึงจะไป ม้าไ้เมานอนหลับอยู่จนเวลาเย็น พอสร้างเมตใจตื่นขึ้นก็รีบเดินทางไป ถึงกลางป่าเป็นที่เปลี่ยวไม่เห็นมีบ้านช่องผู้ใดที่จะได้พักอาศัยนอน เวลาที่จวนจะค่ำอยู่แล้ว ม้าไ้เดินไปได้อีกห้าสี่ข้างหน้าก็ไม่มีบ้าน ข้างหลังก็ไม่มีโรงเตี๊ยมจะอาศัย ม้าไ้มีความวิตกยิ่งนัก

ในที่ตำบลป่านั้น มีชายฉกรรจ์อยู่สองคน คนหนึ่งชื่อเตี้ยงู คนหนึ่งชื่อหงอเง็ก ทั้งสองคนนี้ประพฤติน่าโจรฉกฉลักและปล้นไล่ฝูงกระบือ ตั้งบ้านเรือนอยู่บนเนินชายละเมาะในป่าตำบลนั้นเลี้ยงฝูงกระบืออยู่ในป่านั้น หงอเง็กเห็นม้าไ้เดินมาแต่ผู้เดียวจึงเดินเข้ามาใกล้แล้วถามว่า ท่านเดินทางมาในป่านี้จวนจะค่ำมืดอยู่แล้วจะไปพักที่บ้านข้าพเจ้าเถิด ด้วยทางนี้ยังไกลนักเดินไปอีกสิบสี่จึงจะพ้นป่าละเมาะนี้แล้วถึงท้องทุ่ง พ้นท้องทุ่งนั้นไปแล้วจึงจะถึงหมู่บ้านมีโรงเตี๊ยมพักอาศัย ข้าพเจ้าตั้งทำไร่อยู่ตำบลป่านั้นก็ช้านานมาแล้ว ข้าพเจ้าเป็นคนหากินเลี้ยงชีวิตโดยทางชอบธรรม ท่านอย่ามีความระแวงสงสัยสิ่งใดเลย

ม้าไ้ได้ฟังชายชาวป่าพูดจาอ่อนหวานดั่งนี้ ก็สำคัญว่าเป็นคนสุจริตซื่อตรง จึงถามชายผู้นั้นว่า บ้านท่านอยู่แห่งใด

หงอเง็กจึงบอกว่า บ้านข้าพเจ้าตั้งอยู่บนเนินปากช่องละเมาะนี้เดินไปไม่สู้ไกลนัก

ม้าไ้ได้ฟังดังนั้นก็จึงพูดว่า ท่านทำคุณแก่ข้าพเจ้าดั่งนั้นแล้ว ข้าพเจ้าไม่ลืมคุณท่าน จะขอแทนคุณท่านให้สมแก่ที่ท่านทำคุณแก่ข้าพเจ้าที่ได้พักอาศัย หงอเง็กได้ฟังดังนั้นก็พาม้าไ้ไปยังสถานบ้านเรือน หงอเง็กจึงสั่งนางอิบสิภรรยาว่า วันนี้มีแขกเดินทางมาแวะขออาศัย เจ้าจงจัดสุราและอาหารเลี้ยงแขกด้วย

ขณะนั้นม้าไ้เห็นหญิงผู้เฒ่าคนหนึ่งหน้าตามืดตั้งอยู่ ม้าไ้ก็เข้าใจว่าเป็นมารดาของหงอเง็ก ม้าไ้จึงพูดว่าท่านอย่ามีความรังเกียจข้าพเจ้าเลย ข้าพเจ้าจะคิดราคาค่าอาศัยให้เหมือนอย่างโรงเตี๊ยม มิให้ป่วยการของท่านเปล่า

นางอภิสีจึงจัดอาหารและสุรามาลีเลี้ยงม้าไต่ ม้าไต่ก็เสพสุราประมาณได้สักสองถ้วยพอมันดิ่ง หงอเจ็กจึงเอายาเบื่อเจือลงในสุราให้ม้าไต่กิน ม้าไต่เมาสุรายาเบื่อก็มีนเมาไม่รู้รู้สึกสมประดี หงอเจ็กจึงพุงม้าไต่เข้าไปนอนในห้อง จึงแก้ไถ่เงินกับเสื่อกางเกงของม้าไต่ออกเสียทั้งสิ้น หงอเจ็กกับนางอภิสีภรรยา ก็เข้าหามม้าไต่ไปยังริมธารชุดดินฝั่งม้าไต่ลงไว้แล้ว เอาศิลาก้อนใหญ่ทับศพลงไว้ ม้าไต่เมาสุรายาเบื่อไม่รู้รู้สึกตัวก็ถึงแก่ความตาย หงอเจ็กเคยฆ่าคนเดินทางตามมาหลายครั้ง ได้เงินทองทรัพย์สมบัติเป็นอาณานิคมประโยชน์ มิได้มีผู้ใดจะล่วงรู้

ฝ่ายดินยิดชินไปถึงเมืองเฮากำหู่ จัดซื้อสินค้ารวบรวมมาคอยท่าม้าไต่อยู่ได้สามวัน ก็มิได้เห็นม้าไต่มา ดินยิดชินตั้งหน้าคอยล่วงหน้ามาได้สัปดาห์ ก็ไม่เห็นม้าไต่มา ดินยิดชินจึงไปที่ตำบลซินลี่ เข้าไปหาเอี้ยเซงผู้เป็นพ่อค้าใหญ่ตำบลนั้น ดินยิดชินจึงถามเอี้ยเซงว่า ม้าไต่ได้มาพักที่บ้านท่านหรือไม่ เอี้ยเซงจึงบอกว่าม้าไต่เคยมาค้าขายกับข้าพเจ้าเนื่องนิจ มาในปีนี้หาเห็นมาไม่

ดินยิดชินได้ฟังเอี้ยเซงบอกดังนั้นก็ตกใจ แล้วจึงพูดว่าม้าไต่เมื่อมาด้วยกันกับข้าพเจ้า ได้นัดกันไว้ว่า จะมาทางบ้านท่านแล้วจะไปพบกันในเมืองเฮากำหู่ ข้าพเจ้าคอยอยู่ในเมืองก็หลายวันไม่เห็นม้าไต่มาตามที่นัดกันไว้ ข้าพเจ้านึกสงสัยว่าจะมาพักอยู่ที่บ้านท่าน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงได้มาถามท่าน ด้วยม้าไต่กับข้าพเจ้าออกจากบ้านมา นับตั้งแต่วันออกจากบ้านจนถึงวันนี้ได้ยี่สิบสองวันมาแล้ว ข้าพเจ้ามีความสงสัยยิ่งนัก เกือบว่าจะเป็นอันตรายตามทางก็ไม่ทราบ ข้าพเจ้ามีความวิตกยิ่งนัก ดินยิดชินพูดปรับทุกข์อยู่กับเอี้ยเซงดังนั้นแล้วก็ลาเอี้ยเซงไป เอี้ยเซงยังไม่ยอมให้ไป เอี้ยเซงจัดสุราอาหารมาเลี้ยงดินยิดชินเป็นที่สบาย แต่ดินยิดชินไม่มีความพอใจ ด้วยมีความวิตกถึงม้าไต่อยู่ ดินยิดชินพักอยู่บ้านเอี้ยเซงราตรีหนึ่งครั้งรุ่งเช้า ดินยิดชินก็ลาเอี้ยเซงรีบไปยังตำบลเอียงล่อต่ำ ถามหสีเจียวผู้เจ้าของโรงเตี๊ยมว่า วันเมื่อข้าพเจ้ากับม้าไต่มาเสพสุราที่โรงของท่านแล้ว ข้าพเจ้ากับม้าไต่ก็แยกกันไปคนละทาง ม้าไต่ห้องข้าพเจ้าได้กลับมาที่โรงเตี๊ยมของท่านอีกหรือไม่

หสีเจียวบอกว่า ตั้งแต่วันท่านมาเสพสุราด้วยกันวันนั้นแล้ว ข้าพเจ้ามิได้พบเห็นม้าไต่ห้องท่านเลย ดินยิดชินครั้นถามเจ้าของโรงเตี๊ยมไม่ได้ความแล้วจึงไปถามที่ด่านเอียงล่อต่ำ ชาวด่านบอกว่าหาได้พบปะไม่เลย

ดินยิดชินมีความสงสัยเอี้ยเซงว่า หรือเอี้ยเซงเห็นม้าไต่มีเงินติดตัวมาซื้อสินค้า เอี้ยเซงคงจะทำร้ายแก่ม้าไต่แล้วเก็บเอาเงินทองไปเป็นแน่ ด้วยได้นัดกันไว้ให้ม้าไต่ไปที่ตำบลซินลี่และที่บ้านเอี้ยเซงซื้อสินค้าที่ตำบลซินลี่ แล้วให้ไปพบกันที่เมืองเฮากำหู่ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว ดินยิดชินจึงย้อนกลับมาที่บ้านเอี้ยเซง พูดแก่เอี้ยเซงว่า น้องเรามาพักพิงที่บ้านท่าน ท่านเห็นม้าไต่มีเงินทองมาอาศัยบ้านท่าน ท่านฆ่าม้าไต่ห้องเราเสียเป็นแน่ไม่ต้องสงสัยผู้อื่นเลย ดินยิดชินว่าดังนั้นแล้วก็ไปฟ้องต่อเตี้ยซีไท่อำเภอกกรมการอำเภอกกรมการจึงหมุยเกาะตัวเอี้ยเซงมาซักถามเอี้ยเซงว่า ดินยิดชินฟ้องหาว่าม้าไต่ไปมาค้าขายเคยสำนักที่บ้านท่าน ท่านเห็นม้าไต่มีทุนรอนมากมาย ท่านฆ่าม้าไต่เสียแล้วเก็บเอาเงินทองของม้าไต่ไปเสีย จริงดังนั้นหรือ

เอี้ยเซงได้ฟังกรมการอำเภอกถามดังนั้น เอี้ยเซงจึงให้การว่า ข้าพเจ้ามิได้เห็นม้าไต่มาที่บ้านข้าพเจ้าเลย ซึ่งดินยิดชินเอาความเท็จมาฟ้องหาข้าพเจ้าเช่นนี้ ขอท่านจงสืบดูว่า ม้าไต่ได้มาบ้านข้าพเจ้าจริงดังคำดินยิดชินฟ้องหาหรือไม่ หรือว่าดินยิดชินฆ่าม้าไต่เสียเองแล้วกลับเอาเท็จมาฟ้องหาใส่โทษข้าพเจ้า

เพื่อประโยชน์จะปกปิดความชั่วที่ตัวทำ โรงกวนของข้าพเจ้าตั้งชื่อขาย พวกพ่อค้าไปมากก็เป็นอันมาก แม้ว่า
 มาไทได้มายังกวนข้าพเจ้าก็คงมีผู้รู้เห็นบ้าง

ดินยิดชินว่าตำบลชินลีนี้ คนเดินทางมาค้าขายย่อมมีผู้ร้ายกระทำร้ายคนเดินทางอยู่เนือง ๆ
 เอี้ยเซงมั่วสมเพื่อนบ้านเป็นผู้ร้ายด้วยเป็นแน่ จะอ้างชาวบ้านตำบลนี้มาเป็นพยานอย่างไรได้ ข้าพเจ้าไม่
 เห็นด้วย ขอท่านได้พิจารณาดูเถิด เอี้ยเซงกับดินยิดชินทุ่มเถียงโต้ตอบกันอยู่นั้น เอี้ยเซงสู้ฝักดินยิดชิน
 ไม่ได้ เตียซีให้อำเภอกกรรมการก็พลอยเห็นจริงไปด้วยดินยิดชิน ก็หาสืบสวนทวนพยานให้แก่เอี้ยเซงไม่ลงเนื้อ
 เห็นเป็นพิรุณ จึงให้ผูกตีเอี้ยเซงจะให้เอี้ยเซงรับเป็นสัจตามความเข้าใจของอำเภอ ส่วนเอี้ยเซงต้องผูก
 เข็มด้วยอาญาผิดรอนเช่นนั้น เหลือกำลังที่จะทนความเจ็บได้ ก็ต้องจำใจรับไปโดยความที่เจ็บเหลือกำลัง
 พอจะได้ผ่อนความเจ็บไปได้ครั้งหนึ่งเท่านั้น

อำเภอกกรรมการจึงถามเอี้ยเซงว่า ศพของมาไท่นั้นเอาไปไว้แห่งใด เอี้ยเซงได้ฟังอำเภอกกรรมการถาม
 ดั่งนั้น ครั้นจะให้การตามจริงว่ามีได้ทำร้ายแก่มาไท่เล่า ก็กลัวอำเภอจะเขี่ยตีอีก ก็เลยให้การว่าศพนั้น
 ข้าพเจ้าเอาไปทิ้งเสียในแม่น้ำแล้ว เงินทองมาไท่นั้นข้าพเจ้าจำหน่ายใช้สอยไปเสียหมดสิ้นแล้ว

อำเภอกกรรมการจึงเอาตัวเอี้ยเซงจำขังไว้ในคุก แล้วจึงจะส่งตัวไปให้ผู้รักษาเมืองตัดสินเอาตัวไปฆ่า
 เสียต่อภายหลัง

ฝ่ายเป่าเล่งถูได้รับสั่งของพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้เป็นข้าหลวงไปเที่ยวตรวจตามหัวเมือง ครั้น
 ตรวจที่เมืองฮ่อก๊วงแล้วก็เลยมาเมืองบูเซียงหู เข้าพักอยู่ในกังกวน เป่าเล่งถูมีความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า
 ด้วยขี่ม้าเดินทางมา จึงเอนหลังนอนเล่นอยู่บนเตียงดูใส่หนังสือเรื่องต่าง ๆ แต่พอมือหลับลงก็บังเกิดนิมิต
 ผันเห็นว่า กระจ่าตัวหนึ่งสวมหมวกเดินมา เป่าเล่งถูตกใจตื่นขึ้น เป่าเล่งถูคิดเห็นเป็นอักษรว่า อันกระจ่าตัว
 สวมหมวกนั้นอักษรกริยานามว่าความเท็จไม่จริงใส่ความเอาเปล่า ๆ เป่าเล่งถูคำนึงคิดต่อไปอีกว่า ในเมืองบู
 เซียงหูนี้คงมีผู้ใส่ความกันให้โทษถึงแก่ความตาย ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วเป่าเล่งถูจึงสั่งให้ผู้รักษาเมืองกรม
 การส่งบรรดาสำนวนกับตัวนักโทษมาให้เป่าเล่งถูตรวจ ผู้รักษาเมืองกรมการจึงนำถ้อยคำสำนวนดินยิดชิน
 กับเอี้ยเซงทั้งตัวโจทก์จำเลยมาให้เป่าเล่งถูสอบถาม

เป่าเล่งถูเห็นถ้อยคำเอี้ยเซงให้การไม่เห็นมีคำพยาน เป็นแต่รับเป็นสัจ เป่าเล่งถูจึงให้สืบดูใน
 ตำบลบ้านเอี้ยเซงว่า ในระหว่างเดือนสามเดือนสี่นั้น ดินยิดชินกับมาไท่สองคนด้วยกัน ผู้ใดถึงเมืองเฮากำหู
 ผู้ใดมาถึงตำบลชินลีบ้านเอี้ยเซงบ้าง กับให้สืบดูที่โรงเตี้ยมหลีเจียวผู้ชายสุราว่า ดินยิดชินกับมาไท่เสพสุรา
 อยู่ด้วยกัน แล้วแยกจากกันไปคนละทาง แล้วหลีเจียวได้รู้เห็นว่ามาไท่กลับมาอีกหรือไม่ นักการไปสืบดูทั้ง
 สองตำบลก็เบิกความว่า หาได้เห็นมาไท่มาไม่

เป่าเล่งถูพิจารณาเห็นความว่า มาไท่มาตามทางพบผู้ร้ายเข้า ผู้ร้ายฆ่ามาไท่ตายเก็บเอาเงินทอง
 ไปเสียเป็นแน่ เป่าเล่งถูเห็นความดังนั้นแล้ว พอบังเอิญให้เป็นลมไม่สบาย จึงกลับเข้ามายังกังกวน ครั้น
 สบายเป็นปกติแล้วเป่าเล่งถูก็ขึ้นม้าไปกับนักการสองสามคน ถึงตำบลเอี้ยงล่อดำตรวจดูทางที่จะไปตำบล
 ชินลี เห็นมีทางสายหนึ่งเป็นทางไปในดงตำบลน้ำเอี้ยม ในดงนั้นเงียบสงัดไม่ได้ยินเสียงนกกาพิเคราะห์ดู
 ริมรีนไปด้วยเงาไม้ ครั้นไปถึงป่าดงแห่งหนึ่งเป็นป่าละเมาะได้ยินเสียงไก่ขันสนับเห่า เป่าเล่งถูกับนักการ
 ขี่ม้าเดินเที่ยวตรวจตามชายละเมาะป่า เห็นมีลำธารลำหนึ่งน้ำลึก เป่าเล่งถูก็เดินเลียบไปตามฝั่งลำธาร เห็น
 ศพลอยอยู่กลางลำธาร เป่าเล่งถูจึงถามบรรดานักการซึ่งตามไปด้วยนั้นว่า ผู้ใดว่ายน้ำเป็นบ้าง

ขณะนั้นเดียวตงเป็นผู้ว่าหน้าเป็นจึงบอกว่า ข้าพเจ้าว่าอย่าได้ เปาเล่งถูจึงให้เดียวตงลงไป
 ลำธารลากเอาศพนั้นเข้ามาแล้ว เปาเล่งถูจึงให้หามขึ้นมาจากฝั่งแล้ว จึงให้นักการไปจับเอาตัวตามบรรดา
 ราษฎรที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ในตำบลก้วนอิม ซึ่งใกล้กันกับลำธารนั้นมาซักถามว่าศพที่ตายลอยอยู่ในน้ำกลาง
 ลำธารนี้ ผู้ใดได้รู้เห็นเหตุการณ์อย่างไรจึงได้ตายลอยอยู่ขณะนี้ บรรดาชาวบ้านราษฎรที่จับมานั้น ก็ให้การ
 ปฏิเสธว่าไม่รู้ไม่เห็นเข้าใจเลย เปาเล่งถูคิดใคร่ครวญเห็นว่า ศพชายที่ตายนี้ผู้ร้ายซึ่งอยู่ตำบลนี้ฆ่าตายเป็น
 แน่ ไม่ต้องสงสัยตำบลอื่นเลย ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้ว เปาเล่งถูจึงตั้งสัตย์อธิษฐานขออำนาจเทวานุภาพซึ่งสิง
 สถิตอยู่ในทิพยสถานพิมานมาศ และห้วยเขาลำธารในบริเวณป่าตำบลนั้น ให้ช่วยบันดาลอุบัติเหตุกลางนิมิต
 ให้ ครั้นอธิษฐานแล้ว เปาเล่งถูจึงคิดอุบายจะจับพิรุฑ จึงประกาศแก่ราษฎรซึ่งได้จับมานั้นว่า บรรดาราษฎรซึ่ง
 มาให้จึงเข้ามาทีละคน บอกแซ่และชื่อให้เรา รู้ก่อนแล้วเราจึงจะยอมให้กลับไป

ฝ่ายราษฎรชาวบ้านผู้ที่สุจริต ก็เข้ามาคุกเข่าลงตรงหน้าเปาเล่งถู บอกชื่อและแซ่แล้วก็กลับไปบ้าน
 ขณะนั้นเปาเล่งถูแผดเสียงเป็นอันดังว่า ถ้าผู้ใดสุจริตแล้วลุกเดินออกไปจากที่ได้ ถ้าเป็นผู้ร้ายแล้วอย่าให้ลุก
 ไปจากที่ได้

ฝ่ายหงอเง็กได้ฟังเสียงเปาเล่งถูแผดเสียงอันดังสนั่นดังนั้น เมื่อเข้าไปคุกเข่าบอกชื่อและแซ่อยู่นั้น
 ให้เกิดอุจระสะทกสะท้านประหม่าหมดสติเหงื่อตกจนลืมหูลืมตัวคุกเข่านิ่งอยู่ตรงหน้าเปาเล่งถูมิได้ลุกเคลื่อนที่ไปได้

เปาเล่งถูเห็นอาการหงอเง็กพิรุฑดังนั้น จึงสั่งให้นักการเอาเครื่องครบจำหงอเง็กเข้าไว้ แล้วเปาเล่งถู
 จึงได้พูดว่า ตัวเจ้าเป็นผู้ร้ายฆ่าคนเดินทางตายหลายรายมาแล้ว เราย่อมรู้อยู่เต็มใจทั้งสิ้นเจ้าจงรับเสียโดยดี
 ถัด ถ้าไม่รับโดยดีเราจะให้ตีถามให้ถึงสาหัส ท่านจะทนทำใจแข็งแก่เราไม่ได้ ด้วยเรารู้เต็มใจแล้ว

หงอเง็กได้ฟังเปาเล่งถูถามถูกต้องแก่ความจริงในใจให้อัดอั้นพูดไม่ออก เปาเล่งถูก็ยิงขู่ตะคอก
 ตวาดด้วยเสียงเป็นอันดัง หงอเง็กก็ยิงตกประหม่าพูดกลับหน้ากลับหลังอีกอีกไม่ชัดเจน เปาเล่งถูจึงให้นัก
 การตีหงอเง็ก ๑๐ ที หงอเง็กก็ให้การรับเป็นสัตย์ว่า เวลาจวนพลบวันแรมเจ็ดค่ำเดือนสาม มีผู้เดินทางมา
 แต่ผู้เดียว ข้าพเจ้าชวนเข้ามาพักอยู่ในบ้านเรือนข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามอมด้วยสุรายาเบื้อแล้วก็เก็บเอาเงินได้
 สองร้อยตำลึง แล้วหามเอาศพนั้นไปฝังไว้ยังฝั่งน้ำริมธาร

เปาเล่งถูฟังคำให้การของหงอเง็กให้การดังนั้น เห็นยังไม่สิ้นข้อความ จึงซักถามต่อไปว่า เจ้าหาม
 ศพนี้ไปฝังยังไม่สิ้นข้อความ จึงซักถามต่อไปว่า เจ้าหามศพนี้ไปฝังผู้ใดเป็นผู้ช่วยหามไปด้วย หงอเง็กให้การ
 ว่า ภรรยาของข้าพเจ้าได้ช่วยกันหามไป

เปาเล่งถูจึงซักถามต่อไปว่า ผู้ใดเป็นผู้วางยาเบื้อ หงอเง็กให้การว่ามารดาข้าพเจ้าเป็นผู้วางยาเบื้อ
 เปาเล่งถูครั้นได้ตัวหงอเง็กผู้ร้ายรับเป็นสัตย์ดังนั้นแล้ว ให้นักการคุมกลับมายังกั๊กวัน บรรดา
 นักการและกรมการมาคอยรับเปาเล่งถูอยู่ ณ ดึกกั๊กวัน เห็นเปาเล่งถูได้ตัวผู้ร้ายมาดังนั้น จึงถามเปาเล่งถูว่า
 ท่านไปเสาะจับตัวผู้ร้ายได้มาจากไหน เปาเล่งถูจึงเล่าความที่ได้ไปเสาะดูในป่าพบศพตายลอยน้ำอยู่ใน
 ลำธารให้กรมการฟังทุกประการ

ฝ่ายพวกขุนนางกรมการเมื่อได้ฟังเปาเล่งถูเล่าบอกดังนั้น ก็สั่นเศียรพากันพูดชมสติปัญญาเปา
 เล่งถูว่าท่านนี้ชะรอยจะเป็นเทพยดาจุติลงมาเกิดสำหรับแผ่นดินเป็นแน่ จึงได้มีสติปัญญาความเพียรลึกซึ้ง
 ดังนี้ หากผู้เสมอท่านมิได้

ในวันนั้นเป่าเล่งฉู่จึงให้หาตัวดินยิดชิน กับเอี้ยเซงมาพร้อมหน้ากันแล้ว เป่าเล่งฉู่จึงถามดินยิดชินว่า ตัวเจ้ากับม้าไท่ออกจากบ้านไปวันใดเดือนใดจำได้หรือไม่

ดินยิดชินจึงบอกว่าจำได้ เป็นวันแรมเจ็ดค่ำเดือนสาม เป่าเล่งฉู่ได้ฟังดินยิดชินบอกวันเดือนถูกต้องแก่คำให้การของผู้ร้ายดังนั้น จึงบอกว่า เราได้พบศพ ๑ หนึ่งอยู่ที่ฝั่งลำห้วยก่วนอิมจงไปดูจะใช้ศพม้าไท่หรือไม่ใช่ กับเราก็ได้ตัวผู้ร้ายพิจารณาจับเป็นสัจแล้ว

ดินยิดชินได้ฟังเป่าเล่งฉู่บอกดังนั้น จึงไปถูกจำได้ว่าศพของม้าไท่แน่นอนแล้ว จึงกลับมาแจ้งความแก่เป่าเล่งฉู่ทุกประการ เป่าเล่งฉู่จึงให้ถอดเอี้ยเซงออกจากเวรจำแล้วจึงพูดว่า ดินยิดชินนี้หาความเท็จมากกล่าวให้แก่เอี้ยเซงหาควรไม่ อำเภอกกรมการเล่าก็ไม่พิจารณาความให้ละเอียด ถ้าเรามีได้มาตรวจหัวเมืองแล้ว เอี้ยเซงก็ต้องจำตายเปล่า ๆ

เอี้ยเซงได้ฟังเป่าเล่งฉู่ว่าดังนั้น ก็คำนับแล้วว่า ข้าพเจ้าต้องรับอาญากรมการถึงสาหัส ต้องทนทุกข์อยู่ในเวรจำที่มีดี ไม่รู้ที่จะปรับทุกข์แก่ท่านผู้ใดให้เห็นความสัตย์จริงของข้าพเจ้าได้ ท่านมาแล้วข้าพเจ้าจึงได้พ้นจากเวรจำและพ้นจากความตาย เปรียบเหมือนสัตว์นรกได้พบพระมาโปรดให้ไปจากกองทุกข์ จึงได้มาแลเห็นดวงอาทิตย์

ขณะนั้นเป่าเล่งฉู่ ก็ถอดเสื้อขี่ไท่อำเภอกกรมการออกจากยศ แล้วเป่าเล่งฉู่ให้นักการไปเอาตัวมารดาภิภรรยาของหงอเง็กมาตัดสิน

ฝ่ายมารดาของหงอเง็กครั้งเห็นนักการมาจะจับตัว ก็วิ่งหนีไปโจนลงในน้ำที่ลำธารห้วยถึงแก่ความตายส่วนนางอิบสีเห็นมารดาหงอเง็กโจนน้ำตาย นางอิบสีก็วิ่งไปโจนลงในน้ำจะให้ตายเสียบ้าง พอนักการไปถึงทันเข้าก็จับตัวไว้ได้แล้วนักการก็เข้าไปในบ้าน ค้นได้เงินทองของกลางสามสิบสองตำลึงมาให้เป่าเล่งฉู่ เป่าเล่งฉู่จึงถามหงอเง็กว่าเจ้าได้เงินทองของม้าไท่ไว้เท่าใด

หงอเง็กก็ให้การว่า เงินสองร้อยตำลึงเศษข้าพเจ้าได้ใช้สอยไปเสียบ้างแล้ว ยังคงเหลืออยู่แต่สามสิบสองตำลึงเท่านั้น

เป่าเล่งฉู่ได้ฟังหงอเง็กให้การจำหน่ายถูกต้องกันกับที่นักการไปค้นได้มาดังนั้นแล้ว เป่าเล่งฉู่จึงตัดสินให้เอาตัวหงอเง็กไปฆ่าเสีย แต่เงินสามสิบสองตำลึงนั้นมอบให้ดินยิดชินไป เป่าเล่งฉู่ปรึกษายกโทษนางอิบสีภรรยาของหงอเง็กให้ปล่อยตัวไป

นางอิบสีคำนับเป่าเล่งฉู่แล้วจึงพูดว่า มารดาของสามีข้าพเจ้าเป็นคนทสุจริต คิดเอายาเบื่อเจือในสุราให้ม้าไท่กิน ข้าพเจ้าก็ได้ห้ามปรามแต่หาฟังข้าพเจ้าไม่ สามีข้าพเจ้าก็เหมือนกัน ข้าพเจ้าก็ได้ห้ามปรามแต่หาฟังข้าพเจ้าไม่ มารดาของสามีและสามีก็ตายไปแล้วยังเหลืออยู่แต่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอตายไปตามกันให้สิ้นทุกข์เถิด

เป่าเล่งฉู่ได้ฟังดังนั้น จึงเห็นว่าหญิงผู้นี้ท่วงทีพูดจาเป็นคนซื่อเห็นสมจริงแก่ถ้อยคำที่พูดจา เพราะฉะนั้นเป่าเล่งฉู่จึงว่าเพราะเจ้ามิได้เป็นใจด้วย เราจึงยกโทษให้แก่เจ้า เจ้าจงกลับไปทำมาหากินอยู่ตามภูมิลำเนาเถิด แม้ต่อไปภายหลังเจ้าหาสามีใหม่จงพินิจพิจารณาใคร่ครวญดู เห็นชายใดทำมาหากินโดยชอบธรรมแล้วจึงค่อยมีต่อไป ถ้าเขาเป็นคนทสุจริตแล้ว จะพาเจ้าให้ได้ความเดือดร้อนด้วย เป่าเล่งฉู่สั่งสอนว่ากล่าวนางอิบสีดังนั้นแล้ว ก็ปล่อยให้นางอิบสีกลับไปบ้าน นางอิบสีมีความยินดีคำนับลาเป่าเล่งฉู่แล้วก็กลับไปบ้าน เป่าเล่งฉู่จึงสั่งดินยิดชินให้คุมเอาศพม้าไท่กลับไปให้แก่บุตรภรรยาไต้ไปฝังตามธรรมเนียม ฝ่าย

เปาเล่งถูครันตรวจเมืองบู๊เชียงหูแล้ว ก็ไปตรวจเมืองอื่นต่อไป

ในคดีเรื่องที่ ๕๔ นี้ ควรผู้พิจารณาพิพากษาอรรถคดีของราษฎรจะต้องระลึกอยู่ในใจให้เสมอ ด้วยความเคลือบคลุมคล้าย ๆ กันเช่นนี้ก็มีบ่อย ๆ เนื่อง ๆ เพราะข้อพิรุณในคำให้การหรือพยานสมนั้น จะวางฐานะเสียว่าแล้วแต่ผู้กล่าวเท็จจริงบาปบุญอยู่แก่ผู้กล่าว ถ้าเช่นนั้นโทษเสมอด้วยแพทย์ที่ไม่รู้ถึงอาการโรคเป็นแต่ผู้รู้ตำราจักษุวิชา แต่ไม่รู้จะรักษาและยกย้ายน้ำกระสายให้ถูกต้องแก่โรค วางยาพิษทำลายชีวิตมนุษย์ก็ฉันใด โทษของผู้พิจารณาและพิพากษาคดีความให้ผิดจากความจริงก็ฉันนั้น ข้าพเจ้าผู้เรียงความเรื่องนี้ เห็นว่าหมอและผู้พิพากษาโทษเท่ากัน เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอเตือนเพื่อนมนุษย์ว่า จงดูแบบคนโบราณที่ดีมีวิจรรย์ญาณสอดส่องและอดสาหะพยายามตรวจจับค้นคว้าหากระแสเงเงื่อน จึงได้หลุดลอดถึงความจริงได้ตัวโจรผู้ร้ายที่แท้ ชื่อเสียงของท่านจึงได้ปรากฏอยู่ต่อมาจนตัวเราและท่านทั้งหลายได้อ่านพึงรู้เรื่องในคุณความดีของท่านเปาเล่งถูผู้ประเสริฐด้วยกัน

เรื่องที่ ๕๕

มีความว่า ที่ตำบลใต้เตียนกุ่มแขวงเมืองบู้เชียงหู มีทางสายหนึ่งเดินเฉพาะในระหว่างช่องเขา ที่หลังเขาออกไปเป็นท้องทุ่งใหญ่กว้างเว้งมีลำธารแห่งหนึ่ง ในลำธารนั้นน้ำไหลลงมาจากท้องทุ่ง ที่ตำบลนั้นเรียกเตาเต้ มีชายสามคนพี่น้องแซ่เตี้ยตั้งบ้านเรือนอยู่ปากช่องเขานั้น คอยปล้นสะดมราษฎรเดินทาง พี่ชายใหญ่ชื่อลกยี่ คนกลางชื่อลกซาม คนสุดท้องชื่อลกสี่ พี่น้องทั้งสามคนไปตัดฟันขายเลี้ยงชีวิต เวลาวันหนึ่งคนเดินทางมาแต่ผู้เดียวพบลกซามลกสี่เข้า คนเดินทางจึงถามลกซามลกสี่ว่าทางเดินไปถึงยี่สิบเก้าหัวเมืองเดินทางนี้ระยะทางเพียงสักกี่หมื่นลี้จึงจะถึง ลกซามจึงบอกว่า หนทางยังอีกครึ่งวันก็จะถึงเมืองที่ยี่สิบเก้า ลกซามจึงถามชายเดินทางนั้นว่า ท่านนี้มาจากตำบลใด ชายเดินทางนั้นจึงบอกว่า ข้าพเจ้าเป็นคนใช้ของอำเภอกกรมการไปราชการ ข้าพเจ้าถามคนเดินทางว่า มีทางน้อยเป็นทางลัดหรือไม่ เขาบอกว่ามี ข้าพเจ้าจึงได้เดินทางมานี้ บังเอิญให้หลงมาขอท่านได้อนุเคราะห์ชี้บอกให้แก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด

ลกซามกับลกสี่จึงพูดลงว่า ท่านจงเดินไปข้างหน้า เลี้ยวมาทางซ้ายมือ มีทางบรรจบกันกับทางหลวง ชายผู้เดินทางไปนั้นก็เชื่อเดินไปได้หน่อยหนึ่งถึงหุบเขา ทางนั้นก็ตันแต่เพียงนั้นไม่มีทางจะเดินต่อไป ชายนั้นจึงหยุดนั่งบนแท่นศิลามิได้สังเกตดูข้างหน้าข้างหลัง

ลกซามกับลกสี่สองคนพี่น้อง ชำนาญทางป่าก็เดินลัดมาทางข้างหลัง เอามัดฟืนขายเดินทางนั้นสามสี่ที่ล้มลงถึงแก่ความตาย แล้วค้นในตัวผู้นั้น มีเงินติดตัวมาแปดตำลึงกับปีนเงินอันหนึ่งแบ่งปันกันแล้วก็เอาศพนั้นฝังลงไว้ที่หุบเขานั้น ไม่มีผู้ใดที่จะได้ล่วงรู้ความเรื่องนี้ ลกซามกับลกสี่ก็กลับบ้าน

ครั้นอยู่มาประมาณได้สักครึ่งปี ที่ตำบลชายเขานั้นมีชายสองคน คนหนึ่งชื่อจีเหงาสิว คนหนึ่งชื่อฝั่มสิงต ชายทั้งสองคนนั้นตั้งบ้านเรือนอยู่คนละฟากเขา จีเหงาสิวตัดฟันในชายเขานั้น ได้พบปะศพอันฝังอยู่ในหุบเขานั้น มีความสงสัยว่า ฝั่มสิงตเป็นนักเลงเก่าคงจะฆ่าคนเดินทางเอาเงินแล้วเอาศพฝังไว้เป็นแน่ ครั้นสืบรู้ว่าเปาเล่งถูมาตรวจตามหัวเมืองใหญ่ย่อย จีเหงาสิวจึงทำเรื่องราวไปฟ้องต่อเปาเล่งถูว่า ฝั่มสิงตตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้หุบเขานั้นฆ่าคนเดินทางตายแล้วเอาศพไปฝังไว้ในหุบเขา เปาเล่งถูจึงให้หาตัวฝั่มสิงตมาถาม ฝั่มสิงตให้การว่า จีเหงาสิวมีข้อสาเหตุวิวาทกันกับฝั่มสิงตมาแต่เดิม จึงได้เก็บเอาคดีซึ่งไม่มีหลักฐานมาฟ้องหาใส่โทษข้าพเจ้าโดยความเท็จ ประรณณาจะให้ข้าพเจ้าต้องรับโทษอันแรงร้ายดังนี้ เป็นความไม่จริง ข้าพเจ้ามิได้ประพฤติดนเป็นโจรผู้ร้ายและฆ่าคนตาย ดุจดำหาของจีเหงาสิวเลย ขอท่านผู้มีแก้วตาตั้งทศพิษจักขุจงสอดส่องพิจารณาให้เห็นเท็จและจริง เพื่อเป็นที่พึ่งของข้าพเจ้าผู้หาความผิดมิได้ด้วยเถิด

เปาเล่งถูพิเคราะห์ดูถ้อยคำและกิริยาอาการของฝั่มสิงตที่ให้การ ยังไม่เห็นความพิรุธร่องรอยแต่อย่างใด จึงสั่งผู้คุมให้เอาตัวฝั่มสิงตไปขังไว้ก่อน แล้วเปาเล่งถูจึงให้จีเหงาสิวนำไปดูศพ ครั้นเข้าไปถึงหุบเขาเห็นมีลมป่วนพัดใบไม้ปลิวขึ้นตรงหน้าเปาเล่งถูแล้วลมนั้นก็ป่วนไปยังที่ฝังศพ เปาเล่งถูก็เข้าใจชัดว่าศพที่ฝังนี้มีได้ตายโดยปกติมิใช่ฆ่าตายเป็นแน่ เปาเล่งถูเดินเข้าไปใกล้ จึงสั่งให้นักการชุดเอาศพขึ้นมาพิจารณาดูเห็นมีรอยบาดแผลบนศีรษะสี่แผล แต่ศพนั้นล่วงมาถึงห้าหกเดือนแล้ว เปาเล่งถูพูดว่าศพรายนี้ยากที่จะพิจารณา ด้วยยังไม่ได้ตัวจริง จำจะต้องหาอุบายและทางพิจารณาก่อน ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วเปาเล่งถูจึงกลับมายังกังกวัน เวลาค่ำเปาเล่งถูจึงจุดธูปเทียนบูชาเทพยดาซึ่งรักษาฟ้าดิน แล้วอธิษฐาน

ขอให้บังเกิดบุญนิมิตเหตุกลาง ครั้นอธิษฐานแล้วเป่าเส่งธูก็เข้าที่นอน นอนหลับไปฝันเห็นว่ามีชายผู้หนึ่งมือถือเรื่องราวมายื่นแก่เป่าเส่งธู แล้วเป่าเส่งธูแลไปเห็นกระจงดัวหนึ่งเดินหน้ากวาง ดัวหนึ่งเดินตามหลังกวาง ฝันเห็นดังนั้นแล้วก็ตกใจตื่น คิดใคร่ครวญในความฝัน เห็นว่ากวางกับกระจงดัวนั้นเป็นศัพท์กิริยานาม เป็นอักษรตัวเดียวกับตัวลก อันอักษรตัวเดียวกับตัวลกนี้ควมกันเข้าเรียกว่ากวาง ครั้นรุ่งเช้าเป่าเส่งธูจึงเรียกนักการมาแล้วสั่งว่า ท่านจงไปที่ตำบลเขาป่าเตาเต้สืบดูในตำบลนั้น มีบ้านราษฎรตั้งอยู่หรือไม่ ถ้ามีบ้านราษฎรตั้งอยู่จงสืบดูว่า แซ่ใดชื่อใด แซ่เดียวชื่อลกสองคนพี่น้องมีหรือไม่ ถ้ามีสืบได้แน่นอนแล้ว จงจับเอาตัวมาให้เราจงได้ เป่าเส่งธูสั่งดังนั้นแล้วนักการก็ไปสืบตามคำเป่าเส่งธูสั่งทุกประการ ครั้นถึงตำบลเตาเต้ นักการก็สืบถามได้สองพี่น้องแซ่เดียวชื่อลกชามคนหนึ่ง ชื่อลกสี่คนหนึ่ง ครั้นสืบได้ความแน่นอนดังนั้นแล้ว จึงจับสองคนพี่น้องนั้นมาให้เป่าเส่งธู เป่าเส่งธูพิจารณาดูลักษณะหาใช่คนสุจริตไม่ จึงถามว่าเจ้าสองคนพี่น้องนี้ตั้งบ้านเรือนซุ่มซ่อนอยู่ในป่าและเขา ประพฤติตัวเป็นโจรผู้ร้ายเที่ยวปล้นสะดมคนเดินทางฆ่าเจ้าทรัพย์ตายแล้ว เอาศพไปฝังไว้ที่หุบเขาจริงหรือไม่ รับเสียโดยดีเรารู้เต็มใจอยู่หมดสิ้นแล้วอย่าให้ถึงแก่ผูกเขี่ยนตีให้ลำบากชอกช้าไปเลย

ลกชามกับลกสี่สองคนพี่น้อง เมื่อได้ฟังเป่าเส่งธูถามดังนั้นก็มีความสะดุ้งตกใจครั้นคร้ามหัวนหวาดอยู่แล้ว แต่แข็งใจให้การปฏิเสธว่ามีได้ฆ่าผู้ใดและมีได้ประพฤติตัวเป็นโจรผู้ร้าย หาเลี้ยงชีวิตโดยความสุจริต

เป่าเส่งธูเห็นลกชาม ลกสี่ไม่รับดังนั้น จึงสั่งให้นักการตีคนละหกสิบที่ ลกชาม ลกสี่ทนความเจ็บไม่ได้ก็ให้การรับเป็นสัตย์ตามความจริงที่ตนได้กระทำแก่เขานั้น เป่าเส่งธูจึงสั่งให้ปล่อยตัวปล่อยมือไป แล้วเป่าเส่งธูก็ตัดสินให้เอาตัวลกชาม ลกสี่ไปฆ่าเสียทั้งสองคน

คดีเรื่องที่ ๕๕ นี้ แม้ว่าไม่มีหลักฐานก็จริง แต่บังเอิญให้จีเหงสัวไปพบเห็นศพเข้า และมีความสงสัยว่าฝังฝังฆ่าคนตาย จึงได้ทำเรื่องราวไปร้องต่อเป่าเส่งธู เป่าเส่งธูจึงได้พยายามได้สวนพิจารณาแต่ไปได้รับความเพราะนิมิตฝัน ก็ไม่สู้ประหลาดอะไรนักในทางพิจารณาแต่ต้องชมว่า ขำนาญในการทลายลงนิมิตและแสหาเหตุประสมชื่อและแซ่แปลตัวกระจงกับกวางลงเป็นเตี้ยลกได้ จึงให้นักการไปสืบถามก็ได้ความได้ตัวผู้ที่ชื่อลกแซ่เดียวจริง จึงได้ลงความเห็นกล่าวผูกถือจนผู้ร้ายรับเป็นสัตย์ ก็โดยความสอดส่องของเป่าเส่งธูควรเป็นเครื่องประดับสติปัญญาของนักปราชญ์ได้

เรื่องที่ ๕๖

มีความว่า ที่ตำบลเชิงเอี้ยวกุ้ยแขวงเมืองซีจิ่วหู มีชายเศรษฐีคนหนึ่งชื่อเตียวคัง เตียวคังมีบุตรชายคนหนึ่งชื่อเกชิน เป็นคนรุ่มแรงในกามคุณยิ่งนัก เกชินอยู่ในบ้านมีแต่การเล่นขับร้องติดสติดีเป่าเป็นต้น อยู่มาวันหนึ่งเกชินกับคนใช้คนหนึ่งออกจากบ้านไปเที่ยวตลาดตำบลน้ำเตียน และเห็นหญิงสองคนเดินมา มีลักษณะอันงามยิ่งนัก หญิงสองคนนั้นอายุอยู่ในสิบแปดปี เกชินแลเห็นให้มีใจคิดรักหญิงทั้งสองคนนั้น จึงถามคนใช้ที่ตามมาด้วยว่าหญิงสองคนนี้เป็นบุตรภรรยาของผู้ใด คนใช้จึงบอกว่า คนซึ่งเดินตามหลังนั้นเป็นน้องภรรยาของขิวสีบัดนี้ขิวสีไปค้าขายทางไกล สักสองปีได้แล้วยังไม่กลับมา หญิงทั้งสองคนนี้ชะรอยจะไปขอขมิ้นซีเสี้ยงทายถามเจ้าที่ศาลเจ้าเป็นแน่

เกชินได้ฟังดังนั้น จึงพูดแก่คนใช้ว่า เจ้าจงไปถามหญิงทั้งสองคนนี้ดูว่า ชัดขวางไม่มีเงินทองจะใช้ประการใดแล้ว เราจะเกื้อกูลเงินทองให้

คนใช้ของเกชินได้ฟังเกชินบอกดังนั้น จึงตอบว่า หญิงทั้งสองคนนี้มีบิดามารดาพ่อแม่อันจะกินคอยอุดหนุนอยู่เนื่อง ๆ ข้าพเจ้าเห็นว่ายากอยู่ที่จะพูดได้

เกชินได้ฟังคนใช้พูดดังนั้นก็มีได้วาประการใด จึงกลับมาบ้าน ครั้นเวลาค่ำเกชินจึงเอาเงินลี้มหนึ่งหนักประมาณสิบตำลึง จึงไปบ้านหญิงทั้งสองคนนั้น แล้วส่งเงินให้แก่หญิงนั้น เกชินก็พูดจาเกี้ยวพาทะโลมต่าง ๆ หญิงสองคนนั้นก็หาความยินดีด้วยไม่ กลับพูดจาวากกล่าวต่าง ๆ ให้เกชินได้ความอภัยศ เกชินก็กลับมาบ้านมีความแค้นใจหญิงทั้งสองคนนั้นยิ่งนัก เกชินจึงชวนหลิวฮั่วหลงกับซุนปิดโป้วซึ่งเป็นเพื่อนไปยังโรงเตี๊ยมเลี้ยงสุรากัน เพื่อนทั้งสองคนนั้นจึงถามเกชินว่า วันนี้ท่านเชิญข้าพเจ้าทั้งสองคนมารับประทานเลี้ยงกับท่าน ท่านจะมีธุระประการใดหรือ

เกชินจึงบอกว่า เมื่อกลางวันเวลาบ่ายนั้น ข้าพเจ้าไปเที่ยวชมตลาดเล่น พบหญิงสองคนเป็นภรรยาของขิวสีคนหนึ่ง คนหนึ่งเป็นน้องภรรยาของขิวสี ไปขอขมิ้นซีในศาลเจ้า หญิงทั้งสองคนนี้มีลักษณะงามเป็นที่พอใจข้าพเจ้านัก ข้าพเจ้าอยากจะได้ใคร่ได้ ครั้นเวลาค่ำลงข้าพเจ้าเอาเงินไปด้วยลี้มหนึ่งให้แก่หญิงนั้น และพูดจาเกี้ยวพาทต่าง ๆ หญิงนั้นก็ไม่นิยมนิดด้วยข้าพเจ้า กลับวากกล่าวต่าง ๆ ให้ข้าพเจ้าได้ความอภัยแก่เพื่อนบ้านยิ่งนัก วันนี้เวลาตีสองยามข้าพเจ้าจะขอแรงท่านไปกับข้าพเจ้า ถ้าเห็นได้ที่จะจับหญิงทั้งสองคนนั้น พาเข้าไปในหุบเขาช่วยกันบอกแขกเสียดให้สาแก่ใจ ซึ่งมันได้หยาบซ้ำแก่ข้าพเจ้า ท่านทั้งสองจะเห็นเป็นประการใด

หลิวฮั่วหลงกับซุนปิดโป้วได้ฟังเกชินปรึกษาดังนั้นก็เห็นชอบด้วย ทั้งสามคนก็นั่งเสพสุราอยู่ด้วยกันในโรงเตี๊ยม พอเวลาสองยามทั้งสามคนก็ออกจากโรงเตี๊ยมไปยังบ้านหญิงทั้งสองคนนั้น จึงทลายประตูบ้านเข้าไปในบ้านหญิงทั้งสองคนนั้น มีผู้ชายนายช่างไม้ผู้นั่งคนหนึ่งชื่อหยง ได้ยินเสียงทลายประตูเข้ามา นายช่างไม้ผู้นั้นกำลังนอนอยู่บนเตียง ตกใจตื่นจึงออกไปดู หลิวฮั่วหลงกับซุนปิดโป้วก็ช่วยกันจับนายช่างไม้มัดเข้าไว้กับเสาโรง แล้วสามคนก็ตรงเข้าไปในห้องจับหญิงสองคนนั้นออกมา เอาผ้าปิดปากไว้มิให้ร้องขึ้นได้ แล้วจึงพาหญิงทั้งสองคนนั้นเข้าไปในหุบเขา ก็กระทำทุลาจารย์แก่หญิงนั้นคนละครั้งสองครั้งแล้วก็พากันกลับบ้าน

ฝ่ายนางแจงสีถูกข่มขืนชอกช้ำใน มีนเหน็บไปทั้งตัวจะลุกนั่งเดินเหินก็ไม่ถนัด ก็นอนอยู่กับแผ่นดิน ที่ในหุบเขาจะกลับเข้ามาบ้านยังไม่ได้ทั้งสองคน

ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้าชาวบ้านจึงพากันมาดูที่บ้านนางแจงสีเห็นนายช่างไม้แน่นตมมัดมืออยู่กับเสาโรง จึงเข้าไปแก้มัดดอกแล้วนายช่างไม้จึงบอกว่า เมื่อคืนนี้เวลาสักสองยามเศษได้ยินเสียงตึงตังมีคนทลายประตู บ้านเข้ามา ข้าพเจ้าจึงลุกออกมาดู พวกอำยผู้ร้ายจึงจับข้าพเจ้ามัดไว้ แล้วเข้าไปในห้องจับเอาภรรยาของ ขิวสีกับน้องภรรยาของขิวสีไปทั้งสองคน ไม่แจ้งว่าจะพาเอาไปแห่งหนตำบลใด

เพื่อนบ้านได้ฟังนายช่างไม้บอกดังนั้น จึงรีบไปแจ้งความแก่ตัวจ้าน้องเขยของขิวสีทุกประการ

ตัวจ้าได้ฟังดังนั้นก็ตกใจ จึงพาพวกพ้องกันหลายคนตามไปถึงหุบเขา แลเห็นนางแจงสีทั้งสองคน นอนอยู่กับแผ่นดินจะลุกนั่งก็ไม่ได้ เป็นแต่เอามือชี้เข้าไปที่ห้อง ตัวจ้าแลเห็นดังนั้นก็รู้ชัดว่าชายผู้ร้ายจับเอา มาข่มขืนบอกแขกจึงได้เป็นเช่นนี้ จึงให้ภรรยาของตัวจ้าเข้าไปช่วยเหยียบย่ำให้ และได้เห็นผ้าเช็ดหน้าผืน หนึ่งตกอยู่มีเยื่อหื้อชื่อเกชิน ตัวจ้าจึงเก็บส่งให้ภรรยารักษาไว้ แล้วหาหมอยามาแก้ไข จนนางทั้งสองนั้นค่อย หายเป็นปกติขึ้น ตัวจ้าจึงจ้งพวกหามาเกี่ยว หามนางทั้งสองคนกลับมาบ้านแล้วตัวจ้าจึงถามนางแจงสีทั้ง สองคน ทั้งสองคนมีความละอายมิใคร่จะบอกได้ แล้วนางแจงสีจึงว่า ข้าพเจ้านอนอยู่ด้วยกันทั้งสองคนที่ใน ห้อง พอเวลาตึกสักสองยามได้ยินเสียงคนทลายประตูบ้านตึงตังเข้ามา ข้าพเจ้าจึงได้รู้ว่าผู้ร้าย ครั้นจะหลบ หนีก็ไม่ทันทั้งสองคน อำยผู้ร้ายก็จับเอาตัวข้าพเจ้าไปเอาผ้าปิดปากไว้มิให้ร้องได้ จำหน้าตาอำยผู้ร้ายก็ ไม่ได้ด้วยเดือนมืดแลเห็นไม่ถนัด ตัวจ้าได้ฟังนางทั้งสองบอกเล่าดังนั้น จึงกางผ้าเช็ดหน้าผืนนั้นออกให้ดู เห็นเยื่อหื้อชื่อเกชินอยู่ในผ้านั้น ก็เข้าใจชัดว่าเกชินไม่ต้องสงสัยผู้อื่นเลย

ฝ่ายนางแจงสีจึงเล่าความเต็มให้ตัวจ้าฟังว่า เมื่อเวลาตอนค่ำวานนี้ เกชินถือเงินลิ้มหนึ่งมาให้แก่ ข้าพเจ้าแล้วพูดจาแหะโลมต่าง ๆ ข้าพเจ้าได้พูดจาวากกล่าวแก่เกชิน เกชินได้ความอับอายแก่ชาวบ้านจึงได้ กลับไปมีสาเหตุมาแต่เดิมเช่นนี้ เกชินจึงได้คบคิดกันกับเพื่อนมากระทำการหยาบช้ำต่อข้าพเจ้า บัดนี้ได้ผ้า เช็ดหน้าซึ่งมีเยื่อหื้อชื่อของเกชินเป็นพยานอยู่ขณะนี้แล้ว ควรจะฟ้องร้องให้เปาเล่งถูชำระ

ตัวจ้าได้ฟังนางทั้งสองเล่าบอกดังนั้น จึงทำเรื่องราวร้องตามถ้อยคำของนางทั้งสองบอกเล่านั้น ไป ยื่นต่อเปาเล่งถู เปาเล่งถูตรวจดูในเรื่องรวานั้นแล้ว กางผ้าเช็ดหน้านั้นออกดู เห็นมีเยื่อหื้อชื่อของเกชินดังนั้น เปาเล่งถูจึงไม่ต้องสงสัยผู้อื่นต่อไปเลย จึงสั่งนักการให้ไปหาตัวเกชินมาซักถาม เกชินให้การปฏิเสธไม่รับ เปาเล่งถูจึงให้หาตัวบรรดาพวกเพื่อนบ้านใกล้เคียงมาถาม ชาวบ้านก็เบิกความว่า ในราตรีวันนั้นข้าพเจ้าหา ทราบไม่ต่อรุ่งขึ้นเวลาเช้า ข้าพเจ้าเดินมา จึงได้เห็นนายช่างไม้ถูกมัดติดอยู่กับเสาโรง จึงได้รู้ว่าพวกผู้ร้าย จับเอานางแจงสีไปกระทำการหยาบช้ำเก็บได้ผ้าเช็ดหน้ามีเยื่อหื้อชื่อเกชินเป็นสำคัญ

เปาเล่งถูได้ฟังพยานเบิกความดังนั้น ก็นั่งตรึกตรองอยู่ยังมีได้ว่าประการใด แต่เกชินกับนางแจงสี พูดโต้ตอบกันอยู่ เปาเล่งถูเห็นว่าในราตรีก่อนเกิดความ เกชินได้เอาเงินลิ้มหนึ่งมาให้แก่นางทั้งสองคนแล้ว พูดจาเกี่ยวพานแหะโลมต่าง ๆ นางทั้งสองไม่ยินดีปรองดองด้วยกลับกล่าวคำหยาบช้ำต่าง ๆ แก่เกชิน เกชินมีความอับอายจึงมีความอาฆาตคุมสาเหตุ จึงได้คบคิดกันกับพวกเพื่อนมากระทำการหยาบช้ำแก่นาง แจงสีทั้งสองคนให้สาแก่ใจ กับทั้งผ้าเช็ดหน้าไว้เป็นสำคัญ เปาเล่งถูเห็นแน่แก้ไขด้วยข้อสาเหตุกับผ้าเช็ดหน้า ซึ่งมีเยื่อหื้อ จึงสั่งนักการให้ผูกเกชิน เกชินก็ไม่รับ เปาเล่งถูจึงสั่งให้เอาตัวเกชินไปจำขังไว้ให้เอาตัวผู้โจทก์ไป แยกขังเสียด้วย แล้วเปาเล่งถูจึงคิดทำอุบายจะให้ได้ตัวพวกเพื่อนของเกชินด้วย จึงสั่งนักการให้ไป

เผาคอยระวังที่ซังเกซินนั้น ถ้าเห็นใครแปลกหน้ามาเยี่ยมเกซิน จงจับเอาตัวผู้นั้นไว้แล้วส่งตัวมาให้เรา ครั้น
สั่งดังนั้นแล้วเปาเล่งถูกลับเข้ามายังบ้าน

ฝ่ายหลิวฮั่วหลงกับซุนปิตโป้ว จึงพากันเข้าไปยังคุกที่ซังเกซิน หวังจะให้อุบายแก้คดีแก่เกซิน
ก็มีจื่อจิงจับทั้งสองคนนั้นไว้แล้วก็คุมตัวส่งมาให้เปาเล่งถู เปาเล่งถูจึงลวงถามหลิวฮั่วหลงกับซุนปิตโป้วว่า
เจ้าทั้งสองคนนี้สมรู้เป็นใจคบคิดกันกับเกซินไปกระทำการข่มขืนนางแจงสีทั้งสองคน บัดนี้เกซินให้การรับ
เป็นสัตย์แล้ว ชัดทอดถึงเจ้าทั้งสองคน ถ้าเจ้าไม่รับโดยดีเราจะผูกเจ้าสองคนตีให้ถึงสาหัส

หลิวฮั่วหลงกับซุนปิตโป้วได้ฟังเปาเล่งถูลวงถามดังนั้น ก็ให้การปฏิเสธไม่รับ เปาเล่งถูจึงผูกตีถาม
ทั้งสองคนแล้วก็ให้คุมตัวไปขังไว้ แล้วเปาเล่งถูจึงให้คุมตัวเกซินมาลวงถามว่า บัดนี้เราได้ตัวหลิวฮั่วหลงกับ
ซุนปิตโป้วพรรคพวกเพื่อนของเจ้ามาถามให้การรับเป็นสัตย์แล้ว ชัดถึงเจ้าว่าเจ้าเป็นหัวหน้าต้นคิดอ่าน
ชักชวน จึงได้ช่วยกันจับตัวนางแจงสีทั้งสองคนไปทำการข่มขืนประเวณี ยิ่งแต่เจ้าครั้งนี้ถ้าไม่รับ จะต้องผูก
ยันกันคนละหลัก ตีให้ตายคาไม้เป็นแน่

เกซินได้ฟังเปาเล่งถูถามดังนั้น ตกใจคิดว่าจริงจึงให้การรับเป็นสัตย์ แล้วชัดทอดถึงหลิวฮั่วหลง
และซุนปิตโป้วว่า เป็นพรรคพวกด้วย

เปาเล่งถูเห็นเกซินรับเป็นสัตย์แล้ว จึงให้คุมตัวหลิวฮั่วหลงกับซุนปิตโป้วพวกเพื่อนของเกซินมายัน
กันกับเกซิน หลิวฮั่วหลงกับซุนปิตโป้วเห็นเกซินรับเป็นสัตย์ชัดทอดถึงตนดังนั้นแล้วก็ให้การรับเป็นสัตย์ เปา
เล่งถูจึงให้เสมียนคัดคำให้การทั้งสองคนมาเทียบดู ก็ถูกต้องกันเป็นคำเดียวมิได้ผิดเพี้ยนในข้อความ เปา
เล่งถูจึงตัดสินให้เอาตัวเกซินกับพวกเพื่อนทั้งสองคนไปฆ่าเสียตามกฎหมายบ้านเมืองในเวลานั้น

ในคดีเรื่องที่ ๕๖ นี้ แม้ชำระโดยเป็นการเขียนตีผูกถือก็จริง แต่มีสาเหตุเดิมที่เกซินได้เอาเงินไปให้
หญิงสองคนและเกี้ยวพาทนหญิงนั้น และหญิงนั้นได้พูดจาหยาบช้ำต่อเกซิน เป็นสาเหตุควรฟังของศาลได้
ใช้แต่เท่านั้น ยังได้สิ่งสำคัญประกอบกับกรณีเหตุเดิมด้วย คือผ้าเช็ดหน้าของเกซินที่ตกอยู่ อันมีหยื่อปรากฏ
เป็นชื่อของเกซิน รวมเป็นสองประการเข้าจึงกระทำให้เห็นได้ว่าน่าจะเป็นความจริงตามสาเหตุที่โจทก์กล่าว
หา เปาเล่งถูจึงได้ผูกถามและประกอบด้วยกลอุบายลวงหลอกจนผู้ร้ายรับได้ความจริง แม้ว่าที่ลงโทษหนัก
ถึงตายนั้น อันนี้ก็ป็นธรรมเนียมของคนโบราณใช้จะมีแต่ในประเทศจีน ทั่วโลกก็ได้เคยตัดสินลงโทษแรง
เช่นนี้เหมือนกัน ว่าแต่ที่ใกล้ ๆ คือในพวกลาวพุงดำของเรา แม้ลักพริกเมล็ดหนึ่งมะเขือผลหนึ่งก็ยังฆ่าเสีย
ในฝ่ายข้างลาวพุงขาวสักไก่อหนึ่งตัวจับได้เป็นสัตย์ก็สั่งให้ฆ่าเสียเหมือนกัน ไม่ควรจะติเตียนในข้อนี้ควรแต่
จะชมว่าในสมัยนั้นหาผู้สอดส่องชื่อตรงอย่างนี้ยากนัก

เรื่องที่ ๕๗

มีความว่า ที่ตำบลเสียงหูกัยแขวงเมืองไคยังหยังมีชายผู้หนึ่งชื่อจำเลียงโม้ มีภรรยาชื่อนางอ่องสี มีบุตรชายคนหนึ่ง ชื่อจำเหียนเอ็ง จากบ้านจำเลียงโม้ไปทางประมาณสองลี มีชายผู้หนึ่งชื่อเตียวสือจุ่น เตียวสือจุ่นได้สอบไล่หนังสือได้ชั้นจิ้นสือทำราชการได้เป็นขุนนางอยู่ในเมืองหลวง เตียวสือจุ่นมีภรรยา ชื่อนางเตียนสี มีบุตรหญิงคนหนึ่งชื่อนางอาเกี้ยว มีลักษณะมรรยาทงามยิ่งนัก นางเตียนสีมีบุตรหญิงผู้เดียวเท่านั้น อายุล่วงมาถึง ๕๐ ปี แล้วนางหามีบุตรต่อไปอีกไม่ เตียวสือจุ่นกับจำเลียงโม้เป็นเพื่อนเรียนหนังสือมาสำนักเดียวกัน มีความรักใคร่ชอบพ้อัธยาศัยต่อกันยิ่งนัก เตียวสือจุ่นกับจำเลียงโม้ได้สัญญาเป็นเกี่ยวตอกัน ครั้นอยู่มาประมาณได้หกเดือน จำเลียงโม้ตกน้ำถึงแก่ความตาย อยู่ภายหลังบุตรและภรรยาก็ถึงความยากจนซัดเซพเนจรไปอยู่เสียบ้านอื่น แต่จำเหียนเอ็งมีความอดสาหะพากเพียรเล่าเรียนหนังสือรู้เป็นอันมาก

ฝ่ายเตียวสือจุ่นเห็นว่า จำเลียงโม้ถึงแก่ความตายไปนานแล้วกับได้สัญญาเป็นเกี่ยวตอกไว้ตั้งแต่บุตรยังเยาว์อยู่ด้วยกันทั้งสองฝ่าย จนถึงนางอาเกี้ยวบุตรของเตียวสือจุ่นอายุเจริญวัยได้ ๑๘ ปี นางอาเกี้ยวจึงได้รู้ว่า บิดามารดาได้ยกนางอาเกี้ยวให้แก่จำเหียนเอ็งแล้ว แต่บิดามารดาของนางอาเกี้ยวกับนางอาเกี้ยวก็หารู้จักหน้าจำเหียนเอ็งว่า สูงต่ำดำขาวประการใดไม่ ด้วยจำเหียนเอ็งจากตำบลนั้นไปเป็นหลายปีแล้ว เตียวสือจุ่นคิดจะใคร่ยกนางเตียวอาเกี้ยวไปให้แก่ผู้อื่น นางเตียนสีจึงพูดแก่เตียวสือจุ่นผู้สามีว่า เติมเราได้สัญญาลั่นวาจาไว้ว่า จะยกบุตรของเราให้แก่บุตรจำเลียงโม้ บัดนี้จำเลียงโม้ก็ถึงแก่กรรมไปเสียนานแล้ว บุตรและภรรยาอยู่ข้างหลังก็ถึงแก่ความยากจนและย้ายไปอยู่เสียที่ตำบลอื่น ไหนเลยจะสามารถแต่งงานกับบุตรของเราได้ ข้าพเจ้าเห็นว่าบุตรเสนาบดีหรือเจ้านายพระองค์ใด สมควรแก่บุตรของเราแล้ว เราก็ควรจะยกให้แก่ผู้นั้น

ฝ่ายนางเตียวอาเกี้ยวได้ฟังบิดามารดาพูดปรึกษากันดังนั้น จึงพูดแก่นางเตียนสีผู้มารดาว่า เติมมารดาได้ลั่นวาจาจะยกให้ข้าพเจ้าเป็นภรรยาของบุตรจำเลียงโม้แล้ว มาบัดนี้บิดามารดาเห็นจำเหียนเอ็งยากจนซัดเซไปอยู่เสียเมืองไกล บิดามารดาจะยกข้าพเจ้าให้แก่ผู้อื่นนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าหาควรไม่ ด้วยธรรมเนียมชาชาติทหารแล้ว ก็ย่อมซื้อตรงต่อแผ่นดิน สู้ยอมตายไม่เสียตายชีวิตยิ่งกว่าความสัตย์และกตัญญูไม่ขอเป็นข้าสองเจ้าบ่าวสองนาย ถ้าหญิงที่ดีบริสุทธิ์เล่าก็ย่อมมีสามีแต่คนเดียว มีคู่แล้วไม่ขอร่วมด้วยชายอื่นต่อไป แม้ว่าบิดามารดาจะชื่นใจข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าคงจะฆ่าตัวตายเสียเอง ให้ปรากฏว่าเป็นหญิงบริสุทธิ์ใจเดียวซื้อตรงต่อสามี ดีกว่าที่จะอยู่เป็นมนุษย์ให้เสียชื่อเสียงอยู่ชั่วฟ้าและดิน

ฝ่ายนางเตียนสีผู้มารดาได้ฟังนางเตียวอาเกี้ยวว่าดังนั้น ก็มีได้ปรึกษาประการใดต่อไป

ฝ่ายจำเหียนเอ็งพลัดพรากจากถิ่นฐานบ้านเดิมไปเป็นหลายปี ครั้นอยู่มาจำเหียนเอ็งกับนางอ่องสีผู้มารดาคิดถึงบ้านเดิมขึ้นมาก็ร้องไห้ แล้วจำเหียนเอ็งก็พามารดากลับมายังบ้านเดิม แล้วคิดขึ้นมาได้ด้วยเรื่องที่เป็นเกี่ยวตอกแก่เตียวสือจุ่น ครั้นจะไปเยียนเตียวสือจุ่นเล่า ก็มีความอายเพราะนุ่งห่มไม่สะอาด ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วจำเหียนเอ็งก็มีได้ไปเยี่ยมเยียนเตียวสือจุ่น จำเหียนเอ็งจึงไปเยี่ยมป่าซึ่งเป็นพี่สาวของบิดา

ฝ่ายป่าของจำเหียนเอ็ง เห็นจำเหียนเอ็งกลับมาก็มีความยินดีต่างคนถามถึงทุกข์สุขซึ่งกันและกัน

ป่าของจำเหียนเอ็ง จึงพูดว่าไหน ๆ ก็ได้กลับมาแล้วจงอยู่บ้านเกิดเมืองนอนของเราเถิด อย่าไปอยู่ให้ไกล ญาติเลย อยู่ใกล้กันกับป่าแม้ว่าเจ็บไข้ได้ทุกข์จะได้เห็นกัน เดิมบิดาของเจ้าเมื่อยังมีชีวิตอยู่ ได้รับคำมั่น สัญญาเป็นเกียรติด้วยกันแก่เดียวสือจุ่นไว้ บัดนี้เราขัดสนยากจนไม่มีเงินจะแต่งให้สมแก่ยศท่าน หลานจึง อุดสำหรับเล่าเรียนหนังสือสอบไล่ ถ้าสอบไล่ได้ชั้นประโยคจีนสี่หรือก๊อหยินอะไรอย่างหนึ่งแล้ว มีผู้จะยกบุตร สาวให้ถมไป ไม่ต้องวิตกอะไรที่ตรงบุตรภรรยา ป่าของจำเหียนเอ็งพูดดังนั้นแล้วก็จัดหาอาหารให้จำเหียน เอ็งกิน จำเหียนเอ็งก็พักอยู่บ้านป่านั้นคืนหนึ่งแล้วก็กลับมาบ้าน

ฝ่ายเดียวสือจุ่นอยู่มาวันหนึ่งไปราชการเมืองนำหูกหาได้อยู่บ้านไม่ นางเตียนสีแจ้งความว่า จำเหียน เอ็งซึ่งเป็นบุตรของจำเสียงไม้พลัดพรากจากถิ่นฐานไปแต่เมื่อยังเยาว์อยู่นั้น บัดนี้กลับมาอยู่ยังบ้านเดิม อีกแล้ว ด้วยนางเตียนสีอยากจะได้ใครเห็นว่ารูปร่างลักษณะจะสูงดำดำขาวประการใด จึงให้หญิงคนใช้ไป บอกแก่จำเหียนเอ็งว่า นางเตียนสีผู้มารดาของนางอาเกี้ยวอยากจะได้ใครพบกับท่านด้วยท่านจากถิ่นฐานไป นานแล้ว นางเตียนสีปรารถนาถึงท่านยิ่งนัก ถ้าท่านไปให้พบเสียแล้วคงจะให้เงินทองสิ่งของเกื้อกูล ท่านจะได้ แต่งงานกับนางอาเกี้ยวไปอยู่กินเป็นภรรยาสามีกัน ท่านจงไปให้พบกับนางเตียนสีเถิด

จำเหียนเอ็งได้ฟังก็มีความยินดียิ่งนัก จึงบอกแก่หญิงคนใช้นั้นว่า ท่านจงกลับไปก่อนเถิด หญิง คนใช้ได้ฟังดังนั้นก็คำนับลาจำเหียนเอ็งกลับไป

ฝ่ายจำเหียนเอ็งคิดรำพึงใคร่ครวญในใจอยู่ว่า ตัวเราก็ตัดสนยากจน หนึ่งหม่อมก็ไม่สะอาด ชั้นแต่เสื้อ จะใส่เล่าก็ปะหน้าปะหลังมีความอายยิ่งนัก จำเหียนเอ็งคิดเห็นดังนั้นแล้ว จึงไปเล่าความซึ่งนางเตียนสีอยาก จะพบตัวนั้น ให้ป่าของตัวฟังทุกประการ แล้วถามว่าป่ามีเสื้อใหม่ ๆ สะอาด ๆ ให้ข้าพเจ้ายืมใส่สัก เวลาเถิด

ฝ่ายป่าของจำเหียนเอ็ง ได้ฟังจำเหียนเอ็งผู้หลานแจ้งความดังนั้นก็มีความยินดี จึงสั่งอ่องป่วย ผู้บุตรให้หยิบเสื้อกางเกงที่ใหม่ให้แก่จำเหียนเอ็งยืมสำหรับหนึ่ง อ่องป่วยเป็นคนใจทุจริตไม่ซื่อตรง ได้สืบรู้ว่า หญิงคนใช้ของนางเตียนสีมาตามให้จำเหียนเอ็งไปบ้าน อ่องป่วยคิดจะปลอมเป็นจำเหียนเอ็งไปหานาง เตียนสีเสียเอง จึงลวงจำเหียนเอ็งว่า วันนี้อย่าเพิ่งไปก่อนเลย จงหยุดพักให้สบายเพียงสามสี่วันก่อนแล้วจึง ค่อยไปก็ได้

จำเหียนเอ็งได้ฟังอ่องป่วยทัดทานดังนั้นก็เชื่อใจว่าอ่องป่วยเป็นญาติซื่อตรงต่อจำเหียนเอ็ง ในวันนี้ จำเหียนเอ็งหาได้ไปไม่

ครั้นเวลาค่ำอ่องป่วยจึงแต่งตัวอย่างสุภาพ ปลอมเป็นจำเหียนเอ็งไปหานางเตียนสีสุหยิน นาง เตียนสีสุหยินกับนางเตียวอาเกี้ยวหาล่วงรู้ไม่ หวังใจเสียว่าจำเหียนเอ็งมาหาตามคำมั่น จึงออกมาทักถามถึง ความทุกข์และสุขแต่หนหลัง อ่องป่วยก็กระทำกริยาโดยเรียบร้อย คำนับนางเตียนสีสุหยินแล้วก็เล่าความ ตั้งแต่บิดาของตนถึงแก่ความตายล่วงไป แล้วยังแต่ตัวผู้เดียวไม่รู้แห่งว่าจะบากหน้าไปพึ่งท่านผู้ใด จึงได้ละ ถิ่นฐานบ้านเรือนเสียสู้อุดสาหะไปเล่าเรียนอยู่เสียเมืองไกล เพราะมีความเจียมตนว่าเป็นคนอนาถา เพราะ ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงไม่อาจมาคำนับท่าน ด้วยบุญน้อยวาสนาน้อยเป็นกาแล้วก็จำเป็นต้องอยู่ในฝูงกา ข้าพเจ้าไม่ สามารถจะยกตนขึ้นเทียมแก่หงส์ได้ ซึ่งข้าพเจ้ากลับมาทั้งนี้เหตุที่จะมาเยี่ยมดวงซุ้ยบิดาด้วยเท่านั้น ครั้น ท่านให้คนใช้ไปตามตัว ข้าพเจ้าจึงคิดเห็นว่ายังมีเมตตาข้าพเจ้าอยู่ ข้าพเจ้ามาคำนับท่านแล้วก็จะขอกราบ ลาท่านไปเล่าเรียนหนังสืออยู่บ้านไกลตามเดิม

ฝ่ายนางเตียนสีฮูหยินเห็นรูปร่างลักษณะอ่อนปวยและฟังถ้อยคำพูดจาอ่อนหวาน ก็สำคัญว่า จำเหียนเอ็ง จึงพูดว่าเรากับบิดาของท่านได้รักใคร่กันมาแต่เดิมได้รับคำสัญญาต่อกันไว้ เราหาลืมไม่ ข้อซึ่ง ตัวท่านปรับทุกข์ร้อนไม่มีเงินทองนั้น อย่ามีความวิตกเลย จะเสียทรัพย์มากน้อยสักเท่าใดเราก็ไม่เสียหาย เราเสียตายนางจี้ที่ลั่นออกมาแล้วไม่ชอกกลับคืน บัดนี้ท่านก็มาแล้วเราจะให้เงินทองสิ่งของไปจะได้มาแต่งงาน กับบุตรของเราตามธรรมเนียม ว่าดังนั้นแล้วนางเตียนสีจึงให้นางเตียวอาเกี้ยวผู้บุตรหยิบเงินมาให้แก่อ่องปวย เวลานั้นอ่องปวยก็เลยนอนค้าง ณ บ้านนางเตียนสี ครั้นเวลาตีกอ่องปวยก็เข้าไปนอนอยู่กับนางเตียวอาเกี้ยว

ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้า นางเตียวอาเกี้ยวจึงจัดเงินแปดสิบตำลึงกับสิ่งของทองรูปพรรณประดับพลอยเพชรตราคาร้อยตำลึงมอบให้อ่องปวย อ่องปวยครั้งนี้ได้สิ่งของแล้วก็กลับไปบ้าน

ฝ่ายจำเหียนเอ็งอยู่มาวันหนึ่ง จึงยืมเสื่อกางเกงของป่าได้แล้วก็แต่งตัวอย่างสุภาพไปหานางเตียนสี ขณะนั้นพบหญิงคนใช้ซึ่งนางเตียนสีฮูหยินให้ไปตามตัววันนั้น หญิงสาวใช้จึงไปบอกแก่นางเตียนสีฮูหยินว่า บัดนี้จำเหียนเอ็งมาหาท่าน

นางเตียนสีกับนางเตียวอาเกี้ยว ได้ฟังหญิงคนใช้บอกดังนั้นก็มีความสงสัยว่า เวลาวันวานนี้ก็มาหาเราวันนี้ก็มาอีก จะมีกิจขัดข้องด้วยอย่างไรดอกกระมัง นางเตียนสีกับนางเตียวอาเกี้ยวจึงออกไปดู เห็นจำเหียนเอ็งรูปร่างผิวพรรณลักษณะท่วงทีกริยามารยาทงามเรียบร้อยสุภาพกว่าอ่องปวยซึ่งปลอมมานั้นมากนัก

จำเหียนเอ็งจึงเข้าไปคำนับนางเตียนสีฮูหยิน นางเตียนสีฮูหยินมีความสงสัยจึงถามจำเหียนเอ็งว่า ท่านเป็นบุตรจำเลียงไม้หรือ บิดามารดาท่านได้รับคำมั่นสัญญาต่อกันไว้ บัดนี้ท่านมีทุกข์สุขอย่างไรจงเล่าไปให้เราฟังจะได้เป็นที่เชื่อถือได้

จำเหียนเอ็งก็เล่าความทุกข์ยากจากถิ่นฐานไปกับมารดาจนกลับมาให้นางเตียนสีฮูหยินฟังทุกประการ นางเตียนสีฮูหยินได้ฟังดังนั้นก็ตกใจ เอามือตบอกเข้าแล้วพูดว่า วันวานนี้มีผู้มาหาเราบอกว่าตัวท่าน ฆะรอยผู้นั้นจะเป็นผู้ปลอมมาหาเรา หาใช่ตัวท่านไม่

ขณะนั้นนางเตียวอาเกี้ยวก็ออกมานั่งเคียงกับมารดาพิจารณาตู่จำเหียนเอ็งไม่วางตา นางเตียวอาเกี้ยวมีความเสียใจด้วยเสียกลอุบายของผู้มาลวง นางเตียวอาเกี้ยวเซ็ดน้ำตาแล้วจึงเข้าไปในห้องหยิบกำไลมือทำด้วยทองคำคู่หนึ่ง แหวนประดับพลอยสองวงมาให้จำเหียนเอ็งแล้วว่า สิ่งของเหล่านี้เป็นของเล็กน้อยข้าพเจ้าให้แก่ท่าน ขอท่านจงรับไว้ดูต่างหน้าข้าพเจ้า ข้าพเจ้ากับท่านวาสนาไม่ได้เป็นคู่ครองกันเสียแล้ว ท่านอยู่ข้างหลังจงหาภรรยาใหม่จะได้ปฏิบัติท่าน ว่าดังนั้นแล้วนางเตียวอาเกี้ยวก็กลับเข้าไปในห้องเอาผ้าผูกคอแขวนถึงแก่ความตาย

ฝ่ายนางเตียนสีฮูหยินกับจำเหียนเอ็งเห็นนางเตียวอาเกี้ยวกลับเข้าไปในห้องเป็นช้านาน หาเห็นกลับออกมาไม่ นางเตียนสีฮูหยินกับจำเหียนเอ็งมีความสงสัยก็ตามเข้าไปดู เห็นนางเตียวอาเกี้ยวผูกคอตายอยู่กับเสา จึงเข้าแก้ก็หาทันไม่ นางเตียนสีก็ตกใจแก่เชือกรัดออกแล้ว ก็หาเห็นนางเตียวอาเกี้ยวฟื้นไม่ นางเตียนสีผู้มารดาก็กอดศพนางเตียวอาเกี้ยวเข้าไว้ แล้วก็ร้องไห้คร่ำครวญเศร้าโศกถึงบุตรมิได้เสื่อมส่าง

ขณะนั้นจำเหียนเอ็งก็ร้องไห้เศร้าโศกด้วยความเส่นหาอาลัยในนางเตียวอาเกี้ยวจนสลบไป ขณะนั้นผู้คนที่ใกล้เคียงได้ยินเสียงร้องไห้ก็พากันวิ่งมาดู เห็นนางเตียนสีกอดนางเตียวอาเกี้ยวร้องไห้เศร้าโศกอยู่ กับเห็นจำเหียนเอ็งสลบอยู่ จึงช่วยกันแก้ฟื้นขึ้นเป็นปกติแล้ว นางเตียนสีจึงบอกให้จำเหียนเอ็งกลับไป

บ้านเสีย จำเขียนเอ็งกลับไปยังบ้านป่าของตน แล้วผลัดเสื่อทางเกงคืนมาให้แก่ป่าแล้วก็เล่าความซึ่งมีผู้ปลอมเป็นจำเขียนเอ็งไปรับเงินทองของนางเตียนสีฮุฮิน จนถึงแก่นางเตียวอาเกี้ยวผูกคอตายให้ป่าฟังทุกประการ แล้วจำเขียนเอ็งก็ลาป่ากลับมาบ้านเล่าความให้มารดาฟังทุกประการ นางอ่องสีผู้เป็นมารดาของจำเขียนเอ็ง ได้ฟังดังนั้นก็มีความเสียใจ อยู่มาได้สองวันก็ป่วยลงถึงแก่ความตาย

ฝ่ายนางฮู่สิภรรยาของอ่องป่วย มีลักษณะมารยาทเป็นคนซื่อตรงอารีรอบคอบแก่เพื่อนรั้วหัวบ้านมิให้ผู้ใดมัวหมองแก่ใจได้ นางฮู่สิเป็นคนมีหน้าที่ราชการฝ่ายในวังไปอยู่ในเมืองตั้งเกียดได้เดือนหนึ่ง ครั้นสิ้นกำหนดราชการถึงเดือนออกแล้วก็กลับบ้าน เห็นอ่องป่วยมีเงินทองของใช้สอยผิดประหลาดกว่าแต่เดิมก็มีความยินดี นางจึงถามอ่องป่วยสามีว่า สิ่งของเหล่านี้ท่านได้มาแต่ไหน

อ่องป่วยมีความประมาทเห็นว่าเป็นภรรยาเป็นที่ไว้วางใจได้ จึงเล่าความจริงที่ปลอมเป็นจำเขียนเอ็งให้นางฮู่สิฟังทุกประการ

นางฮู่สิได้ฟังดังนั้นก็มีความโกรธมิได้มีความยินดีด้วย จึงพูดว่าท่านนี้เป็นคนชั่วร้ายทุจริต ไม่มีความซื่อตรงต่อญาติมิตร แม้แต่ญาติของท่าน ท่านยังสามารถทำได้ดังนี้ ประสาอะไรแก่ญาติฝ่ายเราท่านจะนับถือซื่อตรงต่อเล่า ท่านคงจะทำได้ดังนี้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นท่านกับเราจะร่วมรสสามัคคียินดีกันต่อไปไม่ได้ ท่านจงทำหนังสือหย่าให้ข้าพเจ้าเสียเถิด

อ่องป่วยได้ฟังดังนั้นก็โกรธ จึงตำตีสางฮู่สิแล้วพูดว่า เรามีเงินทองแล้วจะวิตกอะไรแก่ภรรยา หากได้ถมไป ว่าแล้วอ่องป่วยก็ทำหนังสือหย่าให้นางฮู่สิ ตั้งแต่นั้นมาก็ต่างคนต่างอยู่หาได้อยู่กินเป็นผัวเมียกันไม่

ฝ่ายเตียวฮู่จุ่นจิ้นฮื่อ ครั้นเสร็จราชการแล้วก็กลับมาบ้าน แจ้งความว่านางเตียวอาเกี้ยวผู้บุตรตายก็เสียใจ และมีความโกรธนางเตียนสีฮุฮินว่า เราไม่ให้คบค้าแก่จำเขียนเอ็งไปเป็นบุตรเขย เหตุใดจึงได้คบค้ามาไว้ ชะรอยทำหยาบช้าแก่บุตรเรา บุตรเราจึงได้ตายเพราะความโทมนัส จำจะต้องจับตัวมาชำระแล้วฆ่าเสียจึงจะหายแค้น ว่าดังนั้นแล้วเตียวฮู่จุ่นจิ้นฮื่อ จึงแต่งเรื่องราว หว่าจำเขียนเอ็งมาบ้านของเตียวฮู่จุ่นแล้วกระทำการหย่าขาดนางเตียวอาเกี้ยวบุตร นางเตียวอาเกี้ยวมีความแค้นจึงได้ผูกคอตาย ให้ผู้รักษาเมืองชำระ

ฝ่ายนางเตียนสีฮุฮินเห็นว่า จำเขียนเอ็งไม่มีความผิดด้วยข้อความอันใด จึงห้ามเตียวฮู่จุ่นจิ้นฮื่อเตียวฮู่จุ่นจิ้นฮื่อก็หาฟังไม่ จึงนำเรื่องราวที่ทำนั้นไปยื่นต่อผู้รักษาเมืองกรมการ กรมการก็จับตัวจำเขียนเอ็งมาผูกตีถาม จำเขียนเอ็งก็ให้การตามความจริงที่เป็นมาแล้วนั้น แล้วอ้างถึงนางเตียนสีฮุฮินภรรยาของเตียวฮู่จุ่นเป็นพยานด้วย แต่ผู้รักษาเมืองกรมการเห็นแก่เตียวฮู่จุ่นจิ้นฮื่อ หาสืบให้ตามข้ออ้างไม่

ขณะนั้นพอเป่าเล่งภูมาตรจหัวเมือง เตียวฮู่จุ่นจิ้นฮื่อก็นำเรื่องราวฟ้องนั้นไปให้เป่าเล่งภูดู เป่าเล่งภูตรวจดูในเรื่องราวยังไม่ทันจะสอบถามประการใด เตียวฮู่จุ่นจะให้เป่าเล่งภูตัดสินฆ่าจำเขียนเอ็งเสีย

ฝ่ายนางเตียนสีฮุฮินครั้นแจ้งว่า เตียวฮู่จุ่นจะให้ฆ่าจำเขียนเอ็งก็ตกใจ นางจึงรีบไปหาเป่าเล่งภูเล่าความซึ่งมีผู้ปลอมเป็นจำเขียนเอ็ง มาจนถึงนางเตียวอาเกี้ยวผูกคอตายให้เป่าเล่งภูฟังทุกประการ เป่าเล่งภูได้ฟังดังนั้นก็ จึงให้คุมตัวจำเขียนเอ็งมา เป่าเล่งภูจึงสอบถามข้อความโดยละเอียด จำเขียนเอ็งก็ให้การตั้งแต่พลัดพรากจากถิ่นฐานไปจนกลับมาอยู่บ้านเดิม นางเตียนสีให้หา ตั้งแต่ต้นจนปลายให้เป่าเล่งภูฟังทุกประการ เป่าเล่งภูจึงถามว่า เมื่อเวลานางเตียนสีให้หาตัวเจ้าไปจะให้สิ่งของเงินทองนั้น ตัวเจ้าได้ให้ใครรู้หรือไม่

จำเขียนเองได้ฟังเปาเล่งเถกถามดังนั้น จึงให้การต่อไปว่า ความข้อนี้ข้าพเจ้าได้บอกให้อ่องป่วยบุตรของป้ารู้เท่านั้น นอกจากนั้นไม่มีผู้ใดจะได้ล่วงรู้เห็นเลย

เปาเล่งเถกได้ฟังดังนั้น ก็อนุมานรู้ได้แน่ว่า อ่องป่วยเป็นผู้ปลอมไปรับเอาสิ่งของที่นางเตียนสีฮูหยินให้เป็นแน่แล้ว ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วเปาเล่งเถกจึงให้ผู้คุมถอดจำเขียนเองแล้ว จึงคิดอุบายจะดูของกลางที่อ่องป่วย เปาเล่งเถกกับคนใช้ที่สนิทจึงปลอมเป็นพ่อค้าผ้า สะพายห่อผ้าไปขายที่บ้านอ่องป่วย แล้วพูดยั่วอ่องป่วยว่า ผ้าของข้าพเจ้ามีมาขายเป็นหลายห่อ ดีราคาหมดด้วยกันสองร้อยตำลึง ถ้าท่านจะซื้อแล้วข้าพเจ้าจะลดราคาให้ท่านห้าสิบตำลึง แต่ข้าพเจ้าเห็นว่ากำลังท่านจะไม่พอที่จะรับซื้อผ้าของข้าพเจ้าไว้ได้

อ่องป่วยเป็นคนใจโง่ตื่นไม่เคยมีทรัพย์จึงโกรธแล้วพูดว่า ผ้าของท่านเท่านี้ท่านหมายว่าข้าพเจ้าจะไม่มีปัญญาซื้อหรือ แม้ว่าเงินจะไม่พอซื้อแล้ว ของอื่นก็ยังมีพอจะจำหน่ายเอาเงินมาซื้อผ้าของท่านตามราคาได้ ท่านนี้มาดูหมิ่นข้าพเจ้ายิ่งนัก ถึงเราจะซื้อตัวของท่านไว้ใช้การงานก็ยังสามารถ อย่าว่าแต่เพียงผ้าเท่านั้นเลย เปาเล่งเถกจึงพูดยั่วให้อ่องป่วยโกรธ ครั้นล่วงรู้ว่าอ่องป่วยมีเงินแน่ดังนั้นแล้ว ก็กลับมายังกงกวน จึงออกนั้งที่วาระาชการ เปาเล่งเถกจึงให้นักการไปจับตัวอ่องป่วย ค้นได้เงินทองของกลางแล้วก็คุมตัวส่งมาให้เปาเล่งเถก เปาเล่งเถกจึงให้ตัวเดียวสี่จุนเงินสี่มาดูของกลาง

เดียวสี่จุนเงินสี่แลเห็นสิ่งของเป็นรูปพรรณ ก็จำได้แม่นยำ เปาเล่งเถกจึงให้ผูกตีอ่องป่วยตายคาไม้ ขณะนั้นเดียวสี่จุนเงินสี่มีความแค้นอ่องป่วยยังไม่หายโกรธ จึงพูดแก่เปาเล่งเถกว่า ความเรื่องนี้ภรรยาอ่องป่วยคงจะรู้กัน ขอท่านได้หาตัวภรรยาของอ่องป่วยมาพิจารณาไต่ถามด้วย เพื่อให้เห็นเท็จและจริง

เปาเล่งเถกได้ฟังดังนั้น จึงหาตัวนางฮู่สีมาแล้วถามว่า สามีของเจ้าไปกระทำการหยาบช้า ลวงนางเดียวอาเกี้ยว นางเดียวอาเกี้ยวมีความแค้นใจจนถึงผูกคอตายเสีย ตัวเจ้าได้รู้เห็นเป็นใจด้วยหรือไม่

นางฮู่สีได้ฟังเปาเล่งเถกถามดังนั้น จึงให้การว่าอ่องป่วยสามีข้าพเจ้าประพฤติกุศลทุจริตนั้น ข้าพเจ้ามิได้รู้เห็นเป็นใจด้วย อีกประการหนึ่งในเวลานั้น ตัวข้าพเจ้าก็มีหน้าที่ทำการราชการอยู่ในวังหาได้อยู่บ้านเรือนไม่ ครั้นข้าพเจ้ากลับมาบ้าน จึงได้รู้ว่าสามีของข้าพเจ้าเป็นผู้ประพฤติกุศลทุจริต ข้าพเจ้าได้ว่ากล่าว สามีของข้าพเจ้าก็กลับโกรธตีตำข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเห็นว่าสามีของข้าพเจ้ามิได้ตั้งอยู่ในยุดิธรรม คิดฉ้อโกงญาติกา เช่นนี้ ไม่ควรจะร่วมทุกข์ร่วมสุขเป็นสามีภริยากันต่อไป ข้าพเจ้าจึงขอหย่าต่อหน้าผู้ใหญ่บ้านได้รู้เห็นเป็นพยาน และอ่องป่วยก็ได้ทำหนังสือหย่าขาดจากผัวเมียให้ข้าพเจ้าไว้เป็นสำคัญคู่มือฉบับหนึ่ง ว่าดังนั้นแล้วนางฮู่สีจึงส่งหนังสือหย่าให้เปาเล่งเถกดู เปาเล่งเถกชมว่าหญิงผู้มีลักษณะเป็นอันงาม อัจฉริยะก็ประกอบไปด้วยความซื่อสุจริตและรู้การที่ผิดและชอบ แม้ว่าผู้ใดได้ไปเป็นภรรยาก็ย่อมเป็นสิริมงคล อาจนำผลให้ไพบุลย์แก่ผู้นั้น

ในขณะนั้นนางเตียนสีฮูหยิน แลเห็นลักษณะนางฮู่สีพร้อมไปด้วยกิริยาพาทีสุภาพเรียบร้อย นางเตียนสีฮูหยินจึงพูดแก่นางฮู่สีว่า นางเดียวอาเกี้ยวบุตรของเรามีแต่ผู้เดียวเป็นที่รักยิ่งกว่าดวงแก้วบัดนี้ก็ตายเสียแล้ว ตัวเราผู้เดียวไม่มีบุตร ทุกวันนี้เรามีความว่าเหวใจยิ่งนัก เจ้าจงมาอยู่เป็นบุตรบุญธรรมของเราเถิด

หมดอายุ 30/03/2555

นางฮู่สีได้ฟังนางเตียนสีฮูหยินว่าดังนั้น ก็มีความยินดียิ่งนัก นางฮู่สีก็คำนับเดียวสี่จุนเงินสี่กับนางเตียนสีฮูหยิน แล้วจึงพูดว่าข้าพเจ้าเป็นกำพร้าไร้บิดามารดาและวงศ์ญาติ ท่านมีความเมตตาแก่ข้าพเจ้าจะนั้นแล้ว ข้าพเจ้าจะขอปฏิบัติท่านไปกว่าชีวิตข้าพเจ้าจะหาไม่

นางฐีสึครั้นเห็นนางเตียนสีฮุหยิน มีความเมตตาจะเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมดั่งนั้น ก็ตามไปอยู่ด้วยกับนางเตียนสีฮุหยิน เอาใจใส่ปฏิบัติเหมือนดั่งบิดามารดาของตน เตียวสือจุ่นกับนางเตียนสีก็มีจิตรักใคร่ นางฐีสึสนิทสนมเหมือนหนึ่งบุตรที่เกิดในอุทรแห่งตน

อยู่มาวันหนึ่งเตียวสือจุ่นจิ้นสือ คิดจะใคร่ให้นางฐีสึได้แก่จำเหียนเอ็งเป็นสามีภริยากัน จึงพูดแก่นางฐีสึว่า จำเหียนเอ็งเป็นนักเรียนและเป็นกงจ้อบุตรอันมีตระกูล ก็ไว้ภรรยาอยู่แล้ว บิดาจะแต่งให้เจ้าอยู่กินเป็นภรรยาของจำเหียนเอ็ง ตัวของเจ้าจะเห็นเป็นประการใด

นางฐีสึได้ฟังเตียวสือจุ่นว่าดั่งนั้น จึงตอบว่าตัวข้าพเจ้าก็ได้มาเป็นบุตรของท่านแล้ว ท่านเห็นดีจะปลุกฝังให้ข้าพเจ้ามีเหย้าเรือนประการใด ก็แล้วแต่ท่านจะปลุกเลี้ยง ข้าพเจ้ามิได้ขัดขืนน้ำใจท่าน

เตียวสือจุ่นจิ้นสือได้ฟังนางฐีสึยินยอมพร้อมใจดั่งนั้น จึงแต่งให้นางฐีสึอยู่กินกับจำเหียนเอ็ง ราษฎรชาวบ้านมีความสรรเสริญเตียวสือจุ่นจิ้นสือยิ่งนัก และดิเตียนอ่องป่วยว่าเป็นคนทุจริตไม่เชื่อตรงต่อญาติ

ในคดีเรื่องที่ ๕๗ นี้ ควรเป็นนิทัศน์ตัวอย่างเครื่องสอนใจได้ว่า ที่คิดการทุจริตปลอมเอาภรรยาเขา ภรรยาตนก็กลับไปเป็นภรรยาเขา ตนก็ถึงแก่ความตายเพราะด้วยโทษทุจริตไม่เชื่อตรงต่อญาติมิตรนั้น ซึ่งจะถือว่ามีโอกาสแล้วทำได้ก็จะทำเอานั้น เห็นจะไม่ได้เป็นแน่ ตามที่ได้ฟังมาตุมมากเรื่องนัก ผู้ที่ทุจริตทำการลับ ๆ แด่ได้ไปแตกออกเมื่อปลายมือ ให้โทษถึงสาหัสแทบทุกเรื่อง เพราะฉะนั้นควรต้องเชื่อว่าผลของความดีและความชั่วที่เราได้ทำไว้แล้ว เราผู้ทำคงจะต้องรับผลดีและชั่วเป็นแน่ เพราะฉะนั้น จึงควรเว้นความชั่วทั้งสิ้น ควรถือและทำดีแต่ความดีส่วนตัว

อีกประการหนึ่ง คนที่ใจโอบอ้อมอารีนั้น ย่อมเป็นที่มนุษย์สรรเสริญทั่วไปทุกประเทศมิได้เว้นว่าชาติใดเลย

เรื่องที่ ๕๘

มีความว่า ที่ตำบลน้ำถอนอำเภอชัชชานกัวยแขวงเมืองลาวจิว ยังมีชายผู้หนึ่งแซ่เจียงชื่อซินต่อ หากินด้วยการช่างเย็บเลี้ยงชีวิต อายุเจียงซินต่อล่วงมาได้ห้าสิบปี มีภรรยาชื่อนางอ่องสี นางอ่องสีเป็นหญิง มักมากในการคบขู้ผู้ชาย แต่นางอ่องสีมิได้เกิดบุตรแก่เจียงซินต่อ เจียงซินต่อขอเอาบุตรของเจียงหู่ซึ่งเป็นพี่ มาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมชื่อเจียงเก๋ยโจ้ว เจียงเก๋ยโจ้วมีภรรยาชื่อนางเล่าสีมีลักษณะรูปร่างมียิ่งนัก

ที่ตำบลถองเซี่ยกัวยมีชายสองคน ชื่อเอี้ยงหุนคนหนึ่ง ชื่อเตยสิวคนหนึ่ง เป็นคนได้รู้จักคุ้นเคยกัน กับเจียงซินต่อ เคยไปมานอนค้างอ้างแรมอยู่ที่บ้านเจียงซินต่อ ทั้งสองคนยกย่องเจียงซินต่อว่าเป็นบิดาจะ ไปมาเข้าออกนอกในได้สนิท เจียงซินต่อก็วางใจไม่มีข้อสงสัยรังเกียจสิ่งใด

แต่เอี้ยงหุนกับนางอ่องสีได้เป็นชู้กันมาแต่เดิม เปรียบเหมือนวัวที่เคยขาม้าที่เคยขี้รู้ทำนองจรด กิริยากัน อยู่มาวันหนึ่งเจียงซินต่อกับเจียงเก๋ยโจ้วสองคนอาหลานไปรับจ้างเย็บเสื้อผ้าได้อยู่บ้านเรือนไม่ นางอ่องสีกับเอี้ยงหุนก็หลับนอนด้วยกัน นางเล่าสีบุตรสะใภ้ได้เห็นแล้วดั่งนั้น ก็นั่งไว้ในใจหาได้ว่ากล่าว ประการใดไม่ ในวันนั้นเตยสิวก็นอนค้างอยู่บ้านเจียงซินต่อ ฝ่ายนางเล่าสีสามีไม่อยู่นอนอยู่ในห้องแต่ ผู้เดียว ครั้นเวลาตีสองยามเตยสิวเห็นเอี้ยงหุนกับนางอ่องสีลักลอบนอนอยู่ด้วยกัน เตยสิวบังเกิดความ กระสันกำหนดในกามราคะแก่กล้าขึ้นมา เห็นนางเล่าสีนอนอยู่แต่ผู้เดียวที่ในห้อง เตยสิวจึงย่องเข้าไปหา นางเล่าสีไม่ยินดีด้วยก็ร้องขึ้นด้วยเสียงอันดัง ขณะนั้นนางอ่องสีเอาใจช่วยเตยสิว จึงวิ่งเข้าไปในห้องนาง เล่าสี เอามือปิดปากนางเล่าสีไว้มิให้ร้อง นางอ่องสีก็ช่วยพูดจาเล่าโลมให้นางเล่าสียินดีด้วยเตยสิว นางเล่าสี เป็นหญิงใจง่ายปราศจากความอายไม่คิดถึงตนและสามี ก็กลับใจมีความยินดีด้วยเตยสิว เป็นชู้กันแก่เตยสิว เช่นกับนางอ่องสี

ฝ่ายเจียงเก๋ยโจ้วกับเจียงซินต่อ ในขณะนั้นก็ได้กลับมาบ้านเป็นหลายวัน ครั้นภายหลัง เจียง ซินต่อรู้ความระแคะระคายจะจับชายขู้ ครั้นถึงฤดูเดือนสิบข้าวในท้องนาของเจียงซินต่อเหลืองจวนจะสุก อยู่แล้ว เจียงซินต่อจึงบอกแก่เจียงเก๋ยโจ้วว่า วันนี้เป็นวันชีวิตขึ้นค่าหนึ่ง อย่าเพิ่งไปข้างไหนเลย ด้วยนา ของเรามีอยู่สองตำบลซึ่งได้กระทำไว้ บัดนี้ก็ควรที่จะเกี่ยวเก็บได้อยู่แล้ว หลานจงไปเกี่ยวเกี่ยวนาตำบลกัวยกัวย หลานเสียก่อน อันนาดำบลบองกัวยหลวนนั้นใกล้จะไปเกี่ยวเอง เจียงซินต่อปรึกษากับเจียงเก๋ยโจ้ว ผู้หลานตกลงกันดั่งนั้นแล้ว ครั้นรุ่งขึ้นเจียงเก๋ยโจ้วก็ไปเกี่ยวข้าวนาดำบลกัวยกัวยหลวนเจียงซินต่อก็ไปเกี่ยว ข้าวที่นาดำบลบองกัวยหลวน

ฝ่ายนางอ่องสีตั้งแต่เป็นชู้รักใคร่แก่เอี้ยงหุนมาช้านานหลายวัน นางอ่องสีมีความวิตกด้วยเจียง ซินต่อรู้ความระแคะระคายอยู่แล้ว คอยจะจับไหวพริบอยู่ทุกเวลา อยู่มาวันหนึ่งนางอ่องสีจึงบอกแก่เอี้ยงหุน ชายขู้ว่า ท่านกับข้าพเจ้าคบหาเป็นชู้กัน บัดนี้สามีข้าพเจ้าก็รู้แล้วเขาคิดจะคอยจับเราอยู่ ท่านคิดลอบฆ่า เสียเถิดจึงจะสิ้นความวิตก เรากับท่านจึงจะได้กินอยู่หลับนอนด้วยกันโดยสะดวก

เอี้ยงหุนได้ฟังนางอ่องสีพูดซ้แจงดั่งนั้น ก็รับคำคอยหาช่องจะคอยทำร้ายเจียงซินต่ออยู่ทุกเวลา วันนั้นเอี้ยงหุนกับเตยสิวเดินมาด้วยกันจะไปบ้านเจียงซินต่อ เดินทางไปได้ครึ่งทางพบเจียงซินต่อกลับมา จากนาเวลาเย็น ที่ตำบลนั้นเป็นปลายลำธารเปลี่ยวไม่มีบ้านช่อง เตยสิวกับเอี้ยงหุนจึงกระซิบพูดกันว่า ถ้า

เจียงชินต่อเดินมาเราพูดทักแล้วได้ทีก็พันเสียให้ตายทีเดียว ครั้นปรึกษากันแล้ว พอเจียงชินต่อเดินมาใกล้ เอียงหูกับเตยสิวกี่ร้องทักขึ้น เจียงชินต่อก็หยุดยืนอยู่ ทั้งสองคนก็พยักหน้ากัน เอียงหูจึงชักขวานที่พก ออกฟัน ถูกเจียงชินต่อที่คอต่อล้มลงถึงแก่ความตาย เอียงหูชักขวานไม่ออกจากศพด้วยเป็นการตะลิด ตะลาน กลัวว่าผู้คนเดินทางมาจะเห็นเข้า จึงช่วยกันหามเอาศพไปให้พ้นทางแล้วก็ทิ้งลงไว้ในหนองบัว ยัง วิดกอยู่ว่าศพนั้นจะลอยขึ้นมาได้ จึงช่วยกันเอาก้อนศิลาที่ใหญ่ ๆ มาทิ้งทับถมลงไว้แล้ว ก็พากันไปยังบ้าน เจียงชินต่อ เอียงหูกับเตยสิวกี่กลับนอนกับนางอ๋องสี นางเล่าสีตามเคย เอียงหูจึงบอกเล่าความซึ่งได้มา เจียงชินต่อให้นางอ๋องสีฟังทุกประการ นางอ๋องสีจึงกำชับเอียงหูว่า การทั้งนี้จึงปิดความให้สนิทอย่าให้นาง เล่าสีล่วงรู้เพราะว่านางเล่าสีมีไต่คิดกับเรา แต่ข้าพเจ้ายังไม่สิ้นความวิตก ถ้าเจียงเก๋ยโจ้วล่วงรู้แล้วเราจะทำ ประการใดดี

เอียงหูจึงแนะนำอุปายให้แก่นางอ๋องสีว่า การทั้งนี้ไม่สู้ยากนักถ้าเจียงเก๋ยโจ้วมาถึงแล้วให้ถามดู แล้วไปฟ้องหากกล่าวโทษเจียงเก๋ยโจ้วเสียก่อน ตัวเราจึงจะพ้นภัยไปได้

นางอ๋องสีได้ฟังเอียงหูบอกอุปายดังนั้นก็คลายความวิตก ครั้นอยู่มาขึ้นหกค่ำเดือนสิบเจียงเก๋ยโจ้ว กลับมาจากนา นางอ๋องสีแกล้งถามเจียงเก๋ยโจ้วว่า ท่านมาแล้วเหตุใดอาท่านจึงยังไม่เห็นมา

เจียงเก๋ยโจ้วได้ฟังนางอ๋องสีถามดังนั้นก็ตกใจจึงพูดว่า ข้าพเจ้าอยู่ที่นาตำบลก๊วกังหลวน อาของ ข้าพเจ้าเกี่ยวข้าวอยู่ที่ตำบลบ่งกังหลวน เมื่อวันขึ้นสามค่านั้นอาข้าพเจ้าได้บอกแก่ข้าพเจ้าว่าจะกลับมา บ้าน แต่ในวันนั้นเหตุใดยังไม่เห็นกลับมา ผิดสังเกตอยู่

นางอ๋องสีได้ฟังดังนั้นก็กระทำเป็นโกรธเจียงเก๋ยโจ้วและแกล้งพูดใส่ความว่า เจียงเก๋ยโจ้วคิดฆ่า เจียงชินต่อผู้ตายประโยชน์เพื่อจะชิงเอามรดกไรรักษา แล้วนางอ๋องสีจึงไปฟ้องต่อโหเหียนอำเภอกกรมการ ก็พอไปพบเป่าเล่งเถกตรวจหัวเมือง นางอ๋องสีจึงยื่นเรื่องราวต่อเป่าเล่งเถก เป่าเล่งเถกพิเคราะห์ตรวจดูใน เรื่องราวมีใจความว่า วันนั้นเดือนนั้น เจียงชินต่อกับเจียงเก๋ยโจ้วสองคนอาหาลานไปเกี่ยวข้าวที่ในนา ครั้น วันนั้นคืนนั้นเจียงเก๋ยโจ้วกลับมาแต่ผู้เดียว หาเห็นเจียงชินต่อกลับมาไม่ นางอ๋องสีมีความสงสัยว่า เจียงเก๋ยโจ้วผู้หลานปรารถนาจะใคร่ได้มรดกที่ไรรักษาให้ได้ตั้งใจ จึงอุปายคิดฆ่าเจียงชินต่อเสีย เพราะฉะนั้น เจียงชินต่อจึงหายไป นางอ๋องสีเที่ยวบนบานถามก็หาได้ความว่าเจียงชินต่อสูญหายด้วยอาการใดไม่ ขอ ท่านได้พิจารณาโดยยุติธรรม

ครั้นเป่าเล่งเถกตรวจดูในเรื่องราวของนางอ๋องสีตลอดแล้วดังนั้นจึงเซ็นเรื่องราวให้โหเหียนอำเภอกกรมการได้สวนให้ได้ความจริง อำเภอกกรมการจึงให้อ้วงเส่งกับหลี่เผียวไปเกาะตัวเจียงเก๋ยโจ้วมาได้ถาม เจียงเก๋ยโจ้วก็ให้การตั้งแต่วันแยกกันกับเจียงชินต่อไปเกี่ยวข้าวในนา และเจียงชินต่อได้บอกแก่เจียงเก๋ยโจ้ว ว่าขึ้นสามค่ำจะกลับมาบ้านก่อน มาวันขึ้นหกค่ำเจียงเก๋ยโจ้วจึงได้กลับมาต่อภายหลัง ครั้นมาถึงบ้านก็หา เห็นเจียงชินต่อผู้อาไม่ ข้อซึ่งนางอ๋องสีหาว่าข้าพเจ้าอยากได้ไรรวมรดกของอา และคิดฆ่าอาเสียนั้นเป็น ความเท็จหาจริงไม่ อาของข้าพเจ้าก็เหมือนบิดาผู้บังเกิดเกล้าของข้าพเจ้าเหมือนกัน อาข้าพเจ้าไม่มีบุตร จึงได้เอาข้าพเจ้ามาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม อันไรรักษาบ้านช่องของอาข้าพเจ้าจะไปไหนไม่พ่นมือข้าพเจ้า ข้าพเจ้าก็จำต้องจะได้อยู่เองทั้งสิ้น นางอ๋องสีผู้อาสะโก้หาความไม่จริงใส่โทษข้าพเจ้า ขอได้พิจารณาให้เห็น เท็จและจริงโดยยุติธรรมเถิด

อำเภอกกรมการผู้นั้น เป็นขุนนางมีสติปัญญา เป็นที่ไว้ใจของเป่าเล่งเถกในการได้สวน อำเภอกกรมการ

หนึ่งนึ่งดริตรองพิจารณาเห็นจริงดูถ้อยคำของเจียงเก๋ยโ้วให้การ จึงเห็นความว่าหาใช่เจียงเก๋ยโ้วทำร้าย แก่เจียงซินต่อไม่ อำเภอกกรมการจึงคิดอุบายให้ตีเจียงเก๋ยโ้วยี่สิบที แล้วเอาตัวเจียงเก๋ยโ้วขังคุกไว้แล้ว ปลอ่ยให้นางอ่องสีกลับไปบ้าน และสั่งว่าให้ไปตามหาศพของเจียงซินต่อให้ได้มาฝังเสียในสามวันจงได้ นางอ่องสีมีความยินดี หวังใจเสียว่าอำเภอกกรมการเห็นจริงด้วย จึงได้เอาตัวเจียงเก๋ยโ้วไปจำขังไว้ ณ คุก นางอ่องสีคำนับลาอำเภอกกรมการแล้วก็กลับมาบ้าน มีความยินดีชื่นชมแก่เอี้ยงหุนชายชู้ ครั้นเวลาค่ำอำเภอกกรมการจึงเรียกเด็กคนใช้ที่อยู่ในบ้านให้ตามหลังไปด้วย อำเภอกกรมการจึงถามเด็กนั้นว่า บ้านของเจียงเก๋ยโ้วนั้นอยู่แห่งใด เด็กนั้นจึงบอกว่าออกจากตำบลนี้ไปจนสุดบ้านก็ถึง อำเภอกกรมการได้ฟังเด็กบอกดังนั้นก็เดินเที่ยวไปจนถึงบ้านเจียงเก๋ยโ้ว จึงแอบฟังอยู่นอกประตูบ้านของเจียงเก๋ยโ้ว ได้ยินเสียงผู้ชายพูดกับผู้หญิงเป็นการยั่วหยอกระริกกระชกกระชืดต่อกัน และออกความว่า เราได้เป็นสุขด้วยกันก็เพราะปัญญาของเรามีใช่หรือ นางเล่าสีกับเตยสิวกก็พลอยเป็นสุขด้วย แต่นางเล่าสีภรรยาของเจียงเก๋ยโ้วไม่มีความยินดีด้วยแล้วก็พูดว่า ความเรื่องนี้ไม่อ้อฉางขึ้นก็เป็นการดี ถ้าอ้อฉางขึ้นมาเวลาใดแล้วไหนเลยเราทั้ง ๔ คนนี้จะมีความสุขได้ อำเภอกกรมการซึ่งแอบฟังอยู่ ได้ยินดังนั้นก็เดินเข้าไปใกล้แอบมองดูแสงโคมไฟสว่าง เห็นหน้าชายหญิง ๔ คนนั่งเสพสุราอยู่ด้วยกัน ดั่งนั้น ก็นึกแนในใจว่า ทั้ง ๔ คนนี้สมรู้เป็นใจกันกระทำการทุจริตชั่วร้าย จึงได้ฆ่าเจียงซินต่อถึงแก่ความตาย นายอำเภอยืนแอบฝามองดูเห็นเอี้ยงหุนรินสุราใส่ถ้วยใหญ่ยื่นไปให้กินด้วยกันทั้ง ๔ คนแล้วพูดว่า เราทั้ง ๔ คนนี้ เสพสุราเสียให้มาแล้วต่างคนต่างไปนอนด้วยกันหาความสุข

ขณะนั้นนางอ่องสีจึงพูดขึ้นว่า คินวันนี้ท่านมาคินพรุ่งนี้ท่านจะไม่มาดอกกระมัง เอี้ยงหุนได้ฟังดังนั้นก็อดนางอ่องสีเข้าไว้แล้วก็พูดสัพยอกนางอ่องสีว่า เราเห็นเจ้าหน้าดาเศรำหมองไม่มีความสบายเวลาวันนี้คู่ของใคร ก็เสพสุราให้เป็นที่รื่นเริงก็จะคลายความทุกข์

นางอ่องสีได้ฟังเอี้ยงหุนว่าดังนั้นก็บันดาลโทโสโกรธขึ้นมา จึงพูดว่าหน้าของผู้ใดก็ตัวของผู้นั้น ตัวใคร ๆ ก็หาเกี่ยวข้องกับกันไม่ ประการหนึ่งท่านอำเภอกกรมการกำหนดให้ไปสืบเสาะหาศพของเจียงซินต่อให้ได้มาฝังเสียแต่ในสามวันนี้ ถ้าเราได้ศพเจียงซินต่อมาฝังในสามวันแล้ว ความเรื่องนี้ก็มีได้เกี่ยวข้องกับอะไรถึงเราต่อไป เพราะเจียงเก๋ยโ้วต้องรับผิดชอบอยู่ทั้งสิ้นแล้ว

เอี้ยงหุนกับเตยสิวกจึงบอกว่า ศพเจียงซินต่อนั้นทิ้งลงในหนองบัวเอาศิลาทับไว้อย่ามีความวิตกเลย

นางอ่องสีได้ฟังดังนั้นก็พูดว่า ถ้าได้ศพนั้นไปให้แล้วข้าพเจ้าก็สิ้นความวิตก ว่าดังนั้นก็แล้วนางอ่องสีก็รินสุราใส่ถ้วยใหญ่กิน

ขณะนั้นเตยสิวกจึงถามนางเล่าสีว่า ครั้นนี้สามีของเจ้าก็ติดคุกแล้ว นับวันก็จะต้องรับโทษถึงแก่ความตาย เจ้าพอใจเห็นดีแล้วหรือยัง นางเล่าสีได้ฟังดังนั้นก็นิ่งอยู่มิได้ตอบประการใด นางอ่องสีจึงพูดว่า เวลาที่ตึกตื่นอยู่แล้ว เราต่างคนต่างนอนด้วยกันหาความสุขดีกว่าพูดโต้ตอบกันให้เสียเวลาเปล่า ๆ นางอ่องสีว่าดังนั้นก็ชวนกันเข้าไปหลับนอนร่วมห้องอันเดียวกัน

ฝ่ายอำเภอกกรมการได้รู้ได้เห็นได้ยินดังนั้นก็รีบกลับมาบ้าน เรียกพลตระเวนสำหรับอำเภอกกรมการไปล้อมบ้านของเจียงเก๋ยโ้วแล้วทำลายประตูเข้าไป

ฝ่ายชายทั้งสองคน ซึ่งเป็นชู้แก่นางอ่องสีนางเล่าสีนั้นก็ตกใจเปิดประตูหลังบ้านจะหนีไป พวกพลตระเวนก็จับตัวไว้ได้ทั้งสองคนแล้วก็จับนางอ่องสีนางเล่าสีไปยังบ้านอำเภอกกรมการ อำเภอกกรมการจึงให้ตี

ทั้งชายทั้งหญิงคนละสี่สิบที แล้วให้จำเครื่องครบไว้ จึงให้ถอดเจียงเก๋ยโจ้วออกมาถามว่า ทางที่จะไปนาของเจ้ามีหนองบัวหรือไม่

เจียงเก๋ยโจ้วนั่งคิดอยู่เป็นครู่ นึกขึ้นมาได้แล้ว จึงบอกว่าในเนินเขามีลำธารน้ำไหลลงมาในหนองบัวอยู่แห่งหนึ่ง อำเภอกกรมการได้ฟังดังนั้น ก็เห็นสมดังคำที่เอียงหุน เตยสิวบอกนางอ๋องสีนางเล่าสี อำเภอกกรมการก็ขึ้นนั่งเกี่ยวให้คนใช้หามาไปยังหนองบัว จึงให้นักการค้นหาดูตามขอบหนอง พบศิลาก้อนใหญ่ก้อนหนึ่งกับศพ จึงให้หามศพนั้นขึ้นมาแล้ว ชันสูตรดูมีขวานติดอยู่กับกระดูก

ฝ่ายเจียงเก๋ยโจ้วเมื่อได้เห็นศพผู้ตายนั้น ก็ร้องไห้เศร้าโศกรำพันไปเป็นอันมาก ครั้นสร้างความโศกแล้ว เจียงเก๋ยโจ้วจึงขอเอาศพเจียงชินต่อไปฝังไว้ตามธรรมเนียม

ฝ่ายอำเภอกกรมการครั้งกลับมาบ้านแล้ว จึงให้ผู้คุมคุมตัวนางอ๋องสี นางเล่าสีกับเอียงหุน เตยสิว ทั้ง ๔ คน มาพร้อมต่อหน้าเจียงเก๋ยโจ้ว อำเภอกกรมการจึงถามเจียงเก๋ยโจ้วว่า อ้ายคนสองคนนี้เป็นญาติพี่น้องอะไรกันแก่เจ้าบ้างหรือไม่

เจียงเก๋ยโจ้วจึงให้การว่า เป็นบุตรบุญธรรมของบิดาข้าพเจ้า อำเภอกกรมการได้ฟังดังนั้นจึงให้นักการตีทั้งชายทั้งหญิงคนละสี่สิบที แล้วเอาขวานที่ติดอยู่กับศพเจียงชินต่อนั้น มาวางลงตรงหน้าเอียงหุน และเตยสิวแล้วจึงถามว่า ขวานเล่มนี้เป็นขวานของผู้ใด จึงรับเสียแต่โดยดี ด้วยวันที่เจ้าเสพสุราพูดจากันนั้น เราได้ยินได้เห็นได้รู้ที่อยู่ทั้งสิ้นแล้ว จึงได้จับตัวมาได้ถามดังนี้ ถ้าไม่รับเราก็จะตีให้ตายคาไม้เป็นแน่ จึงให้การไปตามจริงเถิด

เตยสิวกับเอียงหุนได้ฟังอำเภอกกรมการถามดังนั้น ก็นั่งนิ่งอยู่มิได้ให้การประการใด อำเภอกกรมการโกรธจึงสั่งให้นักการตีอีก เอียงหุน เตยสิวจึงให้การรับว่า เป็นชู้ด้วยภรรยาและบุตรสะใภ้ของเจียงชินต่อเกรงว่าจะเกิดความขึ้นจึงได้คิดฆ่าเสีย

อำเภอกกรมการถามว่า กลัวเกิดความด้วยข้อผิดบุตรภรรยาแห่งเขา แล้วคิดฆ่าเขาเสียเช่นนี้ไม่เกิดความดอกหรือ ครั้นถามเอียงหุน เตยสิวรับเป็นสัตย์แล้ว จึงถามนางอ๋องสีต่อไปว่า สามีของเจ้าก็เลี้ยงเจ้ามิให้อาหารร้อนใจแต่อย่างใด เหตุไรเจ้าจึงเอาใจไปแผ้วไว้กับผู้อื่น ให้ผู้อื่นฆ่าสามีเสียดังนี้

นางอ๋องสีจึงให้การว่า ข้าพเจ้าเป็นชู้แก่เอียงหุนนั้นจริง แต่เอียงหุน เตยสิวไปฆ่าสามีของข้าพเจ้าเสียนั้น ความข้อนี้อำเภอกกรมการหาได้รู้เห็นเป็นใจด้วยไม่

อำเภอกกรมการจึงว่า ความข้อนี้อำเภอกกรมการหาได้รู้เห็นเป็นใจด้วยนั้นไม่ได้ ว่าดังนั้นแล้วจึงสั่งให้นักการตีนางอ๋องสีสามสิบที แล้วถามนางเล่าสีต่อไปว่า เหตุใดจึงนอกใจสามีไปกระทำชู้แก่เตยสิว

นางเล่าสีให้การว่า เดิมข้าพเจ้ามิได้ตั้งใจจะมีชู้ เตยสิวเข้ามาหาข้าพเจ้า ข้าพเจ้าก็ร้องขึ้น นางอ๋องสีผู้เป็นอาสะใภ้ของสามีข้าพเจ้ากลับข่มขืนให้ข้าพเจ้าเป็นชู้แก่เตยสิว

อำเภอกกรมการว่า เจ้าชดทอดถึงนางอ๋องสีว่าข่มขืนให้เจ้ามีชู้ขณะนั้นแล้ว เหตุใดเจ้าจึงพรางไม่บอกเล่าให้สามีรู้ เจ้าจะมาแก้ตัวภายหลังนั้นเราเห็นไม่พินิจ ว่าดังนั้นแล้วอำเภอกกรมการก็สั่งให้เอาตัวชายหญิง ๔ คนนั้น ไปจำขังไว้ ณ คุก คอยทำเปาเล่งถูมาแล้วจึงจะได้ตัดสิน

ฝ่ายเปาเล่งถูกลับมาจากราชการ จึงแวะเข้ามาพักยังกงกวนเมืองโล้วจิว อำเภอกกรมการจึงนำถ้อยคำสำนวนของเอียงหุน เตยสิว นางอ๋องสี นางเล่าสี เจียงเก๋ยโจ้วว่าด้วยเป็นชู้แล้วฆ่าเจียงชินต่อตาย ตัวผู้ร้าย

และหญิงทั้งสองคนรับเป็นสัจย์ถูกต้องกันมาเสนอให้เปาเล่งถูตรวจตัดสิน แล้วแจ้งความตามซึ่งได้ไปแอบฟัง รู้เหตุการณ์ก่อนแน่นอนแล้ว จึงได้ตัวชายชู้ให้เปาเล่งผูกพันที่ถ่วงทุกประการ

เปาเล่งถูครั้งตรวจดูตลอดแล้ว จึงสรรเสริญชมสติปัญญาความคิดโหดเหี้ยนอำเภอกกรมการเมือง โฉวจิวยิ่งนัก แล้วตัดสินให้เอาตัวเตี้ยสิว เอียงหูไปฆ่าเสีย โทษของนางอ่องสี่เป็นต้นเหตุและชักชวนให้นางเล่าสี่ไปมีชู้ด้วยนั้น ให้เชือดเนื้อที่ละชิ้นกว่าจะถึงแก่ความตาย แต่นางเล่าสีนั้นมอบคืนไปให้เจียงเก๋ยโจ้วสามี จะเลี้ยงไว้เป็นภรรยาหรือจะเอาสินเดิมคืน ก็สุดแล้วแต่ใจของเจียงเก๋ยโจ้ว

ในคดีเรื่องที่ ๕๘ นี้ ต้องชมความคิดโหดเหี้ยนอำเภอกกรมการว่ามีสติปัญญาไหวพริบดี สอดไปสืบเอาความจริงได้แจ่มแจ้งก่อนจึงได้พิจารณาได้ความจริงเป็นสัจย์ขาวไม่มีราศี ดุจสีขนนกยางที่ขาวแท้ ซึ่งเปาเล่งถูตัดสินให้ลงโทษนางอ่องสี่ถึงแก่เชือดเนื้อนั้นก็โดยความแค้นของเปาเล่งถูจะให้สาแก่ใจที่ตนนอกใจ ผัว แล้วมีหน้าขำข่มขื่นผู้อื่นให้กระทำการชั่วดุด่าบ้าง และกลับคิดปกปิดความชั่ว ประรณหาความสุขใส่ตน ฆ่าท่าน กระทำให้เป็นเหตุถึงแก่ชีวิตถึง ๓ คน คือเจียงชินต้อ ๑ เอียงหู ๑ เตี้ยสิว ๑ ผลกรรมชั่วร้ายอันนั้น จึงต้องรับโทษอันเผ็ดร้อนแสนสาหัสถึงเพียงนั้นเห็นทันตาก็คควรแล้ว เพื่อหญิงร้ายชายพาลจะได้เกรงกลัวไม่กล้ากระทำความชั่วเช่นนั้นต่อไป

เรื่องที่ ๕๙

มีความว่า ที่ตำบลโหลกกุ้ยอำเภอโหวงหวนแขวงเมืองชัวไซ ยังมีชายผู้หนึ่งชื่อฮ้อกเก่ง อายุได้ ๒๘ ปีเป็นนักเรียน ฮ้อกเก่งเป็นกำพร้าไร้บิดามารดาและญาติพี่น้อง ตัวฮ้อกเก่งก็ยังไม่มีการบวชและภรรยา ฮ้อกเก่งไปสอบไล่หนังสือถึง ๔ ครั้ง ก็ตกทุกครั้งหาได้ชั้นประโยคไม่ ฮ้อกเก่งมีปฏิมานะจึงขายที่บ้านช่องไร่นาให้แก่ผู้มีชื่อได้เงินหกสิบตำลึง แล้วจะไปอยู่เมืองน้ำเกียเล่าเรียนหนังสือต่อไป ฮ้อกเก่งจึงลงเรือจ้างไปถึงตำบลหนึ่งเกิดพายุเรือจ้างก็ล่มอยู่กลางแม่น้ำ ผู้คนที่มาในเรือนั้นก็พากันจมน้ำตายเป็นหลายคน แต่ตัวฮ้อกเก่งฉวยได้กระดานเรือแผ่นหนึ่ง ก็กอดกระดานลอยตามน้ำไปจนถึงตำบลที่น้ำตื้น พบชายผู้หนึ่งชื่ออันสูแจวเรือทอดแหช่วยชีวิตไว้ได้ จึงเอาเสื่อกางเกงให้ผลัด แล้วให้เงินค่าเดินทางเป็นเสบียงส่งให้ขึ้นฝั่ง ฮ้อกเก่งมีความยินดี คำนับอันสูตามชื่อและแซ่แล้วก็เดินทางไป คิดจะกลับบ้านเล่าก็ไม่มีเสบียงจะกินตามทางกับได้ฟังกิตติศัพท์ว่าเมืองน้ำเกียสนุกสนานยิ่งนัก ฮ้อกเก่งสู้สุดสำหรับขอกานชาวนบ้านกิน แล้วเดินทางรอนแรมมาถึงเมืองน้ำเกีย ฮ้อกเก่งไม่มีเสื่อกางเกงจะผลัดเปลี่ยน ถึงแก่ความขัดสนยากจนยิ่งนัก จึงเข้าขออาศัยหลวงจีนวัดไต้อินยี่ ขออาสาเป็นผู้กวาดวัดและเป็นเสียงสำหรับจุดธูปเทียนบูชาพระ แต่ฮ้อกเก่งไม่ใคร่จะไปประจบประแจงหลวงจีนองค์ใดสักกิจธุระในการวัดแล้วก็ออกเดินไปเที่ยว พบหลวงจีนผู้เฒ่าองค์หนึ่งเป็นเจ้าวัด หลวงจีนนั้นจึงถามฮ้อกเก่งว่า ท่านนี้มาจากตำบลใดเมืองใดเหตุใดจึงเป็นผู้ขัดสนยากจนเพียงนี้

ฮ้อกเก่งจึงเล่าความเดิมตั้งแต่อยู่เมืองชัวไซมา ให้หลวงจีนฟังทุกประการ แล้วว่าข้าพเจ้ามาทั้งนี้ปรารถนาว่าจะหาอาจารย์ที่รู้หนังสือสักซึ่ง จะได้เล่าเรียนให้รู้ยิ่งขึ้นไป ก็มาเกิดวิบัติเสียเช่นนี้ ขอท่านได้เมตตาแก่ข้าพเจ้าด้วย พอจะได้กลับไปบ้าน

หลวงจีนผู้เฒ่าได้ฟังดังนั้น จึงพูดแก่ฮ้อกเก่งว่า ซึ่งท่านจะคิดกลับไปบ้านนั้นก็จะได้ แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าเสียเวลา จงพักพิงอยู่ที่วัดนี้เล่าเรียนหนังสือกว่าจะถึงเวลาได้ไปสอบไล่ เพื่อว่าบุญวาสนาจะมีบ้างแต่ก่อน ๆ มาเคยมีนักเรียนมาพักพิงเล่าเรียนอยู่ที่วัดนี้ แล้วภายหลังไปสอบไล่ได้ดีกลับไปเป็นขุนนางก็หลายคนแล้ว

ฮ้อกเก่งได้ฟังหลวงจีนว่าดังนั้น ก็ฝากตัวอยู่กับหลวงจีนจุดจิน มีความนับถือหลวงจีนจุดจินเหมือนบิดา และบรรดาหลวงจีนทั้งหลายซึ่งอยู่ในวัดนั้น ฮ้อกเก่งมีความนับถือเหมือนดังพี่น้องฮ้อกเก่งตั้งใจเล่าเรียนหนังสืออยู่ในวัดนั้นมาประมาณสามปี รู้สึกซึ่งขึ้นใจมากกว่าแต่ก่อนมา ครั้นถึงกำหนดสอบไล่ก็ไปสอบไล่ได้ประโยคชั้นสูง แล้วก็กลับมาพักพิงอยู่วัดนั้นตามเดิม คอยฟังกระแสรบสังโปรดให้ไปเป็นขุนนางเมืองใดแล้วจึงจะไป

ฝ่ายหลวงจีนจุดจินผู้ซึ่งได้อุปการะอดหนุนแก่ฮ้อกเก่ง ครั้นแจ้งว่าฮ้อกเก่งสอบไล่ได้ประโยคชั้นสูงก็มีความยินดี ฮ้อกเก่งอยู่ในวัดนั้น เทียวไปสนทนาได้ทุกห้องของหลวงจีน ฮ้อกเก่งเข้าไปในกุฏิของหลวงจีนชื่อหงอคอง เป็นกุฏิสองชั้นจึงเดินขึ้นไปชั้นสูง แล้วแลลงมาชั้นต่ำเห็นมีหญิงอยู่ไต้ชั้น ฮ้อกเก่งจึงมาหาหญิงทั้งสองคนนั้น เห็นหน้าหญิงสองคนนั้นโศกเศร้ามัวหมองยิ่งนัก หญิงผู้หนึ่งจึงถามฮ้อกเก่งว่า ท่านนี้มาแต่ไหน ฮ้อกเก่งบอกว่าข้าพเจ้าเป็นผู้อาศัยอยู่ในวัดนี้เหมือนกัน หญิงนั้นตกใจแล้วถามว่าผู้ใด

แนะนำให้ท่านมาที่นี่

ฮ่อก็อเก่งตอบว่าข้าพเจ้าเดินเที่ยวเล่นมาทุก ๆ ภูมิภาคก็เลยมาถึงที่นี่ ก็ตัวของท่านนี้เป็นบุตรหลานของท่านผู้ใด เหตุใดจึงได้มาอยู่ในที่นี่

หญิงผู้นั้นครั้นได้ฟังฮ่อก็อเก่งถามดังนั้น จึงบอกว่า ข้าพเจ้าชื่อมีจิวเป็นบุตรของอันสูผู้เป็นชาวเรือแห หลวงจีนหงอคงไปจุดลากจับเอาตัวข้าพเจ้ามา

ฮ่อก็อเก่งได้ฟังนางมีจิวบอกชื่อบิดาดังนั้น ก็คิดขึ้นมาได้แล้วจึงพูดว่า ถ้ากระนั้นบิดาของท่านได้กระทำคุณไว้แก่ข้าพเจ้า มาบัดนี้ไปสอบไล่หนังสือได้ชั้นก็หยินก็ยังไม่ได้ไปทดแทนคุณของบิดาท่าน บัดนี้ข้าพเจ้าได้พบปะท่านก็ไม่แจ้งเลยว่าท่านเป็นบุตรของท่านผู้มีคุณแก่ข้าพเจ้า

นางมีจิวจึงบอกแก่ฮ่อก็อเก่งว่า ในเดือนก่อนมีขุนนางผู้หนึ่งมาเที่ยวเล่นในวัดนี้ เดินเลยเข้ามาในขณะนี้ หลวงจีนหงอคงจับฆ่าเสียคนหนึ่งแล้ว เพราะเหตุที่หลวงจีนหงอคงทำการชั่วทุจริตไว้ในพระพุทธศาสนา จึงปกปิดความชั่วของตัวเองไว้เพื่อจะมีให้ผู้ใดล่วงรู้ ท่านจงรีบไปเสียให้พ้นอย่าให้หลวงจีนหงอคงมาพบเห็นเข้า ถ้าหลวงจีนมาพบเข้าแล้วตัวท่านก็จะไม่พ้นความตาย

ฮ่อก็อเก่งว่าข้าพเจ้ากับหลวงจีนทั้งหลายซึ่งอยู่ในวัดนี้ รักใคร่กันเหมือนหนึ่งพี่น้องกันก็ว่าได้ ไหนเลยจะมาทำร้ายแก่ข้าพเจ้า และท่านผู้นั้นเป็นบุตรภรรยาของผู้ใดเล่า นางมีจิวบอกว่าชื่อพั่วเสยเง็กเป็นภรรยาของเอี้ยพังบ้านอยู่ในเมืองน้ำเกีย นางพั่วเสยเง็กเข้ามาในวันนี้แต่ผู้เดียว หลวงจีนหงอคงเอายาแฝดใส่ในผลแดงโมให้กิน จึงได้เลยหลงอยู่ ยอมเป็นภรรยาของหลวงจีนหงอคงมาจนทุกวันนี้ แต่ตัวข้าพเจ้านี้เป็นการจงใจก็จำเป็นต้องอยู่ จะหนีไปทางใดก็เห็นไม่พ้น ตัวท่านจงรีบออกไปเสียเถิดจึงจะพ้นภัย ถ้าท่านขึ้นอยู่เข้าไป หลวงจีนหงอคงมาพบเห็นเข้าแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าตัวท่านจะเป็นอันตรายเป็นแน่ นางมีจิวว่ายังไม่ทันขาดคำ พอหลวงจีนหงอคงเดินมาเห็น จึงถามว่า เหตุใดฮ่อก็อเก่งจึงได้รู้ที่อยู่อันลับของเราและเข้ามาจะนี้หาควรไม่

ฮ่อก็อเก่งว่าข้าพเจ้าไม่รู้เลยว่าเป็นที่ลับของท่าน ข้าพเจ้าได้เดินเลยเข้ามาแล้ว ท่านจงให้อภัยแก่ข้าพเจ้าเถิด

หลวงจีนหงอคงมีความโกรธยิ่งนัก จึงเรียกหลวงจีนหงอเจ่งซึ่งเป็นที่ไวใจและสมรู้เป็นใจด้วยกันมา แล้วหลวงจีนหงอเจ่งกับหลวงจีนหงอคงจึงหยิบเอาอาวุธออกมานัดหนึ่ง วางไว้ให้ฮ่อก็อเก่งดูแล้วพูดว่า ในห้องนี้เราให้แต่ภรรยาของเราอยู่มิให้ผู้ใดล่วงรู้ ตัวท่านเป็นแขกมาอาศัยวัด จึงได้รู้เรื่องราวของเราเราไม่ฆ่าท่าน ท่านคงฆ่าเรา ในวัดนี้พวกพระด้วยกันย่อมรู้จักกัน นอกจากพวกเราแล้วแม้ว่าเป็นบิดามารดาก็ไม่ล่วงรู้ได้ เราจำจะต้องฆ่าท่านเสีย ท่านจงก้มหน้าตายไปตามกรรมของท่านเถิด อย่ามีความโทมนสน้อยใจแต่อย่างใดเลย

ฮ่อก็อเก่งได้ฟังหลวงจีนว่าดังนั้นก็ตกใจ แล้วจึงพูดว่าข้าพเจ้ามาพักพิงอยู่ในวัดของท่าน บรรดาท่านผู้เจริญทั้งหลายซึ่งอยู่ในวัดนี้ ข้าพเจ้าก็มีความนับถือนอบน้อมและรักใคร่ทุก ๆ องค์เหมือนหนึ่งญาติ ถ้าท่านมีความระแวงสงสัยข้าพเจ้าอยู่แล้ว ข้าพเจ้าจะบวชเรียนเป็นหลวงจีนเหมือนกับท่าน และในการลับของท่านนี้แม้ข้าพเจ้าแพร่พรายให้ผู้ใดรู้แล้ว ขอให้เทพดาเจ้าซึ่งสิงสถิตอยู่ ณ อารามนี้ อย่าได้ไว้ชีวิตข้าพเจ้าเลย

ฝ่ายหลวงจีนหงอเจ๋งได้ฟังฮ้อก๊อแก๊งให้สัตย์ปฏิญาณดังนั้นก็หาเชื่อไม่ ฮ้อก๊อแก๊งร้องไห้ แล้วพูดว่า ท่านจะฆ่าข้าพเจ้าให้ได้แล้ว ข้าพเจ้าก็จะสู้กับหน้าตายไปตามกรรม แต่ข้าพเจ้าขอไปลาท่านหลวงจีนจุดธูปเจ้าวัดเสียก่อน เพราะว่าท่านได้เกื้อกูลอุปถัมภ์ข้าพเจ้ามา จนข้าพเจ้าไปสอบไล่ได้ชั้นก๊อหยิน พระเดชพระคุณของท่านมีอยู่แก่ข้าพเจ้าเป็นที่ยิ่ง ขอท่านจงผ่อนผันให้ข้าพเจ้าไปคำนับท่านเจ้าวัดสักหน่อยเถิด

หลวงจีนหงอเจ๋งว่า ท่านจะไปคำนับหลวงจีนจุดธูปจะยิ่งโรคร้ายต่อไปอีก เราหายอมให้ท่านไปไม่ เราฆ่าท่านตายแล้ว เราจะหาฮวงซุ้ยที่ดีฝังท่านแล้วเราจะทำกงเต๊กแผ่ส่วนบุญให้ท่าน ท่านจะได้ไปบังเกิดในที่ที่ชอบคือสุคติ ท่านอย่าได้อ้อนวอนพูดเข้าชี้ต่อไปเลย เราลงมือฆ่าท่านไม่ได้เราจะให้ตัวท่านฆ่าตัวของตัวเอง ว่าดังนั้นแล้วหลวงจีนหงอเจ๋งกับหลวงจีนหงอคองก็คุมตัวฮ้อก๊อแก๊งไปยังกุฎิแห่งหนึ่ง แล้วขังฮ้อก๊อแก๊งไว้ในกุฎินั้น ลั่นกุญแจไว้แล้วหลวงจีนทั้งสองก็กลับมาอยู่ที่อยู่

ฝ่ายฮ้อก๊อแก๊งต้องขังอยู่ในห้องกุฎิมีความวิตกยิ่งนัก ในห้องกุฎินั้นเป็นที่ไว้ของสำหรับให้ฆ่าตัวเอง มีอยู่สามอย่าง อย่างหนึ่งขุดเป็นบ่อไว้ให้ลึกดุจเหวเพื่อจะให้โจนลงไปตาย อย่างหนึ่งมีเชือกเส้นหนึ่งผูกโยงบนชื่อห้อยลงมา เพื่อจะให้ผูกคอตาย อย่างหนึ่งมีมีดวางไว้ให้เล่มหนึ่ง เพื่อจะให้เชือดคอตาย ฮ้อก๊อแก๊งแลเห็นสิ่งของซึ่งจัดไว้ให้ฆ่าตนเองดังนั้น ฮ้อก๊อแก๊งพิจารณาเห็นช่องพอจะหนีไปได้ พอเวลาค่ำจึงเอามีดเล่มนั้นซ่อนไว้กับตัวแล้ว จึงเอาเชือกที่ผูกโยงลงมาจากชื่อนั้น ผูกเข้ากับบันเอวสาวขึ้นไปบนชื่อ แล้วจึงเอามีดคัตปูนเล็กกระเบื้องออกหลายแผ่น แล้วก็หักไม้กลอนระแนงออกหลายอัน พอมีช่องลอดออกทางหลังคาได้แล้ว จึงเอาเชือกเส้นนั้นผูกติดกับไม้กลอนแนบนหนา แล้วจึงหักเอาไม้กลอนอันหนึ่งผูกไว้กับปลายเชือกหย่อนลงมาถึงพื้นดิน ฮ้อก๊อแก๊งก็ห้อยตัวรูดลงมาจนถึงแผ่นดินแล้วจึงแก้ไม้ที่ออก พิจารณาดูเห็นไม่มีช่องซึ่งจะหนีออกไปได้ ด้วยมีกำแพงรอบทั้งสี่ด้าน ฮ้อก๊อแก๊งจึงเอาไม้ซึ่งหย่อนลงมาที่ผูกติดกับมีดเล่มนั้นกระทำเป็นเสียม จึงไปยังเชิงกำแพงวัดขุดขุดดินขึ้นทีละเล็กทีละน้อย พยายามอยู่จนเวลาตีสามยามก็ทะลุลงในปล่องใต้เชิงกำแพงวัด ฮ้อก๊อแก๊งคิดอยู่ในใจว่า เป็นน้าอัศจรรย์ บังเอิญให้มีปล่องก็โดยเหตุผลกุศลของเราที่จะยังไม่ถึงวาระกำหนดตาย เทพยดาเจ้าจึงบันดาลให้มีช่องอุโมงค์ ดังนี้ จำเราจะต้องคิดกำจัดหลวงจีนแก้แค้นให้จงได้ ครั้นคิดดังนั้นแล้ว ฮ้อก๊อแก๊งจึงทำเรื่องราวไปฟ้องต่อเปาเล่งเถ

ฝ่ายหลวงจีนหงอคอง หงอเจ๋ง ครั้นอยู่มาได้ประมาณสักสามวัน เข้าใจเสียว่า ฮ้อก๊อแก๊งคงตายอยู่ในที่ขังนั้นเป็นแน่ จึงไขกุญแจเข้าไปดูก็หาเห็นฮ้อก๊อแก๊งไม่ จึงแลขึ้นไปบนหลังคาเห็นทะลุโโปร่งอยู่ก็รู้ว่าฮ้อก๊อแก๊งหนีไปได้แล้ว หลวงจีนทั้งสององค์จึงตามรอยไปจนถึงเชิงกำแพง เห็นมีปล่องเป็นอุโมงค์มีความสงสัยใจว่า ฮ้อก๊อแก๊งอยู่ที่วัดนี้ก็ไม่เห็นมีเพื่อนฝูงคนใดไปมาหาสู่ เมื่อเวลาเรากุมตัวฮ้อก๊อแก๊งไปขัง ก็ไม่มีผู้ใดจะล่วงรู้ ไฉนหนอฮ้อก๊อแก๊งจึงได้หนีไปได้โดยสะดวกดังนี้ ฮ้อก๊อแก๊งหนีไปได้แล้ว ก็คงจะคิดฟ้องหากกล่าวโทษเราเป็นแน่ ด้วยฮ้อก๊อแก๊งเป็นก๊อหยิน เราเป็นผู้บวชเรียนอยู่ในวัดไหนเลยจะสู้ฮ้อก๊อแก๊ง ก๊อหยินได้เปรียบเหมือนเอาฟองเปิดไปกระทบก้อนศิลา ก็มีแต่จะแตกร้าว ออย่าเลยเราคิดกลอุบายฟ้องแย้งกล่าวโทษฮ้อก๊อแก๊งเสียก่อน จึงจะพ้นผิดได้ หลวงจีนทั้งสองคนคิดเห็นโดยความโง่โง่หาคติ ทางทุจริตบิดผันโดยสันดานอันชั่วร้ายของตนดังนั้นแล้ว ยังไม่ทันจะไปฟ้อง เพราะฮ้อก๊อแก๊งไปฟ้องต่อเปาเล่งเถเสียก่อนแล้ว เปาเล่งเถจึงขึ้นนั่งเกี้ยวมีคนหามเข้าไปในวัดไปอินยี่ บรรดาหลวงจีนในวัดที่ทำการชั่วร้ายก็พากันหลบหนีไปหมดสิ้น หากอาจอยู่รอหน้าไม่ เปาเล่งเถกับฮ้อก๊อแก๊งก็เข้าไปในวัด ฮ้อก๊อแก๊งจึงนำเปาเล่งเถเข้าไปยังกุฎิของหลวงจีนหงอคอง ก็หาเห็นหลวงจีนหงอคองและหลวงจีนทั้งหลายไม่

ฝ่ายนางพั่วเสงเง็กกับนางมีจิว ซึ่งอยู่ในวัดนั้น ครั้นเห็นฮ้อกือเก่งมาก็มีความยินดี แล้วพูดถามว่า วันก่อนท่านเข้ามาที่นี้หลวงจีนจับตัวท่านไปมา มาวันนี้ท่านกลับมาได้อีกดังนี้ข้าพเจ้ามีความสนเท่ห์ใจนัก หรือว่าท่านเป็นปีศาจมาลวงหลอกหลอนข้าพเจ้าดอกกระมัง

ฮ้อกือเก่งได้ฟังนางทั้งสองถามดังนั้น ก็เล่าความที่ได้หนีไปได้ตั้งแต่ต้นจนปลายให้นางทั้งสองฟัง ทุกประการ แล้วบอกว่า บัดนี้ข้าพเจ้าไปพ้องหาต่อท่านเปาเล่งเถว เปาเล่งเถวจึงได้มาเพื่อจะได้ชำระ ท่านทั้งสองอย่าได้มีความวิตกเลย

ขณะเมื่อฮ้อกือเก่งกับนางทั้งสองพูดกันอยู่นั้น เปาเล่งเถวเที่ยวเดินตรวจดูในวัด หาเห็นหลวงจีนอยู่ในวัดแต่สักองค์หนึ่งไม่ เปาเล่งเถวก็ฟังเข้าใจว่าหลวงจีนเหล่านี้หลบหนีไปเสียสิ้นแล้ว เปาเล่งเถวปรารถนาจะให้นางทั้งสองคนนั้น เป็นภรรยาฮ้อกือเก่ง จึงพูดแก่นางทั้งสองว่า เจ้าทั้งสองคนนี้เราเห็นว่า ชาติปางก่อน จะเคยเป็นคู่กันกับฮ้อกือเก่งมาแล้ว มาชาตินี้จึงให้บังเอิญได้มาพบเห็นกัน ฮ้อกือเก่งก็อภัยให้ผู้นี้ก็ยังไม่มีการยา เราจะแต่งเจ้าให้เป็นภรรยาฮ้อกือเก่งทั้งสองคน

ฮ้อกือเก่งได้ฟังเปาเล่งเถวว่าดังนั้น ก็มีความยินดี แล้วจึงพูดว่าบิดาของนางมีจิวนี้ เดิมได้กระทำคุณไว้ต่อข้าพเจ้า เมื่อเวลาข้าพเจ้าเรือล่มกลางน้ำ ข้าพเจ้าลอยน้ำมาบิดาของนางมีจิวซึ่งเป็นชาวเรือแห่ได้กู้ชีวิตข้าพเจ้าไว้รอดจากความตาย บิดาของนางมีจิวมีคุณแก่ข้าพเจ้ายิ่งนัก

เปาเล่งเถวได้ฟังดังนั้นจึงพูดว่า ถ้ากระนั้นนางมีจิวควรเป็นภรรยาหลวงของท่าน นางพั่วเสงเง็กควรเป็นภรรยาน้อยของท่าน เปาเล่งเถวครั้นตัดสินใจให้นางทั้งสองเป็นภรรยาของฮ้อกือเก่งดังนั้นแล้วก็กลับมายังกงก๊วน

ครั้นอยู่มาฮ้อกือเก่ง ก็พานางทั้งสองไปพักยังกงก๊วน เข้าสอบไล่หนังสือต่อไปอีก ก็ได้ชั้นประโยคจินสือ พระเจ้าแผ่นดินก็โปรดตั้งให้ไปกินเมือง ครั้นฮ้อกือเก่งได้รับสัญญาบัตรแล้วก็พาภรรยาทั้งสองคนลงเรือไปถึงตำบลลำแม่น้ำแห่งหนึ่ง พบหลวงจีนจุดจิน หลวงจีนหงอค่องนั่งมาในเรือจ้างลำหนึ่ง ฮ้อกือเก่งจึงให้พลแจวแจวเรือไล่ตามจับตัวหลวงจีนทั้งสองนั้น หลวงจีนหงอค่องเห็นฮ้อกือเก่งให้จับดังนั้นก็ตกใจกระโจนลงในน้ำถึงแก่ความตาย ยังอยู่แต่หลวงจีนจุดจิน หลวงจีนจุดจินก็คุกเข่าลงคำนับฮ้อกือเก่ง ฮ้อกือเก่งจึงพูดว่าเมื่อเวลาเราได้รับความยากจนมาอาศัยพักพิงท่าน ท่านก็ได้อุดหนุนเกื้อกูลแก่เรา เรานับถือท่านเหมือนบิดาของเราอันมีพระคุณที่ยิ่ง ครั้นเรามาเข้าที่อับจนเดือดร้อนด้วยสาธุศรัทธาของท่านจะฆ่าเราเสีย ท่านก็หาช่วยชีวิตเราไม่ ท่านเห็นแก่ลูกวัดของท่านซึ่งเป็นอันธพาล หาเห็นแก่เราไม่ เราเห็นว่าเราได้พักพิงร่มไม้ชายคาของท่าน ก็จัดว่าท่านยังมีคุณแก่เราอยู่ หาไม่แล้วเราก็จะจับตัวท่านไปส่งให้ผู้ชำระฆ่าท่านเสีย นี่เราเห็นว่าท่านยังมีคุณอยู่บ้างเราจึงไม่กระทำท่าน ท่านกับเราตั้งแต่บัดนี้ต่อไปวันหน้าขออย่าให้พบปะสมาคมต่อกันเลย ว่าดังนั้นแล้วฮ้อกือเก่งก็ปล่อยให้หลวงจีนจุดจินเจ้าวัดไปโดยสะดวก

ในนิทานเรื่อง ๕๕ นี้ ไม่เป็นการยากแก่ผู้พิจารณานัก เป็นแต่แสดงความยินดีของฮ้อกือเก่ง ที่เป็นคนกตัญญูรู้คุณของท่านผู้มีคุณซึ่งได้มีแล้วแก่ตน ย่อมกระทำความตอบแทนคุณท่านให้ปรากฏเป็นกตเวทิตธรรม เพราะฉะนั้นความเจริญด้วยลาภยศและทรัพย์สินสมบัติของฮ้อกือเก่งจึงได้ปรากฏอยู่สิ้นกาลนาน ควรเป็นแบบแผนของผู้มีสติปัญญาจะประกอบใส่ใจ ให้วิถีจิตดำเนินโดยคติอันชอบดุจฮ้อกือเก่งจะนี้ ความงามความเจริญจึงจะมีแก่ผู้นั้น

เรื่องที่ ๖๐

มีความว่า ที่เมืองกิมฮวยหู มีชายผู้หนึ่งแซ่พั้วชื้อก้วย มีภรรยาชื่อนางตื่นฮวยก้วย มีบุตรชายด้วยกันคนหนึ่งอายุพอได้แปดเดือน อยู่มาวันหนึ่งนางตื่นฮวยก้วยกับพั้วก้วย สองคนผิวเมื่อยุ้มบุตรลงเรือจ้าง จะไปเยี่ยมตื่นไท่ผู้บิดาของนางตื่นฮวยก้วย ครั้นมาลงเรือบุตรนั้นอยากนม นางตื่นฮวยก้วยก็เลิกเสื้อขึ้นเอานมป้อนใส่ในปากบุตร ในขณะที่ในเรือจ้าง มีชายผู้หนึ่งแซ่อั้งชื้องั้งเป็นคนอันธพาล แลเห็นนมนางตื่นฮวยก้วยมีใฝ่อยู่ที่ฐานใต้นมทับ อั้งงั้งคิดอยู่ในใจว่า หญิงคนนี้ถ้าขึ้นบกเดินทางไป เราจะทักทักเอาว่าเป็นภรรยาของเราก็ได้ ครั้นเรือเข้าจอดท่าแล้ว บรรดาคนโดยสารเรือจ้างต่างคนก็ต่างขึ้นฝั่งเดินทางไป

ฝ่ายอั้งงั้งจึงตรงเข้าไปจุดนางตื่นฮวยก้วยแล้วว่า เจ้าเป็นภรรยาของข้าแล้วเหตุใดจึงอุ้มบุตรตามชายผู้นั้นไป

ขณะนั้นพั้วก้วย ผู้สามีได้ฟังดังนั้นจึงเหลียวหน้ามาดู เห็นชายผู้นั้นจุดภรรยาของตนก็โกรธ แล้วจึงพูดว่า ท่านผู้นี้เหตุใดจึงบังอาจจุดภรรยาของเรา

อั้งงั้งกลับเถียงว่า ภรรยาของเรา เราก็จุดธุระอะไรของท่านจึงมากันทางขัดขวาง

พั้วก้วยได้ฟังดังนั้น ก็บังเกิดโทโสจึงชกตีอั้งงั้งจนปากแตกและฟกช้ำและมีบาดแผลโลหิตไหล ไหลทรมอาบตัวไป ขณะนั้นนคราภิบาลซึ่งรักษาท้องที่ ก็จับตัวชายทั้งสองที่วิวาทกันนั้น ส่งไปยังผู้รักษาเมืองกิมฮวยหูให้ชำระ

ท่านผู้รักษาเมืองจึงถามพั้วก้วยว่า เหตุใดเจ้าจึงได้ตีกันจนเลือดตกยางออกมีบาดแผลถึงเช่นนี้

พั้วก้วยจึงให้การว่า ข้าพเจ้าพาภรรยาของข้าพเจ้าจะไปเยี่ยมบิดามารดาภรรยา ชายผู้นี้บังอาจมาจุดคร่ำภรรยาข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความโกรธจึงได้ชกและตีชายผู้นี้ เป็นความสัตย์จริงของข้าพเจ้า

ผู้รักษาเมืองได้ฟังคำให้การของพั้วก้วยดังนั้นแล้ว จึงถามอั้งงั้งว่าจริงดังคำของผู้นี้กล่าวกระนั้นหรือ

อั้งงั้งจึงให้การว่า หญิงผู้นี้เป็นภรรยาของข้าพเจ้า นอกใจตามชายผู้นี้ไป ข้าพเจ้ามาพบเห็นจึงจับตัวไว้ ชายผู้นี้บังอาจทุบตีข้าพเจ้าถึงแก่มีบาดแผลโลหิตไหลฉะนี้ ขอท่านได้พิจารณาตัดสินให้แก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด

ผู้รักษาเมืองจึงถามอั้งงั้งว่า เจ้าว่าหญิงผู้นี้เป็นภรรยาของเจ้านั้น เจ้ามีสิ่งใดเป็นสำคัญที่อ้างของเจ้าบ้าง

อั้งงั้งจึงให้การว่า ภรรยาของข้าพเจ้ามีใฝ่ดำอยู่ใต้นมเบื้องซ้ายเป็นที่อ้างองค์พยานในกายหญิง

ผู้รักษาเมืองได้ฟังอั้งงั้งให้การอ้างดังนั้น จึงเรียกหญิงคนใช้ให้มาแก้เสื้อชั้นสูตรดู ก็เห็นมีใฝ่ดำที่ริมฐานถันจริงสมคำอั้งงั้งอ้าง ผู้รักษาเมืองเินดเวลาเบาความหาได้พิจารณาโดยวิจรรย์ญาณปัญญา และสอบถามให้ถึถ้วนจนสุดสิ้นกระแสความไม่ ลงเนื้อเห็นเอาเป็นจริงตามถ้อยคำอั้งงั้งคนชั่วทุจริต จึงตัดสินให้ลงโทษตีพั้วก้วย ๕๐ ทีแล้ว บังคับให้นางตื่นฮวยก้วยไปกับอั้งงั้ง นางตื่นฮวยก้วยเป็นคนไม่รู้เดียงสาโดยเป็นชาวบ้านนอก ก็มีได้โต้แย้งทุมเถียงผู้รักษาเมือง มีแต่ความกลัวอย่างเดียว ก็จำใจไปตามผู้รักษาเมืองบังคับกดขี่โดยโมหาคติ อุ้มบุตรเดินไปกับอั้งงั้งพลางร้องไห้พลาง บังเอิญไปพบเป่าเล่งเถิดเข้า ด้วยเวลานั้นเป่าเล่งเถิด

เที่ยวตรวจหัวเมือง เปาเล่งถูหยุดมาแล้วจึงถามนางดินฮวยก๊วยว่า เจ้าเดินร้องไห้เหตุผลประการใด

นางดินฮวยก๊วยคำนับแล้ว ก็เล่าความตั้งแต่ต้นจนปลาย ซึ่งผู้รักษาเมืองพิจารณาตัดสินนั้น ให้เปาเล่งถูฟังทุกประการ

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้นจึงว่า เป็นขุนนางตัดสินความของราษฎรไม่พิจารณาได้สวนให้ถั่วถั่วละเอียด ทำแต่หยาบ ๆ ลวก ๆ เอาแต่พอกแต่ที่จะลงเนื้อเห็นว่าสมอ้างตามกฎหมาย แต่ยังไม่พอกแก่ความยุติธรรมนั้น หากกระทำให้เต็มรอบไม่ ราษฎรจึงต้องรับความเดือดร้อนเช่นนี้ ว่าดังนั้นแล้วเปาเล่งถูจึงสั่งให้นักการคุมตัวทั้งโจทก์ทั้งจำเลยเข้าไปยังในเมือง แล้วเปาเล่งถูจึงพูดแก่ผู้รักษาเมืองว่า คดีเรื่องนี้เป็นเรื่องพิจารณาตัดสินได้ง่าย ๆ ไม่ยากอะไรเลย ท่านพิจารณาไม่ละเอียดจึงไม่ได้ความจริงไม่เป็นยุติธรรมได้ คดีเรื่องนี้ข้าพเจ้าจะพิจารณาได้สวนใหม่ให้ท่านเห็น จะเป็นยุติธรรมหรือไม่เป็นยุติธรรม ท่านจงคอยดูข้าพเจ้าจะชำระตัดสินว่าดังนั้นแล้วเปาเล่งถูจึงให้โจทก์จำเลยแยกกันไปนั่งคนละแห่งห่างกัน เปาเล่งถูจึงถามนางดินฮวยก๊วยว่า ชายทั้งสองคนนี้ ผู้ใดเป็นสามีของเจ้าแน่

นางดินฮวยก๊วยจึงให้การว่า ชายผู้ที่ท่านเจ้าเมืองตัดสินว่าเป็นสามีข้าพเจ้านั้น หาใช่สามีของข้าพเจ้าไม่

เปาเล่งถูจึงถามต่อไปว่า เมื่อเจ้าได้เป็นภรรยาของพัวก๊วยนั้นอายุของเจ้าได้มากน้อยเท่าใด

นางดินฮวยก๊วยให้การว่า เมื่อข้าพเจ้าได้เป็นภรรยาสามีกันกับสามีข้าพเจ้านั้น อายุข้าพเจ้าได้ ๒๓ ปี อายุสามีข้าพเจ้าได้ ๒๕ ปี อยู่ด้วยกันสองปีจึงมีบุตร บุตรนั้นบัดนี้อายุได้แปดเดือน

เปาเล่งถูจึงถามต่อไปว่า เจ้ายังมีบิดามารดาอยู่หรือไม่

นางดินฮวยก๊วยให้การว่า ยังอยู่แต่บิดาอายุได้ ๔๙ ปี แต่มารดานั้นถึงแก่กรรมไปเสียแล้ว อายุมารดาข้าพเจ้าได้ ๔๕ ปี

เปาเล่งถูจึงถามต่อไปว่า บิดามารดาชื่ออย่างไร ตัวเจ้าพี่น้องมีหรือไม่ มีกี่คนด้วยกันชายหรือหญิง

นางดินฮวยก๊วยให้การว่า ข้าพเจ้ามีพี่น้องเป็นหญิงด้วยกันสามคน บิดาข้าพเจ้าชื่อตันไท่ มารดาข้าพเจ้าชื่อเตยสี

เปาเล่งถูได้ฟังคำให้การของนางดินฮวยก๊วยดังนั้นแล้ว จึงให้นางดินฮวยก๊วยไปนั่งแยกอยู่เสียที่อื่นให้ห่าง เปาเล่งถูจึงถามพัวก๊วย พัวก๊วยก็ให้การสมดังคำให้การของนางดินฮวยก๊วยซึ่งได้ให้การไว้ทุกประการ แล้วเปาเล่งถูจึงถามอั้งจ้งว่า ตัวเจ้าอ้างว่านางดินฮวยก๊วยเป็นภรรยาของเจ้ามีไผ่ที่ไต้นมเป็นสำคัญนั้น ข้อนี้เราพิจารณาเห็นว่ามาเรือด้วยกัน นางดินฮวยก๊วยอุ้มบุตรให้กินนม เจ้าจึงได้เห็นจะเอามาเป็นหลักฐานนั้นไม่ได้ แต่เจ้าว่านางดินฮวยก๊วยเป็นภรรยาของเจ้านั้น เจ้ารู้จักบิดามารดาของนางดินฮวยก๊วยว่าแซ่ใด ชื่อใด มีพี่น้องกี่คน อายุได้กี่ปีจึงได้แต่งงานกันด้วยกัน ก็เดือนกี่ปี่จึงมีบุตร

ฝ่ายอั้งจ้งได้ฟังเปาเล่งถูถามดังนั้น ก็ให้การเลอะเทอะไม่ถูกต้องกับคำให้การของนางดินฮวยก๊วย และพัวก๊วย

หมตอาเปาเล่งถูได้ฟังดังนั้น พิจารณาเห็นว่าอั้งจ้งเป็นคนพาลจึงตัดสินทำโทษตีอั้งจ้งเสีย ๔๐ ที แล้วให้ส่งตัวไปเป็นพลทหารหัวเมืองไกล ในส่วนนางดินฮวยก๊วยก็ให้กลับคืนไปแก่สามีตามเดิม

นิทานเรื่องที่ ๖๐ นี้เป็นความแ่ง แสดงให้เห็นปัญญาของคนพาล ที่คิดการหมิ่น ๑ สั้น ๑ เห็นแต่ไฟใต้ร่มของเขาเท่านั้น ก็หมายมั่นมุ่งมาดจะเอาชัยชนะ เฉพาะถูกดูลากการกักขฬะทารุณหมกมุ่นไปด้วยโมหาคติ มิได้วินิจฉัยสอดส่องให้ถ่องแท้ โดยกระแสพระธรรมศาสตร์ จึงตัดสินใจขาดให้จริงแท้กลับแพ้เท็จ หากว่าท่านเป่าเล่งภูผู้วิจารณ์ญาณได้ถามจนสิ้นสุดกระแสความจึงได้เห็นเท็จจริงโดยยุติธรรม ควรเป็นแบบแผนของผู้พิจารณาหาความจริงจะเอาเยี่ยงอย่างในทางได้สวนต่อไป

เรื่องที่ ๖๑

มีความว่า ที่เมืองทองอันกัฏย มีชายผู้หนึ่งชื่อกุนอิบ มีภรรยาชื่อหลี่สี อยู่มาวันหนึ่ง หลี่เตียงเก่บิดาของนางหลี่สีทำการแซยิด กุนอิบจึงให้เตียงฉายคนใช้นำห่านไปช่วยสองห่าน หลี่เตียงเก่เศรษฐีจึงถามว่า นายของท่านเหตุใดจึงไม่เห็นมา ให้ท่านมาแต่ผู้เดียวเล่า

เตียงฉายบอกว่า นายข้าพเจ้ามีกิจธุระด้วยแขกมาหาจึงมิได้มา ให้แต่ข้าพเจ้านำห่านมาค้ำนันท่านคู่หนึ่ง หลี่เตียงเก่ได้ฟังดังนั้นก็มีได้ว่าประการใดต่อไป จึงจัดโต๊ะและสุรามาเลี้ยงขุนนางกรมการ และผู้มีอายุสูงเป็นลำดับลงมา

เตียงฉายครั้นกินเลี้ยงเสพสุราแล้ว ก็ค้ำนบลาลหลี่เตียงเก่เศรษฐีกลับไปบ้าน ครั้นเดินมาถึงตำบลหนึ่งเป็นท้องทุ่งนา เตียงฉายเห็นห่านฝูงหนึ่งหากินอยู่กลางหนอง เตียงฉายเห็นไม่มีเจ้าของดูแลรักษา เตียงฉายจึงไล่จับห่านนั้นได้สองตัว แล้วใส่ขังไว้ในตะกร้าหิ้วเดินกลับมาบ้าน

ฝ่ายเจิวลกผู้เจ้าของห่านยืนอยู่ที่เชิงเขา เห็นเตียงฉายเมื่อเดินออกจากบ้านเศรษฐี หิ้วตะกร้ามาไม่มีสิ่งใด ครั้นมาถึงท้องทุ่งนามีห่านขังไว้ในตะกร้า เจิวลกมีความสงสัยว่า เตียงฉายจะลักห่านของเจิวลกที่เลี้ยงไว้ในท้องทุ่งเป็นแน่ เจิวลกจึงวิ่งตามไปแล้วร้องทวงว่า ห่านของข้าพเจ้าเลี้ยงปล่อยไว้กลางนา ท่านมาจับของข้าพเจ้าไป ขอคืนมาให้แก่ข้าพเจ้าเถิด

เตียงฉายไม่ยอมคืนให้แล้วพูดเถียงว่า ห่านของเตียงฉาย เตียงฉายกับเจิวลกทั้งสองคนเดินพลางเถียงกันอยู่ตามทาง พอมารพบเปาเล่งกู่เข้า เปาเล่งกู่จึงหยุดมาให้คนไปถามเจิวลก เจิวลกบอกว่า ห่านของเจิวลกปล่อยทิ้งไว้กลางนา ชายผู้นี้เดินมาพบเข้าจึงจับเอาห่านของข้าพเจ้าไป

เปาเล่งกู่ได้ฟังดังนั้น จึงสั่งให้นักการคุมตัวชายทั้งสองคนนั้นตามเปาเล่งกู่ไปยังกงกัวนที่พัก แล้วเปาเล่งกู่จึงถามเตียงฉาย เตียงฉายก็ให้การปฏิเสธไม่รับ กลับต่อสู้ว่าห่านของเตียงฉาย

เปาเล่งกู่จึงทำอุบายให้เอาห่านนั้นไว้ แล้วนัดว่าเจ้าทั้งสองคนนี้จงกลับไปบ้านเสียก่อนเถิด เวลาพรุ่งนี้จึงกลับมาหาเรา เราจะชำระให้ ชายทั้งสองก็ค้ำนบลาลเปาเล่งกู่ไปบ้าน ครั้นชายทั้งสองไปแล้ว เปาเล่งกู่จึงให้นักการไปเยี่ยมห่านของราษฎรซึ่งเลี้ยงอยู่ในเมืองตัวหนึ่งมาพิจารณาดู ปากและเท้าห่านนั้นสีผิดกัน ห่านซึ่งเลี้ยงอยู่ในเมืองพอใจ ชอบกินข้าวเปลือก ครั้นปล่อยออกกลางสนามหญ้า ห่านนั้นก็หาชอบกินหญ้าเหมือนเช่นห่านของชาวานาไม่

เปาเล่งกู่ครั้นทดลองเห็นแน่แก่ใจดังนั้นแล้ว รุ่งขึ้นเวลาเช้าเตียงฉายจำเลยเจิวลกโจทก์มาพร้อมกันแล้ว เปาเล่งกู่จึงถามเตียงฉาย เตียงฉายไม่รับว่าลักห่านของเจิวลก เปาเล่งกู่จึงว่าห่านนี้เจ้าลักเขาเป็นแน่แล้วไม่ต้องสงสัย ด้วยห่านของชาวานาแล้วยอมกินเมล็ดหญ้า ถ้าไม่ใช่ห่านของชาวานาแล้ว ห่านนั้นชอบกินข้าวเปลือก อีกประการหนึ่งสีสนัวรรณะก็ผิดต่างกัน ถ้าห่านกินข้าวเปลือกแล้วปากและเท้ามันเหลืองจัด ถ้าเป็นห่านกินเมล็ดหญ้านั้น สียอมนวลหาเหมือนกันไม่ ถ้าเจ้าไม่รับแล้วเราจะผูกตีทำโทษให้ถึงสาหัส

หมตอายุเตียงฉายได้ฟังเปาเล่งกู่ถามดังนั้น เป็นความจริงใจก็รับโดยดี เปาเล่งกู่จึงคืนห่านนั้นไปให้แก่เจิวลกผู้เจ้าของ แล้วจึงตัดสินตีเตียงฉายยี่สิบทีแล้วพูดว่า ตั้งแต่วันนี้ไปถ้าเจ้าขึ้นประพฤติเช่นนี้อีก เราจะทำโทษทวีคูณขึ้นไปให้ถึงสาหัส ว่าดังนั้นแล้วก็ปล่อยให้เตียงฉายกลับไปบ้าน

ในคดีเรื่องที่ ๖๑ นี้ ควรเอาเป็นแบบฉบับในการพิจารณาหาหลักฐานทางยุติธรรมและความจริง ให้แจ่มแจ้งชัด จนมีเป็นหลักฐานที่อ้างต่างพยานในความจริง เมื่อได้ความพร้อมเพรียงเช่นนี้แล้วก็ได้ชื่อว่า ตามกฎหมายและชอบด้วยยุติธรรม คือตามกฎหมายนั้นเพียงนายรับเองมิได้เขียนดี ตามยุติธรรมนั้นโดย อุบายที่ได้สวนทดลองให้ท่านกินเมล็ดหญ้าและกินเมล็ดข้าวเปลือก และสีขนสีปากที่เหลืองและเหลืองแก่ ก็เมื่อท่านผู้พิพากษาเป็นยุติธรรมแท่งนี้ ไฉนเล่าจะไม่ได้ความจริง โดยที่ผู้แพ้กัปราศจากความโทมณสน้อยใจ เพราะจริงตรงที่ใจความตรงจริง

เรื่องที่ ๖๒

มีความว่า วันหนึ่งเปาเล่งเถียนนอนหลับสนิทนิมิตฝันเห็นเทพารักษ์หลักเมืองคุมตัวหลวงจีนมาส่งให้แก่เปาเล่งเถียน ๔ รูป รูปหนึ่งมีความรื่นเริง เปาเล่งเถียนเห็นดังนี้แล้วก็ตกใจตื่น มาพิจารณาทีไรครวญดูเรื่องฝัน เห็นเป็นการวิปัสสนาธรรมใจอยู่ ชะรอยจะมีเหตุอันสำคัญที่หลวงจีนมีวัดใดก็วัดหนึ่งเป็นแน่ ครั้นเห็นความดังนั้นแล้ว พอรุ่งขึ้นเวลาเช้าเป็นวันพระขึ้นสิบห้าค่ำ เปาเล่งเถียนจึงจัดดอกไม้ธูปเทียนไปนมัสการพระและคำนับเทพารักษ์ในศาลเจ้าหลักเมือง แลเห็นมีหลวงจีนสี่องค์เดินทางมาอาศัยอยู่ในศาลเจ้า เปาเล่งเถียนคิดขึ้นมาได้ถึงความฝัน จึงถามหลวงจีนทั้ง ๔ รูปนั้นว่า ท่านหลวงจีนทั้ง ๔ องค์นี้มาแต่ไหน สถิตสถานอยู่สำนักใด

ขณะนั้นหลวงจีนองค์หนึ่งจึงบอกว่า ข้าพเจ้าสำนักอยู่ไกล เดินทางมาเข้าอาศัย พอหายเหนื่อยแล้วก็เดินทางไปอีก เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงมิได้คำนับท่าน

ขณะนั้นเปาเล่งเถียนพิจารณาดูหลวงจีนสามรูป มีลักษณะสูงใหญ่ มีรูปหนึ่งลักษณะเอบางร่างน้อย ผิวหน้านั้นเป็นสตรี เปาเล่งเถียนมีความสงสัยยิ่งนัก จึงถามหลวงจีนทั้ง ๔ องค์นั้นว่า ท่านทั้ง ๔ นี้ชื่อใด แขนใด ท่านเจริญพระพุทธมนต์ได้หรือไม่

หลวงจีนจึงบอกว่าถ้าเจริญพระพุทธมนต์ไม่ได้แล้ว ไหนเลยจะบวชได้

เปาเล่งเถียนได้ฟังหลวงจีนว่าดังนั้นแล้ว จึงพูดว่า ถึงฤดูเดือนนี้แล้ว บ้านข้าพเจ้าเคยทำบุญเรือนนิมนต์หลวงจีนมาเจริญพระพุทธมนต์ทุกปี ถ้ากระนั้นเย็นวันนี้ ข้าพเจ้าขอนิมนต์ท่านทั้ง ๔ ไปเจริญพระพุทธมนต์ที่บ้านข้าพเจ้า ว่าดังนั้นแล้วเปาเล่งเถียนก็กลับบ้าน จึงจัดที่บูชาพระกับที่ให้หลวงจีนอาบน้ำเสร็จแล้วจึงให้คนใช้ไปนิมนต์หลวงจีนมาเจริญพระพุทธมนต์ที่บ้าน

ฝ่ายหลวงจีนทั้ง ๔ รูปนั้นก็ไปยังบ้านเปาเล่งเถียน เปาเล่งเถียนก็กระทำการต้อนรับหลวงจีนโดยอันดีแล้ว จึงเชิญให้หลวงจีนทั้ง ๔ อาบน้ำชำระกายให้สะอาด หลวงจีนสามองค์จึงเข้าไปอาบน้ำชำระกาย แต่หลวงจีนอีกองค์หนึ่งนั้นทำอิดเอื้อนอยู่ ไม่ไปอาบน้ำชำระกายให้เหมือนอย่างหลวงจีนทั้งสามองค์นั้น เปาเล่งเถียนจึงให้คนใช้เอาเสื่อกางเกงกับจีวรของใหม่มาให้หลวงจีนทั้งสามผลัดแล้ว เปาเล่งเถียนจึงเชิญหลวงจีนองค์ที่ไม่ยอมอาบน้ำชำระกายนั้นเข้ามาใกล้เปาเล่งเถียน เปาเล่งเถียนพิจารณาดูเห็นใบหูทั้งสองข้างมีรอยเจาะ ก็ฟังเข้าใจว่าเป็นหญิงปลอมแปลงเพศนุ่งห่มเป็นหลวงจีน เปาเล่งเถียนจึงสั่งให้นักการจับหลวงจีนทั้งสามองค์นั้นขังไว้แล้ว เปาเล่งเถียนจึงถามหลวงจีนลักเพศนั้นว่าเหตุใดจึงปลอมลักเพศเป็นหลวงจีนจะนี้

หญิงที่ปลอมแปลงเพศเป็นหลวงจีนนั้นตกใจกลัวตัวสั่น ลูกเขาลงคำนับเปาเล่งเถียนแล้วให้การว่า ข้าพเจ้าตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลแขวงจีซุนกู่ บ้านเรือนข้าพเจ้าตั้งอยู่ที่อันเป่ลี่ยิว สามี่ข้าพเจ้าชื่อสู่วี่ สู่วี่มีย่าอยู่คนหนึ่งเป็นคนชราอายุเจ็ดสิบปีเศษ อยู่ร่วมเรือนอันเดียวกัน ครั้นอยู่มาวันหนึ่งเป็นวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือนเก้าเวลาพลบค่ำ หลวงจีนทั้งสามคนนี้เดินทางมาแวะเข้าขออาศัยบ้านข้าพเจ้า สู่วี่สามี่ข้าพเจ้าเป็นคนขัดสนยากจน บ้านช่องเล่าก็คับแคบไม่มีที่จะให้พักอาศัย สามี่ข้าพเจ้ากับข้าพเจ้าเห็นว่า หลวงจีนเป็นผู้อยู่ในศีลในธรรม จึงสู้ให้หลวงจีนทั้งสามคนเข้าพักนอนอยู่ในเรือน ข้าพเจ้ากับสามี่ข้าพเจ้าสู้ออกไปนอนเสียนอกชายคาเรือน ครั้นเวลาตีประมาณสักสามยาม หลวงจีนทั้งสามคนก็ฆ่าสามี่กับย่าของข้าพเจ้าเสีย

แล้วก็เอาไฟเผาบ้านเรือนของข้าพเจ้าเสียหมดสิ้น หลวงจีนทั้งสามคนก็โกนผมข้าพเจ้าเสีย แล้วเอาเสื่อกางเกงเพศของหลวงจีนสวมใส่ให้ข้าพเจ้า แปลงปลอมเป็นหลวงจีน แล้วเอายาวิเศษเสกด้วยเวทมนต์บ้ายปากข้าพเจ้า มิให้ข้าพเจ้าอำปากพูดออกมาได้ ช่มชืดให้ข้าพเจ้าตามไปด้วย ครั้นข้าพเจ้าจะฆ่าตัวตายตามสามีไปแล้ว ก็จะมีได้แก้แค้นแทนสามีของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงสู้จำใจเสียตัวแก่หลวงจีนมาได้ประมาณสามปี มาวันหนึ่งหลวงจีนทั้งสามคนนี้ เดินทางมาแวะเข้าที่โรงเตี๊ยมชื่อสุรากิน ข้าพเจ้าได้บนเทพารักษ์หลักเมืองขอให้บันดาลช่วยข้าพเจ้า ให้พ้นจากอำนาจหลวงจีนทั้งสามนี้ มาวันนี้เทพเจ้าบันดาลให้มาพบท่าน ขอท่านจงเป็นที่พึ่งแก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด

เปาเล่งเถิดฟังดังนั้น จึงสั่งให้นักการคุมตัวหลวงจีนทั้งสามคนนั้น มาสอบถามต่อหน้าหญิงซึ่งแปลงเพศเป็นหลวงจีนนั้น หลวงจีนทั้งสามก็ให้การรับเป็นสัตย์สมคำที่หญิงนั้นให้การไว้ทุกประการ

เปาเล่งเถิดจึงตัดสินให้เอาตัวหลวงจีนอุลามกทั้งคนนั้นไปฆ่าเสียตามกฎหมาย แล้วก็ปล่อยตัวหญิงนั้นให้กลับคืนไปอยู่ยังถิ่นฐานบ้านเดิม

ในคดีเรื่องที่ ๖๒ นี้ ก็นับว่าเป็นการลึกลับ อาศัยเทพสังฆรณ์ เผอญให้เปาเล่งเถิดนิมิตฝัน ถึงกระนั้นก็ไม่เป็นความง่ายย่อมอาศัยความไหววิจรรย์ญาณ ที่เปาเล่งเถิดพิจารณาหลวงจีนว่าเป็นชายและหญิง ด้วยอุบายที่นิมนต์สวดมนต์และให้สรองน้ำ เรียกว่ากระทำการไม่เกินอำนาจในที่เคารพนับถือ เปรียบเหมือนเงินทองของปลอม ก็เมื่อสิ่งของนั้น ๆ เป็นของไม่บริสุทธิ์คือปลอมแปลง ก็ย่อมออกความพิรุณไม่สามารถจะทนความยุติธรรมที่ถูกต้องตามกฎหมายได้ เหตุที่เป็นหญิงจึงได้ความจริงโดยอุบายอันชอบของเปาเล่งเถิด ข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าคนที่หยาบ ๆ ก็จะทำการโดยอำนาจ เพราะเห็นแน่แล้วว่าเป็นผู้หญิง คงจะบังคับให้เปลื้องเสื้อผ้าออกชั้นสุดในทันที เพราะฉะนั้นในความทั้งหลายคล้าย ๆ แก่เรื่องนี้ ก็ได้เคยฟังมักจะตั้งตั้งเอาโดยอำนาจ จึงไม่ควรชมเหมือนเช่นนิทานเรื่องนี้

เรื่องที่ ๖๓

มีความว่า แผ่นดินช่องในสมัยหนึ่งทำนาไม่ได้ ฝนไม่ตกข้าวแพงราษฎรได้รับความเดือดร้อนอดอยาก ลำบากเป็นที่ยิ่ง พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ทรงพระวิุดกถึงราษฎรยิ่งนัก จึงรับสั่งให้เปาเล่งถูออกไปเปิดฉาง ข้าวทุกหัวเมืองออกแจกราษฎรรับพระราชทาน พอประทังมีกำลังทำนาต่อไป ถ้าราษฎรทำนาได้ข้าวบริบูรณ์แล้ว จึงให้เก็บข้าวคืนเข้าฉางหลวงไว้ตามเดิม

เปาเล่งถูก็รับสั่งออกไปถึงเมืองอุ่ฉิว หูเข้า พักยังงกัวัน ในราตรีวันหนึ่งเปาเล่งถูนอนหลับสนิท นิมิตฝันเห็นเถาแดงโมเถาหนึ่งมีดอกออกผลได้สี่ผล ครั้นฝันเห็นดังนั้นแล้วก็ได้สติตื่นขึ้น ก็คำนึงนึกตรึกตรองไปตามรูปความที่ฝัน แต่ยังมีได้ออกความเห็นว่าจะเป็นการใด ครั้นรุ่งขึ้นเปาเล่งถูไปยังหอสำหรับไว้ป้ายซึ่งจารึกพระนามของพระมหากษัตริย์ทุก ๆ พระองค์แต่โบราณมา ขากลับออกมาจากสถานที่นั้น พบหลวงจีนสามรูปเที่ยวเทศนาให้ชาวบ้านร้านตลาดฟัง เปาเล่งถูพิจารณาเห็นหลวงจีนองค์หนึ่งปลงผมใหม่ ๆ ศีรษะกลมท่วงทีคล้ายคลึงกับผลแดงโม คิดขึ้นมาได้ถึงความฝัน จึงให้นักการตามตัวหลวงจีนทั้งสามองค์นั้น กลับมายังงกัวัน เปาเล่งถูจึงถามหลวงจีนทั้งสามนั้นว่า ท่านผู้มีศีลวัตรอันเจริญทั้งสามองค์นี้ แซ่ใด ชื่อใด สำนักหลักแหล่งอยู่แห่งใด

หลวงจีนผู้เฒ่าองค์หนึ่งจึงบอกว่า ข้าพเจ้าชื่อหุนฮวย สององค์นั้นชื่อหุนเปี้ยวองค์หนึ่ง ชื่อหุนเจ๋ องค์หนึ่ง ยังอีกองค์หนึ่งพักอยู่โรงเตี๊ยม บนเล่าเต็งชั้นสูง เข้าฉานภาวนาอยู่หาได้ไปข้างไหนไม่ พวกข้าพเจ้าสามคนนี้ไปเที่ยวตามป่าและเขารักษาอาคมณ์ ถ้าขัดเสบียงอาหารไม่บริโภคเมื่อใดแล้ว จึงได้มาบิณฑบาตตามชาวบ้านร้านตลาดพอได้เลี้ยงชีวิตไปวันหนึ่ง

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้นแล้ว จึงถามว่าหลวงจีนที่อยู่ในโรงเตี๊ยมนั้นชื่อใด หลวงจีนหุนฮวยผู้เฒ่าจึงบอกว่าชื่อหุนตง เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้นมีความสงสัยยิ่งนัก จึงสั่งให้นักการไปพาตัวมา ครั้นมาถึงเปาเล่งถูพิจารณาได้เห็นลักษณะมิใช่ชาย ด้วยกิริยาและรูปร่างเป็นหญิง

ฝ่ายหลวงจีนหุนตงซึ่งเป็นหญิงนั้น จึงคุกเข่าลงคำนับเปาเล่งถูแล้วก็ร้องไห้ แล้วแจ้งความแก่เปาเล่งถูว่า ข้าพเจ้ามิใช่ชื่อหุนตง ข้าพเจ้าชื่อสีมี บิดาข้าพเจ้าชื่อเจียงบุณถอง บิดาข้าพเจ้าอพยพครอบครัวจะไปรักษาราชการหัวเมือง ครั้นเดินทางข้ามเขาขึ้นไปตำบลหนึ่งมิได้แจ้งว่าเขาอะไร หลวงจีนทั้งสามองค์ซึ่งอยู่ในชะวากเขาเดินออกมา ถืออาวุธไล่ฆ่าฟันบ่าวไพร่ซึ่งตามบิดามารดาข้าพเจ้าไปนั้น แดกตื่นวิ่งหนีไปเสียทั้งสิ้นแล้ว หลวงจีนทั้งสามองค์นี้ก็ฆ่าบิดามารดาข้าพเจ้ากับเจียวไปคนใช้เสีย หลวงจีนทั้งสามก็เก็บเอาเงินทองและจับเอาตัวข้าพเจ้ามาข่มขืนเป็นภรรยา แล้วโกนผมเปลี่ยนแปลงเพศให้เป็นหลวงจีนมาได้หกเดือนนี้แล้ว ข้าพเจ้าคอยหาช่องโอกาสจะไปร้องฟ้องต่อผู้รักษาเมืองกรมการ ก็ยังไม่มีช่องและโอกาสที่จะหนีได้ บัดนี้ได้มาพบท่านแล้ว ขอท่านได้โปรดช่วยชำระตัดสินลงโทษหลวงจีนสามองค์ให้แก่ข้าพเจ้าด้วย

เปาเล่งถูได้ฟังนางสีมีให้การที่ถ้วนดังนั้น จึงให้นักการคุมตัวหลวงจีนทั้งสามมาสอบถาม หลวงจีนทั้งสามก็ให้การรับเป็นสัตย์สมคำให้การของนางสีมีทุกประการ เปาเล่งถูจึงตัดสินใจให้เอาหลวงจีนทั้งสามคนนั้นไปฆ่าเสีย แล้วปล่อยให้นางสีมีกลับไปยังถิ่นฐานบ้านเดิม

ฝ่ายนางสีมิกำน้ำเปาเล่งถูแล้วกลับมาบ้าน ได้พบพี่น้องวงศ์ญาติแล้ว นางสีมิก็ร้องไห้เล่าความทุกข์ยากซึ่งหลวงจีนฆ่าบิดามารดาให้ญาติพี่น้องฟังทุกประการแล้ว นางสีมิก็นั่งขวามือขวามือขวามือให้บิดามารดาและสามีตามธรรมเนียม

ครั้นอยู่มา เขษามเด็กเป็นผู้ไร้ภรรยา เห็นนางสีมึรูปร่างลักษณะงาม จึงหาแม่แก่มาขอนางสีมิไปเป็นภรรยา อยู่ด้วยกันเกิดบุตรชายคนหนึ่ง ชื่อเหได้ เหได้ครั้นเจริญวัยไปเล่าเรียนหนังสือสอบไล่ได้ชั้นประโยคได้เป็นขุนนาง จึงอพยพพาบิดามารดาไปรักษาราชการอยู่หัวเมือง เดินทางข้ามช่องเขาตำบลที่หลวงจีนออกมาปล้นนางสีมึครั้งนั้น เหได้พบซากศพทั้งสองศพ เหได้เป็นผู้ประกอบไปด้วยเมตตาจิตจะให้เขาเอาศพนั้นไปฝังดินเสีย

ขณะนั้นนางสีมึคิดขึ้นมาได้ถึงเมื่อหลวงจีนฆ่าบิดามารดาเสียที่ช่องเขาตำบลนี้ นางสีมึจึงได้ไปดูซากศพ ก็จำที่ได้ว่าบิดามารดาตายที่ตรงนี้ แต่ยังมีคำสั่งจะยังเป็นศพผู้อื่น นางสีมึจึงเอามือมัดเชือกนี้ของตัวเองพอให้โลหิตไหลออกมา จึงให้หยดลงถูกกระดูกซากศพทั้งสองนั้น ครั้นโลหิตหยดลงถูกกระดูกโลหิตนั้นก็ซึมซาบเข้าไปในกระดูก เพราะเหตุว่าถ้ามิใช่บิดามารดากับบุตรแล้ว กระดูกก็มิได้ดูดโลหิตเลย เมื่อนางสีมึทดลองเห็นแน่นอนดังนั้นแล้ว นางสีมึก็ร้องไห้รำพันถึงคุณบิดามารดาอย่างนัก ครั้นสร้างความสะดวกแล้ว จึงเอาผ้าห่อกระดูกนั้นไปลำดับใส่หีบฝังยังฮวงซุ้ยตามธรรมเนียม

ในคดีเรื่องที่ ๖๓ นี้ ไม่สู้ยากแก่ทางพิจารณา เป็นแต่แสดงความดีคือกตัญญูกตเวทีธรรมของนางสีมึอันเป็นผู้ประกอบไปด้วยกตัญญู จึงได้มีบุตรสืบสายสมบูรณ์เป็นขุนนางมีชื่อเสียงปรากฏ ความข้อนี้น่าพิศมัยผู้เรียบเรียงได้ตรวจมากในเรื่องราวของคนกตัญญู จนถึงได้กล่าวไว้ในที่บางแห่งว่า บุคคลที่มีปราศจากกตัญญูต่อท่านผู้มีคุณแล้ว แม้ว่าจะมีชาติตระกูลทรัพย์สมบัติและยศศักดิ์สักเพียงใด ย่อมเป็นที่ดิฉินยินร้ายแก่มหาชนทั่วโลก ทั้งจะไม่ดำรงอยู่ในลาภยศและความสุขได้สักเท่าใด แม้จะมีผู้อุ้มชูช่วยอุปถัมภ์บำรุง ก็ไม่สามารถจะเจริญตลอดอายุได้ โดยเหตุของอกตัญญูตาให้ผลดลบันดาล เพราะฉะนั้นควรจะปลูกสร้างสันดานแต่ในส่วนตัว คือความซื่อสัตย์ เมตตากรุณาความอดทนไว้ให้สถิตถาวรในกายใจ ก็อาจได้เห็นผลในทิฏฐะธรรมเวทนิยะ

เรื่องที่ ๖๔

มีความว่า ที่ตำบลเหลียงเอียงก้วยแขวงเมืองอุ๋นจิ่ว ยังมีชายผู้หนึ่งชื่อล่อใจจื่อ ล่อใจจื่อเป็นคนกระด้างดื้อดึงไม่เชื่อถ้อยฟังคำบิดามารดาสั่งสอน ล่อใจจื่อตั้งบ่อนเบี้ยคบหาเพื่อนฝูงมาเล่นการพนัน ผู้คนไปมาทั้งกลางวันกลางคืนมิใคร่ขาด

ขณะนั้นเพื่อนบ้านแลเห็นล่อใจจื่อประพฤติการคบหาคนพาล จึงห้ามล่อใจจื่อว่า การพนันนี้ย่อมพาให้ได้รับความเดือดร้อน ถ้าเวลาได้ทำให้รื่นเริงเปลอประมาณทะเลง ถ้าเวลาเสียแล้วย่อมทุนทุรายชวนขวายหาไม่ก็ต้องจำนำสิ่งของหรือขายบุตรภรรยา มิฉะนั้นก็ถึงแก่จกปล้นสะดมตีชิงวิ่งราวเป็นแน่

ล่อใจจื่อได้ฟังชาวบ้านดักเตือนห้ามปรามดังนั้น ก็หาเชื่อฟังไม่ แล้วตอบว่า ข้าพเจ้ามิได้คิดคดโกงทำการโจรกรรมแก่ท่านผู้ใด ภัยนั้นจะมีมาแต่ไหน

เพื่อนบ้านห้ามล่อใจจื่อไม่ฟังดังนั้นแล้ว ตั้งแต่นั้นมาก็มิได้มีผู้ใดจะห้ามปรามดักเตือนล่อใจจื่อต่อไป ครั้นอยู่มา มีผู้ร้ายยี่สิบเจ็ดคน ถือเครื่องศาสตราอาวุธครบเพลิงครบมือกันเข้าปล้นบ้านโอยเตียน เศรษฐี เอาเงินทองสิ่งของมีราคาไปได้เป็นอันมาก โอนเตียนจึงไปทำคำกฎหมายตราสินรายทรัพย์สิ่งของที่ผู้ร้ายปล้นไปไว้ต่ออำเภอ อำเภอได้ทำคำตราสินลงไว้ในสารบบทั้งสิ้นแล้ว ตามบรรดาเพื่อนบ้านร้านถิ่นใกล้เคียงได้รู้ว่าโอยเตียนถูกปล้น จึงพากันมาเยี่ยมเยียนถามข่าวคราวโอยเตียนเป็นอันมาก

ฝ่ายล่อใจจื่อได้รู้ข่าวว่า ผู้ร้ายมาปล้นโอยเตียน ล่อใจจื่อจึงพูดว่า เราเป็นผู้อนาถยากจนก็ตีไปอย่างหนึ่ง ไม่ต้องวิตกเป็นทุกข์ว่าอ้ายผู้ร้ายจะเข้ามาปล้น เวลานอนก็หลับสนิท ถ้ามีเงินทองมากแล้วนอนดึกไม่หลับ กิตติศัพท์ที่ล่อใจจื่อกล่าวนั้นรู้ไปถึงโอยเตียน เศรษฐี โอยเตียนมีความโกรธยิ่งนัก จึงพูดแก่บุตรที่ ๒ ว่า เราถูกปล้นครั้งนี้เพื่อนบ้านร้านถิ่นผู้ใดรู้แล้วก็มาเยี่ยมเยียนถามข่าวคราวเราทั้งนั้น มีแต่ล่อใจจื่อผู้เดียว มิได้มาเยี่ยมเยียนเรา ยังมีหน้าซำกล่าวคำเยาะเย้ยเราให้ได้รับความเจ็บใจ บิดาเห็นว่าล่อใจจื่อนี้เป็นผู้ร้ายปล้นเราเป็นแน่ จำจะต้องฟ้องต่อเปาเล่งเถอ ให้ชำระจึงจะได้

ว่าดังนั้นแล้ว โอยเตียน เศรษฐีก็ทำเรื่องราวไปยื่นต่อเปาเล่งเถอ ใจความว่า ล่อใจจื่อตั้งบ่อนเบี้ยเล่นการพนัน มั่วสุมนักเลงเสพสุรายาเมา ณ วันนั้นเดือนนั้นเวลาพลบค่ำตีประมาณสองยามเศษ มีอ้ายผู้ร้ายหลายคนถือเครื่องศาสตราอาวุธครบมือกัน มีคบเพลิงโห่ร้องเกรียวกราวเอิกเกริก เข้ามาปล้นเอาทรัพย์สินเงินทองของข้าพเจ้าไปเป็นอันมาก ข้าพเจ้ามีความสงสัยด้วยล่อใจจื่อมิได้คิดทำมาหากินให้เกิดผลเพราะการค้าขายหรือปลูกสร้าง ตั้งแต่ไรมาก็มีแต่มีสุ่มประชุมนักเลงมาเล่นการพนัน ข้าพเจ้าถูกผู้ร้ายปล้นครั้งนี้ ล่อใจจื่อก็มิได้ไปเยี่ยมมารายข้าพเจ้าเหมือนชาวบ้านทั้งหลายเลย ดังนี้ข้าพเจ้ามีความตั้งใจสงสัยล่อใจจื่อยิ่งนัก ขอท่านได้เรียกล่อใจจื่อมาพิจารณาให้เห็นเท็จและจริงโดยยุติธรรม

เปาเล่งเถอตรวจดูฟ้องตลอดแล้ว จึงให้โจทก์นำนักการถือหมายไปเกาะตัวล่อใจจื่อมาขู่ถาม

ล่อใจจื่อให้การว่า โอยเตียนหาความปรักปรำเอาข้าพเจ้าว่าเป็นโจรผู้ร้ายปล้นสะดมบ้านเรือนทรัพย์สมบัติของโอยเตียนนั้น โอยเตียนมีสิ่งใดเป็นสำคัญในทางพิจารณา เป็นต้นว่าใต้ของกลางตามคำกฎหมายตราสินหรือได้ตัวผู้ร้ายพวกเพื่อนซัดทอดถึง หรือว่ามีพิรุณร้องรอยประการใด จึงเจาะจงปลงใจเอาข้าพเจ้าว่าเป็นผู้ร้ายเช่นนี้ ขอท่านผู้มีความกรุณาและตั้งอยู่ในยุติธรรม มีปัญญาตั้งจักษุทิพย์ โปรดเป็นที่ฟัง

แก่ข้าพเจ้าสัตว์ผู้ยากอันหาความผิดและพิรุณร่งรอยมิได้โดยยุติธรรม

เปาเล่งเถิงได้ฟังคำให้การของล่อใจจื่อตลอดแล้ว จึงวินิจฉัยไต่ตรองด้วยวิจารณ์ญาณโดยยุติธรรม ไม่เห็นความพิรุณร่งรอยแต่อย่างใด อันจะผูกถือเข็มนตีโดยทางความอาญาตามกฎหมายของนครบาลได้ เปาเล่งเถิงเห็นว่าล่อใจจื่อมิได้เป็นผู้ร้าย แต่จะปล่อยตัวไปไม่เกี่ยวข้องไว้บ้างก็ไม่ควร เปาเล่งเถิงจึงให้ล่อใจจื่อ ประกันตัวเองและทำทัณฑ์บนให้ไว้ต่อศาลว่า ตั้งแต่บัดนี้สืบไปวันหน้าล่อใจจื่อจะไม่ตั้งบ่อนเบี้ยในบ้านเรือน ของล่อใจจื่อ และจะไม่คบหามั่วสุมนักเลงมาเล่นการพนันอีกต่อไป ถ้าขึ้นประพจน์เช่นนั้นต่อไปอีก จะยอม ให้ทำโทษถึงสาหัส

ครั้นล่อใจจื่อทำสัญญาทัณฑ์บนให้แก่เปาเล่งเถิงแล้ว เปาเล่งเถิงจึงปล่อยตัวล่อใจจื่อกลับไปบ้าน

ฝ่ายโอยเตียนเศรษฐีไม่เห็นเปาเล่งเถิงชำระล่อใจจื่อประการใด กลับปล่อยให้ล่อใจจื่อกลับไปบ้าน โอยเตียนมีความเสียใจแล้วพูดออกปากบ่นว่า ราษฎรเลื่องลือกันว่าเปาเล่งเถิงประหนึ่งว่ามีตาหรือหูเป็นทิพย์ พิเคราะห์ตัดสินคดีอันลึกลับลึกซึ้ง ซึ่งไม่มีสักชีพยานได้โดยยุติธรรม แม้ว่าผู้ร้ายปล้นสะดมฆ่าเจ้าทรัพย์เจ้า เรือนตายที่กลางปากกลางตงไม่มีผู้ใดล่วงรู้ ท่านก็คิดอุบายเอาผู้ร้ายมาชำระได้ บัดนี้เราถูกผู้ร้ายปล้นเรือน เอาเงินทองเราไป เราฟ้องต่อท่าน ท่านก็หาชำระให้แก่เราไม่ ท่านกลับปล่อยตัวผู้ต้นเหตุอันมั่วสุมผู้ร้ายนั้น ไปเสีย เราเห็นว่าไม่สมดังคำที่ราษฎรเล่าลือ

ฝ่ายเปาเล่งเถิงนั่งตรึกตรองหาอุบายจะเอาตัวผู้ร้ายอยู่ พอได้ฟังโอยเตียนพูดดังนั้น จึงทำเป็นโกรธ แล้วให้หาตัวโอยเตียนมาพูดว่า เจ้าเก็บเอาความเท็จมาฟ้องหากกล่าวโทษล่อใจจื่ออันเราจะชำระให้กระไรได้ เราเห็นว่าอายตัวผู้ร้ายนั้นคงจะหนีไปไกลแล้ว ไหนเลยจะได้ตัวมาชำระเล่า ว่าดังนั้นแล้วเปาเล่งเถิงจึงให้ นักการดีโอยเตียนยี่สิบที แล้วให้เอาตัวจำขังไว้ ครั้นเวลาค่ำเปาเล่งเถิงจึงแต่งตัวปลอมเป็นราษฎร ไปเที่ยวรับ ทราบฟังกิตติศัพท์ดูว่าจะมีผู้พูดจากันอย่างไรในเรื่องที่เอาตัวโอยเตียนไปจำนั้น

ฝ่ายถิมกียี่กับกิมยู่ซึ่งเป็นหัวหน้าผู้ร้าย ครั้นแจ้งว่าเปาเล่งเถิงจำขังทำโทษโอยเตียนเศรษฐีดังนั้น ก็มีความยินดี จึงซื้อสุรากับสุกรเปิดไถ่มาต้มแกงทำกับข้าว ประชุมสมัคพรรคพวกเข้าไปในศาลเจ้าหลัก เมืองบวงสรวงเทพารักษ์แล้วก็เลี้ยงกันในศาลเจ้า แล้วแบ่งปันเงินทองทรัพย์สินของที่ปล้นได้มาจากบ้าน โอยเตียนนั้น

ฝ่ายเปาเล่งเถิงเดินเที่ยวไปถึงศาลเจ้าหลักเมือง ได้ยินเสียงคนหัวเราะพูดกันอยู่ในศาลเจ้าว่า รายที่ โอยเตียนเศรษฐีฟ้องหากกล่าวโทษล่อใจจื่ออันนั้น เป็นความเท็จไม่จริงไม่มีหลักฐาน เปาเล่งเถิงจับตัวทำโทษขัง เสียแล้ว พวกเราก็นั่นความวิตกละ ต่างคนต่างพูดสนทนากันในเรื่องความที่ตัวปล้นมานั้น เพราะความเข้าใจ ว่าไม่มีผู้ใดรู้เห็นโดยความเมาและประมาทหมิ่น

เปาเล่งเถิงได้ฟังรู้ความแล้วก็นึกแน่แก่ใจว่า คนจำพวกนี้เองเป็นผู้ร้ายปล้นเรือนโอยเตียน จึงเอาเบี้ย แปะอันใหญ่สามอันติดไว้กับฝาผนังศาลเจ้านั้นเป็นที่หมาย แล้วเปาเล่งเถิงจึงเดินไปยังศาลเจ้ากวอนอิมต่อไป ครั้นถึงศาลเจ้ากวอนอิมได้ยินคนพูดกันอยู่ในศาลว่า เปาเล่งเถิงเป็นผู้ใจบุญประกอบไปด้วยความกรุณาแก่ ผู้น้อย พวกเราสิ้นความวิตก เปาเล่งเถิงได้ฟังดังนั้นก็เข้าใจแน่ๆ พวกนี้คงเป็นพรรคพวกของผู้ร้าย เปาเล่งเถิง จึงเอาเบี้ยแปะอันใหญ่อีกสามอันติดเข้าไว้กับฝาผนังศาลเจ้านั้นเป็นที่หมาย แล้วเปาเล่งเถิงก็กลับมายังกงกวน

ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้า เปาเล่งเถิงพร้อมด้วยขุนนางกรมการและไพร่หลายคนไปยังศาลเทพารักษ์หลัก เมืองข้างทิศตะวันตก และเห็นอี่แปะติดอยู่ที่ฝาผนังศาลสามอันเป็นที่หมายตาไว้วันนั้นแล้ว เปาเล่งเถิงจึงสั่งให้

กรมการกับไพร่หัวเมืองเข้าล้อมศาลเจ้านั้นไว้แล้ว จับได้ตัวผู้ร้ายซึ่งอยู่ในศาลเจ้านั้น ๒๘ คน แล้วก็เลยไปล้อมจับที่ศาลเจ้ากวณโถมอีก จับได้ถมกี้ยี่กับกิมยู่ยี่ทั้งสองคนซึ่งเป็นหัวหน้าผู้ร้ายกับพรรคพวกอีก ๒๒ คน คุมตัวกลับมายังกงก้วน

เปาเล่งถูจึงสั่งให้จำครบไว้ทุกตัวคน แล้วจึงถามถมกี้ยี่กับกิมยู่ยี่ว่า เจ้าทั้งสองคนนี่หรือมั่วสุ่มสมัครพรรคพวกเป็นโจรผู้ร้ายไปปล้นสะดมเงินทองทรัพย์สินของโอยเตี้ยนเศรษฐี แล้วไปแบ่งปันกันอยู่ในศาลเจ้าเลี้ยงสุรายาเมาพูดจาออกชื่อเรา เราไปยื่นฟังอยู่รู้ตลอดแล้วความจริงอย่างไร ขอเจ้าจงให้การไปตามความจริงเถิด อย่าให้ต้องผูกถือเขียนดีเลย จงรับเสียโดยดีเถิด

ถมกี้ยี่กับกิมยู่ยี่ได้ฟังเปาเล่งถูถามถึงสามครั้งแล้วก็ไม่รับ เปาเล่งถูเห็นว่าจะถามโดยดีแก่أيผู้ร้ายใจแข็งนั้นเห็นจะป่วยการ เพราะเราได้ยื่นแก่หูเราเองแล้ว มันยังไม่รับตามจริงที่มันพูด เปาเล่งถูจึงสั่งให้นักการผูกถมกี้ยี่กับกิมยู่ยี่เข้าดี กิมยู่ยี่ ถมกี้ยี่จึงได้รับเป็นสัจตามความจริงทุกประการ เปาเล่งถูจึงสั่งให้ปล่อยตัวโอยเตี้ยนเศรษฐีออกมาแล้ว จึงบังคับให้พวกผู้ร้ายคืนสิ่งของเงินทองมาให้แก่โอยเตี้ยนเศรษฐี แล้วเปาเล่งถูตัดสินให้เอาตัวการต้นเหตุหัวหน้าผู้ร้ายไปฆ่าเสียทั้งสองคน แต่พรรคพวกผู้ร้ายนอกนั้นให้จำขังไว้ ณ คุณทำการหนักมีกำหนด ๑๒ ปี แล้วให้พ้นโทษ

ในคดีเรื่องที่ ๖๔ นี้ เป็นคดีอย่างหนึ่งที่ผู้ประพฤติกการที่ไม่ดีดูจล่อใจจื้อที่คบหามั่วสุ่มพวกนักเลงเล่นการพนัน แม้ว่ามีเหตุเกิดโจรผู้ร้ายขึ้นเวลาใดในที่ใกล้เคียงตำบลแห่งตนอยู่ ก็ยอมเป็นช่องทางแห่งความสงสัยของผู้มุ่งหมายกิริยาอย่างชั่วนั้นว่าเกลือกจะเป็นผู้ร้ายบ้างถ้ามีผู้ฟ้องหากกล่าวโทษให้การเพลิงพลังพิรุฑ แท้ที่จริงตนก็มีได้ทำดูจค่ากล่าวหา แต่อาจทำให้ศาลเล็งเห็นได้ว่าตนทำ เพราะกิริยาของตนมีอยู่เช่นนั้น ในความเรื่องนี้ถ้าผิดจากเปาเล่งถูที่เินล่อใจจื้อจะเอาตัวรอดไปได้ คงพิรุฑตามกิริยาและสาเหตุ

อีกประการหนึ่ง ที่เปาเล่งถูคิดอุบายลงโทษโอยเตี้ยนและจำขังนั้น ถ้าเป็นความโรงศาลก็ทำไม่ได้ ดังนั้น เราก็เข้าใจชัดเจนแล้วว่าเปาเล่งถูทำได้ดังนั้น ก็โดยเปาเล่งถูได้รับอำนาจอันสูงสุดพ้น จากอาญาอุทธรณ์แล้วว่าโดยความยุติธรรมเสมอด้วยพระเจ้าทรงธรรม พระเจ้าทรงธรรมมิได้มีความรังเกียจกังขาเปาเล่งถูแล้วจึงทำการได้ตลอดเพราะท่านผู้นั้นเป็นยุติธรรมแท้

เรื่องที่ ๖๕

มีความว่า ที่ตำบลก้อเกี้ยก้วยแขวงเมืองซังตั้ง มีชายผู้หนึ่งชื่อตันโอยฮวย เป็นผู้บริบูรณ์ไปด้วยทรัพย์สมบัติเงินทองเป็นอันมาก ตันโอยฮวยมีบุตรชายคนหนึ่งชื่อ ตันอิดก้วยอายุพอได้ ๑๘ ปี ยังไม่มีภรรยาอยู่ในตำบลเดียวกับตันโอยฮวย

ยังมีชายผู้หนึ่งชื่อไต้วหุยชิว ไต้วหุยชิวเดิมมีภรรยามีบุตรด้วยกันคนหนึ่งชื่อนางไต้วก้วยหลัน ไต้วก้วยหลันมีลักษณะรูปร่างหมดจดงดงามยิ่งนัก ครั้นอยู่มาภรรยาของไต้วหุยชิวก็ถึงแก่กรรมลง มาภายหลังไต้วหุยชิวได้ภรรยาใหม่ชื่อนางมอสี นางมอสีเห็นนางไต้วก้วยหลันอายุได้ ๑๘ ปี นางมอสีอยากจะใคร่ได้นางไต้วก้วยหลันให้แก่หลานชายของตนเองเป็นภรรยา มีผู้มาขอนางไต้วก้วยหลันเป็นหลายราย นางมอสีก็พูดจาแก้ตันโอยฮวยคอยเกียดกันไว้ทุกครั้ง เพราะหวังใจจะเอาไว้ให้แก่หลานของตน จะมีให้แก่ผู้อื่น

ฝ่ายตันอิดก้วยบุตรของตันโอยฮวย เห็นนางไต้วก้วยหลันมีรูปร่างสะอาดหมดจด ให้มีจิตรักใคร่นางไต้วก้วยหลันยิ่งนัก จึงวานสื่อสายชักนำพูดจาจนได้ร่วมรักสมัคสมรสवासแก่กันต่อ ๆ มา

ฝ่ายบิดามารดาทั้งสองข้างก็ย่อมรู้อยู่แก่ใจแล้ว ว่านางไต้วก้วยหลันกับตันอิดก้วยรักใคร่กันมาประมาณได้สักหกเดือน จนถึงแก่นางไต้วก้วยหลันมีครรภ์ได้สักสามเดือน

มาวันหนึ่งนางไต้วก้วยหลันเห็นนางมอสีผู้มารดาเลี้ยงไม่อยู่ นางไต้วก้วยหลันออกมายืนอยู่หน้าประตูคอยรับตันอิดก้วยเข้ามาในห้องแล้วนางจึงบอกแก่ตันอิดก้วยว่า ท่านกับข้าพเจ้าได้รักใคร่กันมาประมาณสักหกเดือนแล้ว มาบัดนี้ข้าพเจ้ามีครรภ์ได้สามเดือนมาแล้ว แม้ว่าท่านมีใจรักข้าพเจ้าจริงหวังใจจะเลี้ยงข้าพเจ้าเป็นภรรยาสามีกันโดยความสุจริตแล้ว ขอท่านจงบอกแก่บิดามารดาท่าน จัดหาแก้แถมมาสู่ขอข้าพเจ้าตามธรรมเนียม แม้อบิดาข้าพเจ้าไม่ยอมยกข้าพเจ้าให้แก่ท่านแล้ว ข้าพเจ้าจะฆ่าตัวข้าพเจ้าให้ถึงแก่ความตายไม่ขออยู่ร่วมประเวณีกับชายอื่นต่อไป

ตันอิดก้วยได้ฟังนางไต้วก้วยหลันพูดจาเป็นหญิงสุจริตดังนั้น ก็มีความยินดีรับคำปฏิญาณแล้ว ครั้นเวลาใกล้รุ่ง ตันอิดก้วยก็ลานางไต้วก้วยหลันกลับมาบ้าน นางไต้วก้วยหลันก็ตามออกมาส่งจนลับประตูบ้าน ตันอิดก้วยเดินออกทางประตูหลังบ้าน พบชายผู้หนึ่งชื่อเสียวทังเป็นผู้ฆ่าสุกรขาย ตั้งบ้านเรือนอยู่หลังบ้านของนางไต้วก้วยหลัน เสียวทังแลเห็นตันอิดก้วยออกมาทางหลังบ้านเดินไป เสียวทังก็รู้ที่อยู่ ตันอิดก้วยมานอนกับนางไต้วก้วยหลัน เสียวทังจึงยื่นแอบข้างประตูแล้วว่าท่านนี้อาจหาญนัก ไปนอนกับนางไต้วก้วยหลันแต่ผู้เดียว ตัวเราไปด้วยบ้างไม่ได้หรือ

ตันอิดก้วยได้ฟังดังนั้นก็หัวเราะแล้วพูดว่า เวลานี้ข้าพเจ้ายังกำลังรักใคร่กันเป็นที่ยิ่ง เมื่อข้าพเจ้ามีความเบื่อหน่ายเมื่อไรแล้วก็สุดแล้วแต่ท่านจะปรารภนาเถิด ว่าดังนั้นแล้วตันอิดก้วยก็เดินกลับบ้าน แล้วตันอิดก้วยก็เล่าความที่นางไต้วก้วยหลันเตือนให้สู่ขอให้ตันโอยฮวยผู้บิดาฟังทุกประการ

ตันโอยฮวยผู้บิดาได้ฟังดังนั้น ไม่เต็มใจจะเกี่ยวดองแก่ไต้วหุยชิวจึงพูดแก่บุตรว่า ไต้วหุยชิวผู้นี้เป็นคนเจ้าถ้อยหมอลมความ กับอนึ่งบุตรหญิงไต้วหุยชิวก็เป็นหญิงจัดจ้าน ถ้ามาเป็นบุตรสะใภ้ของบิดา บิดาจะว่ากล่าวประการใด จะเป็นทีคนทั้งหลายเขาครหานินทาได้ดูหาควรไม่ บิดาจะหาภรรยาซึ่งเป็นบุตรของคนอื่นที่ดี ๆ ให้

ฝ่ายดินอดีตภัยได้ฟังบิดาพูดไม่เต็มใจในที่จะแต่งงานไว้ทุกข์หลันให้เป็นภรรยา ก็มีความเศร้าโศก โทมัสเสียใจเป็นอันมาก

ฝ่ายเสียวทั้งมีความอิจฉาแก่ดินอดีตภัย จึงคิดอยู่ในใจว่า ถ้าคืนวันนี้ดินอดีตภัยมาหานางไว้ทุกข์หลัน เราจะฆ่าเสียให้จงได้ ครั้นคิดดังนั้นแล้ว พอเวลาค่ำดึกประมาณสองยามดินอดีตภัยก็ไปหานางไว้ทุกข์หลัน ตามเคย พอไปถึงประตูหลังบ้านเสียวทั้งแอบอยู่ริมประตู ก็เอาดาบฟันดินอดีตภัยล้มลงขาดใจตาย

ครั้นรุ่งขึ้นมีผู้มาบอกความแก่ดินโอยฮวยผู้บิดาดินอดีตภัยว่า ไม่แจ้งว่าผู้ใดฆ่าบุตรของท่านตาย ศพนอนกลิ้งอยู่ที่ประตูหลังบ้านของไว้ทุกข์หลัน

ดินโอยฮวยได้ฟังดังนั้นก็ตกใจ จึงไปดูเห็นศพดินอดีตภัยนอนตายอยู่ริมประตูหลังบ้านของไว้ทุกข์หลัน มีบาดแผลโลหิตไหลโถมอยู่ ดินโอยฮวยก็ร้องไห้รักบุตรมีความเศร้าโศกเป็นอันมาก ครั้นค่อยคลายความโศกแล้ว จึงเชิญอำเภอมารักษาศพชันสูตรบาดแผลแล้วพูดว่า บุตรของข้าพเจ้ากับบุตรของไว้ทุกข์หลันรักใคร่กัน เคยลักลอบไปมาหาสู่นางไว้ทุกข์หลันบุตรของไว้ทุกข์หลันอยู่เนื่อง ๆ ชะรอยนางไว้ทุกข์หลันจะคบชู้หลายชาย จึงเกิดการหึงหวงกันขึ้น คิดอุบายให้ชายชู้ฆ่าบุตรข้าพเจ้าเสียเป็นแน่ มิฉะนั้น โดยสาเหตุที่นางไว้ทุกข์หลันเตือนให้บุตรข้าพเจ้าหาเถ่าแก่มาสู้อ ข้าพเจ้าไม่เต็มใจมาสู้อให้บุตรข้าพเจ้า จึงมีความขัดใจฆ่าบุตรข้าพเจ้าเสียฉะนี้ ครั้นพูดดังนั้นแล้วจึงให้คนหาศพนั้นไปฝังเสียตามธรรมเนียม

ดินโอยฮวยยกข้อสาเหตุสองประการนั้น ไปฟ้องต่อกรมการอำเภอกกรมการอำเภอกออกหมายเกาะตัวไว้ทุกข์หลันกับนางไว้ทุกข์หลันมาขู่ถาม ไว้ทุกข์หลันให้การปฏิเสธไม่รับ แก้วว่าแม้บุตรของข้าพเจ้ารักกันกับบุตรของดินโอยฮวยจริงแล้ว ข้าพเจ้าเป็นบิดาก็คงจะรู้อ่าง ข้อที่ว่าบุตรของข้าพเจ้าชู้ช้ำสามานย์คบหาชู้ชายหลายคนนั้นของงสืบพยานว่า บุตรของข้าพเจ้าเป็นหญิงชู้ช้ำจริงดังกล่าวหรือไม่ ขอท่านได้พิจารณาโดยยุติธรรม

จุกุ้ยอำเภอกกรมการได้ฟังคำให้การของไว้ทุกข์หลันให้การแก้ดังนั้นแล้ว จึงถามนางไว้ทุกข์หลันต่อไป

นางไว้ทุกข์หลันอดกลั้นความรักความอาลัย ในดินอดีตภัยไม่ได้ก็ร้องไห้ แล้วมาร่ำพียงอยู่ในใจว่า ดินอดีตภัยก็ได้อารมณ์รักกับเราจนมีครรภ์ ไม่แจ้งว่าผู้ใดฆ่าดินอดีตภัยผู้รักของเรา ครั้นจะไม่รับให้เป็นสัตย์เล่า จุกุ้ยอำเภอกกรมการก็จะผูกบิดาเรากับตัวเราให้ได้รับความเจ็บปวดถึงสาหัส บุตรของเราที่อยู่ในครรภ์ก็จะพลอยตายเสียด้วย

ถ้าเรารับเป็นสัตย์แล้ว ต่อเมื่อใดเราคลอดบุตรแล้ว เขาจึงจะลงโทษเราตามคำตัดสิน เมื่อเป็นการจำเป็นจะต้องตายก็จะตายไปตามกัน จะได้ไปพบกันที่เมืองผีดีกว่าอยู่ในเมืองมนุษย์ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วนางไว้ทุกข์หลันก็รับเป็นสัตย์

จุกุ้ยอำเภอกกรมการ ครั้นได้ฟังคำให้การนางไว้ทุกข์หลันรับเป็นสัตย์ดังนั้นแล้ว จึงส่งตัวนางไว้ทุกข์หลันไปจำไว้ ณ คุก

ครั้นอยู่มาถวันกำหนดทศมาส นางไว้ทุกข์หลันก็คลอดบุตรออกมาเป็นชาย ฝ่ายดินโอยฮวยครั้นแจ้งว่านางไว้ทุกข์หลันคลอดบุตรออกมาเป็นชายจึงไปเยื่อนดู เห็นลักษณะเหมือนดินอดีตภัยบุตรที่ตาย ดินโอยฮวยมีความเมตตานับว่าเป็นหลาน จึงขอไปเลี้ยงไว้ประมาณได้หกเดือน พอเปาเล่งเถมาตรวจหัวเมือง ผู้รักษาเมืองกรมการจึงนำสำนวนเรื่องดินโอยฮวยโจทก์ นางไว้ทุกข์หลันจำเลยมาให้เปาเล่งเถตรวจถ้อยคำ

สำนวนวางไว้บนโต๊ะ เปาเล่งเถไม่ทันจะตรวจดู มีแมงมุมตัวหนึ่งตกลงมาแล้วคลานเข้าไปเกาะที่สมุดถ้อยคำสำนวนของฝ่ายโจทก์และจำเลย เปาเล่งเถเห็นแมงมุมบอกเหตุกลางดั่งนั้น เปาเล่งเถมีความสงสัยแล้วจึงพูดว่าคดีเรื่องนี้ที่ตุลาการพิจารณาได้ว่รับเป็นสัจย์นั้นเป็นความเท็จหาจริงไม่ จำจะต้องพิจารณาให้ได้ความจริงโดยยุติธรรมก่อนจึงจะได้ ว่าดั่งนั้นแล้วเปาเล่งเถจึงพิจารณาดูแมงมุม ออกความเป็นรูปอักษรกริยานามตัวดูแล้วเปาเล่งเถจึงพูดว่าดินอดักภัยตายนี้ชะรอยคนผู้ฆ่าเป็นแน่จึ่งเป็นแน่ ว่าดั่งนั้นแล้ว จึงให้คุมตัวนางไต้ก๋งหลันมาไต้สวนสอบถาม เพื่อจะเอาความจริงให้ชัด

นางไต้ก๋งหลันจึงให้การตามความสัจย์จริงว่า เดิมข้าพเจ้ากับดินอดักภัย ได้รักใคร่กันมาช้านาน ลอบลักไปมาหลบซ่อนด้วยกันเนื่อง ๆ จนข้าพเจ้ามีครรภ์ได้สามเดือนแล้ว ข้าพเจ้าได้พูดเตือนให้ดินอดักภัยคิดอ่านมาแต่งงานแก่ข้าพเจ้าตามธรรมเนียม ดินอดักภัยยังไม่ทันจะมาแต่งงานกับข้าพเจ้า ก็มาฆ่าผู้ร้ายลอบฆ่าดินอดักภัยเสียฉะนี้ ข้าพเจ้ามีความอาลัยเศร้าโศกเสียใจคิดถึงดินอดักภัยผู้เป็นที่รักยิ่งนัก ข้าพเจ้าอยากจะตายตามไปให้พบกันที่เมืองผี เห็นว่าจะดีกว่าที่จะอยู่ในเมืองมนุษย์ อันจะต้องรับแต่ความเศร้าโศกโทมนัส ท่านตุลาการเกาะตัวข้าพเจ้ามาชำระซักถาม ตามคำของบิดาดินอดักภัยโจทก์ฟ้องหา ข้าพเจ้าถือใจว่าดินอดักภัยเป็นสามีของข้าพเจ้าแล้ว เหตุใดข้าพเจ้าจะคิดทำร้ายทำลายชีวิตดินอดักภัยผู้เป็นที่รักของข้าพเจ้าเสียเล่า ซึ่งข้าพเจ้าให้การรับเป็นสัจย์เสียโดยดั้นนั้น ก็โดยข้าพเจ้าคิดเห็นว่าทารกในครรภ์จะไต้รอด ถ้าไม่รับตุลาการคงจะผูกถือเขียนตีตามอาญาจารีตนครบาล บุตรในครรภ์ก็จะพลอยเป็นอันตรายเสียด้วย เพราะฉะนั้นจึงเป็นการจำเป็นที่ข้าพเจ้าจะต้องให้การรับเป็นสัจย์ผ่อนผันแต่พอให้ข้าพเจ้าคลอดบุตรออกมาแล้วเมื่อศาลจะลงโทษข้าพเจ้าสถานใด ข้าพเจ้าจะก้มหน้าตายไปตามสามีของข้าพเจ้า เพื่อจะได้พบปะกันในเมืองผีต่อไป มาบัดนี้ข้าพเจ้าได้พบท่านผู้มีจักษอันเสมอทิพย์ และมีใจสุจริตชื่อตรงตั้งอยู่ในยุติธรรมเสมอด้วยเขาสุเมรุอันสถิตถาวรไม่รู้จักเสื่อมทรุดโยกคลอนแล้ว ขอท่านไต้พิจารณาสอดส่องด้วยวิจรรย์ญาณปัญญาอันถ่องแท้ ให้เห็นเท็จและจริงตรงแก่ใจของข้าพเจ้าด้วยเถิด

เปาเล่งเถไต้ฟังนางไต้ก๋งหลัน ให้การชี้แจงถ้ถ้วนดั่งนั้นแล้ว จึงถามต่อไปอีกว่า ตัวเจ้าไต้กระทำชู้แก่ผู้ใด นอกจากดินอดักภัยบ้างหรือไม่

นางไต้ก๋งหลันไต้ฟังเปาเล่งเถถามดั่งนั้น นางจึงตอบคำถามว่าธรรมดาชายชาติทหาร อันมีความสวามิภักดิ์สุจริตรักเจ้าของตนแล้วก็ไม่ขอเป็นข้าสองเจ้าบ่าวสองนาย ถ้าหญิงที่ชื่อตรงต่อสามียอมรักษาความบริสุทธิ์เป็นใจเดียวไม่ขอร่วมประเวณีด้วยชายถึงสอง

เปาเล่งเถไต้ฟังนางไต้ก๋งหลันตอบคำถามดั่งนั้นแล้ว พิจารณาเห็นว่านางไต้ก๋งหลันมีความสุจริตชื่อตรงมิไต้ทรยศ คิดประทุษร้ายต่อดินอดักภัยโดยแท้ เปาเล่งเถจึงถามไต้หญิงชื่อว่า ผู้ที่อยู่บ้านใกล้เรือนเคียงหรือคนใช้ซึ่งอยู่ในเรือน มีผู้ใดแน่จึ่งมีอยู่บ้างหรือไม่

ขณะนั้นดินโอยฮวยกับไต้หญิงชื่อว่า ไต้หญิงชื่อทำบุญชู้ซึ่งอยู่ใกล้เคียงและคนในเรือนมาให้ เปาเล่งเถดู เปาเล่งเถตรวจดูชื่อและแซ่ก็มีไต้มีคนแน่จึ่ง เห็นมีแต่คนแซ่เสียว เปาเล่งเถมีความสงสัยว่า ตัวอักษรตัว (เสียว) นั้น ถ้าควบประโยคเข้ากับอักษรตัวจู้ ก็เข้าศัพท์นามแปลว่าตัวแมงมุมเหมือนกัน ครั้นไต้ครวญความนั้นเป็นที่แน่แก่ใจแล้ว ก็ลงเนื้อเห็นความว่าผู้แซ่เสียวนี้เองเป็นผู้ร้ายฆ่าดินอดักภัยตายเป็นแน่แล้ว

เปาเล่งเถจึงถามดินโอยฮวยว่า ผู้ที่แซ่เสียวคนนี้ทำมาหากินด้วยสิ่งอันใด

ดินโอยฮวยจึงแจ้งความว่า เสียวทั้งคนนี้เป็นผู้ฆ่าสุกรขาย หาเลี้ยงชีวิตด้วยการฆ่าสุกร

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้น จึงพูดว่า อักษรตัวต่อแปลว่าสุกรนั้นออกอักษรสำเนียงต้องกันกับตัวซึ่งดูเหมือนกัน ท่านจงนำนักการไปเอาตัวเสียวทั้งมาให้เรา จะได้ไล่เสียงใต้ตามดูลงจะได้ความจริงเป็นแน่

ดินโอยฮวยได้ฟังเปาเล่งถูงั่งดังนั้น จึงนำนักการไปเอาตัวเสียวทั้ง นักการจึงบอกแก่เสียวทั้งว่า ท่านฆ่าดินอิดก้วยตายบัดนี้มีผู้รู้เห็นเป็นพยานยืนยัน เปาเล่งถูงั่งมีคำสั่งให้เรามาเอาตัวท่านไปชำระ ว่าดังนั้นแล้วจึงจับตัวเสียวทั้งนำมาให้เปาเล่งถู เปาเล่งถูจึงขูถามตามอุบาย เสียวทั้งเป็นคนทุจริตผิดอยู่แล้ว ทั้งเป็นความจริงใจ และอัครจริยที่เฉพาจะจงมาตรงเอาตัวด้วยดังนั้น ก็ไม่อาจปิดความจริงใจไว้ได้ ก็สารภาพรับเป็นสัตย์โดยมิได้ต้องเขียนตีผูกมือ เปาเล่งถูจึงสั่งให้ถอดนางไต่วกุ่ยหลันออกจากจองจำ แล้วจึงตัดสินให้เอาตัวเสียวทั้งไปประหารชีวิต ให้ตายตกไปตามกัน

ฝ่ายนางไต่วกุ่ยหลัน จึงคำนับเปาเล่งถูแล้วพูดว่า ตัวท่านเปรียบเหมือนดังเทพยดา อันมีจักขุเป็นทิพย์ ถ้าท่านไม่มาตรวจที่เมืองนี้แล้ว ไหนเลยจะได้ตัวผู้ร้ายซึ่งฆ่าสามีข้าพเจ้า ทั้งตัวข้าพเจ้าก็ต้องตายด้วยโดยหาความผิดมิได้ อนึ่งบุตรของข้าพเจ้าดินโอยฮวยผู้เป็นปู่ก็ได้รับไปเลี้ยงไว้แล้ว ตัวข้าพเจ้าจะขอตามไปอยู่เลี้ยงบุตรของข้าพเจ้ากว่าจะเจริญวัยใหญ่ขึ้น ในส่วนตัวของข้าพเจ้าจะขอให้คำสัตย์ปฏิญาณไว้ว่า ไม่ขอมีสามีอีกต่อไปกว่าชีวิตจะหาไม่ ข้าพเจ้าจะขอร้องชาวหม่มชาวไว้ทุกข์ให้แก่สามีของข้าพเจ้าตามธรรมเนียม

ขณะนั้นดินโอยฮวยได้ฟังนางไต่วกุ่ยหลันบุตรสะใภ้พูดถูกต้องขนบธรรมเนียมดังนั้น ก็นึกมีความสงสาร จึงเล่าความแต่หลังให้เปาเล่งถูฟังว่า เดิมบุตรของข้าพเจ้าก็ได้บอกแก่ข้าพเจ้าว่านางไต่วกุ่ยหลันมีครรภ์แล้ว ให้ข้าพเจ้าไปสู้อขอให้ แต่หากข้าพเจ้ามีความรังเกียจว่า นางไต่วกุ่ยหลันกับบุตรข้าพเจ้าลอบรักใคร่กันเสียก่อนให้ผิดธรรมเนียมในการประเพณี เปรียบเหมือนผลไม้อันชิงสุกก่อนห้าม ก็บัดนี้นางไต่วกุ่ยหลันขอตามไปเลี้ยงบุตรซึ่งเป็นหลานของข้าพเจ้านั้น ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นที่ยิ่ง แต่เกรงว่าบิดานางไต่วกุ่ยหลันจะมิยอมให้ไปอยู่บ้านข้าพเจ้า ขอท่านกรุณาผ่อนผันพูดจาวากล่าวให้ด้วย

เปาเล่งถูได้ฟังดินโอยฮวยว่าดังนั้น จึงพูดไกลเกลี้ยทั้งสองฝ่ายให้ปรองดองกันด้วยความเรียบร้อยแล้ว เปาเล่งถูกลับไปยังบ้าน

ฝ่ายดินโอยฮวย จึงให้ชื่อบุตรของดินอิดก้วยนั้นว่า ดินชู ดินชูครั้งเจริญวัยใหญ่ขึ้น ไปเล่าเรียนหนังสือจนอายุได้ ๑๙ ปี ไปสอบไล่ได้ประโยคชั้นจิ้นสี่ ทำราชการได้เป็นขุนนางขึ้นและนางไต่วกุ่ยหลันผู้มารดาของดินชู พระเจ้าแผ่นดินทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานยศตำแหน่งไทสุหยินให้ ครั้งนั้นพวกแซ่ดินมีความเจริญเป็นอันมาก

ในคดีเรื่อง ๖๕ นี้ ลีลับไม่มีหลักฐานทางพิจารณาตามกฎหมาย แต่อาศัยท่านเปาเล่งถู ขำนาญนักในเรื่องเหตุกลางนิมิต และทั้งสามารถรู้หนังสือประสมอักษรตีความตามปัญหา เมื่อเทพยดาบอกนิมิตคือแมงมุม จึงได้วินิจฉัยว่า ฆะรอยแซ่จู่จะเป็นผู้ฆ่าดินอิดก้วย ครั้งให้จดชื่อแซ่คนในเรือนและบ้านใกล้เรือนเคียงมาตรวจดูก็ไม่มีคนแซ่จู่ มีแต่เสียวทั้ง เปาเล่งถูจึงเห็นว่าตัวอักษรเสียวทั้งนั้นกลับออกความกระจ่าง ว่าเป็นศัพท์จู่ก็ได้และทั้งเป็นนามสุกรด้วย กลับได้ความชัดขึ้นอีก เหตุด้วยเสียวทั้งเป็นคนฆ่าสุกรขายจึงลงเนื้อเห็นว่าเสียวทั้งเป็นผู้ร้ายฆ่าดินอิดก้วยตาย

ในคดีเรื่องนี้ ควรสรรเสริญนางไต่วกุ่ยหลันว่าเป็นหญิงสำคัญคนหนึ่ง ที่มีสติปัญญาผ่อนผันมาแต่ในชั้นต้นคือเมื่อตุลาการชำระ ถ้าไม่รับก็จะพากันเลอะเทอะทั้งพ่อและลูก ทั้งจะเป็นอันตรายแก่บุตรในครรภ์

ด้วย ครั้นเมื่อเปาเล่งกู่มาชำระตัดสินแล้ว และนางขอไปอยู่เลี้ยงบุตรและนุ่งขาวไว้ทุกข์ ปฏิญาณตนไม่มีสามี จนตลอดชีวิต รักษาความบริสุทธิ์ นับว่าเป็นหญิงดีที่ ๑ ความนุษย์สามัญจะต้องเอาอย่าง แม้ถึงมาตรว่า ประพฤติผิดล่วงละเมิดบิดามารดาคบหาด้วยชายก็จริง แต่ยังมีชีวิตตรงต่อสามีหาผู้เสมออยาก เพราะ ฉะนั้นจึงได้มีชื่อเสียงปรากฏอยู่ในโลกนี้ จนพวกเราชาวสยามได้รู้เรื่องในความดีของเขา

แต่โทษที่ละเมิดล่วงคำสอนของบิดามารดา ผู้ปกครองตนไปลอบลักรักใคร่คบหาชายเช่นนั้น ก็ได้รับผลเห็นทันตาคือต้องจำจองและเจียนจะถึงชีวิต นี่หากว่าบุญของดินชูผู้บุตรบันดาลให้รูปร่างเหมือนบิดา ดินโอยฮวยจึงได้มีความเมตตารับไปเลี้ยงไว้ ในเหตุเหล่านี้เป็นเครื่องป้องกันจะมีให้ถึงอับจนทั้งสิ้น

เรื่องที่ ๖๖

มีความว่า ที่ตำบลหย่งเฟ่งกู่แขวงเมืองซัวต้ง ยังมีชายคนหนึ่งชื่อจิวหิง จิวหิงมีภรรยาชื่อนางเหลียงสี นางเหลียงสีมีบุตรชื่อนางเง็กม่วยอายุได้ ๑๖ ปี มีลักษณะงามหมดจด นางเง็กม่วยมีกิริยาเรียบร้อย ทั้งอัธยาศัยก็อ่อนโยน สุขภาพ อยู่ในถ้อยคำของบิดามารดาที่สั่งสอนโดยชอบธรรม เพื่อนบ้านร้านถิ่นพากันสรรเสริญนางเง็กม่วยยิ่งนัก ครั้นอายุล่วงมาได้ ๑๗ ปี เอี้ยงหงวนซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลเดียวกัน ได้จัดเถ่าแก่มาขอหมั้นกันไว้ ยังไม่ทันจะได้แต่งงานมงคลอยู่กินด้วยกัน พอนางเหลียงสีผู้มารดาถึงแก่กรรมลง นางเง็กม่วยอยู่ในระหว่างไว้ทุกข์พ้นกำหนดสองปีแล้วจึงจะแต่งการวิวาห์มงคลได้ เพราะฉะนั้นจึงยังมีได้อยู่กินกับเอี้ยงหงวน

ครั้นอยู่มาโหวงฮัวผู้เป็นเศรษฐีมั่งมีทรัพย์ ซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ตำบลอันเดียวกันมาทางหนึ่งที่จิวหิง จิวหิงก็ใช้หนี้ให้แก่โหวงฮัวแล้วโหวงฮัวก็กลับบ้าน โหวงฮัวจึงถามคนใช้ซึ่งอยู่ในเรือนว่า เมื่อเราไปทางหนึ่งที่บ้านจิวหิง เราเห็นหญิงมีกิริยาเรียบร้อย และประกอบไปด้วยลักษณะอันงามหมดจด จะเป็นบุตรหลานของท่านผู้ใด ท่านรู้หรือไม่

คนใช้ของโหวงฮัวได้ฟังโหวงฮัวผู้นายถามดังนั้น จึงบอกว่า หญิงผู้นั้นเป็นบุตรของจิวหิง

โหวงฮัวได้ฟังดังนั้นจึงถามต่อไปว่า มีผู้ใดมาสู่ขอแล้วหรือยัง คนใช้จึงบอกว่า จะมีผู้ใดมาขอแล้วหรือยังมิได้ทราบ โหวงฮัวได้ฟังดังนั้นก็ได้ถามต่อไป ตั้งแต่บัดนั้นมาจิตของโหวงฮัวรำพึงถึงนางเง็กม่วยทุกเวลามิได้ขาด โหวงฮัวจึงวานงุ่ยเหลียงเป็นเถ่าแก่ไปขอต่อจิวหิงผู้บิดานางเง็กม่วย งุ่ยเหลียงก็รับเป็นธุระจึงไปหาจิวหิง จิวหิงเห็นงุ่ยเหลียงมาหาก็ต้อนรับโดยเป็นอันดีแล้วจึงถามว่า ท่านมาหาข้าพเจ้าวันนี้มีกิจธุระสิ่งใดหรือ

งุ่ยเหลียงจึงบอกว่า โหวงฮัวเศรษฐีเป็นผู้บริบูรณ์ด้วยทรัพย์สมบัติเงินทองมาก มีจิตสวามิภักดิ์รักใคร่นับถือ ท่านอยากจะใคร่เป็นบุตรเขยแห่งท่าน จึงวานข้าพเจ้าให้เป็นสื่อมาว่ากล่าวขอท่านจงได้รับเป็นไมตรีเถิด

จิวหิงได้ฟังดังนั้นจึงบอกว่า เดิมข้าพเจ้าไม่แจ้งว่า ท่านโหวงฮัวจะพอใจบุตรสาวของข้าพเจ้า ด้วยวาสนาบุตรของข้าพเจ้ากับท่านโหวงฮัวมิใช่คู่สร้างมาด้วยกัน จึงบังเอิญให้ข้าพเจ้ารับคำมั่นสัญญายกให้แก่เอี้ยงหงวนซึ่งเป็นคนชาวตำบลเดียวกันเสียแล้ว ขอท่านจงไปแจ้งความแก่ท่านโหวงฮัวให้ทราบด้วยเถิดอย่าให้ท่านมีความโทมนัสน้อยใจในข้าพเจ้าเลย

งุ่ยเหลียงได้ฟังดังนั้นแล้ว ก็คำนับลาจิวหิงกลับมาแจ้งความแก่โหวงฮัวทุกประการ

โหวงฮัวได้ฟังดังนั้น มีความโกรธยิ่งนักจึงพูดว่า จิวหิงเห็นคนอื่นดีกว่าเรา เราจะคิดทำแก่จิวหิงให้จงได้ งุ่ยเหลียงได้ฟังดังนั้นจึงห้ามโหวงฮัวว่าแผ่นดินมิได้ไร้เส้นหญ้า หรือหนึ่งแผ่นดินก็มิใช่เท่าใบพุทราอันหญิงที่รูปงามที่ดียังมีอยู่อีกถมไป ขอเอาที่อื่น ๆ ก็คงจะได้ เรามีเงินจะไปร่อนใจอะไรแก่ทอง ท่านจะผูกพันอาฆาตเช่นนั้นหาควรไม่ งุ่ยเหลียงครั้นห้ามปรามโหวงฮัวดังนั้นแล้ว เห็นหน้าตาโหวงฮัวเศร้าหมอง มินดีด้วยความโกรธแค้น ครั้นจะพูดจาต่อไปเล่า ก็เห็นว่าโหวงฮัวเป็นคนหมกมุ่นรุนแรงในการประเวณีปราศจากสติปัญญาสักขะพาทารุณ จึงลาโหวงฮัวกลับไปบ้าน

ฝ่ายจิหวี ครั้นแจ้งว่าโงวฮั่วมีความโกรธแค้นด้วยเรื่องที่มีได้ยกบุตรสาวให้ นั้น จิหวีจึงสั่ง
 ถ้ำแก่ให้ไปแจ้งความแก่บิดามารดาของเอียงหงวน เอียงหงวนหาวันฤกษ์ดีได้แล้ว ก็จัดแจงแต่งการวิวาหะ
 มงคลส่งตัวนางเจ็กม่วยไปอยู่กินเป็นภรรยาสามีกันกับเอียงหงวนตามประเพณีบ้านเมือง

ฝ่ายโงวฮั่วเศรษฐีครั้นแจ้งความว่าเอียงหงวนได้นางเจ็กม่วยไปเป็นภรรยา โงวฮั่วมีความอาฆาต
 แก่เอียงหงวนยิ่งนัก โงวฮั่วจึงให้คนใช้อันสนิทเอาตัวไม้สลักเป็นป้ายสำหรับทำของขุ่ยให้แก่บิดามารดา
 นั้น ลอบไปทิ้งไว้ในสระน้ำที่บ้านของเอียงหงวน ครั้นรุ่งขึ้นโงวฮั่วจึงนำกำนันอำเภอกันไปที่สระน้ำบ้านของ
 เอียงหงวน พาลหาความว่าเอียงหงวนลักเอาไม้ของโงวฮั่วมา กำนันและอำเภอกันเห็นของกลางอยู่ในสระ
 ในรั้วบ้านของเอียงหงวน โงวฮั่วจึงไปฟ้องต่อผู้รักษาเมืองกรมการ กรมการจึงออกหมายเกาะตัวเอียงหงวน
 มาซักถาม เอียงหงวนให้การว่า โงวฮั่วผู้นี้เดิมได้วานถ้ำแก่ไปขอนางเจ็กม่วย จิหวีบิดานางเจ็กม่วยบอก
 ว่า ได้ยกนางเจ็กม่วยให้แก่ข้าพเจ้าแล้วจะกลับคืนถ้อยคำนั้นไม่ได้ โงวฮั่วครั้นเห็นข้าพเจ้าได้นางเจ็กม่วย
 เป็นภรรยาจึงได้ผูกใจแค้นคิดอาฆาต ให้คนใช้ลอบเอาตัวไม้มาทิ้งไว้ในสระน้ำของข้าพเจ้าแล้ว จึงได้มาฟ้อง
 หากกล่าวโทษข้าพเจ้าว่าเป็นผู้ร้ายฉกไม้ของท่านมาซ่อนไว้ ตัวข้าพเจ้าตั้งอยู่ในยุติธรรม มิได้ประพฤ
 ติความชั่ว เป็นคนทูลจริตกระทำแก่ท่านผู้ใดให้ได้ความเดือดร้อน ขอท่านจงได้พิจารณาสืบสักขีพยานฐาน
 ราวัดให้แก่ข้าพเจ้า ตั้งแต่ปากหนึ่งสองปากขึ้นไป ถ้าสมดังคำหาของโงวฮั่วแล้ว ท่านจะปรับไหมข้าพเจ้า
 ประการใด ข้าพเจ้าก็จะปฏิบัติตามทั้งสิ้น

ผู้รักษาเมืองกรมการได้ฟังคำให้การของเอียงหงวนดังนั้นแล้ว ก็พิจารณาใคร่ครวญเห็นจริงด้วย
 จึงให้นำนักการไปสืบพยานราวัดในบ้านใกล้เรือนเคียงก็เบิกพยานว่า เอียงหงวนนี้เป็นผู้ตั้งอยู่ในยุติธรรม
 ตั้งแต่โรมาก็ไม่ปรากฏว่า เป็นผู้ฉกไม้หรือตัดช่องย่องเบาของท่านผู้ใดก็หาไม่ได้ อันตัวไม้เหล่านี้เป็นไม้ของ
 โงวฮั่วให้คนนำมาทิ้งไว้ใส่ความแก่เอียงหงวนเป็นแน่

ผู้รักษาเมืองกรมการก็เห็นว่าโงวฮั่วเป็นคนพาล ด้วยข้อสาเหตุไม่ได้นางเจ็กม่วยเป็นภรรยา จึง
 ตัดสินปรับโทษโงวฮั่วให้แพ้อความแก่เอียงหงวน แล้วให้ตีโงวฮั่วยี่สิบทีขับไล่ให้ไปเสียจากศาล

ฝ่ายโงวฮั่วเศรษฐี แพ้อความแก่เอียงหงวนก็ได้ความอภัยอย่างยิ่งนัก มีความอาฆาตผูกใจเจ็บแค้น
 เอียงหงวน คิดจะหาช่องกำจัดเอียงหงวนอยู่ตลอดเวลา

ครั้นอยู่มาวันหนึ่ง มีคนโงวฮั่วคนหนึ่งชื่อแซมมิได้ปรากฏ มาขอทานที่บ้านของโงวฮั่ว โงวฮั่วจึง
 เลี้ยงสุราและอาหารให้คนโงวฮั่วนั้นรับประทานแล้ว จึงถามคนโงวฮั่วนั้นว่าเรามีธุระสิ่งหนึ่งเจ้าจะอาสาเราหรือไม่

คนโงวฮั่วนั้นคำนับแล้วจึงตอบว่า ข้าพเจ้าเป็นคนอนาถาเที่ยวขอทานเลี้ยงชีวิต วันนี้มาหาท่าน ท่าน
 ให้ทาน รับประทานจนอิ่มหนำ เมื่อท่านมีกิจธุระอย่างใดพอสมควรแก่กำลังของข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะ
 สอนพระเดชพระคุณท่าน

โงวฮั่วได้ฟังดังนั้นมีความยินดี จึงบอกแก่คนโงวฮั่วว่าเวลานี้เจ้ากำลังเมาสุราอยู่ จงกลับไปที่พัก
 หลับนอนเสียให้สบายก่อน พรุ่งนี้จึงมาหาเรา เรามีธุระจะใช้เจ้า

คนโงวฮั่วได้ฟังโงวฮั่วสั่งดังนั้น จึงคำนับลาโงวฮั่วกลับไปยังที่พัก ครั้นคนโงวฮั่วกลับไปแล้ว โงวฮั่ว
 จึงจัดกำไลทองคำหนึ่งคู่ปีนเงินสองคันกำไลเงิน ๑ คู่ แล้วเอาผ้าห่อสิ่งของเหล่านั้นมิดชิดดี ครั้นเวลารุ่งขึ้น
 คนโงวฮั่วนั้นก็ไปหาโงวฮั่ว โงวฮั่วจึงเอาเงินตำสิ่งหนึ่งกับข้าวสารถึงหนึ่ง กาทองเหลืองหนึ่งกาให้แก่คนโงว
 แล้วพูดว่าของเหล่านี้เราให้แก่เจ้าเป็นค่าจ้าง เจ้ากับเราสู้กันแต่สองคนเท่านั้น เจ้าอย่าแพร้งพรายให้ผู้ใดรู้

เป็นสองได้ต่อไป เจ้าจงเอาห่อสิ่งของนี้ไปทิ้งลงที่บ่อน้ำของเอียงหงวนให้จงได้ ถ้าสมความปรารถนาของเรา แล้วไปเบี่ยงหน้าเจ้าไม่มีจะกินแล้วจงมาหาเรา เราจะให้รางวัลแก่เจ้าต่อไปอีก ว่าดังนั้นแล้วโหวงฮัวก็มอบสิ่งของซึ่งห่อไว้ให้นั้นให้แก่คนโซ คนโซจึงบอกว่าวันนี้บ้านเอียงหงวนเรามีจิว ข้าพเจ้าจะทำเป็นเข้าไปดูจิวแล้ว จึงจะทิ้งสิ่งของอันนี้ลงในบ่อน้ำของเอียงหงวน ท่านอย่ามีความวิตกเลยจงวางอารมณ์เสียเถิด ว่าดังนั้นแล้วคนโซก็ค้ำบลา ไปได้สักครึ่งทาง คนโซนั้นมีสันดานอันโง่ เห็นว่าในห่อที่จะให้นำไปทิ้งนั้น หากจะเป็นสิ่งของมีราคา คนโซจึงเดินไปในที่ลับตาคนแล้วก็แก้ห่อผ้านั้นออกมาดู เห็นมีสิ่งของรูปพรรณเป็นเงินทองมีราคา มาก จึงเอาไปขายเสียเป็นเงินหลายดั่งสิ่งจึงไปซื้อของที่เขาค้าทำเทียมปลอมมาห่อไว้อย่างเดิม แล้วเข้าไปในบ้านของเอียงหงวนทำเป็นเดินดูจิวแล้วเดินไกลไปข้างบ่อน้ำ เห็นได้ช่องไม่มีผู้ใดเห็นแล้ว จึงทิ้งห่อสิ่งของนั้นลงในบ่อน้ำแล้วก็เลยเดินดูจิว

ฝ่ายโหวงฮัว จึงแต่งเรื่องราวฟ้องกล่าวโทษเอียงหงวน ไปยื่นต่อเปาเล่งเถิดความว่าเอียงหงวนเป็นผู้ร้ายตัดช่องย่องเบา ลักสิ่งของไปซ่อนไว้ในบ่อเขตบ้านของเอียงหงวน สิ่งของเหล่านั้นมีแจ้งอยู่ในกฎหมายตราสิบของข้าพเจ้าแล้ว

เปาเล่งเถิดตรวจดูฟ้องตลอดแล้ว จึงให้นักการถือหม้ายไปเกาะตัวเอียงหงวน และค้นได้สิ่งของอันเป็นของกลางอยู่ในบ่อน้ำ นำมาให้เปาเล่งเถิดพิจารณา

เปาเล่งเถิดซักถามเอียงหงวนถึงสามครั้งเอียงหงวนไม่รับแล้วให้การว่า เดิมข้าพเจ้าไปหมั้นนางเจ็กม่วยจะแต่งงานเป็นภรรยาข้าพเจ้า ภายหลังโหวงฮัวจัดหาสื่อให้ไปขอนางเจ็กม่วยต่อบิดานางเจ็กม่วย บิดานางเจ็กม่วยจึงบอกกับเถ่าเถ่าว่า ได้รับคำมั่นสัญญาให้แก่ข้าพเจ้าแล้ว จะกลับถ้อยคั้นคำนั้นไม่ได้ ครั้นอยู่มาข้าพเจ้าแต่งงานมงคลอยู่กับนางเจ็กม่วยแล้ว โหวงฮัวมีความโกรธคิดอาฆาตคิดกลอุบายเอาตัวไม่ให้คนลอบนำไปทิ้งไว้ในสระในเขตบ้านข้าพเจ้า แล้วไปฟ้องกล่าวโทษข้าพเจ้าว่า เป็นผู้ร้ายลักไม้ของโหวงฮัวไป ขุนศาลตุลาการได้พิจารณาโดยยุติธรรม สืบพยานรางวัลให้แก่ข้าพเจ้า ลงเนื้อเห็นพร้อมกันว่า โหวงฮัวหาความเท็จไม่จริงใส่โทษข้าพเจ้า จึงพิพากษาคัดสินให้ความโหวงฮัวแพ้แก่ข้าพเจ้าครั้งหนึ่งแล้ว ครั้นมาบัดนี้กระทำอุบายเช่นแต่ก่อน พาลพาโลว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ร้ายตัดช่องย่องเบาอีก โหวงฮัวได้มีสาเหตุแก่ข้าพเจ้าครั้งหนึ่งแล้ว ฐานที่แพ้ความแก่ข้าพเจ้าด้วยดังได้กล่าวมาแล้ว ขอท่านผู้ชื้อตรงเมตตาแก่ผู้ไม่มี ความผิด มีแก้ตัว คือปัญหาอันเสมอด้วยจักษุทธิย์ โปรดสอดส่องให้เห็นเท็จจริงด้วยเถิด

เปาเล่งเถิดฟังคำให้การของเอียงหงวนให้การดังนั้น แล้วจึงถามโหวงฮัวผู้เป็นโจทก์ว่า สิ่งของรูปพรรณกลางนี้ผู้ใดเป็นช่างกระทำให้

โหวงฮัวให้การอ้างถึงผู้มีชื่อช่างผู้กระทำให้เปาเล่งเถิดฟังทุกประการ เปาเล่งเถิดจึงให้นักการไปตามตัวช่างทองมาตรวจดู

ฝ่ายฮ่องฮูกับฮ่องเสียนนายช่างสองคนมาถึง เปาเล่งเถิด จึงส่งของกลางให้นายช่างทั้งสองดู แล้วเปาเล่งเถิดจึงถามว่าสิ่งของเหล่านี้เป็นฝีมือช่างผู้ใดทำจำได้หรือไม่

ฮ่องฮูกับฮ่องเสียนแลเห็นสิ่งของเหล่านั้น เป็นของทำเทียมเคลือบอาบ หาชี้ของจริงไม่ จึงให้การเบิกความว่าสิ่งของรูปพรรณนี้เป็นของทำเทียม หาชี้ฝีมือของข้าพเจ้าทำไม่

เปาเล่งเถิดฟังดังนั้นก็เข้าใจชัดว่า โหวงฮัวเป็นคนพาลเกล้งใส่ความแก่เอียงหงวน เปาเล่งเถิดจึงคิดเป็นกลอุบายพูดว่า ความเรื่องนี้ให้ยกฟ้องเสียชำระให้ไม่ได้ จงพากันกลับไปบ้านเสียเถิด

ฝ่ายโจทก์และจำเลย ครั้นได้ฟังเปาเล่งเถิดตัดสินยกฟ้องเสียตั้งนั้นก็คำนับลากลับมาบ้าน เปาเล่งเถิดเห็นโหวฮัวกลับไปบ้านแล้ว จึงกระซิบสั่งนักการซึ่งเป็นผู้สอดแนมว่า ท่านจงตามโหวฮัวไป คอยดูจะไปพูดจาว่าขานประการใดแก่ผู้ใดบ้าง ถ้าเห็นยื่นพูดปรึกษาแก่ผู้ใดประการใดจงจับตัวมาให้เราจงได้

นักการสอดแนมก็ไปตามคำเปาเล่งเถิด ฝ่ายโหวฮัวเดินกลับมาบ้านพบคนโง่ซึ่งให้ไปทิ้งสิ่งของนั้น โหวฮัวจึงหยุดยืนถามคนโง่นั้นว่า เดิมเราให้สิ่งของเราไปเป็นของจริงทั้งสิ้น เหตุใดจึงเป็นของทำเทียมไปทั้งสิ้น หรือว่าเจ้าสับเปลี่ยนของเราเสีย

ฝ่ายนักการสอดแนมแลเห็นโหวฮัวกับคนโง่พูดดังนั้น จึงจับตัวโหวฮัวกับคนโง่พากลับมาส่งให้เปาเล่งเถิด เปาเล่งเถิดจึงแยกให้โหวฮัวไปนั่งห่างไกลคนโง่แล้วจึงถามคนโง่ว่า เหตุใดเจ้าจึงรับอาสาโหวฮัวเอาสิ่งของไปทิ้งลงในบ่อน้ำของเอียงหงวน สิ่งของเหล่านี้ก็หาใช่ของจริงไม่ เป็นทำเทียมทำปลอม ความจริงใจของเจ้าประการใด จงรับเราเสียโดยดี ถ้าไม่รับโดยดีแล้วเราจะทำโทษให้ถึงสาหัส

ฝ่ายคนโง่ได้ฟังเปาเล่งเถิดถามดังนั้น ก็มีความกลัวเพราะเป็นความจริงใจอยู่ด้วย คนโง่ก็ให้การรับสารภาพว่า เดิมโหวฮัวเศรษฐีเห็นข้าพเจ้ามาขอทาน จึงจ้างข้าพเจ้าให้นำสิ่งของไปทิ้งในบ่อน้ำของเอียงหงวน ครั้นไปถึงกลางทางข้าพเจ้าแก้ห่อออกดูเห็นของรูปพรรณเป็นเงินทอง ข้าพเจ้าเป็นสัตว์ผู้ยากเกิดความโลภอยากได้ขึ้นมาจึงเอาสิ่งของเหล่านั้นไปขายให้แก่ผู้มีชื่อ แล้วจึงไปซื้อของเทียมปลอมมาแทน นำไปทิ้งลงในบ่อน้ำของเอียงหงวน เป็นความสัตย์จริงของข้าพเจ้าแต่เท่านี้ แล้วแต่ท่านจะมีความเมตตา

เปาเล่งเถิดได้ฟังดังนั้น มีความโกรธโหวฮัวยิ่งนัก เห็นว่าเป็นคนชั่วร้าย พยายามแต่ในที่จะหาความให้แก่เอียงหงวน จึงตัดสินให้ทำโทษตีโหวฮัว ๕๐ ทีแล้วให้เนรเทศไปอยู่เมืองไกล อันสิ่งของทองรูปพรรณที่คนโง่นำไปขายเสียนั้น ก็บังคับให้กลับเอาเงินไปถ่ายถอนคืนมายกให้แก่เอียงหงวนทั้งสิ้น

ในคดีเรื่องที่ ๖๖ นี้ ตามวิธีทางพิจารณาของเปาเล่งเถิดก็ควรฟังได้ที่ล้วงถามโหวฮัวว่า ของกลางนี้จ้างผู้ใดทำ และให้สืบผู้ทำซึ่งเป็นพยายของโหวฮัวเอง เรียกว่าแพ่งแก่ทัณฑ์บนจนแก่พยาน เมื่อได้ความว่ามีชื่อของแท้เป็นของเทียมชัดฉะนี้แล้ว จึงอุบายจะเอาตัวผู้ร่วมคิดที่นำของไปทิ้งในบ่อน้ำบ้านจำเลยก็สมคาคที่โหวฮัวไปยื่นพูดหรือต่อว่าคนโง่อยู่ ครั้นได้ตัวมาแล้วจึงให้แยกกันถามก็ได้ความจริงตามที่จริง จนได้สิ่งซึ่งเป็นของกลางคืน อย่างนี้เรียกว่าเป็นสัตย์บริสุทธิ์ขาวไม่มีที่คัดค้าน การที่ปรับโทษให้เนรเทศ แม้ว่าแรงไปสักหน่อยก็ไม่น่าจะติห้วง เพราะโหวฮัวเป็นคนมีกำลัง หากจะไม่ทิ้งพยศอาจกระทำความยากให้แก่ผู้อื่นอีก จัดเอาเป็นคนเช่นโหวฮัวนั้นไม่มีประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์เนรเทศเสียก็ควร

แต่ข้อที่ยกทฤษฎีของกลางให้แก่เอียงหงวนนั้น ดูเป็นการถูกต้องโดยยุติธรรมไม่มีที่ติห้วง เพราะหวังโทษแก่เขาโทษนั้นก็กลับตนต้องรับ จึงเห็นว่าถูกต้องทั้งกฎหมายและทางธรรม เรียกว่ากัมมะทายาโท

เรื่องที่ ๖๗

มีความว่า ที่ตำบลเกียนตงเฮียงอำเภอหยังเฟ่งก้วย แขวงเมืองซัวต้ง ราษฎรชายหญิงตำบลนั้น เป็นคนใจบาปหยาบช้าเป็นอันมาก ถ้าเป็นชายก็ประพฤติเป็นนักเลงหากินในการที่ไม่ชอบธรรม ถ้าเป็นหญิงก็มักจะเป็นหญิงเสเพลเป็นอันมาก กิตติศัพท์เลื่องลือกันไปว่าถ้าชายใดอยากจะหาภรรยาได้ง่าย ๆ ก็ให้ไปอยู่ในตำบลนั้น

ยังมีชายเศรษฐีคนหนึ่งชื่อเอียงปันจ้วน เอียงปันจ้วนมีบุตรชายสามคน คนที่หนึ่งชื่อเอียงมีโป คนที่สองชื่อเอียงเสียนโป คนที่สามชื่อเอียงหวีโป ทั้งสามคนพี่น้องเห็นว่า บิดามารดาบริบูรณ์ไปด้วยเงินทอง ทรัพย์สมบัติเรือกสวนไร่นาโคกระบือเป็นอันมาก มิได้คิดจะเล่าเรียนหนังสือและไม่คิดตั้งการค้าขายต่อไป มีแต่แต่งตัวสำราญฉุยฉายเที่ยวเป็นนักเลงเจ้าชู้ หาแต่ความสุขเท่านั้น

ในแขวงนั้นข้างทิศตะวันออก มีชายคนหนึ่งชื่อเซ่งถ้งเป็นญาติกันกับเอียงปันจ้วน เซ่งถ้งมีบุตรสะใภ้คนหนึ่งชื่อนางเล่าเซียนเอ็ง นางเล่าเซียนเอ็งมีลักษณะงามต้องตาของผู้ที่ได้แลเห็น บุตรเอียงปันจ้วน ทั้งสามคนพี่น้องเคยไปมาเที่ยวเล่น นางเล่าเซียนเอ็งก็แสดงกิริยาให้ปรากฏว่าน้ำใจกว้างมิได้ขัดขวางไมตรีแก่ชายใด และพูดจาแนะนำทำสะพานให้ชายรู้ในกลมารยา จนฝ่ายชายเกิดรู้สึกปฏิพัทธ์ เอียงเสียนโปก็กระทำชู้แก่นางเล่าเซียนเอ็ง เซ่งถ้งก็รู้อยู่เต็มใจว่าบุตรสะใภ้มีชู้แต่สามีของนางเล่าเซียนเอ็งหาไม่รู้

เอียงเสียนโปไปมาทำชู้แก่นางเล่าเซียนเอ็ง ประมาณมาได้ ๔ ปีจนเพื่อนบ้านร้านถิ่นตำบลนั้น รู้ความทั่วกันไป

ครั้นอยู่มาเดือนสิบ วันนั้นเป็นวันตงซิวสารทขนมโก๋ ราษฎรชาวโรงร้านเรียไรกันมีจิวเล่นที่ศาลเจ้า พวกจิวนั้นเป็นคนอยู่เมืองจิกกั๋ง ราษฎรในตำบลนั้นลือกันว่าจิวเมืองจิกกั๋งเล่นดีกว่าจิวทุกโรง ในคืนวันนั้น นางเล่าเซียนเอ็งไปดู ต้องเสียค่าที่นั่งบนชั้นสูง เห็นนางจิวกับตัวเซ่งถ้งเล่นเรื่องเล่าโลมทำบทเกลียวกลมสมสนิท และฟังเสียงดนตรีเสนาะเพราะจับใจ ให้มีจิตประหวัดกระสันถึงการสังวาส แลดูจิวไม่วางตา

ฝ่ายเอียงเสียนโปวันนั้นหาได้ไปดูจิวไม่ ครั้นเวลาจิวเลิกนางเล่าเซียนเอ็งก็กลับบ้าน แต่จิตนั้นยังรำพึงถึงจิวตัวเซ่งถ้งอยู่เสมอจนนอนไม่หลับ พอเอียงเสียนโปไปมาหากก็เข้าหลับนอนด้วยกันตามเคย

นางเล่าเซียนเอ็งจึงถามเอียงเสียนโปว่า วันนี้จิวเล่นสนุกมากเหตุใดท่านจึงไม่ไปดู

เอียงเสียนโปได้ฟังนางเล่าเซียนเอ็งถามดังนั้นจึงบอกว่า จิวชาวเมืองจิกกั๋งเล่นสนุกมาก พี่น้องและวงศ์ญาติเขาพากันไปดูไม่มีผู้ใดจะอยู่บ้าน ข้าพเจ้าต้องเฝ้าบ้านเพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงมิได้ไปดูจิว นางเล่าเซียนเอ็งจึงถามเอียงเสียนโปว่า จิวตัวที่เป็นเซ่งถ้งนั้นทำท่าทางท่วงที่ดูงดงามดีนัก เอียงเสียนโปได้ฟังนางเล่าเซียนเอ็งชมจิวตัวเซ่งถ้งดังนั้น จึงบอกว่า จิวตัวนั้นไม่ใช่ไพร่บุตรขุนนางอายุได้ ๒๑ ปีและเป็นนักเรียนด้วย แต่พอใจเล่นจิว จึงได้เกลี้ยกล่อมผู้คนชาวเมืองจิกกั๋งมาฝึกหัดเป็นจิวขึ้นโรงหนึ่ง ไม่มีจิวโรงใดจะสู้ได้

เอียงเสียนโปครั้นนอนหลับกับนางเล่าเซียนเอ็งแล้ว เวลาใกล้รุ่งก็กลับบ้าน ครั้นเวลารุ่งเช้า นางเล่าเซียนเอ็งคิดอุบายที่จะให้เซ่งถ้งหาจิวโรงนั้นมาเล่น จึงบอกแก่เซ่งถ้งผู้บิดาของสามีว่า บิดาอายุก็ถึงรอบ ๖๑ แล้วสมควรที่จะทำการเซียดบวงสรวงบูชาเทพยดาวิชาฟ้าดินและดาวพระเคราะห์จึงจะชอบ

ฝ่ายภรรยาของแข่งถึง ได้ฟังบุตรสะใภ้พูดเดือนสามิดังนั้นจึงว่าบุตรสะใภ้ก็เหมือนบุตรของเรา มีความกตัญญูตักเตือนดังนั้นก็ชอบแล้ว ขอท่านจงทำการแซยิดเถิด

แข่งถึงได้ฟังภรรยาว่าดังนั้นก็เห็นชอบด้วย จึงจัดเครื่องบวงสรวงดาวพระเคราะห์และเทพดา รักษาฟ้าดินพร้อมแล้ว หาโรงของถึงจื่อเหลียงซึ่งมาจากเมืองจิกก้งมาเล่น แข่งถึงจัดโต๊ะและสุราเลี้ยงขุนนาง และผู้ใหญ่บ้านกับให้ทานคนอนาถาและผู้เฒ่าสูงอายุมารับประทานเป็นอันมาก ราษฎรไปมาดูจึงเป็นที่รื่นเริง สนุกสนานยิ่งนัก

ฝ่ายถึงจื่อเหลียงเป็นตัวโม่จิว และทั้งเป็นตัวจิวด้วย ก็ออกเล่นเรื่องพงศาวดารต่าง ๆ

ฝ่ายนางเล่าเชียนเอ็ง ก็ขึ้นไปดูบนโรงจิวจนรู้จักคุ้นเคยแก่พวกจิว จนถึงกระทำชู้รักใคร่แก่ถึงจื่อเหลียงได้สมคิดแล้ว นัดแนะให้ถึงจื่อเหลียงไปหาหลับนอนด้วยกันมาหลายราตรี จิวนั้นเล่นได้ยี่สิบวันจึงจะเลิกในการแซยิด

อยู่มาวันหนึ่งถึงจื่อเหลียงลอบไปนอนกับนางเล่าเชียนเอ็ง ถึงจื่อเหลียงคิดจะลักพานางเล่าเชียนเอ็งไปเมืองจิกก้งด้วย ถึงจื่อเหลียงจึงชวนนางเล่าเชียนเอ็ง นางเล่าเชียนเอ็งก็เต็มใจที่จะไปด้วย จึงปรึกษาแก่ถึงจื่อเหลียงว่าบ้านข้าพเจ้าถ้าสิ้นเวลาแล้วก็ลั่นกลอนใส่กุญแจเสีย ทำไฉนจะไปกับท่านได้โดยสะดวก

ถึงจื่อเหลียงว่าทางหลังบ้านติดกับสวนดอกไม้ของแข่งถึงไม่ใช่หรือ ถ้าจะไปแล้วข้าพเจ้าจะมาคอยรับอยู่หลังสวนดอกไม้ ถึงจื่อเหลียงกับนางเล่าเชียนเอ็งนัดกำหนดวันกันดังนั้นแล้ว ถึงจื่อเหลียงก็กลับมายัง กวนจิว ครั้นถึงวันกำหนดที่นัดไว้กับนางเล่าเชียนเอ็ง ถึงจื่อเหลียงก็ไปรับนางเล่าเชียนเอ็งมาไว้ที่กวนจิว

ฝ่ายแข่งถึงครั้นเวลาเช้า หาเห็นนางเล่าเชียนเอ็งไม่ จึงเข้าไปค้นหาดูในห้องของนางเล่าเชียนเอ็ง ก็หาเห็นไม่ เห็นเงินทองสิ่งของหายไปเป็นหลายสิ่ง จึงได้เข้าใจว่านางเล่าเชียนเอ็งหนีตามชายชู้ไป

แข่งถึงมีความสงสัยว่า เอียงเสียนโปจะลักพานางเล่าเชียนเอ็งไปมิได้มีความสงสัยผู้อื่นเลย แข่งถึงจึงทำเรื่องราวไปฟ้องต่อเปาเล่งเถิดใจความว่า เอียงเสียนโปกระทำชู้แก่นางเล่าเชียนเอ็งมาช้านาน บัดนี้ลักพานางเล่าเชียนเอ็งไป จะพาไปเป็นตายประการใดไม่แจ้ง ขอท่านได้เรียกตัวเอียงเสียนโปมาพิจารณา ให้เห็นเท็จและจริงโดยยุติธรรม

เปาเล่งเถิดตรวจดูในห้องตลอดแล้ว จึงออกหมายให้นักการนำไปเกาะตัวเอียงเสียนโปมาตาม เอียงเสียนโปให้การว่า นางเล่าเชียนเอ็งเป็นหญิงมากชายหลายชู้ แม้ว่าคบหาเป็นชู้รักแก่ข้าพเจ้าแล้วก็จริง แต่นางได้ไปคบหาด้วยชายอื่น ๆ ต่อ ๆ ไปอีกเป็นอันมาก ข้าพเจ้าจะได้คบหาพาไปซ่อนเร้นไว้ นั้นหาไม่ได้ ขอท่านได้พิจารณาให้เห็นเท็จและจริงโดยยุติธรรมเถิด

เปาเล่งเถิดได้ฟังคำให้การของเอียงเสียนโปปฏิเสธไม่รับดังนั้น จึงถามเอียงเสียนโปต่อไปว่า ข้อที่เจ้าแก้ว่านางเล่าเชียนเอ็งมากชู้หลายชายนั้น คือชายผู้ใดมาพาเอาไปเจ้าจะระบุชื่่อออกมา เพราะว่าเจ้าคงจะต้องรู้จักตัวเป็นแน่ จึงควรจะชื่อฟังได้ในคำให้การของเจ้าจะได้หาตัวมาชำระ

เอียงเสียนโปจึงให้การชดทอถึงพวกเพื่อน ว่านางเล่าเชียนเอ็งได้ร่วมรักกระทำชู้แก่ชายผู้มีชื่อนั้น ๑ คือ เอียงเอียนเจียว ๒ ดันยูเซียง ๓ อ่องฮ่วยเอียน ๔ อ่องแปะลัก ๕ เตียใต้เอียม ๖ หลี่จิ้นอิว คนเหล่านี้ผู้ใดจะลักพานางเล่าเชียนเอ็งไปข้าพเจ้าหาทราบไม่ทราบแต่ว่าคนทั้ง ๖ คนนี้ ได้เคยคบหาเป็นชู้แก่นางเล่าเชียนเอ็งเท่านั้น

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้น จึงให้เอียงเสียนไปนำนักการไปเกาะตัวชายมีชื่อทั้ง ๖ คนนั้นมาเปาเล่งถู จึงถามชายทั้ง ๖ คนนั้น ก็ให้การปฏิเสธไม่รับ เปาเล่งถูสั่งให้ตีชายหกคนกับเอียงเสียนไปคนละยี่สิบทีแล้ว ก็ยังให้การยืนยันคำอยู่ว่ามิได้ลักนางเล่าเขียนเอ็งไป

เปาเล่งถูนั่งพิจารณาตุ ก็เห็นว่ายังจะชำระเอาตัวจริงไม่ได้ จึงสั่งให้เอาตัวคนทั้ง ๗ คนนั้น ไปจำขังไว้ ครั้นเวลาค่ำเปาเล่งถูจตุรูปเทียนค่านับเทพยดาเทพารักษ์แล้ว จึงอธิษฐานบนขอให้ได้ตัวผู้ที่พานางเล่าเขียนเอ็งไปนั้น จะได้ชำระเอาความจริงโดยยุติธรรม มิให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อน ครั้นอธิษฐานแล้วเปาเล่งถูก็ปลอมเป็นราษฎรออกเที่ยวเดินไปยังตำบลหนึ่ง ที่ตำบลนั้นมีโรงเตี๊ยมกับกวนจิว เปาเล่งถูได้ยินเสียงชายนักเรียนอ่านหนังสือกล่าวเป็นคำโคลงว่าด้วยขอฝ่ายกลางมังกร เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้น ก็สรรเสริญอยู่ในใจว่าโคลงบทนี้ก็เพราะพอจะฟัง แต่ยังมีได้เห็นหน้าผู้ที่กล่าวคำโคลงนี้จะเป็นคนชนิดใด

ขณะนั้นเทพยดาก็เข้าดลใจเปาเล่งถู ให้มีความสงสัยว่าชะรอยชายผู้นี้จะลักพานางเล่าเขียนเอ็งไปเป็นแน่ ครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วเปาเล่งถูก็กลับบ้าน รุ่งขึ้นจึงออกไปยังศาลว่าการได้ยินเสียงคนร้องเป็นเพลงจิวอยู่หลังตึกโรงร้านบทหนึ่งว่า ที่ไต่เชิงฮ้อเซ็งถึงกิชูอู่ แปลเป็นภาษาไทยได้ความว่าจิวโรงนี้ตัวเซงรำทำดี ทิ้งน้ำเสียงก็ไพอเราะ

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้น ก็เข้าใจแน่ว่าเป็นพวกจิว เปาเล่งถูจึงเข้าไปยังศาลว่าการ จึงสั่งให้ผู้คุมคุมตัวชาย ๖ คนกับเอียงเสียนไปมาแล้วเปาเล่งถูจึงถามเอียงเสียนไปว่า จิวที่กวนนั้นเป็นจิวมาจากตำบลใด ได้ไปเล่นที่ไหนบ้างหรือไม่

เอียงเสียนไปได้ฟังดังนั้นจึงบอกว่า จิวโรงนี้ถึงจื่อเหลียงเป็นคนชาวเมืองจิกกั๋งเล่นเป็นตัวจิวเอง และเป็นตัวไผ่ด้วย เดือนที่แล้วมานี้เซ็งถึงมิงงานเซียดได้หาจิวโรงนี้ไปเล่นประมาณสัปดาห์สิบวันเศษ พอเลิกการเซียดแล้วนางเล่าเขียนเอ็งก็หายไป นางเล่าเขียนเอ็งจะตามจิวพวกนี้ไปหรือจะตามผู้ใดต่อไปก็ไม่แจ้ง

เปาเล่งถูได้ฟังดังนั้น จึงให้นักการไปหาตัวถึงจื่อเหลียงมาแล้วเปาเล่งถูขูถามว่า เจ้าผู้นี้มาเล่นจิวแล้วเหตุใดจึงได้พาเอาบุตรสะใภ้ของเซ็งถึงเศรษฐีไปด้วยเล่า มีผู้ใดรู้เห็นเป็นพยาน จงรับเสียโดยดีเถิด

ถึงจื่อเหลียงได้ฟังเปาเล่งถูถามดังนั้น ด้วยเป็นความจริงใจคิดเห็นว่าถ้าจะไม่รับ ถ้าสืบสมหรือค้นได้ตัวคนกลางก็จะมีโทษมากทวีขึ้นอีก จึงได้รับโดยดีมิให้ยากแก่ทางพิจารณาว่า ข้าพเจ้าเป็นบุตรขุนนางตั้งบ้านเรือนอยู่เมืองจิกกั๋งได้เล่าเรียนหนังสือ ครั้นอยู่มาข้าพเจ้าหัดจิวขึ้นโรงหนึ่งเที่ยวหากิน มาเล่นที่บ้านเซ็งถึงยี่สิบวันเศษ นางเล่าเขียนเอ็งมารักใคร่กับข้าพเจ้าในโรงจิว แล้วจึงได้ติดตามข้าพเจ้ามาเป็นความสัตย์จริงของข้าพเจ้า และข้าพเจ้ามิได้รู้ว่านางเล่าเขียนเอ็งมีสามีปกครองอยู่ ถ้ารู้แล้วข้าพเจ้าก็หาบังอาจลักพาไปไว้ไม่

เปาเล่งถูได้ฟังคำให้การของถึงจื่อเหลียง รับเป็นสัตย์ดังนั้นแล้วจึงบังคับให้ส่งตัวนางเล่าเขียนเอ็งมาถามว่า นางคนนี้เหตุใดจึงประพฤติเป็นหญิงชั่วซำสามานย์ดังนี้

นางเล่าเขียนเอ็งได้ฟังเปาเล่งถูถามดังนั้นก็ให้การรับเป็นสัตย์ว่า ข้าพเจ้าปราศจากความละอาย จึงได้ประพฤติความชั่วเช่นนี้ โทษของข้าพเจ้าก็ยอมมีอยู่แล้วขอท่านจงได้กรุณาแก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด

เปาเล่งถูได้ฟังนางเล่าเขียนเอ็งให้การรับดังนั้นจึงบอกแก่เซ็งถึงว่า ท่านผู้เฒ่านี้หารู้จักใจบุตรสะใภ้ไม่ ถ้ารู้จักใจเสียว่าเป็นคนพอใจมีชู้ขณะนี้แล้วจะได้ระวังไหนเลยจะหนีตามชู้ไปได้ เปาเล่งถูว่าดังนั้นแล้วก็หัวเราะแล้วจึงถามถึงจื่อเหลียงว่า นางเล่าเขียนเอ็งพอใจรักเจ้าตามเจ้าไปนั้น จะชายนางเล่าเขียนเอ็งให้แก่

เจ้าเอาไปเลี้ยงเป็นภรรยาเจ้าจะว่าประการใด

ถึงจ้อเหลียงได้ฟังเปาเล่งเถิดถามดังนั้นจึงบอกว่า โทษของข้าพเจ้าที่กระทำชู้ลักเอาบุตรสะใภ้ของ
 ช่างถึงไปนั้น ก็สุดแล้วแต่ท่านจะปรับโทษข้าพเจ้า แต่จะให้ข้าพเจ้ารับชื้อเอาตัวนางเล่าเขียนเอ็งไปเลี้ยงเป็น
 ภรณานั้นข้าพเจ้าไม่พอใจเลย ด้วยนางเล่าเขียนเอ็งคนนี้เป็นหญิงใจไม่ซื่อตรงต่อสามี ถ้าไปเป็นภรรยา
 ข้าพเจ้าแล้วไปวันหน้าก็คงจะมีชู้คบชายต่อไปอีกเป็นแน่ เพราะเหตุนี้ขอท่านได้กรุณาแก่ข้าพเจ้าเถิด

เปาเล่งเถิดได้ฟังคำถึงจ้อเหลียงดังนั้นแล้ว จึงผินหน้าไปถามเอียงเสียนโป อ๋องแปะลัก เตียไตเอี่ยม
 หลี่จิ้นอิวและคนอื่น รวม ๗ คนด้วยกันว่า ผู้ได้รับชื้อนางเล่าเขียนเอ็งนี้ เอาสินเดิมคืนให้สามีของนางเล่า
 เขียนเอ็งแล้ว นางเล่าเขียนเอ็งต้องเป็นสิทธิ์อยู่แก่ผู้ไหน

ชายทั้ง ๗ คนได้ฟังเปาเล่งเถิดว่าดังนั้นก็ไม่มีผู้ใดจะรับ เปาเล่งเถิดจึงตัดสินบังคับปรับโทษถึงจ้อ
 เหลียงต้องรับผิดชอบชื้อนางเล่าเขียนเอ็งไปเป็นภรรยา แล้วปรับโทษช่างถึงโจทก์ข้อที่เอาความเท็จมา
 ฟ้องหากกล่าวโทษเอียงเสียนโปว่าลักพานางเล่าเขียนเอ็งไปนั้น ให้มีเบี้ยปรับใหม่ทำขวัญให้แก่เอียงเสียนโป
 ในส่วนตัวเอียงเสียนโปกับชายชู้ ๖ คนนั้น ปรับโทษฐานผิดประเวณีด้วยภรรยาท่าน ให้ตีคนละ ๕๐ ทีแล้ว
 ตระเวนในเมืองและนอกเมืองอย่าให้คนทั้งหลายเอาเอียงต่อไป เปาเล่งเถิดชำระตัดสินดังนั้นแล้ว ราษฎรชาว
 เมืองตำบลนั้นมีความชื่นชมยินดีสรรเสริญเปาเล่งเถิดยิ่งนัก

ในคดีเรื่องที่ ๖๗ นี้ เมื่อพิเคราะห์ตามรูปความเป็นอาจทำให้ตุลาการลงความเห็นไปว่า เอียง
 เสียนโปเป็นผู้ลักพานางเล่าเขียนเอ็งไป ครั้นพิจารณาเอียงเสียนโปก็รับว่าเป็นชู้ แต่ข้อที่ลักพาปฏิเสธ เพียง
 เท่านั้นถ้ามิใช่เปาเล่งเถิดก็คงชี้ขาดเอาแล้วว่าโจทก์หาจำเลยรับ แต่เปาเล่งเถิดยังเห็นว่าไม่พอแก่ความจริงจึงได้
 ถามตามที่ให้การรับว่าคบชายหลายคน เอียงเสียนโปจึงได้ระบุชื้อชาย ๖ คน ครั้นคน ๖ คนก็รับถูกต้องตาม
 คำชัดแล้ว เปาเล่งเถิดก็ยังเห็นว่าไม่พอแก่ความจริงเพราะเหตุที่ยังไม่ได้ตัวคนกลางอันเป็นหลักฐานของความ
 จริงแท้ จึงได้พยายามเพื่อจะเอาความจริงโดยที่ถือผีและเทวดา แต่แท้ที่จริงก็ได้ความจริงเพราะที่เปาเล่งเถิด
 แสวงหาทางพิจารณาพยายามเที่ยวรับทราบฟังกิตติศัพท์ จึงไปได้ยินถึงจ้อเหลียงกล่าวคำโคลงพอเป็น
 กระแสแต่เล็กน้อย ถ้าคนเช่นเราก็จะยังไม่ได้ต้นทางแห่งการวินิจฉัย ครั้นเวลารุ่งเช้าจะออกนั่งศาลาว่าความ
 มาได้ยินคนร้องจิวที่กวนจิว จึงดำริความเฉลียวใจถามเอียงเสียนโปว่า จิวโรงนั้นเป็นชาวเมืองใด ได้มาเล่น
 ที่ใดบ้าง ครั้นได้ความว่ามาเล่นอยู่ที่บ้านช่างถึงถึง ๒๐ วันกว่า ก็แลเห็นทางสว่างที่เดียว ด้วยนางเล่าเขียน
 เอ็งมีอาการเหมือนดินหู เห็นไฟหรือใกล้ไฟไม่ได้ จึงได้พิจารณาเอาความจริงได้ตามความจริง เพราะ
 ธรรมดาดีที่หากันด้วยมีของกลางแล้ว ถ้าไม่ได้ของกลางจะว่าเป็นสัตย์ก็ยังไม่ได้ แม้ว่าได้ของกลางแล้ว
 แต่เป็นของที่เปลี่ยนแปลงทำเทียบเทียมได้ดูเงินทองรูปพรรณ ก็ยังเอาเป็นจริงไม่ได้แต่ลำพังของกลาง
 ส่วนเดียว ต้องอาศัยเหตุการณ์และถ้อยคำบุคคลด้วย แม้ว่าถ้อยคำที่รับกันเล่าจะฟังเอาเป็นจริงที่เดียวก็ยัง
 ไม่ได้ เพราะรับป้องกันก็มี และรับเพื่อแบ่งให้เบาโทษก็มี และรับโดยอุบายก็มี

แต่ในคดีเรื่องนี้ที่เปาเล่งเถิดปรับโทษคนทั้ง ๙ คนนั้น ถูกต้องแล้วยังผิดอยู่อย่างเดียวแต่ที่มิได้ลง
 โทษหญิงคนกลางเท่านั้น เพราะเราผู้เรียงความเห็นเห็นว่า คนกลางมีความผิดมากที่นอกใจผัว และคบชาย
 หลายคนมักทำให้ยากแก่โรงศาลด้วย ถ้าตุลาการที่ไม่มีปัญญาสุขุมจริงก็อาจให้ชายชู้ผู้รับต้องปรับโทษถึง
 ขนาด

เรื่องที่ ๖๘

มีความว่า ที่ตำบลย่งชงกู่ยออำเภอแขวงเมืองชวตั้ง มีชายผู้หนึ่งชื่อหลี่ม้าเอ็ง เป็นผู้ได้เล่าเรียนรู้หนังสือลี้กซึ่งไปสอบไล่ได้ชั้นสูง พระเจ้าแผ่นดินโปรดตั้งให้เป็นขุนนางไปรักษาเมืองจิวคือเมืองจัตวา หลี่ม้าเอ็งตั้งอยู่ในยุคธรรมรักษาราชการมิให้ความผิดสิ่งใดเลย ราษฎรชาวเมืองนั้นมีความรักใคร่นับถือพูดสรรเสริญหลี่ม้าเอ็งยิ่งนัก หลี่ม้าเอ็งเป็นไขเรือร้งมาช้านานหาหมอรักษาโรคนั้นก็ไม่บรรเทาอาการ มีแต่ทรุดลงทุกวัน หลี่ม้าเอ็งเห็นว่าจะไม่ดำรงชีวิตอยู่ได้แล้ว จึงสั่งนางเตียวสีสุกภรรยาว่า เจ้ากับข้าหวังใจว่าจะได้อยู่ร่วมสุขร่วมทุกข์กันให้ยืนยาว ก็เห็นจะไม่สมหวังที่ตั้งใจไว้เสียแล้ว บัดนี้ข้าเห็นว่าตัวของข้าใกล้ชิดต่อความตายเสียแล้ว ไม่วันนี้ก็พรุ่งนี้มรณภพจะมาถึงข้าเป็นแน่แท้แล้ว เพราะฉะนั้นถ้าข้าถึงแก่กรรมล่องลับไปแล้ว เจ้าจงนำศพไปฝังที่ตำบลบ้านเกิดเมืองเก่าของเราด้วยเถิด แม้ว่าเจ้าจะมีสามีต่อไป เจ้าจงใคร่ครวญดูสติปัญญาและความรู้ของผู้นั้น เห็นควรจะเลี้ยงเจ้าได้เจ้าจึงเอาเป็นสามี ถ้าชายใดประพฤติตนเป็นคนพาลไม่ตั้งอยู่ในยุคธรรมแล้ว เจ้าอย่าได้ยอมตัวเป็นภรรยาเลย เพราะว่าถ้าเจ้าเป็นภรรยาชายชั่วเช่นนั้นแล้ว ก็จะทำให้เจ้าได้รับความเดือดร้อนยากแค้นเมื่อภายหลังด้วยเป็นแน่แท้

อนึ่งล่อไต้หนึ่งบุตรของเขา มันเป็นคนไม่เอาการดังเขาเปรียบว่าเหล็กไม่เอาถ่าน มันไม่เล่าเรียนให้รู้จริง มันมีแต่เสพสุราเที่ยวคบเพื่อนที่เป็นพาล บุตรเช่นนี้ก็นับว่าเป็นบุตรอกตัญญูตา ไม่รู้จักรักษาตระกูลของบิดามารดา คือ อวชาติบุตร ถ้าข้าตายไปแล้วเจ้าจงบอกศาลาเสียเถิด ถ้าเจ้าขึ้นนับว่ามันเป็นบุตร มันก็จะพลอยพาเจ้าให้ได้ความเดือนร้อนด้วยเป็นแน่

หลี่ม้าเอ็งครั้งสั่งสอนภรรยาตั้งนั้นแล้ว อาการโรคกำเริบมากขึ้นมา หลี่ม้าเอ็งก็ถึงแก่ความตาย นางเตียวสีสุกภรณาก็ร้องไห้เศร้าโศกถึงสามีด้วยความเสนาหาอาลัยถึงความดีของหลี่ม้าเอ็งเป็นที่ยิ่ง

ครั้งค่อยคลายความโศกลงบ้างแล้ว นางเตียวสีสุกจึงจัดหีบมาใส่ศพหลี่ม้าเอ็ง เมื่อขณะยกศพหลี่ม้าเอ็งเข้าหีบนั้น พร้อมหน้าขุนนางกรมการผู้ใหญ่ผู้น้อย นางเตียวสีสุกก็ร้องไห้กลิ้งเกลือกไปมาแล้ว นางก็เอามือเช็ดคอดตัวเองถึงแก่ความตาย ขุนนางกรมการเห็นดังนั้นก็พากันตกใจจะเข้าแก้ไขก็ไม่ทัน จึงพร้อมกันลงชื่อบอกเข้าไปกราบทูลพระเจ้าฮ่องยินจงฮ่องเต้ให้ทรงทราบทุกประการ

พระเจ้าฮ่องยินจงฮ่องเต้ จึงทรงโปรดหองให้หลี่ม้าเอ็งเป็นที่เลี้ยงเงิน นางเตียวสีสุกเป็นเลียดหนึ่งฮูหยิน ให้สร้างศาลบูชามิเบียเลี้ยงของหลวงสำหรับบวงสรวงให้ราษฎรเป็นที่นับถือเช่นไหว้ทุกปี

ฝ่ายล่อไต้หนึ่งบุตรของหลี่ม้าเอ็ง ตั้งแต่หลี่ม้าเอ็งผู้บิดากับมารดาตายแล้ว ล่อไต้หนึ่งจะมีแก้ไขเช่นไหว้บิดามารดาก็หาไม่ได้ มีแต่คบเพื่อนซึ่งเป็นพาลเที่ยวเสพสุรา มิได้ไฝฝั้นถึงการเล่าเรียนที่จะได้สอบตระกูลบิดาต่อไป อยู่มาวันหนึ่งล่อไต้หนึ่งเดินเที่ยวเล่นตามตลาดถึงสะพานน้ำเกียวก็หยุดนั่งอยู่ แลเห็นตะเกียนถือห่อผ้าห่อหนึ่ง เดินตามหลังมาส่งให้แก่ฟ้งเฉียวจง ซึ่งเป็นญาติแล้วกำชับสั่งว่า ห่อนี้เป็นของหนัก ท่านมหาสุรามากข้าพเจ้าเกรงว่าท่านจะรักษาไปไม่ถึงบ้าน ฟ้งเฉียวจงได้ฟังดังนั้นจึงตอบว่า จะวิตกอะไรแก่ของท่านนี้ว่าดังนั้นแล้วฟ้งเฉียวจงก็รับเอาห่อผ้ามาจากมือตะเกียน แล้วก็เดินมาถึงลำคลอง ตำบลเล่งจ้วน

ฝ่ายล่อไต้หนึ่งเมื่อเห็นตะเกียนส่งห่อสิ่งของของตะเกียนให้แก่ฟ้งเฉียวจงนั้น ล่อไต้หนึ่งสำคัญว่าเป็นห่อเงินห่อทองสิ่งของมีราคา ล่อไต้หนึ่งก็เดินตามสะกดรอยไปจนถึงท่าข้าม

ฝ่ายฝั่งเฉียวจงมาถึงท่าข้ามก็พอเวลาพลบค่ำ ฝั่งเฉียวจงจึงร้องเรียกอ้วนสีกั๋งผู้เจ้าของเรือเพื่อจะให้ส่งข้ามฟาก อ้วนสีกั๋งอยู่ในบ้านได้ยินเสียงร้องเรียกถึงชื่อก็จำเสียงได้ว่าฝั่งเฉียวจง อ้วนสีกั๋งจึงร้องตอบไปว่า ข้าพเจ้าเป็นโรคป่วยอยู่ไปส่งท่านไม่ได้ เรือมีอยู่ที่ท่า ท่านหาผู้ใดข้ามส่งไปได้ก็สุดแล้วแต่ท่านเถิด

ขณะนั้นฝั่งเฉียวจงกำลังเมาสุรา ก็ลงเรือจะต่อคำข้ามฟากมาโดยลำพังตนเอง

ขณะนั้นล่อไต้หนึ่งนั่งคอยอยู่ในเรือ แลเห็นฝั่งเฉียวจงลงมาในกลางเรือแล้ว ล่อไต้หนึ่งจึงพูดว่า ท่านอย่ามีความวิตกเลย ข้าพเจ้าจะช่วยท่านข้ามเรือข้ามฟาก ว่าดังนั้นแล้วล่อไต้หนึ่งก็ถือต่อช่วยคำเรือออกจากฝั่งถึงกลางคลองน้ำลึก ล่อไต้หนึ่งเห็นได้ที่ผลักฝั่งเฉียวจงตกลงในน้ำกลางคลองสำลักน้ำถึงแก่ความตาย ล่อไต้หนึ่งก็แหวะเรือเข้าฝั่งเก็บเอาห่อสิ่งของนั้นไป

ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้า อ้วนสีกั๋งจึงให้บุตรชายข้ามไปเอาเรือกลับมาไว้อย่างเดิม เก็บได้ร่มของฝั่งเฉียวจงทิ้งไว้ในเรือคันหนึ่งขึ้นมาไว้ยังบ้าน

ฝ่ายล่อไต้หนึ่ง ครั้นได้ห่อสิ่งของของฝั่งเฉียวจงไปถึงตำบลที่ลับไม่มีผู้ใดเห็นแล้ว ล่อไต้หนึ่งจึงแก้ห่อออกมาดู เห็นเป็นสิ่งของคือ โคมแก้วกับเชิงเทียน ๓ คู่ หาใช้เงินทองไม่ ล่อไต้หนึ่งมีความเสียใจก็เดินไปถึงศาลเจ้าเล่งกงว ยืมพู่กันของเฮียงกงผู้รักษาศาลเจ้าได้แล้ว ล่อไต้หนึ่งจึงออกไปหลังศาลเจ้า จารึกอักษรไว้ที่ฝาผนังศาลใจความว่า ความนี้ถ้าม่วงอกเขาเมื่อใดแล้วจึงจะพิจารณาเห็น ล่อไต้หนึ่งครั้นจารึกอักษรแล้วก็ทำลายโคมและเชิงเทียน ซึ่งได้มาจากฝั่งเฉียวจงนั้นเสียสิ้น ล่อไต้หนึ่งจึงได้กลับมายังบ้าน ครั้นอยู่มาประมาณสัก ๒-๓ วัน อิวหงวนบุตรของฝั่งเฉียวจงรำพันบ่นถึงฝั่งเฉียวจงผู้บิดาว่า เข้าไปเยี่ยมพะเกี้ยนซึ่งเป็นญาติอยู่ในเมืองสองสามวันแล้ว ไม่เห็นบิดากลับมาบ้าน อิวหงวนให้มีความร้อนใจ สงสัยว่าฝั่งเฉียวจงผู้บิดาจะมีเหตุเภทภัยประการใดเป็นแน่ จึงไม่เห็นกลับมาบ้าน อิวหงวนครั้นคิดเห็นดังนั้นแล้วจึงตามไปที่บ้านพะเกี้ยน ถ้ามพะเกี้ยน พะเกี้ยนจึงบอกว่าเมื่อบิดาท่านมานั้นเสพสุราเมา ข้าพเจ้าให้ค้างอยู่ที่บ้านข้าพเจ้าก็ไม่ค้าง จะกลับไปให้จงได้ ข้าพเจ้าได้ให้โคมแก้วกับเชิงเทียนไปใช้สามคู่ กลับไปบ้านท่านจงไปถามดูตามผู้ที่ยึดบิดาท่านชอบพอรู้จักกัน เพื่อจะอยู่ตามบ้านเพื่อนฝูงบ้างดอกกระมัง

อิวหงวนได้ฟังพะเกี้ยนบอกเล่าดังนั้น ก็เที่ยวตามถามข่าวไปถึงท่าเรือจ้าง จึงแหวะเข้าไปถามอ้วนสีกั๋ง อ้วนสีกั๋งจึงบอกว่าวันที่ล่องมาแล้วเวลาค่ำบิดาท่านมาที่ท่าข้าพเจ้า เรียกข้าพเจ้าให้ข้ามส่ง ข้าพเจ้านอนป่วยอยู่ไปส่งไม่ได้ บิดาท่านเอาเรือของข้าพเจ้าข้ามฝั่งไปแล้ว ทั้งเรือจอดอยู่ที่ฝั่งฟากข้างโน้น ต่อเวลาเช้าข้าพเจ้าจึงให้บุตรข้าพเจ้าข้ามไปถอยเอาเรือกลับมา แล้วเก็บได้ร่มอยู่ในเรือคันหนึ่งมีห่อของของบิดาท่าน ชะรอยบิดาท่านจะลืมไว้เป็นแน่ข้าพเจ้าได้เก็บไว้ให้ ว่าดังนั้นแล้วอ้วนสีกั๋งจึงให้บุตรเอาร่มนั้นมาให้อิวหงวนดู อิวหงวนเห็นร่ม ก็จำได้ว่าเป็นร่มของบิดา แล้วร้องให้พูดว่าบิดาข้าพเจ้ามาข้ามเรือจ้างท่านเห็นบิดาข้าพเจ้าผู้เดียว ท่านจึงฆ่าบิดาข้าพเจ้าเสียเอาศพทิ้งน้ำ ว่าดังนั้นแล้วอิวหงวนก็กลับไปบ้านทำเรื่องราวตามความที่กล่าวมานั้นไปยื่นฟ้องต่อพิงสีไท่กรมการ พึงสีไท่กรมการรับเรื่องราวมาตรวจดู เห็นเรื่องราวกล่าวโทษอ้วนสีกั๋งดังนั้นแล้วก็ถอนใจใหญ่ แล้วจึงพูดว่า การฆ่าฟันกันตายนี้เป็นความอาชญามหันตโทษ จำจะต้องไต่สวนซักฟอกให้ได้ความจริงกระจ่างแจ้งชัดจึงจะได้ ว่าดังนั้นแล้วพิงสีไท่กรมการก็ออกหมายให้โจทก์นำเกาะไต่ตัวอ้วนสีกั๋งมาซักถาม อ้วนสีกั๋งก็ให้การตามความจริงดุจที่กล่าวมาแล้วข้างบน พึงสีไท่กรมการจึงให้อ้วนสีกั๋งกับอิวหงวนสอบปากเถียงกันให้พิงสีไท่พิง พึงสีไท่คอยฟังถ้อยคำสำนวนของอ้วนสีกั๋งจะมีพิรุณในข้อใดบ้างจะได้ผูกถาม

อ้วนสีกั้งจึงมีคำให้การเพิ่มเติมว่า ข้าพเจ้าป่วยมาช้านานประมาณกว่า ๒ เดือนแล้ว มิได้ออกจากบ้านเรือนไปแห่งหนตำบลใดได้ ถ้าแม้ว่าข้าพเจ้าได้กระทำร้ายบิดาของอิหวงวนจริงแล้ว อิหวงวนมาถามข้าพเจ้าไหนเลยข้าพเจ้าจะได้บอกความจริงซึ่งเก็บรั้มไว้ให้มัน ข้าพเจ้าก็คงจะปฏิเสธว่าไม่รู้ไม่เห็นให้พ้นตัวข้าพเจ้าไป ด้วยความสัตย์ความจริงของข้าพเจ้า ขอให้เทพดาเบื้องบนจงเล็งเห็นเป็นทิพยญาณแห่งข้าพเจ้า และขอให้ท่านจงพิจารณาให้แก่ข้าพเจ้าโดยยุติธรรมด้วยเถิด

ฟังสีไท่กรมการได้ฟังคำให้การของอ้วนสีกั้งให้การดังนั้น ก็พิจารณาเห็นความจริงตามคำให้การของอ้วนสีกั้งทุกประการ แต่ยังไม่สิ้นสงสัย จึงให้อ้วนสีกั้งนำสืบพยานรางวัลที่ตำบลริมคลองนั้น ได้พยานสองปาก ปากหนึ่งชื่อโหม่ ปากหนึ่งชื่อกั้งชิน เบิกความว่าอ้วนสีกั้งเป็นผู้แจวเรือจ้างมาได้สามปี ยังไม่ปรากฏว่าอ้วนสีกั้งเป็นคนร้ายประการใด ครั้นมาป่วยลงประมาณได้สักสองเดือน ก็หาเห็นอ้วนสีกั้งลงแจวเรือจ้างไม่ อยู่มาวันหนึ่งอ้วนสีกั้งให้บุตรไปเอาเรือมาล้าง จึงเก็บรั้มอยู่ในเรือได้คันหนึ่ง แต่จะเป็นของผู้ใด ข้าพเจ้าไม่ทราบ ข้อซึ่งอ้วนสีกั้งจะไปทำร้ายแก่พี่เจียวจงนั้นข้าพเจ้าหาเห็นไม่ ครั้นพยานเบิกความดังนั้นแล้ว อิหวงวนจึงร้องคัดค้านว่า พยานสองคนนี้เป็นพยานเท็จ เพราะเป็นพวกพ้องของอ้วนสีกั้งอันสนิท ข้าพเจ้าสงสัยจิตใจอยู่จะเชื่อฟังเอาเป็นจริงไม่ได้

ฟังสีไท่ตุลาการจึงตอบว่า เจ้าอย่ามีความวิตกเลย เราจะไต่ถามสืบสักซึ่พยานให้สิ้นเชิง จึงจะเห็นจริง ว่าดังนั้นแล้วฟังสีไท่จึงให้นักการไปสืบพยานรางวัลต่อไปอีก พยานก็เบิกความสมแก่คำกั้งชิน โหม่เบิกไว้แล้วนั้นทุกประการ ฟังสีไท่ตุลาการจึงสั่งให้ขังตัวอ้วนสีกั้งไว้ก่อน แล้วฟังสีไท่ก็กลับบ้าน นุ่มน่อมแต่งตัวปลอมเป็นไพร่พลเรือนออกเดินเที่ยวถึงตำบลเล่งจ้วนท่าเรือจ้าง ได้ยินราษฎรชาวตำบลนั้นโจษกันว่า น่าสงสารอ้วนสีกั้งเป็นผู้ซื้อตรงป่วยเจ็บลงพอจะรักษาหายได้ แต่เห็นว่าโรคจะกำเริบมากขึ้น ด้วยมาต้องคดีจำขังอยู่ในกองลหุโทษ เห็นจะตายเสียด้วยความสัตย์ซื่อเป็นแน่ ฟังสีไท่ได้ยินดังนั้นแล้วก็เดินเที่ยวต่อไปถึงศาลเจ้าแห่งหนึ่ง จึงแวะเข้าไปเห็นที่ฝาผนังมีหนังสือจารึกไว้ว่า เคลิบเคลิ้มหวังใจเสียว่ามีเงินทองจึงได้เป็นเช่นนั้น ถ้ามาตัวโตงอกเขาขึ้นมาเมื่อใดแล้วความเรื่องนี้จะป็นสัตย์ ครั้นอ่านดูความตลอดแล้ว ฟังสีไท่ตรองยังไม่เห็นความ ฟังสีไท่ก็กลับบ้านแต่งตัวสวมเสื้อคลุม หมวก ตามยศอย่างขุนนางแล้ว ก็ไปหาเป่าเล่งถู คำนับแล้วก็เล่าความซึ่งมีผู้ร้ายฆ่าพี่เจียวจง มีโจทก์ฟ้องหากกล่าวโทษอ้วนสีกั้ง ได้ไต่สวนทวนพยานยังไม่ได้ความสัตย์จนไปพบอักษรที่จารึกไว้กับผนังตึกศาลเจ้าว่ามังอกเขานั้นให้เป่าเล่งถูฟังทุกประการแล้ว จึงพูดว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ไต่เล่าเรียนหนังสือก็จริง แต่ไม่ลึกล้ำเหมือนท่านขอสติปัญญาท่านช่วยชี้แจงให้ข้าพเจ้าด้วย จะได้พิจารณาเอาตัวผู้ร้ายรายนี้ให้จงได้

เป่าเล่งถูได้ฟังดังนั้น จึงชี้แจงอักษรมังอกเขานั้นให้ฟังสีไท่กรมการฟังว่า มังอกเขาอักษรสองตัวนี้ควบเข้าด้วยกัน เป็นกริยานามอักษรตัวฟัง ได้แก่ตัวท่านเป็นตุลาการอยู่แล้ว ท่านจงสืบดูให้รู้แน่ว่าผู้ใดเป็นผู้เขียน จงเอาตัวมาถามคงจะได้ตัวผู้ร้ายเป็นแน่

ฟังสีไท่ได้ฟังเป่าเล่งถูชี้แจงดังนั้นก็มีความยินดี จึงคำนับลาเป่าเล่งถูกลับไปศาลาว่าการ จึงให้นักการไปหาตัวเฮียงกงผู้รักษาศาลเจ้ามาถามว่า ในสองสามวันที่แล้วมานี้ มีผู้ใดเข้ามาในศาลเจ้านั้นบ้าง

มตอายุ 30/07/2565

เฮียงกงจึงแจ้งความว่า เมื่อสองสามวันที่แล้วไปนั้น มีชายอยู่ในเมืองคนหนึ่งชื่อล่อไต้หนึ่งเข้ามาในศาลเจ้านี้เท่านั้น นอกจากนั้นยังไม่เห็นใครเข้ามา

ฟังสีไท่ได้ฟังดังนั้นจึงถามเฮียงกงว่า เมื่อล่อไต้หนึ่งเข้าไปนั้นไต่ขมิอะไรแก่ท่านบ้างหรือไม่

เสียงกงได้ฟังฟังสีไท่ถามดังนั้น จึงบอกว่าเมื่อเข้ามานั้น นั่งอยู่ที่โต๊ะเขียนหนังสือ แล้วยิ้มหมึกกับ พู่กันไปเขียนอักษรไว้ที่ฝาผนังแล้วก็กลับไป

ฟังสีไท่ได้ฟังดังนั้น จึงให้หนักการไปหาตัวล่อไต้หนึ่งมา แล้วฟังสีไท่จึงถามล่อไต้หนึ่งว่า บ้านของเจ้ามี มังอกเขาจริงหรือไม่

ล่อไต้หนึ่งได้ฟังฟังสีไท่ถามดังนั้นก็ตกใจ แล้วจึงพูดว่าไม่ปรากฏเลยว่ามาที่ไหนนอกเขา

ฟังสีไท่จึงถามต่อไปว่า อักษรที่ฝาผนังหลังศาลเจ้าเล่งกวงนั้นเจ้ารู้หรือไม่

ล่อไต้หนึ่งได้ฟังถามดังนั้น ก็ก้มหน้านั่งอยู่ไม่อาจให้การออกได้ ฟังสีไท่มีความโกรธเอามือตบโต๊ะ แล้วจึงพูดว่า เจ้ารู้ตัวหรือไม่ว่ามังอกเขานั้น คือได้แก่ตัวเราเป็นตุลาการชำระไต่ถามผู้คดีเจ้า เจ้าฆ่าฟัง ฉิวจงตายแล้วมิหนำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อนก็เพราะเจ้า ว่าดังนั้นแล้วฟังสีไท่ให้หนักการผูกตีถาม ล่อ ไต้หนึ่งทนความเจ็บไม่ได้อีกก็ให้การรับเป็นสัตย์ ฟังสีไท่จึงสั่งให้ปล่อยตัวอ้วนสีกั้งกลับบ้านไป แล้วฟังสีไท่ก็นำ คำให้การของล่อไต้หนึ่งไปเสนอเปาเล่งเถิดตัดสิน

เปาเล่งเถิดตรวจดูฟ้องหาฝ่ายโจทก์ และคำให้การจำเลยแล้วถอนใจใหญ่พูดว่า ล่อไต้หนึ่งคนนี้เป็น บุตรขุนนางมีชื่อเสียงในแผ่นดิน ไม่ควรเลยจะประพฤติเป็นพาล ว่าดังนั้นแล้วเปาเล่งเถิดตัดสินให้เอาตัวไป ประหารชีวิตเสีย ให้ตายตกไปตามกันตามกฎหมายของบ้านเมืองในสมัยนั้น

ในคดีที่ ๖๘ นี้ ฟังสีไท่เป็นตุลาการ ประกอบประพฤติถูกต้องเป็นยุติธรรมตลอดมา แม้ว่าเป็นผู้รู้ น้อยก็จริงไต่ไม่โกงและไม่อวดดีดริตรองหนักหน่วงมาก และมีความอดสาหะปลอมแปลงเป็นราษฎรที่เอวรับ ทราบสืบสวนเพื่อจะเอาความจริง จึงไปเห็นอักษรที่ฝาผนังหลังศาลเจ้า เป็นต้นเหตุของช่องทางที่จะให้ได้ความ จริง จึงได้นำความอันตนรู้ไม่ถึงนั้นมาถามท่านผู้รู้ จึงได้ตัวผู้ร้ายที่จริงแท้

อีกประการหนึ่งที่คนพาลมักพูดว่า ผลของบุญบาปไม่มี หรือไม่มีผีसाงเทวดา ถ้อยคำเหล่านี้ถ้า ผู้ใดพูดก็ส่งแสดงให้รู้ถึงความดีและชั่วของผู้กล่าวได้ว่าเป็นคนชนิดใด

เหตุว่าถ้าผลบุญบาปและผีसाงเทวดาไม่มีแล้ว อะไรรันดาลให้ล่อไต้หนึ่งไปปักหลักกรุยทางความจริง ไว้ด้วยอักษรว่ามังอกเขาเล่า ถ้าล่อไต้หนึ่งฆ่าฟังฉิวจงแล้วและนั่ง ๆ อยู่ ไม่อุตริเขียนหนังสือไว้ดังนั้น ตุลาการจะไปคลำดมมือเอาแก่ผู้ใดว่าฆ่าฟังฉิวจงตาย เหตุอันนี้สื่อให้เห็นให้เชื่อได้ว่า ผลของบุญบาปผี สางเทวดามีจริง จึงบันดาลเฉลใจล่อไต้หนึ่งให้ไปเขียนหนังสือบอกเหตุ เหมือนปักไม้หมายกรุยไว้ว่าความจริง อยู่ที่นี้ ข้าเองเป็นผู้ฆ่าฟังฉิวจงตาย ในคดีเรื่องนี้ต้องชมฟังสีไท่กรรมการให้มาก ๆ ว่าเป็นคนตรงและ แน่นแฟ้นในการพิจารณาควรเป็นศิษย์เปาเล่งเถิดได้

เรื่องที่ ๖๙

มีความว่าที่ตำบลโพนทองอำเภอสหัสขันธ์จังหวัดกาฬสินธุ์ มีเด็กชายนักเรียนคนหนึ่ง หน้าตา
หมองจืดจางมาอายุประมาณสักสิบขวบไปแล้วเรียนหนังสือ พบชายสองคน คนหนึ่งแซ่หลี่ชื่อเชียงหนึ่ง คน
หนึ่งแซ่เตี้ยชื่อยะ ชายทั้งสองคนนั้นกระทำเป็นรักใคร่อัชฌาสัยแก่เด็กนั้น จึงให้เด็กนั้นพาไปเที่ยวเล่นบ้าน
เด็กนั้นจึงพาเตี้ยยะกับหลี่เชียงหนึ่งไปยังบ้าน หลี่เชียงหนึ่งกับเตี้ยยะเห็นมารดาเด็กนั้นรูปร่างหมองจืด จึง
เข้าไปในบ้านพูดจาทะโลม

ฝ่ายมารดาของเด็กนักเรียน เห็นชายทั้งสองเข้ามาพิจารณาดูท่วงที่ไม่เรียบร้อย จึงถามชายทั้ง
สองคนนั้นว่า ท่านทั้งสองคนนี้มาแต่ไหนมีกิจธุระสิ่งใดหรือ หลี่เชียงหนึ่งจึงบอกว่า ข้าพเจ้าเดินทางมาด้วยความ
กระหายคอแห้งอยากน้ำ เห็นท่านมีน้ำชารับประทานก็แวะเข้ามาหวังใจว่าจะขอรับประทานน้ำชากินพอแก้
กระหายสักหน่อยหนึ่ง

หญิงผู้มารดาของเด็กนักเรียนจึงพูดว่า น้ำชาอะไรมีอยู่ที่นี้ ที่โรงเตี๊ยมทำไมท่านไม่แวะเข้าซื้อชา
กินเล่า ว่าดังนั้นแล้วหญิงนั้นก็เข้าไปเสียข้างใน

หลี่เชียงหนึ่งกับเตี้ยยะก็เดินตามหญิงนั้นเข้าไปในเรือนด้วย หวังจะช่วยกันกระทำการหยาบชำ่มขึ้น
หญิงนั้น หญิงผู้มารดาเด็กก็ตกใจร้องโวยวายอ้ออึ้งขึ้นว่า เจ้าข้าเอ๋ยหญิงชายชาวบ้านช่วยข้าพเจ้าด้วยมี
ผู้ร้ายจะเข้าปล้นข้าพเจ้าแล้ว

ในขณะนั้นซุนหวยผู้สามีอยู่หลังบ้าน ได้ยินเสียงภรรยาร้องอ้ออึ้งขึ้นดังนั้น จึงวิ่งเข้ามาฉวยได้
ไม้พลองก็ตีเตี้ยยะกับหลี่เชียงหนึ่ง เตี้ยยะ หลี่เชียงหนึ่งก็สับสนหวาดกลัวออกพ้นประตูบ้านของซุนหวยแล้ว
ก็ร้องบอกกล่าวแก่ชาวบ้านว่า ภรรยาของซุนหวยเป็นคนหาเงิน เพื่อจะรับจ้างทำการประเวณีตามเคยจ้าง
มาก่อน นัดแนะให้ข้าพเจ้ามา ซุนหวยกลับมาตีเอาข้าพเจ้า

ฝ่ายซุนหวยจึงทำเรื่องราวฟ้องต่ออำเภอกกรมการใจความว่า ภรรยาของข้าพเจ้าอยู่กับบ้านเรือน
จะได้ไปคบซู้ซุ่ยชายที่ไหนก็หาไม่ได้ ครั้น ณ วันนั้นเดือนนั้นเตี้ยยะกับหลี่เชียงหนึ่งสองคนนี้เป็นนักเลงเล่นการ
พนันและเสพสุรายาเมาอยู่เป็นนิจ พวกเขเข้าไปในบ้านของข้าพเจ้ากระทำการบังอาจเข้าปลุกปล้ำเพื่อจะกระทำ
หยาบชำ่มขึ้นภรรยาข้าพเจ้า ขอท่านพิจารณาตามพระราชกำหนดกฎหมายและชอบด้วยทางยุติธรรม

ฝ่ายอำเภอกกรมการ ครั้นได้แจ้งความตามเรื่องราวดังนั้นแล้ว จึงหมายเกาะเตี้ยยะกับหลี่เชียงหนึ่ง
มาถาม หลี่เชียงหนึ่งกับเตี้ยยะก็ให้การแก้ฟ้องว่า หญิงซึ่งเป็นภรรยาของซุนหวยเป็นหญิงรับจ้างประเวณี ได้
เคยชักชวนข้าพเจ้ามาหลับนอนด้วยเนื่อง ๆ มาบัดนี้ ซุนหวยผู้สามีเห็นข้าพเจ้ามีเงินติดตัวมามาก กลับ
พาลตีข้าพเจ้าจนมีบาดแผลฟกซ้ำดำเขียว เงินในพกของข้าพเจ้าตกลงในบ้านของซุนหวย ซุนหวยก็เก็บเอา
เงินของข้าพเจ้าไปเป็นอาณานิคมให้ข้าพเจ้าไม่ ข้อที่หาว่าข้าพเจ้าชำ่มขึ้นนั้น ข้าพเจ้าหาได้ชำ่มขึ้น
ไม่ ถ้าจะชำ่มขึ้นแล้วคนผู้เดียวก็จะกระทำได้ไม่ต้องสอง ขอท่านได้พิจารณาโดยยุติธรรมเถิด

หมตอายุ 30/03/2565

ฝ่ายขุนนางกรมการอำเภอกกรมการเห็นเป็นใจกัน ให้ภรรยาไปลวงเขามาแล้วก็พาลตีเขา ประราธนาจะเอาเงินที่ตัวเตี้ยยะกับ
ภรรยาของเจ้าผู้เห็นเป็นใจกัน ให้ภรรยาไปลวงเขามาแล้วก็พาลตีเขา ประราธนาจะเอาเงินที่ตัวเตี้ยยะกับ

หลี่เซียงนึ่ง ว่าดังนั้นแล้วอำเภอกกรมการก็ตัดสินให้ตีขุนหวยสามสิบแล้วก็สั่งให้จำขังไว้ ให้นักการไปเกาะตัว ภรรยาของขุนหวยมา จะปรับโทษขายตัวเอาเงินมาถ้ายโทษของขุนหวย

ฝ่ายภรรยาของขุนหวยมีความเสียใจร้องไห้แล้วจึงพูดว่า ตุลาการพิจารณาความไม่เห็นเท็จและจริงก็ตัดสินเอาผิด ๆ ไม่ถูกต้องและไม่เป็นยุติธรรม กลับปรับโทษให้หาเงินมาถ้ายโทษสามมีเช่นนี้ ใต้ความ เดือดร้อนยิ่งนัก

ขณะนั้นเพื่อนบ้านที่ใกล้เคียง เห็นภรรยาของขุนหวยร้องไห้เศร้าโศกดังนั้น จึงแนะนำให้แก่ภรรยา ของขุนหวยว่า ความเรื่องนี้จงทำเรื่องราวไปร้องต่อเปาเล่งเถิงจะได้ ถ้านอกจากเปาเล่งเถิงแล้วในเวลานี้ไม่มีใครเป็นยุติธรรม

ภรรยาขุนหวยได้ฟังชาวบ้านพูดแนะนำให้ดังนั้น จึงทำเรื่องราวฟ้องอุทธรณ์กล่าวโทษตุลาการ อำเภอกกรมการว่าพิจารณาตัดสินไม่ถูกต้องตามกฎหมายและทางยุติธรรมจะไปยื่นต่อเปาเล่งเถิง

ขณะนั้นเปาเล่งเถิงไปตรวจหัวเมือง พอมาถึงตำบลโหวงวนกัภรรยาของขุนหวยก็มาดักอยู่ต้นทาง ซึ่งจะเข้าไปกองกวน แลเห็นเปาเล่งเถิงมาถึง ภรรยาของขุนหวยก็ยื่นเรื่องราวอุทธรณ์อำเภอกกรมการให้เปาเล่งเถิง เปาเล่งเถิงรับเรื่องราวมายังกองกวนแล้ว เปาเล่งเถิงก็ตรวจดูแจ้งความตลอดแล้ว เปาเล่งเถิงจึงถามว่า ในห้องของ เจ้ามีสิ่งของอันใดบ้างมีอยู่ที่สิ่งด้วยกัน พูกหมอนมุ้งมานกระทำด้วยสิ่งใดผ้าชนิดใด บิดามารดาเจ้าชื่อไร

ภรรยาของขุนหวยได้ฟังเปาเล่งเถิงถามดังนั้น จึงบอกรายละเอียดของซึ่งมีอยู่ในห้องที่ถ้วนทุกประการ และระบุชื่อบิดามารดาด้วย

เปาเล่งเถิงจึงให้เสมียนจดถ้อยคำและรายชื่อสิ่งของทุกอย่างไว้โดยถ้วนแล้ว เปาเล่งเถิงจึงสั่งให้ อำเภอกกรมการนั้นคุมตัวทั้งโจทก์และจำเลย กับถ้อยคำสำนวนทั้งสองฝ่ายมาที่เปาเล่งเถิงแล้ว เปาเล่งเถิง จึงตรวจดูแล้วให้แยกถามเตียเยกับหลี่เซียงนึ่งว่า เจ้าทั้งสองคนนี้บังอาจเข้าไปช่วยกันปล้ำปลุกข่มขืนภรรยา ของขุนหวยจริงหรือไม่

หลี่เซียงนึ่งกับเตียเยจึงให้การว่า ภรรยาของขุนหวยเป็นหญิงหาเงินรับจ้างทำการประเวณี เคย ชักชวนข้าพเจ้ามาหลับนอนด้วยเนื่องนิจ

เปาเล่งเถิงได้ฟังดังนั้นจึงถามเตียเยกับหลี่เซียงนึ่งว่า เจ้าว่าภรรยาของขุนหวยเป็นหญิงหาเงินรับ จ้างประเวณีเคยชักชวนเจ้ามาหลับนอนด้วยนั้น ในห้องเรือนของเขามีสิ่งใดบ้าง มุ้งและที่นอนเตียงทำด้วย แพรหรือผ้าด้วยไม้สลักแกะกลึงอย่างไร ภรรยาขุนหวยชื่อไร บิดามารดาของนางชื่อไรแซ่ใด เจ้าจึงอ้างว่า เจ้าได้เคยมาหลับนอนด้วยกับภรรยาขุนหวย จงให้การไปให้เขาฟัง ถ้าให้การถูกต้องตามความจริงเราจึงจะ เชื่อเจ้าได้

ฝ่ายเตียเยก็ให้การปะปะไปอย่างหนึ่ง หลี่เซียงนึ่งก็ให้การโดยเดาไปอย่างหนึ่ง แต่ถ้อยคำของ ตัวเองสองคนก็ผิดแผกแตกต่างกัน ชำรายชื่อและสิ่งของในห้องหับก็ไม่ถูกต้อง เพราะตัวมิได้เข้าไปเห็นและ มิได้เคยรู้จักชื่อเสียงบิดามารดาและตัวของภรรยาขุนหวยเลย

เปาเล่งเถิงพิจารณาเห็นว่าหลี่เซียงนึ่งกับเตียเยเป็นคนพาล บังอาจเข้าไปกระทำการปล้ำปลุกข่มขืน ภรรยาของขุนหวย สมดังคำของขุนหวยฟ้องเป็นแน่ไม่ต้องมีความสงสัยแต่อย่างใดเลย เปาเล่งเถิงจึงให้ ให้นักการยึดตัวหลี่เซียงนึ่งกับเตียเยลงตีคนละสามสิบที แล้วถามหลี่เซียงนึ่งกับเตียเยก็ให้การรับเป็นสัตย์ เปาเล่งเถิงจึงตัดสินให้ประหารชีวิตจำเลยเสียทั้งสองคน ฝ่ายอำเภอกกรมการซึ่งพิจารณาความไม่ละเอียดนั้น

เปาเล่งถูตัดสินให้ตัดเงินเดือนเสียสามเดือน ส่วนภรรยาของขุนหวยนั้นเป็นหญิงซื่อสัตย์ต่อสามี เปาเล่งถูให้แพรอย่างดีมีวันหนึ่งเป็นรางวัล

ในคดีเรื่องที่ ๖๙ นี้ ซึ่งเปาเล่งถูรับโทษจำเลยถึงประหารชีวิตนั้นแรงหนักไป แต่ที่รื้อความพิจารณาใหม่ ให้ถามภรรยาโจทก์ถึงสิ่งของในห้องเรือนและชื่อแขกของตัวและบิดามารดานั้น เป็นหลักฐานทางพิจารณาคดีเป็นที่สุด กับที่ให้ถามจำเลยทั้งสองคน ในข้อที่ให้การว่าภรรยาโจทก์ก็ได้เคยชักชวนมาหลบนอนในบ้านเรือนเนื่อง ๆ นั้น ตรงในที่จะได้ความจริงอันควรเป็นที่เชื่อฟังได้ เมื่อจำเลยให้การไม่ถูกแก้ของที่มีอยู่ในเรือน และข้าไม่รู้จักชื่อคนกลางด้วย ก็เป็นพยานใหญ่อันจะทำลายลบล้างไม่ได้ว่า คำของจำเลยเป็นเท็จแท้ทีเดียว โดยจะไม่ผูกตีให้รับกันนับว่าเป็นสัตย์แท้แล้ว เพราะคำของตัวเองหรือจำเลยเองเป็นพยาน ว่า คำของตัวให้การไว้ก่อนนั้นเป็นเท็จ

ในเรื่องเช่นนี้ดูน่าพอใจนักของทางพิจารณา คือ โจทก์ก็ดี จำเลยก็ดี ในคำกล่าวหาในคำให้การ ถ้าอ้างเวลาหรือชื่อคนดำบลบ้านหรือสิ่งของและลายลักษณ์อักษรด้วยประการใดนั้น ควรจะพิจารณาและหาพยานในที่นั้น สิ่งนั้นและความนั่นเอง คงจะได้เป็นองค์พยานจนค้านไม่หลุด ดูจความเรื่อง ๖๙ นี้ให้การว่า เคยไปมาคั่นเคยหลบนอนด้วยเนื่อง ๆ ครั้นพิสูจน์สอบเข้าจึงแพ้แก้คำของตนเอง กลับเป็นการง่ายและแน่นแฟ้นจริงจังด้วย ควรเป็นเครื่องประดับปัญญาของผู้พิพากษาในกระบวนความ เพื่อจะเอาความจริงโดยยุติธรรม

เรื่องที่ ๗๐

มีความว่า ที่ตำบลทุ่งแขวงเมืองงักจิว มีศาลเจ้าร้างมาแต่โบราณศาลหนึ่ง ที่หลังศาลเจ้าออกไป เป็นท่าเลวภูเขาป่าไม้ห้วยหนองบึงบาง ในตำบลป่าอันนั้นมีต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งประมาณเจ็ดอ้อม ไม่นั้นเป็น ไม้มีมาแต่โบราณช้านานหลายร้อยปี มีใบก้านกิ่งโกรนไม่บริบูรณ์ ใต้ไม่นั้นเป็นโพรงมีอสรพิษตัวหนึ่งใหญ่ ประมาณ ๕ กำ ยาวประมาณ ๑๐ วาเศษ นัยน์ตาแดงดุสีผลด่าสิ่งสก อสรพิษกลายเป็นปีศาจอยู่ในโพรง ต้นไม่นั้นเป็นนิจ มักจะแผลงฤทธิ์บันดาลให้เป็นลมพายุมีดฟ้ามีฝน และกระทำให้อุตุวิปริตให้ฝนแล้ง เป็นต้น ราษฎรในเมืองงักจิวมีความกลัวให้หวาดหวั่นขวัญหาย ต้องเอาโคกระบือไปส่งให้อสรพิษนั้นกิน เสมอ ๆ มิได้ขาด ถ้าถึงกำหนดไม่เอาโคกระบือไปให้อสรพิษนั้นกินแล้ว ราษฎรชาวเมืองนั้นก็มิได้อยู่เย็น เป็นสุข หนึ่งราษฎรเดินมาทางนั้น อสรพิษก็คอยดักทางพ่นพิษให้ตายเสียแล้วก็คาบเอาศพนั้นไปกินใน โพรงเสมอเป็นนิจ ราษฎรชาวเมืองงักจิวได้รับความเดือดร้อนด้วยอสรพิษตัวนั้นยิ่งนัก ราษฎรจึงนำเนื้อความ เรื่องอสรพิษตัวนั้นไปแจ้งแก่ดินจงขงผู้รักษาเมืองงักจิวให้ทราบทุกประการ

ฝ่ายดินจงขงเป็นขุนนางผู้รักษาเมืองตั้งอยู่ในยุติธรรม ราษฎรชาวเมืองมาฟ้องหาซึ่งกันและกันใน คดีความแพ่ง ดินจงขงก็ไกล่เกลี่ยให้เลิกแล้วกันไป ถ้าราษฎรทำนาไม่ได้ ดินจงขงก็จ่ายข้าวเปลือกใน ฉางหลวงให้ราษฎรยืมไปกินแล้วจึงมีใบบอกเข้าไปกราบทูลต่อภายหลัง ราษฎรมีความยำเกรงนับถือมาก ดุจดั่งบิดามารดา ครั้นถึงวันตรุษสารทราษฎรทั้งเมืองนำเอาสิ่งของมาค้ำับดินจงขง ดินจงขงแลเห็นราษฎร นำเอาสิ่งของมาให้เป็นอันมากเช่นนั้น ก็ไม่รับและพูดว่า พระเจ้าแผ่นดินทรงพระมหากษัตริย์ชุบเลี้ยงเรา เรามีเบี้ยเลี้ยงเงินเดือนกิน พอเลี้ยงบุตรภรรยาอยู่แล้ว ซึ่งท่านทั้งหลายมีแก่ใจนำเอาสิ่งของทั้งนี้มาให้แก่ เรานั้น เรามีความขอบใจท่านทั้งหลายเป็นที่ยิ่ง แต่สิ่งของเหล่านี้ท่านทั้งหลายก็ออกทรัพย์ซื้อหาลาทั้งนั้น ทำมาค้าขายหากินกว่าจะได้เงินเฟื้องเบี้ยไฟ ก็ต้องถึงแก่อาบเหงื่อต่างน้ำ จึงจะได้เบี้ยและเงิน ท่านทั้งหลาย จงเอากลับคืนไปสู่บุตรภรรยา กินเถิด ตั้งแต่นี้ต่อไปท่านทั้งหลายอย่าได้เอาสิ่งของมาให้เราต่อไปเลย เมื่อ ท่านทั้งหลายมีกิจธุระทุกข์ร้อนประการใด ๆ จงมาหา เราจะต้องเป็นธุระให้ทั้งสิ้น อย่าได้มีความวิตกเลย

ขณะนั้นราษฎรจึงพูดขึ้นว่า ที่หลังศาลเจ้ามีงูใหญ่อยู่ตัวหนึ่งอยู่ในโพรงไม้ ทำร้ายราษฎรผู้เดินทาง อยู่เสมอ ๆ ถ้าผู้ใดเดินทางนั้น ไม่มีโคกระบือเช่นไหนให้อสรพิษนั้นกินแล้ว ผู้นั้นเดินทางไปไม่ตลอด งูนั้น คงจะทำอันตรายแก่ผู้นั้นให้ถึงแก่ชีวิต และกินเสียเป็นอาหารเป็นแน่

ดินจงขงผู้รักษาเมืองได้ฟังราษฎรเล่าให้ฟังดังนั้นก็หัวเราะแล้วจึงพูดว่า ท่านทั้งหลายอย่ามีความ วิตกเลย ไว้เป็นธุระข้าพเจ้าจะคิดอ่านกำจัดสัตว์ร้ายเสียให้จงได้ ว่าดังนั้นแล้วดินจงขงก็เดินไปเที่ยวทางนั้น เดินผ่านศาลเจ้านั้นไป หาได้เอาเครื่องบวงสรวงและสัตว์พาหนะไปให้อสรพิษนั้นกินไม่ พอดินจงขงเดิน คล้อยพ้นหน้าศาลเจ้าไปก็บังเกิดลมพายุมีดฟ้ามีฝน แลเห็นมีพลทหารปีศาจถืออาวุธไล่ตามหลังดินจงขงมา เป็นอันมาก ดินจงขงเหลียวหน้ามาดูเห็นดังนั้นก็มิได้หวาดหวั่นครั้นคร้าม ดินจงขงระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย รำพึงบริกรรมภาวนาอยู่ในใจและทั้งรำลึกถึงคุณของพระมหากษัตริย์และคุณอาจารย์บิดามารดา ตั้งมั่นเป็น สมาริจิตจึงบริกรรมด้วยบทพระคาถา (เง็กคิวเก่ง) แปลภาษาไทยว่าภาณยักษ์กรรมิ โดยอำนาจคุณพระ รัตนตรัย พวกทหารปีศาจก็อันตรธานสูญหายไปหมดสิ้น ดินจงขงครั้งกลับมาถึงบ้านแล้ว จึงประชุมขุนนาง

กรมการกับอำเภอบ้านใหญ่บ้านทุกแขวงทุกตำบลมาพร้อมกันแล้ว ดั้นจงขงจึงปรึกษาว่าที่หลังศาลเจ้าร้างนั้น บัดนี้มีอสรพิษตัวใหญ่ เป็นยักษ์ปีศาจผีดิบกินผู้คนราษฎรนับไม่ถ้วน ราษฎรได้รับความเดือดร้อนจะนี้ ท่านทั้งหลายผู้ใดจะมีวิชาความรู้เวทมนต์ และวิธีอุบายประการใดฉันใดจะได้กำจัดสัตว์ร้ายอันนี้เสียได้ ราษฎรจะได้อยู่เย็นเป็นสุขและเดินทางไปมาค้าขายทำมาหากินได้โดยสะดวก

บรรดาขุนนางกรมการกำนันอำเภอบ้านใหญ่บ้าน ได้ฟังดั้นจงขงปรึกษาตามดั่งนั้นจึงพูดว่า ข้าพเจ้าทั้งหลายนี้โดยบุญวาสนาหรือก็น้อย ทั้งสติปัญญาหรือก็น้อย ไม่เสมอเหมือนหนึ่งท่าน ท่านเป็นผู้ชื่อสัตย์สุจริตตั้งอยู่ในยุคธรรม หากจะเสมอท่านได้โดยยาก ข้าพเจ้าเห็นว่าบารมีและอำนาจของท่าน พอจะกำจัดสัตว์ร้ายอันนี้ได้ เพราะเหตุว่าราษฎรในเมืองนี้ยอมยินดีนับถือท่านเป็นอันมาก ด้วยท่านตั้งอยู่ในยุคธรรมแท้ ได้ช่วยระงับทุกข์ร้อนของราษฎรแขวงตำบลนี้ ท่านควรตั้งพิธีบวงสรวงอันเชิญเทพดาเจ้าทั้งหลายให้ช่วยกำจัดสัตว์ร้าย เห็นว่าเทพดาเจ้าคงจะช่วยท่านกำจัดสัตว์ร้ายนี้ด้วยเทวานุภาพเป็นแน่แท้

ดั้นจงขงได้ฟังขุนนางกรมการกำนันอำเภอบ้านใหญ่บ้านปรึกษาเห็นพร้อมกันดั่งนี้ จึงพูดว่า อสรพิษตัวนี้มีผีปีศาจเข้าสิงร้ายแรงจะนี้ ถ้าจะคิดกำจัดสัตว์ตัวนี้แล้ว ตัวข้าพเจ้าผู้เดียวไหนเลยจะกำจัดได้ จะต้องอาศัยกำลังของท่านทั้งหลาย และกำลังของราษฎรด้วยจึงจะสำเร็จได้ เปรียบเหมือนแม่ทัพอาสาแผ่นดินยกไปรบประเทศใดเมืองใดก็ดี ถ้าไม่มีไพร่พลทหารไปด้วยแล้วแม่ทัพผู้นั้นจะมีชัยชนะมาแต่ไหนฉันใดก็เหมือนกัน ท่านทั้งหลายจงกลับไปป่าวร้องราษฎรให้ตั้งพิธีบวงสรวงทุกบ้านทุกตำบลให้พร้อมกันกับพิธีข้าพเจ้าแล้ว อสรพิษก็คงจะตายเป็นแน่

บรรดาขุนนางกรมการกำนันอำเภอบ้านใหญ่บ้าน ได้ฟังดั้นจงขงผู้รักษาเมืองว่าดั่งนั้น ก็พร้อมใจกันเห็นชอบด้วย จึงคำนับลาดั้นจงขงกลับมาบ้าน ก็ประกาศป่าวร้องราษฎรให้ตั้งพิธีตามคำของดั้นจงขงสิ่งทุกประการ

ครั้นขุนนางกรมการไปแล้ว ดั้นจงขงจึงปลุกธรรมาจารย์ตั้งเครื่องสักการบูชาพระรัตนตรัย และชุมนุมอัญเชิญเทพดาทั่วโลกธาตุแล้วดั้นจงขงจึงอ่านคำประกาศบวงสรวงสังเวद्या โลกหนึ่งในชั้นสูงเบื้องบนเจ็กเชียงฮ่องเต้เป็นผู้รักษาโลก มีเทพดามารพรหมเป็นลำดับลงมาจนถึงมนุษย์โลก ในส่วนชั้นมนุษย์เล่าก็ยอมมีพระมหากษัตริย์เจ้าเป็นจอมมนุษย์ในราชอาณาจักรอันหนึ่ง ๆ ทุก ๆ ส่วนเป็นประธานาธิบดีโดยปกครองฝูงประชาราษฎรในอาณาจักรอาณาเขตอันหนึ่ง ๆ ทุก ๆ ส่วน ให้ปราศจากทุกข์ภัยตั้งอยู่ในความสุขโดยยุคธรรม เมื่อมีพระมหากษัตริย์เป็นประธานแล้ว ก็ต้องมีอัครมหาเสนาบดีและขุนนางผู้ใหญ่ผู้น้อยลำดับเป็นชั้น ๆ กันลงมา เพื่อจะได้รักษาราชการบ้านเมือง ต่างพระเนตรพระกรรณของพระมหากษัตริย์ อันตัวข้าพเจ้านี้ตั้งอยู่ในความสุจริตซื่อตรงต่อแผ่นดินกตัญญูต่อบิดามารดา และมีได้ลบลู่ท่านผู้มีคุณ และเมตตาแก่เพื่อนมนุษย์ยี่ดหน่วงเอาพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง มาบัดนี้มีปีศาจจิ้งจอกอันร้ายแรงเข้าสิงสู้อยู่ในตัวอสรพิษใหญ่ อยู่ในโพรงไม้ใหญ่หลังศาลเจ้าที่ร้างมาแต่โบราณนั้น เทียวรังควานกินมนุษย์และสัตว์เดรัจฉานอยู่เช่นนี้ ราษฎรในเมืองงักจิวซึ่งข้าพเจ้ารักษาอยู่นี้ ได้รับความเดือดร้อนได้รับความหวาดเสียวอยู่แทบทุกตัวคน ขอเดชะอำนาจคุณพระรัตนตรัยและเจ็กเชียงฮ่องเต้และเซียนทั้งหลาย และเทพารักษ์รักษาพระมหากษัตริย์^{๕๖} และพระพุทธานุภาพทุกห้วยละหานธารท่าและถ้าเขาลำเนาเนินในป่าดงพนัสกพิพสถานพิมานมาศ จงมาบันดาลด้วยเทวานุภาพสังหารผลาญชีวิตสัตว์อันร้ายนี้ให้ถึงแก่ความตาย ราษฎรทั้งหลายในเมืองงักจิวจะได้อยู่เย็นเป็นสุขสิ้นความหวาดหวั่นทั่วทุกตัวคน

ครั้งอ่านคำประกาศบวงสรวงสังเวยดั่งนั้นแล้ว ดินจงขงก็นิ่งขัดสมาธิระงับจิตเจริญพระพุทธรมณต์
 บริกรรมภาวนาด้วยพระคาถากรณีและภาณยักษ์ตามลัทธิซึ่งเคยเชื่อถือมานั้น

ครั้นเวลาตีประมาณสองยามเศษ ดินจงขงนิ่งสมาธิเพ่งจิตเป็นอารมณ์ จนวนจงจิตแน่นแฉ่วเป็น
 เอกัคตา บังเกิดอุคหนิมิตเห็นปรากฏว่า มีนายทหารหน้าดาจรัยมือถืออาวุธเลื่อนลอยลงมาจากนภากาศ
 ไปหาเปาเล่งเถแล้วบอกว่า ดินจงขงทำเรื่องราวร้องทุกข์ภาวนาด้วยพระพุทธรมณต์ ร้อนขึ้นไปถึงเทวโลก
 เจ็กเชียงฮ่องเต้คือ สมเด็จพระอิศวรผู้เป็นสมมภูวญาณอันเป็นประธานแห่งเทพยดาทั้งหลายมีเทวบัญชา
 ประกาศิตสั่งลงมา ให้ไปประหารผลาญชีวิตอสรพิษตัวร้ายนั้นเสีย ราษฎรชาวเมืองงักจิวจะได้อยู่เย็นเป็นสุข

ดินจงขงครั้งบังเกิดอุคหนิมิตเห็นปรากฏจุลิมิตาตื้นอยู่ดั่งนั้น แล้วก็กลับคลายสมาธิจิตหยุด
 ภาวนาลืมตาขึ้นเห็นฟ้าแลบและบังเกิดลมพายุพัดใหญ่ พัดพาต้นไม้ใหญ่ซึ่งมีอยู่ในป่าหักสะบันงลงมาแล้ว
 มีสายอสณีบาดฟาดลงมาที่ต้นไม้ใหญ่ อสรพิษซึ่งอยู่ในโพรงต้นไม้หลังศาลเจ้าร้างนั้นตัวขาดเป็นสองท่อนตาย
 อากาศก็กลับหายพายุหยุดพัดแสงเดือนดาวก็สว่างอยู่อย่างเดิม ครั้นเวลาตีจงขงลงจากร้านพิธีแล้ว จึงสั่ง
 ให้กรมการไปสืบดูว่า เมื่อเวลาตีสองยามเศษเสียงอสณีบาดฟาดตกลงในที่ตำบลใด จึงได้เห็นเป็นที่
 อัจฉรย์ยิ่งนัก

ฝ่ายกรมการไปสืบกลับมาแจ้งความว่า สายอสณีบาดฟาดลงถูกต้นไม้ใหญ่หลังศาลเจ้า อสรพิษ
 ใหญ่นั้นตัวขาดออกเป็นสองท่อนตายแล้ว

ดินจงขงได้ฟังดั่งนั้นมีความยินดียิ่งนัก จึงขึ้นเกี่ยวให้คนهامไปยังตำบลหลังศาลเจ้าร้าง แลเห็น
 อสรพิษตัวใหญ่นั้น ตัวขาดเป็นสองท่อนนอนตายอยู่

ขณะนั้นพวกขุนนางกรมการกับราษฎรเลื่องลือกันว่า ดินจงขงผู้รักษาเมืองงักจิวตั้งพิธีเจริญพระ
 พุทธรมณต์ แล้วมีสายอสณีบาดฟาดลงมา ถูกอสรพิษซึ่งร้ายกาจนั้น ตัวขาดเป็นสองท่อนถึงแก่ความตาย
 ราษฎรมีความยินดีสรรเสริญดินจงขงยิ่งนัก จึงพากันมาดูอสรพิษนั้นเป็นอันมาก

ดินจงขงจึงสั่งให้ราษฎรนำเอาฟืนมากองเผาอสรพิษนั้นวันหนึ่งกับคืนหนึ่งจึงได้ไหม้หมด กรมการ
 จึงทำใบบอกเข้าไปในเมืองหลวงยกความชอบของดินจงขงขึ้นกราบทูลพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ทรงทราบ
 ทุกประการ ครั้นอยู่มาได้ปีหนึ่งเมืองเจ้หน้าว่างไม่มีผู้รักษาเมือง พระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้มีรับสั่งเลื่อนยศ
 ให้ดินจงขงไปอยู่รักษาเมืองเจ้หน้า เปาเล่งเถก็รับสั่งออกมาเมืองงักจิว ดินจงขงตั้งเครื่องบูชารับหนังสือรับ
 สั่งแจ้งความทุกประการแล้ว เปาเล่งเถจึงเล่าความฝันให้ดินจงขงฟังว่า เปาเล่งเถเป็นผู้กำกับเทวทูตไปฆ่า
 อสรพิษตัวนั้นให้ถึงแก่ความตาย ก็สมดังอุคหนิมิตของดินจงขง เมื่อวันตั้งพิธีภาวนานั้นทุกประการ แล้วเปา
 เล่งเถจึงสรรเสริญดินจงขงว่า ท่านเป็นผู้ซื่อสัตย์ต่อแผ่นดินจริง จึงอำนาจความซื่อสัตย์ของท่านสามารถจะ
 ทำการสิ่งใดก็ประสิทธิ์ซึ่งล้งสมดังความปรารถนา ว่าดั่งนั้นแล้วเปาเล่งเถก็พักอยู่ยงกักวัน

ฝ่ายราษฎรชายหญิงชาวเมืองงักจิว ครั้นแจ้งว่าพระเจ้าแผ่นดินมีรับสั่งโปรดให้ดินจงขงไปอยู่รักษา
 เมืองอื่น ราษฎรผู้เฒ่าชายหญิงและหนุ่มสาว มีความอาลัยรักใคร่ดินจงขงยิ่งนัก ไม่ยอมให้ดินจงขงไปอยู่
 เมืองอื่น จึงพร้อมกันลงชื่อทั้งเมือง ทำเรื่องราวร้องทุกข์ขอให้ดินจงขงอยู่รักษาเมืองงักจิว มายืนต่อเปาเล่งเถ
 มีใจความว่า

หมตอายุ 30/03/2565

ตั้งแต่ก่อนแต่ไรมา พระเจ้าแผ่นดิน ทรงพระมหากรุณาโปรดตั้งขุนนางออกมาเป็นผู้รักษาเมือง
 งักจิวนี้ มีแต่จะกระทำการเบียดเบียนราษฎรต่าง ๆ และตัดสินคดีทุกข์ร้อนของราษฎรไม่เป็นยุติธรรมเห็น

แก่หน้าบุคคลและอำมิสสินจ้างสินบน ผู้ชนะตัดสินให้แพ้ผู้แพ้ตัดสินให้ชนะ ความไม่แพ้ไม่ชนะควรเสมอเล็ก แล้วกันไป ก็ตัดสินปรับปรุงให้ต้องเสียเบี้ยหยเงินทอง ราษฎรชาวเมืองจกจิ๋วได้รับความเดือดร้อนเป็นที่ยิ่ง มาหลายชั่วผู้รักษาเมืองแล้ว ตั้งแต่โปรดตั้งให้ตั้งจงขงออกมาเป็นผู้รักษาเมืองนี้ ตั้งจงขงได้บำรุงราษฎรให้อยู่เย็นเป็นสุข แม้ว่าราษฎรคนใดจะมีคดีใด ๆ ก็ตัดสินให้เลิกแล้วไปตามกฎหมายและทางยุติธรรม มิให้ความเล็กร้างค้างช้ำอยู่ติดโรงศาลได้ ราษฎรได้มีโอกาสทำไร่นาหากินเลี้ยงชีวิตไม่ต้องป่วยการด้วยถ้อยความ อีกประการหนึ่งถ้าราษฎรทำนาไม่ได้ด้วยฝนแล้งไม่มีน้ำก็เพราะปีศาจเข้าสิงอสรพิษตัวใหญ่ นั้นราษฎรได้ความอดอยาก ตั้งจงขงก็จ่ายข้าวในฉางหลวงออกให้ราษฎรกิน เมื่อราษฎรทำนาได้ข้าวบริบูรณ์แล้ว จึงได้เก็บข้าวขึ้นฉางไว้ตามเดิม ข้อนี้จัดว่ามีคุณแก่ราษฎรเป็นที่ยิ่ง

อีกประการหนึ่งตั้งจงขงได้ตั้งพิธี ขอให้เทพดาช่วยฆ่างูใหญ่ตัวสำคัญนั้นเสียได้ ราษฎรก็ได้พ้นจากความยากและความหวาดเสียวสะดุ้งกลัวต่อภัยแห่งงูร้ายนั้น ข้อนี้ก็จัดว่ามีคุณแก่ราษฎรเป็นอันมาก

ประการหนึ่งถ้าราษฎรคนใดเกียจคร้านในการทำมาหากินเที่ยวเป็นนักเลงแล้ว ตั้งจงขงก็ตักเตือนว่ากล่าวสั่งสอนให้อุตสาหะทำมาหากินเลี้ยงชีวิตโดยสุจริต ถ้ามีฟังแล้วตั้งจงขงก็ทำโทษ ข้อนี้ก็จัดว่ามีคุณโดยความกรุณาจะมีให้ราษฎรเป็นโจรผู้ร้าย

อีกประการหนึ่งตั้งจงขงห้ามปรามราษฎรมิให้เล่นการพนันก็เพราะเห็นว่าราษฎรยากจนเข็ญใจเป็นโจรผู้ร้าย ก็โดยหลงเล่นการพนันจึงได้กระทำใจให้ผันแปรเป็นคนชั่วร้ายไปได้เพราะการพนัน ถ้าและราษฎรผู้ที่ยากจนอนาถาป่วยไข้ ไม่มีเงินจะให้ค่าหมอค่ายา ตั้งจงขงได้ตั้งโรงพยาบาลขึ้นสำหรับให้ท่านแก่ผู้อนาถา อีกประการหนึ่งราษฎรผู้ขายไร่วัสดุจะหาภรรยา ไม่มีเงินจะแต่งงานตามธรรมเนียมแล้ว ตั้งจงขงก็เรียไรตามบรรดาเศรษฐีพ่อค้า แต่งภรรยาให้แก่ชายผู้นั้นพอเป็นเหย้าเรือนขึ้น

อีกประการหนึ่งถ้านักเรียนจะเข้าสอบไล่หนังสือและเพลงอาวุธ ตั้งจงขงก็มีได้ไว้ใจแก่ผู้จะตรวจในการศึกษาเล่าเรียน เกรงว่าจะรับสินบน ผู้รู้น้อยจะให้เป็นผู้รู้มากขึ้น ตั้งจงขงก็คอยกำกับมิให้ผู้ตรวจรับสินบนเดินเห็นกันได้ ตั้งจงขงมีคุณแก่ราชการแผ่นดินและราษฎรเป็นอันมาก ข้าพเจ้าผู้จากราษฎรทั้งหลายเห็นว่า พระเจ้าแผ่นดินจะตั้งผู้ใดผู้หนึ่งมาเป็นผู้รักษาเมืองจกจิ๋ว ก็จะไม่เหมือนตั้งจงขง ราษฎรก็จะได้รับความเดือดร้อนต่อไปอีก เพราะฉะนั้นขอท่านได้นำเรื่องราวร้องทุกข์ของพวกข้าพเจ้าทั้งหลายขึ้นกราบทูลพระเจ้าแผ่นดินเพื่อทรงทราบจะได้ทรงพระอนุญาตให้ตั้งจงขงอยู่รักษาเมืองนี้ ราษฎรจะได้อยู่เย็นเป็นสุขต่อไปสิ้นกาลนาน

เปาเส่งถูกครั้นได้อ่านแจ้งความในเรื่องราวของราษฎรดังนั้นแล้ว ก็ถอนใจใหญ่แล้วจึงพูดว่า ทุกวันนี้ผู้รักษาเมืองและกรมการมักจะเป็นกังฉินเสียโดยมาก ในร้อยละจะหาว่าตั้งอยู่ในยุติธรรมแต่สักส่วนหนึ่งก็ทั้งยาก ถ้าขุนนางตงฉินเช่นตั้งจงขงอย่างนี้มีอยู่เป็นผู้รักษาเมืองเพียงเมืองละคน เราก็คือเป็นที่เบาใจมากนัก ไม่ต้องไปให้ได้รับความลำบากเลย

ว่าดังนั้นแล้วเปาเส่งจึงทำใบบอกกับเรื่องราวของราษฎรสอดซองส่งเข้าไปกราบทูลพระเจ้าซ้อง ยินจงฮ่องเต้ ทรงทราบทุกประการ จึงมีรับสั่งให้ขุนนางผู้อื่นไปอยู่รักษาเมืองเจ้หน่า ตัวตั้งจงขงนั้นก็โปรดให้อยู่รักษาเมืองจกจิ๋วไปตามเดิม

ในนิทานเรื่องที่ ๗๐ นี้ไม่เป็นคดีมีใจทักจำเลย เป็นแต่ความเดือดร้อนเกิดขึ้น เพราะปีศาจเข้าสิงงู ทำให้บ้านเมืองพิบัติด้วยฟ้าฝนแล้งและภัยอันตรายต่าง ๆ โดยความสุจริตซื่อตรงของตั้งจงขงผู้รักษาเมือง

รับได้ แต่เป็นข้อใหญ่ใจความที่ควรจะหยิบยกขึ้นกล่าวเพื่อเป็นสาระประโยชน์แก่ผู้อ่านผู้ฟังอยู่อย่างหนึ่ง ข้อที่ว่าดินจงขงเป็นคนใจอารี รอบคอบไปด้วยความกตัญญูเมตตาแก่เพื่อนมนุษย์ ซื่อตรงต่อแผ่นดิน กระทำให้ราษฎรรักใคร่นับถือราวกับบิดามารดาไม่ปรารถนาจะให้ดินจงขงไปไกลห่าง เห็นอำนาจความดี มีคุณไม่รู้สึกลิ่นหอมยวดยินอยู่ชั่วแผ่นดิน ควรที่ผู้มีบรรดาศักดิ์อันสถิตดำรงอยู่ในราชการ ต่างพระเนตร พระกรรณของสมเด็จพระมหากษัตริราชเจ้าจะเอาเป็นแบบอย่าง ไว้ชื่อเสียงปลุกความดีให้มีเหมือนท่าน ดินจงขงคนโบราณ ให้มีชื่อเสียงในความดีการดียังยืนอยู่นานชั่วฟ้าและดินบ้าง

เหตุที่เกิดขึ้นแล้วก็ต้องตายจะหอบหนียกย้ายอย่างไรก็ไม่พ้น ลากและยศความสุขอันพระมหากษัตริย์ทรงชุบเลี้ยงตัวเพียงพอลงแล้ว ก็ไม่ควรจะลืมหือเสียเลยในความข้อนี้ ซึ่งจะถือแต่ประโยชน์อันสั้น ๆ โดยสมประสงค์แล้ว ก็ไม่เป็นที่เ็นใจของตนเองเพราะการนั้นทุจริตชั่ว ถ้าทำการที่ดีอยู่แล้ว แม้จะมีเหตุภัยอันตรายอย่างใด ๆ เช่นงักฮุย หรือท่านผู้อื่นอีกเป็นอันมากไม่ออกนามและเรื่องที่ต้องรับโทษโดยความริษยาธรรมก็ไม่ควรโทมนัส เพราะเหตุว่าพึงเห็นใจได้ว่าความดีนั้นคงมีผู้รู้ถึง ดุจท่านทั้งหลายที่มีชื่อในราชพงศาวดารลำดับกษัตริย์ ก็ย่อมมีผู้ยกหรือขึ้นรำพันสรรเสริญไม่รู้สิ้นสุด แม้ว่าปรโลกเบื้องหน้ามีก็จักได้ เสวยทิพยกามารมณ์อันเป็นที่พอใจในกายภาคหน้าโดยผลของความซื่อตรงสุจริตเมตตาากตัญญูขั้นดินนั้น

เรื่องที่ ๗๑

มีความว่า ที่ตำบลทุ่งฮั่วก้วยแขวงเมืองไถจิ๋ว ยังมีชายนักเรียนคนหนึ่งชื่อตีนบุนแหง มีภรรยาชื่อนางหลี่สี นางหลี่สีอยู่กับตีนบุนแหงอายุล่วงมาได้สามสิบปีก็ไม่มีบุตรด้วยกัน ครั้นอยู่มากก็ติดศัพท์เลื่องลือกันว่าเทพารักษ์อันสิงสถิตอยู่ในวัดเซ่งหุนยี่นั้นศักดิ์สิทธิ์นัก ตีนบุนแหงกับนางหลี่สีจึงชวนกันไปนมัสการพระพุทธรูปปฏิมากรในวัดเซ่งหุนยี่ เพื่อจะได้บิณฑบาตเทพารักษ์ขอให้มิบุตร ครั้นปรึกษาเห็นพร้อมกันตั้งนั้นแล้ว จึงกินเจชำระเนื้อตัวให้สะอาด สามภรรยาทั้งสองคนจึงจัดหาธูปเทียนเครื่องสักการบูชาพร้อมเสร็จแล้ว ก็พากันเข้าไปในวัดเซ่งหุนยี่ จุดธูปเทียนกระทำนมัสการพระแล้ว พอเวลาเพลหลวงจีนเจ้าวัดก็จัดหาอาหารเจเลี้ยงตีนบุนแหงกับนางหลี่สี แล้วตีนบุนแหงก็พานางหลี่สีไปเที่ยวเดินชมชัฎฎามิวัดเล่น แล้วก็กลับมายังสำนักหลวงจีน นางหลี่สีแวะเข้าไปนั่งพักอยู่ในชายคากุฏิของหลวงจีน ตีนบุนแหงสามมีแห่งวงนอนก็เอนตัวลงหลับไป

ฝ่ายหลวงจีนรูปหนึ่งชื่อช่งช่งเดินมาเห็นนางหลี่สีมีรูปร่างหมดจดกับเห็นตีนบุนแหงหลับอยู่ หลวงจีนช่งช่งจึงพูดสัพยอกนางหลี่สี นางหลี่สีเป็นหญิงสุจริตใจซื่อสัตย์ต่อสามี ครั้นได้ฟังหลวงจีนช่งช่งพูดจาหยอกเอนตั้งนั้นก็โกรธ นางจึงพูดตอบว่าท่านเป็นผู้อยู่ในศีลวัตรอรุณธรรมเรียกว่าสมณะ เป็นผู้ระงับกิเลสประพฤติพรหมจรรย์ไม่ควรจะมากล่าวคำเช่นนี้เลย

หลวงจีนช่งช่งครั้นได้ฟังนางหลี่สีว่ากล่าวดังนั้น ก็ไม่อาจจะรอกหน้าอยู่ได้ ด้วยมีความอายแก่ใจก็เดินกลับไปยังที่สำนักแห่งตน

ครั้นตีนบุนแหงตื่นขึ้นมาแล้ว นางหลี่สีจึงเล่าให้สามีฟังว่าเมื่อท่านนอนหลับอยู่นั้น มีหลวงจีนรูปหนึ่งสถฐานเช่นแพะเช่นลาเดินมาเห็นข้าพเจ้าเข้าแล้ว ก็พูดหยอกเอนข้าพเจ้าต่าง ๆ ข้าพเจ้าก็ได้ว่ากล่าวให้เธอได้รับความอับอายเหมือนกันจึงได้เดินกลับไป

ตีนบุนแหงเป็นคนใจมุกตะลุมตะลิว ครั้นได้ฟังภรรยาบอกดังนั้นก็มีความโกรธกล้าขึ้นมาทันที จึงพูดว่า ท่านหลวงจีนเหล่านี้ครองแต่ผ้ากาสาวพัสดุ์ของพระเสียเปล่า ๆ มิได้ตั้งใจจะรักษากิจแห่งสมณะให้บริสุทธิ์ เรากลับไปบ้านแล้วเราจะไปฟ้องต่ออำเภอกกรมการให้ลงโทษเสียให้สาแก่ใจ

เมื่อขณะตีนบุนแหงพูดเสียงดังอยู่ดังนั้น บรรดาหลวงจีนในวัดได้ยินอยู่ด้วยกันทุกองค์ ก็พากันตกใจกลัวว่าตีนบุนแหงจะไปฟ้องร้องต่ออำเภอกกรมการ หลวงจีนทั้งหลายจึงปรึกษากันว่า หญิงมาถึงในวัดเราพูดจาหยอกเอนเล่นเท่านั้น ฝ่ายสามีของหญิงจะไปฟ้องร้องกล่าวโทษพวกเรา พวกเราจำเป็นต้องคิดตัดความฆ่าเสียก่อน อย่าให้ท่านไปฟ้องเราได้ ภัยจึงจะไม่มาถึงเรา ครั้นปรึกษากันตั้งนั้นแล้ว ก็ตรงเข้าไปช่วยกันจับตัวตีนบุนแหงจะฆ่าตีนบุนแหงเสีย ตีนบุนแหงมาแต่ผู้เดียวไม่อาจต่อสู้หลวงจีนได้ ก็จำใจให้หลวงจีนจับเอาตัวไป ยังหลวงจีนอีกสองคนก็ตรงเข้าจับนางหลี่สีไปขังไว้ในห้องกุฏิแล้วพูดปรึกษากันว่า เราขังไว้ก่อนแล้วจึงค่อยพูดจาทะเลยมต่อภายหลัง คงจะสำเร็จความประสงค์ของเราเป็นแน่

ขณะเมื่อหลวงจีนกลุ่มรวมกันจับตัวตีนบุนแหงไปนั้น ตีนบุนแหงจึงร้องบอกว่า เมื่อพระท่านจะต้องประสงค์ภรรยาของเราแล้วก็ตามใจเถิด แต่ตัวเราขอให้ปล่อยไปเถิด

หลวงจีนช่งช่งว่าเราไม่ฆ่าท่าน ท่านคิดจะฆ่าเรา เราต้องฆ่าท่านเสียเราจึงจะพ้นภัย

ในขณะนั้นมีหลวงจีนผู้เฒ่าองค์หนึ่ง เห็นหลวงจีนทั้งหลายจับเอาตัวดินขุนแหงจะไปฆ่าเสีย หลวงจีนผู้เฒ่าจึงห้ามไว้ว่าท่านทั้งหลายไม่ต้องฆ่าดอก จงเอาไปขังไว้ในกุฏิที่ว่างอยู่นั้น ก็คงจะต้องตายไปเอง อย่ามีความวิตกเลย

หลวงจีนเหล่านั้นครั้งได้ฟังหลวงจีนผู้เฒ่าห้ามปรามและแนะนำดังนั้นก็พากันเห็นชอบด้วย จึงคุมตัวดินขุนแหงเข้าไปขังไว้ในกุฏิร้างแห่งหนึ่ง เพราะในสถานที่นั้นเป็นที่เงียบสงัดผู้คนหาไม่มีผู้ใดไปมาไม่ หลวงจีนผู้ชั่งจึงเอามีดเล่มหนึ่งกับเชือกเส้นหนึ่ง สำหรับฆ่าตนเองมาทิ่มไว้ในกุฏินั้นแล้ว จึงคุมตัวดินขุนแหงเข้าไปขังไว้ในกุฏินั้น แล้วจึงเอากุญแจลั่นเข้าไปให้มันคงแล้วก็กลับมายังสำนัก

ฝ่ายดินขุนแหงต้องขังอยู่ในกุฏิดังนั้น มีความวิตกถึงภรรยาและตนเองยิ่งนัก จึงตั้งจิตอธิษฐานว่า ถ้าข้าพเจ้าจะยังไม่ถึงแก่ความตายแล้ว ขอคุณพระรัตนตรัยจงเป็นที่พึ่งแก่ข้าพเจ้า ครั้นอธิษฐานดังนั้นแล้ว ดินขุนแหงก็เจริญพระพุทธรมณต์ทุกวันทุกเวลา

ฝ่ายเป่าเล่งเถอกจากเมืองงักจิวไปตรวจเมืองจิกกั๋ง ครั้นถึงที่พักระยะทางล่วงเข้าแขวงเมืองไถจิว เป่าเล่งเถกก็ให้พักอยู่ยังกงกัวนตำบลหงฮั่วกัวยุวตรีหนึ่ง ในคืนวันนั้นเป่าเล่งเถกนอนหลับ ฝันว่ามีเทวดาสององค์ ให้ปีศาจมาเชิญเป่าเล่งเถกไปวัดเซ่งหุนยี่ เป่าเล่งเถกก็เดินตามปีศาจนั้นไปยังวัด เป่าเล่งเถกแลขึ้นไปบนประตูโบสถ์ เห็นมีอักษรย่อหน้านามวัดจารึกไว้ว่า พระราชทานนามวัดเซ่งหุนยี่ เป่าเล่งเถกเดินเที่ยวดูถึงกุฏิแห่งหนึ่ง เห็นมีตัวมังกรเหลือองตัวหนึ่งพันอยู่กับเสากุฏิ ฝันเห็นดังนั้นแล้วก็ตกใจตื่น ครั้นรุ่งเช้าเป่าเล่งเถกก็ถามผู้ใหญ่บ้านตำบลนั้นว่า ในแขวงจังหวัดตำบลเหล่านี้ มีวัดชื่อวัดเซ่งหุนยี่หรือไม่ ผู้ใหญ่บ้านตำบลนั้นบอกว่า ออกจากที่นี่ไปทางสักสิบลี้มีวัดชื่อวัดเซ่งหุนยี่ วัดนั้นใหญ่โตกว้างขวาง เป็นวัดของพระเจ้าแผ่นดินองค์ใดทรงสร้างไว้แต่ครั้งใดก็ไม่ทราบ มีหลวงจีนอยู่ในวัดนั้นมากหลายองค์ด้วยกัน

เป่าเล่งเถกได้ฟังดังนั้นก็เห็นว่าสมแก่ความฝัน จึงคิดเห็นว่าหลวงจีนมักประพฤติการหยาบช้า กระทำจลาจลบ่อย ๆ ตามที่ได้เคยพิจารณาหลายครั้ง ที่ในวัดนี้ชะรอยหลวงจีนในวัดนั้นจะกระทำการอุจาดลามกอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นแน่ เทพเจ้าจึงมาสังหรณ์ให้เราฝันเห็นไปฉะนี้ อย่าเลยจำเราจะต้องไปตรวจดู เมื่อคิดดังนั้นแล้วจึงสั่งผู้ใหญ่บ้านให้จัดพลตระเวน ซึ่งมีอยู่ในตำบลนั้นหลายสิบคนให้ไปกับเป่าเล่งเถก ครั้นไปถึงวัดเซ่งหุนยี่ เป่าเล่งเถกเดินตรวจดูชัยภูมิวัด เห็นไม่ผิดแก่ความฝันเห็นของเป่าเล่งเถก

ฝ่ายหลวงจีนเจ้าวัดเห็นเป่าเล่งเถก มานมัสการพระในวัด ก็จัดน้ำชายาแดงต้อนรับโดยเป็นอันดี เป่าเล่งเถกเดินตรวจดูจนรอบวัด ถึงกุฏิแห่งหนึ่งที่กุฏินั้นลั่นกุญแจไว้ เป่าเล่งเถกมีความสงสัย จึงให้หลวงจีนผู้ชั่งเจ้าวัดไขกุญแจออกจะเข้าไปดู

หลวงจีนผู้ชั่งเจ้าวัดจึงพูดว่า กุฏิหลังนี้มีปีศาจสิงอยู่ในนั้นครุร้ายนัก ไม่มีผู้ใดจะอยู่ได้มาหลายชั่วเจ้าวัดแล้ว

เป่าเล่งเถกได้ฟังดังนั้นก็ยิ่งมีความสงสัยมากขึ้นว่า แม้มีปีศาจอันร้ายแรงจริงดังว่า ขอให้ปีศาจมาทำอันตรายแก่ข้าพเจ้าให้ตายเถิดท่านอย่ามีความวิตกเลย เป่าเล่งเถกว่าดังนั้นแล้วจึงให้พลตระเวนกับทหารและนักการคนใช้ทำลายประตูเข้าไปดู เห็นชายคนหนึ่งนั่งพิงเสาอยู่ด้วยไม่มีกำลัง เพราะว่าอดอาหารมาหลายเวลาแล้ว เป่าเล่งเถกเห็นดังนั้นแล้ว ก็ร้องประกาศสั่งให้พลตระเวนและทหาร จับตัวหลวงจีนซึ่งอยู่ในวัดให้ลั่น

บรรดาหลวงจีนซึ่งอยู่ในวัดนั้น ก็พากันตกใจกลัวคิดจะหนีออกจากวัด ขณะนั้นทหารกับพลตระเวน นักการเห็นผิดจึงช่วยกันล้อมจับหลวงจีนไว้ได้ ๒๐ องค์ ที่หนีไปได้ประมาณห้าหกสิบองค์แล้วติดตาม จับหลวงจีนที่หนีออกจากวัดไปนั้นมาได้หมดทั้งสิ้น

เปาเล่งกู่จึงให้อ่านนำเอาข่าวมาหยอดให้ดินบุ๋นเหว่งกิน พอมีกำลังเป็นปกติแล้ว เปาเล่งกู่จึงถาม ดินบุ๋นเหว่งว่า ต้นสายปลายเหตุเป็นประการใด จึงต้องขังอยู่ในกุฏิฉะนี้

ดินบุ๋นเหว่งจึงเล่าความตามจริงถึงแซ่และชื่อและภรรยาแล้วก็เล่าความซึ่งเข้ามานมัสการพระในวัด ตั้งแต่ต้นจนปลายให้เปาเล่งกู่ฟังทุกประการ แล้วจึงพูดว่านางหลี่สีภรรยาของข้าพเจ้า หลวงจีนยู่ซ่งจับเอา ตัวไป จะกระทำข่มขืนอย่างไรจะตายหรือเป็นข้าพเจ้าก็ไม่แจ้ง เมื่อหลวงจีนจับข้าพเจ้าไปขังนั้น ข้าพเจ้า อธิษฐานขอให้ผู้มีมาช่วยข้าพเจ้า แล้วข้าพเจ้าก็เจริญพระพุทธรูปคุณทุกวันทุกเวลา มาบัดนี้ด้วยเดชอำนาจ พระรัตนตรัย ซึ่งเป็นสิ่งอันประเสริฐหาสิ่งเสมอมิได้บันดาลจิตใจให้ท่านมาถึงวัดนี้ จึงได้ช่วยชีวิตข้าพเจ้าให้ รอดพ้นจากความตายไปได้ครั้งหนึ่ง พระเดชพระคุณเป็นที่ยิ่งแล้ว

เปาเล่งกู่ได้ฟังดินบุ๋นเหว่งเล่าความถี่ถ้วนแต่ต้นจนปลายตั้งนั้น แล้วจึงสั่งให้ทหารคุมตัวหลวงจีน ที่จับไว้ได้นั้นมาถามว่า ภรรยาของดินบุ๋นเหว่งเอาไปไว้แห่งใดจงส่งคืนมาให้แก่ดินบุ๋นเหว่งผู้สามีของเขา

ฝ่ายหลวงจีนลูกวัดจึงให้การว่า หลวงจีนลูกวัดจูดลากเอาไปข่มขืนกระทำการหยาบช้า แต่นางหลี่สี ไม่ยินยอมจึงฆ่าตัวเองตายเสียแล้ว ศพนางหลี่สียังฝังไว้ที่สวนหลังวัด

เปาเล่งกู่ได้ฟังหลวงจีนให้การรับดังนั้น จึงบังคับให้นำดินบุ๋นเหว่งไปขุดศพนางหลี่สีขึ้นมาแล้ว ดิน บุ๋นเหว่งเห็นศพภรรยาก็ร้องไห้กลิ้งเกลือกสะอึกสะอื้นอาลัยถึงภรรยาอย่างนัก

เปาเล่งกู่จึงว่านางหลี่สีเป็นหญิงสุจริตชื่อตรงต่อสามี เราจะมีไปบอกเข้าไปกราบทูลพระเจ้าแผ่นดิน คงทรงให้มียศตามความสัตย์ชื่อของนางหลี่สี ท่านจงเอาศพนางหลี่สีภรรยาของท่านไปฝังเสียเถิด

ดินบุ๋นเหว่งได้ฟังเปาเล่งกู่ว่าดังนั้น จึงเอาศพนางหลี่สีไปฝังตามธรรมเนียม แล้วเปาเล่งกู่สั่งให้คุม ตัวหลวงจีนในวัดเข่งหุนยี่ซึ่งจับไว้ได้ทั้ง ๒๐ คนนั้น ไปยังกงกัวนที่ว่าการเมืองไถจิ๋ว แล้วเปาเล่งกู่จึง เปลื้องผ้ากาสาหวัดของหลวงจีนออกเสียแล้ว ให้ตีคนละ ๘๐ ที แล้วสั่งให้พลทหารกับนักการคุมตัวหลวง จีนทั้ง ๒๐ คนนั้น ไปตระเวนทุก ๆ วัดในเขตแขวงเมืองไถจิ๋ว แล้วให้ตัดศีรษะเสียไว้ทุกวัดเพื่อจะมีให้หลวง จีนทั้งหลายดูเยี่ยงต่อไป ครั้นตัดสินฆ่าหลวงจีนแล้ว เปาเล่งกู่จึงพูดเตือนดินบุ๋นเหว่งว่า ท่านก็เป็นนักเรียน ได้เล่าเรียนรู้หนังสือ ย่อมรู้จักโลกคติธรรมจบเจน ซึ่งท่านไม่มีบุตรนั้นก็เพราะวาสนาของท่าน อันวาสนาบุญ กุศลที่ไม่ควรจะมีบุตรแล้ว แม้มাত্রว่าจะไปบนบานศาลกล่าวแก่ผู้ใดสิ่งใดนั้น ก็คงไม่ได้ไม่มีมาตั้งประสงค์ ท่านไม่ควรจะไปบนบานให้ผิดไป จนถึงแก่อันตรายบังเกิดแก่ท่านและภรรยา นี่หากท่านรู้จักคุณพระรัตนตรัย ท่านได้เจริญพระพุทธรูปโดยอำนาจคุณพระรัตนตรัย จึงบันดาลให้เราฝันเห็นเป็นตัวมังกรเหลือง เราจึงได้ มาพบท่าน ถ้าหาไม่ไหนเลยท่านจะได้รอดชีวิตพ้นจากความตายได้ครั้งนี้ เปาเล่งกู่ว่าดังนั้นแล้วจึงสั่งให้ เจ้าเมืองกรมการ สร้างศาลสำหรับบวงสรวงนางหลี่สีผู้ซึ่งมีความสุจริตต่อสามี เพื่อจะให้สตรีทั้งหลายดูเยี่ยง อย่างหญิงมีความสุจริตต่อสามี

หมดอายุ 30/03/25

ฝ่ายดินบุ๋นเหว่งตั้งแต่นางหลี่สีตายไปแล้ว ดินบุ๋นเหว่งก็มีภรรยาอีกแต่มิได้ยกหรืออ้างว่าเป็น ภรรยาหลวง มีบุตรด้วยกันอีกสามคน ดินบุ๋นเหว่งทำราชการมีความเจริญในการช่างสลักมีความชอบได้เป็น ขุนนางตำแหน่งสีเหลือง

ครั้งนั้นราษฎรเห็นดินบุนแห้งแล้งมโหฬารในคุณพระรัตนตรัย ถือพุทธศาสนามั่นคงได้เห็นผลเป็นทิฐุธรรมเวทนียะ ราษฎรทั้งหลายพากันเชื่อถือกระทำตามเอาเยี่ยงอย่าง ยึดหน่วงน้อมเอาคุณพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่งที่ระลึกถ้วนโทษในข้อห้ามตามพระพุทธานุญาต ก็พากันมีความเจริญเป็นสุขกายสุขใจตามกำลังอินทรีย์อุปนิสัยสันดานแห่งตน ๆ

ในคดีเรื่อง ๗๑ นี้มีคดีอยู่สองประการ คือว่าอย่าให้ดูเยี่ยงดินบุนแห้ง ในข้อที่ภรรยาบอกความว่าไม่มีสติลุอำนาจแกโทษเปลี่ยนแปลงอุทานปรากฏว่าจะกล่าวโทษหลวงจีนในวัดนั้น ที่ข้อประพฤติกความชั่ว หลวงจีนรู้สึกโทษของตัวที่ทำผิด จึงคิดตัดเพื่อจะให้ความสูญ อันตรายจึงได้มีมาถึงดินบุนแห้งและนางหลี่สี่ถึงชีวิตล่วงไปคนหนึ่ง

แต่ควรที่จะเอาเยี่ยงอย่างดินบุนแห้ง ที่ขอเอาคุณพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง จึงได้พ้นภัย เพราะเปาเล่งกูผู้วิเศษสุจริตเมตตาช่วยในความข้อนี้นี้มีพยานมาก แม้ว่าข้าพเจ้าผู้เรียบเรียงความเรื่องนี้ก็ได้ถึงความอัปจนเป็นหลายครั้ง ในระหว่างชีวิตแห่งข้าพเจ้าแต่ไม่ละวางพระรัตนตรัย เชื่อผลของกรรมว่าตนจะต้องรับผลของความดีและความชั่วที่ตนได้กระทำไป ก็ได้ปรากฏมีชื่อเสียงในหมู่มหาชนชาวสยาม อาจจะเป็นที่พึ่งแก่ตนและเพื่อนมนุษย์ได้บ้างในบางคนบางอย่าง ในความสุจริตและปัญญาอันเห็นชอบไม่วิปริต จึงได้กลับตัวกลัวผิดประกอบประพฤติดแต่ทางที่เป็นกลาง ๆ ไม่ดี ไม่ชั่ว ไม่แรงนัก อ่อนนัก กล้านัก ขลาดนัก ทำสิ่งใดก็ใช้แต่อย่างช้า ๆ มีสติประคับประคองระมัดตนอยู่เป็นนิจในกิจที่เห็นว่าชอบควรทำแล้ว

เรื่องที่ ๗๒

มีความว่า ที่เมืองไซเกีย ยังมีชายนักเรียนคนหนึ่ง แซ่ซุ่นชื่อเกียดเป็นผู้มีสติปัญญาเล่าเรียนหนังสือรูลึกซึ่ง หาผู้เสมอมิได้ในตำบลนั้น ซุ่นเกียดสอบไล่ได้ประโยคถึงชั้นจอหงวน เมื่อขณะสอบไล่ั้น เองดำเป็นขุนนางกังฉินก็รับสั่งออกมาเป็นข้าหลวงตรวจสอบไล่หนังสือ

ยังมีนักเรียนอีกคนหนึ่งแซ่อ่องชื่อหนี่ อ่องหนี่เป็นบุตรเศรษฐีมีเงินทองทรัพย์สมบัติมาก แต่เป็นผู้เล่าเรียนมีความรู้น้อย อ่องหนี่จึงไปติดสินบนแก่เองดำซึ่งเป็นข้าหลวงตรวจในการสอบไล่ ขอให้ยกย่องอ่องหนี่ให้ได้ประโยคสูงชั้นจอหงวน

เองดำข้าหลวงเป็นคนโลภเห็นแก่สินจ้างสินบน จึงรับธุระให้แก่อ่องหนี่ ครั้นเวลาสอบไล่ เองดำตรวจดูในหนังสือของซุ่นเกียดเหลี่ยมคู้ตัวอักษรจะแจ้งงาม และโวหารแต่งกาพย์โคลงร้อยฉันทกอลอนตลาต และร้อยแก้ว กล่าวด้วยคติโลกและคติธรรมก็ไพเราะแก่โสดควรสวนากการ ควรถึงประโยคชั้นจอหงวน แต่เองดำแกลังติเตียนต่าง ๆ ว่าตกโดยอคติของเองดำชาติกังฉิน

ครั้นตรวจถึงหนังสือของอ่องหนี่เล่า ตัวอักษรเขียนก็ตกแต่้ม ทั้งกาพย์กลอนร้อยฉันทกก็ไม่ถูกต้องในบังคับ เองดำก็แกลังยกยออ่องหนี่แขวนป้ายว่าได้ถึงประโยคชั้นจอหงวน แล้วมีใบบอกเข้ามากราบทูลพระเจ้าชองยิ๊งฮองเต้ ขอให้อ่องหนี่เป็นขุนนางรักษาราชการหัวเมือง

ฝ่ายซุ่นเกียดมีความเสียใจแล้วพูดบ่นว่า เสียแรงบิดามารดาปกครองเลี้ยงเรามา เราได้พากเพียรพยายามเล่าเรียนหนังสือจนรูลึกซึ่งสอบไล่ก็สมควรแก่ชั้นประโยคจอหงวน เองดำกลับติเตียนว่าตกฉะนี้ เราเห็นว่าท่านข้าหลวงผู้ตรวจการศึกษาเล่าเรียนเห็นแก่ผู้มีทรัพย์รับสินบน มิได้เห็นแก่คนผู้มีคุณวุฒิเช่นนี้ ราษฎรผู้ที่เป็นนักเรียนก็ไม่มีน้ำใจที่จะเล่าเรียนศึกษาต่อไป ซุ่นเกียดพูดบ่นดังนั้นแล้วก็เก็บเอาหนังสือที่ตนทำเข้าไปให้ตรวจนั้นกลับคืนมาบ้าน ซุ่นเกียดมีความโหม่นสน้อยใจ ไม่เป็นอันกินอันนอนก็ป่วยลงถึงแก่ความตาย มาภายหลังเองดำขุนนางกังฉินกับอ่องหนี่ ก็ตายตามกันไปยังเมืองผีทั้งสองคน

อยู่มารাত্রีวันหนึ่งเปาเล่งถูหลับสนิทินิมิตฝันว่า ได้ลงไปเที่ยวเล่นในเมืองผี เห็นชายผู้หนึ่งมีลักษณะรูปร่างงามมีกิริยาเรียบร้อย ทำเรื่องราวมาร้องต่อเอี้ยนอ่อง คือพระยายมราชผู้เป็นใหญ่แก่สัตว์นรก ใจความในเรื่องราวนั้นมีว่า อันเมืองมนุษย์ธรรมเนียมราชการบ้านเมืองมีอยู่สองอย่างเป็นต้นเป็นประธานคือบุนันได้แก่ผู้รู้หนังสืออันลึกซึ่ง สำหรับจะได้ตัดสินคดีของราษฎรหรือจดจำทำเครื่องหมายได้ต่าง ๆ ไม่ว่าสิ่งอันใดยอมใช้ในการหนังสือเป็นต้น เพราะฉะนั้นพระเจ้าแผ่นดินตั้งแต่โบราณมาไม่เว้นว่าประเทศใดเมืองใดก็ต้องใช้การหนังสือเป็นพื้น เพราะฉะนั้นจึงต้องสอบไล่เลือกดูว่าผู้ใดจะมีความรู้มากน้อยอย่างไร จึงมีกำหนดการสอบไล่ในการหนังสือ ตัวข้าพเจ้าได้เป็นผู้เล่าเรียนรูหนังสือ จึงได้เข้าสอบไล่ในท่ามกลางนักปราชญ์ผู้พนักงาน ในความรู้และโวหารของข้าพเจ้าได้ถึงชั้นจอหงวน เองดำเป็นขุนนางในกระทรวงกรมศึกษาธิการมาเป็นพนักงานกำกับตรวจสอบไล่หนังสือรับสินบนของอ่องหนี่ซึ่งเป็นผู้รู้น้อยไม่ลึกซึ่ง เองดำยกย่องความรู้ของอ่องหนี่ว่าถึงที่จอหงวน ในส่วนตัวและโวหารถึงที่จอหงวน เองดำแกลังติเตียนเห็นว่าตกเองดำเป็นขุนนางกังฉินไม่ตั้งอยู่ในยุติธรรม เห็นแก่หน้าบุคคลและเงินทองอันเป็นสินบน ไม่เห็นแก่ราชการบ้านเมืองและราษฎรผู้ผู้มิวิชา อันจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติศาสนาบ้านเมือง และพระมหากษัตริย์

เจ้านายของดอนไม่ ขอท่านได้เรียกอ่องหนี่มาพิจารณาสอบความรู้และเรียกตัวเตงดำซึ่งเป็นผู้ปิดบังความรู้ความดีของข้าพเจ้ามาพิจารณาด้วย

ฝ่ายเอียนอ่องพระยายมบาล ครั้นอ่านแจ้งความในเรื่องราวของชุ่นเกียดแล้วมีความโกรธยิ่งนักจึงพูดแก่ชุ่นเกียดว่า ความเรื่องนี้เราจะตัดสินให้ท่านก็ได้ แต่จะไม่ละเอียดเหมือนเปาเล่งเถด้วยเปาเล่งเถผู้นี้เดิมเป็นดาวอยู่ในอากาศ จุดลงมาบังเกิดเป็นเปาปุ่นจิ้น เมื่อยังเป็นดาวอยู่ในอากาศนั้น สีหน้าขาวดุจดังว่าสีหยกเมื่อจะจุดได้เปลี่ยนสีหน้ากันกับดาวบูก็ก็เสียบแซคือ (เด็กเซง) เด็กเซงเมื่ออยู่ในอากาศเป็นดาวนั้นสีหน้าดำ ดาวบุนดาวบูสองดวงนี้จุดลงมาประกอบบุญบารมีของพระเจ้าชองยินจงฮองเต้แผ่นดินใต้ชอง บูฝ่ายทหารเป็นฐานะในเด็กเซง บุนนั้นฝ่ายพลเรือนเป็นฐานะในเปาเล่งเถ เปาเล่งเถชำนาญในการหนังสือรู้สึกซึ่งถ้าเปาเล่งเถได้ตรวจดูทั้งสำนวนและโวหารก็คงจะรู้ว่าผู้ใดหนังสือดีและไม่ดี เอียนอ่องว่าดังนั้นแล้วจึงให้พวกยมบาลไปเชิญเปาเล่งเถมาแล้วเชิญให้นั่งในที่อันสมควรแก่ยศแล้ว เอียนอ่องจึงว่ามีคดีเรื่องหนึ่งฟ้องหากันว่าปิดบังความรู้วิชาหนังสือ ในการหนังสืออันโวหารของผู้ที่แต่งจะไพเราะหรือไม่ประการใด ข้าพเจ้าไม่สู้จะเข้าใจชัดเจนละเอียดได้ ขอท่านได้ช่วยข้าพเจ้าชำระความเรื่องนี้ให้ด้วย

เปาเล่งเถได้ฟังฟังนั้นก็รับคำเอียนอ่อง ให้ยมบาลไปตามตัวอ่องหนี่นักเรียนผู้เป็นจอหงวนกับเตงดำชุนนางข้าหลวงผู้ตรวจในการสอบไล่มาตามพร้อมหน้ากันทั้งโจทก์และจำเลย ว่า ท่านเป็นผู้เล่าเรียนรู้หนังสือดี พระเจ้าแผ่นดินจึงตั้งแต่งชุบเลี้ยงให้ท่านเป็นชุนนางในกรมศึกษาธิการสำหรับสอบไล่และตรวจตราเหตุใดท่านจึงไม่ตั้งอยู่ในยุดิธรรม เห็นแก่หน้าบุคคลรับสินบนเห็นแก่จะได้เงินทอง ไม่เห็นแก่ราชการแผ่นดินและราษฎรผู้มีวิชาความรู้อันจะเป็นคุณเป็นประโยชน์แก่บ้านเมือง กลับยกย่องอ่องหนี่ผู้รู้น้อยว่าเป็นถึงชั้นจอหงวน ผู้ที่รู้มากรู้ดี ท่านกลับติเตียนว่าตกบกพร่อง เป็นด้วยเหตุอย่างไรจึงได้เป็นไปเช่นนั้น

เตงดำได้ฟังเปาเล่งเถถามดังนั้นจึงให้การแก้ว่า การหนังสือที่จะสอบไล่ว่ารู้ดีและไม่ดีนั้น มีข้อบังคับหลายอย่างหลายประการนักท่านก็ยอมแจ้งอยู่แก่ใจทั้งสิ้นแล้ว

เปาเล่งเถจึงถามต่อไปว่า ท่านว่าหลายอย่างนั้น อย่างไรเรายังไม่เข้าใจ ท่านจงอธิบายให้เราฟัง

เตงดำได้ฟังเปาเล่งเถถามจึงให้การต่อไปว่า การสอบไล่นั้นคือ ๑ กระจุกโคลง ๒ กภาพย์ ๓ ฉันท ๔ ร่าย ๕ กลอนตลาด ๖ ลำดับใจความร้อยแก้วยาวบนสั้นต่อ ๗ ตัวอักษรสะกดการันต์ไม่ตกไม่เกิน ๘ ตัวอักษรเส้นหมึกเรียบได้ระยะไม่เปรอะเปื้อนเลื่อนลบลวิปลาส ถ้าผู้ที่สอบไล่ประกอบไปด้วยองค์ ๘ ประการนี้แล้ว จึงจัดว่าได้ประโยชน์ แต่การสอบไล่หนังสือที่จัดว่ารู้มากน้อยนั้นไม่เป็นยุติได้ บางทีผู้รู้มากแต่งมากเกินไปก็จัดว่าตก รู้ไม่ถึงก็จัดว่าตก เป็นแต่เพียงพอสมควรแก่การพอแก่โวหารแล้ว ผู้นั้นก็จัดว่าได้ประโยชน์

เปาเล่งเถได้ฟังเตงดำชี้แจงอธิบายดังนั้นแล้วจึงพูดว่า เราเข้าใจทั้งสิ้นอยู่แล้ว แต่ถ้อยคำโวหารของชุ่นเกียดพร้อมมูลในข้อบังคับทั้งสิ้นดังท่านกล่าว ท่านจะว่าประการใดเล่า

เตงดำได้ฟังเปาเล่งเถถามถึงตอบว่า ถ้าถ้อยคำโวหารดีดังท่านว่าตามข้อบังคับแล้ว ก็แล้วแต่ท่านจะทำโทษข้าพเจ้า

หมตอ เปาเล่งเถได้ฟังเตงดำให้สัญญาทัณฑ์บนดังนั้น จึงหยิบเอาหนังสือสอบไล่ซึ่งสอดซองไว้ในเรื่องราวนั้นมาให้เตงดำดู เตงดำได้เห็นสำนวนโวหารภาพย์กลอนโคลงฉันทร่ายและร้อยแก้ว และทั้งตัวอักษรเขียนก็งามจะแจ้งเช่นนั้น ก็ตกใจหน้าซีดสลงลงทันทีแล้วพูดว่า ข้าพเจ้ามีตาก็เหมือนคนดาบอด หาได้ตรวจดูให้

เห็นละเอียดไม่ เป่าเล่งถูครั้งได้ฟังคำให้การของเตงตำดั่งนั้นแล้ว จึงถามอ่องหนี่ว่า ท่านเป็นนักเรียนได้เล่า เรียนรู้หนังสือ เชื่อดีมีความรู้แล้วเหตุใดต้องติดสินบนให้แก่เตงตำอีกเล่า ถ้าท่านเป็นผู้รู้จักแล้วเราจะออก กระจุกให้ท่านแต่งความต่อ ท่านจงแต่งให้เราฟังจึงจะเป็นที่เชื่อได้ว่าท่านเป็นนักปราชญ์สอบไล่ได้ที่จอหงวน จริง

อ่องหนี่ได้ฟังเป่าเล่งถูถามดั่งนั้นก็ก้มหน้านิ่งอยู่ เป่าเล่งถูเห็นกิริยาอ่องหนี่มีพิรุณดั่งนั้น จึงขูถาม ต่อไปว่า ตัวท่านนี้เรารู้อยู่เต็มใจแล้วว่าเป็นคนไม่รู้จักอะไร เป็นแต่เพียงบ้ายศเท่านั้น จึงได้ติดสินบนแก่ เตงตำขอให้ยกย่องเป็นจอหงวนจริงหรือไม่ จงรับเสียเถิด

อ่องหนี่ได้ฟังเป่าเล่งถูถามดั่งนั้น ก็ไม่รับว่าเสียสินบน พุดยื่นคำอยู่ว่าได้สอบไล่ได้โดยความรู้ ตนเอง เป่าเล่งถูถามไม่รับดั่งนั้นแล้วจึงให้ยมบาลยกกระจกกลับแล ซึ่งเป็นของวิเศษสำหรับเมืองนรกชำระผี เอาความจริงนั้น มาตั้งลงตรงหน้าเตงตำ อ่องหนี่แล้วเป่าเล่งถูจึงบังคับให้เตงตำ อ่องหนี่เข้ามาส่องกระจก จึงในกระจกบันดาลให้มีเงาอ่องหนี่ถือเงินทองส่งให้เตงตำ เตงตำมือหนึ่งถือฟูกันเซ็นว่าอ่องหนี่เป็นจอหงวน มือหนึ่งรับเงินทองอ่องหนี่ อ่องหนี่ เตงตำแลเห็นเงาของตนในกระจกวิเศษดั่งนั้น ก็ไม่อาจเถียงต่อไปจึง รับสารภาพเป็นสัตย์สมดั่งคำของชุนกียตที่ฟ้องหาทุกประการ เป่าเล่งถูจึงตัดสินว่า เตงตำเป็นผู้เห็นแก่ สินบน ไม่เห็นแก่ราชการแผ่นดิน ปิดบังความรู้คุณวิทยาของชุนกียตเสีย ปรับโทษถ้าพ้นจากนรกแล้ว ได้ไปบังเกิดในมนุษย์โลกเกิดมาแล้วก็ให้ได้เล่าเรียนหนังสือบ้างแต่เล็กน้อย แล้วให้จักชุนกียตไป บัดนี้ทั้งสองข้าง ทรมานกาย เป็นหมอดูตามตลาดหากินไปพอจะเลี้ยงตน ต้องรับผลของกรรมอันนั้นไปชาติหนึ่ง ส่วนอ่องหนี่เป็นผู้ไม่รู้วิทยาให้เหมือนดั่งชุนกียต ถือตนว่าเป็นคนมีทรัพย์สิ้นเงินทองเสียสินบนชิงเอาที่ จอหงวนของชุนกียตไป ถ้าพ้นจากเวรกรรมในนรกแล้วให้ไปบังเกิดในเมืองมนุษย์ เป็นกระบือของชุนกียต จะได้ใช้ไถนาและเซ็นเกวียน เป็นสัตว์พาหนะใช้กรรมในมนุษย์โลกชาติหนึ่ง ในส่วนตัวของชุนกียตให้กลับ ขึ้นไปบังเกิดเป็นมนุษย์ มีสติปัญญาเฉียบแหลมเล่าเรียนหนังสือลึกซึ้งไม่มีผู้ใดเสมอ สอบไล่ได้ประโยค จอหงวนทำราชการมีชื่อเสียงในแผ่นดินเป็นขุนนางผู้ใหญ่ เป่าเล่งถูตัดสินความดั่งนั้นแล้ว พอเวลาจวนรุ่ง ก็พอได้สติตื่นขึ้นมาจึงได้รู้ว่าเป็นความฝัน

ในนิยายเรื่องที ๗๒ นี้ แม้ว่าเป็นความฝันก็จริงแต่กาลก่อนล่วงไปได้มีเตงตำผู้ตรวจรับสินบน และ อ่องหนี่ผู้ไม่มีความรู้ได้ที่จอหงวนในเรื่องราวจดหมายเหตุจริง ชุนกียตซึ่งเป็นผู้รู้ถึงที่จอหงวนก็ได้มีตัว ปรากฏในจดหมายถึงชื่อและแซ่ชาติตระกูล ทั้งถ้อยคำสำนวนที่เขาได้เรียบเรียงไว้ จะอย่างไรก็ดีคงมีคุณแก่ ผู้อ่านผู้เอาใจใส่ว่าความจริงที่เป็นเช่นนี้มีแน่ในเมืองมนุษย์ ที่เขาทั้งหลายได้ประพฤติแล้ว แม้ในปัจจุบัน บัดนี้ก็ยังได้เคยฟังผู้กล่าวถึงเรื่องสอบไล่คุณวิชา มีทั้ง ๒ ประการ คือมีผู้ปิดบังเสียประการหนึ่งมิให้ความรู้ ปรากฏ มีผู้ช่วยยกย่องโดยไม่มีความรู้จริงประการหนึ่ง ในสองประการนี้เราก็เชื่อว่าผลของทุจริตนั้น จะนำผู้ ประพฤติให้ไปสู่อบายภูมิได้จริง ดุจนิทานเรื่องชุนกียต อ่องหนี่ เตงตำนั้น

เรื่องที่ ๗๓

มีความว่า ในครั้งนั้นพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ มีรับสั่งตั้งเอี้ยบุนก๊วงเป็นแม่ทัพยกกองทัพไปรบเมืองฮวน เปาเล่งถูเป็นข้าหลวงคุมเงินทองและเสบียงอาหารไปส่งกองทัพ เปาเล่งถูไปถึงตำบลม้าเท่าได้ยินเสียงปี่สาจร้องไห้เยือกเย็นเป็นที่น่ากลัวยิ่งนัก เปาเล่งถูคิดเห็นว่า ตำบลนี้คงมีเหตุสิ่งใดสักอย่างหนึ่งเป็นแน่ คิดเห็นดังนั้นแล้วจึงแวะเข้าพักแรมอยู่ที่กั๊กวันคืนหนึ่ง ในราตรีคืนวันนั้นเปาเล่งถูนอนหลับสนิท นิมิตฝันเห็นไปว่า มีพลทหาร ๙ คนนำเรื่องราวร้องทุกข์มายื่นให้แก่เปาเล่งถูใจความว่า ธรรมดาผู้ที่เป็นนายทหารอาสาแผ่นดินคุมพลทหารไปปราบปรามข้าศึกก็หวังใจจะหาความชอบ มิได้คิดแก่ชีวิต ผู้ที่เป็นแม่ทัพนายกองเป็นนายทหารแล้ว ย่อมมีฝีมือและประกอบไปด้วยสติปัญญากล้าหาญจริง จึงเอาชัยชนะแก่ข้าศึกได้ มีสติปัญญาและฝีมือแล้วไม่มีพลทหารเลยก็ไม่สามารถจะเอาชัยชนะแก่ข้าศึกได้ ธรรมดาของผู้ที่เป็นแม่ทัพนายกองแล้ว ย่อมตั้งอยู่ในยุติธรรมไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ผู้ใดมีความชอบก็ต้องยกย่องผู้นั้น ผู้ใดมีความผิดก็ทำโทษผู้นั้นตามกฎหมายอาญาศึก ไม่ปิดบังความชอบของผู้ใด เมื่อครั้งอิวจิงเปี๋ยเป็นนายกองคุมพลทหารออกไปตั้งค่ายต่อสู้แก่พวกฮวนนอกเขตแดน ไช้อื่อนายทหารฮวนมีฝีมือและกำลังเป็นอันมาก อิวจิงเปี๋ยคุมพลทหาร ๕๐๐ คน ยกออกจากค่ายไปต่อสู้แก่ข้าศึก สู้ฝีมือพวกข้าศึกไม่ได้ลากลับมาค่ายข้าพเจ้า ๙ คนด้วยกันอยู่รักษาค่ายพร้อมใจกันคิดหาความชอบสนองพระเดชพระคุณพระมหากษัตริย์ ครั้นเวลายามหนึ่งข้าพเจ้าทั้ง ๙ คนออกจากค่าย ไปชุมนุมอยู่ใกล้ค่ายข้าศึก ครั้นเวลาเวลาดึกประมาณสามยามเศษ พวกข้าศึกมีความประมาทมิได้ตรวจตรารักษาค่าย ข้าพเจ้าทั้ง ๙ คนพร้อมใจกันมิได้คิดแก่ชีวิต ลอบเข้าไปเอาไฟเผาค่ายของข้าศึกไหม้ขึ้น ไร้พลพวกทหารข้าศึกแตกตื่นวุ่นวาย ข้าพเจ้าทั้ง ๙ คนไล่ฆ่าฟัน ไช้อื่อนายทัพพวกฮวนกับพลทหารฮวนตายลงด้วยฝีมือข้าพเจ้า ๙ คนประมาณสามพันเศษ ที่เหลือตายก็แตกหนีไปทั้งสิ้น ข้าพเจ้าทั้ง ๙ คนด้วยกันกลับมายังค่ายก็พอสว่าง จึงเสนอความชอบของพวกข้าพเจ้าทั้ง ๙ คนให้อิวจิงเปี๋ยนายกองทัพฟัง อิวจิงเปี๋ยว่าความคิดของอิวจิงเปี๋ยเองจึงได้มีชัยชนะแก่ข้าศึก ความคิดและปัญญาพวกข้าพเจ้าทั้ง ๙ คนหาไม่มี อิวจิงเปี๋ยปิดบังความชอบของพวกข้าพเจ้า หาเสนอความชอบของข้าพเจ้าให้พระเจ้าแผ่นดินทรงทราบไม่ กลับคิดอุบายฆ่าข้าพเจ้าทั้ง ๙ คนเสีย มาบัดนี้อิวจิงเปี๋ยก็ตาย เป็นผีลงมาเมืองผีด้วยกันแล้ว ขอท่านได้สอดส่องพิจารณาคดีเรื่องนี้ให้แก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด เปาเล่งถูตรวจดูในเรื่องราวพลทหาร ดังนั้นแล้ว เปาเล่งถูจึงสั่งให้พวกผียมบาลไปจับตัวอิวจิงเปี๋ยมาแล้ว เปาเล่งถูจึงถามว่า เมื่อเจ้ายังอยู่ในเมืองมนุษย์โลก พระเจ้าแผ่นดินทรงชุบเลี้ยงเจ้ามีเบี้ยหวัดเงินเดือนกิน เป็นนายทหารเอก บังคับการพลทหารกองหนึ่งไปปราบปรามข้าศึก เหตุใดจึงปิดบังซึ่งเอาความชอบของพลทหารเสียเอาความชอบใส่ตนแต่ผู้เดียว แล้วยังมีหน้ากลับฆ่าฆ่าพลทหารที่มีความชอบนั้นเสียด้วย จริงดังนั้นหรือ หรือประการใด ถ้าจริงแล้วก็จะรับเสียโดยดี

อิวจิงเปี๋ยได้ฟังเปาเล่งถูถามดังนั้น ก็ให้การรับเป็นสัตย์แล้วพูดว่า ขอให้คนทั้ง ๙ คนนั้น ขึ้นไปบังเกิดในเมืองมนุษย์ตามเดิม ตัวข้าพเจ้าขอยอมเป็นบ่าวคนทั้ง ๙ คนนั้นด้วย

เปาเล่งถูได้ฟังอิวจิงเปี๋ยว่าดังนั้นจึงว่า ตัวเจ้าอย่าพึงหวังว่าจะได้ไปบังเกิด ด้วยโทษของเจ้ายังมีมากนัก ว่าดังนั้นแล้วเปาเล่งถูจึงให้นายนิรยบาลเอาน้ำทองแดงที่ละลายกรอกเข้าปากอิวจิงเปี๋ย ร่างกาย

อิวจึงเปียก็ละลายเป็นผงธุลี แล้วก็กลับฟื้นคืนคัมเป็นรูปกายเข้าตามเดิม โดยผลแห่งความทุจริตให้โทษ บันดาล นายนิรยบาลก็เอาตัวอิวจึงเปียใส่ครกเหล็กลงตำโขลก จนเนื้อตัวร่างกายแหลกเหลวแล้วก็กลับคัม กันเข้าเป็นรูปร่างกาย และชีวิตทนทุกข์เวทนาแสนสาหัสต่อไปอีกโดยผลของบาปกรรมที่ตนได้กระทำไว้นั้น

ยังมีผีอีกสองตนเป็นโจทก์มาฟ้องต่อเปาเล่งเถิดอีกว่า ข้าพเจ้าเป็นไพร่ตั้งบ้านเรือนอยู่นอกเขตแดน อิวจึงเปียไล่ข้าศึกไปทางหน้าบ้านข้าพเจ้า พวกข้าศึกหนีไปพัน อิวจึงเปียกลับมาแล้วก็เหมาเอาว่าข้าพเจ้า เป็นพวกของข้าศึก จึงจับเอาข้าพเจ้ากับครอบครัวข้าพเจ้าไป อิวจึงเปียฆ่าข้าพเจ้ากับครอบครัวข้าพเจ้าเสีย ทั้งสิ้น ข้าพเจ้าเป็นสัตว์ผู้ยากตั้งทำมาหากินโดยสุจริตมิได้รู้เห็นอะไรด้วย และไม่มีความคิดแต่อย่างใด ข้าพเจ้ากับครอบครัวมาพลอยตายด้วยอาญาของอิวจึงเปียเช่นนี้เป็นที่เดือดร้อนยิ่งนัก ขอท่านได้พิจารณา ตัดสินให้แก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด

เปาเล่งเถิดฟังดังนั้น จึงตัดสินว่า อิวจึงเปียฆ่ามนุษย์ซึ่งมิได้มีความผิดกับบิดบังซึ่งเอาความชอบ ของผู้อื่นมาเป็นความชอบของตน ในสองข้อนี้บาปกรรมมากนัก ยมบาลจงกระทำโทษต่าง ๆ ให้ทนทุกข์ เวทนาอยู่ในนรก มิให้ไปบังเกิด ต่อเมื่อใดพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดมาตรัสแล้ว กรรมเวรอันนั้นจึงจะ หมดยุติได้

ยมบาลได้ฟังเปาเล่งเถิดตัดสินดังนั้น จึงคุมตัวอิวจึงเปียไปกระทำโทษตามคำเปาเล่งเถิดต่อไป

เปาเล่งเถิดได้สติตื่นขึ้น จึงได้รู้ว่าตนได้ไปชำระความและตัดสินลงโทษอิวจึงเปียในเมืองผี ในสมัย นั้นกรุงจีนแผ่นดินใต้ซึ่งพระเจ้าชองยินจงฮ่องเต้ครองราชสมบัติ ราชการทัพศึกสงครามก็ได้ฝ่ายเหนือ ก็ได้อาศัยกำลังเด็กเซงเป็นแม่ทัพ ราชการฝ่ายพลเรือนก็ได้อาศัยเปาเล่งเถิดเป็นผู้เอาใจใส่ราชการ พิจารณา ตัดสินถ้อยความราษฎร ได้อยู่เย็นเป็นสุขเพราะอำนาจความซื่อสัตย์สุจริตของเปาเล่งเถิดที่ตั้งอยู่ในยุติธรรม

เปาเล่งเถิดชำระความในเมืองผีก็ยังมีอีกหลายเรื่อง ครั้นจะเรียบเรียงต่อไปเล่า ก็เกรงจะไม่เป็นที่ พอใจฟังของท่านทั้งหลาย เพราะเป็นความฝันเห็น แต่แท้ที่จริงก็เป็นความจริง อันปรากฏชื่อและแซ่ตำบล บ้าน ตัวบุคคลตามจดหมายเหตุในฝ่ายมนุษย์โลกนี้ เพราะฉะนั้น 'ขอยุติไว้เพียงนี้ แต่ในเล่ม ๑ ได้กล่าวไว้ เป็นเรื่องใหญ่ถึง ๗๖ เรื่อง เพราะฉะนั้นข้าพเจ้านายวรรณผู้เรียบเรียงจะขอเรียบเรียงคดีที่มีคุณควรสดับ เป็นฝ่ายไทยบ้างจีนบ้างญวนบ้างมาเรียบเรียงไว้ให้แทนเรื่องที่ข้าพเจ้าได้วันเสีย โดยอาศัยเหตุที่ข้าพเจ้า เองก็ไม่พอใจ คือไม่มีใครจะเห็นจริงและไม่ใคร่จะเห็นด้วย ต่อไปนี้เป็นเรื่องของข้าพเจ้าเอง

เรื่องที่ ๗๔

มีความว่า สมัยหนึ่งในประเทศสยาม ช่างหัวเมืองฝ่ายเหนือมีผู้ร้ายตีเรือแขกเครื่องกระชาเดิม สามลำ เป็นชายแขก ๓ หญิงแขก ๓ ถึงแก่ความตาย เรือประทุน ๓ วาเศษลอยติดหาดทรายอยู่ที่ท้าย เมืองนั้น ในเวลากลางคืน ครั้นเวลารุ่งขึ้นเข้ามีกำนันพันท้ายบ้านไปดู เห็นเด็กชายบุตรแขกอายุประมาณ ๒ ขวบอยู่ในเรือลำหนึ่งยังไม่ตาย ข้อความอันนี้ทราบถึงเจ้าเมืองกรมการเมืองนั้น ผู้ว่าราชการเมืองจึงให้กรม การกำนันอำเภอมาพิจารณาศพผู้ตายทั้ง ๖ คน และนำเด็กนั้นไปเลี้ยงรักษาไว้ และนำเรือประทุน ๓ ลำนั้น ไปมอบให้กรมการรักษា แล้วสั่งให้ไต่สวนขับทราบฟังข่าวคราวอยู่หลายเวลาก็ไม่ไ้ร่องรอยข่าวคราวอ้าย ผู้ร้าย

ผู้ว่าราชการเมืองกับกรมการผู้ใหญ่ผู้น้อย จึงพร้อมกันทำใ้บอกลงมายังกรุงเทพมหานคร เสนาบดี นำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณา ทราบใ้ฝ่าละอองธุลีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงมีพระบรม ราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้รัตนราชบุรุษผู้หนึ่ง ซึ่งประกอบไปด้วยปรีชาชาญญาณ เป็นข้าหลวงพิเศษขึ้นไป สืบจับผู้ร้ายรายฆ่าแขกตาย ๖ คนนั้น

ฝ่ายราชบุรุษผู้นั้น เมื่อได้รับพระบรมราชโองการใ้เกล้าฯ แล้ว และได้ตราพระราชสีห์ ก็ขึ้นไปยัง หัวเมืองที่เกิดโจรผู้ร้ายนั้น ครั้นวางตราแล้วจึงบัญชาโดยอุบายอันชอบธรรมของท่านเต็มตามความคิด

คือสั่งบังคับว่า บรรดาราชภูรุษชายหญิงตลอดจนถึงกรมการผู้ใหญ่ผู้น้อยกำนันนายอำเภอทุกคนไม่ เว้น ให้มาทำหนังสือประกันทัณฑ์บนทุกคน จนที่่สุดลูกเล็กเด็กแดงนอนในผ้าอ้อม แต่มิให้เลือกผู้ใดจะ ประกันผู้ใดก็ได้ แต่ใ้เป็นแผนกอำเภอใ้ให้ผู้รับหนังสือประกันไว้ในส่วนนั้นมิใ้ก้าวกายอำเภอ แต่มิใ้ชื่อ คนตำบลบ้าน ตำบลนี้ อายุสังกัดมูลนาย และแจ้งความว่ากระดาศที่เขียนหนังสือประกันนั้นชื่อมาแต่ที่ใดด้วย กรมการก็ปวาร้องใ้มาทำหนังสือประกัน จนสิ้นชื่อตัวคนในเขตแขวงเมืองนั้น

ฝ่ายท่านข้าหลวงพิเศษซึ่งมีแก้วตาปัญญาเสมอทิพย์ใ้ได้ตรวจหนังสือประกัน และจำนวนกระดาศที่ เขียนหนังสือประกัน เห็นจำนวนกระดาศที่ออกจากร้านเงินชั้วนั้นมากนัก ผิดกว่าที่อื่น ๆ จึงใ้พาตัวเงินชั้ว มาซักถามในที่ลับมิใ้ให้อ้อฉาวว่า เงินชั้วตั้งโรงร้านขายเสื้อผ้า มีตขวานเครื่องหยาบ ๆ เป็นสินค้าสมควรแก่ ตำบลที่เป็นท่าเรือท่าเกวียนอันลงจากบ้านดอน เหตุใ้เงินชั้วจึงมีกระดาศเพลบางช่อนขายมากกว่าร้านที่ ขายสมุดดินสอ อันตั้งอยู่ใกล้จวนเจ้าเมืองและศาลาว่าความ เงินชั้วใ้ไปซื้อมาจากบางช่อนแขวงกรุงเทพฯ เองหรือซื้อมาจากลูกค้าคนใด ใ้เงินชั้วแจ้งความแต่ตามจริง อย่าใ้ปิดบังชื่อผู้ขายใ้ ถ้าเงินชั้วใ้การปิดบัง ผู้เจ้าของกระดาศเพลใ้ ภายหลังพิจารณาใ้ความจริง จะเอาโทษเสมอด้วยผู้ร้ายและฐานโทษอำพรางด้วย

ฝ่ายเงินชั้วซึ่งเป็นเงินผูกปี้ตั้งโรงร้านชำ มีความสะดุ้งตกใจเห็นการว่าจะปิดบังความจริงใ้ไม่ได้ จึงแจ้งความตามจริงแก่ท่านข้าหลวง ระบุชื่อและตำบลบ้านผู้ซึ่งนำเอากระดาศเพลมาขายใ้ว่า เป็นพวก บ้านดอนชื่อนั้นเสียนี้

ท่านข้าหลวงพิเศษจึงสั่งใ้หนักการคุมขังตัวเงินชั้วใ้ มิใ้ให้ญาติมิตรมูลนายมาเยี่ยมเยียน พุดจา กันได้ แล้วท่านจึงใ้ประชุมกรมการผู้ใหญ่ผู้น้อยพร้อมกันที่่จวนผู้ว่าราชการเมืองในเวลากลางคืน มิใ้ คนอื่นแปลกปลอมเข้ามาฟังรู้เห็นได้ ท่านข้าหลวงจึงเรียนท่านผู้ว่าราชการเมืองว่า ในคืนวันนี้ขอใ้เรียกขุน

หมื่นสมกำลังและอำเภอกำหนดมาให้พร้อมกันไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ คน ไปล้อมบ้านที่จีนชั่วแจ้งความว่าขาย
กระดาษเพลลาให้จีนชั่วตามรายชื่อ และให้จับทั้งบุตรภรรยาข้าทาสของผู้มีชื่อด้วย และให้ค้นทรัพย์สมบัติใน
บ้านเรือนนำมายังศาลากลางจนหมดสิ้น บรรดาที่มีในเรือนของผู้ต้องชื่ออันจีนชั่วได้แจ้งนั้น

ฝ่ายกรรมการอำเภอกำหนดและขุนหมื่นประมาณร้อยเศษ ก็แยกย้ายกันไปยังบ้านผู้ต้องชื่อนั้น จับได้
ตัวบุตรภรรยาข้าทาสและค้นได้สิ่งของในเรือนอันเป็นของแขกที่ตนปล้นตีเรือมาได้ นั้น เป็นหลายสิ่งหลาย
อย่าง รวมผู้ต้องชื่อ ๑๓ คนกับบุตรภรรยาข้าทาส ๓๕ คนด้วยกัน คุมมาส่งยังท่านข้าหลวง ท่านข้าหลวง
จึงนำตัวจีนชั่วมาสอบถามว่าคน ๑๓ คนนี้หรือมิใช่ นำกระดาษเพลลามาขายให้ ในทันใดนั้นจีนชั่วรับว่าคน
๑๓ คนนี้แหละเป็นผู้นำกระดาษเพลลามาขายให้

ท่านข้าหลวงจึงถามผู้ต้องชื่อที่จีนชั่วขัด ก็รับว่าตนได้มาขายให้จีนชั่วจริง ท่านข้าหลวงจึงถามว่า
ของกลางทั้งหลายเหล่านี้กับทั้งกระดาษเพลลา พวกเจ้าเป็นชาวบ้านตอนไม่ควรจะมีของเหล่านี้ เจ้าได้
กระดาษและของเหล่านี้มาจากไหน จงให้การไปตามจริงอย่าให้ต้องผูกถือเขียนตีเลย เรารู้อยู่เต็มใจแล้ว

ฝ่ายพวกอ้ายคนร้าย ๑๓ คนจนปัญญา นิ่งก้มหน้านิ่งอยู่ไม่รู้ที่จะให้การแก้ไขไปทางใดได้ ก็ให้
การสารภาพรับตามความจริงว่าเดิมเมื่อวันขึ้นเท่านั้นค่าเดือน ๑๒ ปีชวด พวกข้าพเจ้า ๑๓ คนได้ปล้น
ตีเรือแขกกระชาเดิม ๓ ลำ ได้ฆ่าเจ้าของเรือตายทั้งชายหญิง ๖ คนเก็บเอาทรัพย์สิ่งของสินค้าในเรือ ๓ ลำ
นั้น กับเงิน ๗ ชั่งเศษ ไปแบ่งปันกัน แต่กระดาษเพลลาและสมุดตำบางช่อนั้น ได้นำไปขายให้ที่ร้านโรง
จีนชั่ว ซึ่งตั้งโรงร้านซำรับซื้อขายอยู่ที่ท่าทางเกวียนพวกบ้านดอนลง แต่สิ่งของบางอย่างที่ควรขายได้ก็ขาย
ไปเสียบ้างแล้ว ยังอยู่ที่แต่เงินทองกับเครื่องแก้วและถ้วยชามตามที่กรรมการได้นำมานี้แหละ

เมื่อได้ความตามจริงจะนี้แล้ว จึงมีใบบอกลงมากราบทูลพระกรุณาโปรดเกล้า ให้มีตราพระราชสีห์
ขึ้นไปให้ประหารชีวิตอ้ายเหล่าร้ายเสียที่ท่าหาดตำบลนั้น ทั้ง ๑๓ คน บุตรภรรยาให้ส่งเข้ามายังกรุงเทพฯ
ลักส่งไปเป็นโขนนกระทำการเย็บย้อมผ้าและเป็นวิเสทโรงสี ส่วนทรัพย์สมบัติเงินทองของกลางก็ให้คืนให้แก่
ญาติพี่น้องของแขกผู้ตายนั้น ทรัพย์สมบัติของพวกอ้ายเหล่าร้ายนั้นก็รับราชบาทส่งเข้าท้องพระคลังหลวง

ในนิทานเรื่องที่ ๗๔ นี้ เป็นนิทานในประเทศสยามแต่เป็นนิทานในตัวอย่างเนติแบบฉบับ คำรับ
ของธรรมศาสตร์สมัย ควรฟังควรทรงจำไว้ และเช็ดหูพระเกียรติยศว่าอันท่านที่มีสติปัญญาตาญาณอย่างนี้
ใช้จะมีแต่ในประเทศจีน แม้ในประเทศสยามนี้ก็มีเหมือนกันควรนิยมชมปัญหาท่านข้าหลวงพิเศษของ
พระเจ้ากรุงสยามว่า เป็นรัตนราชบุรุษได้ผู้หนึ่งในท่านผู้ที่เราได้กล่าวมาแต่โดยย่อพอเป็นเค้ามูล

เรื่องที่ ๗๕

มีความว่า มีชายผู้หนึ่งชื่อ กอ อายุได้ ๒๓ ปี เป็นบุตรนายสอ อำแดงมอ นายกอไปลอบรักใคร่แก่อำแดงมอ บุตรนายพอ อำแดงทอ อายุ ๑๙ ปี แต่บิดามารดาของนายกอและอำแดงมอ มิได้ทราบความเรื่องที่บุตรรักใคร่ไปมาหลับนอนด้วยกันทั้งสองฝ่าย

ครั้นอยู่มาชายหนึ่งนามไม่ปรากฏ แต่งเท้าแก่มาก่อมาสู่ขออำแดงมอต่อบิดามารดาอำแดงมอ บิดามารดาอำแดงมอยอมยกให้ได้รับขันหมากหมั้นนั้นตั้งงานวิวาหะมงคล แต่บิดามารดาอำแดงมอมิได้ปรึกษาหารือบุตรของตนเลย

ฝ่ายอำแดงมอเมื่อได้ทราบว่า บิดามารดาได้รับหมั้นเขาไว้แล้ว และจวนกำหนดจะใกล้วันแต่งงาน เวลาค่านายกอไปหาหลับนอนด้วยกันแล้ว จึงเล่าความตามทีบิดามารดาได้รับหมั้นและนัดหมายกำหนดวันแต่งงานทำการมงคลให้นายกอฟัง นายกอว่าการเรื่องนี้ก็สุดแต่ใจเจ้า เมื่อรักเราแน่นอนก็จะรับพาเจ้าไปไม่กลัวผิด แม้ว่าชายผู้นั้นจะฟ้องหาประการใด ๆ ก็รับปรับไหมเสียทรัพย์ตามกฎหมายบ้านเมืองที่เป็นฐูเหนือขันหมาก ว่าแต่ใจของเจ้าจะรักเราแน่นอนหรือจะอ่อนไปตามบิดามารดา

อำแดงมอได้ฟังนายกอพูดนั้น จึงตอบว่าท่านอย่ามีความเคลือบแคลงสงสัยสิ่งใดในข้าพเจ้าต่อไปเลย นอกจากตัวท่านแล้ว ข้าพเจ้าไม่ขอคบชายอื่นต่อไปเลย ถึงจะยากเย็นเป็นตายประการใดก็จะขอรักษาความสัตย์สุจริตไว้จนตลอดชีวิต แต่จำเป็นจะต้องผ่อนปรนเอาทรัพย์สิ่งของทองเงินเพชรพลอยที่ดีมีราคาล่วงหน้าไปไว้เสียยังบ้านท่านบ้าง ต่อเห็นว่าจวนใกล้เวลาแต่งงานเข้าแล้ว ข้าพเจ้าจึงจะตามท่านไป ตั้งแต่นั้นมาอำแดงมอก็ยกยกเอาสิ่งของที่ดีมีราคาให้นายกอชายชู้นำไปไว้บ้านนายกอเสมอทุกครั้ง คิดราคากว่าพันชั่งในสิ่งของเหล่านั้น

ครั้นมาวันหนึ่งเป็นวันที่จวนใกล้จะถึงกำหนดแต่งงานอำแดงมอ วันนั้นนายกอเสพสุราเมามากเกินปกติ ครั้นเวลาพลบค่ำก็ไปขึ้นหาอำแดงมอตามเคย ครั้นถึงแล้วก็เขยชมกันตามประเพณีหญิงสาวชายหนุ่ม นายกอมีความกระหายน้ำเป็นที่สุด เวลานั้นฝนตกอำแดงมอเอาขันไปรองน้ำฝนที่รางเรือนแผดมาให้ นายกอ เมื่อดื่มน้ำเข้าไปแล้ว ก็เอนตัวลงนอนหนึ่งไป อำแดงมอก็สำคัญเข้าใจว่านายกอหลับมิได้จับต้องเนื้อตัว หมายถึงจะให้หลับตามสบาย ครั้นเวลาใกล้รุ่งอำแดงมอจึงจับตัวนายกอสั่น หมายถึงจะให้ตื่นจะได้กลับไปบ้าน ครั้นเอามือไปต้องตัวนายกอเข้าก็แข็งและเย็น จึงได้รู้ว่านายกอสิ้นใจตายเสียแล้ว อำแดงมอก็ร้องไห้กลิ้งเกลือกไปด้วยความเสนาหาอาลัยในนายกอเป็นที่ยิ่ง ครั้นค่อยคลายความโศกลงบ้าง ก็ยิ่งมีความวิตกด้วยเรื่องนายกอมาตายลงในเรือนตน จะปิดบังแก้ไขประการใดก็ไม่ได้ จำเป็นต้องนำความนั้นไปแจ้งแก่บิดามารดาตามความจริงที่เป็นมาทุกประการ

ฝ่ายบิดามารดาอำแดงมอก็มีความตกใจเป็นที่ยิ่ง ด้วยนายกอมาตายอยู่ในเรือน ทั้งมีความอัปยศที่ขออำแดงมอมา มีฐูเหนือขันหมาก ล้วนเป็นความยากที่จะแก้ไขให้พ้นผิดและความอาย ก็โดยความสุจริตชื่อตรงของสองเฒ่าตายาย ที่มีได้เข้าแก่บุตรตนและมีได้รู้ความตามที่เป็นมา จึงได้ไปแจ้งความแก่บิดามารดาของนายกอ

ฝ่ายบิดามารดานายกอเมื่อบริการความตั้งนั้น ก็มีความตระหนกตกใจอาลัยบุตรที่สุดแสน จึงรีบมายังบ้านเรือนบิดามารดาของอำแดงญอ เมื่อได้เห็นศพนายกอนอนตายอยู่ในที่นอนของอำแดงญอจะนั้น ก็เข้ากอดเอาศพบุตรรำพันเศร้าโศกาอาดูรไป มิใคร่จะหยุดสุดสิ้นลงได้ ครั้นค่อยคลายความโศกลงบ้างแล้ว จึงให้ไปเชิญอำเภอมารับศพบุตรพลิกศพนายกอ ก็มีได้มีบาดแผลแต่อย่างใด จึงนำศพนายกอไปฝังไว้ตามธรรมเนียม

ในขณะนั้นมีหมอลูกคนหนึ่ง มาพูดยุยงบิดามารดานายกอว่าทำที่บิดามารดาอำแดงญอ จะคิดอ่านให้อำแดงญอ วางยานายกอให้ตายเสีย ด้วยเหตุบิดามารดาอำแดงญอรับขันหมากหมั้นชายมีชื่อไว้แล้ว และจวนใกล้จะถึงวันแต่งงาน น่าที่จะเป็นได้ด้วยเหตุนี้ ฝ่ายบิดามารดานายกอก็เห็นจริงด้วยไม่รู้ความเต็มตลอด จึงมีความสงสัยบิดามารดาอำแดงญอและตัวอำแดงญอมากขึ้น จึงจ้างผู้มีชื่อทำฟ้องไปยื่นต่อศาลพระราชอาญาใจความในนั้นฟ้องมีว่า

นายกอบุตรข้าพเจ้าอายุ ๒๓ ปี ผูกสมักรักใคร่กับอำแดงญอบุตรนายพอ อำแดงทอมาหลายเดือนได้ลอบรักไปมาหาสู่ลับนอนด้วยกันเนื่อง ๆ ครั้นภายหลังมีชายผู้หนึ่งแต่งถ้ำแก่มาสู่ขออำแดงญอบุตรหญิงนายพอ อำแดงทอ นายพอ อำแดงทอ ยอมยกให้ได้รับขันหมากหมั้นนั้นวันแต่งงาน ครั้นภายหลังบิดามารดาอำแดงญอรู้อะแคะระคายว่านายกอบุตรข้าพเจ้ารักใคร่กับอำแดงญอ ลอบรักลับนอนด้วยกันเนื่อง ๆ จึงบิดามารดาอำแดงญอคิดอุบายให้อำแดงญอบุตรสาววางยาพิษให้นายกอบุตรข้าพเจ้าถึงแก่ความตาย อยู่ในเรือนและที่นอนอำแดงญอ ข้าพเจ้าได้เชิญอำเภอมารับศพบุตรข้าพเจ้า อันนอนตายอยู่ในที่นอนอำแดงญอจะนี้ ขอศาลได้พิจารณาพิพากษาตัดสินลงโทษผู้กระทำผิดฐานฆ่าคนตาย ตามพระราชกำหนดกฎหมาย

ศาลพระราชอาญา จึงออกหมายไต่ตัวบิดามารดาอำแดงญอกับตัวอำแดงญอมาศาล ตุลาการอ่านฟ้องให้จำเลยฟังแล้วบังคับถาม บิดามารดาอำแดงญอให้การรับข้อที่ว่า มีชายมีชื่อแต่งถ้ำแก่มาสู่ขอบุตรหญิง ได้รับหมั้นและนัดวันแต่งงานว่าจริงแต่ข้อที่นายกอกับอำแดงญอบุตรรักใคร่ได้เสียแก่นายกอนั้นเดิมไม่รู้เลย ต่อเมื่อวันอำแดงญอมาบอกว่า นายกอบุตรใจทกก็ตายอยู่ในเรือน บุตรเล่าเรื่องให้ฟังตลอดจึงได้รู้แล้วให้การชี้แจงต่อไปว่า ถ้าข้าพเจ้ารู้เห็นเป็นใจให้ความคิดแก่บุตรให้วางยาฆ่านายกอแล้ว เหตุใดเมื่อสมคตินายกอตายแล้ว ข้าพเจ้าจะนำความไปแจ้งแก่ใจทกเล่า ควรที่ข้าพเจ้าจะปิดบังนำเอาศพไปฝังและทิ้งเสียให้ ความสูญ เพราะความสัตย์ซื่อตรงของข้าพเจ้าที่มีได้รู้เห็นเป็นใจด้วย จึงได้ไปบอกเล่าแก่บิดามารดานายกอตามจริง

ส่วนตัวอำแดงญอ ก็ให้การถูกต้องกันแก่คำให้การของบิดามารดา มีความแตกต่างอยู่แต่ว่า เมื่อนายกอมาถึงได้ร่วมประเวณีกันก่อนจึงได้รอน้ำฝนที่รางมาให้ให้นายกอดื่ม กับข้อที่ได้ยกยอกสิ่งของของทรงรูปพรรณเพชรพลอยของดีมีราคากว่าพันชั่ง ไปไว้บ้านเรือนนายกอบุตรใจทก

เพราะฉะนั้นศาลจึงได้พิจารณา ตามข้อหาใจทกที่ว่าวางยานายกอให้ถึงแก่ความตายแต่ข้อเดียววิธีของศาลที่พิจารณาในความข้อนี้ ศาลได้เชิญแพทย์อันพิเศษผู้หนึ่งมาทดลองศพนายกอ หมอได้เอายากรอกเข้าไปในปากศพให้นายกอสิ้นลงในทรวงศพ ชั่วโมงหนึ่งจึงผ่าศพออกตรวจดูในลำไส้ ยานี้ก็สำแดงให้เห็นปรากฏว่าเป็นศพต้องยาพิษตามที่หมอได้สังเกตเรียนรู้มาต่อหน้าตุลาการ ตุลาการจึงทูลขอพระบรมราชานุญาต เอนักโทษที่พิจารณาเป็นสัตย์ตัดสินโทษถึงตายแล้วนั้นมาให้ตีมยาพิษ นักโทษนั้นถึงแก่ความตาย ให้เอาศพนั้นไปฝังไว้สามวันเท่าแก่เวลาที่ศพนายกอที่ได้จมอยู่ในดินสามวันเหมือนกัน จึงเอายาที่

ทดลองศพนายกอนั้น มากรอกในปากศพนักโทษที่ตีฆ่าพิชิตตาย อันฝังไว้ในดินสามวันแล้วนั้นจึงผ่าศพนั้นออกดู ในอุทรแห่งศพนั้น ก็สำแดงสีและกลิ่นเหมือนกันแก่ศพนายกอที่หมอบได้ทดลองก่อนนั้น จึงได้ความตามหมอบทดลองว่านายกอตายต้องยาพิษเป็นแน่ ศาลวินิจฉัยจึงลงเนื้อเห็นว่า จำเลยคบคิดกันกับบุตรวางยาพิษนายกอให้ตายสมด้วยเหตุตามข้อหาโจทก์ จึงตัดสินใจให้ฆ่าอำแดงญอตายตกไปตามกันและให้ลงอาญาเขียนนิตามารดาอำแดงญอ ๒ ยก ๖๐ ที่ จำไว้ ณ ถูกตลอดชีวิต

อำแดงญอจำเลยทุเลาทำฟ้องอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาและชี้แจงว่า ศาลได้พิจารณาว่าศพนายกอต้องยาพิษโดยความทดลองของหมอบนั้นก็ชอบแล้ว แต่ฉันใดศาลจะพึงรู้ได้ว่านายกอถูกยาพิษที่ข้าพเจ้าวาง หรือนายกอตีฆ่าพิชิตมาแต่ที่อื่น เพราะเมื่อนายกอมาถึงนายกอก็เมาสุรามามากแล้ว อีกประการหนึ่ง ถ้าข้าพเจ้าจะเป็นใจด้วยนิตามารดาคิดฆ่านายกอแล้ว เหตุใดข้าพเจ้าจะนำสิ่งของทรัพย์สินสมบัติราคา กว่าพันชั่งให้นายกอนำไปไว้ที่บ้านเรือนนายกอเล่า ขอศาลอุทธรณ์ได้ตรวจข้อความตามยุติธรรมก่อน

ศาลอุทธรณ์ได้พิพากษาคัดสินลงมามีใจความว่า ข้อที่จำเลยว่านายกอจะถูกยาพิษมาแต่ที่อื่นหรือถูกยาจำเลยนั้น เป็นอันเห็นได้ด้วยคำให้การของอำแดงญอเองแล้ว ข้อที่อำแดงญอให้การว่าเมื่อนายกอมาถึง นายกอเมาสุรามาก และได้กระทำสังฆกรรมสังวาสกันแล้วจึงได้ขอน้ำกิน ถ้านายกอถูกยาพิษมาแต่ที่อื่นก่อนแล้ว ก็ไม่สามารถจะหลบซ่อนร่วมประเวณีต่อกันได้ ใช่แต่เท่านั้นคำให้การของอำแดงญอเองที่ให้การไว้ ก็ส่อให้ศาลเห็นได้ว่าอำแดงญอได้มีโอกาสจะวางยานายกอได้ คือนายกออยากน้ำ อำแดงญอได้ไปตักน้ำมาให้ดื่ม คำนี้ของจำเลยส่อให้เห็นว่าอำแดงญอไปนำยาพิษมาให้นายกอตีฆ่า ซึ่งศาลเดิมได้ตัดสินไว้ นั้น ถูกต้องแล้ว

อำแดงญอและหมอบความทนายขอทุเลาไปฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ใจความว่า ข้อที่ศาลลงเนื้อเห็นตามหมอบทดลองนั้นก็ชอบแล้ว แต่หมอบและศาลก็ยังมิได้ทดลองว่า ผู้เมาสุรามากเหลือขนาดกินน้ำฝนนั้นจะตายหรือไม่ อีกประการหนึ่งถ้าข้าพเจ้าจะกลับใจเชื่อนิตามารดาฆ่านายกอแล้ว ทรัพย์สินสมบัติของข้าพเจ้าจะพินิจกันว่าจะให้นายกอไปทำไม ด้วยจวนตัวใกล้เวลาจะแต่งงานอยู่แล้ว ความข้อนี้ศาลก็มีได้สืบ และตรวจบ้านเรือนนายกอว่าจะมีของกลางจริงดุดคำข้าพเจ้าให้การหรือไม่ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอพระกรุณาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระบรมราชวินิจฉัยให้สุดสิ้นกระแสความก่อน เมื่อไม่ได้ของกลางที่บ้านเรือนนายกอแล้ว ข้าพเจ้าขอทูลรับพระอาญาตามกฎหมายว่า โทษฆ่านายกอตายให้ตายตกไปตามกัน

จึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าทรงธรรมทศพิชวินิจฉัยทรงเซ็นฎีกาของอำแดงญอลงมามีใจความว่า ให้องค์มนตรีกรรมการศาลฎีกาได้สอบสวนดูว่าของกลางจะมีจริงหรือไม่ ถ้ามีของกลางที่บ้านเรือนนายกอผู้ตายสมจริงดังคำให้การจำเลย ให้ส่งคำพิพากษาไว้ก่อน ให้จัดหาว่าผู้ใดจะรับพิจารณาเอาความจริงได้ ก็ให้ผู้นั้นเป็นตุลาการพิจารณาตัดสินในชั้นนี้

องค์มนตรีกรรมการศาลฎีกา จึงได้ให้นักการศาลไปตรวจในบ้านเรือนโจทก์ ค้นไปในตู้และหีบซึ่งเป็นส่วนของนายกอผู้ตายก็ได้ของกลางสมจริงดุดฎีกาของอำแดงญอ จึงได้ประกาศแก่ผู้พิพากษาดตุลาการว่าผู้ใดจะรับพิจารณาความเรื่องนี้ เอาความจริงถวายตามพระบรมราชวินิจฉัยกระแสพระบรมราชดำริ

ขณะนั้นนายขุนศรีแม่ตั้งเข้ามารับอาสา ว่าฉันเป็นผู้สามารถจะพิจารณาเอาความจริงทูลเกล้าฯ ถวายได้

ในที่นี้ จำเป็นจะต้องเล่าประวัติของขุนศรีแม่ตั้งสักเล็กน้อยก่อน คือไม่มีใครตั้ง ตั้งตัวเอง ถึงเวลาไปนั่งศาลาลูกขุนทุกวัน แต่ไม่มีความจะชำระเพราะตนมิได้เป็นตุลาการ เพราะฉะนั้นชนทั้งหลายจึงเรียกว่าขุนศรีแม่ตั้ง เป็นคำมหาชนเยาะเย้ย

เมื่อขุนศรีแม่ตั้งได้รับเป็นตุลาการในคดีเรื่องนี้แล้ว จึงตรวจคำหาคำให้การเดิม และสรรพสำนวนพิจารณาคำพิพากษาศาลเดิมศาลอุทธรณ์ตลอดแล้ว ขุนศรีแม่ตั้งเห็นกระแสความที่จะพิจารณาเอาความจริงได้มีอยู่ที่คำให้การของอำแดงญอว่า นายกออยากนำอำแดงญอเอาขึ้นทองเหลืองไปรองน้ำฝนที่รางมาให้ นายกอตี้ม ฆะรอยในรางน้ำจะมีสิ่งใดเป็นพิษอยู่เป็นแน่ ขุนศรีแม่ตั้งจึงให้นักการเอาบันไดพาดขึ้นไปตรวจก็ได้เห็นกระดูกหนูและกระดูกต่าง ๆ ที่นกแสกเอามากินตกอยู่ในราง แต่ได้เห็นกระดูกงูทับสมิงคลาทั้งตัวมีเนื้อ ยังติดกระดูกอยู่บ้างเล็กน้อย ก็นำลงมาให้ขุนศรีแม่ตั้งดู ขุนศรีแม่ตั้งจึงเอากระดูกงูนั้นแช่น้ำฝนใส่ขวดแก้วใหญ่ แล้วจึงขอพระบรมราชานุญาต เอานักโทษที่พิจารณาเป็นสัตย์ตัดสินประหารชีวิตแล้วนั้นมาคนหนึ่งให้ตี้มสุราเมาแล้ว จึงให้นักโทษผู้นั้นตีมน้ำฝนอันแช่กระดูกงูทับสมิงคลานั้น ในทันใดนักโทษผู้นั้นก็ได้ถึงแก่ความตาย จึงเอาศพนักโทษนั้นไปฝังไว้สามวัน จึงให้ชุดศพนักโทษนั้นมา ให้หมอบเอายามากรอกในปากศพนักโทษนั้น แล้วผ่าตรวจดูในอุทริกก็แสดงสีและกลิ่นเหมือนศพนายกอและศพนักโทษคนก่อนที่กินยาพิษ นายขุนศรีแม่ตั้ง จึงได้ทำคำพิพากษาดัดสินขึ้นทวนเกล้าฯ ถวาย ว่าอำแดงญอมิได้วางยาพิษนายกอโดยเจตนาจะให้ตาย แต่ได้เอาน้ำฝนอันชุ่มแช่ด้วยพิษงูมาให้นายกอตี้ม นายกอจึงได้ถึงแก่ความตาย อำแดงญอและบิดามารดาอำแดงญอหาความผิดมิได้ ควรให้ปล่อยอำแดงญอและบิดามารดาอำแดงญอพ้นโทษไป

ในนิทานและคดีเรื่องที่ ๗๕ นี้ ควรเป็นแบบฉบับของผู้วินิจฉัยข้อที่ว่าคำให้การสมข้อหา และคำพยานสมคำโจทก์จำเลยเช่นนี้จะฟังเอาเป็นจริงแท้ยังไม่ได้ ในบางเรื่องอันจะวินิจฉัยในคดีประการใด ๆ ต้องพิจารณาให้สิ้นสุดกระแสความ ดูความเรื่องนายกออำแดงญอนี้ ศาลพิจารณาว่าถูกยาพิษ ก็สมจริงและเป็นความจริงด้วยที่ข้อถูกยาพิษตาย แต่จะตายด้วยเจตนาของอำแดงญอหรือความคิดของบิดามารดาอำแดงญอ ความข้อนี้ยังเป็นปัญหาอยู่

ถ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงธรรมทศพิศมิตได้ทรงพระบรมราชวินิจฉัย ให้ตรวจสอบของกลางตามคำให้การและฎีกาของอำแดงญอ อำแดงญอและบิดามารดาอำแดงญอก็ต้องรับโทษเปล่า ๆ โดยความไม่จริงเพราะได้ของกลางแล้วอาจส่องให้เห็นว่า อำแดงญอมิได้คิดฆ่านายกอ ยังข้อเดียวแต่ที่ตายด้วยยาพิษ ก็เมื่อตรวจตามคำให้การก็มีกระแสอยู่ว่า ไปรองน้ำฝนที่รางมาให้ นายกอตี้ม จึงควรตรวจรางน้ำว่าจะมีอะไรอยู่บ้าง เมื่อได้สิ่งของอันควรเป็นพิษ คือกระดูกงูทับสมิงคลาแล้ว จึงพิสูจน์พิษนั้นต่อไป ก็ได้ตามความจริงว่านายกอตายด้วยน้ำฝนที่มีพิษงูเจืออยู่ นายขุนศรีแม่ตั้งจึงได้รับที่ฐานันดรศักดิ์ เป็นขุนหลวงพระไกรศรี โดยคุณความปรีชาสามารถของเขา

เรื่องที่ ๗๖

มีความว่าครั้งหนึ่งในประเทศจีน มีจีนผู้หนึ่ง ชื่อตันลกมีภรรยาชื่อนางหลี่สี แต่ตันลกมีมารดาเป็นคนชรามากอยู่แล้ว สามคนผัวเมียแม่ ได้ความขัดสนยากจนหาเลี้ยงกันเจียนจะไม่พอ ตันลกจึงปรึกษาภรรยาว่า เวลานี้เจ้ากับข้ายังเป็นหนุ่มสาวอยู่ด้วยกัน แต่มาถึงความยากจนหนักถ้าจะอยู่ไปด้วยกันอย่างนี้ ก็คงจะจนอยู่อย่างนี้ที่ไหนจะมีความเจริญขึ้นแก่เขาบ้าง ข้าคิดจะไปอยู่เมืองฉวนหาช่องทางทำกินเพื่อจะมั่งมีบริบูรณ์ขึ้นบ้าง โดยได้ยากเมื่อหนุ่มก็จะได้สบายเมื่ออายุแก่บ้างดอกกระมัง เจ้าอยู่ข้างหลังจงหาเลี้ยงมารดาเรา ถ้าเราไปคิดค้าขายได้ผลจะส่งมาให้เจ้าตามมีมากและน้อย ถ้าเจ้าเห็นเราหายไปจะมีลูกสาวก็ตามแต่ใจเจ้าจะเห็นควร

นางหลี่สีได้ฟังตันลกปรึกษาดังนั้น ก็เห็นชอบแต่มีความอาลัย ครั้นจะไม่ยอมให้สามีไปก็เป็นการจำเป็น นางหลี่สีกับตันลกปรึกษากันตกลงแล้ว ตันลกก็ลามารดาไปหากินอยู่ยังประเทศฉวน ก็บังเอิญมีกำไรได้ผลสมความคิด จึงจัดเงินส่งมาให้ภรรยา กับมารดาเนื่อง ๆ แต่เงินทองสิ่งของที่ตันลกส่งมานั้นหาถึงมารดาและภรรยาไม่ แต่ตันลกก็เข้าใจว่าถึงจึงเป็นที่วางอารมณ์อยู่ไม่มีความร้อนใจ ตั้งหน้าทำกินให้เจริญต่อ ๆ ขึ้นไป

ฝ่ายนางหลี่สีกับมารดาสามี อยู่ที่เมืองฉินถึงความขัดสนก็สู้เกลือกกลิ้งรับจ้างเขาเย็บเสื้อผ้าเลี้ยงแม่ผัว ฝ่ายแม่ผัวเห็นบุตรสะใภ้ได้รับความลำบากและขัดสน ต้องกระทำการงานอดดาหลับชับดานอนจึงพูดแก่บุตรสะใภ้ว่า เจ้าก็เหมือนหนึ่งบุตรในอุทรของเรา เราเห็นเจ้าลำบากยากเหนื่อยนักสามีของเจ้าก็ไปชานานแล้วไม่เห็นส่งสิ่งใดมาให้บ้าน ชะรอยจะไปล้มตายหายสูญเสียแล้ว ตัวเจ้ารูปร่างก็งามและยังเป็นสาวอยู่ มีผู้พอใจในรูปและกิริยาความดีของเจ้า ถ้ากระไรเจ้ามีผัวเสียเถิดแม่จะได้พลอยพื้ง

นางหลี่สีได้ฟังมารดาสามีพูดดังนั้น นางจึงตอบว่า ซึ่งแม่ว่าดังนั้นก็ควรแล้ว แต่ใจของลูกนี้ไม่ปรารถนาจะมีผัวต่อไป อีกประการหนึ่งผัวของลูกก็ยังไม่ทราบว่าเป็นหรือตาย ลูกก็ไม่คิดจะมีผัวต่อไปแม้จะได้รับความทุกข์ยากประการใด ก็จะไปหาเลี้ยงมารดาไปกว่าจะสุดสิ้นกำลัง

ครั้นอยู่มามีเศรษฐีผู้หนึ่งชื่อติ่มฮวยภรรยาถึงแก่กรรม มีแต่บุตรชายเล็กอยู่คนหนึ่งอายุ ๕ ขวบ ครั้นจะมีภรรยาใหม่ก็กลัวจะไม่ดีและจะข่มเหงบุตร ครั้นมีผู้มาบอกเล่าถึงรูปร่างและความดีของนางหลี่สีว่าเป็นหญิงดี ติ่มฮวยจึงไปดูให้เห็นแก่ตา ครั้นได้เห็นแล้วก็เป็นที่พอใจในรูปร่างของนางหลี่สี จึงแต่งเจ้าแก่ไปขอแก่มารดาของตันลก

ฝ่ายมารดาของตันลกก็มีความดีใจ ด้วยเห็นว่าติ่มฮวยมั่งมีจะได้พลอยพื้งเป็นสุข แต่นางหลี่สีไม่พอใจ มารดาสามีจะอ่อนน้อมสักเท่าใดนางก็ไม่ยอม

ครั้นอยู่มามารดาตันลกป่วยลงถึงแก่กรรม เงินจะซื้อโลงและจัดการฝังศพและจะกินก็ไม่มี ในขณะนั้นผู้แม่สื่อได้ทราบความคับแค้นของนางหลี่สีจึงนำความไปบอกแก่ติ่มฮวยว่า เวลานี้เป็นโอกาสอันดีของท่านแล้ว ด้วยมารดาสามีของนางหลี่สีถึงแก่กรรม นางหลี่สีขัดสน ไม่มีเงินจะซื้อโลงและทำการฝังศพ ถ้าท่านให้ใครไปพูดจาและอุทหนุนนางหลี่สีแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าสมประสงค์ของท่านเป็นแน่

ดีมีสวาก็มีความยินดี จึงจัดหาเก้าอี้ไปพุดแก่นางหลี่สี่ว่าจะรับเป็นธูระเกือบให้เงินใช้ในการศพ ฝ่ายนางหลี่สี่ถึงแก่ความคับแค้นเข้าตาจน ครั้นจะไม่รับไมตรีก็ไม่มีที่จะเห็น จึงพุดแก่เก้าอี้ว่า ถ้ากระนั้นขอให้ดีมีสวาก็ยืมเงินให้ใช้ล่วงหน้าก่อน ๕๐ เหรียญ ขอให้ทำหนังสือสัญญาให้ไว้ว่าในสามปีถ้าดีมีสวาก็กลับมา จะคิดคืนเงิน ๕๐ เหรียญให้และจะคิดค่าป่วยการสามปีตามกระบิลเมืองให้ด้วย ถ้าครบ ๓ ปีแล้ว ดีมีสวาไม่มาจะยอมเป็นภรรยาดีมีสวา

ฝ่ายดีมีสวาก็พอใจในหนังสือสัญญา จึงให้เงิน ๕๐ เหรียญแก่นางหลี่สี่ นางหลี่สี่ก็ทำหนังสือสัญญาให้ไว้แก่ดีมีสวา นางหลี่สี่ก็จัดการศพมารดาตันลกตามธรรมเนียม ครั้นอยู่มาครบ ๓ ปีตันลกดีมีสวาก็ยังไม่มา เงินทองสิ่งของแต่อย่างใดก็มิได้ส่งมา นางหลี่สี่ก็ต้องยอมเป็นภรรยาดีมีสวาตามสัญญา มิช้ามีนันทันลกดีมีสวาก็กลับมา ชาวบ้านก็บอกกล่าวเล่าสืบแก่ตันลกทุกประการตามความดีและความยากลำบากของนางหลี่สี่ ซึ่งต้องจำใจเป็นภรรยาดีมีสวาก็เพราะมารดาตันลกตาย ถ้าหาไม่ก็ไม่ยอมหรือตันลกมาทันในระหว่างสามปีก็จะไม่เป็นถึงเช่นนี้

ฝ่ายตันลกเมื่อได้ทราบความว่า ภรรยาตกไปอยู่แก่ดีมีสวาก็มีความเสียใจและเสียตายนภรรยาที่เปรียบมิได้ ตันลกจึงไปจ้างหมอลูกความทำเรื่องราวไปยื่นแก่ท่านขุนนางผู้ใหญ่ผู้หนึ่ง ซึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการในมณฑลเมืองนั้น

ใจความในเรื่องราวนั้นว่า ข้าพเจ้าตันลกเป็นสามีเดิมของนางหลี่สี่ไม่อยู่ไปค้าเมืองไกล ได้เงินทองก็ฝากมาให้มารดาภรรยาเนื่องใจแต่ไม่ถึงด้วยผู้รับฝากฉ้อเบียดบังเอาเสีย มารดาภรรยาจึงได้ความลำบากยากจน ครั้นมารดาข้าพเจ้าตาย ภรรยาข้าพเจ้าไม่มีเงินจะซื้อโลงและจัดการฝังศพมารดาข้าพเจ้า ดีมีสวาจึงได้ออกเงิน ๕๐ เหรียญให้ภรรยาข้าพเจ้าทำการฝังศพมารดาข้าพเจ้า เพราะฉะนั้นดีมีสวาจึงได้อาภรรยาของข้าพเจ้าไปเลี้ยงเป็นเมีย ข้าพเจ้าขออำนาจท่านได้เมตตาแก่ข้าพเจ้า โปรดบังคับดีมีสวาให้รับเงิน ๕๐ เหรียญ กับดอกเบี้ยค่าป่วยการ ๓ ปีเศษ คืนภรรยาให้แก่ข้าพเจ้าด้วย

ฝ่ายท่านผู้เป็นเทศาภิบาลข้าหลวงใหญ่ในมณฑลนั้น ครั้นได้ทราบความตามเรื่องราวของตันลกแล้ว จึงให้นักการไปตามตัวดีมีสวาและนางหลี่สี่มาพร้อมกัน จึงอ่านเรื่องราวให้ดีมีสวาและนางหลี่สี่ฟัง

ฝ่ายดีมีสวาให้การว่าจริงตามเรื่องราวของตันลก แต่นางหลี่สี่ได้ทำหนังสือสัญญาให้ไว้แก่ข้าพเจ้า จึงนำหนังสือสัญญานั้นออกให้ท่านเทศาภิบาล

เทศาภิบาลได้เห็นหนังสือสัญญาแล้วจึงถามนางหลี่สี่ว่า เจ้าได้ทำหนังสือสัญญาฉบับนี้ให้ไว้แก่ดีมีสวาจริงหรือ

นางหลี่สี่ก็รับว่า ข้าพเจ้าได้ทำให้ไว้จริง เหมือนคำดีมีสวาให้การทุกประการ

เทศาภิบาลจึงถามดีมีสวาว่า ตันลกยอมคืนเงิน ๕๐ เหรียญ กับดอกเบี้ยค่าป่วยการให้สามปีเศษ จะขอภรรยาคืนท่านจะยอมรับเงินและคืนภรรยาให้เขาหรือไม่

ดีมีสวาตอบว่าข้าพเจ้าไม่ยอมคืน

เทศาภิบาลจึงหันหน้ามาถามนางหลี่สี่ว่า ตัวเจ้าจะยอมอยู่กับดีมีสวาหรือ หรือจะสมัครคืนไปอยู่กับตันลกดีมีสวาจึงว่าให้ขาดออกมาคำเดียว

นางหลี่สี่ตอบว่า ตันลกดีมีสวาก็มีความรักใคร่ไม่จืดจาง ตั้งหน้าไปหากินเมืองไกลก็โดยตั้งใจจะบำรุงข้าพเจ้าโดยยุติธรรม ทั้งได้ส่งเงินทองมาให้แก่ข้าพเจ้า แต่หากเป็นเวรกรรมของข้าพเจ้า เงินที่ตันลก

ส่งมาจึงไม่ถึงข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงได้ความคับแค้นขัดสนจนยากจนที่สุดมารดาตันลกตาย เงินจะซื้อโลงและทำการฝังศพมารดาตันลกก็ไม่มี ต้มฮวยออกเงินให้ใช้สอยในเวลาขัดสน ก็เป็นพระเดชพระคุณของต้มฮวยเหลือล้น จึงยอมทำหนังสือสัญญาให้แก่ต้มฮวยไว้ ครบ ๓ ปี ตันลกก็ไม่กลับมา ข้าพเจ้าจึงต้องตกมาเป็นภรรยาต้มฮวย เมื่อการเป็นดังนี้แล้ว ข้าพเจ้าไม่รู้ที่จะพูดออกไปประการใดได้ ขอบุญบารมีของท่านเป็นที่พึ่งแต่โดยยุติธรรม ถ้าท่านตัดสินประการใดข้าพเจ้ายอมทั้งสิ้น ตามแต่ท่านจะให้ข้าพเจ้าไปกับตันลกหรือต้มฮวย

ฝ่ายท่านเทศาข้าหลวงก็สนใจไม่รู้ที่จะตัดสิน เมื่อว่าตามกฎหมายตันลกก็ขาดจากความเป็นสามีโดยมิได้ส่งเสียเงินทอง แม้ส่งก็ไม่มีพยาน ซึ่งจะกล่าวว่านางหลี่สีไม่ซื้อตรงต่อสามีหรือนอกใจก็ไม่ได้ นางยอมกตัญญูได้เลี้ยงดูมารดาตันลกและทำการฝังศพให้แก่มารดาตันลก แม้ว่าถึงรับเงิน ๕๐ เหรียญของต้มฮวยก็จริงยังได้หนักหน่วงกระทำสัญญาถึงสามปี ในข้อนี้ก็ควรเป็นสิทธิ์ของต้มฮวยตามหนังสือสัญญาและความทอดเทลงทูลรอก่า จะกล่าวว่าต้มฮวยไม่ควรได้ภรรยาเป็นสิทธิ์โดยยุติธรรมและกฎหมายก็ไม่ได้

ฝ่ายตันลกก็ยอมเสียทุนทรัพย์เดิม และดอกเบี้ยยค่าป่วยการโดยความรักภรรยา ก็ชอบด้วยยุติธรรมจะอาศัยคนกลางเป็นหลักตัดสิน คนกลางก็กลับมาบอความเด็ดขาดให้แก่ผู้พิพากษา ว่าแล้วแต่จะตัดสินเป็นอันไม่รู้ที่จะตัดสินประการใด จึงเทศาหนังตริกตรงอยู่ช้านานคิดขึ้นมาได้ จึงว่าแก่โจทก์จำเลยทั้งสองฝ่ายว่า ท่านทั้งสองจงกลับไปบ้านก่อน แต่ตัวนางหลี่สีนั้นเราจะเอาไว้ พรุ่งนี้ ๔ โมงเข้ามาให้พร้อมกัน เราจะตัดสินให้ ตันลกกับต้มฮวยก็กลับบ้าน นางหลี่สีก็อยู่กับเทศาข้าหลวง ท่านข้าหลวงจึงให้นักการไปซื้อโลงมาโลงหนึ่ง ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้าสองโมงโจทก์จำเลยมาพร้อมกัน ท่านเทศาภิบาลจึงให้นักการหามโลงมาวางต่อหน้าโจทก์จำเลย แล้วจึงพูดว่า นางหลี่สีเป็นคนใจแข็งเราปลอมโยนโอนอ่อนสักเท่าใดก็ไม่เชื่อ จะให้ไปแก่ผู้เดิมก็ไม่ว่า จะให้อยู่แก่ผู้ใหม่ก็ไม่ว่า เรามีความขัดใจก็ตายเสียแล้ว แต่ศพนี้ผู้ใดจะเอาถ้าผู้เก่าจะเอาไปต้องเสียเงิน ๕๐ เหรียญ กับดอกเบี้ยยค่าป่วยการให้แก่ผู้ใหม่สามปีเศษด้วย

ในทันใดนั้นตันลกผู้เก่า ก็ร้องไห้ถึงเกลือกรำพันไปถึงภรรยาเป็นอันมาก แล้วจึงพูดแก่เทศาภิบาลว่าข้าพเจ้าจะยอมเสียเงินรับเอาศพภรรยาไปทำการฝังตามธรรมเนียม

เทศาภิบาลจึงถามต้มฮวยว่า ต้มฮวยจะว่ากระไรจะยอมรับเอาเงินหรือจะหวงเอาศพไปฝังก็ให้ว่ามา

ฝ่ายต้มฮวยมาร่ำพียงแต่ในใจว่า อันศพผีนี้เราจะเอาไปก็ไม่มีประโยชน์อันใด เอาเงินคืนได้ทั้งดอกเบี้ยยหากจะดีกว่าศพผี เมื่อคิดในใจดังนี้แล้ว จึงเรียนต่อท่านเทศาภิบาลว่า จะขอรับต้นเงินและดอกเบี้ยยไม่รับประทานศพผี

จึงเทศาภิบาลเห็นตันลกผู้เดิมควรได้ภรรยาจริง เพราะแต่ตายแล้วยังมีความรักใคร่อยากได้ศพผู้เสียเงิน ๕๐ เหรียญและดอกเบี้ยยสามปีเศษ จึงให้นักการหามโลงไปส่งจนถึงบ้านตันลก

ครั้นถึงบ้านเรือนตันลกแล้ว นักการจึงบอกว่าท่านเทศาภิบาลสั่งข้าพเจ้ามาให้บอกท่านว่า ภรรยาของท่านยังไม่ตาย อยู่ในโลงนั้นจงเปิดโลงออกดูเถิด

ในทันใดนั้นตันลกก็เปิดโลงออกดู เห็นภรรยายังเป็นปกติอยู่ก็มีความยินดีเป็นที่ยิ่ง

หมดอายุ 30/03/2565

ในคดีเรื่องที่ ๗๖ นี้ ข้าพเจ้าผู้เรียบเรียงเห็นว่าน่าอ่านน่าฟัง ควรเป็นที่ระลึกถึงสติปัญญาของท่านเทศาภิบาลผู้นี้มากมายนัก ด้วยท่านใช้สติปัญญาสุขุมลึกซึ้งและตัดความครหาตีเตียนแห่งมหาชนได้ เพราะ

เหตุความเรื่องนี้ยากนัก จะตัดสินตามกฎหมายก็เสียความยุติธรรม จะตัดสินตามยุติธรรมก็เสียกฎหมาย ครั้นจะเอาคนกลางเป็นประมาณ คนกลางก็กลับจะฟังเอาศาลเป็นที่ตั้ง แล้วแต่ศาลจะตัดสินจะทำตามคำพิพากษาทุกประการ ที่ท่านเทศาหาช่องได้โดยเรียบร้อยสิ้นที่คัดค้านโต้แย้งจะนี้ ออกช่องด้วยอุบายอันสมควรไม่เสียยุติธรรมและกฎหมาย ควรเป็นเครื่องระลึกของผู้พิพากษาอยู่เสมอ ซึ่งจะเห็นแต่พอแล้วไปเร็ว ๆ ก็ตัดสินเป็นความกระเบียตกระเสีรไม่เจาะจงตรงต่อความจริง ถ้าเป็นความมโนสำเนาเล็กน้อยก็ไม่สู้เดือดร้อน ถ้าถึงบริวารบาทเสียเบียทยเงินทอง และต้องจองจำหรือประหารชีวิตก็ดูเป็นน่าอนาถใจนัก ข้าพเจ้าผู้เรียบเรียงเปาเล่งกุกงอันนี้ซาบซึ้งมากในคดีที่ไม่จริงต้องแพ้เพราะสำนวน เช็ดเฉียดเรียกว่าสมคำหรือพยานสมอ้าง เว้นไว้แต่พูดไม่ออกในคดีเช่นนี้ เพราะฉะนั้นจึงเต็มใจเรียบเรียงเรื่องเปาเล่งกุกงอันนี้ เพราะมีหลายเรื่องนักที่รับเป็นสัจหรือโจทก์หา แต่ความไม่จริงเลยอย่างนั้น เมื่อท่านผู้ใดได้อ่านเรื่องเปาเล่งกุกงอันนี้แล้ว ก็จะทำให้ท่านให้คิดความสังเวชสลดจิตคิดถึงบุญบาปที่ตนทำบ้าง ดูจเรื่องเตงตำผู้สอบไล่หนังสือรับสินบนพันนรกแล้ว ต้องเกิดมาเป็นหมอดูตาบอดเที่ยวเดินดูเขาตามถนนหากินไม่เต็มท้องที่เราท่านได้เห็นอยู่เนือง ๆ ตามถนนในทุกวันนี้ ซึ่งจะถือว่าตายแล้ว ๆ กันนั้นเห็นจะไม่สมควรแล้ว เชิญดำริตรตรองให้มาก ๆ เทอญ

